

174
175

Β. ΟΥΓΚΕ.

ΟΙ ΑΘΑΙ

3

ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ
Ι. Ι. ΣΚΥΛΙΤΣΗ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Π.Ε.Κ. ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

Αριθμ. 17/3171 ²⁹/₁₁

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ
ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

Γεν. αριθ. ~~558~~

Κατηγορία ~~1Α'~~

Ειδ. αριθ. ~~39~~

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΠΑΙΔΑΓ. ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ
ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

Αριθμ. 15,70

VICTOR HUGO

ΟΙ ΑΘΛΙΟΙ

ΚΑΤΑ ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΝ ΕΚ ΤΟΥ ΓΑΛΛΙΚΟΥ

ΥΠΟ

Ι. ΙΣΙΔΩΡΙΔΟΥ ΣΚΥΛΙΤΣΗ

ΤΟΜΟΣ ΤΡΙΤΟΣ

ΕΚΔΟΤΗΣ

ΜΙΧΑΗΛ Ι. ΣΑΛΙΒΕΡΟΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ

ΜΙΧΑΗΛ Ι. ΣΑΛΙΒΕΡΟΥ

12—Οδὸς Σταδίου—12

ΤΟΜΟΣ ΤΡΙΤΟΣ

ΜΑΡΙΟΣ

ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ

ΟΙ ΠΑΡΙΣΙΟΙ ΕΝ ΤΩ ΑΤΟΜΩ ΑΥΤΩΝ

Α'.

Παῖς

Ἡ πόλις τῶν Παρισίων ἔχει τι παιδίον, καὶ τὸ δάσος ἔχει τι πτηνόν· τὸ πτηνόν καλεῖται στρουθίον· τὸ παιδίον καλεῖται χαμίνιον (gamin). Συζεύξατε τὰς δύο ταύτας ἐννοίας, ὧν ἡ μὲν περιλαμβάνει ὅλην κάμινον, ἡ δὲ ὅλην ἡῶ, συγκρούσατε τοὺς δύο τούτους σπινθήρας· Παρισίους, παιδίον, καὶ ἐξελεύσεται μικρόν τι ὄν· ἀνθρωπίσκος.

Τὸ μικρόν τοῦτο ὄν εἶνε εὐθυμον. Δὲν ἔχει καθ' ἐκάστην νὰ φάγη, καὶ ὅμως πορεύεται εἰς τὸ θέατρον κατὰ πᾶσαν ἐσπέραν, ἂν ἐπιθυμῇ. Δὲν ἔχει χιτῶνα,

οὔτε ὑποδήματα, οὔδὲ ποῦ τὴν κεφαλὴν νὰ κλίνη. Εἶνε ὡς αἱ μυῖαι πετῶσαι, καὶ οὐδὲν τούτων ἔχουσαι τῶν πραγμάτων. Ἄγει ἡλικίαν ἀπὸ ἑπτὰ μέχρι δεκατριῶν ἔτων, ζῆ εἰς σμήνη, τρέχει εἰς τὰς τριόδους, καταλύει εἰς τὸ ὑπαιθρον, φορεῖ παλαιόν τι πανταλόνιον τοῦ πατρὸς του, καταβαίνειν κάτω τῶν πτερονῶν του, τετριμμένον τινὰ πῖλον ἄλλου τινὸς πατρὸς, καταβαίνοντα κάτω τῶν ὠτίων του, ἓνα μόνον ἀναρτήρα κιτρίνην συνήθως ἔχοντα παρυφήν, εἰς τὸ πανταλόνιον του κατοπτεῖει, ἐπαιτεῖ, δαπανᾷ τὸν καιρὸν εἰς μάτην, κρατεῖ πίπαν εἰς τὸ στόμα, βλασφημεῖ, φοιτᾷ εἰς τὰ καπηλεῖα, γινώσκει κλέπτας, λαλεῖ τὴν ἐκ συνθήματος διάλεκτον τῶν κακούργων, τὰ «διαλεκτικά» λεγόμενα ἐν Παρισίοις, ἄδει ἄσματα αἰσχροῦ, καὶ οὐδὲν ἔχει φαῦλον ἐν τῇ καρδίᾳ. Διότι κέκτηται μαργαρίτην ἐν τῇ ψυχῇ, τὴν ἀθωότητα, καὶ οἱ μαργαρίται δὲν ἀναλύονται ἐντὸς τοῦ βορβόρου. Ἐνόσφ ὁ ἄνθρωπος εἶνε παιδίον, ὃ Θεὸς τὸν θέλει ἀθῶον.

Ἐάν τις ἠρώτα τὴν μεγαλόπολιν ἐκείνην.—Τοῦτο δὲ τί ; Αὕτη θὰ ἀπεκρίνετο—Τὸ μικρόν μου.

B^η.

Μερικὰ ἐκ τῶν ἰδιαιτέρων χαρακτηριστικῶν

Τὸ χαμίνιον τῶν Παρισίων εἶνε ὁ νάνος τοῦ γίγαντος. Μὴ λέγωμεν ὑπερβολὰς· ἔχει ἐνίοτε χιτῶνα τὸ ἀγγελόπουλον τοῦτο τῶν ρουακίων τῆς ὁδοῦ, ἀλλ' ἔ-

χει ἓνα καὶ μόνον· ἔχει ἐνίοτε ὑποδήματα, ἀλλὰ λείπουν οἱ πάτοι των· ἔχει ἐνίοτε κατάλυμα, καὶ μάλιστα τὸ ἀγαπᾷ, διότι εἰς αὐτὸ εὐρίσκει τὴν μητέρα του, ἀλλὰ προτιμᾷ τὸν δρόμον, διότι εἰς αὐτὸν εὐρίσκει τὴν ἐλευθερίαν. Ἐχει τὰς παιδιάς του, τὰς πονηρίας του, τὰς μεταφοράς του, τὰ ἐπιτηδεύματά του· νὰ σοὶ φέρῃ ὄχημα ἀγοραίων, νὰ καταβιάσῃ τὰς ἀναβάθρας τῶν ἀμαξῶν, ὅταν πίπτῃ ραγδαία βροχῆ, καὶ ἡ ὁδὸς διατέμνεται ὑπὸ ρουακίου νὰ θετῇ σανίδα πρὸς διόδον τῶν διαβατῶν ἐπὶ πληρωμῇ· νὰ διαλαλῇ τοὺς λόγους οὓς ἀπήγγειλεν ἡ ἐξουσία ὑπὲρ τοῦ γαλλικοῦ λαοῦ· νὰ ζῆ τὸν πηλὸν τοῦ λιθοστρώτου. Ἐχει ἰδίον του νόμισμα, συγκείμενον ἐκ παντὸς σχήματος τεμαχίων χαλκοῦ, εὐρισκομένων εἰς τὰς ὁδοὺς. Τὰ περίεργα ταῦτα νομίσματα καλοῦνται ὑπὸ τῶν παιδαρίων περὶ ὧν ὁ λόγος «λόκια», καὶ ἔχουσι πέρασιν μεταξύ των ὠρισμένην.

Ἀγαπᾷ νὰ ἔχη καὶ νὰ παίξῃ παντοίων εἰδῶν ἔντομα, ἅτινα κυνηγεῖ ὑπὸ τὰς πέτρας τοῦ λιθοστρώτου, εἰς τὰς τρύπας τῶν παλαιῶν κλιβάνων, εἰς τὰ ξηροπήγαδα.

Ἐχει φράσεις ἰδίας του, λόγους εὐφυνεῖς, ἐμιλλωμένους πρὸς τοὺς τοῦ περιωνύμου ἐπὶ τούτοις Ταλλεϋράνδου. Εἶνε οὐχ' ἦττον ἐκείνου δημητικόν, ἀλλὰ χρηστότερον. Ἴσταται ἔμπροσθεν ἐνὸς ἐργαστηρίου, καὶ βάλλει αἰφνιδίως τρελλὸν γέλωτα, ἀπρόοπτον εἰς τὸν κύριον τοῦ ἐργαστηρίου, ὅστις τινάσσεται ἐπτοημένος.

Ἄν τύχη νὰ διαβῆ νεκρική κηδεῖα, καὶ μεταξύ τῶν ἀκολουθούντων αὐτὴν διακρίνη ἰατρὸν τινα, — Μπα! κράζει τὸ χαμίνιον, τὴν ὥρα τῶπαθαν οἱ ἰατροὶ νὰ κουβαλοῦν τὸ κατάστημά τους;

Ἐτερον χαμίνιον εὐρίσκεται μεταξύ πλήθους θεατῶν. Σπουδαῖός τις ἄνθρωπος, φορῶν διόπτρας ἐπὶ τῆς ρινὸς καὶ εἰς τὴν ἄλυσιν τοῦ ὥρολογίου του πολλὰ κροτάλια ἔχων ἐξηρητημένα, στρέφεται ὀπίσω του θυμωμένος. — Μωρὲ μπερμπάντη! ἀρπαξες τὴ μέση τῆς γυναίκας μου! Ἐγὼ, αὐθεντικό! Ψάξε με.

Γ'.

Ἐχει καὶ τὴν χάριν του.

Τὸ ἑσπέρας, μὲ τὰ ὀλίγα ἐκεῖνα κερμάτια, μὲ τὰ ὁποῖα ἐφωδιάσθη ὁ ἀνθρωπάκος μας, εἰσέρχεται εἰς ἓν θέατρον.

Ἄμα διασκελίσθη τὸ μαγικὸν τοῦτο κατῶφλιον, τὸ χαμίνιον μεταμορφεῖται. Ἐξῶ ἦτο χαμίνιον, μέσα εἶνε ὁ Τιτῆς.

Τὰ θέατρα ὁμοιάζουν πρὸς ἀνεστραμμένα σκάφη, ἔχοντα πρὸς τὰ ἄνω τὴν τρόπιδα. Ἐκεῖ ἐπὶ τῆς τρόπιδος ἐκείνης συσπειροῦνται ὁ Τιτῆς. Ὁ Τιτῆς εἶνε πρὸς τὸ χαμίνιον ὅτι ἡ φάλαινα πρὸς τὸ ἄμορφον ἔτι ἀμφίβιον. Τὸ αὐτὸ ὄν ἀποπτᾶν καὶ ἀκίνητοῦν εἰς τὸ κενόν.

Ἄρκει μόνον νὰ εὐρεθῆ ἐκεῖ μὲ τὴν χαρὰν λάμπου-

σαν εἰς τὸ πρόσωπόν του, μὲ τὴν δύναμιν τοῦ ἐνθουσιασμοῦ καὶ τῆς εὐαρεσκείας, μὲ τὰ χειροκροτήματά του, τὰ ὁμοιάζοντα πρὸς πτερυγίσματα, διὰ νὰ ὀνομάσῃς Παράδεισον τὴν στενὴν, τὴν δυσῶδη, σκοτεινὴν, ἐκκοφαντικὴν, μiasματώδη, εἰδεχθῆ καὶ ἀποτρόπαιον ἐκείνην τρόπιδα.

Τὸ χαμίνιον ἔχει καὶ αὐτὸ κάποιον φιλολογικὸν χρίσμα. Ἡ τάσις του, τὸ λέγομεν μετὰ τῆς ἀπαιτουμένης πρὸς τοῦτο λύπης, δὲν εἶνε ὁ κλασικισμός. Ἐκ φύσεως εἶνε ἤττον ἀκαδημαϊκός. Οὕτως ἐπὶ παραδείγματι, ἡ δημοτικότης τῆς δεσποινίδος Μὰρς ὑπ' αὐτοῦ τοῦ θορυβώδους μικροῦ πλήθους τῶν παιδιῶν ἐκαρκευέτο μὲ ὀλίγην εἰρωνείαν. Τὸ χαμίνιον τὴν ὀνόμαζε δεσποινίδα Μὺς (βγαλμένην ἀπ' τὸ κουτί).

Τὸ πλάσμα τοῦτο ὀγκοῦται, ὑλακτεῖ, συρίζει, ἀλλὰ πρὸ πάντων συρίζει δαιμονίως, ἐμπαίζει, ὀλολύζει, εἰρωνεύεται σύρει τὰ ράκη του ὡς παιδάριον, καὶ περιελίσσεται δι' αὐτῶν ὡς φιλόσοφος, ἀλιεύει εἰς βόθρους καὶ ὀχετοὺς, ζητεῖ νὰ κυνηγήσῃ ἐντὸς βορβέρου, ἀντλεῖ τὴν εὐθυμίαν του ἐκ τῶν περιπτωμάτων, ἐκ τῶν κοπρῶνων διὰ τῆς φαντασίας του μαστιγῶνων τοὺς ἀνὰ τοὺς κεντρικοὺς δρόμους συνωθουμένους, μορφάζει καὶ δάκνει, ψάλλει καὶ συρίζει, χειροκροτεῖ καὶ καταβοᾷ, τὸ Ἀλληλούϊα ἀναμιγνύει μὲ τὸν ἀμάνε, ψαλμωδοῦν ὅλους τοὺς ρυθμοὺς, ἀπὸ τῶν μακαρισμῶν μέχρι τῶν ἀσεμνοτέρων ἀσμάτων.

Εὐρίσκει χωρὶς νὰ ζητῆ, γνωρίζει ὅτι δὲν ἤξεύρει εἶνε Σπαρτιάτης ἄμα καὶ λωποδύτης ἐν τῇ κλο-

πῆ· εἶνε τρελλὸς μέχρι φρονήσεως καὶ λυρικός μέχρι βωμολοχίας· καὶ ἐνῶ ζητεῖ νὰ φανῇ τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα Ὀλύμπιος, κυλιέται εἰς τὴν κοπρίαν διὰ νὰ ἐξέλθῃ ἐκείθεν διάστερος.

Τὸ χαμίνιον τῶν Παρισίων εἶνε εἰς μικρὸς Ραμπελαί.

Δὲν εὐχαριστεῖται μὲ τὸ πανταλόνι του, ἐὰν δὲν ἔχῃ εἰς τὰ νῶτα θυλάκιον.

Πολὺ ὀλίγον ἐκπλήττεται, ἔτι δ' ὀλιγώτερον φρικῶ· διακωμῶδει τὰς δεισιδαιμονίας, σμικρύνει τὰς ἐξογκώσεις, κατειρωνεύεται τὰ μυστήρια, δαμάζει τοὺς βρυκόλακας, χλευάζει τὰ παχειὰ λόγια, γελοιογραφεῖ τὰ διηγηματικὰ παραγεμίσματα.

Οὐχὶ διότι εἶνε ὀπαδὸς τοῦ πεζοῦ λόγου. τὸναντίον διότι ἀρέσκειται νὰ διασπρεβλῶνῃ τὸ πομπῶδες καὶ θεαματικόν διὰ τῆς καταχρηστικῆς ἀπομιμήσεως.

Αὐτὸν τὸν Ἀδαμάστρα (1) εἶνε εἰς θέσιν νὰ τοῦ εἰπῇ·—Δὲν μὲ φοβερίζεις ἐμένα.

(*) Σ. Μ. Ἀδαμάστρω εἶνε ἐν τῷ ἐπικῷ ποιήματι Λουσιάδα τοῦ Καμῶνος ὁ Γίγας τῶν Τριχυμίων, ἐν ἄλλαις λέξεσιν Ποσειδῶν ὀργιζόμενος.

Δ'.

Δύναται νὰ εἶνε χρήσιμον

Οἱ Παρίσιοι ἀρχίζουν ἀπὸ τὸν ἡλίθιον καὶ καταλήγουν εἰς τὸ χαμίνιον· εἶνε τὰ μόνα ὄντα, τὰ ὅποια εἰς αὐδεμίαν πόλιν εὐρίσκονται παραπλεύρως· παθητικὴ ἀφ' ἑνὸς παραδοχὴ ἀρκουμένη νὰ θεᾶται ἀπλῶς καὶ ἀνεξάντλητος ἀφ' ἑτέρου πρωτοβουλία.

Μόνον οἱ Παρίσιοι ἔχουσι τὸ τοιοῦτον ὡς ἱστορικὴν των ἐξέλιξιν.

Πᾶς μοναρχικός εἶνε ἡλίθιος, καὶ πᾶς ἀναρχικός εἶνε χαμίνιον.

Τὸ ὄχρον τοῦτο παιδίον τῶν Παρισίων προαστεῖον ζῆ καὶ ἀναπτύσσεται. Εἶνε τὸ δεσμεῖν καὶ λύειν τῆς κακουχίας, παρὸν αἰείποτε εἰς πάσας τὰς ἐξελίξεις τῶν πραγματικῶν ἀληθειῶν, αὐτόπτης μάρτυς καὶ ἄφωνος μὲν ἀλλὰ φιλοσοφικός αὐτῶν ἐξεταστής· θεωρεῖ μὲν ἑαυτὸν ἀμεριμνοῦντα, πράγματι ὅμως δὲν εἶνε ἀμέριμνος.

Βλέπει μὲ τὸν γέλωτα ἑτοιμον εἰς τὰ χεῖλη, ἀλλὰ βλέπει καὶ πρὸς ἄλλον σκοπόν.

Οἰοσδήποτε καὶ ἂν εἶσαι, ὅ,τι καὶ ἂν ὀνομάζεσαι, Πρὸλήψις, Κατάχρησις, Ἀτίμωσις, Τυρανία, Παρανομία, Δεσποτισμὸς, Ἀδικία, Φανατισμὸς, Καταπίσις, δὸς προσοχὴν εἰς τὸ χαμίνιον, τὸ ὅποιον σὲ προσβλέπει χάσκον.

Τὸ μικρὸν αὐτὸ θὰ μεγαλώσῃ.

Ἄπο τί ἐπλάσθη ; ἀπο τὴν ὑποστάθμην τοῦ τυ-
χόντος βορβόρου.

Μία φουχτα λάσπης καὶ ἐν φύσημα ἐπλάσθη ὁ
Ἄδάμ. Ἀρκεῖ ὅτι ἐνεφύσησε τὴν πνοὴν του εἰς Θεός·
ἐννοεῖται ὅτι ὁ Θεὸς ἐνεφύσησεν ὅπως εἰς πάντας καὶ
εἰς τὸ χαμίνιον.

Ἡ τύχη δημιουργεῖται καὶ εἰς αὐτὸ τὸ μικρὸν ὄν.
Διὰ τῆς λέξεως δὲ ταύτης τύχη, ἐννοοῦμεν κατὰ τι
καὶ τὴν περιπέτειαν.

Ὁ ἐκ κοινῆς γῆς συναρμοσθεὶς πυγμαῖος οὗτος, ὁ
ἀδάης, ὁ ἀγράμματος, ὁ ἄξεστος, ὁ χυδαῖος, ὁ ὄχλο-
γενής, θὰ γίνῃ ἴσως-ἴσως εἰς Ἴων ἢ Βοιωτός.

Περίμενε μόνον νὰ ἰδῆς τί θὰ προέλθῃ, ὅταν ἐγκεν-
τρισθῇ τὸ παρισινὸν πνεῦμα εἰς τὸ σαρκίον ἐκεῖνο, ἐξ
οὗ ἀνέθοραν τὰ τέκνα τῆς τύχης καὶ οἱ ἄνθρωποι τοῦ
πεπρωμένου.

Δὲν εἶνε διόλου παράδοξον ἀπὸ κοινὴν στάμναν νὰ
μεταπλασθῇ εἰς τελειοτάτης τέχνης ἀμοφρέα.

Εῴ.

Ὁ κύκλος τῆς δράσεώς του

Τὸ χαμίνιον ἀγαπᾷ τὴν πόλιν, ἀλλ' ἀγαπᾷ καὶ
τὴν μοναξίαν. Εἶνε κατ' ἀστὸς, εἶνε καὶ ἀγρότης, διότι
καὶ τοῦτο ἔχει κάποιαν ἐρευνητικὴν, ἐπὶ τε τῶν ἀν-
θρώπων καὶ τῶν πραγμάτων, διάθεσιν καταντῶσαν
τοῦτο φιλόσοφον.

Εἴτε πλανώμενοι εἰς διαλογισμούς εἴτε ρεμβάζομεν
εἶνε καὶ τοῦτο ἀγαθὴ τις χρησιμοποίησις τοῦ χρόνου
ὡς πρὸς τοὺς φιλοσοφούντας, ἰδίως δὲ προκειμένου νὰ
περιέλθωσι θεώμενοι τὰ ἐξοχικὰ ἐκεῖνα μέρη, τὰ ἔ-
χοντά τι τὸ νόθον τῆς ἐξοχῆς, τὸ ἀκαλαισθητον, τὸ
ἀλλόκοτον καὶ διφυές, ὅπερ περιβάλλει, πολλὰς μεγα-
λοπόλεις καὶ κατ' ἐξοχὴν τοὺς Παρισίους.

Ὅταν ἀτενίζωμεν πρὸς τὰ περίχωρα, ἀτενίζομεν
ὡς πρὸς ἀμφίβια. Ἐνῶ ἀρχίζει ἡ ἐμφάνισις τῶν δέν-
δρων, παρουσιάζεται καὶ σειρὰ στεγῶν. ἐνῶ περατοῦ-
ται τὸ λιθόστρωτον, ἀρχίζει ἡ χλόη, ἀρχίζουσι τὰ μο-
νοπάτια, ὅπου περατοῦνται τὰ ἐργαστήρια· ἐκεῖ ὅπου
καταλήγουσι αἱ αὐλακώσεις τροχῶν, ἀρχονται τὰ πά-
θη· ἐνῶ ἔχομεν ἔμπροσθεν ἡμῶν τὸν θεῖον τῆς φύσεως
Ψίθυρον, ἀκούομεν καὶ τὴν ἀνθρωπίνην ὄχλοβοήν· ἐνε-
κα τούτου δὲ τὸ μεταίχιμον τοῦτο τοῦ ἀγροῦ καὶ ἄ-
στεως ἔχει τι τὸ ἀλλόκοτον.

Ἐνεκα τούτου προτιμῶσιν οἱ ρεμβάζοντες τοὺς ἡ-
κιστα ἔλκυστικoὺς ἐκείνους τόπους, εἰς οὓς ὑπάρχει
ἐκτυπωμένη τῆς θλίψεως ἡ εἰκὼν.

Ὁ γράφων τὰς γραμμάς ταύτας ἐπὶ πολὺν χρόνον
ἐπλανήθη ἀνά τὰς ἐκτὸς τῶν Παρισίων λεωφόρους,
διὸ καὶ δι' αὐτὸν ἀποτελοῦσιν αὐταὶ πηγὴν βαθειῶν
ἀναμνήσεων.

Ἡ ἀραιὰ πρασινάδα, αἱ λιθοβριθεὶς ἀτραποὶ, οἱ βρά-
χοι, αἱ ἐλικοειδεῖς γραμμαὶ τῶν λόφων, οἱ ἐκ πηλοῦ
οἰκίσκοι, ἡ ζωηρὰ μονοτονία τῶν ἀκανθωδῶν λοχμῶν,
αἱ αἱμασιαὶ τῶν τάφρων, ἡ ἀγρία βλάστησις, ἡ πτῆ-

σις τῶν ὑδροχαρῶν εἰς τὰ λιμνάζοντα μέρη, παρουσιάζόμενα πάντα ταῦτα, ἢ σύμμικτος τοῦ ἀξέστου καὶ ἀπειροκάλου πρὸς τὸ τερνευτὸν καὶ ἔρρυθμον τοῦ ἀσπικουῦ τεχνουργήματος, αἱ εὐρείαι ἐκτάσεις τῶν χέρσων, εἰς μίαν ἐσχατιάν τῶν ὁποίων τὰ τύμπανα τῆς φουρᾶς θορυβωδῶς ἐκγυμνάζονται, ὡς προάγγελοι μάχης, αἱ Θηβαῖδες μὲν τὴν ἡμέραν καὶ ἐφιάλται ἐν ὥρᾳ νυκτός, ὁ συνεχῶς εἰς τὸν ἄνεμον στρεφόμενος μύλος, οἱ χάνδακες τῶν λατομείων, τὰ παρὰ τὰ νεκροταφεῖα καπηλεῖα, τὸ μυστηριῶδες θέλητρον τῶν μεγάλων σκιερῶν τειχῶν, τεμνόντων διαγωνίως ἀχανεῖς ἐκτάσεις, ἀπλῆτως φωτιζόμενας καὶ μεστὰς παντοδαπῶν χρυσαλλίδων, πάντα ταῦτα τὸν προσεῖλκυον.

Ὀλίγοι γνωρίζουσι τὰ ἀλλόκοτα περὶ τὴν πόλιν τοιαῖα ἐκεῖνα, τὰ ἐγκαταλελειμμένα εἰς τὴν τύχην, τὰ ἡμικρημισμένα τείχη τῆς Γρενέλης, τὸ Μομπαρνάς καὶ τὸ Σατιλὸν, ὅπου ὑπάρχει εἰσέτι ἐν ἐξηνητημένον λατομεῖον, εἰς τὸ ὁποῖον πάνυ φύονται μύκητες.

Ὅπως ἡ μέχρι Ρώμης ἐκδρομὴ εἶνε μία ἰδέα, οὕτω καὶ τὰ περίχωρα τῶν Παρισίων ἀποτελοῦσι καὶ ταῦτα μίαν ἰδέαν, σχηματιζομένην ἐκ τῶν ἀλλεπαλλήλων διαρκούσης τῆς ὁδοιπορίας θεαμάτων, οἷον ἀγρῶν, αἰκίῶν, δένδρων, καὶ ὅπως ἡ θεὰ τῶν ἀντικειμένων συμπήγνυται εἰς μίαν ἰδέαν συγκεκριμένην, οὕτω καὶ ἡ θεὰ ἐκείνη, ἐν τῷ συνόλῳ αὐτῆς ἀποτελεῖ τὴν θεῖαν τοῦ λελογισμένου ἔκφρασιν, εἶνε αὐτὰ τοῦ Θεοῦ αἱ σκέψεις.

Ὁ τόπος, ἐνθα πεδιάς τις ἐνοῦται μετὰ μιᾶς ὁδοῦ

τῆς πόλεως, προσκτᾶται ἀείποτε ὄψιν βαθείας μελαγχολίας. Ἐκεῖ λαλοῦσι πρὸς ἡμᾶς ἢ τε φύσις καὶ κοινωνία. Ἐκεῖ παρουσιάζονται αἱ ἐπιτόκιοι πρωτοτυπίαι.

Ὅστις ποτὲ ἐπλανήθη τυχαίως εἰς τὰς συνεχόμενας πρὸς τὰ παρισινὰ προάστεια ἐκείνας μοναξίας, τὰς ὁποίας δύναται τις νὰ ὀνομάσῃ ὀδόντας τῆς παρισινῆς περιφερείας, θὰ διέκρινεν ἴσως ἐκεῖ, εἰς τὸ μᾶλλον ἐγκαταλελειμμένον σημεῖον, καὶ τὰς μᾶλλον ἀπρόοπτους ὀπισθεν θαμνώδους φράκτου ἀπόψεις ἢ πρὸς τὴν γωνίαν σκοτεινοῦ τοίχου θορυβοῦντας ὀμίλους παιδῶν ρυπαροῦς, καταφόρτους βορβοροῦ ἢ κονιορτοῦ, ἀσκεπεῖς, ἀνυποδότητους, ἐν ἀταξίᾳ κόμης ἀπειριγράπτῳ, παίζοντας, ἀλλ' ἀνθοστεφεῖς διὰ κενταυρίων.

Οἱ παῖδες οὗτοι εἰσὶν οἱ δραπέται τῶν πενομένων γονέων υἱοί.

Σ'.

Καὶ ὀλίγη ἱστορία

Εἰς τὴν ἐποχὴν, ἄλλως τε σχεδὸν σύγχρονον, καθ' ἣν συνέβαινον τὰ ἐν τῷ παρόντι βιβλίῳ ἐξιστορούμενα δὲν ὑπῆρχον ἀστυφύλακες εἰς ἐκάστην ὁδὸν τῶν Παρισίων (εὐεργέτημα περὶ οὗ δὲν εἶνε τῆς παρούσης ὥρας νὰ ὀμιλήσωμεν), ἐπομένως οἱ ἀγυιόπαιδες ἦσαν πολυπληθεῖς ἐν τῇ πόλει.

Κατὰ τὴν στατιστικὴν, ὑπῆρχον κατὰ μέσον ὄρον διακρίσει ἑξήκοντα ἄνευ ἀσύλου παῖδες, περισυλλεγόμενοι ὑπὸ τῶν περιπόλων ἐντὸς τῶν ἀτειχίστων οἰκοπέδων, ἐντὸς τῶν ἀνεγειρομένων οἰκοδομῶν καὶ ὑπὸ τὰς ἀψίδας τῶν γεφυρῶν.

Ἐν ἐκ τῶν κρησφυγέτων ἐκείνων, ἀληθῶς φωλεὰ τῶν ἀστέγων, ὑπῆρξε καὶ ἡ διάσπημος καταντήσασα φωλεὰ τῶν «χελιδόνων τῆς γεφύρας τῆς Ἀρκόλης».

Ἀπὸ τῶν τοιούτων φωλεῶν ἀπέρρευσαν τὰ καταστρεπτικὰ τῶν κοινωνιῶν συμπτώματα, πάντα δὲ τὰ ἐγκλήματα ἔχουσι τὴν ἀρχὴν αὐτῶν ἀπὸ τὸν περιπετειώδη τοῦ παιδίου βίον.

Ἄλλ' ἐξαιρέσειν εἰς τοῦτο ἀποτελοῦσιν οἱ Παρίσιοι. Σχετικῶς δὲ πάντοτε ἡ ἐξαιρέσις ἦν διατυποῦμεν εἶνε δικαία. Ἐνῶ εἰς πᾶσαν ἄλλην μεγαλόπολιν ὁ ἀγυιόπαις εἶνε ἐξώλης, ἐνῶ σχεδὸν πολλαχοῦ τὸ τέκνον εἰς ἑαυτὸ ἐγκαταλειπόμενον, ἀποκληρούμενον ὑπὸ τῆς κοινωνίας, φέρει τὸ ἀπαίσιον βάπτισμα τῶν κοινῶν κακιῶν, αἵτινες ἀποπνίγουσι τὴν ἀνάπτυξιν παρ' αὐτῷ παντὸς ἀνθρωπισμοῦ, καθιστῶσιν ἀκόλαστον καὶ ἀσυνεῖδητον, τὸ χαμίνιον τῶν Παρισίων, ἐπιμένομεν εἰς τοῦτο, καίτοι κατ' ἐπίφασιν ἠκρωτηριασμένον, ἠθικῶς μένει ἀνέπαφον. Ἡ διάγνωσις ἐν τῇ ἐκλάμφει αὐτῆς μένει ἀξιοπαρατήρητος, διότι ἀπορρέει τὸ γεγονὸς ἐκ τῆς φαινῆς χρηστότητος τῶν παρισινῶν λαϊκῶν ἐπαναστάσεων, ἐξ ὧν ἐπήγαγεν αἰείποτε ποιά τις ἠθικὴ, ἥτις ἐξεκολάφθη αἰείποτε ἐν παρισινῇ ἀτμοσφαίρᾳ, ὡς τὸ ἄλλας ἐν τῷ ὠκεανῷ.

Τὸ ἀναπνεῖν τοὺς Παρισίους σημαίνει διαφυλάττειν τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν.

Αἱ περὶ τὴν πόλιν λεωφόροι εἶνε τὰ μόνα δι' αὐτοὺς μέρη, ὅπου δύνανται ἐλευθέρως νὰ δραπετεύωσι, καὶ εἰς τούτων τὴν διάκρισιν εὐρίσκονται τὰ περὶχωρα. Ἐκεῖ αἰωνίως καταφεύγουσιν, ὅσάκις δραπετεύουν τοῦ ἐνοριακοῦ τῶν σχολείου, ἀνενοχλήτως ἄδοντα τὰς δυσώδεις στροφάς των.

Ἐκεῖ ὑπάρχουσι ἢ μᾶλλον διάγουσι μακρὰν παντὸς βλέμματος, ὑπὸ τὸ γλυκὺ τοῦ Μαΐου ἢ τοῦ Ἰουνίου φῶς, γονυπετοῦσιν ἔμπροσθεν λάκκου, ὃν ὠρυξαν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, παίζοντα τὰ σφαιρίδια ἢ φιλονικούντα περὶ τεμαχίου κλοπιμαίου τινὸς ἐκ τῶν πέριξ, ἀνεύθυνα, φευγαλέα, ἐστιγματισμένα, ἀλλ' εὐτυχῆ καὶ ἅμα σᾶς διακρίνουσιν ἐνθυμοῦνται ὅτι δύνανται νὰ σᾶς προσφέρωσι ποιὰν τινα ὑπηρεσίαν, ὅτι ἔχουσι καὶ τι ἐπάγγελμα, ὅτι πρέπει γὰρ ζήσωσι καὶ προσέρχονται νὰ σᾶς πωλήσωσι μικρὰν τινα δεσμίδα ἰῶν ἢ ἐν ράκοςπ' ἐρικνημίδος πλήρες ἐντόμων.

Αἱ συναντήσεις ἐκεῖναι τῶν ἀγυιοπαίδων εἶνε μία ἐκ τῶν πολλῶν τέρψεων, ἀλλὰ καὶ συγκινήσεων, ἃς ἀπολαμβάνει ὁ μεταβαίνων εἰς τὰ περὶχωρα τῶν Παρισίων.

Ἐνίοτε εἰς τοὺς ὀμίλους ἐκείνους τῶν ἀγυιοπαίδων εὐρίσκονται καὶ κοράσια, ἄγνωστον ἂν εἶνε ἀδελφαί των, σχεδὸν ἀνεπτυγμέναι κόραι, ἰσχναί, μετὸν πυρετὸν εἰς τὴν μορφήν των ζωγραφημένον, μετ' ἐρυθροπάς κηλίδας ἐπὶ τοῦ προσώπου, μετ' ἀνθη καὶ πρσιὰς

καὶ μήκωνας ἐπὶ τῆς κόμης των, περιχαρεῖς, φαί-
δραι, ἀλλὰ καὶ ἀγριωπαὶ τὴν ὄψιν, γυμνόποδες, τρα-
γούσαι καὶ κεράσια ἐντὸς τῶν σπαρτῶν καὶ τὸ ἐσπέ-
ρας γνωρίζομεναι ἐκ τοῦ γέλωτός των.

Οἱ ὄμιλοι οὗτοι θερμαίνομενοι ἐκ τοῦ θαλπεροῦ ἡ-
λίου τῆς μεσημβρίας, ἀπασχολοῦσι πρὸν μελετῶντα
τὴν ὑπαρξιν τῶν τοιούτων ὄντων, τὸ δὲ θέαμα ἐντυ-
ποῦται εἰς τοὺς ρεμβασμούς του.

Διὰ τὰ ὄντα ταῦτα, ὅλη ἡ γῆ ἀποτελεῖται ἐκ τῆς
πόλεως τῶν Παρισίων, τοῦ κέντρου της, τῶν περιχώ-
ρων της καὶ τῶν διαγωνίων αὐτῆς λεωφόρων. Δὲν ἐ-
ξέρχονται ποτὲ ἐκ τῆς παρισινής των ἀτμοσφαιρας,
ὡς οἱ ἰχθύες δὲν δύνανται νὰ ἐξέλθωσιν ἐκ τοῦ ὕδατος.

Καὶ κατὰ τὰς γνώσεις αὐτῶν, πέραν τῶν διαγω-
νίων λεωφόρων δὲν ὑπάρχει τίποτε· ἐκεῖ τελειώνει ὁ
κόσμος.

Πᾶν ὅ,τι λέγομεν ἐνταῦθα, δὲν μᾶς ἀπαλλάσσει
οὐδόλως ἐκ τοῦ ἐγκαρδίου πόνου, ἃν αἰσθανόμεθα, συ-
ναντῶμενοι πρὸς τὰ ὄντα ἐκεῖνα, περίξ τῶν ὁποίων
φαίνονται σκορπισμένα τὰ νήματα τῆς συντριβείσης
οἰκογενείας.

Εἰς τὸν τόσον ἀτελῆ ἔτι σύγχρονον πολιτισμὸν δὲν
παρουσιάζουσι τι τὸ λίαν ἀνώμαλον οἱ οἰκογενειακοὶ
οὗτοι ἀκρωτηριασμοὶ οἱ ἐκκενούμενοι ἐντὸς τοῦ χάους,
ἀγνοοῦντες τί ἀπέγειναν τὰ ἴδια τέκνα των καὶ ἐπι-
τρέποντες νὰ ἐκχυθῶσιν ἐν μέσῃ ὁδῷ τὰ ἴδια σπλάγ-
χνα τῶν.

Ἐνεκα τοῦ λόγου τούτου παρουσιάζεται ἡ μαύρη

λεγομένη καὶ σκοτεινὴ μοῖρα, ἡ περιφραστικῶς διὰ
τοῦ «ἐρίφθη εἰς τοὺς πέντε δρόμους» ἐξεικονιζομένη.

Εἰρήσθω ἐν τούτοις, ὅτι ἡ ἐγκατάλειψις τῶν ἀτυ-
χῶν ἐκείνων ὄντων ὑπεθάλπετο σχεδὸν ὑπὸ τῆς ἀρχαί-
ας μοναρχίας.

Ὀλίγοι φελλάχοι ἢ βοεμοὶ ἦσαν ἀναγκαῖοι εἰς τὰ
ἀνώτερα κοινωνικὰ στρώματα, ἵνα ἰσχυρότερα ἐπὶ
μᾶλλον παρουσιάζηται ἡ τῶν πεπαιδευμένων ἰσχὺς.

Τὸ πρὸς ἐκπαίδευσιν τῆς λαϊκῆς τάξεως μῖσος εἶ-
χεν ἀνέλθει παρ' αὐτῆ εἰς περιωπὴν δόγματος. Πρὸς
τί, ἔλεγον, τὰ ἡ μ ἰ φ ω τ α ;

Τοιοῦτον ὑπῆρξε τὸ σύνθημα. Ἐπομένως ὁ ἀγιό-
παις εἶνε ἀπαύγασμα τοῦ ἀμαθοῦς παιδός.

Ἄλλως τε ἡ μοναρχία εἶχεν ἐνίοτε ἀνάγκην τέ-
κνων τοῦ λαοῦ, καὶ ὁσάκις παρουσιάζετο ἡ εὐκαιρία,
ἐξεχύνετο ἀνά τὰς ὁδοὺς πρὸς ἐξεύρεσιν.

Ἐπὶ Λουδοβίκου τοῦ ΙΔ', ἵνα μὴ ἀναδράμωμεν εἰς
ἀπώτερον παρελθόν, ὁ βασιλεὺς ἤθελε, καὶ δικαίως,
νὰ συγκροτήσῃ στόλον. Ἡ δὲ ἰδέα ἦτο λαμπρά. Ἄλ-
λά τοῦ τὰ μέσα ;

Δὲν δημιουργεῖται στόλος, ὅταν, πλὴν τῶν ἰστιο-
φόρων, ἄτινα εἶνε ὑποχείρια τοῦ ἀνέμου ἀθύσματα, καὶ
ἐν ἀνάγκῃ πρὸς ρυμούλκησιν δὲν θά ἔχη τὸ ἄλλο ἐ-
κεῖνο πλοῖον, τὸ ἐκκινοῦν ὅπου θέλει, εἴτε διὰ τῆς κω-
πηλασίας εἴτε διὰ τοῦ ἀτμοῦ.

Τὰ κάτεργα ἦσαν τότε διὰ τὸ ναυτικὸν ὅ,τι σήμε-
ρον εἶνε τὰ ἀτμόπλοια. Ἐχρηιάζοντο λοιπὸν κάτεργα·
ἀλλὰ τὰ κάτεργα λειτουργοῦσι μόνον ὅταν ὑπάρχωσιν

ἄνδρες ἐν αὐτοῖς ἀπητοῦντο λοιπὸν ἄνθρωποι διὰ τὰ κάτεργα. Ὁ Κάλβερτ ἐνήργει διὰ τῶν ὀργάνων του ἐν ταῖς ἑπαρχίαις καὶ διὰ τῶν νομαρχιακῶν συμβουλίων τὴν στρατολόγησιν ὅτων ἡδύνατο περισσοτέρων καταδίκων.

Ἡ δικαιοσύνη βεβαίως οὐδόλως ἀντέτεινεν εἰς τοῦτο, ἐπερχομένη τούναντίον πρόθυμος συνεργός.

Ἄμα συνελαμβάνετο ἄνθρωπος κατὰ τὴν διέλευσιν τῆς κηδείας μὲ τὸν πῖλον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, ἐξακρατηρίζετο ὡς οὐγενότος καὶ ἀπεστέλλετο εἰς τὸ κάτεργον.

Καθ' ὁδὸν ἐτύγχανον αἱ ἀρχαὶ παῖδα, ἀρκεῖ νὰ ἦτο δεκαπενταετής καὶ νὰ μὴ εἶχε γνωστὸν κατάλυμα· τὸν συνελάμβανον καὶ τὸν ἀπέστελλον εἰς τὸ κάτεργον.

Καὶ ὅμως ἐκλήθη ἡ βασιλεία ἐκείνη μεγάλη καὶ ἐαῖων μέγας!

Ἐπὶ Λουδοβίκου ΙΕ' τὰ παιδία ἐξηφανίζοντο ἐν τὸς τῶν Παρισίων· τὰ ἐπερισύναζεν ἡ ἀστυνομία ἄγνωστον διὰ τίνα χρῆσιν.

Ἐψιθυρίζοντο μετὰ τρόμου αἱ φοβερώτεροι τῶν ὑπονοειῶν περὶ τῶν πορφυρῶν λουτρῶν τοῦ βασιλέως.

Ὁ φιλόσοφος Βαρβιὲ ἀφελῶς ἀφηγεῖται τὰ τοιαῦτα. Συνέβαιναν ἐνίοτε οἱ ἀξιωματικοὶ τῆς ἀστυνομίας, οἵτινες ἦσαν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀμνηστευθέντες κατάδικοι, νὰ λαμβάνουσι ταῦτα ἐκ τῶν ἐχόντων γονεῖς. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει οἱ πατέρες ἀπέλιπιδες, ἔντρομοι ἔσπευδον πρὸς τοὺς ἀμνηστευθέντας τού-

τους· ἀλλ' ἐπενέβαιναν ἢ ἀρχὴ καὶ ἀπηγγόνιζε, τίνας; τοὺς ἀμνηστευθέντας; Ὅχι· ἀλλὰ τοὺς γονεῖς.

Ζ

Ὅπου τὸ χαμίμιον θὰ εἶχε θέσιν εἰς τὴν κοινωνικὴν ταξινόμησιν τῶν Ἰνδιῶν

Τὰ παρισινὰ χαμίμια ἀποτελοῦσι σχεδὸν αἴρεσιν. Ἡμπορεῖ τις νὰ εἴπῃ ὅτι δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ γίνῃ χαμίμιον ὁ τυχὸν ἢ ὁ βουλόμενος

Ἡ λέξις χαμίμιον ἐχρησιμοποιήθη κατὰ πρώτην φοράν καὶ ἀπὸ δημῶδους μετέπεσεν εἰς τὴν γλῶσσαν τῶν ἐγγραμμάτων τῷ 1834.

Ἡ ἐμφάνισις τῆς λέξεως ταύτης τὸ πρῶτον ἀναφέρεται εἰς τι ἔργον φέρον τὸν τίτλον ὁ «Ἐπαίτης Κλαύδιος». Μέγα ἠγέρθη τότε σκάνδαλον διὰ τὴν λέξιν, ἀλλ' ἐπὶ τέλους ἐπέρασεν, ὡς εἰ ἔδιδεν ἐξετάσεις.

Τὰ στοιχεῖα τὰ ἀποτελοῦντα τὸν πρὸς ἄλληλα σεβασμὸν τῶν χαμινίων εἰσὶ ποικιλώτατα. Κατέστη περιώνυμον καὶ ἐθαυμάσθη παρ' ὅλης τῆς ὁμοταξίας τῶν χαμινίων, ἐν τοιοῦτο περὶ ἀπὸ τοῦ ὕψους ἐνὸς τῶν Πύργων τῆς Παναγίας· ἕτερον ὡσαύτως διότι εἶχεν εἰσδύσει εἰς τὸν ὀπίσθιον κῆπον τοῦ Κεραμικοῦ, ὅπου ὑπῆρχον τοποθετημένα προσωρινῶς τὰ ἐπ' αὐτοῦ στηθέντα ἀγάλματα, καὶ ἀφήρσεν ἀπὸ τοῦ τρούλλου τὸν μόλυδον· ἄλλο πάλιν διότι εἶχεν ἰδῆ

κρημνιζόμενον λεωφορείον καὶ ἄλλο διότι ἐγνώριζεν ἓνα στρατιώτην ὅστις ἀποπειραθεὶς δὲν ἐπέτυχε νὰ χύσῃ τὸ φῶς ἐνὸς πολίτου.

Ἀναμφιβόλως ἡ παρακατιοῦσα ἀπάντησις χωρικοῦ τινος πρὸς τινα πολίτην ἔχει ἀληθῶς τὴν ἀφέλειαν ἀγρότου ἅμα καὶ τὴν εἰρωνεῖαν πρὸς τὴν ἀστικὴν τάξιν.

— Ἔ! πατριώτῃ; τοῦ λέγει, ἡ γυναῖκά σου πέθανε ἀπ' τὴν ἀρρώστεια τῆς δὲν σοῦ εἶπα γὰρ νὰ φέρῃς γιατρό;

— Τί τὰ θές, ἀφεντικό; ἐμεῖς οἱ πτωχοὶ «πεθαίνομε μονάχοι μας».

Ἀλλὰ πῶς δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ὁ ἐπόμενος διάλογος χαμινίου πρὸς ἕτερον, ἰδόντος ἱερέα συνοδεύοντα ἐξ ἀμάξης εἰς τὴν λαιμητόμου κατάδικον;

— ὦ! τὸν ἄτιμο! τοῦ ὁμιλεῖ, σὰν νὰ τοῦ λέγῃ, πὰρ' τὴ σκούφια σου καὶ χτύπα με.

Ἡ μὲν τοῦ χωρικοῦ ἀπάντησις ἐκφράζει ὅλην τὴν ἐγκαρτέρησιν, ἐνῶ τοῦ χαμινίου τὸ ἀναρχικὸν πνεῦμα τοῦ ἐλευθεροτεκτονισμοῦ, παιδὸς τοῦ προαστείου.

Ἐπὶ τῶν θρησκευτικῶν ζητημάτων ἔχει κάποιαν ἐλευθεροστομίαν προβαίνουσαν μέχρις αὐθαδείας.

Θεωρεῖ ὡς καθήκον του νὰ παρευρεθῇ εἰς θανατικὰς ἐκτελέσεις, ὅπου ὑψοῦται ἡ λαιμητόμος, αὐτὸς παρουσιάζεται, χωρὶς νὰ σκυθρωπάξῃ, γελᾷ δὲ ὡς ἐν διασκεδαστικῷ θεάματι.

Δίδει εἰς τὴν λαιμητόμον ποικίλα ὀνόματα τὴν

ὀνομάζει τὸ τέλος τῆς σούπας, μουρμουρίστρα (1), Μάννα τοῦ οὐρανοῦ, Ὑπερνή Βουκιὰ καὶ τόσα ἄλλα. Διὰ νὰ ἴδῃ ἀνέτως τὸ θέαμα τῆς κατατομήσεως, ἀναρριχάται ἐπὶ στυλῶν καὶ δένδρων, κρεμάται εἰς κιγκλίδας καὶ ἐπ' αὐτῶν τῶν καπνοδοχῶν.

Τὸ χαμίνιον γεννᾶται ἐπιδιορθωτῆς στεγῶν, ὡς γεννᾶται τις ναύτης, ὅπως δὲ ἰστός πλοίου δὲν ἐκφοβίζει τοῦτον, οὕτω καὶ στέγη οἰκίας ἐκεῖνο. Δὲν ὑπάρχει ἔορτῃ διὰ τὸ χαμίνιον ἄλλη παρά ἢ ἐν τῇ πλατεῖᾳ Γρεβὲ ἐκτυλισσομένη. Παρὰ τῷ χαμινίῳ δημοφιλέστερα ὀνόματα τοῦ Σαμφῶνος καὶ τοῦ ἁβῆᾶ Μοντῆ δὲν ὑπάρχουσι. Γιουχαίζει τὸν θανατούμενον διὰ νὰ τὸν ἐνθαρρύνῃ. Ἐνίοτε τὸν θαυμάζει. Τὸ χαμίνιον Λασεναῖρ, ὅταν εἶδε τὸν ἀποτρόπαιον Δοτὲν γενναίως ὑποστάνα τὴν ποινήν, εἶπε τὴν φράσιν ἐκείνην, εἰς ἣν διαβλέπει πᾶς τις οἰοσδῆποτε ἐν μέλλον. Μὰ τὴν Παναγιᾶ, τὸν ἐζήλησα!

Τὸ χαμίνιον θέτει εἰς ἴσην μοῖραν πολιτικὸν κατάδικον μετὰ κακούργου, ἐνθουμείται δὲ ὅλων τῶν κατατομηθέντων τὴν τελευταίαν ἐνδυμασίαν. Ὁ Τολερόν, σὰς λέγει, ἐφόρει σκούφον θεομαστοῦ, ὁ Ἄβριλ τὸ ἐξ ἐνυδρίδος κασκέτο του, ὁ Λουβέλ καπέλλο στρογγυλὸ, ὁ γέρο Δελαπόρτας, ὅτι ἦτο φαλακρὸς καὶ ἀσκεπής, ὁ Καστάνιας ὅτι ἦτο πολὺ κόκκινος καὶ χαριέστατος, ὅτι ὁ Βορίας εἶχε ρομαντικώτατον ὑπογναθίδιον, ὁ Ζαμαρτὲν ἐφόρει τῆς πιράντες του, ὅτι ὁ Λε-

(1) Ἐν Σμόβονῃ ἡ ἐπικίνδυνος τάξις τοῦ ὄχλου ὀνομάζονται Μουρμουρηθές.

κουφέ ἐμάλλονε μὲ τὴν μητέρα του. Εἰς τοὺς τελευταίους τούτους ἐν χαμίνιον ἐφώνησε. «Τὰρα βρήκατε τὸν καιρὸν νὰ ξεκαθαρίσετε τοὺς λογαριασμούς σας!»

Ἄλλο χαμίνιον βραχύσωμον, θελήσαν νὰ ἴδῃ κατὰδικον ἀπαγόμενον εἰς τὴν λαιμητόμον καὶ ὡς ἐκ τοῦ συρρεύσαντος πλήθους μὴ δυνάμενον νὰ πλησιάσῃ, ἀνερριχήθη ὡς πίθηκος ἐπὶ τοῦ φανοῦ τῆς προκυμαίας. Ὁ χωροφύλαξ στρέφεται καὶ τὸ βλέπει ὀργίλως.

— Ἄφες μὲ ν'ἀναβῶ, κύρ χωροφύλακα.

Καὶ διὰ νὰ κάμψῃ τὴν αὐστηρότητά του, προσθέτει.

— Μὴ σέ μέλει, δὲν πέφτω.

— Σκοτίσθηκα! ἄρα πέσης καὶ μὴ πέσης, ἀπαντᾷ ὁ χωροφύλαξ.

Τὰ χαμίνια πολὺ λογαριάζουν ἐν ἀξιωμαθήμενον συμβεβηκός, μεγάλως δὲ σέβονται ἐκεῖνον ἐκ τῶν ὁμοίων, ὅστις κοπῆ ἐξ ἀπροσεξίας ἕως τὸ κόκκαλο.

Τὸ χαμίνιον πολλάκις ἀρέσκειται ἐπαναλαμβάνον. «Ἐννοια σου καὶ βαστοῦν τὰ χέρια μου».

Παρὰ τοῖς χαμινίσις πρέπει νὰ ὑπάρχῃ ποιά τις σωματικὴ ἢ φυσικὴ ἐλαττωματικότης. Ἄν εἶσαι ζερβός, εἶσαι ζηλευτός. Ἄν εἶσαι ἀλλοίθωρος, εἶσαι εἰς ὑπόληψιν.

H".

Ὅπου ἀναγινώσκει τις μίαν λαμπρὰν φράσιν τοῦ τελευταίου βασιλέως

Ἐν ὥρᾳ θέρους μεταμορφοῦται εἰς βάτραχον καὶ τὴν ἐσπέραν, ἀναβαῖνον πρὸ τῶν γεφυρῶν Ἀουστερλίτσης καὶ Ἰένης, ἐπὶ τῶν ἀνθρακοφόρων σχεδιῶν καὶ ἐπὶ τῶν πλωτῶν παραπηγμάτων ὅπου ἔρχονται αἱ γυναῖκες καὶ πλύνουν, πίπτουν εἰς τὰ ὕδατα καὶ κολυμποῦν, παραβαίνοντα πᾶσαν παράβασιν αἰδοῦς καὶ ἀστυνομίας.

Ἐν τούτοις οἱ χωροφύλακες ἐπαγρυπνοῦν ἀλλὰ τὰ χαμίνια, ἅμα ἴδωσι μακρόθεν τοιοῦτόν τινα ἄνθρωπον τῆς ἐξουσίας, εἰδοποιοῦνται μεταξύ των διὰ φωνῶν ὅποια ἡ ἐξῆς.

— Μωρὲ Σιτῆ, μωρὲ! τσακῶθηκες μωρὲ! μάζεψε τὰ ρουχὰ σου καὶ στρεῖβέ το! Ἔρχονται τὰ τζίνια. Πέρασε μέσ' ἀπὸ τὴν κάμαρα τοῦ ἀποπάτου, μωρὲ!

Ἐνίοτε ἀναγινώσκουσι συμβαίνει δὲ καὶ νὰ γράψωσι. Χρησιμεῦουν δὲ καὶ εἰς τὴν πολιτείαν, μανθάνοντα, οὐδεὶς οἶδε διὰ τίνος μεθόδου ἀλληλοδιδασκίης, πολιτικὰ συνθήματα.

Ἀπὸ τοῦ 1815 μέχρι τοῦ 1820, ἐπὶ τῶν Βουρβόνων, τὰ χαμίνια ἀπεμιμοῦντο τὴν φωνὴν τῶν κούρκων, πρὸς κούρκους παρομοιάζοντα τοὺς παχυσώμους καὶ πεφουσημένους βασιλεῖς τῆς δυναστείας ἐκείνης, ἀπὸ δὲ τοῦ 1830 μέχρι τοῦ 1848, ἐσχεδιογράφουν ἐπὶ

τῶν τοίχων ἀχλάδια, διότι τοῖς ἐφαίνετο ὅτι τὸ πρόσωπον τοῦ Λουδοβίκου Φιλίππου εἶχε τὸ σχῆμα ἀχλάδος.

Ἐσπέραν τινὰ, ὁ Λουδοβίκος Φίλιππος, ἐπιστρέφων εἰς τὰ ἀνάκτορα πεζῇ, εἶδεν ἐν τῶν παιδιῶν περὶ ὧν ὁ λόγος, μικρὸν, ὅπερ ἴδρωνε προσπαθοῦν νὰ σχεδιογραφήσῃ δι' ἄνθρακος ἐν ἀπίδιον γιγαντώδες ἐπὶ τοίχου, εἰς ὃν μόλις ἔφθανεν ἡ χεὶρ του.

Πλησιάζει ἐ ἀγαθὸς βασιλεὺς ἐκεῖνος, βοηθεῖ τὸ χαμίμιον ν' ἀποτελειώσῃ τὴν σχεδιογραφίαν του, ἔπειτα δὲ δώσας εἰς αὐτὸ ἐν εἰκοσάφραγον.

— Λάβε, τῷ εἶπε τὸ ἀπίδι εἶνε χαραγμένον καὶ ἐπάνω εἰς αὐτό.

Ὡς πρὸς τοὺς ἱερεῖς τὸ χαμίμιον βολταιρίζει. Ἡμέραν τινὰ ἐν χαμίμιον κατὰ τὴν ὁδὸν Πανεπιστημίου ἐξωγράφιζεν ἐπὶ τῆς θύρας ὑπ' ἀριθ. 69 μορφασμοὺς ὀργιζομένου προσώπου. Τὸν ἠρώτησαν διὰ τί κάμνει τοῦτο.

— Ἐδῶ κάθεται ἓνας παπᾶς, εἶπεν.

Ἐκεῖ δὲ ἀκριβῶς κατῶκει ὁ ἀποστολικὸς ἀντιπρόσωπος τοῦ Πάπα.

Ἄλλ' ἀφ' ἐτέρου ἀγαπᾶ νὰ διακονῇ εἰς τὴν ἐκκλησίαν.

Δύο πράγματα ἐπιθυμεῖ καὶ οὐδέποτε τὰ κατορθώνει ν' ἀνατρέψῃ μίαν κυβέρνησιν καὶ νὰ ράψῃ τὸ σχισμένο πανταλόνι του.

Τὸ χαμίμιον τῶν Παρισίων καὶ μετὰ σεβασμοῦ φέρεται, καὶ μετ' εἰρωνείας, καὶ μετ' αἰθαδείας.

Ἔχει ὀδόντας ἀθλίους, ἐπειδὴ κακῶς τρέφεται, καὶ ὁ στομαχὸς του πάσχει, ἀλλ' ὄφθαλμοὺς ἔχει ὠραίους, ἐπειδὴ εἶνε εὐφυές.

Τὸν Ἰεχωβά ἐνώπιόν του ἂν ἐβλεπε, θ' ἀνέβαινε τὰς βαθμίδας τοῦ Παραδείσου χωλοῖς πηδήμασιν.

Εἰς τὰς ἐπαναστάσεις, εὐρίσκετο ἐντὸς τοῦ στοιχείου του ἡ προπέτειά του ἐπιμένει καὶ κατὰ τῶν μύδρων. ἐκεῖ πού τὸ βλέπεις ἀπαίσιον, ἀμέσως μεταβάλλεται εἰς ἥρωα. Κράζει—Ἐμπρός ! καὶ αἰφνῆς μεταβάλλεται ἐν ἀκαρεὶ ἀπὸ νηπίου εἰς γίγαντα.

Ἐν συνόψει τὸ χαμίμιον εἶνε ὃν εὐθυμον, ἐπειδὴ εἶνε δυστυχές.

Θ'.

Τὸ ἀρχαῖον Γαλατικὸν πνεῦμα

Τὰ χαμίμια τῶν Παρισίων εἶνε ἀπεικόνισις αὐτοῦ τοῦ πνεύματος τοῦ Βωμαρσέ, τοῦ συγγραφέως τοῦ «Κουρέως τῆς Σεβίλλης». Τὸ γαλατικὸν πνεῦμα διαπνέει ὅλον τὸν βίον των.

Ὅταν ἀρτυθῇ δι' ὑγιῶς ἀγωγῆς, τὸ χαμίμιον καταντᾷ δαιμονίως εὐφυές. Εἶνε ὅπως ὁ οἶνος, ὃν πρὸς ἐνίσχυσιν καὶ διατήρησιν ἀρτύομεν δι' οἰνοπνεύματος. Ἐνίοτε σφάλλεται. Ὁ Κάμιλλος Δεμουλὲν ἦτο παιδί προαστείου. Ὁ Σαμπιονέ, ὅστις ἐξεχυδαίξε τὰ θαύματα, ἦτο τὸ τέκνον τῶν παρισινῶν λιθοστρώτων.

Τὸ παρισινὸν χαμίμιον, ἐνῷ σέβεται τοὺς περὶ αὐ-

τὸ, ἀποβαίνει αἰφνης ἀφορήτως εἶρον καὶ αὐθαδεις. Γνωρίζει μέχρι τοῦ τελευταίου ἔλους τοὺς ἀστυφύλακας τῶν Παρισίων καὶ εὐφυῶς πάντοτε προσδίδει τὸ ἀνάλογον πρὸς τὴν φυσιογνωμίαν ἐνὸς ἐκάστου ἐπὶ ὤνυμον. Τοὺς μετρεῖ εἰς τὰ δάκτυλα. Σπουδάζει τὰ ἤθη, τὰς συνθηκὰς των, περὶ ἐνὸς ἐκάστου ἐξ αὐτῶν δύναται νὰ σοὶ διηγηθῆ πάμπολλα κρατεῖ σημειώσεις.

Ψυχολογεῖ ἕνα ἕκαστον, ὡς ν' ἀναγινώσκη εἰς τὸ ἀνοικτὸν βιβλίον. Ἐμπορεῖ νὰ σᾶς εἰπῆ ὀνομαστί. Ἐκεῖνος εἶνε προδότης, ὁ δεῖνα εἶνε μοχθηρότατος, ὁ τὰδε εἶνε μεγαλόκαρδος. αὐτὸς εἶνε γελοῖος ὅλαι δὲ αὐταὶ αἱ λέξεις ἐν τῇ γλώσση τῶν χαμινίων ἔχουσιν ἰδιάζουσαν ἔλωσ συνεκδοχὴν. Ἐκεῖνος ἐκεῖ φαντάζεται ὅτι ἡ νέα γέφυρα εἶνε κτήμᾶ του καὶ ἐμποδίζει τὸν κόσμον νὰ περιπατῆ ἐπὶ τῶν πλαισίων τῶν ἄκρων· αὐτὸς ἐδῶ ἔχει τὴν μανίαν νὰ τραβᾷ τὰ αὐτιά τοῦ καθενός κτλ.

Ὅτι ἂν ἀναγγεῖλη μακρόθεν πρὸς συνάδελφόν του τὸ χαμίνιον, ἔχει ἀπόκρυφον στρατηγικὴν ἔννοιαν, τοῦτο δὲ διὰ τινος ἐμφάσεως, ἀποπνεύσεως ὀμηρικὴν καὶ σπαρτιατικὴν ἅμα βραχυλογίαν, μετὰ τσαούτης δὲ τεχνικῆς ἀνωμαλίας καὶ ἀσυναρτησίας, ὥστε ἀμφιβάλλεις ἂν ἐξεφράσθη τι δηλωτικὸν ἐννοίας, ὡς εἰς τὰς ἑλευσινιακὰς τῶν Παναθηναίων μελοποιίας.

Γ'.

Ἴδε οἱ Παρίσιοι, ἴδε ὁ ἄνθρωπος

Καὶ πάλιν ἐν συνόψει τὸ χαμίνιον τῶν Παρισίων εἶνε ὁ λαὸς προσωποποιούμενος εἰς παιδίον, ἔχον ἐπὶ τοῦ μετώπου τὴν ρυτίδα τοῦ παλαιοῦ κόσμου.

Τὸ χαμίνιον εἶνε εἰς τὸ ἔθνος χάρις, καὶ ἅμα νόσος ἣτις πρέπει νὰ ἰαθῆ. Πῶς ; διὰ τοῦ φωτός.

Τὸ φῶς ὑγιάζει. Τὸ φῶς φωτίζει. Ἀπασαὶ αἱ γενναῖαι κοινωνικαὶ ἀκτίνες πηγάζουσιν ἐκ τῆς ἐπιστήμης, ἐκ τῶν γραμμάτων ἐκ τῶν τεχνῶν, ἐκ τῆς ἐκπαιδεύσεως. Ποιήσατε ἀνθρώπους, ποιήσατε ἀνθρώπους ! Φωτίσατε αὐτοὺς ἵνα σᾶς θερμάνωσι. Τὸ φαινὸν ζήτημα περὶ παγκοσμίου ἐκπαιδεύσεως θὰ τεθῆ θᾶπτον ἢ βράδιον ὡς ἀπόλυτος καὶ ἀκαταμάχητος ἀλήθεια· τότε δὲ, οἱ κυβερνῶντες ὑπὸ τὸν ἄγρυπνον ὀφθαλμὸν τῆς γαλλικῆς ἰδέας, θὰ χρειασθῆ νὰ προτιμήσωσι δυοῖν θάτερον ἢ τὰ τέκνα τῆς Γαλλίας, ἢ τὰ χαμίνια τῶν Παρισίων λαμπάδες ἐν τῷ φωτὶ, ἢ σπινθῆρες ἐν τῷ σκότει.

Τὸ χαμίνιον ἐξεικονίζει τοὺς Παρισίους καὶ οἱ Παρίσιοι ἐξεικονίζουσι τὸν κόσμον. Διότι οἱ Παρίσιοι εἶνέ τι σύνολον. Οἱ Παρίσιοι εἶνε ὁ κολοφῶν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Ὁλη αὐτὴ ἡ τεραστία πόλις εἶνε ἐπιτομὴ ἡθῶν νεκρῶν καὶ ζώντων. Ὁ τοὺς Παρισίους θεώμενος νομίζει ὅτι θεᾶται τὰ κάτωθεν πάσης ἱστορίας, ἐν δὲ ποῖς διαστήμασιν, οὐρανὸν καὶ ἀστερισμούς. Οἱ Πα-

ρίσιοι ἔχουν Καπιτώλιον, τὸ δημαρχεῖον. Παρθενῶνα, τὸν ναὸν τῆς Παναγίας· Ἀβεντινὸν ὄρος, τὸ προάστειον τοῦ Ἁγίου Ἀντωνίου· Ἀζιναρίον, τὴν Σορβόνην· Πάνθειον, τὸ Πάνθειον· Ἰερὰν Ὀδὸν, τὸ βουλευσάριον τῶν Ἰταλῶν· Ναὸν τοῦ Αἰόλου, τὴν κοινὴν γνώμην. Πᾶν ὅ,τι ἀλλαχοῦ, τοῦτο εὐρίσκεται καὶ ἐν Παρίσις. Οἱ Παρίσιοι εἶνε συνώνυμον τοῦ Κόσμος. Οἱ Παρίσιοι εἶνε αἱ Ἀθηναί, ἡ Ρώμη, ἡ Σύβαρις, ἡ Ἱερουσαλήμ. Ἄπαντες οἱ πολιτισμοὶ τῆς γῆς εὐρίσκονται εἰς Παρίσιους ἐν ἐπιτομῇ, ὡσαύτως δὲ καὶ ἅπαναι αἱ βαρβαρότητες.

Ζήτησόν τι ὅπερ δὲν ὑπάρχει ἐν Παρίσις. Ὁ τρίπους τοῦ μάντεως Τροφωνίου δὲν περιέχει τι, τὸ εἰποῖον νὰ μὴ ὑπάρχη ἐν τῇ θεωρίᾳ τοῦ Μαγνητιστοῦ Μεσμέρου, ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Καλλιόστρου ἀναγεννᾶται ἡ Ἐργοφίλας, ἐν δὲ τῷ κόμητι τοῦ ἁγίου Γερμανοῦ ἐνσαρκοῦται ἡ τῶν Βραχυμάνων Βαζαφάντη ὅπως δὲ τὸ ἐν Δαμασκῷ τέμενος Οὐμουμιε τελεῖ θαύματα, οὕτω καὶ τὸ νεκροταφεῖον τοῦ Σαινδεμάρ.

Οἱ Παρίσιοι ἔσχον ὡς Αἴτωπον τὸν Μαγιέ καὶ ὡς Κνιδίαν τὴν κόρην Λενορμάν.

Ἐξίστανται, ὡς οἱ ἐν Δελφοῖς συρρέοντες ἐνώπιον τῶν κεραυνοβόλων ἀληθειῶν τοῦ ὑπνωτισμοῦ. Ὡς δὲ ἐν Δωδώνῃ ἡ μάντις ἔκαμνε νὰ κινῶνται οἱ τρίποδες, οὕτω καὶ οἱ Παρίσιοι διὰ τὰς τραπέζας.

Τὴν πόρνην ἀναβιβάζουσιν ἐπὶ θρόνου, ὡς ἡ Ρώμη ἀνεβίβασε μίαν θαλαμηπόλον, Ἐάν ὁ Λουδοβίκος ΙΕ'

ὑπῆρξε χειρότερος τοῦ Κλαυδίου, ἡ Δυβαρή εἶνε προτιμότερα τῆς Μεσσαλίας.

Οἱ Παρίσιοι συνδυάζουσιν εἰς ἓνα ἀκατάληπτον τύπον τὴν Ἑλληνικὴν γυμνότητα ἐν τῷ κάλλει, τὴν ἑβραϊκὴν γαγγραινῶδη ἀσυνειδησίαν μετὰ τῆς γασκωνικῆς αἰσχρολογίας.

Διογένης, Ἰὼβ καὶ Παγιάς διὰ τοὺς Παρισίους εἶνε κρᾶμα αἰωνόβιον.

Ἡ Ρώμη ὑπὸ τὸν Σύλλαν ἢ τὸν Δομιτιανὸν δὲν ἦτο ἡ αὐτὴ, ὁ δὲ Τίβερις ὠμοίαζε τὰ ὕδατα τῆς λήθης· τὸ παρελθὸν ἐληθμονεῖτο. Οἱ Παρίσιοι πίνουσι καθ' ἑκάστην ἐν ἑκατομμύριον λίτρας ὕδατος, ἀλλὰ τοῦτο δὲν τοὺς ἐμποδίζει διδομένης εὐκαιρίας νὰ ἀσμενίζωνται εἰς τὰ κινδυνῶδη τομύματα.

Οἱ Παρίσιοι εἶνε ὡς ἐν παιδίον. Ἡγεμονικῶς ἀποδέχονται τὸ πᾶν, καὶ ὅσον ἀφορᾷ τὸ ζήτημα τῆς Ἀφροδίτης, δὲν εἶνε δυσαικονόμητοι· ἡ καλλιπυγος αὐτῶν δύναται νὰ εἶνε καὶ Ὁστεντότη, ἀρκεῖ νὰ γελᾷ ὅλα τὰ λοιπὰ τῇ συγχωροῦνται· ἡ δυσμορφία τοὺς φαιδρύνει· ἡ ἀσχημία τοὺς ἀποσπᾷ μειδιάματα· τὸ ἐλάττωμα τοὺς τέρπει, καὶ αὐτὴ δὲ ἡ ὑποκρισία, ὁ ὑπατος οὗτος κυνισμὸς, δὲν τοὺς ἐξάπτει.

Τόσον δὲ εἶνε εἰς τὰ φιλολογικὰ ζητήματα ἐπιρρεπεῖς, ὥστε οὔτε ἀπομύσσουνται ἐμπροσθεν τοῦ μεγάλου Βασιλείου, ὡς οὔτε σκανδαλίζονται ἐκ τῆς προσευχῆς τοῦ Ταρτούφου. Ἀπὸ τῆς παρισινῆς κατατομῆς δὲν λείπει οὐδ' ἡ ἐλαχίστη γραμμὴ τῆς παγκοσμίου φισιογνωμίας.

Πολύ θά ἔλυποῦντο οἱ Παρίσιοι, ἂν δὲν εἶχον καὶ μίαν λαιμητόμον. Ὀλίγος τόπος ἐκ τῆς πλατείας Γρέβ πρέπει νὰ ὑπάρχη πρὸς ἐπίδειξιν. Τί θ' ἀπεγίνετο ὅλη ἐκεῖνη ἡ αἰωνία πανήγυρις, ἂν μὴ ἤρτύετο διὰ τοῦ θεάματος μιᾶς λαιμητόμου ;

Ἡ ἐπισφράγις μιᾶς τοιαύτης ἐσχάτης ἡμέρας τῶν ἀπόκρεων δὲν θά ἦτο πλήρης, ἂν δὲν ἀποστάξῃ τι καὶ ἐκ τοῦ φασγάνου ἐκεῖνου, ἀλλ' οἱ νόμοι ἐπρόνοησαν καὶ περὶ τούτων ἐν τῇ ὀξυδερκείᾳ των.

Οἱ Παρίσιοι κυριαρχοῦσιν, ἀνάσσουσιν. Αἱ μεγαλοφυΐαι των ἐκπέμπουσιν ἀπανταχοῦ ἐκ τῆς ἑαυτῶν λαμπηδόνας.

Ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων ἐκεῖ προτιμᾷ νὰ εἰσέλθῃ θριαμβευτικῶς ἐπὶ τοῦ δωδεκατρόχου ἀστραπηβόλου καὶ κατακεραυνοῦντος ἄρματος. Ἄλλ' οὐχ ἤρτων καὶ ὁ Σιληνὸς ἀκολουθεῖ καθήμενος ἐπὶ ὄνου.

ΙΑ'.

Φλυαρεῖν καὶ βασιλεύειν

Ὅριον δὲν ἔχουν οἱ Παρίσιοι. οὔτε ἄλλη τις πόλις ἔσχε πώποτε τὴν κυριαρχίαν ταύτης, πολλάκις ἀποσυριπτούσης τοὺς εἰς αὐτὴν δουλουμένους. Οἱ Παρίσιοι ὄχι μόνον τὸν νόμον δίδουν, ἀλλὰ καὶ τὸν συρμόν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἕξιν. Ἄν ἀρέσκη εἰς τοὺς Παρισίους, καθίστανται ἀνόητοι· διότι ἀρέσκονται ἐνίοτε εἰς τοῦτο, ὅλη δὲ τότε ἡ οἰκουμένη καθίσταται ἀνόητος καὶ

αὐτὴ· ἔπειτα ἐξυπνοῦν οἱ Παρίσιοι, τρίβουν τοὺς ὀφθαλμούς των, καὶ λέγουν—Τί διαβολομαῖριαν τὴν ἕκαμα ! καὶ βάλλουν τοὺς γέλωτας εἰς ἐμπαιγμόν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, πράξαντος ὡς αὐτοί. Παράδοξον ! Πῶς συμβιβάζεται τηλικούτον μεγαλεῖον μετὰ τοσαύτης γελοιότητος ; καὶ πῶς τοιαύτη σεμνότης μετὰ τοσαύτης παρφῆδίας ; καὶ πῶς τὸ αὐτὸ στόμα σήμερον μὲν σαλπίζει διὰ τῆς σάλπιγγος τῆς μελλούσης παρουσίας, αὔριον δὲ συρίζει διὰ φύλλου ἀπὸ σκοροδίου ; Ἡ φαιδρότης τῶν Παρισίων κεραυνός· ἡ κωμῆδία αὐτῶν φέρει σκῆπτρον. Ἐξ ἐνὸς μορφασμοῦ των ἐξέρχεται ἡ καταιγὶς ἐνίοτε. Αἱ ἐκρήξεις αὐτῶν, τὰ ἔργα, αἱ ἡμέραι, τὰ θαυμάσια, αἱ ἐποποιΐαι, ἀφικνοῦνται εἰς τὰ πέρατα τῆς γῆς· ὡσαύτως δὲ καὶ τὰ αὐτῶν ἀνακόλουθα. Ὁ γέλως κρατῆρ ἡφαιστείου, προπηλακίζων ἅπασαν τὴν γῆν. Οἱ χλευασμοὶ των δαυλοὶ ἀνημμένοι. Καθὼς ἐπιβάλλουν εἰς τοὺς λαοὺς τὸν τύπον τοῦ ἰδανικοῦ καλοῦ, οὕτω καὶ τὰς σατυρικὰς γελοιογραφίας των τὰ ὕψιστα τῶν μνημείων τοῦ ἀνθρωπίνου πολιτισμοῦ παραδέχονται τὴν εἰρωνείαν των καὶ παρέχουν τὴν αὐτῶν αἰωνιότητα εἰς τὰς βωμολοχίας των.

Εἶνε πόλις μεγαλόφρων· αὕτη ἐποίησε τεραστίαν τινὰ δεκάτην τετάρτην Ἰουλίου 1789, ἀπολυτρώσασαν τὴν ὑφήλιον· κατέστησε τὴν λογικὴν αὐτῆς μωῶνα τῆς παγκοσμίου θελήσεως· ἐνέπλησε διὰ τοῦ φωτὸς αὐτῆς τοὺς ἐλευθερωτὰς τῶν ἐθνῶν πάντων, τὸν Βασιγκτῶνα, τὸν Κοσκιούσκον, τὸν Βολίβαρον, τὸν

Βότσαρην, τὸν Ριέγον, τὸν Βέμ, τὸν Μανίν, τὸν Λοπέζ, τὸν Βρόδν, τὸν Γαριβάλδην. αὕτη πάρεστιν ὅπου ὑποφώσκει τὸ μέλλον εἰς Βοστώνα τὸ 1779, εἰς Πέστην τὸ 1848, εἰς Πάνορμον τὸ 1860. Αὕτη ψιθυρίζει τὴν κραταιὰν λέξιν Ἐλευθερία εἰς τὸ ὠτίον τῶν ἐκζητούντων τὴν παῦσιν τοῦ ἑξανδραποδισμοῦ Ἀμερικανῶν, καὶ εἰς τὸ ὠτίον τῶν πατριωτῶν τοῦ Ἀγκῶνος· αὕτη πλάττει τὸν Κανάρην, πλάττει τὸν Πισακάνην. Ὑπὸ τῆς πνοῆς τῆς προσωποῦμενος ὁ Βύρων ἀποθνήσκει ἐν Μεσολογγίῳ, καὶ ὁ Μαζέτης ἐν Βαρκελώνῃ· αὕτη εἶνε θῆμα ὑπὸ τοὺς πόδας τοῦ Μιραβῶ καὶ κρατῆρ ὑπὸ τοὺς πόδας τοῦ Ροβεσπιέρου. Τὰ διβλία αὐτῆς, τὸ θέατρον, ἡ τέχνη, ἡ ἐπιστήμη, ἡ φιλολογία, ἡ φιλοσοφία αὐτῆς εἶνε τὰ ἐγχειρίδια τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Αὕτη κέκτηται τὸν Πασχάλιον, τὸν Ρενιέρου, τὸν Βολταίρου ἐν πάσῃ ὥρᾳ· τὸν Κορνέλιον, τὸν Καρτέσιον, τὸν Ρουσὼ ὡσαύτως· τὸν Μολιέρ εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα. Τὴν γλῶσσαν αὐτῆς λαλεῖ τὸ παγκόσμιον στόμα, καὶ ἡ γλῶσσα αὕτη καθίσταται λόγος. Αὕτη οἰκοδομεῖ ἐν παντὶ πνεύματι τὴν ἰδέαν τῆς προόδου. Τὰ λαοσωτήρια δόγματα, ἄτινα αὕτη χαλκεύει, εἶνε πρὸς τὰς γενεὰς ἕξιφη πρόχειρα ἀείποτε, καὶ ἐκ τῆς ψυχῆς τῶν φιλοσόφων καὶ τῶν ποιητῶν αὐτῆς ἐπλάσθησαν ἀπὸ τοῦ 1789 πάντες πάντων τῶν λαῶν οἱ ἥρωες.

Καὶ ὅμως, μεθ' ὅλα ταῦτα χαμινίζει· καὶ ἡ ἄπειρος αὕτη μεγαλοφυΐα, ἥτις καλεῖται Παρίσιοι, ἐνῶ μεταμορφώνει τὸν κόσμον διὰ τοῦ φωτὸς αὐτῆς, σχε-

διογραφεῖ δι' ἑνὸς ἄνθρακος γελοιώδη τινα ρίνα ἐπὶ τοῦ ναοῦ τοῦ Θησέως καὶ γράφει ἐπὶ τῶν πυραμίδων τοῦ ποταμοῦ ἐνὸς βαλλαντιοτόμου τὸ ὄνομα.

Οἱ Παρίσιοι ἀείποτε δεικνύουσι τοὺς ὀδόντας αὐτῶν· ἀείποτε ναί· διότι ὀσάκις δὲν βρέμουσι, γελοῦν.

Τοιοῦτοι οἱ Παρίσιοι. Οἱ καπνοὶ, αἵτινες ἀναδίδονται ἀπὸ τῶν στεγῶν των, εἶνε ἰδέαι τῆς οἰκουμένης. Σωρεία πετρῶν καὶ πηλοῦ, ἂν θέλετε, ναί· ἀλλ' ὑπὲρ πάντα ἠθικὸν κτίσμα. Οἱ Παρίσιοι εἶνε πλέον ἢ μέγα τι· εἶνε τι ἄπειρον. Διατί ; διότι πολμοῦν.

Τόλμα, καὶ οὕτω προσοδεύεις. Ἄνευ τόλμης, μηδεμία πρόοδος.

Ἄπασαι αἱ μεγάλαι καὶ ὑψηλαὶ κατακτήσεις εἶνε κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον τὸ γέρας θράσους. Ὅταν γίνῃ ἡ Ἐπανάστασις τοῦ 1789, δὲν ἀρκεῖ νὰ τὴν προαισθανθῇ ὁ Μοντέσκιος, νὰ τὴν κηρύξῃ ὁ Διδερότος, νὰ τὴν ἀναγγεῖλῃ ὁ Αρουέτιος καὶ νὰ τὴν προμελετήσῃ ὁ Ρουσὼ· πρέπει νὰ τολμήσῃ αὐτὴν ὁ Δαντῶν.

Ἡ κραυγὴ, Θαρσεῖτε ! εἶνε τὸ, Γεννηθήτω φῶς. Διὰ τὴν πρόοδον τοῦ ἀνθρωπίνου γένους εἶνε χρεῖα νὰ ὑπάρχωσιν ἀδιαλείπτως ἐπὶ πάσης περιωπῆς σεμνὰ καρτεροφυχίας παραδείγματα. Τὸ θράσος ἐκθαμβοῖ τὴν ἱστορίαν καὶ εἶνε ἐκ τῶν μεγάλων τοῦ ἀνθρώπου πυρσῶν. Ὅταν ἡ ἠὼς ἀνατέλλει, τολμᾷ καὶ αὐτὴ. Πειρᾶσθαι, ὑπερφρονεῖν, ἐπιμένειν, ἐγκαρτερεῖν, πιστεῦειν εἰς ἑαυτὸν, παλαίειν ἐκ τοῦ συστάδην κατὰ τῆς τύχης, ἐκπλήττειν τὴν καταστροφὴν διὰ τῆς πρὸς ἀ-

τὴν ἀφοβίαν· καὶ νῦν μὲν περιφρονεῖν τὴν ἀδικὸν δύναμιν, νῦν δὲ καθυβρίζειν τὴν μέθυσον νίκην, ἀντέχειν καλῶς, ἀνθίστασθαι ἰδοὺ τὸ παράδειγμα οὗ ἔχουσι χρεῖαν οἱ λαοὶ τῆς γῆς, καὶ ἰδοὺ τὸ φῶς τὸ αὐτοῦς ἐλεκτρίζον. Τὸ αὐτὸ μεγαλοῦργον φῶς ἀπὸ τὸν δαυλὸν τοῦ Προμηθέως μεταγγίζεται εἰς τὸν πυρίπνουν φάρυγγα τοῦ Καμπρῶν.

IB'.

Τὸ λανθάνον μέλλον ἑνὸς λαοῦ

Ἰδίως περὶ τοῦ παρισινοῦ λαοῦ λέγομεν, ὅτι καὶ ἀνὴρ ὅταν γίνῃ, εἶνε πάντοτε τὸ χαμίνιον· ὁ ἐξιστορῶν τὸ παιδίον ἐξιστορεῖ τὴν πόλιν. Διὰ τοῦτο ἐσπούδασαμεν τὸν ἀστὸν τοῦτον ἐν τῷ στρουθίῳ τούτῳ.

Εἰς τὰ προκείμενα κυρίως εὐρίσκεται ἡ γνησία φυλὴ τῶν Παρισίων· ἐκεῖ βλέπει τις τὸν γνήσιον αὐτῶν τύπον. Ἐκεῖ εἶνε ὁ ἐργατικὸς καὶ ὁ πάσχων λαὸς, ὁ χλος ἢ συρφετός, ἂν θέλετε. Ἀδιάφορον. Τί σημαίνει ἂν οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖνοι βαδίζωσιν ἀνυπόδητοι; Τί καὶ ἂν εἶνε ἀγράματοι; Τόσον τὸ χειρότερον. Διὰ τοῦτο λοιπὸν πρέπει νὰ ἐγκαταλείπωνται; Διότι εἶνε ἐνδεεῖς, πρέπει νὰ μένωσιν αἰωνίως ὡσανεὶ κατηραμένοι; Μὴ δὲν δύναται τὸ φῶς νὰ εἰσδύσῃ καὶ εἰς αὐτούς; Φῶς ἀνακράζομεν μετ' ἐπιμονῆς· χρεῖα φωτός! χρεῖα φωτός! Τίς οἶδεν ἂν τὰ σκιερὰ ἐκεῖνα σῶματα δὲν γίνωσι διαφανῆ! Αἱ ἐπαναστάσεις μὴ δὲν εἶνε

μεταμορφώσεις; Ἄλλ' ἄγετε, ὦ φιλόσοφοι! διδάσκετε, φωτίζετε, ἐκκαίετε, σκέπτεσθε ἀναφανδόν, λαλεῖτε γεγωνυῖα τῇ φωνῇ, τρέχετε περιχαρεῖς ὑπὸ τὸν ἥλιον, ἀναμίγνυσθε μετὰ τῶν ἀγοραίων ἀσπαζόμενοι αὐτοὺς ἀδελφικῶς, διανέμετε εἰς αὐτοὺς ἀλφαβητήρια, ἀγορεύετε διδάσκοντες τὰ δικαιώματα ἐκάστου, ἄδετε μασσαλιωτικούς ὕμνους, σπεῖρετε ἐνθουσιασμόν, δρέπετε ἀπὸ τῶν δρυῶν χλωροὺς κλάδους. Καταστήσατε τὴν ιδέαν στροβίλον. Τὸ πλῆθος ἐκεῖνο εἶνε ἐπιδεκτικὸν ἐξάρσεως. Οἱ γυμνόποδες ἐκεῖνοι καὶ γυμνοὶ χεῖρες, καὶ ρακένδυτοι, καὶ ἀμαθεῖς, καὶ ἐκφωλισμένοι, καὶ ἄσχημοι, δύνανται νὰ χρησιμεύσωσι πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ ἰδανικοῦ. Ἴδετε ἐπὶ τοῦ λαοῦ καὶ ὄψεσθε τὴν ἀλήθειαν. Ρίψατε τὴν ἄτιμον ταύτην ἄμμον, ἣν καταπατεῖτε, εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρός, ν' ἀναλυθῇ καὶ ν' ἀναβράσῃ καὶ μεταβληθῆσεται εἰς κρύσταλλον λαμπρὸν, δι' οὗ ὁ Γαλιλαῖος καὶ ὁ Νεύτων θὰ ἀνακαλύψουν τοὺς ἀστέρας τοῦ οὐρανοῦ.

II'.

Ὁ μικρὸς Γαβριᾶς

Μετὰ παρέλευσιν ὀκτῶ ἢ ἐννέα περίπου ἐτῶν, ἀπὸ τῶν συμβάντων ἅτινα διηγήθημεν εἰς τὸ δευτέρον μέρος τῆς ἱστορίας ταύτης, παρετηρεῖτο συνεχῶς εἰς τὴν συνοικίαν τοῦ Τέμπλου, ἐν Παρισίοις καὶ εἰς τὰ περίξ τοῦ Πύργου Δῶ, ἐνδεκαετὲς ἢ δωδεκαετὲς τι

παιδίον. Τοῦτο θὰ ἦτο πιστὴ εἰκὼν τοῦ χαρινίου, καθὼς περιεγράψαμεν αὐτὸ ἄνωτέρω, ἂν, μετὰ τοῦ γέλωτος τοῦ ἰδιάζοντος εἰς τὴν ἡλικίαν του, δὲν εἶχε τὴν καρδίαν διόλου κατηρῆ καὶ κενήν. Τὸ παιδίον τοῦτο ἐφόρει μὲν περισκελίδα μεγάλου ἀνθρώπου, ἀλλὰ δὲν τὴν ἔλαβεν ἐκ τῆς μητρός του. Ἄλλοι τῶν εἶχον ὁῶσει χάριν φιλανθρωπίας τοῦτο τὸ φόρεμα. Καὶ ὅμως τὸ παιδίον τοῦτο δὲν ἐστερεῖτο πατρὸς, οὔτε μητρός. Ἄλλ' ἢ μὲν πατὴρ δὲν ἐφρόντιζε περὶ αὐτοῦ, ἡ δὲ μήτηρ δὲν τὸ ἠγάπα. Ἦτον ἐκ τῶν πρὸ πάντων ἀξίων οἰκτιρμοῦ παιδίων ἐκείνων, ἅτινα πατέρα καὶ μητέρα ἔχουν, καὶ ὅμως εἶνε ὀρφανά.

Τοῦτο τὸ παιδίον τότε μόνον ἦτον εὐτυχές, ὅταν εὐρίσκετο ἐν τῇ ὁδῷ. Τὸ λιθόστρωτον ὑπῆρχεν ἤττον σκληρὸν πρὸς αὐτὸ, παρὰ τὸ στήθος τῆς μητρός του. Οἱ γονεῖς του τὸ εἶχον ρίψει εἰς τὴν ζωὴν δι' ἐνὸς λακτίσματος. Ἦνοιξε λοιπὸν καὶ αὐτὸ τὰ πτερύγια του καὶ ἐπέταξε.

Ἦτο παιδίον ταραχοποιὸν, γοργὸν, ἀεικίνητον, τὴν ὄψιν ζωηρὸν, καὶ ὁμοῦ ἀσθενικόν. Ἀπῆρχετο, ἐπέστρεφεν, ἐμελεπεν, ἐπαιζε τὴν λάκκαν, ἔξεε τὸν πηλὸν τῶν ρυακίων τοῦ δρόμου, ἔκλεπτεν ὀλίγον τι, ἀλλ' ὡς αἱ γαλαὶ καὶ τὰ στρουθία, διὰ τρόπου ἐπιχάριτος· ἐγέλα ὅταν τὸ ἀπεχάλου σαλταμπῆικον, ἐθύμωνεν ὅταν τὸ ἔλεγον μισχομάγκαν. Δὲν εἶχε κατάλυμα, οὔτε φωμίον, οὔτε ἐστίαν, οὔτε στοργὴν ἐξ οὐδενός· ἀλλ' ἦτον εὐθυμον, ἐπειδὴ ἦτον ἐλεύθερον.

Ἦταν τὰ δύστηνα ταῦτα πλάσματα εἶνε ἄνδρες,

πάντοτε σχεδὸν ἡ μυλόπετρα τῆς κοινωνικῆς τάξεως, ἀπαντῶσα αὐτὰ, τὰ κατασυντρίβει· ἀλλ' ἐνόσφ εἶνε παιδία, διαφεύγουσιν ἐνεκα τῆς μικρότητάς των. Τὰ σῶζει ἡ ἐλαχίστη ὀπή.

Καὶ ὅμως, ὅσον καὶ ἂν ἦτον ἐγκαταλελειμμένον τὸ παιδίον τοῦτο, συνέβαιναν ἐνίστε, ἀπαξ εἰς τοὺς δύο τρεῖς μῆνας, νὰ λέγη·—Ἄς πάγω νὰ ἰδῶ καὶ τὴν μάνα μου, τί κάμνει! Τότε δὲ κατέβαιναν ἐκ τῶν προαστείων εἰς τὴν πόλιν, τὴν διεπέρα, καὶ κατηρῆνετο, ποῦ; Ἀκριβῶς εἰς οἰκίαν τινα, ἣν ὁ ἀναγνώστης γινώσκει εἰς τὸ παλαιόσπιτον Κάρακα.

Κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν ἔτυχε νὰ εἶνε πολλὰ τῶν δωματίων τῆς οἰκίας ἐκείνης ἐνοικιασμένα εἰς διαφόρους ἀνθρώπους, οἵτινες ὅμως, καθὼς συμβαίνει πάντοτε εἰς Παρισίους, οὔτε δεσμόν τινα εἶχον μεταξύ των, οὔτε σχέσιν. Ὅλοι ἀνῆκον εἰς τὴν κλάσιν τῶν ἐνδεῶν ἐκείνων ἀνθρώπων, ἧτις ἀρχεται ἀπὸ τοῦ πτωχεύσαντος ἰδιώτου καὶ παρατεινομένη ἀπὸ πενίας εἰς πενίαν ἐν τῇ κοινωνικῇ ὑποστάσει καταπᾶ μέχρι τῶν δύο ἐκείνων ὄντων, εἰς ἃ καταλήγουσιν ὅλα τὰ ὑλικά πράγματα τοῦ πολιτισμοῦ· εἰς τὸν σαρωτὴν τοῦ βορβόρου τῶν ὁδῶν, καὶ εἰς τὸν συναρόντα τὰ ἀπεριμμένα παλαιόπανα.

Ἡ θυρωρὸς τοῦ καιροῦ τοῦ Ἀγιάννη εἶχεν ἀποθάσει ἐν τῷ μεταξύ τούτῳ καὶ τὴν εἶχε διαδεχθῆ ἄλλη ὁμοία τῆς ὀνομαζομένη Πανώρη, οὐδὲν ἄλλο εἰς τὴν ζωὴν αὐτῆς ἀξιοσημεῖωτον ἔχουσα, εἰμὴ τὴν δυνα-

στείαν τριῶν ψιττακῶν, ἀρξάντων κατὰ διαδοχὴν ἐπὶ τῆς καρδίας τῆς.

Ἀθλιότεροι τῶν κατοικούντων εἰς τὴν οἰκίαν ἐκείνην ἦσαν οἰκογένειά τις συγκεκλιμένη ἐκ τεσσάρων ψυχῶν πατὴρ, μήτηρ καὶ δύο θυγατέρες ἀνεπτυγμένα ἤδη ἀρκούντως. Ἦσαν δὲ καὶ αἱ τέσσαρες ψυχαὶ αὐταὶ συνηγμένα εἰς ἓν καὶ τὸ αὐτὸ δωμάτιον. Ὁταν ὁ πατὴρ παρουσιάσθῃ ἵνα ζητήσῃ τὸ δωμάτιον τοῦτο ὑπ' ἐνοίκιον, εἶχεν εἰπεῖ ὅτι ὠνομάζετο Ἴονδρέτης. Ἐπειτα, ὅταν μετεκόμισεν εἰς αὐτὸ τὴν γυναῖκα καὶ τὰς κόρας του, εἶχεν εἰπεῖ εἰς τὴν θυρωρόν· —Κυρά, πῶς σὲ λέν' ἂν ἔλθῃ κανεὶς καὶ σ' ἐρωτήσῃ, μὴν κάθηται ἐδῶ μέσα κανεὶς Πολωνός, ἢ Ἰταλός, ἢ καὶ Ἰσπανός ἂν σοῦ εἰπῇ, ἴσως, εἴξευρε ὅτι θὰ εἶνε δι' ἐμέ.

Αὕτη ἦτον ἡ οἰκογένεια τοῦ φαιδρου ἀνυποδήτου παιδίου τῶν ἰδῶν. Ἦρχετο ἐνίστε, καὶ ἔβλεπε τὴν ἐσχάτην ἐκείνην πενίαν τῶν γονέων του· τὸ δὲ θλιβερότερον, οὐδὲν μειδιάμα· ψυχρὰν τὴν ἐστίαν, ψυχρὰς καὶ τὰς καρδίας.

Ὅταν εἰσῆρχετο, τὸ ἡρώτων·—«Ἀπὸ ποῦ ἔρχεσαι, μαρέ ;» Αὐτὸ δὲ ἀπεκρίνετο·—«Ἀπὸ τὸν δρόμον». Ὅταν δὲ ἀνεχώρει, τὸ ἡρώτων·—«Καὶ ποῦ πᾶς τώρα, μαρέ ;» Αὐτὸ δὲ ἀπεκρίνετο·—«Ἐξω, εἰς τὸν δρόμον». Ἡ μήτηρ του τῶ ἔλεγε·—«Καὶ τί ἤλθες ἐδῶ τώρα, μαρέ ;»

Ἐξῆς λοιπὸν τὸ παιδίον τοῦτο ἐν στερήσει πάσης φιλοστοργίας, καθὼς τὰ ὠχρὰ ἐκεῖνα χέρτα, ἅτινα

φύονται εἰς τὰ ὑπόγεια. Καὶ οὔτε ἐμμεψιμοῖρει ὅτι εἶχεν οὕτω πῶς, οὔτε ἐμνησικάκει κατὰ τινος. Δὲν ἤξευρεν ἀκριβῶς πῶς πρέπει νὰ εἶνε μία μήτηρ καὶ εἰς πατὴρ. Ἠγάπα ὅμως ἡ μήτηρ του τὰς ἀδελφάς του.

Ἐλησμονήσαμεν νὰ εἰπώμεν, ὅτι εἰς τὴν συνοικίαν τοῦ Τέμπλου ἐπωνόμαζον τὸ παιδίον τοῦτο μικρὸν Γαβριᾶν. Διατί ἐκαλεῖτο Γαβριᾶς; Διὰ τὸν αὐτὸν ἴσως λόγον, δι' ὃν καὶ ὁ πατὴρ του ἐκαλεῖτο Ἴονδρέτης.

Ὡς φαίνεται, ἡ ρῆξις τοῦ συγγενικοῦ νήματος ὑπάρχει ἐν τῇ φύσει ἀθλίων τινῶν οἰκογενειῶν.

Τὸ δωμάτιον ὅπου κατῴκει ὁ Ἴονδρέτης μετὰ τῆς οἰκογενείας του ἦτο τὸ τελευταῖον εἰς τὸ βάθος τοῦ διαδρόμου τῆς οἰκίας τοῦ Κάρακα. Τὸ πρὸ αὐτοῦ κατεῖχετο ὑπὸ πτωχοτάτου τινὸς νέου, ὅστις ἐκαλεῖτο κύριος Μάριος.

Ἄς εἰπώμεν καὶ τίς οὗτος ὁ κύριος Μάριος.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΠΑΠΠΟΣ ΚΑΙ ΕΓΓΟΝΟΣ

Α'.

Ἐνενηήκοντα ἔτη καὶ τριάκοντα δύο ὀδόντια

Σῶζονται εἰσέτι ἐν Παρισίοις παλαιοὶ τινες τῶν ἡμερῶν, ἐνθυμούμενοι ἀγαθὸν τινα γέροντα, ὀνόματι κύριον Γιλνορμάνδον, καὶ εὐχαρίστως ἀναπολοῦντες αὐτόν. Ὁ ἀνὴρ οὗτος ὑπῆρχε γέρον ἤδη, ὅταν αὐτοὶ ἦσαν νέοι. Εἶχεν ὑπερβῆ τὰ ἐνενηήκοντα καὶ ἐβιάδιζεν εὐθύς ὡς ὄρου, ἐλάλει ἐντόνως, ἔβλεπε καθαρὰ, ἔπινε τὸν οἶνον ἀκρατον, ἔτρωγε καλὰ, ἐκοιμᾶτο καὶ ἐρρόγγαζεν. Εἶχε δὲ καὶ τὰ τριάκοντα δύο του ὀδόντια. Μόνον ὅταν ἤθελε ν' ἀναγνώσῃ, ἐφόρει διόπτρας.

Ἦτον ἀνθρώπος ἐρωτοπαθοῦς διαθέσεως, ἀλλ' ὁμως ἔλεγεν ὅτι πρὸ ὀκτὼ ἢ δέκα ἐτῶν παρήτησεν ὀλωσδιόλου τὰς γυναῖκας. Δὲν ἠδύνατο πλέον ν' ἀρέσῃ, ἔλεγε. Καὶ δὲν ἔλεγεν—Ἐγήρασα πολὺ, ἀλλά· —Δὲν μ' ἔμειναν πλέον χρήματα. Ἄν δὲν ἔχανα τὴν

περιουσίαν μου... ἐεέ ! Ἐφόντι, μόλις τῷ ἀπελείπετο ἔτησίᾳ πρόσδοδος ἕως δεκαπέντε χιλιάδων φράγκων. Τὸ ὄνειρόν του δὲ ἦτο νὰ κληρονομήσῃ συγγενῆ τινα, ὥστε νὰ ἔχῃ εἰσόδημα ἑκατὸν χιλιάδων φράγκων, καὶ οὕτω ν' ἀποκτήσῃ ἐρωμέναν.

Καθὼς παρατηρεῖτε, ὁ γέρον Γιλνορμάνδος δὲν ἦτο τοῦ ἀσθενικοῦ ἐκείνου εἶδους τῶν πρεσβυτῶν, οἵτινες, ὡς ὁ Βολταῖρος, ὑπῆρξαν ψυχορραγοῦντες, καθ' ὅλην τὴν ζωὴν. Γέρον ὑγιоὺς κράσεως, εἶχε τὴν μακροβιότητα στάμνου οὐδαμοῦ ραγισθείσης.

Ἐπιτόλαιος ἄλλως τε κατὰ πάντα, ἦτο γοργὸς καὶ θυμῶδης. Δι' ἐλάχιστα πράγματα διηγείρετο εἰς τρικυμίαν, καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον ἐναντίον τοῦ ὀρθοῦ λόγου. Ὅταν ἀντέλεγέ τις πρὸς αὐτόν, ἤγειρε τὴν ράβδον του, καὶ ὄχι μόνον τὴν ἤγειρεν, ἀλλὰ καὶ τὴν κατεβίβαζε σκοπίμως.

Εἶχε μίαν θυγατέρα ὑπερπενητηκοντούτιδα, ἀγαμον, καὶ τῆς τὰς ἔβρεχε καλὰ ὅταν ἐθύμωνεν, ὡς ἂν ἦτο κόρη ὀκταετίας. Ἐρράπιζε δὲ καὶ τοὺς ὑπηρέτας του στιβαρῶς, κράζων πρὸς αὐτούς.—Ἄ, γαϊδούρι, ξέστρωτο !

Συνεχῶς μετεχειρίζετο τὰς λέξεις, εὐαίσθητος ἀνθρώπος, καί, ἡ φύσις.—Ἡ φύσις, ἔλεγε, διὰ νὰ ἔχῃ ὁ πολιτισμὸς ὀλίγον τι ἀπ' ὅλα, στίβει εἰς αὐτόν καὶ ὀλίγην βαρβαρότητα, ἀπὸ τὴν ἐπιτερεπῆ ὅμως ἐκείνην. Ἡ Εὐρώπη ἔχει δείγματα τῆς Ἀσίας καὶ τῆς Ἀφρικῆς ἐν μικρῷ. Ὁ αἴλουρος εἶνε τίγρις τῶν οἰκιῶν ἢ σαύρα εἶνε κροκόδειλος τοῦ κόλπου. Αἱ χορεύτριαί τοῦ

θεάτρου εἶνε ἀγριογυναίκες ροδόχροοι· αὐταὶ δὲν τρώγουν τοὺς ἀνθρώπους, ἀλλὰ τοὺς σουρμαδοῦν· ἢ, ὡς μάγισσαι τοὺς μεταβάλλουν εἰς ὄστρεϊδια καὶ τοὺς ροφοῦν. Τοιαῦτα εἶνε τὰ ἤθη μας. Δὲν καταβιβρώσκομεν, ροκανίζομεν· δὲν ἐξαλοθρεύομεν, ξεφλουδίζομεν.

B'.

Κατὰ τὸν Μαστρογιάννη καὶ τὸ καλύβι του

Κατὰκει δὲ εἰς τὴν συνοικίαν Βάλτου (Marais), ἐν ὁδῷ Κρανίου, ἀριθ. 6 Ἡ οἰκία ἦτο κτῆμά του. Ἐχρέωσε δύο γυναικῶν. Ἦτον εὐθυμος καὶ ὅταν ἤθελε, θωπευτής. Ἐπὶ τῆς νεότητός του ὑπῆρξεν ἐκ τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων, οἵτινες πάντοτε ἀπατῶνται ὑπὸ τῆς γυναικός των, καὶ οὐδέποτε ὑπὸ τῆς ἐρωμένης των, διότι εἶνε οἱ δυσπροπάτατοι τῶν συζύγων καὶ αἱ χαριέστατοι τῶν ἐρασμάτων. Εἶχε πάντοτε τὰς χεῖράς του ἐντὸς τῶν θυλάκων τῆς στενῆς καὶ ὑπὸ τὰ γόνατα ἀναδεδεμένης (κατὰ τὸν συρμὸν τοῦ καιροῦ ἐκεῖνου) περισκελίδος του καὶ ἔλεγεν ὡς ἀπὸ καθέδρας.—Ἡ γαλλικὴ ἐπανάστασις ἦτον ἕνας φωρὸς ψωρομανώληδες.

Τὰ ἰδιαιτέρα δωμάτιά του ἦσαν ἐν ὀλόκληρον διαμέρισμα τοῦ πρώτου ὀρόφου ἐπιπλωμένον μέχρι τῆς ὀροφῆς ἀπὸ ταπετσαρίας ἐξαισίας τέχνης τῶν Γιοπελὲν καὶ Μπωβαί, παριστώσας βουκολικὰς σκηνάς. Τὰ σχεδιάσματα καὶ αἱ ζωγραφίαι τῆς ὀροφῆς καὶ

τῶν τοίχων ἦσαν συνεχῆς καὶ βαθμιαία ἀναπαράστασις τοῦ αὐτοῦ θέματος σμικρυνομένη ἐφ' ὅσον προσήγγιζε μέχρι τοῦ διαζωνίου προτερείσματος τῶν ἐδρῶν.

Ἦν κλίνην του περιέφρασσε διὰ πολυπτυχου παρὰβάν ἐστλθωμένου ἐκ κόμμεως τοῦ Κορομάνδελ. Μικρὰ παραπετάσματα σουρωτὰ ἐκρέμαντο πρὸ τῶν παρὰβύρων σχηματίζοντα μεγάλας συγκεκριμένους πτυχὰς γραφικωτάτας καὶ μεγαλοπρεπεῖς.

Ὁ κῆπος κείμενος ἀμέσως ὑπὸ τὰ παρὰβύρα του εἶχε διέξοδον πρὸς τὸ γωνιαῖον παρὰβυρον, ἐξωθεν τοῦ ὁποίου δεκαπενταβάθμιος κλίμαξ ἦγε πρὸς αὐτόν.

Πλὴν μιᾶς βιβλιοθήκης συγκοινωνούσης πρὸς τὸν θάλαμόν του, εἶχε καὶ κομμωτήριον, πρὸς ὃ ἐδείκνυεν ἰδιάζουσαν στοργήν, ὡς εἰς ἀναπαυτήριον διακόσμητον, δι' ἠνθισμένης χλόης ἐμπεπετασμένον κατὰ τὸ πρότυπον ὑπόδειγμα τῶν πινακοθηκῶν τοῦ Λουδοβίκου ΙΔ', ὡς τὰς εἶχε παραγγείλει ὁ στρατάρχης καὶ ἀντιβασιλεὺς τῆς Σικελίας διὰ τὴν παλλακίδα του.

Ἔσχε δύο συζύγους. Ἡ συζυγία του μετείχε τῶν τρόπων τοῦ αὐλικοῦ, ἀν καὶ δὲν ὑπῆρξέ ποτε τοιοῦτος, καὶ τοῦ εὐγενοῦς, ὁποῖος θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ γίνῃ.

Γ'.

Φώτιος

Ἐν ἡλικίᾳ δεκαεξέτων, εἰς τὸ θέατρον τοῦ Μελοδράματος εἶχε τὴν τιμὴν νὰ στρέψουν πρὸς αὐτὸν τὰς διόπτρας τῶν δύο καλλοναί, ἐν ὅλῃ τῶν τότε τῇ ἀκμῇ, ἃς ἐξύμνησε καὶ ὁ Βολταίρος, ἡ Καμαργὼ καὶ ἡ Σακλέ.

Εὐρεθεὶς αἴφνης ἐν μέσῳ τῶν δύο πυρῶν εὗρε τρόπον νὰ ὑπεκφύγῃ τὴν ἐνέδραν, δραξάμενος τῆς παρουσίας μιᾶς ἀφελοῦς δεκαεξαετοῦς ὀρχηστρίδος καλουμένης Νανερῆς, ἧς καὶ ἠράσθη.

Τὸ τοιοῦτον τόλμημα τοῦ ἀφῆκεν ἱκανὰς ἀναμνήσεις καὶ ὅταν εἶχε διάθεσιν, ἐξεχύνετο εἰς περιγραφὰς καὶ ἐκθειασμοὺς τῆς ἐρωμένης του ἐκείνης, ἧτις, εἰρήσθω, ἦτο μία ἀραπίνα τοῦ διαβόλου.

Ἄ! τί ὠραία ἦτον ἐκείνη ἡ Νανερῆ μου! ἔλεγεν ἡ Νανερουλά μου, ἡ Νανερίτσα! Ἄλλη Γκιμάρτη, τὸ διαβολάκι, σοῦδινε κάπτι τινάγματα πού τὴν περοῦσε κι' αὐτὴν ἀκόμη τὴν ξακουσμένη τῆς Ὀπερας τὴν ὑστερινὴ φορὰ πού τὴν εἶδα εἰς τὸ Λονδρὰ μ' ἐκεῖνα τὰ ὠραία τῆς φορέματα, ἦταν μιὰ τρέλλα.

Εἶχε ποτε φορέσει ἓνα ἐπενδύτην, εἰς τὸν ὁποῖον τόσην ἔδειξεν ἀδυναμίαν, ὥστε ὁσάκις τὸν ἐνεθυμείτο ἔκαμνε λόγον ἐνθουσιωδῶς, ὡσεὶ ἐπρόκειτο περὶ γεγονότος ἀξιωματημονεύτου, εἰς ὃ εἶχε καὶ αὐτὸς ἐκ τῶν

πρώτων συντελέσει. Ἦμουν, ἔλεγε, φορεμένος ὡς ἀνατολίτης Τοῦρκος.

Τὸν εἶδέ ποτε, εἰκοσαετῆ ὄντα, ἡ Φουφλερ, σύζυγος τοῦ στρατάρχου διοικητοῦ τῆς Σενεγάλης, καὶ τὸν ἐχαρακτήρισεν ὡς ὠραῖον τρελλόν.

Ἐσκανδαλίζετο ἀναγινώσκων τὰ ὀνόματα τῶν τότε ἐν τε τῇ πολιτικῇ καὶ τῇ διοικήσει ἐξεχόντων, εὐρίσκων αὐτὰ ἀσήμαντα καὶ χωριάτικα. Ἀνεγίνωσκε τὰς ἐφημερίδας, «τὰ νέα χαρτιά, τῆς γαζέτες», ὡς ἔλεγε, καὶ ἐξεκαρδιζέτο γελῶν.

— Μὰ τί ὀνόματα εἶνε αὐτὰ; Θεέ μου! Καρμανέρος λέγει, Οὐμᾶνος. Ἀκοῦς; χά, χά! Οὐμᾶνος, φουστᾶνος, κουρκᾶνος, μορὲ τί εἶνε ταῦτα! Μὴ χειρότερα! Κασιμὲ Περιέ, αὐτὸ τὸ ὄνομα εἶνε ὑπουργοῦ; Μὰ δὲ βαστῶ πιά! θὰ σκάσω. Πῶς νὰ μὴ γελᾶσθαι κανεὶς! Φαντάζομαι νὰ ἔβλεπα τὸ ὄνομα «Γιλνερμάνδος ὁ ὑπουργός»! Αὐτὸ θὰ ἦτο γιὰ γέλοια. Ἀφοῦ δὲν τὸ καταλαμβάνουν αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι, ἐγὼ τί νὰ τοὺς κάμω; ἐν ὅσῳ ὑπάρχουν κτήνη, ἔτσι θὰ πηγαίνουν τὰ πράγματα.

Ὅλα τὰ περὶ αὐτὸν ἐκάλει ὀνομασί, ἀπεριφράστως, ὄντα ἀσεμνα εἶτε σεμνά, καὶ οὔτε τὸν ἐμελλεν ἂν ἦσαν παροῦσαι καὶ γυναῖκες.

Αἱ χυδαιολογίαι καὶ αἰσχρολογίαι ἔρρεον ἀπὸ τοῦ στόματός του τόσον ἀπαθῶς, τόσον φυσικαί, ὡς νὰ εὐρίσκετο εἰς τὸ στοιχεῖόν του.

Τὸ τοιοῦτον ἦτο οὐχ ἦττον ποιά τις ἀφέλεια χαρακτηριστικὴ τοῦ αἰῶνός του.

Παρατηρητέον δὲ ὅτι ἡ ἐποχὴ τῶν περιφράσεων ἐν τῇ ποιήσει ἦτο ἐποχὴ τῶν αἰσχρολογιῶν ἐν πεζῷ λόγῳ. Ὁ ἀνάδοχος τοῦ εἶχε προείπει ὅτι θὰ γίνῃ μεγαλοφυῆς καὶ τὸν ὠνόμασε Λυκόφρονα.

Δ'.

Πρῶτα ἐκατοστάρης καὶ ὕστερ' ἄς πῆθάνω

Κατὰ τὴν μαθητικὴν του ἡλικίαν, εἰς τὸ Λύκειον Μουλὲν, εἶχε βραβευθῆ μὲ τὸ πρῶτον βραβεῖον, τὸ ὁποῖον ἦτο στέφανος, ἰδιοχείρως ἀπονεμόμενος ἀπὸ τὸν δούκα Νιβερναί, τὸν ὁποῖον ὠνόμαζε δούκα τοῦ Νεβέρ.

Οὔτε ἡ Συμβατικὴ, οὔτε ὁ θάνατος Λουδοβίκου τοῦ ΙΣΤ', οὔτε ὁ Ναπολέων, οὔτε ἡ ἐπάνοδος τῶν Βουρβάνων, οὐδὲν ἐκ τῶν γεγονότων ἐκείνων κατώρθωσε νὰ ἐξαλείψῃ τῆς μνήμης του τὴν στέφιν ἐκείνην. Ὁ δούξ Νιβερναί δι' αὐτὸν ἦτο μεγίστη τοῦ αἰῶνος προσωπικότης.

— Λαμπρὸς μεγιστάν, ἔλεγε, καὶ τί ὠραία τοῦ πηγαίνει ἡ κυανῆ ταινία!

Κατὰ τὸν Γιλνορμάνδον, ἡ Αἰκατερίνη ἡ Β' εἶχεν ἐπανορθώσει τὸ ἔγκλημα τοῦ διαμελισμοῦ τῆς Πολωνίας, ἀγοράσασα ἀντὶ τρισχιλίων ρουβλίων τὸ μυστικὸν τοῦ χρυσοῦ ἐλιξήριον ἀπὸ τὸν Βεστουσέφ. Καὶ αἰφνης ζωηρότερον ἐξηκολούθει.

— Τὸ χρυσοῦν ἐλιξήριον, ἀνέκραζε, τὸ κίτρινον βάμμα τοῦ Βεστουσέφ, αἱ σταγόνες τοῦ στρατηγοῦ

Λαμότ, ἦσαν κατὰ τὸν δέκατον ὄγδοον αἰῶνα, πρὸς ἐν εἰκοσάφραγκον ἢ φιάλη ἡμισείας οὐγγίας, τὸ μέγα φάρμακον ἐναντίον τῶν καταστροφῶν τοῦ ἐρωτος, ἀληθῆς πανάκεια κατὰ τῆς Ἀφροδίτης. Λουδοβίκος ὁ ΙΕ' εἶχε πέμψει εἰς τὸν Πάπαν διακοσίας φιάλας ἐκ τοῦ ἐλιξήριου τούτου.

Ἐὰν συνέβαινε νὰ τοῦ εἶπῃ τις ὅτι τὸ χρυσοῦν τοῦτο ἐλιξήριον δὲν εἶνέ τι ἄλλο παρὰ ὁ ὑπερχλωριούχος σίδηρος, ἐδαιμονίζετο κυριολεκτικῶς.

Ὁ Γιλνορμάνδος ἦτο ἔνθερος θιασώτης τῆς δυναστείας τῶν Βουρβάνων, μνημονεύων μετὰ βδελυγμίας τὸ 1789. Συνεχῶς ἀφηγεῖτο διὰ τίνος τρόπου εἶχε σωθῆ ἐπὶ τῆς προμοκρατίας καὶ τίνα μέσα καὶ εὐφυΐαν μετεχειρίσθη διὰ νὰ κατορθώσῃ ὥστε νὰ ἔχῃ τῶρα τὴν κεφαλὴν του ἐπὶ τοῦ κορμοῦ της.

Ἐὰν τις συνέβαινε νὰ πλέξῃ ἐνώπιόν του τὸ ἐγκώμιον τῆς δημοκρατίας, ἐμελάνιαζεν ἀπὸ θυμὸν, ἀγανακτῶν μέχρις ἀσφυξίας.

Ἐνίστε ὑπηνίσσето τὴν ἐνενηκονταετῆ του ἡλικίαν καὶ ἔλεγε:

— Δὲν πιστεύω νὰ ἰδῶ δύο φορές τὸ ἐνενήκοντα τρία.

Ἄλλοτε πάλιν ὑπηνίσσето ὅτι ἐννοεῖ νὰ ζήσῃ ἐκατὸν ἔτη.

Ε'.

Βάγιας καὶ Νικολέττα

Περὶ γυναικὸς εἶχε τὴν ἐξῆς θεωρίαν. Ὅταν ἀνὴρ τις ἀγαπᾷ καθ' ὑπερβολὴν τὰς γυναῖκας, ἐνῶ ἔχει ἰδικὴν του, τὴν ἐποῖαν πολὺ ὀλίγον συλλογίζεται, διότι ἔτυχε νὰ εἶνε ἀσχημος, ἀγροίκος, δύστροπος, ζηλότυπος κτλ. κτλ., εἰς μόνον τρόπον ὑπάρχει ὅπως τὰ συμβιβάζῃ καὶ μένῃ ἡσυχος, ν' ἀφήσῃ εἰς τὴν γυναῖκά του ἀνοιχτὸν τὸ βαλλάντιόν του. Διὰ τῆς χειραφετήσεως ταύτης ἀποκτᾷ τὴν ἐλευθερίαν του.

Ἡ σύζυγός του τότε ἐπιδίδεται εἰς ἄλλας ἀσχολίας, ἀποκτᾷ τὴν μανίαν τοῦ χρήματος, αἰωνίως μετροῦσα νομίσματα, ρυπαίνουσα ἐκ τοῦ χειρισμοῦ αὐτῶν τοὺς δακτύλους της, ἀναμειγνυομένη εἰς τὰς ἐργασίας καὶ τὴν διαρρῦθμιν τῶν ὑποστατικῶν της, συγκαλεῖ τοὺς γραμματεῖς τῶν συμβολαιογράφων, συνδιασκέπτεται μετὰ τῶν ἰδίων, ρητορεύει ἐνώπιόν των, ἐπισκέπτεται τοὺς δικηγόρους, παρακολουθεῖ τὴν ἔκβασιν τῶν δίσκων, συντάσσει τὰ μισθώματα, ὑπαγορεύει τὰ συμβόλαια, συμπεριφέρεται ὡς ἀπόλυτος οἰκοκυρὰ, πωλεῖ, ἀγοράζει, διακανονίζει τὰς πληρωμὰς, ὑπόσχεται καὶ συνυπόσχεται, διακυβεύει, ἐπικυροῖ καὶ ἀκυροῖ συμβόλαια, ὑποχωρεῖ, παραχωρεῖ καὶ ἀρνεῖται τὴν γενομένην ὑποχρέωσιν, τακτοποιεῖ, διατάσσει, θησαυρίζει, σπαταλᾷ, ἀνοηταίνει ἐπὶ τέλους, ἕως οὗ ἐννοήσῃ ὅτι τὸ τοιοῦτον παρέχει αὐτῇ τὸ

αἶσθημα τοῦ ἀνεξελέγκτου καὶ παρηγορεῖται. Ἐνῶ δὲ ὁ σύζυγός της περιορίζεται εἰς τὴν πρὸς αὐτὴν περιφρόνησίν του, ἐκείνη ἱκανοποιεῖται καταστρέφουσα τὸν σύζυγόν της.

Τὴν θεωρίαν αὐτὴν εἶχεν ἐφαρμόσει καὶ εἰς ἑαυτὸν ὁ Γιλνορμάνδος καὶ τὴν διηγείτο πολλάκις.

Ἡ δευτέρα του σύζυγος εἶχε διαχειρισθῆ τὴν περιουσίαν του οὕτω πῶς, ὥστε ἀπέμεινεν εἰς τὸν κ. Γιλνορμάνδον, ὅτε μίαν πρωίαν εὐρέθη ἐν χρεῖα, μόνον τὸ πρὸς τὸ ζῆν ἀπολύτως αὐτῷ ἀναγκαῖον, διὰ τῆς μετατροπῆς σχεδὸν ὀλοκλήρου τοῦ ποσοῦ εἰς χρεῶγραφα, περίπου δεκαπεντακισχίλια φράγκα, ὧν τὰ τρία τέταρτα ἔδει νὰ μὴ ὑπάρχωσιν ἅμα τῷ θανάτῳ του, καὶ εἰς τοῦτο δὲν ἐδίστασεν, ἀδιαφορῶν ἂν ὤφειλε νὰ ἀφήσῃ ποσὸν τι εἰς τοὺς κληρονόμους.

Ἄλλως τε ἐκ πείρας ἐγίνωσκεν ὅτι τὰ κληροδοτήματα διατρέχουσι πολλαπλοῦς κινδύνους καὶ δὲν ἤξεύρει, πῶς ὁ διάβολος τὰ φέρει, καὶ περιέρχονται εἰς τὴν «ἐθνικὴν κυριότητα». Λοιπὸν εἰς τοῦ τραπεζίτου ἑδῶς Ἐξηνταβελῶνῃ, ὅλα ἐκεῖ, ἔλεγεν. Ἡ ἐν Τόπῳ Κρανίου οἰκία του, ὡς εἶπομεν, ἦτο ἰδιοκτησία του.

Εἶχε δύο ὑπηρετάς, ἓνα ἄρρενα καὶ ἓνα θῆλυ. Ὅταν δὲ συνέβαινε νὰ προσλάβῃ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν του νέον, ὁ κ. Γιλνορμάνδος τὸν ἀνεβάπτειzen. Εἰς τοὺς ἄρρενας ἐκ τῶν ὑπηρετῶν του ἔδιδε τὰ ὀνόματα τῶν ἐξ ὧν κατήγοντο τόποι. Ἄν ἦτο ἀπὸ τὴν Πικαρδίαν, τὸν ἔλεγε Πικαρδόν· ἀπὸ τὴν Νίμην, Νιμιώτην· ἀπὸ τὸ Κοντοᾶ, Κοντάλη· ἀπὸ τὸ Ποντοᾶ, Πεντικόν.

Ὁ τελευταῖός του ὑπρέτης ἦτο ἕνας κοντοφάρδουλος πενηντάρης, μὴ δυνάμενος οὔτε δέκα βήματα νὰ τρέξῃ, ἀλλ' ἐπειδὴ ἦτον ἀπὸ τὴν Βαϊόνην, τὸν ἔλεγε Βάγιαν.

Ὡς πρὸς τὰς ὑπηρετίας του ὅλας τὰς ἤθελε Νικολέττας (ἀκόμη καὶ τὴν Μανιώ, περὶ ἧς βραδύτερον θὰ ὁμιλήσωμεν). Ἡμέραν τινὰ μία μάγειρος πρώτης δυνάμεως ἄλλοτε θυρωρός, ἐπρόκειτο νὰ προσληφθῇ παρ' αὐτοῦ.

— Τί μισθὸν θέλεις ; τῇ λέγει ὁ κ. Γιλνορμάνδος.

— Τριάντα φράγκα.

— Πῶς ὀνομάζεσαι ;

— Ὀλυμπία.

— Σοῦ δίδω πεντήκοντα καὶ θὰ λάβῃς τὸ ὄνομα Νικολέττα.

ΣΤ'.

Οἱ συγγενεῖς

Ὅταν ὁ Κ. Γιλνορμάνδος ἐλυπεῖτο, ἡ λύπη του ἐξεθύμαινεν εἰς ὀργὴν ἢ θλίψιν τὸν ἔφερον εἰς ἔκρηξιν θυμοῦ. Ἐγεμε προλήψεων καὶ ἐδίδετο εἰς πᾶν εἶδος ἀκολασίας. Ὅταν ἤκουεν ὅτι ὁ κόσμος τὸν θεώρει ὡς φιλογύννην μέχρι τῆς παρουσίας ἡλικίας του, ἐτέρπετο μᾶλλον, ἀντὶ τοῦτο νὰ τοῦ κακοφαίνεται. Τὴν φήμην του ταύτην συνείθιζε μάλιστα ν' ἀποκαλῆ «φήμην βασιλικήν». Καὶ ἡ βασιλικὴ φήμη τοῦ ἐγένετο ἐνίστε

πρόξενος παραδόξων εὐρημάτων. Ἡμέραν τινὰ τοῦ ἔφερον ἐντὸς κανίστρου ἐν νεογνόν ἄρρην βρέφος, βάλλον ἡρωϊκὰς φωνὰς ἐντὸς τῶν σπαργάνων του. Μία θεράπεινα, ἣν εἶχεν ἀποβάλει πρὸ ἑξ μηνῶν, ἀπέδιδεν εἰς αὐτὸν τὸ βρέφος τοῦτο. Σημειώσατε ὅτι τότε ὁ κ. Γιλνορμάνδος εἶχε πλήρη τὰ ὀγδοήκοντα καὶ τέσσαρα. Πάντες λοιπὸν οἱ ἔγγιστά του τὰ ἔβαλαν μὲ τὴν ἀναίσχυντον, ἥϊς προέβη εἰς τοσαύτην αὐθάδειαν. Ποῖον ἤθελε νὰ πείσῃ ἡ ἀχρεία ; Εἶδες ἐκεῖ ἀναίδειαν ! εἶδες ἐκεῖ συκοφαντίαν βδελυράν !

Μόνον ὁ κ. Γιλνορμάνδος δὲν ὠργίσθη παντελῶς ἐκ τούτου. Ἦνοιξε καὶ εἶδε τὸ ἐσπαργανωμένον νεογνὸν μετὰ μειδιάματος ἀγαθοῦ ἀνθρώπου, κολακευομένου ὑπὸ τῆς τοιαύτης συκοφαντίας, καὶ εἶπεν εἰς τὸ πλῆθος.—«Αἱ ! καὶ τί τάχα ; ἤγουν τί ; δηλαδὴ τί παρᾶξενον ; Καυμένοι ! πῶς κάμνετε ὡς νὰ σᾶς ἔφεραν ἀπὸ τὰ βουνά ! Ὁ κύριος δούξ τοῦ Ἀγγουλέμου, νόθος υἱὸς τῆς αὐτοῦ μεγαλειότητος τοῦ Καρόλου Θ', εἶχε νυμφευθῆ ὀγδοήκοντα καὶ πέντε ἐτῶν μίαν κόρην δεκαπενταετῆ ὁ κύριος Βιογινάλης, μαρκήσιος τῆς Ἀλλούης, ἀδελφὸς τοῦ καρδινάλιου Σούρδη, ἀρχιεπισκόπου τῆς Βορδιγαλλίης, ἦτον ὀγδοήκοντα καὶ τριῶν ἐτῶν, ὅταν ἀπὸ μίαν θαλαμηπόλον ἔλαβεν ἕνα υἱόν, ἀληθὲς τέκνον ἐξ ἔρωτος, ὅστις ἐγένεν ἱππότης ἐπειτα τῆς Μελίτης καὶ σύμβουλος τῆς ἐπικρατείας. Εἰς τῶν μεγάλων ἀνδρῶν τοῦ παρόντος αἰῶνος, ὁ ἀββᾶς Ταβαρόδος, ἐγεννήθη ἐκ πατρὸς, ὅστις ἤγγεν ἡλικίαν ὀγδοήκοντα καὶ ἑπτὰ ἐτῶν. Καθημερινῶς ἔχομεν τοι-

αὐτα παραδείγματα. Ἄλλ' ὅμως ἀποφαίνομαι ὅτι ὁ μικρὸς οὗτος κύριος δὲν εἶνε ἐξ ἐμοῦ. Ἄς φροντίσουν ὅμως νὰ θρέψουν τὸ παιδί. Αὐτὸ δὲν πταίει τίποτε».

Ἡ πέμψασα τὸ παιδίον τοῦτο ὠνομάζετο Γεωργούλα. Τὸ ἀκόλουθον ἔτος ἐπέμψεν εἰς αὐτὸν καὶ δευτέρον. Πάλιν ἐν ἄρρην. Τώρα ὅμως ὁ κ. Γιλνορμάνδος, ἐπέστρεψε καὶ τὰ δύο εἰς τὴν μητέρα των, ὑποσχεθεὶς νὰ πληρώνη πρὸς διατροφήν των ὀγδοήκοντα φράγκα κατὰ μῆνα, ἀλλ' ὑπὸ τὸν ὄρον νὰ μὴ ἐπαναλάβῃ πλέον τὸ αὐτὸ ἢ μήτηρ των. Εἶπε δὲ συγχρόνως πρὸς τὸν ἄνθρωπον, δι' οὗ τὰ ἔστειλε, νὰ συστήσῃ εἰς τὴν μητέρα των νὰ τὰ περιποιῆται καλῶς, καὶ ὅτι ἐμελλεν ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν νὰ τὰ ἐπισκέπτεται». Τοῦθ' ὅπερ καὶ ἔπραττε.

Εἶχεν ἓνα ἀδελφὸν ἱερέα, ἀποθανόντα εἰς ἡλικίαν ἑβδομήκοντα ἑννέα ἐτῶν. Περὶ αὐτοῦ δ' ἔλεγεν ὅτι «τὸν ἔχασε νέον ἀκόμη».

Κατὰ τὰ ἄλλα, ὁ κ. Γιλνορμάνδος ἦτο ἐλεήμων ἐδίδοε γενναίως καὶ μάλιστα διὰ τρόπου πάντοτε εὐγενικοῦ. Ἦτο οἰκτίρμων ἀπότομος ἀλλὰ φιλόανθρωπος, καὶ ἂν ἦτο πλούσιος, θὰ ὑπῆρχε λίαν ἐπιρρηθῆς εἰς τὴν μεγαλοδωρίαν. Ἦθελεν ὅλα τὰ πρὸς αὐτὸν νὰ γίνωνται μεγαλοπρεπῶς, ἔτι δὲ καὶ τὰ κατ' αὐτοῦ. Συνέβη ποτὲ νὰ περιέλθῃ εἰς αὐτὸν μία κληρονομία, καὶ νὰ τὸν καταχρασθῇ ἄνθρωπός τις, εἰς ὃν εἶχεν ἀναθέσει τὴν ὑπόθεσιν. Ἀλλὰ τὸν κατεχράσθη διὰ νοσοφισμοῦ ὄλως σκαιοῦ καὶ προφανεστάτου. Ἐβάλεν ὁ κ. Γιλνορμάνδος τὰς φωνάς.—Ὡ τῆς ρυπα-

ρότητος ! εἶπεν. Αὐτὸς τὸ ἔκαμε καὶ ἐγὼ ἐντρέπομαι. Ὅλα εἰς αὐτὸν τὸν αἰῶνα ἐξητελείσθησαν, ἀκόμη καὶ οἱ σφετερισταὶ καὶ οἱ ἄρπαγες. Μὲ αὐτὸν τὸν τρόπον ἔπρεπε νὰ κλέβουν ἓνα ἄνθρωπον ὡσὰν ἐμέ ; Δὲν τὸ ἔχω τόσον ὅτι μ' ἐξεγύμνωσαν ληστρικῶς, ἀλλ' ὅτι χαμερπέστατα τὸ ἔκαμαν.

Ὡς εἶπομεν, εἶχε λάβει δύο θυγατέρας, καὶ ἐκ μὲν τῆς πρώτης ἀπέκτησε μίαν θυγατέρα, ἣτις ἔμεινεν ἄγαμος, ἐκ δὲ τῆς δευτέρας ἑτέραν, ἣτις ἀπέθανε τριακοντοῦτις. Αὕτη εἶχε νυμφευθῆ ἐξ ἔρωτος, ἣ ἐκ τύχης, ἢ ἄλλως πως, στρατιώτην τινά, ὑπηρετήσαντα ὑπὸ τὴν σημαίαν τῆς γαλλικῆς δημοκρατίας, καὶ τῆς αὐτοκρατορίας ἔπειτα· εἶχε τιμηθῆ δὲ διὰ τοῦ παρασήμου τῆς λεγεῶνος μετὰ τὴν ἐν Ἀουστερλίτση νίκην, καὶ προαχθῆ ἀκολούθως εἰς βαθμὸν συνταγματάρχου ἐν Βατερλόουη. «Εἶνε τὸ ὄνειδος τῆς οἰκογενείας μου», ἔλεγεν ὁ γέρον Γιλνορμάνδος.

Μετεχειρίζετο δὲ συνεχῶς ταμπάκον, καὶ εἶχεν ἰδιαιτέραν τινὰ χάριν τοῦ νὰ τινάσῃ ἀπὸ τοῦ στήθους του διὰ τοῦ ἀντιστρόφου τῆς χειρὸς τοὺς κόκκους, οἵτινες ἐπιπτον ἐπὶ τοῦ χιτῶνός του.

Εἰς τὸν Θεὸν, ὀλίγον ἐπίστευε.

Τοιοῦτος ὁ κ. Φώτιος Γιλνορμάνδος. Ἄνθρωπος ἄλλως τε σεβάσιμος τὴν ὄψιν. Ἡ κόρη του διετρεῖτο καλῶς, καὶ μᾶλλον ἦτο παιὰ ἢ λευκή.

Μετῆγε τοῦ δεκάτου ὀγδοῦ αἰῶνος· κενόδοξος, μάταιος, ἀλλὰ μεγαλοπρεπῆς. Τὴν ἡμέραν οὐδένα ἐδέχετο ἦτο κλειστή ἢ οἰκία του. Ἐγευματίεζεν εἰς

τὰς πέντε ὥρας μετὰ μεσημβρίαν, καὶ τότε μόνον ἡ θύρα του ἠνοίγετο. Τοιοῦτον ἔθος ἐπεκράτει ἐπὶ τῆς νεότητός του, διὸ καὶ ἤθελε νὰ τὸ διατηρῇ.—Ἡ ἡμέρα εἶνε συρφετός, ἔλεγε· πρέπει νὰ ἔχῃς κλειστὸν πρὸς αὐτὴν τὸ παράθυρόν σου. Οἱ «καθὼς πρέπει» ἄνθρωποι ἀνάπτουν τὸ πνεῦμά των, ὅταν τὸ ζενιθ ἀνάπτῃ τοὺς ἀστέρας του.

Τώρα καὶ περὶ τῶν θυγατέρων του. Αὗται ἦσαν γεννημέναι εἰς ἀπόστασιν δέκα ἐτῶν ἢ μία ἀπὸ τῆς ἄλλης. Ἐπὶ τῆς νεότητός των, ὀλιγίστην εἶχον ὁμοιότητα κατὰ τε τοὺς φυσικοὺς καὶ τοὺς ἠθικοὺς χαρακτήρας· οὐδεὶς τῶν μὴ γινωσκόντων τὰς ἐπίστευεν ὡς ἀδελφάς.

Ἡ νεωτέρα ἦτο ψυχὴ χαρίεσσα, ἐστραμμένη πρὸς πᾶν ὅ,τι διαχέει φῶς, ἡσχολημένη εἰς τὰ ἄνθη, εἰς τὴν ποίησιν, εἰς τὴν μουσικὴν, πτερυγίζουσα εἰς τοὺς αἰθέρας τῆς εὐκλείας, ἔνθους, ἀπὸ τῆς παιδικῆς ἡλικίας τῆς ὄνειροπολοῦσα ἰδανικόν τινα τύπον, ἡρωϊκόν τι πρόσωπον.

Ἡ πρεσβυτέρα εἶχε καὶ αὐτὴ ἰδίαν τινὰ χιμαιραν· εἰς τὸ γλυκὺ τοῦ οὐρανοῦ κυανοῦν χρῶμα ἔβλεπεν, ὡς μόνην εὐδαιμονίαν, μικρόπλουτόν τινα ἄνδρα, ὀλοστρόγγυλον, λαμπρὸν κτῆνος, ἑκατομμύριον μεταμορφωμένον εἰς ἄνδρα, ἢ, ἂν ὄχι τοῦτον, ἓνα νομάρχην κί ὑποδεξιῶσεις τοῦ νομαρχείου, ὃ κλητῆρ ὁ ἔνοπλος εἰς τὸν ἀντιθάλαμον, οἱ ἐπίσημοι χοροὶ, αἱ προσφωνήσεις τοῦ δημάρχου, τὸ νὰ λέγεται αὐτὴ «κυρία νομαρχίνα», ταῦτα πάντα περιεδινῶντο ἐντὸς τῆς φαντα-

σίας τῆς. Ἐν τοιοῦτοις ὄνειροις διέβοσκον αἱ δύο ἀδελφαὶ ἐπὶ τῆς ἐφήβου αὐτῶν ἡλικίας. Εἶχον ἀμφοτέραι πτέρυγας· ἀλλ' ἡ μὲν ἀγγέλου, ἡ δὲ χηνός.

Καὶ ἐπειδὴ οὐδεμία φιλοδοξία ἐκπληροῦται κατὰ πάντα εἰς τὸν κάτω κόσμον τοῦτον, καὶ οὐδεὶς παράδεισος καθίσταται γήινος κατὰ τὰς παρούσας ἡμέρας, ἡ νεωτέρα ἐνυμφεύθη μὲ τὸν ἄνθρωπον τῶν ὄνειρων αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ ἀπέθανεν· ἡ δὲ πρεσβυτέρα ἔμεινεν ἄγαμος.

Καθ' ἣν ὥραν δὲ εἰσάγεται εἰς τὴν παροῦσαν ἱστορίαν, αὐτὴ ἦτο γηραῖα τις ἀρετῆ, ἀκατάφλεκτός τις σεμνοτυφία, ρὶς ἐκ τῶν ὀξυτάτων καὶ πνεῦμα ἐκ τῶν ἀμβλυτάτων, ἅτινα εἶδεν ἄνθρωπος. Ἄρκει δὲ τοῦτο καὶ μόνον ἵνα χαρακτηρίσῃ αὐτὴν, ὅτι ἔξω τῆς στενῆς οἰκογενείας οὐδεὶς ποτε ἔμαθε μὲ τί ὄνομα ἔβαπτίσθη. Τὴν ἀπεκάλουν «δεσποσύνην Πιλονορμάνδου τὴν πρεσβυτέραν».

Ἡ σεμνοτυφία τῆς κατήντα εἰς ὑπερβολὴν. Εἶχε καθ' ὄλην τὴν ζωὴν τῆς φρικτῆν τινα ἀνάμνησιν· ὅτι συνέβη μίαν ἡμέραν νὰ ἴδῃ ἄνθρωπος τὸν καλτσοδέτην τῆς.

Ἡ ἡλικία ἠῤῥξησεν ἐπὶ μᾶλλον τὴν ἀμείλικτον ταύτην αἰδῶ τῆς κόρης. Προσεῖχε νὰ εἶνε τὸ ὕφασμα τοῦ προστηθίου τῆς ὅσον τὸ δυνατόν πυκνόν, καὶ ν' ἀναβαίνει ὅσον τὸ δυνατόν ὑψηλότερον. Ἐπολλαπλασίαζε λοιπὸν τὰς πόρπας καὶ τὰς καρφίδας, ἐκεῖ ὅπου εἰς οὐδένα ποτὲ ἤρχετο ἰδέα νὰ ρίψῃ βλέμμα. Ἐἶνε ἴδιον τῆς σεμνοτυφίας τὸ νὰ τοποθετῇ τόσῳ πλείονας φρου-

ρούς, ὅσω ἦτον ἀπειλείται τὸ φρούριον. Ἄλλ' ὅμως, ποῖος θὰ ἐξηγήσῃ τὰ πανάρχαια μυστήρια τῆς ἀθρόοτης ; ἀφινεν ἀνευ δυσαρρεσκείας νὰ τὴν ἀσπάζεται νέος τις ἀξιωματικὸς τῶν λογχιτῶν, ὁ ἀνεψιὸς τῆς Θεόδουλος.

Ἦτο δ' ἐν ταύτῳ καὶ θρησκομανῆς, καὶ εἶχε φίλην τῆς μίαν γυναῖκα συνεκκλησιαζομένην μετ' αὐτῆς, καὶ ὀνομαζομένην δεσποσύνην Δάσου, γεροντοκόρην καὶ ταύτην, βλακῶδη γυναῖκα, πλησίον τῆς ὁποίας ἡ δεσποσύνη Γιλνορμάνδου εἶχε τὴν εὐφροσύνην νὰ φαίνεται ἀετός. Ἐκτός τοῦ «Πάτερ ἡμῶν» καὶ τοῦ «Θεοτόκε Παρθένε», ἄλλας γνώσεις δὲν εἶχεν ἡ δεσποσύνη Δάσου, εἰμὴ περὶ τῶν διαφόρων τρόπων τοῦ μαγειρεῦν γλυκά.

Πρέπει νὰ εἴπωμεν ὅτι γηράσκουσα ἡ δεσποσύνη Γιλνορμάνδου ἐκέρδισε μᾶλλον ἢ ἔχασεν, ὡς εἶνε ἴδιον τῶν παθητικῶν φύσεων. Κακὴ δὲν ὑπῆρξε ποτὲ, τοῦτο δὲ εἶνε σχετικὴ ἀγαθότης· ἔπειτα δὲ οἱ χρόνοι τρίβουσι τὰς γωνίας καὶ λειαινουσι τὰς τραχύτητας. Ἦτο μελαγχολικὴ, ἐνῷ οὐδ' αὐτὴ ἐγίνωσκε διατί. Ἐβλεπες εἰς τὸ ἔλον αὐτῆς ὡς τινα ἀχλὺν ζωῆς περατωμένης, ἐνῷ ποτὲ δὲν ἤρχισε.

Ἐμενεν ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ πατρὸς τῆς. Ὁ κ. Γιλνορμάνδος εἶχε πλησίον του τὴν θυγατέρα του, ὡς ὁ ἐπίσκοπος Μυριήλ εἶχε πλησίον του τὴν ἀδελφὴν του. Δὲν εἶνε σπάνιον ἄλλως τε τὸ νὰ συγκατοικῇ γέρον μετὰ γεροντοκόρης· μάλιστα δ' ἔχει τι συμπαθὲς ἢ θεὰ δύο ὄντων ἀσθενῶν καὶ ἀλληλα ὑποστηριζόντων.

Ἄλλ' ὑπῆρχεν ἐν τῇ αὐτῇ οἰκίᾳ καὶ ἐν παιδίον μετὰ τῆς γεροντοκόρης ταύτης καὶ τοῦ γέροντος τούτου· μικρὸν τι ἄρρεν, τρέμον πάντοτε καὶ ἄφωνον ἐνώπιον τοῦ κ. Γιλνορμάνδου. Ὁ κ. Γιλνορμάνδος, ἐσάκις ἀπηύθυνε πρὸς αὐτὸ τὸν λόγον, μετεχειρίζετο φωνὴν ἐπιπληκτικὴν, ἐγείρων μάλιστα, πολλάκις τὸ ραβδίον του ἀπειλητικῶς.—Κόπιασ' ἐδῶ, κύριε. Αἱ ! ἐσένα λέγω ! γουροῦνι ! γαῖδοῦρι ζέστρωτο ! Ἐλα ἐδῶ. Ποῦ εἶσαι χαμένε ! Λέγε μου, ἀχρεῖε ! κτλ. κτλ.

Καὶ τὸ ἐλάτρευεν. Ἦτο ἔγγονός του. Θ' ἀπαντήσωμεν περαιτέρω τὸ παιδίον τοῦτο.

Ζ'.

Συναναστροφή ἀρχαῖζουσα

Καθ' ἣν ἐποχὴν ὁ κ. Γιλνορμάνδος εἶχε τὴν κατοικίαν του εἰς τὴν ὁδὸν Σερβαντώνη, ἐσύχναζεν εἰς πολλὰς συναναστροφὰς ἐκλεκτὰς. Καίτοι ἀπλοῦς ἀστός, ὁ κ. Γιλνορμάνδος πανταχοῦ ἦτο δεκτός καὶ ἐπειδὴ ἦτο διττῶς πνευματώδης, πρῶτον ἕνεκα τοῦ ἰδίου του πνεύματος καὶ δεύτερον ἕνεκα τοῦ χαρακτηρισμοῦ τοῦ πνευματώδους, τὸν ὁποῖον τῷ ἀπέδιδον, ἦτο περιζήτητος καὶ μάλιστα εἰς βαθμὸν νὰ θεωρῆται ἡ παρουσία του ὡς συντελεστικὴ εἰς τὴν ἐπιτυχίαν μιᾶς τινος ἀπογευματινῆς ἢ ἑσπερίδος.

Παντοῦ ὅπου ἐσύχναζεν, ἔπρεπε νὰ θεωρηθῇ ὁ λέων τῆς συναναστροφῆς.

Υπάρχουσιν ἄνθρωποι θέλοντες παντὶ σθένει αὐτοὶ νὰ ἐξασκῶσι τὴν μείζονα ἐπιρροὴν καὶ ὁ κόσμος νὰ ἐνασχολῆται περὶ τοῦ ἀτόμου των.

Ἐκεῖ δὲ, ὅπου δὲν δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ὡς χρησιμодоῦται, πρέπει νὰ χαρακτηρισθῶσιν ὡς γελωτοποιοί.

Ἄλλ' ὁ Γιλνορμάνδος δὲν ἦτο τῆς τοιαύτης ἀρχῆς· ἡ ἐν ταῖς συναναστροφαῖς τῶν βασιλοφρόνων ὑπεροχὴ του δὲν ἐμείου τὴν ἀξιοπρέπειαν αὐτοῦ, θυμιάζοντος τὴν ἀρχὴν. Πανταχοῦ καὶ ἀντὶ πάσης θυσίας ἤθελε νὰ παρουσιάζηται ὡς χρησμός.

Περὶ τὰ 1817, δις τῆς ἐβδομάδος, τὰς ἀπογευματινάς του διήρχετο ἐν τῇ γειτονικῇ οἰκίᾳ τῆς ὁδοῦ Φεροῦ, παρὰ τῇ βαρωνίδι τοῦ T... ἀξιοσεβάστῳ δεσποίνῃ, ἧς ὁ σύζυγος ἐπὶ Λουδοβίκου ΙΣΤ' ὑπῆρξε πρεσβευτῆς τῆς Γαλλίας ἐν Βεραλίῳ.

Οὗτος καθ' ὄλον τὸν βίον του, ὃν διήλθεν ἐνασχολούμενος εἰς μαγνητιστικὰ πειράματα, ἐτελεύτησεν ἀφανῆς καὶ ἄσημος ἐν τῇ ἐξορίᾳ, καταλιπὼν ὡς περιουσίαν του μόνον δέκα χειρογράφους τόμους χρυσοδέτους, περιέχοντας ἀπομνημονεύματα περιεργότατα περὶ τοῦ Μέσμερ καὶ τῆς μαγικῆς του ράβδου.

Ἡ κυρία T... δὲν ἐδημοσίευσεν ἐξ εὐλαθείας πρὸς αὐτὸν τὰ ἀπομνημονεύματα ταῦτα, συντηρουμένη ἐκ μικροῦ εἰσοδήματος διασωθέντος, ἄγνωστον πῶς, ἐκ τῆς ὄλης καταστροφῆς. Ἐζῆ μακρὰν τῆς αὐλῆς, ἦν ἀπεκάλει τρελλόκοσμον, ἐν ἀπομονώσει εὐγενεῖ, πενιχρῶ, ἀλλ' ἀξιοπρεπεῖ.

Μερικοὶ γνώριμοι συνήρχοντο δις τῆς ἐβδομάδος περίξ τῆς πυρᾶς τῆς χήρας καὶ ἀπρητίζετο συναναστροφή ἐκ βασιλοφρόνων. Κατὰ τὸ διάστημα τῆς παραθέσεως τοῦ τείου, ὅτε μὲν ἐλεγειακῶς, ὅτε δὲ διθυραμβικῶς ἐξετόξευον μυρία ὅσα ἀναθέματα κατὰ τῆς κοινωνίας τοῦ αἰῶνος ἐκείνου, κατὰ τοῦ συνταγματικοῦ χάρτου, κατὰ τῶν βοναπαρτιστῶν καὶ κατὰ τῆς ἐκπορευσεως τῆς κυανῆς ταινίας, τοῦ ἀριστοκρατικοῦ δῆθεν ἐμβλήματος, καταλήγοντες εἰς τὸ παρήγορον συμπέρασμα ὅτι κάτι τι ἡδύνατο νὰ ἐλπίσῃ τις ἀπὸ μέρους τοῦ Κυρίου, τοῦ μετέπειτα Καρόλου τοῦ Ι'.

Πᾶν ὅ,τι ἐγράφετο κατὰ τῆς Ναπολεοντείου δυναστείας ἐγίνετο περιχαρῶς εὐπρόσδεκτον, λογοπαίγνια δὲ, ἀθῶαί τινες παρωδῖαι, ἀς ἐξελάμβανον ὡς καυστικὰ σατύρας, καὶ ἀπλᾶ τινὰ δίστιχα ἐπεξηγοῦντο ὡς ἤρρεσκεν εἰς τὴν συναναστροφήν ταύτην.

Διὰ τῶν ὀνομάτων μελῶν τινων τῆς Γερουσίας, ἦν ἀπεκάλουν «βουλὴν βδελυρῶς ἰακωβινίζουσαν», ἀπετέλουν λογοπαικτικούς τινὰς συνδυασμοὺς, ἐξ ὧν διὰ τοῦ σημαινομένου αὐτῶν ν' ἀποτελεσθῆ ἀξιόμισπτός τις ἑτέρα σημασία.

Διεκωμῶδουν τὴν Ἐπανάστασιν καὶ πάντοτε ἐξωνύχιζον τὰ λαμπρότερα τῶν ἐπεισοδίων τῆς, ἵνα μετατρέψωσι τὴν ἐννοιάν των εἰς ἀποτροπαίους σελίδας τῆς ἀνθρωπότητος. Τοῦτο δὲ ἐπεδίωκον εἰς τὰ παρὰ τῷ λαῷ φερόμενα ἄσματα.

Τὰ σατυρίζοντα ἄσματα εἶνε εἶδος τι λαϊμητόμου,

ἥτις κόπτει ἀδιακρίτως σήμερον ταύτην καὶ αὔριον ἐκείνην τὴν κεφαλὴν. Ὅταν δὲ ἀπεκάλουν τοὺς φιλελευθέρους βοναπαρτικούς «ἀδελφούς καὶ φίλους», ἐνόμιζον ὅτι τοὺς ἐξέβριζον διὰ τῆς ἐσχάτης τῶν ὑβρεων.

Ἐκ τῆς συναναστροφῆς τῆς βαρωνίδος T... ὑπῆρχον δύο ἀλέκτορες, ὡς εἰς τина κωδωνοστάσια ὑπάρχουσι δύο κώδωνες. Ὁ εἰς ἦτο ὁ κ. Γιλνορμάνδος, ὃ δὲ ἄλλος ὁ κόμης Δελαμότ, περὶ τοῦ ὁποίου ἐλέγετο μυστηριωδῶς πως· «Βεβαίως θὰ εἰξέυρετε ὅτι αὐτὸς εἶνε ὁ σύζυγος τῆς παιζάσης τὸ σπουδαῖον πρόσωπον ἐν τῇ ὑπόθεσιν τοῦ περιδεραιίου (1). Καὶ ὅμως διὰ τῆς παρουσίας τοῦ δευτέρου τούτου ἀλέκτορος ἐγίνετο συνάντησις δύο ἄκρων.

Ἡ εὐγένεια συνηδελφώθη μὲ τὸν δολοπλόκον Λαμότ, διότι τοῦτο ἀπῆτει τὸ συμφέρον τῶν ἀντιπολιτευομένων τὴν Δημοκρατίαν.

Ἄλλὰ τὰ κόμματα ἔχουσιν ἐνίοτε αὐτὰς τὰς παραδόξους ἀμνηστίας.

Ἐν τῇ ἀστικῇ ἄλλως τε τάξει αἱ ἐντιμοὶ κοινωνικαὶ τάξεις ἀραιοῦνται, ἐφ' ὅσον αἱ σχέσεις ἀποβαίνουσιν εὐχερέστεραι καὶ δὲν ἀπαιτεῖται αὐστηρότης διατυπώσεων· ἕνεκα τούτου ἀπαιτεῖται προσοχή.

Ὅπως δὲ ὑπάρχει ἀπόλεια θερμότητος ἐκ τῆς γειτνιασεως πρὸς ψυχρὸν δωμάτιον, οὕτω ἐλαττοῦται

(1) Σ. Μ. Πιστεύομεν ὅτι γνωρίζουσιν οἱ ἀναγνώσται τὴν ὑπόθεσιν ταύτην τοῦ μυθιστορήματος τοῦ Δουμᾶ «Τὸ περιδεραιόν τῆς Βασιλίσσης».

καὶ ἡ ὑπόληψις, ὅταν ὁ εὐυπόληπτος συγχρωτίζεται πρὸς ὄντα ἄξια περιφρονησεως.

Ἄλλ' ἡ ἀρχαία ἀριστοκρατία δὲν ἐλάμβανεν ὑπ' ὄψιν τοὺς νόμους τούτους ὡς καὶ ἄλλους παραπληθείους.

Ὁ δὲ ἀδελφὸς τῆς κυρίας Πομπαδούρ, τῆς εὐνοουμένης ἐνὸς βασιλέως, ἥτις ἐστοίχισε τεσσαράκοντα ἑκατομμύρια εἰς τὸ ἔθνος, εἶχε στενάς σχέσεις μετὰ τοῦ πρίγκηπος Σοαμπίζ. Διατί ; διότι ὁ Δυβαρῆ, σύζυγος ἄλλης εὐνοουμένης τοῦ βασιλέως, ἦτο ἐκ τῶν στενωτέρων φίλων τοῦ Ρισελιέ.

Ὁ κόσμος ἐκεῖνος εἶνε Ὀλυμπος. Ὁ Ἐρμῆς ἐν τοῖς Διδύμοις ἦσαν ὡς δύο ἀδελφοί.

Ὁ κλέπτης εἶνε πανταχοῦ δεκτός, ἀρκεῖ ν' ἀποτελῆ μέρος τοῦ Δωδεκαθέου.

Ὁ κόμης Δελαμότ τότε εἶχεν ἐβδομήκοντα πέντε ἐτῶν ἡλικίαν καὶ διεκρίνετο διὰ τὸ σιωπηλὸν καὶ ἀποφθεγματικὸν τοῦ ἥθους, ἐλογαριάζετο δὲ ἐν τῇ συναναστροφῇ ἐκείνῃ ἕνεκα τῆς φήμης του.

Ὡς πρὸς τὸν κ. Γιλνορμάνδον ἡ ὑπόληψις του ἦτον εἰς τὴν θέσιν τῆς. Αὐτὸς ἐξήσκει τὴν ὑπεροχὴν του ἐν παντί. Καίτοι δὲ ὀλίγον ἐλαφρὸς καὶ μηδόλως χάνων τι ἐκ τῆς εὐθυμίας του, ἐπεβάλλετο καὶ διὰ πολλῶν μὲν καὶ ἄλλων τρόπων του, ἀλλ' ἰδίως διὰ τῆς ἡλικίας του.

Εἰς αἰὼν ὀλόκληρος, εἶνε, ὀπωσδήποτε, κεφάλαιον ἀξιοσέβαστον.

Τὸ σεβάσιμον πολιᾶς κόμης εἶνε χρυσοῦν πλαίσιον διὰ τὴν ἡλικίαν.

Ἔιχε πρὸς τούτοις τὸ ἐνίοτε σπινθηρίζον τοῦ πνευματος. Ὅτε ὁ βασιλεὺς τῆς Πρωσίας ἐγκαθίδρυσεν ἐπὶ τοῦ θρόνου Λουδοβίκον τὸν ΙΗ', ἦλθε καὶ ἐπεσκέφθη ἀνεπισήμως καὶ τὸν ἀπόγονον Λουδοβίκου ΙΔ' ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον κόμης δὲ Ρουπέν. Ἐκεῖνος τὸν ὑπεδέχθη μετὰ τινος ἀθυροστομίας, τὴν ὁποίαν ἐνέκρινεν ὁ κ. Γιλνορμάνδος.

— «Ὅλοι οἱ βασιλεῖς, ὅσοι δὲν εἶνε βασιλεῖς τῆς Γαλλίας, εἶπεν ὁ κ. Γιλνορμάνδος, εἶνε βασιλεῖς ἐπαρχιωῶται».

Ἡμέραν τινὰ ἐγένετο ἐνώπιόν του ἡ ἐρώτησις·

— Εἰς τί κατεδικάσθη ὁ διευθυντῆς τοῦ «Γαλλικοῦ Ταχυδρόμου» ;

— Ν' ἀπαγχονισθῆ.

Ὁ κ. Γιλνορμάνδος παρετήρησε.

— Ἡ (ἀπὸ) εἶνε πλεονασμός.

Ὁ κ. Γιλνορμάνδος ἐσύχναζεν εἰς τὰς ἀπογευματινάς ἐκείνας συνοδευόμενος ὑπὸ τῆς γεροντοκόρης θυγατρὸς του, πεντηκοντούτιδος πλέον καὶ ἐνὸς ἑπταετοῦς ἄρρενος ὠραίου, ροδοπαρείου, διὰ τὸν ὁποῖον ὁμῶς, ὡσάκις ἐνεφανίζετο εἰς τὴν αἴθουσαν, ὅλοι ἐψιθύριζον·

— Τί ὠραῖο παιδάκι ! τί κρίμα, τὸ καυμένο !

Ὁ παῖς οὗτος ἦτον ὁ περι οὐ πρὸ μικροῦ ἐγένετο λόγος. Ἐλεγον δὲ τὸ καυμένο, τί κρίμα ! διότι ὁ πατήρ του ὑπῆρξε ληστής τοῦ Λεῖγρος... , ὁ δὲ λη-

στής οὗτος ἦτο γαμβρὸς τοῦ κ. Γιλνορμάνδου, διὰ τὸν ὁποῖον ἠκούσαμεν πρὸ ὀλίγου εἰπόντα ὅτι ἦτον «αἷσχος τῆς οἰκογενείας των».

Η'.

Ἐν τῶν αἰμοχαρῶν φασμάτων τοῦ καιροῦ ἐκείνου.

Ἐάν τις κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν διέβαινεν ἐκ τοῦ πολιχνίου τῆς Βερρόνης, καὶ ἐτύγγανε περιπατῶν ἐπὶ τῆς λαμπρᾶς γεφύρας, ἣτις ζευγνύει τὰς δύο ὄχθας τοῦ ποταμοῦ Σηκουάνα, διαρρέοντος πρὸ αὐτῆς, ἴσως θὰ ἔβλεπεν ἀπὸ τοῦ ὕψους τῆς γεφύρας ἐκείνης ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης ἀνθρώπον τινα, ἕως πεντηκοντούτην, φοροῦντα πηλήκιον μὲν σκῆτινον, ἐνδυμα δὲ φαιὸν, ἄνδρα ἡλιοκαῆ, σχεδὸν λευκὴν ἔχοντα τὴν κόμην, καὶ μίαν μεγάλην οὐλὴν, προερχομένην ἐκ τραύματος σπάθης καὶ ἐκτεινομένην ἀπὸ τοῦ μετώπου μέχρι τῆς παρεῖας· ἄνδρα κεκυρωμένον, γεγηρακότα πρὸ τῆς ἡλικίας, περιφερόμενον σχεδὸν καθ' ἐκάστην μεθ' ἐνὸς λίσγου ἀνά χεῖρας καὶ καλλιεργεῦντα ἄνθη εἰς στενὸν τι κηπάριον, ἐρχόμενον ἀπὸ τινος οἰκίας ταπεινῆς, ἐκεῖ πλησίον κειμένης, καὶ ἀπολήγον εἰς τὴν ὄχθην τοῦ ποταμοῦ.

Ἐκεῖ ἔζη ὁ ἄνθρωπος οὗτος βίον μονήρη, ἐν σιωπῇ καὶ ἐν πενίᾳ, μετὰ μιᾶς θεραπαίνης, οὔτε νέας, οὔτε γράϊας· οὔτε εὐειδοῦς, οὔτε δυσειδοῦς· οὔτε χωρικῆς, οὔτε πολίτιδος. Τὸ κηπάριόν του εἶχε φήμην εἰς τὸ

πολίχνιον διὰ τὴν ὠραιότητα καὶ σπανιότητα τῶν ἀνθέων, ἅτινα ἐντὸς αὐτοῦ ἐκαλλιέργει. Τὰ ἀνθη ἦσαν ἡ μόνη του ἐνασχόλησις.

Ἀπλοῦς καὶ ἄκακος, ἐτρέφετο ἐν λιτότητι, καὶ γάλα μᾶλλον ἦτο τὸ ποτόν του ἢ οἶνος. Ὑπεχώρει ἀπέναντι παιδίου ἢ θεράπεινά του τὸν ἐμάλωνε. Δειλὸς, μέχρι βαθμοῦ ὥστε νὰ τὸν νομίζωσι μισάνθρωπον, ἐξήρχετο σπανίως, καὶ ἄλλον δὲν ἐβλεπεν, εἰμὴ τοὺς πτωχοὺς, ὅσοι ἤρχοντο καὶ ἔκρουον τὴν ὕαλον τοῦ παρθύρου του, καὶ τὸν ἐφημέριον τοῦ πολιχνίου. Ὅσᾱκις ὅμως οἱ τυχόντες κάτοικοι τοῦ πολιχνίου τούτου, ἢ ξένοι, ἤρχοντο ὑπὸ περιεργείας τοῦ νὰ ἐπισκεφθῶσι τὰ ἀνθη του καὶ ἔκρουον τὴν θύραν τοῦ οἰκίσκου του, ἤνοιγεν εἰς αὐτοὺς μετὰ φιλοξένου μειδιάματος. Οὗτος ἦτο ὁ ληστής, τὸ ὄνειδος τῆς οἰκογενείας τοῦ κ. Γιλνορμάνδου.

“Ὅστις κατ’ αὐτὴν ἐκείνην τὴν ἐποχὴν ἀνεγίνωσκε τὰ στρατιωτικὰ ὑπομνήματα, τὰς βιογραφίας, τὴν ἐπίσημον ἐφημερίδα καὶ τὰς ἐκθέσεις τῆς στρατιᾶς τοῦ Ναπολέοντος, θὰ ἐθαύμαζεν ἀπαντῶν συνεχῶς τὸ ὄνομα Γεωργίου τινὸς Πομμερσῦ. Ὁ Γεώργιος Πομμερσῦ οὗτος, ἐκ νεαρᾶς αὐτοῦ ἡλικίας, ἦτοι πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1789, εἶχε καταταχθῆ εἰς τὸν γαλλικὸν στρατόν.

Ὁ Πομμερσῦ ἐπολέμησεν ἐν Σπείρα, Βόρμς, Ναῦσταδ, Τούρχαιμ, Ἀλξεῦ καὶ Μαγιάνς, ὅπου ὑπῆρξε καὶ αὐτὸς ἐκ τῶν διακοσίων, οἵτινες ἀπετέλουν τὴν ὀπισθοφυλακὴν τοῦ Οὐσάρ. Αὐτὸς δωδέκατος ἀντέστη

ἐναντίον τοῦ στρατοῦ τοῦ πρίγκηπος τῆς Ἑσσης, ἔπιθεν τοῦ χαρακώματος Ἀδερνάχ καὶ τότε μόνον ἐκάμφθη ὑποχωρῶν, ὅταν τὰ ἐχθρικά τηλεβόλα διήνοιξαν ὀπὴν κάθετον.

Ὑπὸ τὸν στρατηγὸν Κλέβερ εὐρέθη ἐν Μαρσιανῇ, ὡς καὶ εἰς τὴν μάχην Μομπάλισέ, ἔνθα συνέτριψε τὸν βραχιονά του ἐχθρική ὀβίς. Εἶτα διεπεραιώθη εἰς Ἴταλίαν, ὅπου μετὰ εἰκοσιεννέα ἄλλων γρεναδιέρων ὑπὸ τὸν Ζουμπέρ ὑπερήσπισε τὸν λόφον Τένδ.

Ὁ Ζουμπέρ τότε προήχθη εἰς ἀντιστράτηγον καὶ ὁ Πομμερσῦ εἰς ἀντισυνταγματάρχην. Ὁ Πομμερσῦ εὐρίσκετο πλησίον τοῦ στρατηγοῦ Βερτιέ, χειριζομένου αὐτοῦ τοῦ ἰδίου ἐν Λόδη τὸ μυδραλλιοβόλον, τὸ ὁποῖον ἰδὼν ὁ Βοναπάρτης ἐφώνησεν—“Ὁ Βερτιέ ἐπολέμησε καὶ ὡς πυροβολητής, καὶ ὡς ἵππευς, καὶ ὡς γρεναδιέρος.

Εἶδε τὸν γηραιὸν του στρατηγὸν Ζουμπέρ πίπτοντα ἐν Ναβῆ, καθ’ ἣν στιγμὴν μὲ τὸ ξίφος ὑψωμένον ἔκραζεν—“Ἐμπρός.

Ἐτυχε τότε διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς ἐκστρατείας νὰ ἐπιβιασθῆ μεταγωγικοῦ τινος σκαφιδίου ἐκπλέσαντος ἐκ Γενούης πρὸς ἕτερον λιμένα, ἀλλὰ κατὰ τὸν πλοῦν ἔπεσεν εἰς ἐνέδραν στηθεῖσαν παρ’ ἀγγλικῆς μοίρας ἐξ ὀκτώ σκαφῶν.

Ὁ γενουήνσιος πλοίαρχος ἠθέλησε νὰ ρίψῃ τὰ κανόνια εἰς τὴν θάλασσαν καὶ νὰ κούψῃ τοὺς στρατιώτας εἰς τὰ ὄψαλα τοῦ σκάφους διὰ νὰ διέλθῃ ἀνεόχλητος διὰ μέσου αὐτῶν ὡς ἐμπορικὸν πλοῖον.

Ἄλλ' ὁ Πομμερσὺ ἀνύψωσε τὴν σημαίαν του καὶ διέπλευσεν ὑπερηφάνως ὑπὸ τὰ στόμια τῶν τηλεβόλων τῶν βρεττανικῶν φρεγατῶν.

Ἀφοῦ ἀπεμακρύνθη περὶ τὰς εἴκοσι λεύγας, αὐξούσης τῆς τόλμης του, διὰ τοῦ ὀπλιταγωγοῦ του ἐκείνου ἐπετέθη καὶ ἐκυρίευσεν μεγάλην σιτοπομπὴν κομίζουσαν ζωοτροφίας καὶ πολεμοφόδια εἰς τὸν ἐν Σικελίᾳ ἐχθρικὸν στρατόν· τόσον δ' ἦτο τὸ ἐχθρικὸν σκάφος κατάφορτον, ὥστε ἡ θάλασσα ἔφθανε μέχρι τοῦ καταστρώματος σχεδόν.

Τῷ 1805 ἀπετέλει μέρος τῆς μεραρχίας Μάλερ, ἣτις ἐκυρίευσεν τὴν Γιοντσβούργην ἀπὸ τὸν ἀρχιδουκά Φερδινάνδον. Ἐν Βελτίγγεν ἐδέχθη ὑπὸ χάλαζαν σφαιρῶν ἐπὶ τῶν βραχιόνων του τὸν συνταγματάρχην Μωπτῆ, θανασίμως τραυματισθέντα, διοικοῦντα τὸ ἔνατον τῶν δραγόνων.

Διεκρίθη ἐν Ἀούστερλιτς ἐν τῇ θαυμασίᾳ ἐκείνῃ ὑπὸ τὸ ἐχθρικὸν πῦρ πορεία· ὅτε δὲ ἡ ρωσικὴ αὐτοκρατορικὴ φρουρὰ συνέτριψεν ὀλοκλήρον τὸ τέταρτον τάγμα τῆς γραμμῆς, ὁ Πομμερσὺ ὑπῆρξεν εἰς ἓκ τῶν ἐδδικητῶν, οἵτινες κατετρόπωσαν τὴν φρουρὰν ταύτην, ὃ δὲ αὐτοκράτωρ τῷ ἀπένειμε τὸν σταυρὸν τῆς λεγεῶνος.

Ὁ Πομμερσὺ ἤχημαλῶτισεν ἀλληλοδιαδόχως τὸν Βοῦρμσερ ἐν Μαντούῃ, τὸν Μελά ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, τὸν Μάχ ἐν Οὐλλμῇ. Συμμετέσχε τῆς ἀλώσεως τοῦ Ἀμβούργου ὑπὸ τὸν Μορτιέ καὶ ἐν Ἐϋλῶ ἦτον ἐκ τῶν ἐγδοήκοντα τριῶν ἀνδρῶν, ὑπὸ τὸν ἥρωα λοχαγόν

Λουδοβίκου Οὐγγῶ, θεῖον τοῦ συγγραφέως τοῦ παρόντος βιβλίου, οἵτινες ἐπὶ τρεῖς ὥρας ἐντὸς νεκροταφείου ἀντέστησαν καθ' ὀλοκλήρου τοῦ ἐχθρικοῦ στρατοῦ.

Εἰς ἓκ τῶν ἐπιζησάντων τῆς δρακὸς ἐκείνης τοῦ νεκροταφείου ἦτο καὶ ὁ Πομμερσὺ. Παρευρέθη εἰς δολοφονίας τοὺς μετέπειτα πολέμους.

Ἐν Ἀρνέ Λεδούκ ἦτο λοχαγός, ὅτε διαξιφίσας δέκα Κοζάκους ἔσωσεν οὐχὶ τὸν στρατηγόν του, ἀλλὰ τὸν δεκανέα του.

Τότε ἐπελεκήθη κυριολεκτικῶς κατὰ τὸν ἀριστερὸν βραχίονα διὰ εἴκοσι ἐπτὰ ξιφισμῶν. Ὀκτῶ ἡμέρας μετὰ τὴν συνθηκολόγησιν τῶν Παρισίων μετέβη εἰς τὸ ἵππικόν.

Συνώδευσε τὸν Ναπολέοντα εἰς τὴν νῆσον Ἐλβαν.

Ἐν Βατερλῶ ἠγήετο ἰλῆς θωρακοφόρων ἐν τῇ ταξιαρχίᾳ τοῦ Δυμποῦα.

Αὐτὸς ἦτον ὁ κυριεύσας τὴν γερμανικὴν σημαίαν τοῦ τάγματος τῆς Λυνεβούργης καὶ δραμῶν πρὸς τὸν αὐτοκράτορα αἰμόφυρτος τὴν ἔρριψεν εἰς τοὺς πόδας του. Εἶχε τραυματισθῆ διὰ ξίφους κατὰ μῆκος τοῦ προσώπου. Ὁ αὐτοκράτωρ εὐχαριστηθεὶς ἀνέκραξε· «Προβιβάξεται εἰς συνταγματάρχην», εἰς βαρῶνον, εἰς ἀξιωματικὸν τῆς Λεγεῶνος τῆς Τιμῆς.

Ἐν Πομμερσὺ ἀπήντησε—Σὰς εὐχαριστῶ, διὰ τὴν χίρην μου. Μίαν δὲ ὥραν μετὰ ταῦτα ἔπιπτε καὶ αὐτὸς εἰς τὸν λάκκον τοῦ Ὀχάινου.

Γινώσκωμεν ἤδη μέρος τῆς ἱστορίας τοῦ Πομμερσὺ.

Μετά τὴν Βατερλόουην, ἀπαλλαγείς ἀπὸ τῶν πτωμάτων, ἅτινα τὸν εἶχον καταπλακῶσει ἐν τῷ κοίλῳ δρόμῳ τοῦ Ὁχαίου, κατῴρωσε νὰ προφθάσῃ τὸν ἀποδιδράσκοντα γαλλικὸν στρατόν, θεραπεύων τὸ τραῦμά του εἰς τὰ καθ' ὁδὸν ἀπαντῶμενα μεταβατικὰ νοσοκομεῖα. Ἡ κυβέρνησις τῶν Βουρβόνων ἐχορήγησεν εἰς αὐτὸν ἡμίσειαν σύνταξιν, ἔπειτα τῷ διῴρισε τόπον διαμονῆς τὴν Βερνώνην, βαλοῦσα ἐπ' αὐτοῦ ἐπιτήρησιν. Ὁ Λουδοβίκος ΙΙΙ' δὲν ἠθέλησεν οὔτε τὸν βαθμὸν του τὸν στρατιωτικὸν νὰ ἐπικυρώσῃ, οὔτε τὸ παράσημον, οὔτε τὸν τίτλον βαρῶνος. Αὐτὸς ὅμως δὲν ἔπαυεν ὑπογραφόμενος «ὁ συνταγματάρχης βαρὸν Πομμερσὺ», ὡσὰκις παρουσιάζετο περίστασις.

Ἐν μόνον εἶχε παλαιὸν ἐνδυμα κυανοῦν, καὶ οὐδέποτε ἐξήρχετο ἂν δὲν ἔδενεν ἐπ' αὐτοῦ τὴν ταινίαν του ὡς ταξίαρχος τῆς Λεγεῶνος. Μίαν τῶν ἡμερῶν ἐμήνυσεν εἰς αὐτὸν ὁ εἰσαγγελεὺς, ὅτι ἔμελλε νὰ ἐναχθῆ ὡς φέρων «ἀθεμίτως» τὸ παράσημον τοῦτο· ὁ Πομμερσὺ τότε ἀπεκρίθη πικρῶς μειδιάσας.—Ἄγνοῶ, τῆ ἀληθείᾳ, ἂν ἐγὼ δὲν καταλαμβάνω πλέον τὰ γαλλικὰ, ἢ σεῖς πλέον δὲν τὰ ὀμιλεῖτε, ἀλλὰ τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι δὲν σᾶς ἐννοῶ.—Ἐπειτα δ' ἐξῆλθεν, ὀκτῶ ἡμέρας κατὰ συνέχειαν, μετὰ τῆς ταινίας του. Δὲν ἐτόλμησαν νὰ τὸν ἐνοχλήσωσι. Δίς ἢ τρίς, ὁ ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν ὑπουργὸς καὶ ὁ στρατιωτικὸς διοικητῆς τῆς τῆς νομαρχίας τῷ ἀπέστειλαν ἐπιγράφαντες· «Πρὸς τὸν κύριον Πομμερσὺ, Ἰλαρχον», ἀλλ' αὐτὸς ἀπέπεμψε τὰς ἐπιστολάς· οὐδὲ τὰς ἤνοιξε. Συγγρά-

νως σχεδὸν ἔπραττεν εἰς τὴν νῆσον τῆς Ἁγίας Ἐλένης αὐτὸ τοῦτο καὶ ὁ Ναπολέων, ἀποπέμπων τὰς πρὸς αὐτὸν ἐπιστολάς τοῦ Ἄγγλου διοικητοῦ τῆς νήσου ἐκείνης, ὡς ἀπρεπῶς ἐπιγεγραμμένας «πρὸς τὸν στρατηγὸν Βοναπάρτην». Μίαν ἄλλην ἡμέραν, ἀπῆντησεν ὁ Πομμερσὺ καθ' ὁδὸν τὸν εἰσαγγελεῖα, πρὸς ὃν πλησιάσας, τοῦ εἶπε.—Κύριε εἰσαγγελεῦ, μ' εἶνε ἄρᾳ γε συγχωρημένον νὰ φέρω ἐπὶ τοῦ προσώπου μου αὐτὴν τὴν οὐλήν ;

Ὁ Πομμερσὺ λοιπὸν οὔτος ἔζη εἰς τὴν πολίχνην τῆς Βερνόνης, καθὼς εἶδομεν. Ἐπὶ τῆς αὐτοκρατορίας εἶχεν εὖρει καιρὸν, μεταξύ δύο πολέμων, νὰ νυμφευθῆ τὴν δεσποινίδα Γιλνορμάνδου. Ὁ γέρον πενθερός, καίτοι δυσηρεστημένος διὰ τὴν τοιαύτην συγγένειαν, συγκατένευσεν ὅμως στενάζων καὶ λέγων «Τί νὰ γίνῃ ! καὶ αἱ μεγαλείτεραι οἰκογένειαι ἀναγκάζονται ἐνίοτε εἰς τοιαύτας οἰκτρὰς συγγενείας».

Ἡ κυρία Πομμερσὺ, γυνὴ ἄλλως τε κατὰ πάντα ἀξιάγαστος, κατὰ πάντα σπανία, ἀξία τοῦ ἀνδρός της, ἀπέθανεν ἐν ἔτει 1815, ἀφήσασα ἐν παιδίον. Τὸ παιδίον τοῦτο θὰ ἦτο ἡ ἀγαλλίασις τοῦ συνταγματάρχου ἐν τῇ μοναξίᾳ του· ἀλλ' ὁ πάππος ἀπήτησεν ἀμειλίχτως νὰ ἔχῃ αὐτὸς πλησίον του τὸν ἑγγονόν του λέγων ὅτι, ἐὰν δὲν τὸν ἄφιναν εἰς αὐτὸν, δὲν θὰ τὸν καθίστα κληρονόμον του. Χάριν τοῦ συμφέροντος τοῦ παιδίου, ὁ πατὴρ του ἐνέδωκεν εἰς τοῦτο, ἀλλὰ, μὴ δυνάμενος νὰ ἔχῃ τὸ τέκνον του, ἐδόθη ὅλος εἰς τὴν ἀγάπην τῶν ἀνθέων. Διήρχετο τὸν καιρὸν ἀπέχων ἀπὸ

πάσης συνωμοσίας, προσδοκῶν νὰ ἴδῃ ἀνοιγόμενον ἐν χαϊρέφυλλον, ἢ ἐνθυμούμενος τοὺς καιροὺς τῆς Ἄου-
στερλίτσης.

Ὁ κ. Γιλνορμάνδος δὲν εἶχε μετὰ τοῦ γαμβροῦ του οὐδ' ἐλαχίστην σχέσιν. Ὁ συνταγματάρχης ἦτο πρὸς αὐτὸν «ἐνας ληστής»: αὐτὸς δὲ πρὸς τὸν συνταγματάρχην «ἐνας παληάνθρωπος». Οὐδ' ἀνέφερον ὁ κ. Γιλνορμάνδος περὶ τοῦ συνταγματάρχου, ἐκτὸς ὅταν ἤθελε νὰ αἰνιχθῇ τῇ βαρωνίαν του εἰρωνικῶς. Ὑπῆρχε ρητὴ συμφωνία, νὰ μὴ ζητήσῃ ὁ Πομμερσὺ νὰ ἴδῃ τὸν υἱὸν του πᾶποτε, οὐδὲ νὰ ἐμιλήσῃ μετ' αὐτοῦ, ἐπὶ ποιῆ τῷ νὰ τὸν λάβῃ ἀπόβλητον πλέον καὶ ἀπόκληρον. Πρὸς τοὺς Γιλνορμάνδους ὁ Πομμερσὺ ἦτον ἡ πανώλης. Οὗτοι ἐνόουν ν' ἀναβρέψωσι τὸ παιδίον ὡς τοῖς ἤρσεκεν. Ἴσως ἔπραττεν ὁ συνταγματάρχης νὰ στέρξῃ εἰς τὰς συμφωνίας ταύτας, ἀλλὰ τὰς ὑπέμενε, νομίζων ὅτι καλῶς ἔπραττεν οὕτω πράττων, ὡς θυσιάζων ἑαυτὸν καὶ μόνον.

Καὶ ἡ μὲν κληρονομία τοῦ γέροντος Γιλνορμάνδου ἦτο μικρὰ, ἀλλ' ἡ τῆς δεσποινίδος Γιλνορμάνδου τῆς πρεσβυτέρας ἐλογίζετο ὡς σημαντικὴ. Ἡ θεία αὕτη, μείνασα ἄγαμος, ἐτύγχανε πλουσιωπάτη ἐκ τῆς μητρὸς τῆς, καὶ ὑπῆρχεν ὁ υἱὸς τῆς ἀδελφῆς τῆς ὁ φυσικὸς κληρονόμος τῆς. Τὸ παιδίον, Μάριος ὀνομαζόμενον, ἐγίνωσκε μὲν ὅτι εἶχε πατέρα, ἀλλ' οὐδὲν ἄλλο. Οὐδεὶς ἤνοιγε τὸ στόμα νὰ τῷ ἀναφέρῃ τι περὶ τοῦ πατρὸς του. Ἀλλ' ὅμως εἰς τὴν συναναστροφὴν ἔπου τὸ ἔφερον ὁ πάππος του, οἱ ψιθυρισμοί, ἡμίσειαι

τινες λέξεις, τῶν ὀμμάτων ρικαί τινες ἀπεκάλυψάν τι ἐπὶ τέλους εἰς τὸν νοῦν τοῦ παιδίου ἐνόησεν ὅτι διέτρεχέ τι, δυσάρεστον ὅμως, περὶ τοῦ πατρὸς του καὶ εἰς τὸ πνεῦμά του παρέστη τοῦτο ὡς αἰσχος καὶ ὄνειδος.

Ἐνῶ δὲ ἤρξαντο τὸ παιδίον κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, ὁ συνταγματάρχης, ἅπαξ κατὰ δύο ἢ τρεῖς μῆνας, μετέβαινε ἐκ Βερνώνης εἰς Παρισίους, λαθραίως πως, ὡς δεσμώτης δραπετεῦων, καὶ ἤρχετο εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῆς συνοικίας ὅπου κατῶκουν οἱ Γιλνορμάνδοι, κατ' ἣν ὥραν ἔφερε τὸν Μάριον ἢ θεία του εἰς τὴν λειτουργίαν· ἐκεῖ δὲ, τρέμων μῆποτε στραφῆ πρὸς αὐτὸν ἢ γραῖα, κεκρυμμένος ὀπισθεν ἐνὸς τῶν στύλων τοῦ ναοῦ, ἀκίνητος, οὐδὲ ν' ἀναπνεύσῃ τολμῶν, παρετήρει τὸ τέκνον του. Ὁ στρατιώτης, ἐτσάυτας φέρων οὐλάς, ἐφοβεῖτο ἐξ ἐνὸς γραΐδιου.

Ἐντεῦθεν καὶ ἡ φιλία του ἢ πολλὴ μετὰ τοῦ ἐφημερίου τῆς Βερνώνης. Ὁ ἄξιος οὗτος ἱερεὺς, παπᾶ Βοϊδάς ὀνόματι, ἦτον ἀδελφὸς τοῦ ἐπιτρόπου τῆς ἐκκλησίας, εἰς ἣν ἐπορεύετο ὁ Πομμερσὺ ἵνα βλέπῃ τὸ τέκνον του. Ὁ ἐπίτροπος παρετήρησε τὸν ἄνθρωπον τοῦτον τῆς μεγάλης οὐλῆς ἐπὶ τῆς παρεΐας, ὅτι εἶχε πάντοτε τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐμπλέους δακρύων. Ἄνῆρ τοιοῦτος καὶ νὰ δακρῆ ὡς γυνή! τοῦτο τῷ ἐφάνη παράδοξον. Ἐμεινεν ἡ φυσιογνωμία ἐκείνη ἐντετυπωμένη εἰς τὸν νοῦν του.

Μίαν ἡμέραν, πορευθεὶς εἰς Βερνώνην πρὸς ἀντάμωσιν τοῦ ἀδελφοῦ του, ἀπήντησεν ἐπὶ τῆς γεφύρας

τὸν συνταγματάρχην Πομμερσὺ καὶ τὸν ἀνεγνώρισεν. Ἄνεφερε περὶ αὐτοῦ εἰς τὸν ἱερέα, καὶ τότε ἀμφοτέροι, δραξάμενοι ὁποιασδήποτε προφάσεως, ἤλθον καὶ ἐπεσκέφθησαν τὸν συνταγματάρχην. Ἡ ἐπίσκεψις αὕτη ἐπήγαγε καὶ ἄλλας. Ὁ συνταγματάρχης, ὅστις κατ' ἀρχάς δὲν ἤθελε νὰ φανερώσῃ τι, ἐπὶ τέλους εἶπεν ὅλην τὴν ἱστορίαν εἰς τὸν ἱερέα καὶ τὸν ἐπίτροπον, καὶ πῶς ἐθυσίαζε τὴν μόνην του εὐφροσύνην ὑπὲρ τοῦ μέλλοντος τοῦ τέκνου του. Ἐντεῦθεν ὁ ἐφημέριος συνέλαβεν ὑπόληψιν καὶ ἀγάπην πρὸς τὸν Πομμερσὺ, καθὼς καὶ οὗτος ἠγάπησε πολὺ τὸν ἱερέα. Ἄλλως τε, ὅσάκις συμβαίνει νὰ ὑπάρχῃ ἀμφοτέρωθεν εἰλικρίνεια καὶ ἀγαθότης, οὐδὲν συγχέεται καὶ συσσωματοῦται εὐκολώτερον ἐνὸς γέροντος ἱερέως καὶ ἐνὸς γέροντος στρατιώτου. Κατὰ βάθος πράττουσι τὸ αὐτὸ καὶ οἱ δύο. Ὁ μὲν ἀφοσιώσιν εἰς τὴν πατρίδα τὴν ἐπίγειον, ὁ δὲ εἰς τὴν οὐράνιον.

Δις τοῦ ἔτους, τὴν πρώτην Ἰανουαρίου, καὶ τὴν ἑυρπὴν τοῦ ἀγίου Γεωργίου, ὁ Μάριος ἔγραφε πρὸς τὸν πατέρα του ἐπιστολάς, ὑπαγορευμένας ὑπὸ τῆς θείας του, τυπικάς, ἀντιγεγραμμένας ἀπὸ τινος ἐπιστολαρίου. Ἰδοὺ τὸ μόνον ὃ ἠνείχετο ὁ κ. Γιλνορμάνδος ὑπὲρ τοῦ γαμβροῦ του· ὁ δὲ πατὴρ ἀπήντα διὰ φιλοστοργοτάτων ἐπιστολῶν, ἃς ὁ πάππος ἔχωνεν εἰς τὸν κόλπον τοῦ ἐπενδύτου του, οὔτε ἀναγινώσκων αὐτάς.

θ'.

Ἀναγκαία ἐξήγησις

Αἱ συναναστροφαι τῆς κ. Τ. ἦσαν τὸ μόνον πρᾶγμα, ὅπερ εἶχεν ἰδεῖ ὁ Μάριος Πομμερσὺ· αὕτη ἦτον ἡ μόνη θυρίς, διὰ τῆς ὁποίας ἔλαβεν ἰδέαν τῆς κοινότητος. Τὸ παιδίον τοῦτο εἰσῆλθεν ὅλον χαρὰ καὶ ὅλον φῶς εἰς τὸν κόσμον ἐκείνον, ἀλλ' ἐντὸς ὀλίγου, βλέπον τὰς σοβαράς τῶν ἐκεῖ ἐρχομένων φυσιογνωμίας, κατέστη καὶ αὐτὸ σκυθρωπὸν ὀλίγον κατ' ὀλίγον.

Εἰς τὰς αἰθούσας λοιπὸν ταύτας, ἔνθα συνήρχοντο οἱ ἄγαν βασιλόφρονες, τῆς κ. Τ. . . τὸ πᾶν ἀπετέλει ἡλιθιότητα, σκοπίμως δημιουργηθεῖσαν πρὸς χλευασμὸν τῶν ἐνδοξοτέρων τῆς γαλλικῆς ἱστορίας σελίδων. Ἐβλεπε τὸ μεράκιον ἐκείνας τὰς παπτικῶς δις τῆς ἑβδομάδος συνερχομένας ἐκεῖ ἀπρηχαιωμένας διὰ τῶν κακιῶν καὶ τοῦ χρόνου μορφάς καὶ ἀπληθιοῦτο καὶ αὐτὸ τὸ ταλαίπωρον.

Τὰ ἀρχαίζοντα ἐκεῖνα πρόσωπα καὶ τὰ βιβλικὰ ἐκεῖνα ὀνόματα συμφορόμενα ἐν τῷ πνεύματι αὐτοῦ τῷ ἐνέπνεον κλίσιν τινὰ εἰς τὴν ἀνένδοτον ἀνάγνωσιν τῆς Ἁγίας Γραφῆς· ὅτε συνήρχοντο ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἀπασαί ἐκεῖναι αἱ αὐστηραὶ κατατομαί, αἱ πολιοῦτριχες κεφαλαὶ καὶ αἱ ἐπιμήκεις ἐσθῆτες, ὧν τὰ χρώματα ἦσαν πλέον ἢ πένθημα, ἠκούοντο δ' ἐνίοτε κατὰ διαλείμματα φράσεις πομπώδεις καὶ αὐστηραὶ, ὃ μικρὸς Μάριος τὰς ἠτένιζε κεχηγῶς, νομίζων ὅτι ἔβλεπεν

οὐχὶ γυναῖκας, ἀλλὰ πατριάρχας καὶ μάγους, οὐχὶ ὄντα πραγματικά, ἀλλὰ φαντάσματα.

Εἰς τὰ φαντάσματα ἐκεῖνα ἦσαν ἀνάμικτοι καὶ ρασοφόροι οἰκεῖοι τῆς βαρωνίδος Γ. . . καὶ τινες εὐγενεῖς μαρκήσιοι, ὑποκόμητες, πρίγκηπες, ὧν εἰς νεώτατος εἶχε σύζυγον ὠραίαν καὶ πνευματώδη διὰ τῆς ἐνδυμασίας καὶ τῶν ἥκιστα κοινοβουλευτικῶν τῆς τρόπων ἐξάπτουσαν τὴν φαντασίαν καὶ τὰς ὁρμὰς τινῶν ἐκ τῶν παρευρισκομένων, ἐξ ὧν εἰς ὑποκόμης, εἰς μαρκήσιος καὶ εἰς ἱππότης, ὄνομα καὶ μὴ χωρὶς, ἀπροκαλύπτως ἐτρελλαινόντο.

Μεταξὺ, λοιπὸν, τῶν συνδιαλεγόμενων, εἰς ἔλεγεν ὅτι τὸ 1793, δεκατριετῆς ἔτι, ἐνεκλείσθη εἰς τὸ κάτεργον, ὡς φυγὸστρατος, καὶ σιδηροδέσμιος μετὰ τινος γέροντος ὀδοσηκοντούτου, τοῦ ἐπισκόπου Μιρεπόά, ἐπίσης φυγοστράτου, εἶχον δὲ ὡς ἔργον αὐτῶν νὰ συναζώσιν ἀπὸ τῆς λαιμητόμου, καὶ τοῦτο ἐν Τουλῶνι, τὰ κρανία τῶν κατατομυμένων καὶ τὰ πτώματα αὐτῶν καθ' ἑκάστην καὶ νὰ μεταφέρωσι ταῦτα ἐπ' ὤμων αἰμοσταγῆ, ἐνεκα τοῦ ὀποίου τὸ ὡς δεσμοτῶν ἐνδυμάτων εἰς τὰ ὀπίσθια ἐσχημάτιζε βῶλον αἱματώδη, ξηραίνόμενον μὲν τὸ πρῶτ', ἀλλ' ὑγραινόμενον πάλιν τὴν ἐσπέραν.

Τοιαῦται τραγικαὶ συνδιαλέξεις ἐγίνοντο συχνότατα εἰς τὰς συναναστροφὰς τῆς κ. Γ. . .

Βουλευταὶ τινες ἐπαίζον τὸ βίσιον, οἱ δὲ κληρικοὶ ὡς πολυπληθέστεροι πάντων ἐν ταῖς ἀπογευματιναῖς ἐκεῖναις, ἤκούοντο συνεχέστερον συζητοῦντες καὶ

καθ' ἃς ὥρας ἐπαίζον μεθ' ὅλων καὶ εἰς τοὺς πεσσοὺς καὶ εἰς τὸ σφαιριστήριο. Οἱ κληρικοὶ οὗτοι ἦσαν ἡγούμενοι μοναστηρίων, ἐπίσκοποι, ἀρχιεπίσκοποι, καρδινάλιοι, πάντες μὲ πομπῶδεις τίτλους, οἱ μὲν προσερχόμενοι ἐπὶ τούτῳ, ἄλλοι ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς μεταβάσεώς των εἰς Παρισίους· πάντες οἱ ἐκκλησιαστικοὶ οὗτοι ἐξήσκουν κατὶ τὸ ἐπιβάλλον ἐν ταῖς συναναστροφαῖς ἐκεῖναις, καίτοι οὗτοι ὡς ζωηρότεροι προὔκालον καὶ τὴν προσοχὴν τῶν ἐξωθεν διαβατῶν, ὡς ὁ ἀρχιεπίσκοπος Κοτρὲ, καθὼς μανιώδης σφαιριστῆς, ἤκούετο λέγων· «Γράψε, ἔκαμα μίαν καραμπόλαν».

Ἐνὶ λόγῳ ὅλα ἐτελοῦντο ἐν τῷ κέντρῳ τούτῳ τῶν φανατικῶν βασιλοφρόνων, μηδὲ ὅπως δὲ ἀντιλαμβανόμενοι τῆς σημασίας τῶν γεγονότων τοῦ αἰῶνος ἐκεῖνου, τὰ ἐχλεύαζον, ἀλληλοθαυμαζόμενοι, καὶ ἀλληλοεπαινούμενοι, τοῦ Μαθουσαλά διδάσκοντος τὸν Ἐπιμενίδην καὶ τοῦ κωφοῦ πληροφοροῦντος τὸν τυφλόν.

Ἄλλ' ὅλα ταῦτα ἔλεγον μόνον δι' ἑαυτοὺς μηδὲ ὅπως ἐννοοῦντες νὰ φανῶσι καινοτομοῦντες εἰς τὸν λοιπὸν κόσμον, αὐτοὶ μόνον των εὐωδιάζοντες ἐκ τῶν ἀρχῶν ἃς ἐπρέσβευον. Συντηρητικοὶ τέλος πάντων ἐν αὐτῇ τῇ κυριολεξίᾳ.

Σεβασμία τις γραῖα ἐκ τῶν παλιννοσθησαῶν καὶ κατεστραμμένη χρηματικῶς, ἔχουσα μίαν καὶ μόνην ὑπηρετρίαν, ἐσυνήθιζε νὰ λέγῃ· «Οἱ ἀνθρωποὶ μου». Τοῦτο δὲ ὅπως ἀποδείχθῃ ὅτι αἱ ἰδέαι των ἐπέζησαν

τοῦ ἑδελυροῦ ἐκείνου αἰῶνος, ὃν δὲν ἤθελον οὔτε νὰ θεωρήσωσιν ὡς ὑπάρξαντα.

Ἄλλ' ἐπὶ τέλους εἰς τὰς ἀπογευματινὰς ταύτας ἐκτὸς τῶν ὅσα ἐτελοῦντο καὶ συνεζητοῦντο, ἔπρεπε νὰ προσδίδηται ποιά τις χροιά ἰδιάζουσα. Τίνα εἶχον λοιπὸν ἀποστολήν ; Ἦσαν ὑπεράγαν βασιλόφρονες. Ἦσαν, ἐν ἄλλαις λέξεσιν, εἰς ὅλα τῶν καὶ τοῦ πάπα καθολικώτεροι.

Βεβαίως τὸ ὑπεράγαν δὲν ἐξηφανίσθη, ἀλλὰ καὶ δὲν ἔχει σήμερον ὅπως τότε τὴν σημασίαν, εἰς ἣν τὸ ἀνήγαγον αἱ συναναστροφῆί τῆς κ. Τ. . . Διὰ τοῦτο ἀπαιτεῖται μικρά τις ἐπεξήγησις.

Τὸ εἶναι ὑπεράγαν σημαίνει βαίνειν πέραν τοῦ φυσικοῦ, ὅταν ἐπιτιθέμεθα ἐναντίον τῶν σκήπτρων ἐν ὀνόματι τοῦ θρόνου ἢ τῆς μίτρας ἐν ὀνόματι τοῦ θυσιαστηρίου.

Ὅταν μεμφώμεθα τὸ εἶδωλον διὰ τὸ ἦμισα εἰδωλολατρικόν του, ὅταν ὑβρίζωμεν ἐξ ὑπερβολῆς σεβασμοῦ, ὅταν εὐρίσκωμεν ἐν τῷ πάπα ὀλιγώτερον παπισμὸν καὶ ἐν τῷ βασιλεῖ ὀλιγώτερον βασιλοφροσύνην, ἢ παρὰ πολὺ φῶς εἰς τὴν νύκτα, ὅταν εὐρίσκωμεν ὀλιγώτερον λευκὴν τὴν χιόνα τοῦ κύκνου καὶ κρίνου ὅταν διακείμεθα εὐνοϊκῶς εἰς πρόσωπα ἢ πράγματα μέχρι βαθμοῦ ἐχθρότητος, ὅταν διακείμεθα τόσον ἰσχυρῶς ὑπὲρ, ὥστε νὰ καταντῶμεν κατὰ, ὅταν διασύρωμεν πρόσωπον ἢ πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον ἤδη ἐποδοπατήσαμεν, ἢ ὅταν ἐξορμῶμεν ἐνῶ ἐλαύνομεν ἅμαξαν ἀπὸ ρυτῆρος.

Τὸ ὑπερβολικὸν χαρακτηρίζει εἰδικῶς τὴν πρώτην φάσιν τῆς ἀναγεννήσεως. Οὐδὲν ἐν τῇ ἱστορίᾳ ὑφίσταται ὅμοιον πρὸς τὸ μεταξὺ τοῦ 1814 καὶ 1820 χρονικὸν διάστημα. Τὰ ἐξ ταῦτα ἔτη ὑπῆρξαν ἑκτακτα αἰγλήεντα ἅμα καὶ ζοφερά· γελόντα καὶ κατηφῆ διαυγῆ ὡς ἠριγενῆς ἡῶς καὶ συγχρόνως σκιαζόμενα ὑπὸ τοῦ ἐρέβους τῶν μεγάλων καταστροφῶν, προσφάτων ἔτι ἐν τῷ πνεύματι καὶ βραδέως βυθιζομένων εἰς τὸ παρελθόν.

Εἰς τὴν φωτοσκοπίαν ἐκείνην ὑπῆρχε νέος καὶ παλαιὸς ἅμα μικρόκοσμος, θορυβώδης ἅμα καὶ σιγηλός, νεάζων ἅμα καὶ γεγηρακός. Ἡ ἐπάνοδος ὁμοιάζει πολὺ πρὸς ἀφύπνισιν. Ὁ μικρόσωμος οὗτος ἀποτελεῖ ὅμιλον ἀτενίζοντα ἐν ταπεινώσει πρὸς τὴν Γαλλίαν, πρὸς ἣν ὅμως αὕτη ἀτενίζει ἐν εἰρωνείᾳ· χθεσινὰ γλαῦκες πληροῦσαι τὰς ὁδοὺς ὡς μαρκήσιοι ἀναβι-cύντες μετ' ἐπιζώντων, τῆς χθὲς ἄνθρωποι, κατάπληκτοι ἐπὶ τοῖς γενομένοις καὶ μηδὲν ἐννοοῦντες ἐκ τῆς πνευματικῆς ἐξελλίξεως· γενναῖοι καὶ εὐγενεῖς μεγιστᾶνες, μειδιῶντες ὡς εὐρισκόμενοι ἐν Γαλλίᾳ, ἀλλὰ καὶ θρηνοῦντες ὡσαύτως· περιχαρεῖς ὡς ἐπανιδόντες τὴν ἑαυτῶν πατρίδα, ἀλλ' ἀπέλπιδες ὡς μὴ ἀνευρόντες τὴν μοναρχίαν τῶν εὐγενῆς τάξις τῶν σταυροφοριῶν, μυκτηρίζουσα τοὺς εὐγενεῖς τῆς αὐτοκρατορίας ἥτοι τὸ ἄνθος τοῦ στρατοῦ ἱστορικαὶ οἰκογένεια ἀπολέσασαι τὸ πνεῦμα τῆς ἱστορίας· τέκνα τῶν ἐπαίρων Καρόλου τοῦ Μεγάλου, περιφρονοῦντα τοὺς ἐπαίρους τοῦ Ναπολέοντος. Τὸ τέως παραγνωρίζον τὸ

χθές. Δέν ὑπῆρχε πλέον συναίσθησις μεγαλείου, ἀλλ' οὔτε συναίσθησις τοῦ γελοίου.

Ἐπῆρξέ τις ἀποκαλέσας τὸν Βοναπάρτην Σκαπίνον, ἄνθρωπον δηλονότι κουποπόνηρον, παντοῖα ποταπὰ μηχανεύμενον, ὅπως φθάσῃ εἰς τὸν σκοπὸν του, ὅπως τὸ φερόνυμον κωμικὸν πρόσωπον (1).

Ἄλλ' εὐτυχῶς ὁ κόσμος οὗτος δὲν ὑφίσταται πλέον. Οὐδὲν ἐκ τούτου ἀπέμεινε σήμερον. Ὅσακις δὲ ἐκ συμπτώσεως σύρωμεν μίαν τιὰ ἐξ ἐκείνων τῶν φυσιογνωμιῶν, πειρῶμενοι τὴν ἐν τῷ πνεύματι ἀναβίωσιν αὐτῆς, μᾶς φαίνεται τόσον παράδοξος, ὡς ἐὰν ἐπρόκειτο περὶ κατακλυσμιαίας προσωπικότητος· τοῦτο δὲ, διότι καὶ αὐτὴ κατεποντίσθη ἐν τινι κατακλυσμῷ, ἐξαφανισθεῖσα ἐν δυσὶν ἐπαναστάσεσιν.

Ἄλλ' αἱ ἰδέαι εἰσὶν ὡς τὰ κύματα. ὦ ! πόσον ταχέως καλύπτουσι πᾶν ὅ,τι ἔχουσιν ἀποστολὴν νὰ ἐξολοθρεύσωσι καὶ καταθάψωσι, καὶ πόσον ἀμέσως σχηματίζουσι τρομακτικὰς ἀβύσσους !

Τοιαύτην ὄψιν εἶχον αἱ ἀπογευματιναὶ τοῦ καιροῦ ἐκείνου, καθ' ὃν ὁ ἐφημεριδογράφος Μαρτεβίλ ἐθεωρεῖτο πνευματωδέστερος τοῦ Βολταίρου. Αἱ ἀπογευματιναὶ ἐκεῖναι εἶχον τὴν πολιτικὴν καὶ τὴν φιλολογίαν των, ὅπως τὰς ἐνόουν αὐταί. Ἐν αὐταῖς ἐθεωροῦντο Πυθίαι ἀσημότητές τινες ἐν ταῖς γράμμασιν, ὡς ὁ βιβλιοπώλης τῆς προκουαΐας Μαλακέ.

(1) Σ. Μ. Τῆς κωμωδίας τοῦ Μολιέρου Les fourberies de Scapin, ἐν ᾧ τὸ πρωταγωνιστοῦν πρόσωπον ἔχει εἰς ἀρχιψεύστης, Σκαπίνος ὀνομαζόμενος.

Ὁ Ναπολέων, τὸναντίον, ἐθεωρεῖται ὡς τις Μίλων ὁ Κροτωνιάτης καὶ τίποτε ἄλλο. Ὅτε δὲ ὡς Μαρκήσιος δὲ Βοναπάρτης στρατάρχης τοῦ βασιλέως εἰσῆχθη εἰς τὴν ἱστορίαν, ἐθεωρήθη τὸ τοιοῦτον ὡς παραχώρησις πρὸς τὸ ἐπικρατοῦν ἐν τῷ αἰῶνι ἐκείνῳ πνεῦμα.

Ἄλλὰ καὶ ὡς τοιαῦται αἱ πολιτικοφιλολογικαὶ ἐκείναι συνεντεύξεις δὲν παρέμειναν μέχρι τέλους. Ἀπὸ τὸ 1818 ἤρχισαν καὶ παρ' αὐταῖς ἀναφαινόμενοι δογματισταὶ τινες, κηρύττοντες μὲν τὰ βασιλόφρονά των αἰσθήματα, ἀλλὰ καὶ συγγνώμην ἀφ' ἐτέρου ἐπὶ τούτῳ ἐκλιπαροῦντες. Ὡστε ἐνῷ, ὡς ὑπεράγαν βασιλόφρονες, ἐνησμενίζοντο, ὡς δογματισταὶ ἠσχύνοντο. Τὸ πολιτικὸν αὐτῶν δόγμα εἶχε τὴν καταθλιπτικὴν, τὴν ἀσφικτικὴν ἰδιότητα μικροσκοπίου· καὶ θὰ ἐπετύγγανον ἴσως, διότι καὶ πνεῦμα καὶ σοβαρότης δὲν ἔλειπεν ἐξ αὐτῶν, ἀλλῶς τε ἡ ὑπερβολικὴ χρῆσις λευκοῦ λαϊμοδέτου καὶ κομβωμένου ἐπενδύτου ἐνεφαίνε παρ' αὐτοῖς τὸν ἐκλεκτισμὸν.

Τὸ ἄδικον ἢ τὸ δυστύχημα τῶν δογματιζόντων τούτων ἐνέκειτο εἰς τὴν δημιουργίαν ἀρχαϊζούσης νεολαίας, ὀνειροπολούσης νὰ ἐμβολιάσῃ τὴν ἀπολυταρχίαν καὶ τυραννίαν, διὰ τῆς συγκεκριμένης ἐξουσίας ἐπιτηδείως. Ἐνίστε ἐπειρῶντο νὰ ἐξουδετερώσωσι τὴν ἀγαλίνωτον ἐλευθερίαν διὰ τῆς συντηρητικῆς ἐλευθεροφροσύνης, ἀποφαινόμενοι ὡς ἐξῆς.

«Ὀφείλομεν νὰ χαρισθῶμεν πρὸς τοὺς βασιλόφρονας, ὡς ἀποδόνας πλείονας ὑπηρεσίας. Ἡ βασιλεία

διέσωσε τὰς παραδόσεις, τὴν θρησκείαν, τὸ πνεῦμα, τὸν σεβασμόν. Εἶνε πιστὴ, γενναία, ἱπποτικὴ, προσφιλὴς, ἀφωσιωμένη. Συνέμιξε καίτοι ἀκουσίως, τὰ νέα ἔθνη καὶ μεγαλεῖα μετὰ τῶν αἰωνίων μοναρχικῶν μεγαλειῶν.

» Ἄδικεῖ θεβαίως ἑαυτὴν, μὴ θέλουσα νὰ ἐννοήσῃ τὴν ἐπανάστασιν, τὴν αὐτοκρατορίαν, τὴν δόξαν, τὴν ἐλευθερίαν, τὰς νέας ιδέας, τὰς νέας γενεάς, τὸν αἰῶνα. Ἀλλὰ τὴν πρὸς ἡμᾶς ἀδικίαν ταύτην δὲν τὴν ἀσπαζόμεθα καὶ ἡμεῖς ἐνίοτε κατ' ἐκείνης ;

» Ἡ ἐπανάστασις, τῆς ὁποίας εἴμεθα οἱ κληρονόμοι, δέον ν' ἀποτελῇ τὴν πνευματικὴν ἀνάστασιν τοῦ βίου. Ἐπιτιθέμενοι κατὰ τῆς βασιλείας ἀντιβαίνομεν εἰς αὐτὸ τὸ θεμελιῶδες δόγμα τῶν φιλελευθέρων. Ὅποιον ἀμάρτημα ! ὁποία τύφλωσις ! Ἡ ἐπαναστατικὴ Γαλλία ἀσεβοῦσα πρὸς τὴν ἱστορικὴν, τούτέστι πρὸς τὴν μητέρα, ἐν ἄλλαις λέξεσι πρὸς ἑαυτὴν ! Μετὰ τὴν 5 Σεπτεμβρίου τοὺς εὐγενεῖς μοναρχικοὺς ἐκλαμβάνουσιν ὡς ἐξελάμβανον τοὺς εὐγενεῖς τῆς ἀριστοκρατίας μετὰ τὴν 8 Ἰουλίου. Ὑπῆρξαν ἀδικοὶ πρὸς τὸν ἀετὸν, ἡμεῖς δὲ ἀδικοὶ πρὸς τὸ κρίνον. Ἄρα θέλουσιν ἀείποτε νὰ προγράψωσί τι.

» Ἡ ἐξαφάνισις τοῦ στήμματος Ἀουδοβίκου ΙΔ' καὶ ἡ ἀπόξέσις τοῦ θυρεοῦ Ἐρρίκου τοῦ ΙΔ' τίνα ὠφέλειαν δύνανται νὰ ἔχωσι διὰ τὸ ἔθνος ; Χλευάζομεν τὸν ἀποξέσαντα τὸ Ν ἀπὸ τὴν γέφυραν τῆς Ἰέννης, ἐνῶ ἐπράξεν ὅ,τι καὶ ἡμεῖς. Ἡ Μπουβὴν μᾶς ἀ-

νῆκει ὡς καὶ τὸ Μαρέγκον (1). Τὰ κρίνα μᾶς ἀνῆκουσιν ὡς καὶ τὸ Ν. Εἶνε ἀμφοτέρω κληρονομία τοῦ ἔθνους καὶ τούτου ἕνεκα δὲν πρέπει νὰ μειώμεν τὴν ἀξίαν αὐτῶν. Τὸ ἀπαρνεῖσθαι τὴν πατρίδα διὰ τὸ παρελθὸν αὐτῆς χάριν τοῦ ἐνεστῶτος, δὲν εἶνε ἴδιον εὖ φρονούντων.

» Διὰ τί νὰ μὴ ἀποδεχώμεθα ἐλόκληρον τὴν ἱστορίαν αὐτὴν ; Διὰ τί νὰ μὴ ἀγαπήσωμεν ἐλόκληρον τὴν Γαλλίαν ; »

Διὰ τοιαύτης περίπτου γλώσσης οἱ δογματίζοντες κατέκρινον ἅμα καὶ ὑπερήσπιζον τὴν βασιλείαν, ἐν ἄλλαις λέξεσι ἠδημόνου διὰ τὴν ἐξ ἀλλοτρίων κατάρκισιν, ὀργιζόμενοι αὐτοὶ διὰ τὴν παρεχομένην παρ' αὐτῶν τῶν ἰδίων προστασίαν.

Οἱ ὑπεράγαν βασιλόφρονες διὰ τοιοῦτου ὕφους ἐσημείωσαν τὴν πρώτην ἐποχὴν τῶν βασιλοφρόνων, ὃ δὲ μετὰ τοῦ κλήρου συνασπισμὸς τὴν δευτέραν. Τὴν νεανικὴν ζωηρότητα διεδέχθη ἡ ἰκανότης.

Ἐν τῇ ρύμῃ τῆς ἀφηγήσεώς μας ταύτης εὕρομεν εὐκαιρίαν νὰ ρίψωμεν ἐν βλέμμα ἐπὶ τῆς κοινωνίας ἐκείνης, τῆς σήμερον ἀγνώστου, ἀλλ' ἐπράξαμεν τοῦτο ἐν σπουδῇ καὶ ἄνευ ὀπισθοβουλίας, ἄνευ σκοποῦ κατεριωνεύσεως. Ἀναμνήσεις ἄλλως τε προσφιλεῖς καὶ σεβασταὶ ὡς θίγουσαι τὴν μητέρα ἡμῶν, συνδέ-

(1) Σ. Μ. Bouvines καὶ Marengo εἶνε δύο σταθμοὶ ἐν τῇ ἐθνικῇ ἱστορίᾳ τῆς Γαλλίας. Ἐν τῇ πρώτῃ ἐνίκησεν ὁ Αὐγούστος Φίλιππος τὸν αὐτοκράτορα Ὀθωνα τὸν Δ', ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ οἱ Γάλλοι ἐνίκησαν τοὺς Αὐστριακοὺς.

ουσιν ἡμᾶς μὲ τὸ παρελθόν. Ἄλλως τε, ὁμολογοῦμεν, ὅτι ὁ μικρόκοσμος ἐκεῖνος εἶχε τὸ μεγαλεῖόν του. Ἐνδεχόμενον νὰ μειδιάσῃ τις, ἀλλ' οὐχὶ καὶ νὰ περιφρονήσῃ ἢ νὰ μισήσῃ, διότι ὁ μικρόκοσμος οὗτος ἦτον ἢ ἄλλοτε Γαλλία.

Γ.

Τέλος τοῦ ληστοῦ

Ὁ Μάριος Πομπερὺ ἐσπούδασε καθὼς σπουδάζουν ὅλα τὰ παιδιά συνήθως. Ἐκ τοῦ σχολείου μετέβη εἰς τὸ γυμνάσιον, καὶ ἐκ τοῦ γυμνασίου τὸν ἐστειλεν ὁ πάππος του εἰς τὴν νομικὴν σχολήν. Ἦτο καὶ ὁ Μάριος βασιλόφρων, φανατικὸς μάλιστα καὶ αὐστηρότατος. Τὸν πάππον του ὀλίγον ἠγάπα προσβαλλόμενος ὑπὸ τῶν ἀστεϊσμῶν καὶ τοῦ κυνισμοῦ του· περὶ δὲ τοῦ πατρὸς του ὑπῆρχε κρυφίνους. Κατὰ τὰ ἄλλα ἦτον ὁ μεῖραξ οὗτος διαπύρου καὶ ἅμα εὐγενικῆς, ψυχρᾶς ψυχῆς· γενναῖος, ὑπερήφανος, θρησκός, ἐξημμένη κεφαλὴ· ἀξιοπρεπῆς μέχρις ἀκαμψίας, ἀγνὸς μέχρις ἀγριότητος.

Τῷ 1827, ὁ Μάριος εἶχε συμπληρώσει τὸ δέκατον ἑβδὸν ἔτος τῆς ἡλικίας, ὅτε ἐσπέραν τινὰ, ἐπιστρέψας εἰς τὴν οἰκίαν, εἶδε τὸν πάππον του κρατοῦντα ἀνά χειράς ἐπιστολήν.

— Μάριε, τοῦ λέγει ὁ κ. Γιλνορμάνδος· νὰ ἔτοιμασῆς, αὔριον πρῶτ' ἀναχωρήσῃς εἰς τὴν Βερνὼννην.

— Διατί ; ἠρώτησεν ὁ Μάριος.

— Διὰ νὰ ἴδῃς τὸν πατέρα σου.

Ὁ Μάριος ἐρρίγησε καὶ ἤρξατο νὰ τρέμη. Πᾶν ἄλλο ἐφαντάζετο πλὴν τοῦ ὅτι ἦτο ἐνδεχόμενον νὰ ἴδῃ ποτὲ τὸν πατέρα του. Οὐδὲν μᾶλλον ἀπροσδόκητον, μᾶλλον ἀπορον τούτου, καὶ ἄς τὸ ὁμολογήσωμεν, μᾶλλον δυσάρεστον πρὸς αὐτόν.

Ὁ Μάριος παρεκτός τῆς πολιτικῆς ἀντιπαθείας του, ἦτο πεπεισμένος ὅτι ὁ πατήρ του, ὁ μαχαιρᾶς, καθὼς τὸν ἐκινόμαζε πολλάκις ὁ κ. Γιλνορμάνδος, δὲν τὸν ἠγάπα· καὶ πόθεν συνεπέβαινε τοῦτο ; ἐκ τοῦ ὅτι τὸν εἶχεν οὕτω πως ἐγκαταλελειμμένον εἰς ἄλλους. Μὴ αἰσθανόμενος λοιπὸν ἂν ἠγαπάτο, δὲν ἠγάπα οὔτε αὐτός.

— Οὐδὲν ἀπλούστερον, ἔλεγε καθ' ἑαυτὸν ὁ Μάριος.

Τόσον ἐκστατικὸς ἔμεινεν, ὥστε ἄλλην ἐρώτησιν δὲν ἀπηύθυνεν εἰς τὸν πάππον του. Ὁ κ. Γιλνορμάνδος προσέθεσε·

— Φαίνεται ὅτι εἶνε ἄρρωστος. Καὶ σὲ ζητεῖ.

Μετὰ δὲ τινὰ σιωπὴν, ἐπανέλαβεν.— Αὔριον τὸ πρῶτ' νὰ σηκωθῆς νὰ πᾶς. Νομίζω ὅτι εἰς ταῖς Βρύσαις εἶνε ἀμάξι, ὅπου ἀναχωρεῖ εἰς τὰς ἑξ ἢ ὦρα, καὶ φθάνει ἐκεῖ τὸ ἐσπέρας. Πιάνεις αὐτὸ τὸ ἀμάξι. Καθὼς φαίνεται, εἶνε κατεπεῖγον νὰ πᾶς.

Ἐπειτα, ἐδίπλωσε τὴν ἐπιστολήν εἰς τὴν χεῖρά του καὶ τὴν ἐπέθεσεν εἰς τὸν θύλακον τοῦφορέματός του.

Ὁ Μάριος ἠδύνατο ν' ἀναχωρήσῃ κατ' αὐτὴν ἐκείνην τὴν ἑσπέραν, ὥστε νὰ εὐρεθῇ πλησίον τοῦ πατρὸς του τὸ πρῶτ' ἡμέρας ἐπιούσης· διότι κατ' ἐκείνον τὸν καιρὸν ὑπῆρχε τακτικὴ ταχυδρομικὴ ὑπηρεσία μεταξὺ Παρισίων καὶ Ρουένου, καὶ ταύτης τὰ ὄχηματα διέβαινον ἐκ Βερνώνης διὰ νυκτός. Ἄλλ' οὐδ' ὁ κ. Γιλνορμάνδος, οὐδ' ὁ Μάριος ἐφρόντισαν νὰ ζητήσωσι πληροφορίαν τιὰ περὶ τούτου.

Ὁ Μάριος ἀσίσθη εἰς Βερνώνην τὴν ἐπαύριον περὶ λύχνων ἀφάς. Ἠρώτησε τὸν τυχόντα διαβάτην ποῦ κατὰ κεῖ ὁ κύριος Πομμερσὺ, διότι καὶ ὁ Μάριος, ὡς βασιλικὸς τὸ πολιτικὸν φρόνημα, δὲν ἀνεγνώριζε τὸν πατέρα του οὐδὲ ὡς βαρῶνον, οὐδὲ ὡς συνταγματάρχην.

Τῷ ἔδειξαν τὴν οἰκίαν. Ἐκρουσε τὴν θύραν, ἤλθε δὲ καὶ τῷ ἠνοιξε μία γυνὴ, μικρὸν τινα λύχνον φέρουσα.

— Ὁ κύριος Πομμερσὺ ; ἠρώτησεν ὁ Μάριος.

Ἡ γυνὴ ἔμεινεν ἀκίνητος καὶ ἀναυδός.

— Εἶνε ἔδῳ ; ἐπηρώτησεν ὁ Μάριος.

Ἡ γυνὴ ἔνευσε μόνον καταφατικῶς διὰ τῆς κεφαλῆς.

— Ἐμποροῦσα νὰ τοῦ ὁμιλήσω ;

Ἡ γυνὴ ἀνένευσε ἀρνητικῶς.

— Εἶμαι ὁ υἱὸς σου ! εἶπεν ὁ Μάριος. Μὲ περιμένει.

— Δὲν σὲ περιμένει πλέον, ἀιήνησεν ἡ γυνή.

Τότε παρατήρησεν ὁ Μάριος ὅτι ἔκλαιεν ἡ γυνὴ αὕτη.

Τῷ ἔδειξε διὰ τῆς χειρὸς τὴν θύραν χαμηλῆς τινος αἰθούσης, αὐτὸς δὲ εἰσῆλθεν. Εἰς τὴν αἰθούσαν ἐκείνην, φωτιζομένην μόνον ὑφ' ἑνὸς ἀλειμματοκηρίου, τεθειμένου ἐπὶ τῆς ἐστίας, εὐρίσκοντο τρεῖς ἄνθρωποι καὶ ὁ μὲν ἴστατο ὄρθιος, ὁ δὲ ἦτο γονυκλινῆς, ὁ δὲ ἔκειτο χαμαὶ ἠπλωμένος ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, καὶ μόνον χιτῶνα φορῶν. Οὗτος ἦτον ὁ συνταγματάρχης. Οἱ ἕτεροι δύο ἦσαν εἰς ἰατρὸς καὶ εἰς ἱερεὺς προσευχόμενος.

Ὁ συνταγματάρχης κατείχετο ἀπὸ τριῶν ἡμερῶν ἤδη ὑπὸ ἐγκεφαλίτου πυρετοῦ. Ἀπὸ τῆς ἡμέρας καθ' ἣν ἔπεσεν ἀσθενῆς, εἶχε γράψει ὡς ἐξ ἀπαισίου προαισθήσεως πρὸς τὸν κ. Γιλνορμάνδον νὰ στείλῃ τὸν υἱὸν του ὅπως τὸν ἴδῃ. Ἀκολουθῶν ἡ νόσος του εἶχε δεινωθῆ. Καθ' ἣν ἑσπέραν ὁ Μάριος εἶχε φθάσει εἰς Βερνώνην, ὁ συνταγματάρχης εἶχε προσβληθῆ ὑπὸ φρενιτίδος καὶ ἐγερεθῆ ἀπὸ τῆς κλίνης του ἐναντίον τῶν ἀποτροπῶν τῆς θεραπευτικῆς κράζων—Ὁ υἱὸς μου δὲν ἔρχεται ! πάγω γὰρ τὸν προὔπαντήσω !— Ἐξελθὼν δὲ ἀπὸ τοῦ κοιτῶνός του εἰς τὴν αἰθούσαν, εἶχε πέσει εἰς τὰς πλάκας τοῦ ἐδάφους, ὅπου καὶ ἐξέπνευσεν.

Ἐτρεξαν εὐθὺς καὶ προσεκάλεσαν τὸν ἰατρὸν καὶ τὸν ἱερέα. Ὁ ἰατρὸς ἤλθε παρακαίρως· καὶ ὁ ἱερεὺς, παρακαίρως· παρακαίρως δὲ κατέφθασε καὶ ὁ υἱός.

Εἰς τὸ ἀμυδρὸν ἐκεῖνο φῶς τοῦ ἀλειμματοκηρίου

διεκρίνεται ἐπὶ τῆς παρεϊᾶς τοῦ συνταγματάρχου, ὁστις ἔκειτο ὠχρὸς, μέγας σταλαγμὸς δακρύου, ἀναβλύσας ἀπὸ τοῦ νεκροῦ ὄμματός του. Τὸ ὄμμα ἦτο ἐσβεσμένον, ἀλλὰ τὸ δάκρυ δὲν εἶχεν εἰσέτι στεγνωθῆ. Τὸ δάκρυ τοῦτο ἦτον ἡ βραδύτης τοῦ υἱοῦ του.

Ὁ Μάριος παρετῆρει ἀτενῶς τὸν ἄνθρωπον τοῦτον, ὃν ἔβλεπε κατὰ πρῶτον καὶ τελευταῖον παρετῆρει τὴν γεραρὰν καὶ ἀνδρώδη ἐκείνην μορφήν, τοὺς ἀνοικτοὺς ὀφθαλμοὺς ἐκείνους, τὴν πολιὰν κόμην, τὰ ρωμαλέα μέλη, ἐφ' ὧν διεκρίνοντο τῆδε κάκεισε μελαναὶ τινες γραμμαὶ, μῶλωπες σπάθης καὶ ἐρυθρά τινα στίγματα, ὡσάν ἄστρα, σημεῖα τραυμάτων ἐκ μολυβδοβόλων. Παρετῆρει τὴν γιγαντώδη οὐλήν, ἣτις εἰς τὴν ὄψιν ἐκείνην, ἐνθα ὁ Θεὸς εἶχε διατετυπωμένην τὴν ἀγαθότητα, ἐχαρακτήριζε τὸν ἡρωϊσμόν τοῦ ἀνδρός. Ἐσκέπτετο ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὗτος ὑπῆρχε νεκρὸς, καὶ ὅμως ἔμενε ψυχρὸς ὡς ἀλλότριος.

Πένθος, σπαραξικάρδιον πένθος, ἄλον ἐκείνον κατειχε τὸν θάλαμον. Ἡ θεράπαινα ἐθοῖγει εἰς μίαν γωνίαν, ὁ ἱερεὺς προσηύχετο μετὰ κλαυθμοῦ, ὁ ἰατρὸς ἀπέματτε τοὺς ὀφθαλμοὺς του· τὸ πτώμα καὶ αὐτὸ, ὡς εἶπομεν, ἔλαιεν.

Ὁ ἰατρὸς, ὁ ἱερεὺς καὶ ἡ θεράπαινα ἔβλεπον τὸν Μάριον διὰ μέσου τῆς λύπης των, οὔτε λέξιν πρὸς αὐτὸν ἀποτεινοντες. Ὡς ἀλλοτριώτερος μεταξὺ ὄλων τούτων ἐφαίνετο ὁ Μάριος. Ὅστε ἠσχύνθη πλέον ὁ υἱὸς οὗτος διὰ τὴν προδιδόμενην ἀναλγησίαν του, καὶ ἐν τῇ ἀμηχανίᾳ του πῶς ἄλλως νὰ προσενεχθῆ, ἐστο-

χάσθη, ἐνῷ ἐκράτει ἀνὰ χειρας τὸν πῖλόν του, νὰ τὸν ἀφήτη νὰ πέσῃ κατὰ γῆς, ἵνα παραστήσῃ ὅτι ἡ λύπη τοῦ ἔκοψε καὶ αὐτὴν τὴν ὀλίγην δύναμιν τοῦ νὰ φέρῃ τὸ βάρος τοῦ καλύμματος τῆς κεφαλῆς του.

Ἀλλὰ συγχρόνως ἠσθάνθη τύψιν ἐν τῇ συνειδήσει, καὶ αὐτὸς ἑαυτὸν ἐμέμφετο διὰ τὴν τοιαύτην του διαγωγὴν. Ἀλλὰ τί ἔπταιεν; Ἀφοῦ δὲν ἠγάπα τὸν πατέρα του, πῶς ἄλλως νὰ κάμῃ;

Ὁ συνταγματάρχης δὲν κατέλιπε τίποτε. Μόλις ἐπληρώθησαν τὰ τῆς κηδείας ἐκ τῆς πολλήσεως τῶν ἐλίγων ἐπίπλων του. Ἡ θεράπαινα εὔρε τμήμα χαρτίου γεγραμμένου καὶ ἔδωκεν αὐτὸ εἰς τὸν Μάριον· διελάμβανε δὲ τὸ χαρτίον τοῦτο τὰ ἐξῆς, γεγραμμένα διὰ χειρὸς τοῦ συνταγματάρχου.

«Πρὸς τὸν υἱόν μου.—Ὁ αὐτοκράτωρ μ' ἐκάλεσε βαρῶνον ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης, ἐν Βατερλούῃ. Ἡ νῦν βασιλεία δὲν ἠθέλησε ν' ἀναγνωρίσῃ τὸν τίτλον μου τοῦτον, ὃν διὰ τοῦ αἵματός μου ἐξηγόρασα. Ἀλλ' ὁ υἱὸς μου πρέπει νὰ τὸν διαδεχθῆ καὶ νὰ τὸν φέρῃ. Πέποιθα δὲ ὅτι θὰ καταστῆ ἄξιος αὐτοῦ». Ὅπισθεν δὲ τοῦ αὐτοῦ ἐκείνου χάρτου, ὁ συνταγματάρχης εἶχε γεγραμμένα προσέτι καὶ τὰ ἐπόμενα· «Εἰς τὴν αὐτὴν ἐκείνην μάχην τῆς Βατερλούης, λοχίας τις μοῦ ἔσωσε τὴν ζωὴν. Οὗτος ὠνομάζετο Θεναρδιέρος. Νομίζω ὅτι ἔως ἐσχάτων αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος ἐκράτει ἐν μικρὸν ξενοδοχεῖον εἰς χωρίον τι ἐκ τῶν πέριξ τῶν Παρισίων· εἰς τὰς Χέλλας, νομίζω, ἢ εἰς τὸ Μουφερμείλιον. Ἐάν ποτε ὁ υἱὸς μου ἀπαντήσῃ τὸν ἀν-

θρωπον τούτον, ἄς τὸν εὐεργετήσῃ ὅσον δύναται».

Ὅχι ὑπὸ ἱεροῦ αἰσθήματος πρὸς τὸν πατέρα του, ἀλλ' ὡς ἐκ τοῦ σεβασμοῦ ὃν ἡ ψυχὴ παντὸς ἀνθρώπου φέρει πρὸς τοὺς θεθνεῶτας, ὁ Μάριος ἔλαβε τὸ χαρτίον τοῦτο καὶ τὸ ἔσφιγξεν εἰς τὴν χεῖρά του. Οὐδὲν ἔμεινεν ἐκ τοῦ συνταγματάρχου. Ὁ κ. Γιλνορμάνδος ἐπώλησεν ἀντὶ εὐτελοῦς τιμῆς τὴν σπάθην του καὶ τὴν στρατιωτικὴν στολὴν του. Οἱ γείτονες διήρπασαν τὰ σπάνια ἄνθη τοῦ κηπαρίου καὶ τὸ κατηρήμωσαν. Τὰ ἄλλα φυτὰ κατέστησαν κλαδιά καὶ φρύγανα, καὶ ἠφανίσθησαν ἐπὶ τέλους.

Ὁ Μάριος μόνον τεσσαράκοντα ὀκτῶ ὥρας εἶχε μείνει εἰς τὴν Βερνῶνην. Μετὰ τὴν ταφὴν ἐπέστρεψεν εἰς Παρισίους, καὶ ἐπανέλαβε τὰ μαθήματά του εἰς τὴν νομικὴν σχολὴν, οὔτε ἀναπολήσας πλέον τὸν πατέρα του, ὅστις τῷ ἐφαίνετο ὡς ἂν μὴ ὑπῆρξε πώποτε μεταξὺ τῶν ζώντων. Ἐντὸς δύο ἡμερῶν ὁ συνταγματάρχης ἐτάφη, καὶ ἐντὸς τριῶν ἐλησμονήθη ὀλοτελῶς. Ὁ Μάριος εἶχε τυλίξει ἓνα μέλανα πέπλον ἐπὶ τοῦ πύλου του. Ἴδού τὸ μόνον.

ΙΑ'.

“Ὅπου μεταβαίνων τις εἰς τὴν λειτουργίαν γίνεται ἐπαναστάτης.

Ὁ Μάριος ἐπήρσεν τὰς θρησκευτικὰς ἔξεις, εἰς ἄς εἶχε πεδιόθεν ἀνατραφῆ. Κυριακὴν τινα πορευθεὶς ν' ἀκούσῃ τὴν λειτουργίαν εἰς τὸν ἴδιον ἐκεῖνον ναὸν, ὅπου τὸν ἔφερεν ἡ θεία του, ὅταν ἦτο παιδίον, καὶ ἰδὼν κενὸν ἓν στασιδίον πλησίον του, ἔλαβεν εἰς αὐτὸ θέσιν.

Ἀρχομένης ἤδη τῆς λειτουργίας, γέροντες παρουσιασθεὶς εἰς τὸν Μάριον.

—Κύριε, τῷ εἶπεν, εἶνε ἡ θέσις μου.

Ὁ Μάριος ἔσπευσε νὰ ἐξέλθῃ τοῦ στασιδίου, καὶ ὁ γέροντες ἔλαβε τὴν θέσιν του.

Ἀποῦ ἡ λειτουργία ἐτελείωσεν, ὁ Μάριος ἔμεινεν ὅπου ἴστατο, σύννοους πλησίον πάντοτε τοῦ γέροντος, ὅστις, ἀναχωρῶν, πλησιάζει πάλιν πρὸς αὐτόν, καὶ τῷ λέγει:

—Νὰ μὲ συγχωρήσετε, κύριε, ὅτι σὰς ἀνησύχησα πρὸ ὀλίγου, καὶ τώρα σὰς ἀνησυχῶ· ἀλλὰ θὰ μ' ἐθεωρήσατε ὡς ἀδιάκριτον, καὶ πρέπει νὰ σὰς ἐξηγηθῶ.

—Κύριέ μου, εἶπεν ὁ Μάριος εἶνε περιττόν.

—Ὡ, δὲν εἶνε παντάπασι περιττόν, εἶπεν ὁ γέροντες δὲν ἐπιθυμῶ νὰ συλλάβετε περὶ ἐμοῦ κακὴν ἰδέαν. Ἐχω ἀδυναμίαν δι' αὐτὴν ἐδῶ τὴν θέσιν μου φαίνεται ὅτι στεκόμενος εἰς αὐτὴν, ἀκούω κάλλιον τὴν λειτουρ-

γίαν μου. Διὰ τί ; Τώρα σὰς ἐξηγοῦμαι. Εἰς αὐτὴν ἐδῶ τὴν θέσιν ἱστάμενος, εἶδα ἐν τῷ διαστήματι δέκα ἐτῶν ἐρχόμενον τακτικά, δις ἢ τρίς τοῦ μηνός, ἓνα δυστυχῆ πατέρα, ἀξιόλογον ἄνθρωπον, ὅστις διὰ λόγους οἰκιακοῦς, δὲν ἤμπορει νὰ ἰδῇ τὸ τέκνον του, εἰμὴ ἐντὸς τῆς ἐκκλησίας ὅπου καὶ αὐτὸ ἤρχετο. Τὸ παιδί δὲν εἶχε τὴν παραμικρὰν ἰδέαν ὅτι τὸ ἔβλεπεν ὁ πατήρ του. Τὸ ἀθῶον οὔτε κὰν ἤξευρεν ὅτι εἶχε πατέρα. Ὁ πατήρ του ἐν τούτοις ἦτο πάντοτε κρυμμένος ὀπισθεν ἐκείνης ἐκεῖ τῆς στήλης, διὰ νὰ μὴ τὸν ἰδοῦν. Ἐβλεπε τὸ παιδί του καὶ ἔκλαιε. Τὸ ἐλάτρευεν ὁ δυστυχῆς. Αὐτὰ τὰ εἶδα μὲ τὰ ἴδια μου ὄμματα. Ὡστε τὸ μέρος τοῦτο κατέστη κατὰ τινα τρόπον ἱερὸν εἰς τοὺς ὀφθαλμούς μου, ὡς ἐξ αὐτῆς τῆς περιστάσεως, καὶ πλέον συνείθισα νὰ στέκωμαι ἐδῶ, διὰ ν' ἀκούω τὴν λειτουργίαν ἂν καὶ, ὡς ἐπίτροπος τῆς ἐκκλησίας, ἔχω τὸ στασίδι μου ἐκεῖ κάτω, εἰς τὸ παγκάρι. Ἐτυχε μάλιστα καὶ νὰ γνωρίσω ἐκ τοῦ πλησίον τὸν δυστυχῆ ἐκεῖνον ἄνθρωπον. Εἶχεν ἓνα πενθερόν, μίαν πλουσίαν γυναικαδέλφην, συγγενεῖς, οἱ ὅποιοι δὲν ἤξεύρω διὰ ποῖον λόγον τὸν ἐφοβέριζαν ὅτι θὰ κατέστηγαν τὸ παιδί του ἀπόκληρον, ἂν αὐτὸς τὸ ἔβλεπεν, ἐνῶ ἦτο πατήρ του. Ἐπροτίμησε νὰ θυσιασθῇ αὐτὸς, διὰ νὰ γίνῃ μίαν ἡμέραν ὁ υἱὸς του πλούσιος καὶ εὐτυχῆς.

Διὰ τὰ πολιτικά του φρονήματα, νομίζω, δὲν ἤθελεν αὐτὸς τὴν σχέσιν του. Δὲν λέγω ὅτι τὰ πολιτικά φρονήματα δὲν εἶνε μία ἰσχυρὰ αἰτία ἀπεχθείας, ἀλλ' ὄχι πᾶ-

λιν μέχρι τοιούτου βαθμοῦ. Διότι, λόγου χάριν, ἓνας ἄνθρωπος εὐρέθη εἰς τὴν μάχην τῆς Βατερλόουης μετὸν Βοναπάρτην, τοῦτο δὲν θὰ εἶπῃ ὅτι εἶνε θηρίον ἄγριον δι' ἓνα τοιούτον λόγον κανεῖς δὲν ἀποχωρίζει ἓνα παιδί ἀπὸ τὸν πατέρα του. Ὁ πατήρ του ἦτο συνταγματάρχης ὑπὸ τὸν Βοναπάρτην. Νομίζω ν' ἀπέθανεν. Κατῴκει εἰς τὴν Βερνώνην, ὅπου ἔχω ἓνα μου ἀδελφόν, ἐφημέριον, καὶ ὠνομάζετο δὲν ἐνθυμοῦμαι καλά. . . . Πομμαρῦ, Μομπερσύ. . . ἓνα τοιούτον ὄνομα. Εἶχεν εἰς τὸ πρόσωπόν του μία μεγάλη, μία φοβερὴ σπαθιά.

— Πομπερσύ ; εἶπεν ὁ Μάριος, ἤδη ἄχρος.

— Ναί, ναί, ἀπεκρίθη ὁ γέρον. Πομπερσύ. Τὸν ἐγνωρίσατε ;

— Ἦτον ὁ πατήρ μου, κύριε, εἶπεν ὁ Μάριος.

Ὁ γέρον συνῆψε τὰς χεῖρας μετὰ θαυμασμοῦ.—
Σὺ λοιπὸν εἶσαι τὸ παιδί ἐκεῖνο ! Τρόντι ἔκτοτε ἕως σήμερον ἔγινες νέος, βέβαια. Ἄ, παιδί μου ! Γνώρισε λοιπὸν ὅτι εἶχες ἓνα πατέρα, ὅστις σὲ ἠγάπα φιλοστοργότατα !

Ὁ Μάριος προσέτεινε τὸν βραχίονά του εἰς τὸν γέροντα, καὶ τὸν ἔφερεν οὕτω μέχρι τῆς οἰκίας του.

Τὴν δ' ἐπιούσαν εἶπεν εἰς τὸν κ. Γιλνορμάνδον—
Μερικοὶ φίλοι ἐσυμφωνήσαμεν, παπποῦ, νὰ πάμε νὰ κυνηγήσωμεν. Μοῦ οἰδέτε τὴν ἄδειαν ἀπουσίας τριῶν ἡμερῶν ;

— Καὶ τεσσάρων ! ἀπεκρίθη ὁ παπποῦς· πήγαίνε, διασκέδασε. Καὶ ἠμικλείσας τὸν ὀφθαλμὸν πρὸς τὴν

θυγατέρα του, τῆς εἶπε μὲ χαμηλὴν φωνήν.—'Ερωτοδουλεῖα, ὁ κατεργάτης.

ΙΒ'.

Τί προκύπτει ἐκ τῆς συναντήσεως ἐπιτρόπου ἐκκλησίας

Ποῦ ὁμοῦς πραγματικῶς ἐπορεύθη ὁ Μάριος, τοῦτο θὰ τὸ ἴδωμεν περαιτέρω.

Ἐλειψε τρεῖς ἡμέρας· ἔπειτα ἐπανῆλθεν εἰς τοὺς Παρισίους, καθυβύθη ἀμέσως εἰς τὴν βιβλιοθήκην τῆς νομικῆς σχολῆς, καὶ ἐζήτησε τὴν συλλογὴν τῶν φύλλων τῆς ἐπισήμου Ἡφμερίδος τῆς Γαλλίας.

Κατέφαγε τὴν ἠφμερίδα ταύτην· ἀνέγνωσεν ἐν αὐτῇ πάντα τὰ ἱστορικὰ τῆς τε δημοκρατίας καὶ τῆς αὐτοκρατορίας, ἔπειτα δὲ τὰ «Ἀπομνημονεύματα τῆς νήσου τῆς Ἀγίας Ἑλένης», πᾶν ὑπόμνημα τῶν καιρῶν ἐκείνων, τὰς ἠφμερίδας, τὰς στρατιωτικὰς ἐκθέσεις, τὰς προκηρῦξεις· ἅπαντα ταῦτα τὰ ἔγγραφα. Ὅτε κατὰ πρῶτον ἀπήντησε τὸ ὄνομα τοῦ πατρός του εἰς τὰς ἐκθέσεις τῆς Μεγάλης Στρατιᾶς, μίαν ὄλην ἐβδομάδα κατελήφθη ὑπὸ πυρετοῦ. Ἐπορεύθη εἰς ἐπίσκεψιν τῶν στρατηγῶν, ὑφ' οὗς εἶχεν ὑπηρετήσει ὁ Γεώργιος Πομμερσύ, καὶ πρὸς τοῖς ἄλλοις εἰς τοῦ κόμητος^{***}. Ὁ ἐκκλησιαστικὸς ἐπίτροπος Κ. Βοῖδᾶς, ὃν ἐπεσκέφθη καὶ πάλιν, διηγήθη εἰς τὸν Μάριον ὁποῖον βίον ὁ πατήρ του διῆγεν εἰς τὴν

Βερνώνην, τὴν μοναζίαν του, τὰ ἄνθη του. Ἐνὶ λόγῳ ὁ Μάριος ἔμαθε πληρέστατα τὰ κατὰ τὸν σπάνιον, τὸν ἐξαιρετικὸν καὶ μειλίχιον ἐκείνον ἄνδρα, τὰ κατὰ τὸν λέοντα καὶ ὁμοῦ ἄρνιον, ὅστις ὑπῆρξε πατήρ αὐτοῦ.

Δοθεῖς δὲ ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν σπουδὴν ταύτην, ἀπασχολοῦσαν ὄλην του τὴν διάνοιαν καὶ ὅλας τὰς στιγμάς, σχεδὸν δὲν ἔβλεπε πλέον τοὺς Γιλνορμάνδους. Μόνον εἰς τὸ γεῦμα καὶ εἰς τὸ δεῖπνον ἐφαίνετο· ἔπειτα τὸν ἐζήτουν καὶ δὲν τὸν εὗρισκον. Ἡ θεία ὑπεγόγγυζεν, ὁ γέρον Γιλνορμάνδος ἐμειδία.—Τὸ ἔχεις παράδοξον! ἔλεγεν· κατάλαβε ὅτι ἦλθεν ὁ καιρὸς του νὰ τρέχη νὰ κυνηγῇ κορασίδας καὶ αὐτός.— Ἐνίστε προσέθετεν ὁ γέρον.—Διάβολε! ἐγὼ ἐνόμιζα ὅτι θὰ ἦτο τίποτε πράγματα τοῦ ἀέρος, ἀλλὰ φαίνεται ὅτι πάθος κανένα τὸν ἐκυρίευσε.

Τῷ ὄντι, τὸν ἐκυρίευσε πάθος. Ὁ Μάριος συνέλαβε λατρείαν πρὸς τὸν πατέρα του. Συγχρόνως δὲ συνέβαινε εἰς τὰς ἰδέας του παράδοξός τις μεταβολή. Ἡ γαλλικὴ δημοκρατία, ἡ γαλλικὴ αὐτοκρατορία μέλαινα τοῦδε τοῦ φαίνοντο ὡς τερατώδεις λέξεις.

Ἡ δημοκρατία, ὡς τις λαιμητόμος ἐν ὥρᾳ ὄρθρου ἢ αὐτοκρατορία ὡς τις σπάθη ἐν ὥρᾳ νυκτός. Νῦν ἔδωκε προσοχὴν, καὶ ὅπου δὲν ἠλπίζεν, εἰμὴ χάος, εἶδεν ἐν ἀπορίᾳ, ἐν θάμβει, μετ' εὐφροσύνης, ἄσπρα ἀκτινοβολοῦντα. Ἀφοῦ δὲ παρῆλθε τὸ πρῶτον θάμβος, ἀφοῦ συνείθισαν οἱ ὀφθαλμοὶ του τὰς αἴγλας ἐκείνας, ἐθεώρησε τὰ πράγματα ἀνευ ζάλης καὶ ἐζήτησε τὰ

πρόσωπα, ἅτινα εἶχον λάβει μέρος εἰς τὰ δράματα ἐκεῖνα ἀτρόμητος. Εἶδεν ὅτι ἡ μὲν ἐπανάστασις ἐκείνη ὑπόστασιν εἶχε τὴν κυριαρχίαν τοῦ πολιτικοῦ δικαίωματος, ἀποδοθεῖσαν εἰς τὸν λαόν, ἡ δὲ αὐτοκρατορία τὴν κυριαρχίαν τῆς γαλλικῆς ιδέας ἐπιβληθεῖσαν ἐπὶ τῆς Εὐρώπης. Εἶδεν ὅτι ἐκ μὲν τῆς ἐπαναστάσεως προέκυψε τὸ μέγα πρόσωπον τοῦ λαοῦ, ἐκ δὲ τῆς αὐτοκρατορίας τὸ μέγα πρόσωπον τῆς Γαλλίας. Ἐν τῇ συνειδήσει του ὡμολόγησεν ὅτι ταῦτα πάντα ἦσαν ἀγαθὰ.

Καὶ τότε ἤρξατο νὰ καταλαμβάνῃ, ὅτι, καθὼς μέγχοι τοῦδε δὲν ἐνόησε τὴν πατρίδα, οὕτω δὲν ἐνόησε καὶ τὸν πατέρα του. Οὐδέτερον εἶχε γνωρίσει καὶ ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν του ἐκουσίως ἐπέθετε πέπλον μέλανα. Τώρα ὅμως ἔβλεπε καὶ τὸ μὲν ἐθαύμαζε, τὸ δὲ ἐλάτρευε.

Ἐν ταῦτῳ δὲ ἠσθάνετο καὶ λύπην καὶ τύψεις ἐν τῇ συνειδήσει, διαλογιζόμενος ὅτι, ὅσα εἶχεν ἐν τῇ ψυχῇ, δὲν ἠδύνατο πλέον σήμερον νὰ τὰ ἐκφράσῃ, εἰμὴ εἰς ἓνα τάφον. Ὡ ! ἂν ὁ πατὴρ του ἔζη εἰσέτι, ἂν ὁ Μάριος εἶχεν ἔτι τὸν πατέρα του, ἂν ὁ Θεὸς ἐν τῇ εὐσπλαγγνίᾳ καὶ ἀγαθότητι αὐτοῦ ἔδιδεν ὥστε νὰ ὑπάρχῃ ἔτι μεταξὺ τῶν ζώντων ὁ πατὴρ οὗτος, πῶς θὰ ἔτρεχε, πῶς θὰ ἐχύνετο περὶ τὸν πρῶτον τοῦ πατρὸς του, ἀνακράζων· «Πατέρα μου ! ἐδῶ εἶμαι ! ἔχω τὴν αὐτὴν καρδίαν μὲ σέ ! εἶμαι ὁ υἱός σου !» Πῶς θὰ κατεφίλει τὴν πολίαν κεφαλὴν του, πῶς θὰ κατέβρεχε τὴν κόμην του διὰ δακρῶν, θὰ ἔβλεπε τὴν

οὐλὴν ἐκείνην τοῦ προσώπου του, θὰ ἔσφιγγε τὰς χεῖρας του, θὰ προσεκύνει τὰ φορέματά του, θὰ κατησπάζετο τοὺς πόδας του ! Ὡ ! διατί ὁ πατὴρ οὗτος ἀπέθανε τόσο ἀώρως, πῶς πρὸ τῆς ἡλικιώσεως, πῶς πρὸ τῆς δικαιοσύνης, πῶς πρὸ τῆς στοργῆς τοῦ υἱοῦ του ! Ὁ Μάριος ἠσθάνετο ἀδιαλείπτως ἐν τῇ καρδίᾳ λυγμόν τινα λέγοντα πρὸς αὐτόν.—Οὐαὶ σοί ! Συγχρόνως δὲ καθίστατο σπουδαιότερος, σοβαρότερος, στερεώτερος ἐν τῇ πίστει καὶ ἐν τῷ φρονήματι αὐτοῦ. Παρ' αὐτῷ ἐγένετο ὡς αἰξήσις τις ἐσωτερικῆ. Καθὼς, ἀφοῦ λάβῃ τις τὴν κλειδα, ὅλα πλέον ἐνώπιόν του ἀνοίγονται, οὕτως ἐξῆγει πᾶν ὅ,τι εἶχε μισήσει, ἐνεβάτευεν εἰς πᾶν ὅ,τι εἶχε βδελυχθῆ. Ὅσακις δὲ ἀνεπόλει τὰ πρότερα φρονήματά του, τὰ ἔτι χθεσινὰ καὶ ὅμως ἀρχαιότατα πρὸς αὐτὸν σήμερον, ἤγανάκτει ἡ ἐμειδία πικρῶς. Φυσικῶ τῷ λόγῳ, ἀπὸ τῆς ἀνοικοδομήσεως τοῦ πατρὸς του μετέβη εἰς τὴν ἀνοικοδόμησιν τοῦ Ναπολέοντος, ὃν ἐκ νηπιῶδους ἡλικίας ἐδιδάχθη νὰ μισῇ, ποτιζόμενος καθ' ἐκάστην ὑπὸ τῶν κατὰ τοῦ Βοναπάρτου κατακρίσεων τῶν οἰκείων του, ἀνηκόντων εἰς τὸ κόμμα τοῦ 1814.

Τὸ κόμμα τοῦτο, ἦτοι τὸ βουρβωνικόν, διὰ τε τὰς προλήψεις καὶ διὰ τὰ συμφέροντά του, προσεπάθει τότε νὰ παραμορφώσῃ τὸν Ναπολέοντα. Ἐπωφελούμενον ἐπιτηδεύει τὴν κόπωσιν τοῦ γαλλικοῦ ἔθνους καὶ τὴν ἀπέχθειαν τῶν μητέρων, ὅσοι ἔχασαν τοὺς υἱούς των, παρίστα τὸν ἄνδρα ἐκεῖνον ὡς τέρας ἀβρωπόμορφον, μυθῶδες σχεδόν διὰ νὰ τὸν ζωγραφῆ-

ση ἀπαίσιον εἰς τὴν φαντασίαν τοῦ λαοῦ ἦτις ὁμοιάζει πρὸς ἐκείνην τῶν παιδιῶν, τὸν ὑπεδείκνυεν εἰς τὰ πλήθη ὑπὸ πᾶν προσωπεῖον ἐμποιοῦν φόβον· ἀπὸ τοῦ τρομεροῦ τὴν μεγαλειότητα, μέχρι τοῦ τρομεροῦ τοῦ καταντῶντος γελίου.

Ὁ Μάριος ἔβλεπεν ὁσημέραι· εὐκρινέστερον, ἤρξατο ν' ἀναβαίνει θραδέως, βῆμα πρὸς βῆμα, κατ' ἀρχὰς μὲν σχεδὸν μετὰ λύπης, ἔπειτα δὲ μετὰ ζέσεως, πρῶτον τὰς σκοτεινὰς τῶν βαθμίδων, ἔπειτα τὰς ἀμυδρῶς πως πεφωτισμένας, καὶ τέλος τὰς φωτεινὰς καὶ ἀκτινοβόλους τοῦ ἐνθουσιασμοῦ.

Νύκτα τινὰ, εὗρίσκετο μόνος εἰς τὸ μικρὸν του δωμάτιον, κείμενος εἰς τὸ ὑπερῶν. Ὁ λύχνος του ἦτον ἀνημμένος· εἶχε στηριγμένους τοὺς ἀγκῶνας ἐπὶ τοῦ τραπεζίου του, πλησίον τοῦ παραθύρου. Ἐκ τοῦ ἀχανοῦς οὐρανοῦ κατέβαινον εἰς τὸ πνεῦμά του παντοῖαι σκέψεις. Ὅποιον θέαμα ἢ νύξ! ἀκούεις ὑποκώφους θορύβους καὶ πόθεν ἔρχονται ἀγνοεῖς· βλέπεις τὸν Δία, τὸν Δία ὅστις εἶνε χιλιάκις καὶ διακοσάκις μεγαλύτερος τῆς γῆς ἀναδίδοντα ἀτμούς κοκκίνοους, ὡς τις ἀνθρακιά· τὸ στερέωμα τὸ κυανοῦν εἶνε μέλαν· τὰ ἀστρα λαμπυρίζουν πρᾶγμα φοβερόν.

Ἀνεγίνωσκε τὰς ἐκθέσεις τῆς μεγάλης στρατιᾶς, τὰς ὁμηρικὰς στροφὰς ἐκείνας, τὰς ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης γεγραμμένας· ἔβλεπεν ἐντὸς αὐτῶν τὸ ὄνομα τοῦ πατρός του ἐκ διαλειμμάτων· ἔβλεπεν ἐν πάσαις τὸ ὄνομα τοῦ αὐτοκράτορος· ὅλη ἡ μεγάλη αὐτοκρατορία ἐνεφανίζετο εἰς αὐτὸν ὡς ὄπτασία· ἠσθάν-

θη ὡς τινα παλῖρροιαν ἀναβαίνουσαν εἰς τὰ ἐντὸς του· ἔστιν ὅτε τῷ ἐφαίνετο ὅτι ὁ πατήρ του διέβαινε πλησίον του ὡς πνοή, καὶ ἐλάλει εἰς τὸ ὠτίον του· ὀλίγον κατ' ὀλίγον κατέστη ἑξάλλος· ἐνόμισεν ὅτι ἤκουε τύμπανα· τὸ πυροβόλον, τὰς σάλπιγγας, τὸ τακτικὸν βῆμα τῶν ταγμάτων, τὸν ἀπώτερον καὶ ὑπόκωφον καλπασμὸν τῶν ἰππέων· ἐκ διαλειμμάτων τὰ ὄμματά του ἐσηκῶνοντο πρὸς τὸν οὐρανὸν καὶ ἔβλεπον μαρμαίροντας εἰς τὸ ἀχανές τοῦ στερεώματος τοὺς γιγαντώδεις ἀστερισμούς, ἔπειτα ἔπιπτον πάλιν εἰς τὸ βιβλίον καὶ ἔβλεπον ἄλλα πράγματα γιγαντώδη καὶ ταῦτα συγκεχυμένως πως κινούμενα. Ἡ καρδιά του συνεσφίγγθη. Ἐμεινε τρέμων, πνευστιῶν, ἐνθους. Αἴφνης οὐδ' αὐτὸς μὴ νοῶν τί διέτρεξεν εἰς τὰ ἐντὸς του καὶ εἰς τί ὑπέικεν ἡ ψυχὴ του, ἀνωρθώθη, ἠπλωσεν, ἐξέφερεν ἀμφοτέρας τὰς χεῖράς του ἐκ τοῦ παραθύρου, ἠτένισεν ἀσκαρδαμυκτὶ πρὸς τὴν σκιάν, πρὸς τὴν σιγὴν, πρὸς τὸ σκοτεινὸν ἀχανές, πρὸς τὴν αἰωνιότητα, καὶ ἀνέκραξε· «Ζήτω ὁ αὐτοκράτωρ!»

Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης τετέλεσται ὁ ἄρπαξ, ὁ τύραννος, τὸ θηρίον, τὸ ἀνθρωπόμορφον τέρας, ὁ Βουονοπάρτης, ὅλα ταῦτα τὰ ἐπίθετα ἀπέπτησαν· καὶ πρὸς μὲν τὸν πατέρα τοῦ Μαρίου ὁ αὐτοκράτωρ ὑπῆρξεν ὁ ἀγαπητὸς ἀρχηγὸς ἐκεῖνος, ὃν πάντες ἐθαύμαζον ἀφοσιούμενοι εἰς αὐτόν· πρὸς δὲ τὸν Μάριον, πλέον ἢ τοῦτο· ὑπῆρξεν ὁ περάστιος ἀρχιτέκτων νέας πινὸς ἀνοικοδομήσεως τοῦ κόσμου, ἔχων μὲν βεβαίως

τάς κηλίδας, τὰ παραπτώματα, μάλιστα δὲ καὶ τὸ ἔγκλημα αὐτοῦ, ὡς ἄνθρωπος, ἀλλὰ σεπτὸς καὶ ἐν τοῖς παραπτώμασι, λαμπρὸς καὶ ἐν ταῖς κηλίσι, ἔνδοξος καὶ ἐν τῷ ἔγκλήματι.

Ἰπῆρξεν ὁ μοιραῖος ἀνὴρ, ὃ βιάσας ἅπαντα τὰ ἔθνη νὰ εἰπωσιν «Ἴδε ἔθνος μέγα!» Ἰπῆρξεν ἐτι πλέον ἢ ἐνοάρκωσις αὐτῆ τῆς Γαλλίας, κατακτῶσης τὴν Εὐρώπην διὰ τοῦ ξίφους ὃ ἐκράτει, καὶ τὴν οἰκουμένην διὰ τῆς αἰγλῆς ἣν προέχεεν. Ὁ Μάριος εἶδεν ἐν τῷ Βοναπάρτῃ φάσμα φαινόν, μέλλον ν' ἀνορθοῦται ἀείποτε ἐπὶ τῶν θυρῶν τῆς Γαλλίας καὶ νὰ φρουρῇ τὸ μέλλον αὐτῆς. Δεσπότην, ἀλλὰ δικτάτορα· δεσπότην προκύβαντα ἐκ μιᾶς δημοκρατίας καὶ συγκεκριαλιουόντα μίαν ἐπανάστασιν. Ὁ Ναπολέων παρέστη ἐνώπιον τοῦ Μαρίου Ἐθνάνθρωπος, ὡς ὁ Χριστὸς ὑπῆρξε Θεάνθρωπος.

Καθὼς συμβαίνει εἰς ὅλους τοὺς νεοφωτιστοὺς, ὁ Μάριος ἐδόθη ψυχῇ τε καὶ σώματι, ἀφίθη τυφλοῖς ὄμμασιν εἰς τὴν νέαν του δοξασίαν. Ἦτο δὲ καὶ φύσει τοιοῦτος· εὐρισκόμενος ἅπαξ εἰς τὸν κατήφορον, δὲν ἠδύνατο σχεδὸν νὰ κρατηθῇ. Δὲν ἔδωκε προσοχὴν εἰς ὅτι μετὰ περινοίας θαύμαζε καὶ τὴν δύναμιν, δηλαδὴ τὴν κτηνώδη βίαν. Κατὰ πολλὰ ἔπεσεν εἰς τὸ ἄλλο ἄκρον. Ὅτι πρὶν ἦτον εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς του ἡ δύσις, κατέστη ἡ ἀνατολή. Τροπὴ εἰς αὐτὸν εἶχε γίνοι.

Καὶ ἐν τούτοις οἱ οἰκείοι του οὐδεμίαν εἶχον περὶ τῆς μεταβολῆς εἶδησιν. Ὅταν ἀπὸ βουρβωνικοῦ ἀ-

φωτισμένοι, ἀποδυθεὶς τὸν ἀριστοκράτην, κατέστη ἐπαναστατικὸς, ἐξ οὗ καὶ δημοκρατικὸς, καὶ σφοδρὸς μάλιστα, προσελθὼν εἰς τὸ ἐργαστήριον χαλκογράφου τινὸς, παρήγγειλε καὶ ἐτύπωσαν πρὸς χοῆσίν του ἐπισκεπτῆρια, φέροντα τὸ ὄνομα «Βαρῶνος Μαρῖος Πομμερσύ».

Λογικωτάτη συνέπεια τῆς ἐν αὐτῷ γενομένης μεταβολῆς· ἀλλ' ἔμως ἐπειδὴ οὐδενὸς εἶχε σχέσιν, μὴ δυνάμενος νὰ διασπείρῃ τὰ ἐπισκεπτῆριά του τὰ ἔβαλε νὰ κἀθῆνται εἰς τὸν κόλπον του.

Ἄλλη συνέπεια, καὶ αὐτὴ φυσικὴ καθ' ὅσον ἐπλησίαζε πρὸς τὸν πατέρα του, πρὸς τὴν μνήμην ἐκείνου καὶ πρὸς τὰ πράγματα, ὑπὲρ ὧν ὁ συνταγματάρχης εἶχεν ἀγωνισθῆ ἐπὶ εἰκοσαετίαν, κατὰ τοσοῦτο ἀπεμακρύνετο ἀπὸ τοῦ πάππου του. Καθὼς εἴπομεν καὶ ἀνωτέρω, πρὸ πολλοῦ ἤδη δὲν εὐρέσκει ὁ χαρακτήρ τοῦ κ. Γιλνορμάνδου εἰς τὸν Μάριον. Μεταξὺ αὐτῶν, μείρακος σπουδαίου καὶ γέροντος κούφου ὑπῆρχεν ἀπήχησις. Ἐν ὅσῳ εἶχον τὰ αὐτὰ πολιτικὰ φρονήματα καὶ τὰς ἰδέας, ὁ Μάριος συναπηγνᾶτο ἐπ' αὐτῶν μετὰ τοῦ πάππου του, ὡς ἐπὶ γεφύρας. Ἄλλ' ἀφοῦ ἐκρημνίσθη ἡ γέφυρα, ἠνοιχθῆ ἡ ἀβυσσὸς μεταξύ των. Εἶχε δὲ περιπλέον συλλάβει καὶ ἀποστροφὴν τινα πρὸς τὸν γέροντα Γιλνορμάνδον, ἀναλογιζόμενος ὅτι διὰ μωρᾶς ὄλως διόλου αἰτίας οὗτος τὸν ἀπέπτυσεν ἀνηλεῶς ἀπὸ τοῦ συνταγματάρχου, στερήσας οὕτω τὸν τε πατέρα τοῦ τέκνου, καὶ τὸ τέκνον τοῦ πατρός.

Ἄλλ', ὡς εἴπομεν, ὁ Μάριος ἐκρυπτεν ὅλους τού-

τους τούς διαλογισμούς του, μόνον δ' ἐφαίνετο βαθμηδὸν ψυχρότερος· λακωνικὸς ἐπὶ τῆς τραπέζης καὶ σπάνιος εἰς τὴν οἰκίαν. Ὅταν ἡ θεία του τὸν ἐπέπληττε διὰ τοῦτο, αὐτὸς ἐφέρετο μετὰ πραότητος πολλῆς, προσαρξίζουμος τὰ μαθήματά του, τὰς μελέτας του, τὰς ἐξετάσεις κτλ. Ὁ πάππος ὁμως ἐπέμεινε εἰς τὸ ἀλάνθαστον διαγνωστικόν του.

— Ἐρωτοδουλειαίς ! αὐτὰ ἐγὼ τὰ ἐξεσχόλασα.

Ὁ Μάριος ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἀνεχώρει ἐκ Παρισίων.

— Ἀλλὰ ποῦ πάγει καὶ γυρίζει ; ἤρῳτα ἡ θεία.

Μίαν ἡμέραν εἶχε πορευθῆ εἰς τὸ Μουφερμείλιον, ὅπου, καθ' ἃς ὀδηγίας τῷ εἶχεν ἀφήσει ὁ πατήρ, ἐζήτησε τὸν ποτὲ λοχίαν τῆς Βατερλούης, τὸν ξενοδόχον Θεναρδιέρον. Ὁ Θεναρδιέρος εἶχε χρεωκοπήσει τὸ ξενοδοχεῖόν του εὐρίσκετο κλειστόν· ποῦ δὲ αὐτὸς εὐρίσκετο, ἀπῆλθεν ἢ τί ἀπέγεινεν, ὑπῆρχεν εἰς τοὺς κατοίκους, ἀγνωστον. Διὰ τὴν ἀναζήτησιν ταύτην, ὁ Μάριος ἔλειψε τέσσαρας ἡμέρας ἐκ τῆς οἰκίας.

— Κακαίς δουλειαίς ! ἔλεγεν ὁ πάππος· ἐπιάσθηκε εἰς τὰ βρόγια.

Εἷς τινα πῶν τῆς οἰκίας ἐράνη ὅτι ὁ Μάριος εἶχεν ὑπὸ τὸν χιτῶνά του ἐγκόλπιδόν τι, κρεμάμενον ἀπὸ τοῦ λαιμοῦ του διὰ ταινίας μελαίνης.

Κάποιος ποδόγυρος

Ἀνεφέραμεν ἤδη περὶ τινος νέου στρατιωτικοῦ, λοχίτου. Οὗτος ἦτον ἑγγονὸς τινος πρώτου ἐξαδέλφου τοῦ κυρίου Γιλνορμάνδου, Θεόδουλος Γιλνορμάνδος ὀνομαζόμενος, ὑπασπιστής, ἔχων πᾶν προσὸν ὥστε νὰ λέγεται ὠραῖος ἀξιωματικός. Εἶχε «μίαν μέσσην δεσποινίδος» ἓνα τρόπον τοῦ νὰ σύρη τὴν σπάθην του θριαμβευτικῶς, καὶ μικρὸν ἀγκιστροειδῆ μύστακα. Εἰς Παρισίους ἤρχετο σπανιῶτατα· τόσον, ὥστε ὁ Μάριος δὲν τὸν εἶδε πώποτε· μόνον κατ' ὄνομα ἐγνωρίζοντο οἱ δύο ἐξάδελφοι. Ὁ Θεόδουλος ἦτο (νομίζομεν ὅτι τὸ εἶπομεν καὶ ἀνωτέρω) ὁ εὐνοούμενος τῆς θείας Γιλνορμάνδης, ἥτις τὸν προετίμα τοῦ Μαρίου, ἐπειδὴ δὲν τὸν ἐβλεπεν ὅσους δὲ δὲν βλέπομεν, θεωροῦμεν ὡς κατέχοντας ὅλας τοῦ κόσμου τὰς ἐντελείας.

Πρῶτῳ τινὰ ἢ πρεσβυτέρα δεσποσύνη Γιλνορμάνδου εἰσῆλθεν εἰς τὸν θάλαμόν της τεταραγμένη. Ὁ Μάριος εἶχε πάλιν ζητήσῃ παρά τοῦ πάππου τὴν ἄδειαν ν' ἀποδημῆσῃ ἐπ' ὀλίγας ἡμέρας. Εἶπεν ὅτι ἀνεχώρει κατ' αὐτὴν ἐκείνην τὴν ἑσπέραν.—Πῆγαινε ! ἀπεκρίθη ὁ κ. Γιλνορμάνδος, συνάψας τὰς ὄφρυς του ἀμφοτέρας πρὸς τὰ ἄνω τοῦ μετώπου.—Δευτέρα φορὰ ὅπου ξενοκοιμᾶται, προσέθεσε.

Ἀναβαίνουσα ἡ γραῖα δεσποσύνη Γιλνορμάνδου εἰς τὸν κοιτῶνά της, ἔβαλεν ἐπὶ τῆς κλίμακος τὴν ἐπι-

φώνησιν.—« Ἄλλὰ ποῦ νὰ πηγαίνῃ αὐτός ; » Ἡ θεία διέβλεπεν εἰς τὰς ἐκδρομὰς ταύτας τοῦ ἀνεπιού σπουδαίαν τινὰ παρεκτροπὴν ἐρωτικήν, διὸ καὶ πολλή τὴν ἐκυρίευσε περιέργεια νὰ μάθῃ τὸ μυστήριον.

ὑπὸ τὴν κατοχὴν τῆς ἀπορίας τῆς καὶ ἀνησυχίας, θελήσασα νὰ διασκεδάσῃ τὰς μυρίας εἰκασίας, αἰτίνες τὴν περιεπόλουν, ἐκάθισε νὰ ἐργασθῇ ἐπὶ θαμβακίνου τινὸς ὑφάσματος, εἰς οὗτινος τὸν γῦρον ἔκαμνε κεντήματα πάλιν διὰ θαμβακίνου νήματος, κατὰ τι σχέδιον, οὐδὲν ἄλλο παριστῶν ἢ τροχοὺς, ὡς ἐκεῖνους τῶν ἀμαξῶν. Ἔργον ἄχαρι ἄξιον τῆς ἐργαζομένης. Ἰκανὰς ἤδη ὥρας εἶχεν ἀσχοληθῆ εἰς τὸ ἔργον τοῦτο, ὅτε ἠνοιχθῆ αἰφνιδίως ἡ θύρα. Ἡ δεσποσύνη Γιλνορμάνδου ἤγειρε τὴν ρινὰ τῆς καὶ εἶδεν ἐνώπιόν τῆς τὸν νεαρὸν ὑπασπιστὴν Θεόδουλον, ἀποτείνοντα πρὸς αὐτὴν τὸν στρατιωτικὸν χαιρετισμόν. Ἡ γραῖα ἔβαλεν ἀμέσως φωνὴν εὐφροσύνης. Γραῖα σεμνότυφος, θρησκομανῆς, θεία τέλος πάντων, ἀλλὰ πάντοτε τῇ ἤτον εὐάρεστον τὸ νὰ βλέπῃ εἰσερχόμενον εἰς τὸν κοιτῶνά τῆς ἓνα λογχίτην ἀξιωματικόν.

— Καλὲ ποῦ εὐρέθης, Θεόδουλε ! ἀνέκραξεν ἡ γεροντοκόρη.

— Διαβατικὸς εἶμαι, θεία μου.

— Ἔλα, φίλησέ με γρήγορα.

Ὁ Θεόδουλος ἐξετέλεσε τὸν πόθον. Ἡ θεία Γιλνορμάνδου κατηρθύνθη πρὸς τὴν ἱματιοθήκην τῆς καὶ τὴν ἠνοιξε.—Τοῦλάχιστον θὰ σ' ἔχωμεν κάμμιναν ἑβδομάδα ;

— Ἄ, θεία μου ! ἀπόψε εὐθὺς ἀναχωρῶ.

— Πῶς γίνεται ;

— Σὰς ὀμιλῶ μὲ μαθηματικὴν ἀκρίβειαν.

— Μείνε, καῦμένο παιδί, σὲ παρακαλῶ.

— Ἡ καρδιά λέγει ναι, ὅμως τὸ πρόσταγμα λέγει ὄχι. Τὸ ἱστορικόν εἶνε ἀπλοῦν. Ἡ φρουρά μας μετατίθεται. Ἡμεθα εἰς τὸ Μελοῦνον, τώρα μᾶς στέλλουν εἰς τὸ Γαλλόνιον. Ἐπρεπεν ἐξ ἀνάγκης νὰ διαβῶμεν ἐκ Παρισίων. Εἶπα λοιπόν.— Ἄς πάγω νὰ ἰδῶ μιά στιγμὴ τὴν θείαν μου.

— Καὶ ἰδοῦ, λάβε τὸν κόπον σου.

Ἡ θεία ἐνέβαλεν εἰς τὴν χεῖρα τοῦ Θεοδούλου δέκα λουδοβίκια χρυσᾶ.

— Θέλετε νὰ εἰπῆτε διὰ τὴν διασκεδάσιν μου, ἀγαπητῇ μου θεία.

Ὁ Θεόδουλος τὴν ἠσπάσθη ἐκ δευτέρου καὶ ἡ γεροντοκόρη ἠσθάνθη μετ' εὐφροσύνης τὸν τράχηλον αὐτῆς ξεσθέντα ἐλαφρῶς ὑπὸ τῶν χρυσῶν περιχειρίδων τῆς στρατιωτικῆς στολῆς.

— Ἐφιππος ὁδοπορεῖς μὲ τὸ τάγμα σου ;

— Ὅχι, θεία μου. Ἡθέλησα νὰ σὰς ἰδῶ ἀνυπερέτως. Ἐλαβα εἰδικὴν ἄδειαν δι' αὐτό. Ἄφησα τὸ ἄλογό μου εἰς τὸν ὑπρέτην μου καὶ πηγαίνω μὲ τὸ ὄχημα τὸ τακτικόν. Μάλιστα τοῦτο ἔγινεν ἀφορμὴ νὰ ἔμβω εἰς μίαν περιέργειαν.

— Τί ;

— Ἀναχωρεῖ, ὡς φαίνεται, εἰς ὁδοπορίαν καὶ ὁ ἐξάδελφός μου Μάριος ἔ Πομμερσύ.

— Πῶς τὸ ξεύρεις αὐτό ; ἀνέκραξεν ἡ θεία.

— Ὅταν ὑπῆγα νὰ λάβω θέσιν εἰς τὸ τακτικὸν ὄχημα, ἦλθε καὶ ἓνας νέος, διὰ νὰ λάβῃ καὶ αὐτὸς θέσιν καὶ εἶδα ἐκεῖ, εἰς τὸ κατάστιχον τῆς διευθύνσεως, ὅτι ὀνομάζεται Μάριος Πομμερσύ.

— Ὁ ἀχρεῖος ! εἶπεν ἡ θεία. Ἄ ! ὁ ἐξάδελφός σου ἀπέχει τοῦ νὰ εἶνε φρόνιμος ὡσάν ἐσένα. Ἀκούεις ἐκεῖ, νὰ περάσῃ τὴν νύκτα μέσα εἰς ἓνα ὄχημα !

— Καθὼς κ' ἐγὼ.

— Ναί· σὺ ὅμως κατὰ χρέος, ἐνῶ ἐκεῖνος τὸ κάμνει διὰ νὰ πάγῃ νὰ παρλύσῃ.

— Διάβολε ! εἶπεν ὁ Θεόδουλος.

Ἐνταῦθα πρᾶγμα σπάνιον διὰ τὴν δεσποινίδα Γιλνορμάνδου, τῆς ἦλθε μία ἰδέα εἰς τὸν νοῦν.—Ξεύρεις, λέγει εἰς τὸν Θεόδουλον, ὅτι ὁ ἐξάδελφός σου δὲν σε γνωρίζει ;

— Ὅχι. Ἐγὼ τὸν εἶδα, ἀλλ' αὐτὸς δὲν κατεδέχθη ποτὲ νὰ προσέξῃ εἰς ἐμέ.

— Καὶ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον λοιπὸν τῶρα θὰ συνταξειδεύσετε ;

— Αὐτὸς ἐπῆρε θέσιν εἰς τὰ ἄνω τοῦ ὀχήματος, ἐγὼ εἰς τὰ ἐντός.

— Καὶ ποῦ πηγαίνει αὐτὸ τὸ ὄχημα .

— Εἰς τὰ Ἀνδελύσια.

— Ἐκεῖ λοιπὸν πηγαίνει ὁ Μάριος ;

— Ἐκτὸς ἂν σταθῇ κατ' ὁδὸν καὶ αὐτὸς, καθὼς ἐγὼ. Ἐγὼ θὰ καταβῶ εἰς Βερνώνην, διὰ νὰ μεταβῶ

ἐκεῖθεν εἰς Γαλλόνιον. Ὁ Μάριος, ἀγνοῶ ἕως ποῦ θὰ ἐξακολουθήσῃ τὸν δρόμον μὲ τὸ αὐτὸ ὄχημα.

— Ὁ Μάριος ! τί ὄνομα ἀντιπαθητικόν ! Τί ἰδέα τοὺς ἦλθε νὰ τὸν ὀνομάσουν Μάριον ! Σὺ, τοῦλάχιστον, ὀνομάζεσαι Θεόδουλος.

— Κάλλιον ὅμως θὰ εἶχα νὰ μ' ἔλεγαν Ἀλφρέδον, εἶπεν ὁ ἀξιωματικὸς.

— Ἀκουσε, Θεόδουλε, πρόσεξε ὅμως καλὰ εἰς ὅτι θὰ σοῦ εἰπῶ. Πρέπει νὰ ξεύρης ὅτι ὁ Μάριος κάμνει συχνὰ ἐκδρομάς· ἔξαφνα τὸν χάνομεν...

— Ὡ ! ὦ !

— Πάγει καὶ ταξειδεύει κανεὶς μας δὲν ξεύρει ποῦ.

— Ἄ ! ἄ !

— Εενοκοιμᾶται.

— Ἐ ! ἔ !

— Ἡθέλαμεν πολὺ νὰ μάθωμεν τί τρέχει.

Ὁ Θεόδουλος ἀπεκρίθη ἐν γαλήνῃ ἀνδρὸς χαλκοπροσώπου·

— Κάποιος ποδόγυρος.

Καὶ πονηρῶς μειδιάσας· — Κάποια κορασιά, προσέθεσε.

— Κάτι τέτοιο, εἶπεν ἡ θεία. Δὲν μᾶς κάμνεις τὴν χάρι, καυμένο παιδί, ν' ἀκολουθήσῃς ὀλίγο τὰ ἴχνη του ; Τοῦτο θὰ σοῦ εἶνε εὐκόλον ἐπειδὴ αὐτὸς δὲν σε γνωρίζει. Καὶ κύτταξε, ἴσως εἰμπορέσῃς νὰ ἰδῆς αὐτὴν τὴν κόρη, νὰ μάθωμεν σὰν τί νὰ εἶνε. Γράψε μας

ἔπειτα καταλεπτῶς. Αὐτὸ θὰ διασκεδάσῃ τὸν παπ-
ποῦ.

Ὁ Θεόδουλος δὲν εἶχε πολλὴν ὄρεξιν διὰ τοιούτου
εἶδους κατοπτεύσεις, ἀλλὰ τὰ δέκα λουδοβίκια τὸν
καθυπεχρέωσαν· ἤλπιζε δὲ νὰ ἔχῃσι καὶ συνέχειαν.
Ὅθεν ἀνεδέχθη τὴν παραγγελίαν, καὶ εἶπε.—Καλὰ,
θεία μου, θὰ κάμω τὴν εὐχαριστησίην σας.

Ἡ δεσποινὶς Γιλνορμάνδου ἔσπευσε τότε νὰ τὸν ἀ-
σπασθῇ.—Σὺ Θεόδουλέ μου, δὲν εἶσαι τοιοῦτος νέος·
δὲν εἶνε ἀλήθεια ; Σὺ εἶσαι στρατιώτης συνειθισμέ-
νος εἰς τὴν πειθαρχίαν, δούλος τοῦ συναισθήματος,
ἄνθρωπος ὅστις γνωρίζει νὰ φυλάττῃ τὰ χρέη του·
ποτέ δὲν θὰ ἀφήσῃς τὴν οἰκογένειάν σου διὰ νὰ τρέ-
χῃς νὰ κυνηγῇς μίαν ἐκεῖ μηδραμινὴν.

Ὁ λογγίτης ἐμόρφασεν εἰς ταῦτα, ὡς θὰ ἐμόρφα-
ζε ληστὴς ἐπαινούμενος ὡς χρηστὸς ἄνθρωπος.

Καὶ ὁ μὲν Μάριος, καθ' αὐτὴν ἐκείνην τὴν νύκτα,
ἀνέβη εἰς τὸ ὄδοιπορικὸν ὄχημα, οὐδόλως ὑποπτευόμε-
νος ὅτι κατωπτεύετο· ὁ δὲ κατάσκοπος τὴν διαθε-
σιν εἶχε νὰ ἐκτελέσῃ τὸ χρέος του, ὥστε ἅμα εἰσελ-
θὼν εἰς τὸ ὄχημα ἐκεῖνο καὶ αὐτὸς, ἐδόθη εἰς τὰς
ἀγκάλας τοῦ ὕπνου ἐν πάσῃ ἀναπαύσει συνειδήσεως.
Ὁ Ἄργος ἐρρόγγαζε δι' ὅλης τῆς νυκτός.

Πρὸς τὴν αὐγὴν, ὁ ἀμαξηλάτης ἀνέκραξε.—Βερ-
ῶνη ! ὁ σταθμὸς τῆς Βερνώνης ! Ποιοὶ θὰ κατε-
βοῦν εἰς τὴν Βερνώνην ;

Τότε δὲ μόλις ἐξύπνησεν ὁ ὑπασπιστὴς Θεόδουλος.

—Καλὰ, καλὰ ! εἶπεν, ἔτι κατεχόμενος ὑπὸ τοῦ ὕ-
πνου· ἐγὼ θὰ καταβῶ, ἐγὼ.

Ὀλίγον δὲ καθ' ὀλίγον ἀνανήψας, ἐνεθυμήθη τὴν
θείαν του, τὰ δέκα λουδοβίκια, καὶ τὴν λογοδοσίαν ἣν
ὤφειλε περὶ τῶν διαδημάτων τοῦ Μαρίου. Ἐγέλασε.

— Τώρα πλέον ! εἶπεν ὁ Θεόδουλος κατὰ νοῦν.
Τὸ ὄχημα ἐστάθη εἰς διαφόρους σταθμοὺς πρὸ τοῦ
σταθμοῦ τῆς Βερνώνης. Ὁ Μάριος ἐνδέχεται νὰ κα-
τέβῃ εἰς τὸ Ποασσὺ, ἐνδέχεται νὰ κατέβῃ καὶ εἰς τὸ
Τρίελον· ἂν δὲν κατέβῃ εἰς τὸ Πεύλανον, εἰμπορεῖ νὰ
κατέβῃ εἰς τὴν Ρολλεβοῦσαν, εἰμπορεῖ καὶ νὰ ἐπρο-
χώρησεν ἕως εἰς τὸ Πακὺ, κ' ἐκεῖ νὰ ἔλαβεν ἢ τὰ
δεξιὰ, πρὸς τὸ Λαρόσγιον, ἢ τ' ἀριστερὰ, πρὸς τὸ
Εὔραιον. Πάρ' τ' ἀμπέλια του, θεία μου ! Τί διάβολο
τώρα νὰ καθίσω νὰ τῆς γράψω τῆς γρηᾶς ;

Καθ' αὐτὴν ἐκείνην τὴν στιγμὴν, κατέβαιναν ἀπὸ
τῶν ἄνω τοῦ ὄχηματος μέλαινά τις περισκελῖς.

— Νὰ εἶνε αὐτὸς ὁ Μάριος ; εἶπεν ὁ ὑπασπιστὴς
καθ' ἑαυτὸν.

Καὶ ὄντως, ἦτον ὁ Μάριος. Μικρά τις χωρικὴ,
πλησίον τοῦ ὄχηματος ἰσταμένη μεταξὺ τῶν ἵππων
καὶ τῶν ἵππαγωγῶν, ἐπῶλει ἄνθη πρὸς τοὺς ὄδοιπό-
ρους. — Λουλουδίσατε τὰς κυρίας σας ! ἀνεφώνει.

Ὁ Μάριος ἐπλησίασε πρὸς αὐτὴν καὶ ἠγόρασε τὰ
ὠραιότερα τῶν ἀνθέων τῆς.

Ἄ ! εἶπεν ὁ Θεόδουλος πηδήσας ἀπὸ τοῦ ὄχημα-
τος καὶ αὐτὸς τὸν ἔπιασα εἰς τὰ πράσα. Αὐτὰ τὰ
ἄνθη διὰ ποιὸν τὰ ἠγόρασε ; Διὰ νὰ προσφέρῃ αὐτὸς

μίαν τόσην λαμπρὰν ἀνθοδέσμην, πρέπει νὰ εἶνε ἡ ἐρωμένη του θαυμαστῆς ὠραιότητος. Θέλω νὰ τὴν ἰδῶ. Καὶ ὄχι πλέον ἵνα ἐκτελέσω τὴν παραγγελίαν τῆς θείας, ἀλλ' ἐξ ἰδίας περιεργείας. Τί κύων ἐξ ἐκείνων, οἵτινες θηρεύουσι δι' ἰδίον των λογαριασμόν, ἠκολούθησε κρυφίως τὸν Μάριον ;

Ὁ Μάριος οὐδ' ὅπως παρετήρησε τὸν Θεόδουλον. Ἐκ τοῦ αὐτοῦ ὀχλήματος κατέβησαν καὶ γυναϊκίαις τινες εὐειδεῖς· ἀλλ' οὐδ' αὐτὰς ἐστράφη νὰ ἴδῃ. Ἐφαινετο ὡς εἰς οὐδὲν τῶν περὶ αὐτὸν μὴ προσέχων.

— Πολὺ πρέπει ν' ἀγαπᾷ αὐτὴν ὅπου ἀγαπᾷ ! εἶπεν ὁ Θεόδουλος κατὰ νοῦν.

Ὁ Μάριος κατηνύθη πρὸς τὴν ἐκκλησίαν.

— Εἶδες ; εἶπε καθ' ἑαυτὸν ὁ Θεόδουλος. Εἰς τὴν ἐκκλησίαν. Οἱ βαθεῖς ἔρωτες εἶνε τρώντι ἀλατισμένοι καὶ μὲ ὀλίγον ὄρθρον βαθύ. Οὐδὲν διαπεραστικώτερον βλέμματος διαπερῶντος τὸ θεῖον.

Φθάσας εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ὁ Μάριος δὲν εἰσηλθεν εἰς αὐτὴν, ἀλλὰ διελθὼν ὄλον τὸν ἀδλόγυρον, προέβη πρὸς τὴν θύραν τοῦ νεκροταφείου.

— Μπα ! εἰς τὸ νεκροταφεῖον ! Ἀγκαλὰ, ὀπίσω ἀπὸ τὸν τοίχον, εἶπεν ὁ Θεόδουλος. Τώρα θὰ τὴν ἰδοῦμε τὴν κορασίδα μας νὰ προκύβῃ.

Μέλις ἐπάτησεν εἰς τὸ κατώφλιον τῆς θύρας τοῦ νεκροταφείου, καὶ ἐστάθη ἐμπληκτος. Ὁ Μάριος ^{γο-}κυκλινῆς εἰς τὰ χόρτα ἐνὸς τῶν μνημάτων, εἶχε ^{το}πρόσωπον κρυμμένον εἰς τὰς χεῖρας, καὶ ἐνώπιόν ^{του} εἶσπαρμένα ὄλα τὰ ἄνθη, ὅσα εἶχε φέρει. Εἰς τὸ ^{το}ἄλλο

ἄκρον τοῦ μνήματος, ἔνθα ἡ γῆ ἦταν ὀλίγον τι πλέον ἐξωγκωμένη, ἦτοι πρὸς τὴν κεφαλὴν τοῦ νεκροῦ, ἵστατο ἐμπηγμένος εἰς τὴν γῆν μέλας σταυρὸς, φέρων γεγραμμένον ἐπ' αὐτοῦ λευκοῖς γράμμασι, Συνταγματάρχης Βαρῶνος Πομμερσύ.

ἤκούοντο δὲ οἱ λυγμοὶ τοῦ Μαρίου θρηνοῦντος.

Ἡ κορασίδα ἦτο μία σορός.

ΙΔ'.

Μάρμαρον κατὰ γρανίτου

Αὐτοῦ εἶχεν ἔλθει ὁ Μάριος καὶ ὅτε κατὰ πρῶτον ἔλειψεν ἐκ Παρισίων. Αὐτοῦ δὲ καὶ ἐπανήρχετο, ὁσάκις ἔκ. Γιλνορμάνδος ἔλεγε περὶ αὐτοῦ «Πάγει καὶ ξενοκοιμᾶται».

Ὁ Θεόδουλος κατεθορυβήθη, προσκρούσας ἀπροσδοκῆτως εἰς ἓν μνήμα· ἠσθάνθη δυσάρεστόν τι καὶ ἀλόχοτον· δὲν ἠδύνατο δὲ νὰ τὸ ἀναλύσῃ· αἰσθημά τι μετέχον τοῦ τε φυσικοῦ σεβασμοῦ πρὸς τοὺς τάφους καὶ τοῦ πειθαρχικοῦ ὡς πρὸς συνταγματάρχην. Ὀπισθοχώρησεν ἀφήσας τὸν Μάριον μόνον εἰς τὸ νεκροταφεῖον, καὶ εἰς αὐτὴν τὴν ὀπισθοχώρησίν του ἐνυπῆρχε πειθαρχία. Εἶδε τὸν θάνατον φέροντα μεγάλας ἐπωμίδας, καὶ σχεδὸν τῷ προσέφερε τὸν στρατιωτικὸν χαιρετισμόν. Μὴ γνωρίζων λοιπὸν τί νὰ γράψῃ πρὸς τὴν θείαν, προετίμα νὰ μὴ τῇ γράψῃ διόλου.

Ὁ Μάριος ἐπανῆλθεν ἐκ Βερνώνης εἰς Παρισίους

τὴν τρίτην ἡμέραν. Λίαν πρῶτ' ἀνέβη εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ πάππου του, καὶ καταπεπονημένος ἐκ τῆς ἀγρυνίας τῶν δύο νυκτῶν ἃς διήλθεν ἐποχοῦμενος, ἤσθάνθη ὅτι εἶχε χρεῖαν νὰ λάβῃ ἐν ψυχρὸν λουτρὸν εἰς τὸ σχολεῖον τῆς κολυμβητικῆς. Εἰσῆλθε λοιπὸν εὐθύς εἰς τὸν κοιτῶνά του, ἀφῆκεν ἐκεῖ τὸν ὀδοιπορικὸν ἐπενδύτην του καὶ τὸ ἐγκόλπιον ὃ εἶχεν ἐξηρητημένον ἐκ τοῦ τραχήλου του διαταινίας μελαίνης, καὶ ἀπῆλθε νὰ λουσθῇ.

Ὁ κ. Γιλνορμάνδος ἐξεγεφθεῖς τοῦ ὕπνου ἐνωρίς, ὡς πάντες οἱ ὑγιεῖς γέροντες, τὸν ἤκουσεν ἀναβαίνοντα εἰς τὸν θάλαμόν του καὶ ἔσπευσε ν' ἀναβῆ καὶ αὐτὸς ἵνα τὸν ἀσπασθῇ, ἴσως δὲ καὶ ἵνα μάθῃ ὡς ἔγχιστα πόθεν ἤρχετο. Ἄλλ' ἔως αὐτὸς νὰ ἀναβῆ διὰ τῶν γηραιῶν ποδῶν εἰς τὸ ὑπερφόν, ὅπου ὁ κοιτῶν τοῦ Μαρίου, ὁ νέος εἶχε προφθάσει νὰ καταβῆ. Ὁ σπευστὸς ὁ κ. Γιλνορμάνδος δὲν εὔρε ψυχὴν εἰς τὸν θάλαμον τοῦ ἐγγόνου του.

Ἡ κλίνη δὲν ἦτο χαλασμένη, ἔκειντο δὲ μόνον ἐπ' αὐτῆς ἀπροφυλάκτως καὶ ἀνευ δυσπιστίας, ὁ ὀδοιπορικὸς ἐπενδύτης καὶ ἡ μέλαινα ταινία.—Κάλλιον τὰ ἔχω αὐτά, εἶπεν ὁ κ. Γιλνορμάνδος.

Καὶ μετὰ μίαν στιγμὴν ἐπέστρεψεν εἰς τὴν αἴθουσαν, ὅπου ἐκάθητο ἡ θυγατέρα του κεντούσα τοὺς ἀμαξιτοὺς τροχοὺς τῆς. Ὁ γέρον ἐισῆλθε θριαμβευτικῶς, διὰ μὲν τῆς μιᾶς χειρὸς φέρων τὸν ὀδοιπορικὸν ἐπενδύτην, διὰ δὲ τῆς ἄλλης τὴν ταινίαν, καὶ ἀνακράζων.—Ἐνικήσαμεν ! τῶρα θὰ μνηθῶμεν τὸ μυ-

στήριον ! τῶρα θὰ μάθωμεν ταῖς πονηραῖς τοῦ παμπόνηρου τέκνου, τὰ ἄθλα τοῦ ἐρωτικοῦ τυχοδιώκτου μας. ! Ἐδῶ, κάποιαν εἰκόνα κρατῶ, βέβαια !

Ταῦτα δὲ λέγων, ἔψαυε τὴν δερματίνην θήκην, ἣτις ἐκρέματο ἀπὸ τῆς ταινίας· τὴν ἔψαυε πρὶν τὴν ἀνοῖξιν, ἐν τρυφῇ καὶ ὁμοῦ ἀδημονίᾳ ἀνθρώπου ὅστις πεινᾷ καὶ βλέπει διερχόμενα ὑπὸ τὴν ρινὰ του φαγητὰ μὴ προωρισμένα δι' αὐτόν.

— Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι εἰκὼν εἶνε ἐδῶ μέσα. Αὐτὰ ἐγὼ τὰ ἐξεσχόλησα. Κρεμάται, βλέπεις, αὐτὸ τὸ πρᾶγμα περὶ τὸν τράχηλον, διὰ ν' ἀκουμβᾷ τρυφερὰ ἐπὶ τῆς καρδίας. Τὰ παληόπαιδα ! Βέβαια· καὶ τίς οἶδε τί ἀσχημῆ ! Καμμία Κουτσουμποῦ ! Οἱ σημερινοὶ νέοι πόσῃν ἔχουν ἀφιλοκαλίαν εἰς αὐτὸ τὸ εἶδος !

— Ἀνοίξατε, ἀνοίξατε, πατέρα, νὰ ἰδοῦμεν, εἶπεν ἡ γερωντοκόρη.

Δὲν εὔρεθη ἐντὸς τῆς θήκης εἰμὴ χαρτίον τι διπλωμένον εἰς τέσσαρα.

— Ἡ αὐτὴ πρὸς τὸν αὐτόν, εἶπεν ὁ κ. Γιλνορμάνδος θαλῶν γέλωτα. Ἐκατάλαβα. Δὲν εἶνε εἰκὼν θὰ εἶνε ἐρωτικὸν ραβασάκι. Ραβασάκι.

— Ναί, ναί, νὰ τὸ ἀναγνώσωμεν, εἶπεν ἡ θεία.

Καὶ ἐφόρεσεν ἐν ταύτῃ τὰς διόπτρας τῆς. Ἐξεδιπλώθη δὲ τότε τὸ χαρτίον, καὶ ἰδοὺ τί ἀνέγνωσαν ἐντὸς αὐτοῦ.

— «Πρὸς τὸν υἱόν μου.—Ὁ αὐτοκράτωρ μ' ἐκάλεσε βαρῶνον ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης, ἐν Βατερ-

λούη. Ἡ νῦν βασιλεία δὲν ἠθέλησε ν' ἀναγνωρίσῃ τὸν τίτλον μου τοῦτον, ὃν διὰ τοῦ αἵματός μου ἐξηγόρασα. Ἄλλ' ὁ υἱός μου πρέπει νὰ τὸν διαδεχθῆ καὶ νὰ τὸν φέρῃ. Πέποιθα ὅτι θὰ καταστῆ ἄξιος αὐτοῦ».

Ὅτι ἠσθάνθησαν ὁ πατήρ καὶ ἡ θυγάτηρ ἐκεῖνη, εἶνε ἀπερίγραπτον. Ἐνόμισαν ὅτι κεφαλὴ νεκροῦ ἐφύσησεν ἐπ' αὐτῶν καὶ τοὺς ἐπάγωσε. Δὲν ἀντήλλαξαν λέξιν. Μόνον ὁ κ. Γιλνορμάνδος εἶπεν ὡς καθ' ἑαυτόν.—Εἶνε τὸ γράψιμον ἐκείνου τοῦ μαχαίρα.

Ἡ δὲ θεία παρετήρησε τὸ χαρτίον πανταχόθεν, τὸ ἐξήτασε μετὰ προσοχῆς καὶ ἔπειτα τὸ ἔβαλε πάλιν ἐν τῇ θήκῃ του.

Συγχρόνως ἔπεσεν ἐξ ἑνὸς θύλακος τοῦ ἐπενδύτου μικρός τις φάκελλος ἐπιμήκης ἐκ χαρτίου κυανοῦ. Κύπτει ἀμέσως ἡ γεροντοκόρη, τὸν λαμβάνει, τὸν ἀνοίγει. Ἦσαν τὰ ἑκατὸν ἐπισκεπτήρια, ἅτινα ὁ Μάριος παρήγγειλε καὶ ἐτυπώθησαν φέροντα τὸ ὄνομά του. Ἐν ἐξ αὐτῶν ἐγχειρίζει ἡ δεσποινὶς Γιλνορμάνδου πρὸς τὸν πατέρα της· οὗτος δὲ, ρίψας ἐπ' αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς, ἀναγινώσκει.— Βαρῶνος Μάριος Πομμερσύ

Σημαίνει εὐθὺς ὁ γέρον τὸν κώδωνα. Εἰσέρχεται ἡ Σοφία. Ὁ κ. Γιλνορμάνδος λαμβάνει τὴν ταινίαν, τὴν θήκην, τὸν ἐπενδύτην, τὰ ρίπτει ὅλα κατὰ γῆς εἰς τὸ μέσον τῆς αἰθούσης, καὶ λέγει·

— Πάρε ἀπ' ἐδῶ αὐτὰ ὅλα τὰ φρόκαλα.

Παρήλθε μία ἐλόκληρος ὥρα ἐντὸς βαθυτάτης σιω-

πῆς. Ὁ γέρον πάππος καὶ ἡ γεροντοκόρη ἐκάθητο ἔχοντες τὰ νῶτα ἐστραμμένα πρὸς ἀλλήλους καὶ ἐσκέπτοντο κατ' ἰδίαν μὲν ἕκαστος, ἀμφοτέρω δὲ τὰ αὐτὰ ἴσως. Μετὰ παρέλευσιν τῆς ὥρας ταύτης·

— Καὶ αὐτὰ ἦτον ἀπὸ τ' ἄγραφα ! ἐπεῖπεν ἡ γραῖα.

Μετά τινος ἔτι στιγμῆς ἦλθε καὶ ὁ Μάριος, ἐπιστρέψας ἐκ τοῦ λουτροῦ. Ἦδη ἀπὸ τοῦ κατωφλίου τῆς αἰθούσης διέκρινε τὸν πάππον του κρατοῦντα ἀνά χεῖρας ἐν τῶν ἐπισκεπτηρίων μόλις δὲ καὶ ὁ γέρον τὸν βλέπει.—ὦ ! καλῶς τὸν κύριον ! κράζει πρὸς αὐτὸν εἰρωνικῶς. Τί βλέπω ; βαρῶνος, λέγω, τώρα μὴ ἔγινες ; Σὲ συγγαίρω. Αὐτὸ ἐδῶ τί σημαίνει, νὰ ἔχωμεν καλὸν ἐρώτημα ;

Ὁ Μάριος, ἐρυθριάσας ἐλαφρῶς, ἀπεκρίθη.—Αὐτὸ σημαίνει ἀπλῶς, ὅτι εἶμαι ὁ υἱὸς τοῦ πατρός μου.

Ὁ κ. Γιλνορμάνδος ἔπαυσε νὰ γελαῖ· ἀνέκραξεν ἀποτόμως.—Ὁ πατήρ σου εἰμ' ἐγώ.

— Ὁ πατήρ μου, ἀπήντησεν ὁ Μάριος τεταπεινωμένους ἔχων τοὺς ὀφθαλμούς καὶ μετὰ σοβαρότητος, ἦτον ἕνας ἄνθρωπος ταπεινὸς καὶ ἡρωϊκός, ὅστις ὑπρέτησεν εὐκλεῶς τὴν δημοκρατίαν καὶ τὴν Γαλλίαν, ὅστις ὑπῆρξε μέγας ἐν τῇ μεγίστῃ ἱστορίᾳ, τὴν ὁποίαν ἔκαμάν ποτε οἱ ἄνθρωποι, ὅστις ἔζησεν εἰκοσιπενταετίαν ὅλην εἰς τὰ στρατόπεδα, τὴν ἡμέραν ὑπὸ τὰς βόμβας καὶ τὰ μολυβδοβόλα, τὴν νύκτα μέσα εἰς τὰς χιόνας, μέσα εἰς τὴν λάσπην, ὑπὸ τὴν βροχὴν, ὅστις ἐκυρίευσεν δύο σημαίας, ὅστις ἔλαβεν εἰκοσι τραύματα, ὅστις ἀπέθανεν εἰς τὴν λήθην καὶ

ἐγκατάλειψιν, καὶ ὅστις κατὰ τοῦτο καὶ μόνον ἔπταισεν, ὅτι ἠγάπησεν ὑπὲρ τὸ θεόν δύο ἀχαρίστους· τὴν πατρίδα του καὶ ἐμέ.

Ἦτο θαῦμα πῶς ὁ κ. Γιλνορμάνδος ὑπέμεινεν ἀκούσας ἕως τέλους τοὺς λόγους τούτους. Εἰς τὴν λέξιν δημοκρατίαν εἶχεν ἀνορθωθῆ, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν ἀναστηλωθῆ. Ἐκαστος τῶν λόγων τοῦ Μαρίου ἐπενήργει εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ παλαιοῦ βασιλόφρονος ὡς πνοὴ ἀέρος, ἐξερχομένη ἀπὸ φυσητήρος δαυλοῦ ἀνημμένου. Ἀπὸ ὠχροῦ κατέστη ἐρυθρός, ἀπὸ ἐρυθροῦ πορφυροῦς καὶ ἀπὸ πορφυροῦ πυρόχρους.

— Μάριε ! ἀνέκραξε. Κατάπτυστε ! Ἐγὼ δὲν εἰξεύρω, τί ἦτον ὁ πατέρας σου, οὔτε θέλω νὰ μάθω ! ἀλλ' ὅτι ἐγὼ ἠξεύρω, εἶνε ὅτι ὅλοι, ὅσοι εὐρίσκοντο μεταξύ τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων, ἦσαν ἐξωλέστατοι ! ὅλοι ἦσαν χαμένοι, φονιάδες, ζυπόλυτοι, κοκκινισκούφηδες, κλέπται, ἐλεεινοί ! λέγω ὅλοι ! ὅλοι τους ! δὲν γνωρίζω κανένα τους ! ὅλοι, λέγω, ὅλοι ! Ἀκούεις ; Κατάλαβε λοιπὸν τῶρα ὅτι εἶσαι βαρῶνος, ὅσον εἶνε καὶ ἡ παντούφλά μου ! Ὅλοι κατεργάρηδες ! ὅλοι λησταί, οἱ ὁποῖοι ὑπηρετήσαν τὸν Βου-ο-νοπάρτην ! ὅλοι προδόται, οἵτινες ἐπρόδωσαν, ἐπρόδωσαν, κατεπρόδωσαν τὸν νόμιμον βασιλέα των ! ὅλοι οὐτιδανοὶ καὶ ἀνανδροὶ, οἵτινες ἔτρεξαν ὅπου φύγη-φύγη ἐνώπιον τῶν Πρώσων καὶ τῶν Ἀγγλων, εἰς τὴν Βατερλόυ ! Ἰδοὺ τί ξεύρω ἐγὼ. Ἄν ὁ κύριος πατήρ σου εὐρίσκετο ἀνάμεσα εἰς αὐτούς, ἢ ὑποκάτω ἀπ' αὐ-

τούς, ἀγνοῶ, μοῦ κακοφαίνεται· τόσον τὸ χειρότερον δούλος σας ταπεινός !

Τώρα καὶ ὁ Μάριος κατέστη δαυλός, ὁ δὲ κ. Γιλνορμάνδος κατέστη πρὸς αὐτὸν ὁ φυσητήρ. Ἦναψα καὶ ἐφλογίσθη ἔτρεμεν ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν. Ὁμοίαζε πρὸς ἱερέα, οὔτινος ὁ ἅγιος ἄρτος ἐρρίπτετο ἐνώπιόν του εἰς τὸν ἀνεμον πρὸς φακίρην, βλέποντα διαβάτην πτύοντα κατὰ τοῦ εἰδῶλου του. Πῶς ἦτο δυνατόν νὰ λεχθῶσιν ἐνώπιόν του τοιαῦτα πράγματα ἀτιμωρητί ! Ἀλλὰ τί νὰ κάμη ; Ὁ πατήρ του κατεπατήθη καὶ ἐπροπηλακίσθη πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν του, ναί· ἀλλὰ ὑπὸ τίνος ; ὑπὸ τοῦ πάππου του. Πῶς νὰ ἐκδικήσῃ τὸν ἕνα καὶ νὰ μὴ καθυβρίσῃ τὸν ἄλλον ; Ἀδύνατον νὰ ὑβρίσῃ τὸν πάππον, ὡς ἐπίσης ἀδύνατον νὰ μὴ ἐκδικήσῃ τὸν πατέρα. Ἄφ' ἐνός, τάφος ἱερός· ἀφ' ἑτέρου, τρίχες λευκαί. Ἐμείνε πρὸς στιγμὴν ἰλιγγιῶν ὡς μέθυσος, ἔπειτα δὲ ἐγείρας τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ ἀτενίσας ἀσκαρδαμυκτὶ πρὸς τὸν πάππον, ἀνεβόησε βροντοφῶνως·

— Ἐρρέτρισαν οἱ Βουρβόνοι καὶ ἐκείνο τὸ χονδρογούρουνο, ὁ Λουδοβίκος Δέκατος Ὁγδοός !

Ὁ Λουδοβίκος ΙΗ' τότε ὑπῆρχε τεθνεῶς πρὸ τεσσάρων ἐτῶν, ἀλλ' ἀδιάφορον.

Ὁ γέρων, ἀπὸ πορφυροῦ κατέστη διὰ μιᾶς λευκότερος τῶν τριχῶν τῆς κεφαλῆς του. Ἐστράφη πρὸς μίαν προτομὴν τοῦ βασιλέως, κειμένην ἐπὶ τοῦ μαρμάρου τῆς ἐστίας, καὶ τὴν προσεκύνησε ταπεινότατα καὶ ἐν ἀλλοκότη μεγάλωπρεπείᾳ. Ἐπειτα ἐπροεῦθη

δεις, βραδέως καὶ ἐν σιωπῇ, ἀπὸ τῆς ἐστίας εἰς τὸ παράθυρον, καὶ ἀπὸ τοῦ παραθύρου εἰς τὴν ἐστίαν, διερχόμενος ὅλην τὴν αἴθουσαν, καὶ ἀποτελῶν ὑπὸ τὰ βήματά του ἐπὶ τῶν σανίδων τοῦ ἐδάφους τριγμὸν, ὁποῖον θὰ ἀπετέλει πέτρινον εἰδῶλον βαδίζον. Εἰς τὴν δευτέραν στροφὴν ἔκυψε πρὸς τὴν θυγατέρα του, ἣτις παρευρίσκειτο εἰς τὴν ἔκρηξιν ταύτην ἐκπεπληγμένη ὡς πρόβατον γηραιὸν, καὶ εἶπε πρὸς αὐτὴν, μειδιάσας μειδιάμα σχεδὸν γαλήνιον·

— Ἐνας βραῦνος ὡσάν τὸν κύριον, καὶ ἓνας ἀπλοῦς ἄνθρωπος ὡσάν ἐμέ, δὲν εἰμποροῦν νὰ μένουν ὑπὸ μίαν καὶ τὴν αὐτὴν στέγην.

Στραφεῖς δὲ ὅλος ὀργῇ καὶ τρόμος καὶ ἀστραπῇ, ἔτεινε πρὸς τὸν Μάριον τὴν χεῖρα καὶ ἀνέκραξε πρὸς αὐτόν·

— Ἐξὼ ἀπὸ τὸ σπίτι μου !

Ὁ Μάριος ἀνεχώρησεν ἐκ τῆς οἰκίας.

Τὴν ἐπιούσαν, ὁ κ. Γιλνορμάνδος εἶπεν εἰς τὴν θυγατέρα του·

Εἰς αὐτὸν τὸν αἰμοβόρον, κύτταξε νὰ στέλλης καθ' ἑξαμηνίαν ἑξακόσια φράγκα καὶ ποτὲ νὰ μὴ σὲ ἀκούσω νὰ μοῦ ἀναφέρης περὶ αὐτοῦ.

Καὶ ὁ Μάριος δὲ ἀνεχώρησεν ἠγανακτημένος. Ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον ἠῤῥξησεν ἡ ὀργὴ του ἐκ τοῦ ἐξῆς περιστατικοῦ. Ὄταν, κατὰ διαταγὴν τοῦ πάππου, ἡ Σοφία μετέφερε κατεσπευσμένως τὰ «φρόκαλα» τοῦ Μαρίου εἰς τὸν θάλαμόν του, ἔπεσεν εἰς τὴν κλίμακα, ἐξ ἀστοχίας τῆς θεραπαίνης ἴσως, ἐπειδὴ ἦτο

σκοτεινὴ ἡ κλίμαξ, ἡ σκυπίνη θήκη ἐν ἣ ἐφυλάττετο ἡ διαθήκη τοῦ συνταγματάρχου. Τὸ ἔγγραφον τοῦτο καὶ ἡ θήκη του δὲν εὐρέθησαν πλέον καὶ ὁ Μάριος ἐπίσθη ὅτι ὁ «κύριος Γιλνορμάνδος» (διότι ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης δὲν τὸν ἀπεκάλεσεν ἄλλως πῶς) εἶπε καὶ ἡ διαθήκη τοῦ πατρός του ἐρίφηθη εἰς τὸ πῦρ. Ἐγίνωσκεν ὅμως ἀπὸ στήθους τοὺς ὑπὸ τοῦ συνταγματάρχου γεγραμμένους ὀλίγους ἐκείνους στίχους καὶ ἐπομένως οὐδὲν ἀπόλεσεν. Ἀλλὰ τὸ χαρτίον, ὁ γραφικὸς χαρακτήρ, τὸ ἱερόν τοῦτο λείψανον, ἦσαν αὐτὴ ἡ καρδιά του. Τί τὰ ἔκαμαν ;

Ὁ Μάριος ἀπῆλθεν εἰς οὐδένα εἰπὼν ποῦ, καὶ οὐδ' αὐτὸς γινώσκων, εἶχε δὲ μόνον τριάκοντα φράγκα, τὸ ὠρολόγιόν του καὶ τίνα φορέματα ἐντὸς ἑνὸς σάκου ὑδοιοπορικοῦ. Ἀνέβη εἰς ὄχημα ἀγοραῖον καὶ τυχαίως πῶς κατηρθύνθη πρὸς τὴν λατινικὴν λεγομένην συνοικίαν, ἔνθα κατοικοῦν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον σπουδασταί.

— Τί ἔμελλε γενέσθαι ὁ Μάριος ;

ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ

ΟΙ ΦΙΛΟΙ ΤΩΝ ΑΝΑΛΦΑΒΗΤΩΝ

Α^η.

Σύλλογος παρ' ὀλίγον ιστορικός

Κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν, τὴν κατ' ἐπιφάνειαν ἀδιάφορον ὑπελάνθανέ τις ἐν Γαλλίᾳ φρικίαις. Ἐκ τῶν βυθῶν τοῦ 1789 καὶ 1792 ἐπανήρχοντο εἰς τὸν ἀέρα πνοαί. Ἡ νεότης ἤρχισε νὰ μεταβάλληται ἐπαισθητῶς. Σχεδὸν χωρὶς νὰ τὸ αἰσθάνωνται οἱ ἄνθρωποι, μετεβάλλοντο ὑπ' αὐτῆς τῆς κινήσεως τοῦ καιροῦ. Ἡ βελόνη, ἣτις ὀδεύει ἐπὶ τοῦ ὥρολογίου, ὀδεύει ὡσαύτως καὶ ἐπὶ τῶν ψυχῶν. Ἐκαστος ἔφερε πρὸς τὰ ἔμπρὸς τὸ βῆμα, ὃ εἶχε νὰ βηματίσῃ. Οἱ βασιλόφρονες ἠλευθερίαζον, οἱ ἐλευθερόφρονες ἐδημοκράτιζον.

Ἦτον ὡσὰν παλίρροιά τις σύνθετος ἐκ μυρίων ἀμπωτίδων ἴδιον τῆς ἀμπωτίδος εἶνε νὰ προξενῇ ἐπικοινωνίας ἐντεῦθεν συνδυασμοὶ ἰδεῶν παραδοξότατοι ἐγέναιρον τότε οἱ ἄνθρωποι τὸν Ναπολέοντα καὶ ὁμοῦ τὴν ἐλευθερίαν.

Ἡμεῖς ἐνταῦθα ἀπλῶς ἱστοροῦμεν. Εἰς τὰς νεοφανεῖς ταῦτας τάσεις ἀνεφαίνετο ἀντικατοπτρισμὸς τῶν πάλαι χρόνων. Ἡ δημοσία γνώμη ἄλλως τε προσλαμβάνει ποικίλας φάσεις.

Ἡ κομματικὴ, ἀλλὰ παράδοξος ἀπόχρωσις τῶν βολταιριζόντων βασιλοφρόνων ἐδείκνυε τάσεις ἔτι παραδοξότερας, κλίνουσα πρὸς τοὺς φιλελευθέρους βαναπαρτικούς.

Ἔτεραι κομματικαὶ ἀποχρώσεις ἦσαν σοβαρῶτε-
ραι. Παρ' αὐταῖς ἐβολιδόσκοπεῖτο τὸ πολιτικὸν δόγμα, ἀλλαγῶ συνέπαθον πρὸς τὸ δίκαιον. Καὶ ἐκεῖνοι μετ' ἐμπαθείας ἐνδιεφέροντο ὑπὲρ τοῦ ἀπολύτου, οὗτοι δὲ ἀνεζήτουν τὴν πραγματοποίησιν ἀρχῶν ἐπὶ τοῦ ἀορίστου στηριζομένων.

✓ Τὸ ἀπόλυτον ὡς ἐκ τῆς αὐστηραῆς του ἐξακριβώσεως ὠθεῖ τὰ πνεύματα πρὸς τὸ ἀπέραντον κυανοῦν, ὅπου ἀεροβατοῦσιν ἐν τῇ ἀπειρῳ.

✓ Πρὸς ἐκκλόαψιν ὄνειροπολήματος τὸ δόγμα εἶνε ἡ προσφυστέρα ἀφετηρία, καὶ πρὸς δημιουργίαν μέλλοντος τὸ ὄνειροπόλημα ἀποβαίνει ὃ ἀκρογωνιαίος λίθος αὐτοῦ.

Ὅτι σήμερον θεωρεῖται ὡς οὐτοπία, αὔριον εἰς σάρκα καὶ ὄσᾶ μεταβάλλεται. Αἱ καθωρισμέναί γνώμαι εἶχον διπλὴν τὴν ἀφετηρίαν. Ἀρχὴ μυστηρίου ἠπεῖλει τὸ καθεστῶς, ὡς ὑποπτον καὶ κρυψίνουν. Σημεῖον εἰς ὕψιστον βαθμὸν ἐπαναστατικόν.

✓ Ἡ ὀπισθοβουλία τῆς ἐξουσίας ἐξερευνημένη προσκρούει εἰς τὴν ὀπισθοβουλίαν τοῦ λαοῦ. Ἡ ἐπώασις

ἀνταρσιῶν ἐκκολάπτει τὸν προσχεδιασμὸν πραξικοπημάτων. Ἡ

Ἐν Γαλλίᾳ δὲν ὑφίστανται εἰσέτι αἱ πολυκλαδοὶ καὶ πολυσχιδεῖς μυστικαὶ ἑταιρεῖαι ὡς ἡ γερμανικὴ *Jugendbund* καὶ ὁ ἰταλικὸς καρβοναρισμὸς. ἀλλ' οὐχ ἤρτον διενηροῦντο κρύφιαί τινες ἀναμοχλεύσεις, ριζοῦμεναι ἐν τοῖς πνεύμασι βαθμιαίως καὶ ἤδη ἀπειλητικά. Ἐν Αἴξ ἐγεννᾶτο ἡ Κουγούρδη καὶ ἐν Παρισίοις μεταξύ τόσων ἄλλων σωματείων ἡ Φιλικὴ ἑταιρεία τῶν Ἀναφραβήτων.

Τίνες ἦσαν οἱ Φίλοι τῶν Ἀναφραβήτων; Σωματεῖον σκοποῦν φαινομενικῶς μὲν τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν τέκνων, πραγματικῶς ὅμως τὴν ἀναστήλωσιν τῶν ἀνδρῶν.

Ἐπιλοφοροῦντο Φίλοι τῶν Ἀναφραβήτων. Ἀναφραβήτων ἐνόουν τὸν λαόν, ὃν πεπτωκότα ἤθελον ν' ἀνεγείρασιν. Εὐφημισμὸς ὡς βλέπετε, διὰ τὸν ὁποῖον δὲν πρέπει τις νὰ γελάσῃ. Οἱ εὐφημισμοὶ εἶνε πολὺ σοβαροὶ ἐν τῇ πολιτικῇ. Ὁ στρατηγὸς τοῦ Ἰουστινιανοῦ Ναρσῆς ἐν Ἰταλίᾳ ἀπεκλήθη Καστρατός ἐκ συγκαλύψεως τοῦ ἀληθοῦς σκοποῦ τῆς ἐκείσε ἀποστολῆς του. Οἱ Βαρβάροι ὠνομάσθησαν Βαρβερῖνοι (1). Ἐπειτα ἡ εὐαγγελικὴ ρήτρα: «Πέτρε, σὺ εἶ Πέτρος καὶ ἐπὶ ταύτῃ τῇ Πέτρᾳ οἰκοδομήσω μου τὴν Ἐκκλησίαν».

(1) Σ. Μ. Διάσημος φλωρεντιανὴ οἰκογένεια, ἧς ἐν μέλος ἀνῆλθεν εἰς τὸ παπικὸν ἀξίωμα.

Οἱ φίλοι τῶν ἀναφραβήτων (1) ἦσαν εὐάριθμοι. Ἡ ἑταιρεία ἦτον ἔτι εἰς κατάστασιν ἐμβρίου. Ἐν Παρισίοις συνηθοῦζοντο εἰς δύο τόπους πλησίον τῶν Ἀγορῶν, εἰς καπηλειὸν τι ἐπονομαζόμενον «ἡ Κόρινθος», περὶ οὗ θὰ γίνῃ λόγος πραιτέρω, καὶ πλησίον τοῦ Πανθέου, εἰς μικρὸν τι καφενεῖον, ἐπὶ τῆς πλατείας τοῦ Ἁγίου Μιχαήλ, καλούμενον «Καφενεῖον τοῦ Μουσαίου». Πλησίον τοῦ πρώτου τῶν δύο τούτων μερῶν κατῶκει ἡ ἐργατικὴ τοῦ λαοῦ τάξις* πλησίον τοῦ δευτέρου οἱ σπουδασταί.

Τὰ συμβούλια τῶν Φίλων τῶν Ἀναφραβήτων ἐγίνοντο συνήθως εἰς ἐνδότερόν τι δῶμα τοῦ καφενεῖου Μουσαίου, δῶμα διεστῶς τοῦ κυρίως καφενεῖου· διότι, βέλων νὰ μεταβῇ τις εἰς αὐτὸ, ἔπρεπε νὰ διέλθῃ μικρὸν τινα καὶ στενὸν διάδρομον. Τὸ δῶμα τοῦτο εἶχε δύο παράθυρα, καὶ ἔξοδον ἄλλην, ἀγούσαν δι' ἰδιαιτέρας κλίμακος εἰς τὴν ὁδὸν Χαλικίων. Ἐκεῖ ὠμίλουν περὶ πάντων μὲν γεγονυῖα, περὶ τινος δὲ πράγματος ἄλλου χαμηλῇ τῇ φωνῇ. Εἰς τὸν τοῖχον ἦτο καρφωμένος, τεκμήριον ἱκανὸν νὰ ἐμβάλῃ εἰς τὸ νόημα τὴν ἀστυνομίαν, παλαιὸς τις χάρτης τῆς Γαλλίας, ὡς ἦτο συγκεκροτημένη ἐπὶ τῆς Δημοκρατίας τῆς.

(1) Γαλλιστί, οἱ «Φίλοι τῶν Ἀναφραβήτων» ἐλέγοντο *les amis de F. A. B. C.* Τὰ τρία ταῦτα στοιχεῖα, τὰ πρῶτα τοῦ γαλλικοῦ ἀναφραβήτου, προφέρονται Α. Βέ, ἐνθ' ὑπάρχει καὶ γαλλικὴ μετοχὴ ἀβαισέ (*abaissé*) σημαίνουσα «εταπεινωμένος». Ἐντεῦθεν τὸ διφορούμενον τῆς ἐννοίας εἰς τὴν γαλλικὴν γλῶσσαν. — Σημ. τοῦ μετὰ τὸν κείμενον.

Οἱ πλείστοι τῶν Φίλων τῶν Ἀναλφάβητων ἦσαν σπουδασταί, συνεννοοῦντο δὲ ἀδελφικῶς μετὰ τινων ἐργατῶν. Οἱ κυριώτεροι αὐτῶν ὠνομάζοντο Ἐνζολωρᾶς, Κομπεφέρρης, Ἰωάννης Προυβέριος, Τυλλίδης, Κουρφεираός, Βαχορέλης Αἰτός ἢ Ἀετός, Εὐμορφίδης, Μέγαρος. Ὅλοι οὗτοι οἱ νέοι, διὰ τὴν στενὴν αὐτῶν φιλίαν, ἦσαν ὡς ἐμομήτριοι ἀδελφοί, καὶ ὅλοι ἦσαν ἐκ τῶν νοτιῶν ἐπαρχιῶν τῆς Γαλλίας, πλὴν ἐνός, τοῦ Ἀετοῦ.

Πρὶν ἴδῃ αὐτοὺς ὁ ἀναγνώστης βυθίζομένους εἰς τὸ σκότος τοῦ τραγικοῦ δράματος, τοῦ μέλλοντος ν' ἀναπτυχθῆ περαιτέρω ἐνώπιον ἡμῶν, ἀναγκαῖον εἶνε νὰ δώσωμεν περὶ αὐτῶν ὀλίγας τινὰς νύξεις.

Ὁ Ἐνζολωρᾶς, ὃν ἀκολούθως θὰ ἴδωμεν τίνος ἔνεκα ἀναφέρομεν πρῶτον, ἦτον υἱὸς μονογενῆς καὶ πλούσιος. Νέος ἐπέραστος, ἰκανὸς ὅμως ν' ἀναδειχθῆ τρομερός. Εἶχε καλλονὴν ἀγγέλου. Ἀντίνοος, ἀλλ' ἀγριωπός. Ἐντὸς το βλοσυροῦ ὀμματός του διέκρινες τὴν ἐπαναστατικὴν ἀποκάλυψιν. Ἦτο μύστης καὶ τῶν ἐλαχίστων λεπτομερειῶν τοῦ μεγάλου πράγματος. Παράδοξον εἰς ἔφηβον νέον οὗτος ἦτο καὶ νοῦς καὶ ἔργον προχείρως μὲν, στρατιωτικῆς τῆς δημοκρατίας· ὑπερθεν δὲ τοῦ ὑφισταμένου ὀργανοῦ, ἱερεὺς τοῦ ιδεώδους. Εἶχε τὸν ὀφθαλμὸν βαθύν, τὸ βλέφαρον ὀλίγον τι ἐρυθρόν, τὸ κάτω χεῖλος παχὺ καὶ ὑπεροπτικόν, ὑψηλὸν τὸ μέτωπον. Μολὺ μέτωπον εἰς ἓν πρόσωπον, εἶνε ὡς πολὺς οὐρανὸς εἰς ἓνα ὀρίζοντα. Ἦδὴ ἀνὴρ, ἐφαίνετο ἔτι καίς. Τὰ εἰκοσι δύο του πα-

ρίσταντο ὡς δεκαεπτὰ. Ἦτο δὲ σοβαρὸς καὶ ἐφαίνετο ὡς μὴ γινώσκων ὅτι ὑπῆρχεν ἐπὶ τῆς γῆς ὃν καλούμενον γυνή. Ἐν μόνον εἶχε πάθος, τὸ δικαίωμα· ἓνα μόνον εἶχε στοχασμὸν, τὴν ἐξάλειψιν τοῦ προσκόμματος. Μόλις ἔβλεπε τὰ ρόδα· ἠγγόει τὸ ἔαρ· δὲν ἤκουε τὰ κελαδοῦντα πτηνά· ὁ γυμνὸς τράχηλος τῆς Εὐάδνης δὲν εἶχεν ἐλκυστικὴν πλείον τοῦ Ἀριστογείτονος· πρὸς αὐτὸν, καθὼς πρὸς τὸν Ἀρμόδιον, τὰ ἄνθη ἵνα κρύπτωσι τὸ ξίφος μόνον ἦσαν καλά. Εἰς τὰς εὐωχίας ἦτο σκυθρωπός. Πρὸ παντὸς πράγματος μὴ ὄντος ἡ Δημοκρατία ἐταπείνου τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐν σεμνότητι. Ὑπῆρχεν ἐραστῆς τοῦ μαρμαρίνου ἰνδάλματος τῆς ἐλευθερίας. Ὁ λόγος του ἠκούετο τραχὺς καὶ εἶχε ρυθμὸν διθυράμβου. Οὐαὶ εἰς τὴν ἐρωτιῶσαν γραζίδα, ἣτις ἐτόλμα νὰ πειραθῆ ὅπως ἐφελκύσῃ τὴν προσοχὴν του, τεθελγμένη ὑπὸ τῶν μακρῶν βλεφαριδῶν του, τῶν ξανθῶν, καὶ ὑπὸ τῶν κυανῶν ὀμμάτων του, καὶ ὑπὸ τῆς κόμης του τῆς ἐναερίου, καὶ ὑπὸ τῶν παρειῶν του τῶν ροδίνων, καὶ ὑπὸ τῶν χειλέων του τῶν ἀβῶν, καὶ ὑπὸ τῶν δρόντων του τῶν μαρμαρίνων! Εἰς ἓν βλοσυρόν του βλέμμα ἔβλεπεν ἐνώπιόν της τὴν ἄβυσσον.

Πλησίον τοῦ Ἐνζολωρᾶ, ἐκπροσωποῦντος τὴν λογικὴν τῆς ἐπαναστάσεως, ὁ Κομπεφέρρης ἐξεπροσώπει τὴν φιλοσοφίαν αὐτῆς. Μεταξὺ δὲ τῆς λογικῆς καὶ τῆς φιλοσοφίας, τῆς ἐπαναστάσεως ἢ διαφορὰ εἶνε ὅτι ἡ μὲν λογικὴ συμπέρασμα δύναται νὰ ἔκῃ τὸν πόλεμον, ἡ δὲ φιλοσοφία λήγει εἰς τὴν εἰ-

ρήνην. Ὁ Κομπεφέρης συνεπλήρου καὶ ἐπιδώρου τὸν Ἐνζολωρᾶν. Ἦτον αὐτοῦ ὑψηλότερος καὶ μᾶλλον πλατύς. Ὁ Κομπεφέρης ἤθελε νὰ ἐγγέωνται εἰς τὰ πνεύματα τῶν ἀνθρώπων αἱ εὐρεῖαι τῶν γενικῶν ἰδεῶν ἀρχαί. Αὐτὸς ἔλεγεν «Ἐπανάστασιν, ναί, ἀλλ' ἐν πολιτισμῷ» ἐπέκεινα δὲ τοῦ ἀποκρήνου ὄρους ἀνεκάλυπτεν ἀχανῆ κυανοῦν ὀρίζοντα. Ἐντεῦθεν αἱ θεωρίαι τοῦ Κομπεφέρου εἶχον ἅπασαι εὐπρόσιτόν τι μέρος καὶ πρακτικόν. Μετὰ τοῦ Κομπεφέρου ἡ ἐπανάστασις ἦτο μᾶλλον ἀναπνευστικὴ ἢ μετὰ τοῦ Ἐνζολωρᾶ. Ὁ Ἐνζολωρᾶς ἐξέφραζε τὸ δικαίωμα αὐτῆς τὸ θεῖον καὶ ὁ Κομπεφέρης τὸ φυσικόν. Μᾶλλον τοῦ Ἐνζολωρᾶ ὁ Κομπεφέρης ἐξῆ τὴν ζωὴν ὄλων ἐν γένει. Ἐὰν εἰς τοὺς δύο τούτους νέους ἐδίδοτο νὰ ἀναβῶσι μέχρι τῆς ἱστορίας, ὁ μὲν θὰ ἀνεγράφετο δίκαιος, ὁ δὲ σοφός. Ὁ Κομπεφέρης ἦτο πρᾶος, ὡς ὁ Ἐνζολωρᾶς ἦτον αὐστηρός. Τὰ πάντα ἀνεγίνωσκεν, ἐφοίτα εἰς τὰ θέατρα διήκουε τὰ δημόσια μαθήματα. Ἐγίνωσκε τὰς καθημερινὰς προόδους τῶν ἐπιστημῶν, ἐσπούδαζε τὰ ἱερογλυφικά, ἔθραυεν ὅσους χάλικας ἀπῆντα καὶ ἐλάλει περὶ γεωλογίας· ἐσχεδιογράφει ἐκ μνήμης τὰς μηλολόνας, ἐξήλεγχε τὰ λάθη τοῦ λεξικοῦ τῆς Ἀκαδημίας· οὐδὲν ἐπεθεβαίον, καὶ οὐδὲ τὰ θαύματα· οὐδὲν ἠρνεῖτο, καὶ οὐδὲ τοὺς βρυκόλακας. Ἐφυλλολόγει τὴν συλλογὴν τῆς ἐπισήμου ἐφημερίδος τῆς Γαλλίας καὶ ἀείποτε ἐσκέπτετο. Ἐλεγεν ὅτι τὸ μέλλον ἀπόκειται εἰς τὰς χεῖρας τοῦ παιδαγωγοῦ καὶ συνεχίζεται περὶ ἐκπαιδεύσεως. Ἐφο-

θεῖτο μὴ ἡ παρούσα πτωχεία τῶν διδακτικῶν μεθόδων, ἢ αἱ σχολαστικαὶ προλήψεις περιορίσωσι βαθμῆδόν, ἀντὶ ν' ἀναπτύξωσι τὸ πνεῦμα τῆς νεολαίας. Οἱ φίλοι του ἔλεγον ὅτι ἦτο ρεμβαστῆς «μέχρι χιμαίρας». Ἐπίστευεν εἰς ὅλα τὰ τότε ὄνειρα, εἰς τοὺς σιδηροδρόμους, εἰς τὴν ἐξάλειψιν τοῦ ἄλγους ἐπὶ τῶν χειρουργικῶν ἐγχειρήσεων, εἰς τὴν αὐτέμαξιν τῶν εἰκόνων ἐπὶ λείας τινὸς ἐπιφανείας, εἰς τὸν ἠλεκτρικὸν τηλεγράφον, εἰς τὴν διεύθυνσιν τῶν ἀεροβατικῶν μηχανῶν· ὀλίγον δὲ ἐπτοεῖτο ἐκ τῶν φρουρίων, ἅτινα ἠγείροντο πανταχόσε κατὰ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους ὑπὸ τῶν προλήψεων, ὑπὸ τῶν δεσποτισμῶν καὶ ὑπὸ τῶν δεισιδαιμονιῶν. Συνετάττετο μετὰ τῶν φρονούντων ὅτι ἡ ἐπιστήμη ἐπὶ τέλους θὰ ὑπερνικήσῃ. Ὁ Ἐνζολωρᾶς ἦτον ἀρχηγός. Ὁ Κομπεφέρης ὀδηγός. Οἱ περὶ αὐτοὺς ἤθελον, μετὰ μὲν τοῦ πρώτου νὰ συμπολεμήσωσι, μετὰ δὲ τοῦ δευτέρου νὰ συμβαδίσωσιν. Ὅχι ὅτι ὁ Κομπεφέρης δὲν ἦτον ἱκανὸς νὰ πολεμήσῃ, ἀλλ' ὁ εὐρισκόμενος μεταξύ δύο φωτῶν ἔκλινε μᾶλλον πρὸς τὸ προερχόμενον ἐκ λαμπηδόνων, ἢ πρὸς τὸ ἐκ πυρκαϊᾶς. Φέγγει θεβαίως καὶ ἡ πυρκαϊά, παράγει δὲ αὐγὴν καὶ αὐτὴ, ἀλλὰ διατὶ νὰ μὴ περιμένη τις μᾶλλον τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου;

Ἦθελε νὰ ἔρχονται τὰ πράγματα εἰς τὴν ὥραν των. Φῶς διεσπαρμένον ἀπὸ καπνοῦ, πρόδοδος ἐξηγορασμένη διὰ τῆς βίας δὲν εὐηρέστουν εἰς τὸν Κομπεφέρην. Τὸ νὰ κρημνισθῇ διὰ μιᾶς ὁ λαὸς ἀφ' ἑνὸς ἀποκρήνου βράχου εἰς τὴν ἀλήθειαν, ὡς συνέβη ἐν

Γαλλία ἐν ἔτει 1793, τοῦτο τὸν ἐτρόμαζεν. Ἄλλὰ καὶ ἡ στασιμότης τοῦ ἐφαίνετο ἐτι μᾶλλον καταστροφῆς ἀξία· ἐν αὐτῇ ἔβλεπε σηπεδόνα καὶ θάνατον ὁπωσδήποτε· μᾶλλον προετίμα τὸν ἀκάθαρτον ἀφρὸν, παρά τὸ μίασμα· καὶ παρά τὸ τέλημα, προετίμα τὸν χείμαρρον καὶ παρά τὴν Νεκρὰν Θάλασσαν, προετίμα τὴν πτώσιν τοῦ καταρράκτου Νιαγάρα. Ἐνὶ λόγῳ δὲν ἤθελεν οὔτε τάχος, οὔτε ἀμνησίαν. Ἐνῶ οἱ φιλοτάραχοι φίλοι του, ἐρώμενοι τοῦ ἀπολύτου, ἐγέραιρον καὶ προεκάλουν τὰς ἐπαναστατικὰς τύχας, ὁ Κομπεφέρης ἤθελε ν' ἀφίνη τὴν πρόοδον, τὴν καλὴν πρόοδον, πρᾶττουςαν αὐτὴν ἀφ' ἑαυτῆς. Ὁ Κομπεφέρης ἦτον ἱκανὸς νὰ γονυπετήσῃ ἐνώπιον τοῦ μέλλοντος, ἰκετεύων αὐτὸ νὰ προφθάσῃ ἐν πάσῃ τῇ ἀγνότητι αὐτοῦ, ἵνα μὴ λυθῇ ῥῶθων, καὶ ἵνα μὴ διαταραχθῇ τελείως ἢ παγκόσμιος τῶν λαῶν προαγωγή ἐν τῇ ἀρετῇ. «Τὸ καλὸν πρέπει νὰ εἶνε ἀθῶον», ἔλεγε πάντοτε. Καὶ ὄντως, ἐὰν τὸ μεγαλεῖον τῆς ἐπαναστάσεως συνίσταται εἰς τὸ νὰ βλέπη τις ἐν αὐτῇ ἀτενῶς τὸ περιλαμπές ἰδεῶδες τέρμα, καὶ νὰ πτερυγίζῃ ἀνὰ μέσον τῶν κεραυνῶν αὐτῆς αἶμα ἔχον καὶ πῦρ εἰς τοὺς ὄνυχας, τῆς προόδου ὁμως ἢ καλλονῆ συνίσταται εἰς τὸ ἄσπιλον αὐτῆς.

Ὁ Ἰωάννης Προυβέριος ἦτον ἠπιωτέρου χαρακτῆρος παρά τὸν Κομπεφέρην. Οὕτως ἔρρεπεν εἰς ἔρωτας, ἐκαλλιέργει ἀνθη, ἐπαίζεν αὐλὸν, ἐστιχοῦργει, ἠγάπα τὸν λαόν, ὠκτεϊρε τὴν γυναῖκα, ἐθρῆγει ὡς παιδίον, συνέχεεν ἐν τῇ αὐτῇ πεποιθήσει τὸ μέλλον μετὰ τοῦ

Θεοῦ, καὶ ἔφεγε τὴν γαλλικὴν ἐπανάστασιν ὡς καρατομήσασαν ἓνα βασίλευ, καὶ τὸν Ἀνδρέαν Σχενιέρον (Chénier) ἓνα ποιητὴν. Εἶχε τὴν φωνὴν συνήθως μὲν λεπτήν, αἰφνιδίως δὲ ἀρρενωπήν. Ἦτο λόγιος· εἶχεν εὐρείαν παιδείαν καὶ ἰδίως ἐπέδιδεν εἰς τὰ ἀνατολικά γράμματα. Ὑπὲρ πᾶν ἄλλο ὑπῆρχεν ἀγαθός. Ἐγίνωσκεν ἰταλικά, λατινικά, ἑλληνικά, ἑβραϊκά, καὶ διὰ τοῦτο τέσσαρας μόνον ποιητὰς ἀνεγίνωσκε· τὸν Δάντην, τὸν Ἰουβενάλην, τὸν Αἰσχύλον καὶ τὸν Ἡσαΐαν. Ἐτέρπετο νὰ περιφέρεται εἰς τοὺς ἀγρούς, ὅπου ἄγρια χόρτα ὑψηλὰ μεμιγμένα μετὰ κυάμων καὶ μηκῶνων, καὶ παρετήρει τὰ νέφη σχεδὸν ὡς καὶ τὰ πολιτικὰ συμβεβηκότα. Ὅλην τὴν ἡμέραν ἠρεύνα κατὰ βάθος τὰ κοινωνικὰ ζητήματα· τὸ ἡμερομίσθιον, τὸ κεφάλαιον, τὴν πίστωσιν, τὸ συνοικέσιον, τὴν θρησκείαν, τὴν ἐλευθερίαν τῆς διανοίας, τὴν ἐλευθερίαν τοῦ ἀγαπᾶν, τὴν ἀνατροφήν, τὰς ποινὰς, τὴν πενίαν, τὸν συνεταρισμὸν, τὴν ἰδιοκτησίαν, τὴν προαγωγὴν καὶ τὴν διανομὴν, προβλήματα ὅλα, διὰ σκιᾶς καλύπτοντα τὴν ἀνθρωπίνην μυρμηκίαν· τὴν δὲ νύκτα ἐθεᾶτο τὰ ἄστρα, τὰ ἄλλα ἐκεῖνα παμμέγιστα ὄντα. Ἦτο καὶ αὐτὸς υἱὸς μονογενῆς καὶ πλούσιος, καθὼς ὁ Ἐνζολωρᾶς. Ἐλάλει ἠσύχως, ἔκλινε πλαγίως τὴν κεφαλὴν, ἐταπεινῶνεν ὑπὸ συστολῆς τοὺς ὀφθαλμοὺς, ἐμειδία ἐν ἀμηχανίᾳ, ἐφαίνετο τοὺς τρόπους ἀδέξις, ἠρυθρία διὰ τὸ μηδὲν, ὑπῆρχε δειλότατος. Ἄλλ' ὅμως ἀνδρείος.

Ὁ Φυλλίδης ἦτον ἐργάτης κατασκευάζων ριπίδια,

ὄρφανός ἐκ πατρὸς καὶ μητρὸς, μόλις καὶ μετὰ κόπου κερδαίνων τρία φράγκα καθ' ἡμέραν καὶ ἓνα μόνον ἔχων στοχασμὸν, τὴν τοῦ κόσμου ἀπελευθέρωσιν. Καὶ ἄλλην μίαν εἶχε φροντίδα· νὰ ἐκπαιδευθῆ· τοῦθ' ὄπερ ἀπεκάλει ὡσαύτως ἀπελευθέρωσιν ἑαυτοῦ. Μόνος ἔμαθε ν' ἀναγινώσκει καὶ νὰ γράφῃ· ὅτι δ' ἐγίνωσκε, τὸ ἐδιδάχθη ἀφ' ἑαυτοῦ. Ὁ Φυλλίδης εἶχε γενναίαν καρδίαν. Αἱ ἀγκάλαι του περιεπτύσσοντο τὴν οἰκουμένην ἅπασαν. Ὁρφανὸς αὐτὸς, υἱοθέτησε τοὺς λαοὺς. Στερούμενος μητρὸς, ἐμελέτησε περὶ πατρίδος. Δὲν ἤθελε νὰ ὑπάρχη ἐπὶ γῆς ἄνθρωπος ἄπατρις. "Ὅ,τι σήμερον ὀνομάζομεν ιδέαν τῶν ἐθνοτήτων, ἐκυφορεῖτο ἐντὸς τῆς ψυχῆς του. Ἐπίτηδες ἀνέγνωσε τὴν ἱστορίαν, ἵνα ἀγανακτῆ ἐν γνώσει τῶν καθ' ὧν ἡγανάκτει. Οἱ συνέταιροί του ἀπέβλεπον ἰδίως εἰς τὴν Γαλλίαν· αὐτὸς εἰς τὴν ὑφήλιον ἅπασαν· πρὸ πάντων δὲ εἰς τὴν Ἑλλάδα, τὴν Πολωνίαν, τὴν Οὐγγαρίαν, τὴν Δακίαν, τὴν Ἰταλίαν. Ἀδιακόπως προέφερε ταῦτα τὰ ὀνόματα, ἐπὶ τε τὸ προκειμένον καὶ ἔξω τοῦ προκειμένου. Διατί ἡ Τουρκία ἐπὶ τῆς Ἑλλάδος ; διατί ἡ Ρωσσία ἐπὶ τῆς Βαρσοβίας ; διατί ἡ Αὐστρία ἐπὶ τῆς Βενετίας ; αἱ παραβάσεις αὗται τὸν ἔφερον εἰς ἄκραν ἀδημονίαν. Ὁ ταπεινὸς ἐργάτης οὗτος κατέστη ὁ κηδεμὼν τῆς δικαιοσύνης· διὸ καὶ ἡ δικαιοσύνη τὸν ἀντήμειβε μεγαλύνουσα αὐτόν. Διότι τῶν ὄντι ἐν τῷ δικαίωματι ὑφίσταται ἀιδιότης. Ἡ Βαρσοβία δὲν εἶνε πλέον δυνατὸν νὰ εἶναι Ταρταρικῆ, οὐδ' ἡ Βενετία Γοτθικῆ. Οἱ βασιλεῖς οἱ προσπαθοῦν-

τες νὰ κάμουν τοῦτο χάνουν τοὺς κόπους τῶν καὶ τὴν τιμὴν τῶν ἐν ταῦτῳ. Θάπτον ἢ βράδιον, ἢ καταποντιζομένη πατρίς ἀναδύει καὶ πλέει εἰς τὴν ἐπιφάνειαν. Ἡ Ἑλλάς ἀποκαθίσταται ἢ Ἑλλάς, ἢ Ἰταλία ἀποκαθίσταται ἢ Ἰταλία. Ἡ διαμαρτύρησις τοῦ δικαίωματος κατὰ τοῦ ἀδίκου γενομένου ἐπιμένει διὰ παντός. Λαὸς δὲν κλέπτεται. Οἱ ὑψηλοὶ οὔτοι σφετερισμοὶ δὲν ἔχουσι μέλλον. Δὲν ἀφαιροῦνται ἀφ' ἐνὸς ἔθνους τὰ σήματα αὐτοῦ, ὡς ἀφαιροῦνται ἀφ' ἐνὸς μανδηλίου τὰ σημεῖα τοῦ εἰς ὃν ἀνήκει.

Ὁ Κουρφεϊράκος, εἶχε πατέρα, ὅστις ὀνομάζετο «κύριος δὲ Κουρφεϊράκος». Μία τῶν ἐσφαλισμένων ἰδεῶν πολλῶν Γάλλων, συγχρόνων τῆς παλινορθώσεως τῆς δυναστείας τῶν Βουρβόνων, ἦτον ἡ πεποίθησις, ἣν εἶχον εἰς τὸ μόνιον Δέ. Τὸ μόνιον τοῦτο οὐδεμίαν ἔχει ἔννοιαν. Ἐπὶ τῆς ἐπαναστάσεως ὅμοις τοσαύτη εἰς τὸ ἄθλιον τοῦτο μόνιον ὑπόληψις περιήπτετο, ὥστε ἐκρίθη ἐπάναγκες νὰ καταργηθῆ. Καὶ ὁ πατήρ λοιπὸν τοῦ Κουρφεϊράκου μὴ θελήσας νὰ μείνῃ κατὰ τοῦτο ὀπίσω, ἔκτοτε τὸ παρήτησεν.

Ὁ νέος Κουρφεϊράκος ὁμοιάζει κατὰ πάντα τῷ Θελωμῆ. Καθὼς πολλαὶ γυναῖκες ἔχουν κάλλος τι ἐφήμερον, παρερχόμενον μετὰ τῆς νεότητος, διὸ καὶ οἱ Γάλλοι ἀποκαλοῦν διαβολικὸν τὸ τοιοῦτο κάλλος· ὁμοίως καὶ ὁ Κουρφεϊράκος εἶχε τὸν οἶστρον ἐκείνον τῆς νεότητος, ὃν ἠδύνατό τις ν' ἀποκαλέσῃ διαβολικὸν κάλλος τοῦ πνεύματος· παρέρχεται δὲ καὶ αὐτὸ ἀκολούτως, καθὼς παρέρχεται ἡ χάρις τῆς μικρᾶς

γαλῆς, ὅταν αὐξήθῃ. Εἰς τρόπον ὥστε, ἐάν τις ἦ-
κουε τὸν Κουρφεράκον τοῦ 1828, θὰ ἔλεγεν, αἰδοῦ
ὁ Θελωμῆς τοῦ 1817ς. Ὁ Κουρφεράκος λοιπὸν ἦτο
καλὸς καὶ ἀξίος νέος· ἐπειδὴ, καίτοι ἐξωτερικῶς τὸ
πνεῦμά του εἶχεν ἄκραν ὁμοιότητα πρὸς τὸ τοῦ Θελω-
μῆ, ἐσωτερικῶς ἡ διαφορὰ ὑπῆρχε μεγάλη μεταξὺ
τῶν δύο.

Ὁ Ἐνζολωρᾶς ἦτον ὁ ἀρχηγός, ὁ Κομπεφέρης ὁ
ὁδηγός, ὁ Κουρφεράκος τὸ κέντρον. Οἱ μὲν ἄλλοι πα-
ρεῖχον φῶς περισσότερον, αὐτὸς δὲ ζέσιν περισσοτέ-
ραν· τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι ἐπέκτητο ἅπαντα τὰ προσόν-
τα κέντρον· τὰ τε σφαίροειδῆ καὶ τὰς ἀκτῖνας.

Ὁ Βαγορέλης ἦτο φαιδρός καὶ κακοήθης νεανίας·
ἀνδρείος μάλιστα, ἀλλ' ὑποία τρυπημένη κάλαθος·
ἄσπυτος συμπίπτων μετὰ τῆς ἐλευθεριότητος, φλύα-
ρος συμπίπτων μετὰ τῆς στωμυλίας, τολμηρὸς συμ-
πίπτων μετὰ τῆς αὐθαδείας. Ζύμη διαβόλου. Φρόνη-
μα εὐξέσπυτον. Ταραχοποιὸς φοβερός, δηλαδὴ οὐδὲν
ἀγαπῶν ὅσον μίαν εἶναι, ἀν ὄχι ἀνταρσίαν, καὶ οὐδὲν
ἀγαπῶν ὅσον μίαν ἀνταρσίαν, ἀν ὄχι ἐπανάστασιν.
Ἄσιπτε πρόθυμος νὰ συντρούψῃ μίαν ὕαλον, ἀκολού-
θως νὰ χαλάσῃ τὴν λιχόστριατον μιᾶς ὁδοῦ, ἐπειτὰ νὰ
καταλύσῃ μίαν κυβέρνησιν μόνον ἵνα ἴδῃ τί τὸ ἀπο-
θροῦμενον. Ἐνδέκατον ἦδ' ἔτος σπουδαστής. Ὡ-
σφραίνεται τὰ νομικά, ἀλλ' οὐ τίποτε εἶχεν ἐμβλημα,
«Ὡδέποτε δικηγόρος!» Εἰς τὰ μαθήματά του εὐρι-
σκεν ὕλην σατυρικῶν ἀσμάτων καὶ εἰς τοὺς καθηγη-
τάς τύπους γελοιογραφῶν. Καὶ ἔτρωγε κατ' ἔτος,

ἵνα μὴ κάμνη τίποτε, τρεῖς χιλιάδας φράγκων, ὁ τρι-
σκατάρατος! Εἶχε γονεῖς ἀγρότας, εἰς οὓς κατώρ-
θωσε νὰ ἐμπνεύσῃ σέβας πρὸς τὸν υἱόν.

Τὸν ἔχανες; τὸν εὕρισκας εἰς τὰ καφενεῖα· ἀλλ'
οὐδὲν εἶχεν ὠρισμένον, καθὼς οἱ συνέταιροί του. Πε-
ριεφέρετο ἀείποτε. Κατὰ βάθος, νοῦς δέξυς καὶ μᾶλλον
σκεπτικὸς παρ' ὅσον ἐφαίνετο. Ἐχρησίμεινε λοιπὸν ὡς
σύνδεσμος μεταξὺ τῶν Φίλων τῶν Ἀναλαφρήτων καὶ
ἄλλων συλλόγων, ἀσυστάτων μὲν εἰσέτι, ἀλλὰ μελ-
λόντων νὰ σχεδιασθῶσι καὶ αὐτοὶ βραδύτητον.

Μεταξὺ τοῦ κολλεγίου τούτου τῶν νεαρῶν καὶ εὐ-
κόμων κεφαλῶν ὑπῆρχε καὶ μία φαλακρά.

Αὕτη ἦτον ἡ τοῦ Ἄετοῦ, νέου εὐτραπελωτάτου,
ἀλλ' ἀτυχοῦς. Ἀπετύγγανεν εἰς ὅ,τι ἂν ἐπεχειρεῖ
καὶ ὅμως ἐγέλα ἐπὶ πάντων. Εἰκοσιπενταετῆς καὶ εἶ-
χον πέσει τῆς κεφαλῆς του αἱ τρίχες. Καὶ ὁ μὲν πα-
τήρ του διευθυντῆς τοῦ ταχυδρομείου εἰς τινα τῶν ἐ-
παρχιῶν, εἶχε κατορθῶσει ν' ἀποκτήσῃ μίαν οἰκίαν
καὶ ἓνα ἀγρόν· αὐτὸς ὅμως ἔσπευσε νὰ τὰ ἀπολέσῃ
ἀμφότερα εἰς τινα κερδοσκοπικὴν ἐπιχείρησιν, καὶ
οὕτω δὲν τοῦ εἶχε μείνει τίποτε. Εἶχεν ἐπιστήμην καὶ
πνεῦμα, ἀλλ' ἐναυάγει. Ὅλοι του οἱ ὑπολογισμοὶ εὐ-
ρίσκοντο λανθασμένοι· ὅλοι τὸν ἠπάτων· ὅτι ἂν ὠκο-
δόμει, ἐκρημνίζετο ἐπ' αὐτοῦ. Ἄν ἔσχιζε ξύλα, ἔκο-
πτεν ἓνα τῶν δακτύλων του· ἂν ἐρωμένην ἀπέκτα,
τάχιστα ἀνεκάλυπτεν ὅτι αὕτη ἠμύορει καὶ ἄλλου φί-
λου. Κατὰ πάσαν στιγμὴν τῶ ἐπέχετό τις συμφο-
ρῆ. Καὶ ἐντεῦθεν ἡ εὐθυμία του. Συνείδηζε νὰ λέγῃ

«Ἐγὼ κατοικῶ, μωρὲ παιδιὰ, ὑπὸ στέγην, τῆς ὀπίσθιας καταρακυλοῦν τὰ κεραμίδια». Πτωχὸς, ἀλλ' ἀνεξάντλητος τὸν γέλωτα. Ταχέως εὕρισκε τὸν τελευταῖον του ὄβολον, ἀλλ' οὐδέποτε τὸν τελευταῖον του καγχασμόν. Ὅπουταν ἡ κακοτυχία εἰσῆρχετο εἰς τὸ δῶμά του, αὐτὸς τὴν ἐχαιρέτιζεν ἀσμένως ὡς παλαιάν του γνώριμον. Τόσον ἦτο συνοικειωμένος μετ' αὐτῆς, ὥστε τὴν προσηγόρευεν ὑποκαριστικῶς.—Καλημέρα, Τυφλίτσα μου!

Αὐταὶ αἱ καταδρομαὶ τῆς τύχης τὸν ἔκαμαν ἐφευρετικόν. Ἐβρίθε καταφυγίων. Χρήματα δὲν εἶχεν, ἀλλ' εὕρισκε πῶς νὰ κάμῃ, ὅταν ἤθελε «μανιώδεις δαπάνας». Μίαν νύκτα κατάρθωσε νὰ φάγῃ ἕως «ἐκατὸν φράγκα» εἰς δεῖπνον μετὰ μιᾶς ἐταίρας, πρὸς ἣν, ἐν τῇ μέσῳ τῆς εὐωχίας, εἶχεν εἰπεῖ.—Κόρη τῶν πέντε εικοσαφράγκων, σύρε μου νὰ ζῆς τὰ ὑποδήματα.

Καὶ ὁ Ἄετος ἐσπούδαζε τὰ νομικὰ ἐν πάσῃ ἀνέσει, εἰς τὰ ἴχνη τοῦ Βαχορέλη. Οὗτος σπανίως εἶχεν ὠρισμένον κατάλυμα· ἐνίοτε μάλιστα οὐδὲν, ἀλλὰ κατέλυεν ἢ τὴν μὲν εἰς τούτου, ὅτε δὲ εἰς ἐκείνου τὸ δῶμα· ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς τὸ τοῦ Εὐμορφίδου. Ὁ Εὐμορφίδης ἐσπούδαζεν ἰατρικὴν, καὶ ἦτο κατὰ δύο ἔτη νεώτερος τοῦ Ἄετος.

Κατὰ φαντασίαν ἀσθενῆς, ὁ Εὐμορφίδης τοῦτο μόνον εἶχε κερδίσει ἐκ τῆς ἰατρικῆς, ὅτι ἔγινε μᾶλλον ἀσθενῆς ἢ ἰατρός. Εἴκοσι καὶ τριῶν ἐτῶν νέος ὢν, ἐνόμιζεν ἑαυτὸν καχεκτικόν· διῆγε τὸν βίον του παρα-

τηρῶν τὴν γλωσσάν του εἰς τὸ κάποπτρον. Ἐλεγεν ὅτι ὁ ἄνθρωπος μαγνητίζεται καὶ αὐτὸς ὡς ἡ βελόνη, καὶ διὰ τοῦτο προσεῖχε πάντοτε ὥστε ἡ μὲν κεφαλὴ τῆς κλίνης του νὰ κείται πρὸς νότον, οἱ δὲ πόδες πρὸς βορρᾶν, ἵνα μὴ ἐνοχλῆται διὰ νυκτὸς ἡ κυκλοφορία τοῦ αἵματος ὑπὸ τοῦ μεγάλου μαγνητικοῦ ρεύματος τῆς γῆς. P

Ἐν ὥρᾳ καταιγίδος, ἐξήταζε τὸν σφυγμόν του. Κατὰ τὰ ἄλλα ὅμως εὐθυμος καὶ αὐτὸς πάντως. Πάντα ταῦτα τὰ ἀσυμβίβαστα, νέος, μονομανῆς, φιλάσθενος, φαιδρός, συνῶκουν ἐν αὐτῷ ἐν ἄκρᾳ ἀρμονίᾳ· ἐξ οὗ προέκυπτεν ὄν τι ἕξᾶλλον καὶ ἅμα εὐάρεστον, ὃ οἱ συνέταιροί του, καθὼ φίλοι τῶν χειλεοπροσφέρτων συμφωνῶν, ἀπεκάλουν Ἐφφφφμορφίδην. -- Σὺν τῷ χέλι πάντοτε μοῦ ζεγλυστράς, τῷ ἔλεγε συνεχῶς ὁ Ἰωάννης Προυβέριος.

Ὁ Εὐμορφίδης εἶχε συνήθειαν νὰ ἐγγίξῃ πάντοτε εἰς τὴν ρινᾶν του τὴν ἄκραν τοῦ ραβδίου ὃ ἐκράτει τεκμήριον τοῦτο ἀνθρώπου ὀξύνου.

Ὅλοι οὗτοι οἱ διαφόρων φύσεων νέοι, μίαν καὶ τὴν αὐτὴν εἶχον ὅμως θεσηκεῖαν τὴν Πρόδοον. Ὅλοι ἦσαν οἱ ἄμεσοι μίτοι τῆς γαλλικῆς ἐπαναστάσεως. Καὶ οἱ κουφότεροι αὐτῶν καθίσταντο σοβαροὶ, προσφέροντες τὴν χρονολογίαν τοῦ 1789. Οἱ κατὰ σάρκα γονεῖς τῶν ἀνῆκον εἰς πάντα τὰ πολιτικὰ κόμματα· ἀδιάφορον εἰς αὐτοὺς τὸ συμμιγῆς παρελθὸν ἐκείνο· εἰς τὰς φλέβας τῶν ἐκυκλοφορεῖ τὸ καθαρὸν αἷμα τῶν ἀρχῶν. Γνώμονά τῶν εἶχον τὸ ἀδιάφθορον δίκαιον καὶ

τὸ ἀπόλυτον χρέος. Ἐταῖροι καὶ μεμνημένοι, προφυκόμενον ὑποχθονίως τὸ ἰδανικὸν ἀγαθόν.

Μεταξὺ τούτων ὄλων τῶν περιπαθῶν καρδιῶν καὶ μεταξὺ τούτων ὄλων τῶν πεποιθότων πνευμάτων, ὑπῆρχε καὶ τις σκεπτικὸς φιλόσοφος, ὡς δίσκος ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ οὗτος ἦτον ὁ Μέγαρος, ὅστις, συνήθως, ἀντὶ τῆς ὑπογραφῆς τοῦ ὀνόματός του, ἐσημείου ἐν μέγα Ρ. Ὁ Μέγαρος ἀπέειχε τοῦ νὰ πιστεῦῃ εἰς ὅτι δῆποτε. Οὗτος ἄλλως τε ἦτον ἐκ τῶν σπουδαστῶν, οὔτινες ἀπέκτησαν τὰς πλείονας γνώσεις ἐκ τῆς γνώσεως τῶν Παρισίων· ἐπειδὴ ἐγίνωσκε νὰ σοῦ εἴπῃ ποῦ κάμνουν τὸν καλλίτερον καφέν, ποῦ τὸ καλλίτερον σφαιριστήριον, ποῦ τὰ καλλίτερα κουλούρια, ποῦ αἱ ὠραιότεραι ἑταῖραι, ποῦ τὰ ὀρεκτικώτερα ἐδέσματα, καὶ ποῦ ὁ γενναιότερος τῶν λευκῶν οἴνων. Ἦτο δὲ καὶ ἐπιτηδειότατος εἰς τὴν πυγμαχίαν, τὴν ραβδομαχίαν καὶ τὸν χορὸν, ἀλλὰ πρὸ πάντων οἰνοπότης ἐξαίσιος. Ἄσχημος τρομερὰ μία περιώνυμος κατ' ἐκείνον τὸν καιρὸν διὰ τὸ κάλλος αὐτῆς ἐργατίας, ῥάπτρια γυναικείων ὑποδημάτων, ἀδημονοῦσα διὰ τὸ δυσειδὲς τοῦ νέου, εἶχεν εἰπεῖ περὶ αὐτοῦ. «Ὁ Μέγαρος εἶνε ἐκ τῶν ἀδυνάτων». Ἄλλ' ὁ Μέγαρος ὅμως δὲν ἔπαυε νὰ τὴν πολιορκῇ πρὸς ὅλας ἐν γένει τὰς γυναικας κατηύθυνε βλήματα τρυφερά, καὶ ἀσκαρδαμυκτὶ πρὸς αὐτὰς ἀτενίζων, ἐφαίνετο ὡς ἂν ἔλεγεν «Εἶνε ὅτι δὲν θέλω. Ἄν ἤθελα !» Ἐφιλοτιμεῖτο δὲ νὰ παριστᾷ πρὸς τοὺς συνεταίρους του ὅτι ὑπῆρχε περὶ ζήτητος.

Ὅλαι ἐκείναι αἱ λέξεις δικαιώματα τῶν λαῶν, δικαιώματα τοῦ ἀνθρώπου, κοινωνικὸν συμβόλαιον, καλλιχὴ ἐπανάστασις, δημοκρατία, κοινωνία, πολιτισμός, θησικία, πρόσδος πρὸς τὸν Μέγαρον ἦσαν ὡς μὴδὲν σχεδὸν ἀσήμαντα. Ἐμειδία πρὸς αὐτὰ εἰρωνικῶς. Ὁ σκεπτικισμὸς, ἡ πάρωσις αὐτῆ τοῦ νοῦ, δὲν ἀφῆκεν οὔτε μίαν ἰδέαν ἀκεραίαν ἐντὸς τοῦ πνεύματός του. Τὸ ἀπόφθεγμα τοῦ ἦτον, «Ἐν μόνον βέβαιον τὸ γεμάτο ποτήρι μου». Ἐσκωπτε δὲ πᾶσαν ἀφοσίωσιν πρὸς οἰονδήποτε πολιτικὸν κόμμα. Χαρτοπαίκτης, ἐκδεδιγημένος, ἀκόλαστος, πολλάκις δὲ καὶ μέθυσος, ἠνώχλει ἀείποτε τοὺς νέους ἐκείνους μεταρρυθμιστὰς, ἄδων ἀδιαλείπτως.

Γαῖς ὠραίαις, τὸ κρασί
Ψάλλε, λύρα μου χρυσεῖ.

Εἶχεν ἕως ὁ σκεπτικὸς οὗτος καὶ ἀφοσίωσιν τινα τυφλὴν, ὄχι πρὸς τινα ἰδέαν, οὔτε πρὸς τι δόγμα, ἢ τέχνην ἢ ἐπιστήμην, ἀλλὰ πρὸς τινα ἄνδρα· τὸν Ἐνζολωρᾶν. Ὁ Μέγαρος ἐθαύμαζεν, ἠγάπα καὶ ἐσέβετο τὸν Ἐνζολωρᾶν. Μετὰ τίνος συνεβιάζετο ὁ ἀναρχικὸς Μέγαρος ἐν τῇ φάλαγγι ταύτῃ τῶν ἀπολύτων πνευμάτων ; Μετὰ τοῦ μᾶλλον ἀπολύτου. Καὶ πῶς τὸν ἐτίθασευσεν ὁ Ἐνζολωρᾶς ; μὴ διὰ τῶν ἰδεῶν του ; Ὅχι· ἀλλὰ διὰ τοῦ χαρακτῆρός του. Φαινόμενον ὄχι σπάνιον. Ὁ σκεπτικὸς συμφωνεῖ μετὰ πιστεύοντος, ἐπειδὴ ὅτι λείπει εἰς πάντα ἄνθρωπον, ταῦτο καὶ τὸν

ἐλκύει. Οὐδείς ἀγαπᾷ τὸ φῶς ὅσον ὁ τυφλός. Ἡ νᾶ-
νος γυνὴ λατρεύει τὸν ὑψιτενῆ ἄνδρα. Ὁ Μέγαρος,
ἐνῶ ἐντὸς αὐτοῦ εἶρπεν ὁ δισταγμός, ἠγάπα νὰ βλέπῃ
ἱπταμένην τοῦ Ἐνζολωρᾶ τὴν πίστιν. Πλησίον τοῦ
Ἐνζολωρᾶ καθίστατό τι καὶ ὁ Μέγαρος, διότι ἦτο μὲν
εἶρων, ἀλλὰ καὶ εἰλικρινής· ἡ πίστις δὲν ἦτον ἐκ τῶν
ῶν οὐκ ἄνευ ἐν τῷ πνεύματί του, ἀλλ' ἡ φιλία ἦτον
ἐκ τῶν ῶν οὐκ ἄνευ ἐν τῇ καρδίᾳ του. Παράδοξος ἀν-
τίφασις τῶντι, διότι ἡ ἀγάπη εἶνε πεποίθησις. Ἀλ-
λὰ τοιαύτη ὑπῆρχεν ἡ φύσις του. Βλέπομεν τὸ ἀντί-
θετον, τὸ ἐναντίον. Ὁ Πολυδεύκης, ὁ Πάτροκλος, ὁ
Ἡφαιστῖον, ζῶσιν ὑπὸ τὸν ὄρον τοῦ νὰ προηγήται
αὐτῶν ἄλλος τις· τὸ ὄνομά των εἶνε συνέχεια, καὶ
γράφεται πάντοτε προηγούμενου τοῦ συνδέσμου «καί».
Ἡ ὑπαρξίς των δὲν ἀνήκει ὅλη εἰς αὐτοὺς, ἀλλ' εἶνε
τὸ ὀπισθεν τῆς εἰμαρμένης ἄλλου τινὸς ἀνθρώπου. Καὶ
ὁ Μέγαρος λοιπὸν ἦτο τὸ ἔμπαλιν τοῦ Ἐνζολωρᾶ
Ἐνίστε, αἱ τοιαῦται συνάφειαι ἀκολουθοῦσι καὶ τὰ
γράμματα τοῦ ἀλφαβήτου· τὸ Ο μετὰ τοῦ Π εἶνε ἀ-
χώριστα. Εἶπέ Ο καὶ Π, καὶ λέγεις Ὁρέστης καὶ Πυ-
λάδης.

Ὁ Μέγαρος, ἀληθὴς δορυφόρος τοῦ Ἐνζολωρᾶ, τὸν
ἠκολούθει πανταχόσε. Τὸν ἠνείχοντο οἱ ἄλλοι, διότι
ἦτον εὐθύμος· ἀλλ' ὁ Ἐνζολωρᾶς ἐφέρετο πρὸς αὐτὸν
ἀποτόμως διὰ τὸν σκεπτικισμόν του· τὸν παρηγκώ-
μιζεν, ἀλλ' αὐτὸς ἐπανήρχετο ἀείποτε πλησίον του
λέγων· «Τί λαμπρὸ μάρμαρο σοῦ εἶνε, ὁ διάβολος !»

B'.

Προσθήκη Μαρίου

Ἦτον ἀπόγευμα μιᾶς τῶν ἡμερῶν, καὶ ὁ Ἄστος
ἴστατο εἰς τὴν θύραν τοῦ καφενείου τοῦ Μουσαίου,
ἀργός καὶ ἀνακυκλῶν κατὰ διάνοιαν μικρὸν τι δυστύ-
χημα συμβάν εἰς αὐτὸν τὴν προχθὲς ἐν τῇ σχολῇ τῆς
νομικῆς καὶ μετατρέπων τὰ περὶ τοῦ μέλλοντός του
σχέδια, καίτοι ὅπως ἀφηρημένα.

Ἐβλεπε πρὸς τὴν πλατεῖαν τοῦ Ἁγίου Μιχαὴλ
ὡς αὐτομάτως, ὅτε παρετήρησεν ἀμάξιόν τι δίτροχον
ἐλθὼν ἕως ἐκεῖ ἐμπρός, καὶ οὔτε προχωροῦν παρέκει,
οὔτε ἰστάμενον, ὡσὰν οἱ ὀχούμενοι ἐπ' αὐτοῦ νὰ κα-
τείχοντο ὑπὸ τινος ἀμφιβολίας. Ἦσαν δὲ οὗτοι ὁ ἄ-
μαξήλατης καὶ πλησίον του νέος τις· ἀπέναντι δὲ τοῦ
νέου ἔκειτο ὁδοιπορικὸς σάκκος, φέρων γεγραμμένον
διὰ μεγάλων μελανῶν γραμμάτων, ὁρατῶν εἰς τοὺς
διαβάτας, τὸ ὄνομα Μάριος Πομμερσού !

Μόλις παρετήρησεν ὁ Ἄστος τὸ ὄνομα τοῦτο, καὶ
μεταβαλὼν θέσιν ἀμέσως, ἀνέκραξε πρὸς τὸν νέον,
ὅστις ἐκάθητο ἐπὶ τοῦ ἀμαξίου·

— Κύριε Πομμερσού !

Ἐστάθη τότε ἀμέσως τὸ ὄχημα· ὁ δὲ νέος, ὅστις
ἐπίσης ἐφαίνετο περίσκιετος μέχρι ἐκείνης τῆς στιγ-
μῆς, ἤγειρε τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ εἶπεν·—Αἱ !

— Εἴσθε ὁ κ. Μάριος Πομμερσού ;

— Μάλιστα.

— Σᾶς ἐζητοῦσα, εἶπεν ὁ Ἄετός.

— Ἐμέ ; ἠρώτησεν ὁ Μάριος· διότι ἦτον αὐτὸς τῶντι ἀπερχόμενος ἀπὸ τῆς οἰκίας τοῦ πάππου του ἔβλεπε δ' ἐνώπιόν του πρόσωπον ὃ δὲν εἶχεν ἄλλοτε ἰδῆ. Δὲν σᾶς γνωρίζω, κύριε.

— Καὶ οὐτ' ἐγὼ σᾶς γνωρίζω, ἀπεκρίθη ὁ Ἄετός.

Ὁ Μάριος ὑπέλαβεν ὅτι ὁ πρὸς αὐτὸν ἀποτεϊνόμενος ἠθέλησε νὰ τὸν ἐμπαίξῃ ἐν τῷ μέσῳ τῆς ὁδοῦ καὶ ἐπειδὴ δὲν ἠνείχετο τοιοῦτους ἀστεϊσμούς, μάλιστα δ' ἐνῶ διέκειτο εἰς τοιαύτην περίστασιν τοῦ βίου του, συνωφρῶθη ὀργίλως. Ἄλλ' ὁ Ἄετός, ἀτάραχος ὅλως διόλου, τῷ εἶπε—Προχθὲς δὲν ἦσθε εἰς τὴν σχολὴν ;

— Πιθανὸν νὰ μὴν ἦμουν.

— Βεβαίως δὲν ἦσθε.

— Καὶ πῶς ; εἰσθε σπουδαστής ; ἠρώτησεν ὁ Μάριος.

— Καθὼς καὶ σεῖς· μάλιστα. Προχθὲς ἐμῆξα τυχαίως εἰς τὴν σχολὴν. Δὲν ἤξεύρω πῶς μοῦ κατέβηκε. Ὁ καθηγητὴς ἔβαλε ν' ἀναγνώσουν τὸν ὀνομαστικὸν κατάλογον. Τώρα τοὺς ἤλθε καὶ αὐτὴ ἡ γελοία ἰδέα, νὰ θέλουν νὰ μάθουν ἂν εἶνε παρόντες ὅλοι οἱ σπουδασταί. Ὅστις ἀπὸ τοὺς σπουδαστὰς τύχη τρίς ἀπὸν ἀποβάλλεται ἐκτὸς ἂν θέλῃ νὰ ρίψῃ ἑξήγτα φράγκα εἰς τὰ χαμένα.

Ὁ Μάριος ἤρξατο νὰ προσέχῃ. Ὁ Ἄετός ἐξηκολούθησε—Τὸν κατάλογον ἀνεγίνωσκεν ὁ Ξανθίδης. Γνωρίζετε τὸν Ξανθίδην· ἐκεῖνον μὲ τὴν μῦτη τὴν

σουβλερῆ, τὸν κακότροπον, ὅστις φαίνεται ὡς νὰ ἀναγαλλιάζῃ, ὅταν μυρισθῆ κανένα ἀπόντα. Ἐπίτηδες ἤρχισεν ἀπὸ τὸ στοιχεῖον Π. Ἐγὼ εἶχα ἄλλοῦ τὴν προσοχὴν μου, ὡς μὴ ἐνεχόμενος εἰς αὐτὸ τὸ στοιχεῖον. Ὅλα τὰ ὀνόματα ἀπεκρίνοντο. Ἐκείνην τὴν ἡμέραν ἔτυχε παροῦσα ἅπανα ἡ οἰκουμένη καὶ ὁ Ξανθίδης ἦτο περίλυπος δι' αὐτό. Ἐλεγα μὲ τὸν νοῦν μου—Φίλε Ξανθίδη, δὲν θὰ σοῦ φέξῃ τελείως σήμερον Ἐξαφνα ὁ καλὸς σου κράζει· «Μάριος Πομμερσύ», καὶ ἐνταῦτῳ λαμβάνει τὸ κονδύλι εἰς τὸ χέρι του. Δὲν μ' ἐβάσταξεν ἡ ψυχὴ, κύριέ μου· ἰδοὺ τώρα, εἶπα κατὰ νοῦν, ἕνας ἄξιος νέος, τὸν ὁποῖον θὰ σβύσουν ἀπὸ τὸν κατάλογον. Προσοχὴ ὁ νέος αὐτὸς, ἀφοῦ εἶνε ἀπὸν, θὰ εἶνε ἄνθρωπος ὅστις εἰξεύρει νὰ ζῆ. Αὐτὸς δὲν θὰ συγκαταλέγεται μὲ τοὺς ἐπιμελεῖς σπουδαστὰς· μὲ τοὺς σπουδαστὰς ἐκείνους, οἵτινες θαρρεῖς πῶς ἔχουν μολύβι εἰς τὰ ὀπίσθιά των, καὶ κάθονται λοιπὸν αἰωνίως, ἔχοντες τὸ πρόσωπόν των μέσα εἰς τὸ βιβλίον των· ἀλλὰ θὰ εἶνε κανένας ἀκαμάτης, βέβαια, καὶ αὐτὸς, ἴσως μάλιστα καὶ ἀπὸ τοὺς μᾶλλον ἀξιότιμους, ὃ ὁποῖος τίς οἶδε ποῦ περιφέρεται. νέος, ἀγραυλῶν, καλλιεργῶν αὐτὴν ἢ ἐκείνην, ἴσως δὲ αὐτὴν τὴν ὥραν εὐρισκόμενος καὶ πλησίον τῆς ἐρωμένης τῆς ἰδικῆς μου. Ἄς τὸν σώσωμεν. Τρίτην φορὰν ὁ Ξανθίδης ἐπανέλαβε κατ' αὐτὴν ἐκείνην τὴν στιγμήν· «Μάριος Πομμερσύ !» «Παρὸν !» ἀποκρίνομαι. Καὶ τοιουτοτρόπως τὸ ὄνομά σας ἔμεινεν ἄσβεστον.

— Κύριέ μου ! . . . ὑπέλαβεν ὁ Μάριος.

— Τὸ ὄνομα δὲ τὸ ἰδικόν μου, Ἄετος, δοῦλός σας, ἐσβέσθη ἀπ' ἐναντίας.

— Πῶς ! ἀνέκραξεν ὁ Μάριος.

— Πῶς ! Τὸ πρᾶγμα εἶνε ἀπλούστατον. Ἐστεκόμην πλησίον τῆς καθέδρας διὰ νὰ ἀποκριθῶ, καὶ πλησίον τῆς θύρας διὰ νὰ φύγω. Ἄμέσως ὁ μισαρὸς ὁ Ἐανθίδης πηδᾷ ἀπὸ τὸ Π. εἰς τὸ Α. τοῦ καταλόγου, εἰς τὸ ἀρχικὸν δηλαδὴ στοιχεῖον τοῦ ὀνόματός μου, καὶ ἀνακράζει τὸ ὄνομά μου. « Ἄετος ! » — « Παρὼν ! » πάλιν ἐγὼ ἀποκρίνομαι. — Πῶς ! γυρίζει καὶ μοῦ λέγει μὲ μίαν ἠπιότητα τίγρεως ὁ Ἐανθίδης, ἀφοῦ εἶσαι Πομμερσύ, δὲν εἶσαι βέβαια Ἄετος. (Μὲ συγχωρεῖτε διὰ τὴν σύμπτωσιν τῶν δύο τούτων λέξεων εἰς τὴν φράσιν. . .) Καὶ πιάνει ἀμέσως καὶ μὲ σβύνει ὁ ἀλιτήριος.

— Πολὺ τοῦτο μὲ λυπεῖ, κύριε. . .

— Νὰ πάγη νὰ μοῦ χαθῆ ! ὁ φαρμακομύτης ! ὁ ἀπεχθέστατος ! Καθὼς ἄλλοι αὐτὸς ἐσθυσεν ἐμὲ, οὕτω καὶ ὁ Θεὸς θὰ τὸν σβύσῃ ἀπὸ τὸ βιβλίον τῶν ζώντων. Ὑποθέσατέ τον καὶ ὡς νεκρόν.

— Μοῦ κακοφαινεται, εἶπεν ὁ Μάριος.

— Ἠθέλησα νὰ σᾶς εἰπῶ, νὰ λάβετε λοιπὸν τὰ μέτρα σας, κύριέ μου, ὥστε νὰ εἴσθε τοῦ λοιποῦ ἀκριβοῦς, διὰ νὰ μὴ σβεσθῆ ἄλλοτε ἔνεκεν ὑμῶν ὁ πλησίον.

— Τῆ ἀληθείᾳ, αὐτὸ τὸ πρᾶγμα μὲ καταθλίβει.

Ὁ Ἄετος ἔβαλε τότε μέγαν γέλωτα. — Ἐμὲ δ' ἐξ ἐναντίας πληροῖ χαρᾶς. Ἦμουν εἰς τὴν ἀκμὴν, ἐ-

θελφὲ, νὰ γίνω δικηγόρος, καὶ τῶρα μὲ τοῦτο τὸ περιστατικὸν σώζομαι. Σᾶς χαρίζω ὅλους τοὺς θριάμβους τοῦ δήματος. Οὐδὲ τὴν χήραν νὰ ὑπερασπίσω, οὐδὲ τὸ ὄρφανόν νὰ κατηγορήσω. Μέγα εὐτύχημα τὸ ὅποιον θὰ χρεωστῶ εἰς σᾶς, κύριε Πομμερσύ. Μὴ σας μέλη τιποτε. Ἐννοῶ μάλιστα νὰ σᾶς κάμω μίαν πάνδημον ἐπίσκεψιν εὐχαριστίας. Ποῦ διαμένετε ;

— Εἰς τὸ ἀμάξι, καθὼς μὲ βλέπετε, εἶπεν ὁ Μάριος.

— Σημεῖον ὄλβου πολλοῦ, ὑπέλαβεν ὁ Ἄετος. Εἴσθε εὐτυχῆς, κύριέ μου. Ἐκεῖ μέσα πρέπει νὰ σᾶς χρειάζονται ἕως ἐννέα χιλιάδες φράγκων δι' ἐνοίκιον.

Καὶ ἐκείνην τὴν στιγμήν ἐξήρχετο ἐκ τοῦ καφενοῦ ὁ Κουρφεϊράκος.

Ὁ Μάριος ἐμειδίασε περιλύπως. — Εἶνε τῶρα δύο ὧραι ποῦ εὐρίσκομαι ἐντὸς τοῦ θησαυροῦ μου τούτου, καὶ ἐπιθυμῶ νὰ ἐξέλθω, καὶ ποῦ νὰ κατευθυνθῶ ἀφοῦ ἐξέλθω, ἀπορῶ. Καταφύγιον περιζητῶ.

— Κύριε, εἶπεν ὁ Κουρφεϊράκος, ἔλθετε ὅπου κ' ἐγὼ κατοικῶ, ἂν θέλετε.

— Ἐγὼ θὰ σᾶς προσεκάλουν πρῶτος, εἶπεν ὁ Ἄετος, ἀλλὰ καλιὰν ἐγὼ δὲν ἔχω.

— Βουβάσου, Ἄετέ ! ἐπέφερον ὁ Κουρφεϊράκος καὶ ἀναβάς εἰς τὸ δίτροχον ἀμάξιον, προσέθεσεν ἀποταθεὶς πρὸς τὸν ἀμαξηλάτην

— Εἰς τὸ ξενοδοχεῖον τῆς Θύρας τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου.

Κατ' ἐκείνην λοιπὸν τὴν ἐσπέραν, ὁ Μάριος κατέλυσεν εἰς ἓν τῶν δωματίων τοῦ ξενοδοχείου ἐκείνου, σύνεγγυς τοῦ δωματίου τοῦ Κουρφεϊράκου.

Γ'.

Ὁ ὀπισθόδομος τοῦ καφενεῖου Μουσαίου

Ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν, ὁ Μάριος κατέστη φίλος τοῦ Κουρφεϊράκου. Ἡ νεότης εἶνε ἐποχὴ τῶν ἀμέσων συσχετισμῶν καὶ τῶν ταχειῶν συνουλώσεων. Ὁ Μάριος, πλησίον τοῦ Κουρφεϊράκου, ἀνέπνεεν ἐλευθέρως· πρᾶγμα νέον εἰς αὐτόν. Ὁ Κουρφεϊράκος δὲν ἠθέλησε νὰ ἐξετάσῃ τὰ κατὰ τὸν Μάριον, καὶ οὔτε τοῦ ἤλθε τοῦτο εἰς τὸν νοῦν. Εἰς ταύτην τὴν ἡλικίαν, αἱ μορφαὶ ἀμέσως ἐκφράζουσι τὰ πάντα, ὥστε ὁ λόγος ἀποβαίνει ἀνωφελής.

Μίαν μόνον πρωΐαν ὁ Κουρφεϊράκος τὸν ἠρώτησε, χωρὶς τινος προηγουμένης περιφράσεως.— Ἀληθινὰ ἔχεις πολιτικὸν τι ἴδιον φρόνημα;

— Πῶς! ἀπήντησεν ὁ Μάριος, σχεδὸν ὡς προσβληθεὶς ὑπὸ τῆς ἐρωτήσεως ταύτης.

— Θέλω νὰ εἰπῶ τίνος πολιτικοῦ φρονήματος εἶσαι;

— Δημοκρατικὸς καὶ βοναπαρτικὸς.

— Χρῶμα μικτὸν, ἐπεῖπεν ὁ Κουρφεϊράκος.

Τὴν ἐπαύριον ὁ Κουρφεϊράκος εἰσήγαγε τὸν Μάριον εἰς τὸ καφενεῖον τοῦ Μουσαίου, ἔπειτα δὲ τοῦ

εἶπε κρυφίως εἰς τὸ ὦτιόν. «Ἐδῶ θὰ σὲ εἰσάξω εἰς τὴν ἐπανάστασιν». Καὶ ὀδηγήσας αὐτὸν εἰς τὴν αἴθουσαν τῶν Φίλων τῶν Ἀναλφαβήτων, τὸν παρουσίασεν εἰς τοὺς ἄλλους συνεταίρους, λέγων χαμηλῇ τῇ φωνῇ τὴν ἀπλὴν ταύτην λέξιν, ἣν ὁ Μάριος δὲν ἐνόει.—Μαθητής.

Ὁ Μάριος ἐνέπεσεν εἰς σφρηκίαν πνευμάτων. Ἄλλως τε, καίτοι αὐτὸς σιωπηλὸς καὶ σοβαρὸς, οὐδ' ὁ ἦτρον περωτὸς ὅμως ἦτρον, οὐδ' ὁ μετριάωτερον συγκροτημένος καὶ ἔνοπλος. Ἄλλ' ὡς συνειθισμένος μέχρι τοῦδε εἰς τὴν μοναξίαν καὶ κλίνων πρὸς τὸν μονόλογον ἐκ φύσεώς τε καὶ ἔξεως, ἐθρουβήθη ὀλίγον ἐκ τῆς λάλου ἐκείνης νεολαίας, ἣν εἶδε περὶ αὐτὸν αἰφνιδίως. Αἱ ιδέαι τῶν νέων φούτων ὑπολλάκις ἀπεμακρύνοντο ἀπὸ τῶν ἰδίων του τοσοῦτον, ὥστε τὰς ἔχανε εἰς τὴν πτῆσίν των. Ἦκουε περὶ φιλοσοφίας, φιλολογίας, τεχνῶν, ἱστορίας, θρησκείας, ἄλλα πράγματα, εἰς αὐτὸν ἀπροσδόκητα· χάος. Αὐτὸς ἐνόμιζεν ὅτι, παραιτήσας τὰ φρονήματα τοῦ πάππου του καὶ ἀσπασθεὶς τὰ τοῦ πατρός του, εἶχε λιμενισθῆ τέλος. Νῦν ἤρξατο νὰ διακρίνῃ, καίτοι ἀμυδρῶς ἔτι, ὅτι δὲν ἦτρον ὡς ἐνόμιζεν. Ἡ γωνία ὅπου ἔβλεπε πᾶν πρᾶγμα, πάλιν ἤρξατο νὰ μετατοπιζέται πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν του. Ὁ ὀρίζων μετεκινεῖτο περίεξ του. Ἀλλόχοτος ἐσωτερικὸς μετατοπισμὸς! Σχεδὸν ἐπασχεν ἐξ αὐτοῦ. Τῷ ἐφάνη ὅτι πρὸς τοὺς νέους ἐκείνους οὐδὲν ὑπῆρχεν ὄσιον. Τοὺς ἤκουε λαλοῦντας περὶ πάντων παραδόξως· αἱ ἐπιλήθαι των ἠκούοντο ἐκ τῆς ἐπιλήθαις του.

ὡς ἔτι δειλόν. Οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ἔλεγεν «Ὁ Αὐτοκράτωρ» μόνον ὁ Ἰωάννης Προυβέριος ἔλεγεν ἐνίοτε «Ὁ Ναπολέων» οἱ ἄλλοι ὅλοι ἔλεγον «Ὁ Βοναπάρτης». Ὁ Ἐνζολωρᾶς προέφερεν «Ὁ Βουοναπάρτης».

Κατ' ἄλλην τινὰ ἐσπέραν, ἔτυχον συνηγμένοι εἰς τὸν ὀπισθόδομον τοῦ καφενεῖου Μουσαιίου ὅλοι σχεδὸν οἱ Φίλοι τῶν Ἀναλφαβήτων. Πάντες οἱ λύχνοι τοῦ πολυελαίου ἦσαν ἀνημμένοι. Κατ' ἐκείνην τὴν νύκτα, τοῦ Μαρίου τὸ πνεῦμα ἠσθάνθη ἀληθινὸν σεισμόν.

Ἐγένετο λόγος περὶ μυρίων πραγμάτων, ἀνευ μὲν ἔμπαθείας, ἀλλὰ μετὰ πολλοῦ θορύβου. Πλὴν τοῦ Ἐνζολωρᾶ καὶ τοῦ Μαρίου σιωπῶντων, ἕκαστος ἐδημηγόρει, καὶ πολλάκις ἀσυναρτήτως. Οὐδεμία γυνὴ ἦτο δέκτῃ εἰς τὸν ὀπισθόδομον, ἐκτὸς κόρης τινός, πλυνοῦσῃς τὰς κύμβας τοῦ καφενεῖου· αὕτη μόνη διήρχετο διὰ τοῦ δωματος ἐκείνου ἐκ διαλειμμάτων, μεταβαίνουσα ἀπὸ τὴν βρύσιν εἰς τὸ κυρίως καφενεῖον.

Ὁ Μέγαρος, βεβακχευμένος κατὰ τὸ σῦνηθες, ἐξεκώφαινε διὰ τῶν παραλογισμῶν του τὴν ὀμήγηριν.

— Διψῶ! Πίνειν βούλομαι, ὦ θνητοί. Τὸ ζῆν θέλω νὰ λησμονήσω. Ἡ ζωὴ, μωρὰ παιδιὰ, εἶνε μία μυστὰ ἐφεύρεσις, γενομένη ἀγνωστὴ ὑπὸ τίνος. Αὐτὸ τὸ πρᾶγμα δὲν ἀρκεῖ τελειῶς καὶ δὲν ἀξίζει λοιπὸν τίποτε. Διὰ νὰ ζῆσῃ ὁ ἄνθρωπος πρέπει νὰ σπάνῃ κάθε στιγμή τὰ κέρατά του. Ἡ εὐδαιμονία εἶνε μόνον ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος τῆς χρωματισμένης ἀπὸ τὸ ἄλλο τὴν πρῶγον οἱ σιδωλῆκες. Ὁ Ἐκκλησιαστὴς εἶπε «τὰ

πάντα ματαιότης» καὶ εἶμαι τῆς γνώμης αὐτοῦ τοῦ καλοῦ ἀνθρώπου, ὅστις οὔτε ὑπῆρξεν ἴσως ποτέ. Τὸ μὴδὲν ἐντρέπονταν νὰ περιπατῆ γυμνὸ, καὶ ἐνεδύθη τὴν ματαιότητα. Κρίμα νὰ εἶμαι ἀμαθής! ἀλλέως θὰ σᾶς ἀράδιαζα ἕνα σωρὸ πρᾶγματα. Ἄλλ' ἐν οἶδα ὅτι οὐδὲν εἶδα. Ἡ ἀρετὴ... ἔχει καὶ αὐτὸ τὸ πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον ὀνομάζουν ἀρετὴν, τόσα ἐλαττώματα, ὅσας τρύπας εἶχε τοῦ Διογένοους ὁ τρίβων. Παραδείγματος χάριν ποῖον θαυμάζετε, εἰπέτε μου; τὸν φονευθέντα ἢ τὸν φονεύσαντα; τὸν Καίσαρα ἢ τὸν Βροῦτον; Ἐν γένει ἐπαινοῦν τὸν φονεύσαντα. Ζήτησθε τὸ Βροῦτος! ἐφόνευσε. Ἴδου ἡ ἀρετὴ. Πολλὴ καλὰ, ἀρετὴ, ἀλλ' ἐν ταύτῃ καὶ μανία. Αὐτοὶ οἱ μεγάλοι λεγόμενοι ἄνδρες ἔχουν σπύλους φοβεροὺς ἐπάνω των. Ὅλα δὲ ἐπιτήδευσις καὶ ἀπομίμησις. Αὐτοὶ οἱ αἰῶνες ἀντιγράφουν ὁ εἰς τὸν ἄλλον. Ἡ μάχη τοῦ Μαρτέγγου μὴ δὲν εἶνε ἀντίγραφον τῆς ἐν Πύδνῃ; Καὶ ἔπειτα, νίκη· τί θὰ εἰπῆ νίκη! Οὐδὲν βλακωδέστερον τοῦ νικᾶν. Νὰ πείσῃς σ' ἔχω ἄξιον, ὄχι νὰ νικήσῃς. Ἡ δόξα ἢ ἀληθὴς εἶνε τὸ πείθειν. Σᾶς ἔχω ἄξιους ν' ἀποδείξετε ἐν πρᾶγμα, ἀν εἰμπορέσετε. Ἄλλὰ σεῖς μόνον ἀν ἐπιτύχετε, μεγαλαυχεῖτε. Ὡ τῆς μετριότητος! ὦ τῆς ἀσημαντότητος! Ἐκάματε κατὰ κτησιν ὦ τῆς ἀθλιότητος! Εἰς ὅλα ματαιότης καὶ ἀνανδρία. Ὅλα ὑπέικουν εἰς τὴν ἐπιτυχίαν, καὶ αὐτὴ ἢ γραμματικὴ. Ἀποστρέφουμαι ἄρα τὸ ἀνθρώπινον γένος. Φέρετε δὲ νὰ ἰδῶ καὶ τοὺς λαοὺς. Ποῖον λαὸν νὰ θαυμάσω θέλετε; Τὴν Ἑλλάδα; Οἱ Ἀθηναῖοι, οἱ

Παρισίνοι ἐκείνου τοῦ καιροῦ, ἐθανάτωσαν τὸν Φωκίωνα καὶ ἐκολάκευαν τοὺς τυράννους εἰς τοιοῦτον βαθμόν, ὥστε ὁ Ὅνησίφορος ἔλεγε περὶ τοῦ Πεισιστράτου. «Τὸ οὐρόν του ἐλκύει τὰς μελίσσας». Ἡ τὴν Ἀγγλίαν νὰ θαυμάσω θέλετε; ἢ τὴν Γαλλίαν; Τὴν Γαλλίαν διατί; διὰ τοὺς Παρισίους τῆς; Σᾶς εἶπα τὴν γνώμην μου περὶ τῶν Ἀθηῶν. Τὴν Ἀγγλίαν διατί; διὰ τὸ Λονδῖνόν τῆς; μισῶ τὴν Καρχηδόνα. Τὸ Λονδῖνον ἔπειτα, ἂν καὶ μητρόπολις τῆς πολυτελείας, εἶνε ἢ φωλεὰ τῆς πενίας. Μόνον εἰς μίαν τῶν ἐνοριῶν τῆς μεγαλοπόλεως ἐκείνης ἀποθνήσκουν τῆς πείνης κατ' ἔτος ἑκατὸν ψυχαί. Τοιαύτη ἢ Ἀλθίων. Εἰς ἐπίμετρον τῆς συμφορᾶς, σᾶς λέγω ὅτι εἶδα καὶ μίαν ὀρχηστρίδα Ἀγγλίδα νὰ χορεύῃ μὲ στέφανον ἀπὸ ρόδα καὶ μὲ κυανὰ ὀμματοῦάλια!

Τὸν Ἀγγλον ἂν δὲν θαυμάζω, τὸν Τζὼν Βουλ, θέλετε τὸν ἀδελφόν του τὸν Ἰωνάθαν νὰ θαυμάσω; Ὁλίγον νοστιμιεύομαι καὶ τὸν ἀνδραποδιστὴν ἐκεῖνον. Ἀφαιρέσατε τὸ «χρόνος χρῆμα», τί θὰ ἔμενε τῆς Ἀγγλίας; Ἀφαιρέσατε τὸ «βάμβαξ ἀναξ», τί θὰ ἔμενε τῆς Ἀμερικῆς; Παραλείπω τὴν Γερμανίαν, τὴν Ἰταλίαν, τὴν Ρωσίαν κτλ. Ὡς γνώσεις ὠφελίμους, αὐτὰς μόνον θεωρῶ ἐγὼ εἰς τὰς Βρυξέλλας ἐξοδευέται ὁ περισσότερος ζῦθος, εἰς τὴν Στοκχόλμην ἢ περισσότερα ρακὴ, εἰς τὴν Μαδρίτην ἢ περισσότερα σκοκολάπα, εἰς τὸ Ἀμστελδάμον ἢ περισσότερα γινέβρα, εἰς τὸ Λονδῖνον τὸ περισσότερο κρασί, εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἢ περισσότερος μαφές, εἰς τοὺς

Παρισίους τὸ περισσότερο ἀψίνθιον. Τοῦτέστιν, οἱ Παρίσιοι ὑπερέχουν πάντων καὶ πασῶν.

Ταῦτα καὶ ἄλλα ἔλεγεν ὁ Μέγαρος ἐν τῇ μέθῃ του.

— Σιώπαινε πλέον, κεφαλαῖον Ρ! ἀνέκραξεν ὁ Ἀετός, συζητῶν μετὰ τινῶν ἄλλων παρέκει νομικὴν τινα διατριβήν.

Δύο ἄλλοι παρέκει, καθήμενοι πλησίον τραπέζης, ὅπου χάρτης καὶ μελανοδοχείον, κατεγίνοντο νὰ προσχεδιάσωσι κωμωδίαν. Ἔτεροι συνωμίλουν περὶ μελλούσης τινὸς μονομαχίας, ἕτεροι περὶ ποιήσεως, καὶ ἕτεροι ὁ Κομπεφέρης καὶ ὁ Κουρφεϊράκος μετὰ τούτων, περὶ πολιτικῆς.

— Πρῶτον πάντων, ἔλεγεν ὁ Κουρφεϊράκος, δὲν θέλω βασιλεῖς καὶ διὰ μόνον τὸν λόγον τῆς οἰκονομίας ἂν δὲν ἐσύμφεραν, πάλιν δὲν θὰ τοὺς ἤθελα. Ὁ βασιλεὺς εἶνέ τι παράσιτον. Δωρεᾶν δὲν κἀθηται κανένας βασιλεὺς. Παρατηρήσατε πόσον πολυδάπανον πρᾶγμα εἶνε οἱ βασιλεῖς. Ἐπὶ τοῦ θανάτου τοῦ Φραγκίσκου Α' τὸ δημόσιον χρέος τῆς Γαλλίας συνίστατο εἰς τριάντα χιλιάδων φράγκων τόκους. Ἐπὶ τοῦ θανάτου τοῦ Λουδοβίκου ΙΔ' τὸ χρέος ἀνέβαινεν εἰς δώδεκα χιλιάδας ἑκατομμυρίων. Δεύτερον, μὴ πρὸς βάρος τοῦ Κομπεφέρη, ἀλλὰ τὸ λεγόμενον σύνταγμα εἶνε καλὸν μέσον πρὸς πολιτισμὸν τῶν ἀνθρώπων. Τινὲς φρονοῦν ὅτι τὸ σύνταγμα χειραγωγεῖ τὸν λαὸν βαθμηδὸν εἰς τὴν δημοκρατίαν ὅτι εἶνε καλὴ μεταβατικὴ γέφυρα ἀπὸ τῆς μοναρχίας εἰς τὴν δημοκρα-

τίαν ἢ συνταγματικὴ αὐτῆ κομωδία. Τίποτε, κύρι-
οί μου! Μὲ μισὸν φῶς ποτὲ δὲν πρέπει νὰ φωτίζωνται
οἱ λαοί. Αἱ ὑγιεῖς ἀρχαὶ ἀχριοῦν καὶ μαραίνονται μέ-
σα εἰς τὸ συνταγματικὸν ὑπόγειόν σας. Μὴ νόθα
πράγματα· μὴ συνυποσχετικά, μὴ ἐπιδαφιλεύσεις βα-
σιλέως πρὸς τὸν λαόν. Πλησίον τῆς χειρὸς τῆς δι-
δούσης, ὑπάρχει ὁ ὄνυξ ὁ ἀφαιρῶν τὰ δοθέντα. Τὸ
σύνταγμα εἶνε προσωπεῖον· τὸ ψεῦδος κείται ὑπ' αὐ-
τό. Λαὸς ὅστις δέχεται σύνταγμα παραιτεῖται τῶν
δικαιωμάτων του. Τὸ δικαίωμα δὲν εἶνε δικαίωμα,
ἐν δὲν ὑπάρχη ἀκέραιον. Ὅχι σύνταγμα, ὄχι!

Ἦτο χειμῶν, δύο ξύλα χονδρὰ ἐλαμπάδιζον ἐν τῇ
ἐστία. Ὁ Κορφεϊράκος δὲν ἠδυνήθη νὰ κατισχύσῃ
τῆς ἔρμης τοῦ νὰ ρίψῃ εἰς τὰς φλόγας ἐκείνας ἀντί-
τυπον τοῦ συντάγματος λαχὸν εἰς χεῖράς του· τὸ ἀ-
ριστούργημα τοῦ Λουδοβίκου ΙΗ'.

Τὸ ἔρριψε λοιπὸν ἐκεῖ ἐπειπὼν·

— Τὸ σύνταγμα μεταμορφοῦται εἰς φλόγα.

Καὶ τότε οἱ σαρκασμοὶ, αἱ φωναί, οἱ ἐμπαιγμοὶ, γε-
μικευθέντες ἐνέπλησαν ἀλαλαγμοῦ ὅλην τὴν αἴθου-
σαν.

Δ'.

Εὐρυνσις τοῦ ὀρίζοντος

Αἱ συρράξεις τῶν νεανικῶν πνευμάτων πρὸς ἄλλα
τοῦτο ἔχουσι τὸ θαυμαστὸν, ὅτι οὐδεὶς δύναται νὰ
προῖδῃ ἢ νὰ μαντεύσῃ τὸν σπινθῆρα. Τί μετ' ὀλίγον
θὰ ἐκθλιβῇ; ἄγνωστον. Τὸ σπουδαῖον ἐμβαίνει εἰς
τὴν σκηνὴν ἐπὶ τῆς κομικωτάτης στιγμῆς. Αἱ πα-
ρορμητικαὶ ἐξαρτῶνται ἐκ τῆς τυχούσης λέξεως. Εἰς
λόγος εὐτράπελος ἀρκεῖ ν' ἀνοίξῃ τὸ στάδιον εἰς ἀ-
πόροπτα.

Ἐν μέσῳ τοῦ ἀλαλαγμοῦ ἐκείνου, ὁ Ἄετος, ἀπο-
τεινόμενος πρὸς τὸν Κομπεφέρον, τοῦ εἶπε λέξεις τι-
νάς, ὧν τελευταῖαι ἠκούσθησαν αἱ ἐπόμεναι. — 18
Ἰουνίου 1815. Βατερλούη.

Ὁ Μάριος, ἄμα ἀκούσας Βαρτελούη, ἐνῶ μέχρι
τοῦδε εἶχε τὴν κεφαλὴν στηριγμένην ἐπὶ τοῦ ἀγκῶ-
νός του εἰς τὴν τράπεζαν, πλησίον ἐνός ποτηρίου, ἀ-
φῆρεσε τὴν χεῖρα ἀπὸ τοῦ πώγωνός του, καὶ ἤρξατο
νὰ βλέπῃ ἀτενῶς πρὸς τὸ ἀκροατήριον.

— Παράδοξον! ἔλεγεν ὁ Κορφεϊράκος, αὐτὸς ὁ
ἀριθμὸς 18 μὲ κάμνει πάντοτε μίαν ἀλλόκοτον ἐντύ-
πωσιν. Εἶνε τοῦ Βοναπάρτου ἡ καταστροφή.

Ὁ Ἐνζολωρᾶς, ὅστις ἐτηρεῖτο ἄφωνος ἕως τότε,
ἀπήρθη πρὸς τὸν Κορφεϊράκον τὸν ἐπόμενον λόγον·

— Εἶνε ἡ δίκη τοῦ κακουργήματός του.

Ὁ Μάριος δὲν ἴσχυσε νὰ ἀνεχθῇ τὴν τελευταίαν

παύτην λέξιν. Ἠγέρθη λοιπὸν καὶ βραδέως πρὸς τὸν χάρτην τῆς Γαλλίας πορευθεὶς, ὅστις ἦτο καρφωμένος εἰς τὸν τοῖχον, καὶ πρὸς τὰ κάτω τοῦ ἐποίου ἐφαίνετο μία νῆσος ἐντὸς χωριστῆς διαρρέσεως, ἔθεσε τὸν δάκτυλόν του ἐπὶ τῆς νήσου καὶ εἶπεν—Ἡ Κορσικῆ. Μία νῆσος μικρὰ, ἣτις ἔκαμε τὴν Γαλλίαν μεγάλην.

Εἰς τὸ ἀκουσμα τοῦ λόγου τούτου, ὄλοι ἐσίγησαν. Ἠσθάνθησαν ὅτι ἐμελλέ τι νὰ συμβῆ.

Ὁ Ἐνζολωρᾶς, οὐτινος ὁ κυανοὺς ὀφθαλμὸς πρὸς οὐδένα μὲν κατηθύνετο, ἐφαίνετο δὲ ὡς θεκόμενος τὸ κενόν, ἀπεκρίθη οὐδὲ μῶς στραφεὶς πρὸς τὸν Μάριον—Ἡ Γαλλία δὲν ἔχει χρεῖαν Κορσικῆς τινος διὰ νὰ εἶνε μεγάλη. Ἡ Γαλλία εἶνε μεγάλη, ἐπειδὴ εἶνε ἡ Γαλλία.

Ὁ Μάριος συνεκινήθη ὑπὸ τοῦ λόγου. Στραφεὶς δὲ πρὸς τὸν Ἐνζολωρᾶν—Μὴ γένοιτο, εἶπε, νὰ ἐλαττώσω ποτὲ τὴν Γαλλίαν! ἀλλ' οὐδόπως ἐλαττώνει αὐτὴν ὁ συμφύρων αὐτὴν μετὰ τοῦ Ναπολέοντος. Ἐγὼ εἶμαι νήηλος μετὰξὺ σας, ἀλλὰ σᾶς ὁμολογῶ ὅτι ἀπορῶ. Τί δηλαδὴ; ποῦ εἴμεθα; τίνες εἴμεθα; τίνες εἶσθε; τίς εἶμαι; Νὰ ἐξηγηθῶμεν περὶ τοῦ αὐτοκράτορος. Σᾶς ἀκούω νὰ προφέρετε Βου-οναπάρτης, προσθέτοντες τὸ ου μυκτηριστικῶς ὡς οἱ βασιλόφρονες. Σᾶς προειδοποιῶ ὅτι ὁ πάππος μου κάμνει τὸ αὐτό· προσθέτει μάλιστα ἐκεῖνος ἐν ου περισσότερον. Ἐγὼ σᾶς ἐνόμιζα νέους. Ἄλλὰ τοῦ λοιποῦ ὁ ἐνθουσιασμός; Ποῖον θαυμάζετε, ἂν δὲν θαυμάσετε τὸν αὐτοκράτορα; Καὶ τί ἄλλο περισσότερον θέλετε;

Ἄν δὲν ἤξελετε τὸν μέγαν ἐκεῖνον ἄνδρα, ποίους μεγάλους ἄνδρας θὰ θελήσετε; Συγκατεῖχε τὰ πάντα.

Ἦτον ἐντελής. Ὁ ἐγκέφαλός του μισγάγγεια τῶν ἀνθρωπίνων προτερημάτων. Συνέταπτε κώδικας ὡς ὁ Ἰουστινιανός, ὑπηγόρευεν ὡς Καίσαρ, συνδιαλεγόμενος ἦγωνε τὴν ἀστραπὴν τοῦ Πασχαλίου μετὰ τοῦ κερανοῦ τοῦ Τακίτου· αὐτὸς ἐποίει τὴν ἱστορίαν καὶ αὐτὸς ἅμα τὴν ἔγραφεν· αἱ ἐκθέσεις του εἶνε Ἰλιάδες· συνήρμοξε τὴν λογιστικὴν τοῦ Νεῦτωνος μετὰ τῆς μεταφορικῆς τοῦ Μωάμεθ· εἰς τὴν Ἀνατολὴν ἀφίνει ὀπίσω του λόγους μεγάλους ὡσάν τὰς πυραμίδας· ἐν Τιλσιττίῳ ἐδίδασκεν εἰς τοὺς αὐτοκράτορας ὁποῖον τὸ ἀληθὲς μεγαλεῖον· εἰς τὴν ἀκαδημίαν τῶν ἐπιστημῶν ἀπήντα πρὸς τὸν Λαπλάκιον, εἰς τὸ συμβούλιον τοῦ Κράτους ἀντέτεινε πρὸς τὸν Μερλίνον· τὰ πάντα ἔβλεπε καὶ τὰ πάντα ἠπίστατο· καὶ συγχρόνως ἐμειδία μειδίαμα καλοῦ κάγαθοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὴν κοιτίδα τοῦ νεογνοῦ τέκνου του· ἀλλ' αἰφνιδίως ἡ Εὐρώπη ὤρθουτο τεθορυβημένη· ἐκινούντο στρατιαί, ἐκυλίοντο κανονιστοίχαι, γέφυραι πλωταὶ ἐξετείνοντο ἐπὶ τῶν ποταμῶν, αἱ νεφέλαι τοῦ ἵππικοῦ ἐκάλπαζον ἐντὸς τῆς καταιγίδος, ἀλαλαγμοί, σάλπιγγες, σεισμὸς θρόνων πανταχοῦ, τὰ μεθόρια τῶν βασιλείων ἐσάλειον ἐπὶ τοῦ γεωγραφικοῦ χάρτου· τότε δὲ ἤκούετο ἡ κλαγγὴ βομφαίας τινὸς ὑπερφουῶς ἐξερχομένης ἐκ τοῦ κολεοῦ της· ἔβλεπον ἐκεῖνον ὄρθιον εἰς τὸν ὀρίζοντα μὲ φλόγα τινὰ εἰς τὴν χεῖρα, μὲ αἴγλην τινὰ εἰς τὰ ὄμματα, ἀνοίγοντα τὰς δύο

πτέρυγας του ἐντὸς τῆς ἀστραπῆς, τὴν μεγάλην στρατιάν ἀφ' ἐνὸς καὶ τὴν γηραιάν φρουράν ἀφ' ἐτέρου, καὶ ἔλεγον, «ὁ ἀρχάγγελος τοῦ πολέμου· ἰδοὺ αὐτός!»

“Ὅλοι ἐσιώπων καὶ ὁ Ἐνζολωρᾶς ἔμενε κεκυφώς· ἡ δὲ σιωπὴ φαίνεται πάντοτε ἢ ὡς κατάνευσις, ἢ ὡς μελέτη ραγδαίας ἀπολογίας.

Ὁ Μάριος ἐξηκολούθησε.

— Δίκαιοι νὰ εἶμεθα, φίλοι μου! ὅποια ὑπέρολαμ-
προς τύχη ἢ τύχη ἔθνους ὄντος αὐτοκρατορία τοιού-
του αὐτοκράτορος, καὶ ὅταν μάλιστα τὸ ἔθνος τοῦτο
συμβῆ νὰ εἶνε ἡ Γαλλία, καὶ νὰ προστέτῃ τὴν μεγα-
λοφυίαν τοιούτου ἀνδρός! Νὰ ἐμφανίζεσθαι καὶ νὰ
ἀνάσσης· νὰ βαδίζης καὶ νὰ θριαμβεύης· νὰ λαμβά-
νης τοὺς γρεναδιέρους σου καὶ νὰ τοὺς ἀναγορεύης
βασιλεῖς· νὰ ψηφίζης τὰς πτώσεις τῶν δυναστειῶν,
νὰ μεταμορφώνης τὴν Εὐρώπην μὲ τὸ «βῆμα ταχύ»
κατὰ πᾶσαν στιγμὴν νὰ καρφώνης εἰς τὸ ζενίθ τῶν
αἰώνων ἀστερισμοὺς νικῶν, νὰ καθιστᾶς τὴν γαλλι-
κὴν αὐτοκρατορίαν παράλληλον τῆς ρωμαϊκῆς, ν' ἀ-
φίνης τὰς λεγεῶνας ν' ἀποπετῶσιν εἰς τὰ πέρατα τῆς
γῆς, ὡς ὄρος ἀποστέλλον ἀπὸ τῶν πλευρῶν αὐτοῦ
τοὺς ἀετούς του· νὰ νικᾶς, νὰ ἐπικρατῆς, νὰ κεραυ-
νοβολῆς· νὰ εἶσαι εἰς τὴν Εὐρώπην εἶδος λαοῦ περι-
χρύστου, ὡς ἐκ τῆς μεγάλης δόξης, νὰ κατακτήσης τὸν
κόσμον δις, τὸ μὲν διὰ τῶν ὀπλων, τὸ δὲ διὰ τοῦ θάμ-
βους· τοῦτο, φίλοι μου, εἶνε ὑψηλόν! Σᾶς ἐρωτῶ· τί
τούτου μείζον;

— Τὸ νὰ εἶνέ τις ἐλεύθερος, εἶπεν ὁ Κομπεφέρης.

Τώρα καὶ ὁ Μάριος ἔκλινε τὴν κεφαλὴν· ὁ ἀπλοῦς
καὶ ψυχρὸς οὗτος λόγος διεπέρασεν ὡς μάχαιρα τὸν
ἐπικόν του οἴστρον, ὃν καὶ ἠσθάνθη ἀμέσως ἐκλείψαν-
τα. Ὅταν ἀνήγγειρε τοὺς ὀφθαλμοὺς, δὲν εἶδε πλέον
ἐνώπιόν του τὸν Κομπεφέρην. Οὗτος ἀρκεσθεῖς, ὡς
φαίνεται, εἰς ἣν ἀπάντησιν ἔδωκε τῇ ἀποθεώσει, εἶ-
χεν ἀναχωρήσει, ὅλοι δὲ, πλην τοῦ Ἐνζολωρᾶ, τὸν
ἠκολούθησαν. Ἡ αἴθουσα ἔμεινε κενή. Ὁ Ἐνζολω-
ρᾶς μόνος δὲν ἀνεχώρησε, καὶ οὗτος ἔβλεπε σκυθρω-
πῶς τὸν Μάριον.

Συνῆψεν ὁμοῦς ὁ Μάριος τὰς ιδέας του ἐν τούτῳ
τῷ μεταξύ, καὶ παρεσκευάζετο ἴσως ν' ἀποτείνῃ πρὸς
τὸν Ἐνζολωρᾶν τὸν λόγον, ὅτε ἠκούσθη τις καταβαί-
νων τὴν κλίμακα καὶ ὁμοῦ ἄδων. Ἦτον ὁ Κομπεφέ-
ρης, καὶ ἰδοὺ τὸ ἄσμά του·

“Ἄν ὁ Καῖσαρ μ' ἔδιδε
θρόνον τε καὶ εὐκλειαν,
ἀλλὰ τὴν μητέρα μου,
ἀλλὰ τὴν ἀγάπην της
μ' ἔλεγε ν' ἀπαρνηθῶ,

εἰς τὸν μέγαν Καῖσαρα,
— Ἐπαρε, θὰ ἔλεγα,
σκῆπτρον καὶ διάδημα,
ἐγὼ τὴν μητέρα μου,
τὴν ἀγάπην της ποθῶ.

Ὁ περιπαθὴς καὶ ἄγριος ὄμου τόπος, εἰς ὃν ὁ Κομπεφέρης ἐμελλε ταῦτα, ἔδιδεν εἰς αὐτὰ μεγαλειόν τι παράδοξον. Ὁ Μάριος ὄλος θυσιζόμενος εἰς σκέψεις, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἔχων εἰς τὴν ὄροσφὴν προσηλωμένους, ἐπανέκλαβεν ὡς αὐτομάτως. — τὴν μητέρα μου ! . . .

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν, ἠσθάνθη ἐπὶ τοῦ ὤμου τὴν χεῖρα τοῦ Ἐνζολωῶ. — Συμπολίτα, εἶπεν οὗτος, μήτηρ μας εἶνε ἡ δημοκρατία. *

Ε'.

Στεναγμοὶ πανταχόθεν

Αὐτὴ ἡ νύξ βαθέως διέσεισε τὴν ψυχὴν τοῦ Μαρίου καὶ θλιβερώς τὴν ἐπεσκίασεν. Ἡσθάνθη ὅτι αἰσθάνεται ἴσως ἡ γῆ, καθ' ἣν στιγμήν τὴν ἀνοίγουσι διὰ σιδήρου, ἵνα ἐναποθέσωσιν ἐντός της τὸν κόκκον τοῦ σίτου· μόνον τὸ τραῦμα αἰσθάνεται. τὸ δὲ σάλευμα τοῦ σπόρου καὶ ἡ τοῦ καρποῦ ἀγαλλίασις ἐπέρχονται βραδύτερον.

Ὁ Μάριος κατέστη σκυθρωπός. Μόλις πρὸ μικροῦ ἐσχημάτισε μίαν πεποίθησιν, μίαν πίστιν· ἔπρεπεν ἄρα νὰ ἀποβάλῃ αὐτήν ; Ἐν τῇ καρδίᾳ του εἶπεν, ὄχι. Ἐνόμιζεν ἐν τῇ καρδίᾳ του ὅτι οὐδένα ἠνείχετο δισταγμὸν, καὶ ὅμως ἤρξατο νὰ δισταῖ ἀκουσίως. Εἶνε ἀνυπόφορον τὸ νὰ διάκειται τις μεταξύ δύο θρησκευτῶν, ἐκείνης, τὴν ὁποίαν παρήτησε μόλις, καὶ ἔ-

κείνης τὴν ὁποίαν μόλις ἠσπάσθη. τὸ λυκόφως, τὸ ἤμισυ φῶς, δὲν εὐαρεστεῖ, εἴμῃ εἰς ἐκείνας τῶν ψυχῶν, ἃς δύνάται τις νὰ ὀνομάσῃ νυκτερίδας. Ὁ Μάριος εἶχε κόρην ὀφθαλμοῦ ὑγιά, καὶ ἤθελε φῶς ἀληθινόν. Ὅσον καὶ ἂν ἐπεθύμει νὰ μείνῃ ὅπου εὕρισκετο, πρᾶγμα τι ἀκαταμάχητον τὸν προσῶθει νὰ προβῆ νὰ προχωρήσῃ, νὰ ἐξετάσῃ, νὰ σκεφθῆ, νὰ βαδίσῃ πᾶρῶ. Ποῦ ἐμελλε τοῦτο νὰ τὸν φέρῃ ; Ἐφοβεῖτο μήποτε, ἀφοῦ προεχώρησε τόσα βήματα, πλησιάσαντα αὐτὸν πρὸς τὸν πατέρα του, κάμῃ ἄλλα ἀπομακρύνοντα ἀπ' ἐκείνου. Ὅσον ἐσκέπτετο, τόσον ἠύξανεν ἡ βαρυθυμία του. Ἐβλεπε περίξ του κρημνοῦς. Διεφώνει πρὸς τὸν πάππον, διεφώνει καὶ πρὸς τοὺς φίλους του· καὶ παρ' ἐκείνου μὲν ἐθεωρεῖτο προπετής, παρ' αὐτῶν δὲ ὀπισθοβάμων. Ὅστε εἶδεν ἑαυτὸν μεμονωμένον, ἔκ τε τοῦ μέρους τοῦ γήρατος, καὶ ἔκ τοῦ μέρους τῆς νεότητος. Ἐπαυσε λοιπὸν νὰ ἔρχεται εἰς τὸ καφενεῖον τοῦ Μουσαίου.

Ἐν τῇ ταραχῇ ταύτῃ τῆς ψυχῆς, ἠμέλησεν ὄρους τινὰς τῆς ἀνθρωπίνης ὑπάρξεως, σπουδαίους καὶ τούτους. Ἀλλὰ δὲν εἶνε δυνατόν νὰ λησμονηθῶσιν ἐπὶ πολὺ πράγματά τινα τῆς ζωῆς ἀναπόφευκτα. Ἐπῆλθον αὐτὰ τέλος, καὶ ἀποτόμως τὸν παρηγκώνισαν. Προίαν τινὰ ἐμβαίνει εἰς τὸ δωμάτιόν του ὁ ξενοδόχος καὶ τοῦ λέγει—Κύριε, ὁ κύριος Κουρφεράκος ἔχει δώσει ἐγγύτησιν διὰ τὸ ἐνοίκιόν σας.

— Πολὺ καλὰ, ἀπεκρίθη ὁ Μάριος.

— Ἀλλ' ἔχω χρεῖαν τῶν χρημάτων.

— Είπέτε, παρακαλώ, εἰς τὸν κ. Κουρφεϊράκον νὰ ἔλθῃ νὰ τοῦ ὁμιλήσω.

Ἐλθόντος τοῦ Κουρφεϊράκου, ὁ ξενοδόχος ἀνεχώρησε καὶ τοὺς ἀφήκε μόνους. Ὁ Μάριος διηγήθη εἰς τὸν Κουρφεϊράκον πῶς δὲν ἐφρόντισεν ἕως τότε νὰ τοῦ εἶπῃ, ὅτι ἦτο κατὰ μέρος εἰς τὸν κόσμον, μὴ ἔχων συγγενεῖς.

— Αἱ, καὶ τὰρα τί θὰ κάμῃς ; εἶπεν ὁ Κουρφεϊράκος.

— Οὐτ' ἐγὼ δὲν εἰξεύρω, ἀπεκρίθη ὁ Μάριος

— Πῶς θὰ κάμῃς ;

— Εξεύρω κ' ἐγὼ ;

— Δὲν ἔχεις διόλου χρήματα ;

— Δεκαπέντε φράγκα.

— Θέλεις νὰ σὲ δανείσω ἀπὸ τὰ ἰδικά μου ;

— Ποτέ δὲν θὰ δανεισθῶ.

— Ἐχεις φορέματα ;

— Ἐχω αὐτά.

— Τίποτε πράγματα πολύσιμα ;

— Ἐν ὠρολόγι.

— Ἀργυροῦν ;

— Χρυσοῦν ἰδοῦ αὐτό.

— Γνωρίζω ἓνα ἀπ' αὐτοὺς, οἷτινες ἀγοράζουν φορέματα· εἰς αὐτὸν εἰμπορεῖς νὰ πωλήσῃς τὸ ἐπανωφόρι σου καὶ ἓνα πανταλόνι.

— Καλά.

— Τότε ὅμως θὰ σοῦ μείνῃ μόνον ἓν πανταλόνι, ἓν ἑσπικάρδι, ὃ πῆλός σου καὶ ἓν ἔνδυμα.

— Καὶ τὰ ὑποδήματά μου.

— Καλά ! ἀλλὰ δὲν εἰμπορεῖς νὰ περιπατῆς θυπώτως. Ὅσον διὰ τὸ ὠρολόγι σου, γνωρίζω ἓνα ὠρολογοποιὸν, ὅστις εἰμπορεῖ νὰ τὸ ἀγοράσῃ.

— Καλά.

— Ὅχι, διόλου δὲν τὸ βλέπω ἐγὼ καλά· διότι πῶς θὰ κάμῃς ἔπειτα ;

— Κάμνω ὅ,τι καὶ ἂν εἶνε. Ἐντιμον φθάνει νὰ εἶνε

— Γνωρίζεις ἀγγλικά ;

— Ὅχι.

— Γερμανικά ;

— Ὅχι. Διατί ;

— Ἄν ἤξευρες μίαν ἀπ' αὐτὰς τὰς γλώσσας, ἔχω ἓνα φίλον μου, βιβλιοπώλην, ὅστις ἐκδίδει εἰδὸς τι ἐγκυκλοπαιδείας, διὰ τὴν ὁποίαν ἠδύνασο νὰ μεταφράζῃς ἄρθρα γερμανικά ἢ ἀγγλικά. Ἡ ἀντιμισθία εἶνε ἀσήμαντος, ἀλλὰ ὅπωςδήποτε εἰμπορεῖ τις νὰ ζήσῃ.

— Νὰ μάθω λοιπὸν ἀγγλικά καὶ γερμανικά.

— Ναί, ἀλλ' ἐν τῷ μεταξύ τούτῳ ;

— Ἐν τῷ μεταξύ, πρῶτω τὰ φορέματά μου καὶ τὸ ὠρολόγι μου.

Προσεκλήθη ὁ μεταπράτης τῶν φορεμάτων καὶ ἠγόρασεν ἀντὶ εἴκοσι φράγκων τὸν ἐπενδύτην καὶ τὴν περισκελίδα. Μετέβησαν ἀκολούθως οἱ δύο νέοι εἰς τοῦ ὠρολογοποιοῦ, καὶ οὗτος ἠγόρασε τὸ ὠρολόγιον ἀντὶ τεσσαράκοντα καὶ πέντε φράγκων.

— Δὲν ἐκάμαμεν κακὴν πώλησιν, ἔλεγεν ὁ Μάριος

πρὸς τὸν Κουρφειράκον ἐπιστρέφων εἰς τὸ δωμάτιόν του. ἔλαβα ἑξηνταπέντε φράγκα καὶ 15 τὰ ὅποια εἶχα, ὀγδοῆντα.

— Ναί, ἀλλ' ἀφαίρεσε ἀπ' αὐτὰ τὸ ἐνοίκιον, ἀπῆντησεν ὁ Κουρφειράκος.

— Καλὰ λέγεις· αὐτὸ ἐλησμόνησα, εἶπεν ὁ Μάριος.

— Νὰ πάρ' ἡ ὀργή! εἶπεν ὁ Κουρφειράκος, ἕως νὰ μάθης τὰ ἀγγλικά θὰ φάγῃς πέντε, καὶ πέντε ἕως νὰ μάθης τὰ γερμανικά. Νὰ σοῦ εἰπῶ τὴν ἀλήθεια, πολὺ ὀγρήγορα θὰ τρῶς μία γλῶσσα, ἢ πολὺ ἀργὰ θὰ τρῶς πέντε φράγκα.

Ἐν τούτοις, ἡ θεία Γιλνορμάνδου, ἀγαθὴ κατὰ βάθος ἐν ταῖς θλιβεραῖς περιστάσεσιν, εἶχε κατορθώσει ἐπὶ τέλους ν' ἀνακαλύψῃ τὴν κακοκίαν τοῦ Μαρίου. Καὶ πρῶταν τινά, ἐπιστρέφας ὁ Μάριος ἐκ τῆς σχολῆς, εὔρεν ἐπιστολὴν τῆς θείας του καὶ ἑξακόσια φράγκα εἰς χρυσίον, ἐντὸς θήκης χαρτίνης ἐσφραγισμένης.

Ὁ Μάριος ἐπέστρεψε πρὸς τὴν θείαν τὰ χρήματα ταῦτα μετ' ἐπιστολῆς, ἐν ἣ τῇ ἔλεγεν εὐσεβάστως, ὅτι εἶχε τοὺς τρόπους νὰ ζήσῃ εἰς τὸ ἐξῆς, εἰς οὐδένα κινόμενος βάρος. Σημειωτέον δὲ ὅτι, ἐνῶ ἔγραφε ταῦτα, μόνον τρία φράγκα τῶ ἀπελείποντο.

Ἡ θεία δὲν ἠθέλησε νὰ γνωστοποιήσῃ τὴν ἀρνησιν ταύτην εἰς τὸν πάππον, φοβηθεῖσα μὴ ἔτι μᾶλλον τὸν παροξύνῃ. Ἐνθυμείσθε ἄλλως τε, ὅτι ὁ γέρον τῆ εἶχεν εἰπεῖ.

— Ποτὲ πλέον μὴ σε ἀκούσω νὰ μοῦ ἀναφέρῃς περὶ αὐτοῦ τοῦ αἰμοβόρου!

Ὁ Μάριος ἀνεχώρησεν ἐκ τοῦ ξενοδοχείου ἐκείνου, μὴ θέλων νὰ ὑποπέσῃ εἰς χρέη.

ΤΟ ΕΞΟΧΟΝ ΤΗΣ ΔΥΣΦΟΡΙΑΣ

Α⁷.

Ὁ Μάριος ἐνδεής

Ὁ βίος κατέστη βαρὺς εἰς τὸν Μάριον. Ὅτι ἔφαγε τὰ φορέματά του καὶ τὸ ὠρολόγιον δὲν ἦτο τίποτε· ἀλλ' ἔφαγε καὶ τὸ ἀκατονόμαστον ἐκεῖνο πράγμα, τὸ ὑπὸ τῶν Γάλλων ὀνομαζόμενον παραδόξως λυσσασμένην ἀγελάδα (valshe enragée). οὕτω δ' ἐκφραζόμενοι ἐννοοῦν τὰς ἡμέρας τὰς ἀσίτους, τὰς νύκτας τὰς αὐπνοῦς, τὰς ἐσπέρας τὰς ἀνευ λύχνου, τὴν ἐστίαν τὴν ἀνευ πυρὸς, τὰς ἐβδομάδας τὰς ἀνευ ἐργασίας, τὸ μέλλον τὸ ἀνευ ἐλπίδος, τὸ ἐνδυμα τὸ τρυπημένον εἰς τὸν ἀγκῶνα, τὸν παλαιὸν πῖλον, ὅστις κινεῖ τὸν γέλωτα τῶν νεανίδων, τὴν θύραν ἧτις τὴν ἐσπέραν εὐρίσκειται κλειστή, ἐπειδὴ ὁ ἐνοικῶν δὲν ἔχει νὰ πληρώσῃ τὸ ἐνοίκιον, τὴν αὐθάδειαν τοῦ θυρωροῦ καὶ τοῦ ὀψοπώλου, τοὺς χλευασμοὺς τῶν γειτό-

νων, τὰς ταπεινώσεις, τὴν παραγκωνιζομένην ἀξιοπρέπειαν, τὸ εὐπρόσδεκτον οἰασθήποτε ὑπηρεσίας, τὰς ἀγρίας, τὰς πικρίας, τὴν ἀπόγνωσιν. Ὁ Μάριος ἔμαθε πῶς ταῦτα πάντα καταπίνονται, καὶ πῶς πολλάκις οὐδὲν ἄλλο ἔχει τις πρὸς τροφήν του εἰμὴ ταῦτα. Ἀκριβῶς καθ' ἣν ὥραν ὁ ἄνθρωπος ἔχει χρεῖαν ἀξιοπρεπείας, χρεῖαν ἔχων ἔρωτος, ὁ Μάριος ἠσθάνθη ἑαυτὸν καταγελωμένον διότι ἦτο ἐνδεδυμένος κακῶς, καὶ περιπαιζόμενον διότι ἦτο πτωχός. Καθ' ἣν ἡλικίαν ἡ νεότης ἐμπλήρσει τὴν καρδίαν ἡγεμονικῆς ἐπάρσεως, συνέβη πολλάκις νὰ ταπεινώσῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπὶ τῶν τρυπημένων ὑποδημάτων του καὶ νὰ ἴδῃ τὰ ἄδικα αἰσχη καὶ τὰ σπαραξικάρδια τῆς πενίας ἐρωτήματα. Θαυμασία καὶ τρομερὰ δοκιμασία, ἐξ ἧς οἱ μὲν μικρόψυχοι τῶν ἀνθρώπων ἐξέρχονται ἐπονεῖσται, οἱ δὲ μεγαλόψυχοι αὐτῶν ἔξοχοι. Χωνευτήριον, ἔνθα ἡ εἰμαρμένη ρίπτει τὸν ἄνθρωπον, ὅσάκις αὐτὴ ἔχη χρεῖαν ἐνὸς φαυλοβίου, ἢ ἐνὸς ἡμιθέου.

Διότι ἐντὸς τῶν μικρῶν τούτων ἀγωνιῶν τῆς ζωῆς πολλὰ γίνονται μεγάλα πράξεις. Πόσοι καρτερικοὶ καὶ ἀγνωστοὶ ἡρωῖσμοι, ἀντιπαλαίοντες ἐν τῷ σκότει σῶμα πρὸς σῶμα κατὰ τῆς μοιραίας ἐφόδου τῶν ἀναγκῶν καὶ τῶν στενοχωριῶν! Θρίαμβοι εὐγενεῖς, μυστικοὶ θρίαμβοι, οὗς οὐδὲν ὄμμα βλέπει, οὐδεμίαν φήμη ἀντιβραβεύει καὶ οὐδεὶς ὕμνος γεραίρει. Ἡ τί νομίζετε; ἡ ζωὴ, ἡ δυσφορία, ἡ ἀπομόνωσις, ἡ ἐγκατάλειψις, ἡ πτωχεία, εἶνε καὶ αὐταὶ πεδία μάχης, ἔχοντα τοὺς ἥρωας αὐτῶν ἀγνώστους μὲν ἡ-

ρωας, ἀλλ' οὐχ ἦττον τῶν ἐνδόξων τῆς γῆς ἡρώων
μεγαλειτέρους τούτους ἐνίστε.

Οὕτω μορφοῦνται φύσεις τινές ὑγιεῖς καὶ δυσεύρε-
τοι· ἡ πενία αὐτῆ ἦτις πάντοτε σχεδὸν τυγχάνει μη-
τρειά, ἐνίστε καθίσταται μήτηρ· ἡ ἐσχάτη ἀπορία τῶν
ἀναγκαίων γεννᾷ τὴν δύναμιν τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ
νοῦ· ἡ ἐσχάτη ἐνδεῖα γαλουχεῖ τὴν ὑψηλὴν φιλοτιμί-
αν· ἡ δυστυχία εἶνε τὸ κάλλιστον γάλα πρὸς τὰς με-
γαθύμους φύσεις.

Ἦλθε στιγμή νὰ σαρώνη ὁ Μάριος τὸν κοιτῶνά
του, ν' ἀγοράζῃ ἐνὸς σολδίου τυρίον σαθρὸν, νὰ περι-
μένη τὴν νύκτα, ἵνα ἔμβῃ εἰς τὸ ἐργαστήριον τοῦ
ἀρτοποιῶλου, ἀγοράσῃ ὀλίγον ψωμίον καὶ φέρῃ αὐτὸ
λαθραίως πως εἰς τὴν φωλεάν του, ὅπου τὸ ἔτρωγεν
ὡς ἂν τὸ εἶχε κλέψει. Ἐβλεπον ἐνίστε εἰσδύοντα εἰς
κρεοπωλείον, μεταξύ τῶν φιλοσκομμόνων μαγειρισ-
σῶν, αἵτινες τὸν παρηγγώνιζον, νέον τινὰ ἀδέξιον,
φέροντα ὑπὸ μάλῃς βιβλία, νέον δειλὸν καὶ βλοσυρὸν
ἐνταύτῳ, ὅστις, εἰσερχόμενος, ἀφήρει τὸν πῖλον ἀπὸ
τοῦ μετώπου του, περιρρομένου ὑπὸ ἰδρώτος, ἐχαιρέ-
τιζεν ὑποκλινῶς τὴν κρεοπώλιδα, ἀποροῦσαν διὰ
τὴν τόσῃν τιμῇν, ἀπηύθυνε δεύτερον χαιρετισμὸν πρὸς
τὸν ὑπῆρέτην τοῦ κρεοπωλείου, ἐζήτηε ἐν παγιδίον
προβάτου ἀντὶ ἐξ ἢ ἐπτὰ σολδίων, τὸ περιετύλισσεν
εἰς χαρτίον, τὸ ἔθετεν ὑπὸ τὸν βραχίονά του μεταξύ
δύο βιβλίων, καὶ ἀπήρχετο. Ἦτον ὁ Μάριος. Ἐξ ἐ-
κείνου δὲ τοῦ παγιδίου, ὃ καὶ ἔψηγε μόνος, ἐζῆ ἡμέ-
ρας τρεῖς.

Διότι τὴν μὲν πρώτην ἡμέραν ἔτρωγε τὸ κρέας,
τὴν δευτέραν τὸ λίπος, τὴν τρίτην ἔτρωγε καὶ τὸ
κόκκαλον, ροκανίζων αὐτό. Ἡ θεία του ἀπεπειράθη
ἐπανειλημένως νὰ τῷ στείλῃ τὰ ἐξακόσια φράγκα.
Ὁ Μάριος τὰ ἐπέστρεφε, λέγων ὅτι οὐδενὸς ἔστε-
ρειτο.

Ὅτε συνέβη εἰς αὐτὸν ἡ περὶ ἧς ἀνωτέρω μετα-
βολὴ ἐν τῆς ιδέαις, ἔφερε τὸ πένθος τοῦ πατρός του·
διότι ἔκτοτε ἐμελανεῖμόναι. Ἄλλ' αὐτὸς μὲν δὲν ἄ-
φησεν ἔκτοτε τὰ μαῦρα φορέματα, αὐτὰ ὅμως ἐπὶ
τέλους τὸν ἄφησαν. Ἦλθεν ἡμέρα, καθ' ἣν δὲν εἶχε
πλέον ἐνδυμα. Ἡ περισκελις ὑπεφέρετο· ἐπήγγαινε
καὶ ἤρχετο κατὰ τὸν κοινὸν λόγον· ἀλλὰ τὸ ἐνδυ-
μα!... Πῶς νὰ κάμῃ; Ὁ Κουρφεϊράκος πρὸς ὃν
εἶχε φανῆ καὶ ὁ Μάριος κατὰ διαφόρους περιστάσεις
χρήσιμος, τοῦ ἔδωσεν ἐν ἐνδυμά του παλαιόν. Ἀντὶ
τριάκοντα σολδίων παλαιορράφος τις τοῦ ἔστρεψε τὰ
ἔσω εἰς τὰ ἔξω, καὶ οὕτω τὸ ἐνδυμα ἐφάνω ὡς νέ-
ον. Ἄλλ' ἦτο πράσινον. Ὅθεν ὁ Μάριος ἔκτοτε ἐ-
ζήρχετο μόνον διὰ νυκτός· ἐξ οὗ τὸ ἐνδυμα του ἐφαί-
νετο μέλαν. Θέλων, ὁ δυστυχῆς, νὰ διατηρῇ τὸ πέν-
θος του, ἐνεδύετο τὸ σκότος τῆς νυκτός.

Ἐν τούτοις ἔλαβε τὸ δίπλωμά του ὡς δικηγόρος.
Καὶ τότε πλέον ἀνήγγειλε τοῦτο εἰς τὸν πάππον του
δι' ἐπιστολῆς ψυχρᾶς μὲν, πλήρους δὲ σεβασμοῦ καὶ
εὐπειθείας. Ὁ κ. Γιλνορμάνδος ἔλαβε τὴν ἐπιστολὴν
ταύτην τρέμων, τὴν ἀνέγνωσε καὶ τὴν ἀπέριψε, στί-
σας αὐτὴν εἰς τέσσαρα.

Μετά δύο ἢ τρεῖς ἡμέρας, ἡ δεσποινὶς Γιλνορμάν-
δου ἤκουσε τὸν πατέρα της, ὅστις εὐρίσκειτο εἰς τὸν
κοιτῶνά του μόνος, νὰ ὀμιλῇ καθ' ἑαυτὸν. Τοῦτο συ-
νέβαινε εἰς τὸν γέροντα ὅσαςκις ἦτο τεταραγμένος.
Δίδει ἡ γεροντοκόρη ἀκρόασιν, καὶ τὸν ἀκούει λέ-
γοντα:

— Ἄν δὲν ἦσουν ἕνας ἀνόητος, θὰ εἴξευρες πῶς
δὲν εἰμπορεῖ κανεὶς νὰ εἶνε βαρῶνος καὶ ἐν ταύτῃ
δικηγόρος.

B'.

Ὁ Μάριος πτωχὸς

Συμβαίνει καὶ ἐπὶ τῆς πενίας ὅτι συμβαίνει ἐπὶ
παντὸς πράγματος. Καταντᾷ καὶ αὐτὴ ἐπὶ τέλους
ἀνίσχυρος. Λαμβάνει τύπον τινὰ καὶ σχηματίζεται.
Ὁ πενητεύων ζῆ τὴν ζωὴν τοῦ φυτοῦ· δηλαδὴ ἀνα-
πτύσσεται οἰκτρῶς μὲν, ἀλλ' ἐπαρκῶς.

Ἰδοὺ τίνι τρόπῳ εἶχε κανονισθῆ ἡ ὑπαρξίς τοῦ Μα-
ρίου. Ὁ νέος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ στενοχωροτέρου μέρους·
ὁ πόρος ἤρξατο νὰ πλατύνεται ἐνώπιόν του ὀλίγον τι.
Διὰ τῆς ἀόκνου ἐργασίας, διὰ τῆς καρτερίας, τῆς
ἐπιμονῆς καὶ θελήσεως, κατῴρθωνε νὰ πορίζηται ἐκ
τῆς ἐργασίας του περὶ τὰ ἐπτακόσια φράγκα κατ' ἑ-
τος. Εἶχε μάθει τὰ γερμανικὰ καὶ τὰ ἀγγλικὰ· χάρις
εἰς τὸν Κουρφεράκον, ὅστις τὸν συνεσχέτισε μετὰ
τοῦ φίλου του ἐφημεριοδωπῶλου, ὁ Μάριος συνέταττε

προγράμματα, μετέφραζεν ἐφημερίδας, ἐσοχολίαζεν
ἐκδόσεις, συνέγραφε βιογραφίας κτλ., καὶ οὕτως ἐ-
κέρδαινε τὰ ἐπτακόσια φράγκα του. Ἐξῆ δὲ δι' αὐ-
τῶν ὄχι κακῶς.

Ἐπλήρωνεν ἐνοίκιον διὰ τὸ δωμάτιόν του εἰς τὸ
παλαιόσπιτον τοῦ Κάρακα τριάκοντα φράγκα κατ' ἑ-
τος. Ἐστίαν δὲν εἶχεν· ἐπιπλα δὲ τὰ ἀνυπερθέτως
ἀναγκαῖα· ἀλλ' ἀνῆκον εἰς αὐτόν. Εἰς τὴν γραΐαν θυ-
ρωρὸν τῆς οἰκίας εἶδιδε τρία φράγκα κατὰ μῆνα, ἵνα
σαρῶνη αὐτὴ τὸ δωμάτιόν του καὶ φέρῃ τὸ πρῶτ' ὀλί-
γον νερὸν ζεστόν, ἐν αὐγὸν νωπὸν καὶ ἄρπον ἑνὸς σολ-
δίου. Ὁ ἄρτος οὗτος καὶ τὸ αὐγὸν ἦσαν τὸ πρόγευμά
του. Ἐξῶδευε δὲ δι' αὐτὸ ἀπὸ δύο ἕως τέσσαρα σολ-
δία, κατὰ τὴν τιμὴν τῶν ὠῶν. Τὴν ὥραν ἕκτην τῆς
ἐσπέρας κατέβαινε καὶ ἐγευματίεζεν εἰς εὐτελές τι,
ἀλλὰ κόσμιον ξενοδοχεῖον, τῆς κυρίας Ρουσσῶ ὀνο-
μαζόμενον. Ζωμὸν δὲν ἔπιεν. Ἐτρωγεν ἕξ σολδίων
κρέας βραστόν, τριῶν σολδίων ὄσπρια βραστά καὶ
ταῦτα μετ' ὀλίγου βοτῶν ἢ λίπους, καὶ τριῶν σολ-
δίων τυρὸν καὶ ὀπώρας. Ψωμίον ἐλάμβανεν ὅσον ἤθε-
λεν ἀντὶ ἐτέρων τριῶν σολδίων. Οἶνον δὲ ποσῶς· μό-
νον ὕδωρ. Μετὰ τὸ γεῦμα εἶδιδε καὶ εἰς τὸν ὑπηρετήν
τοῦ ξενοδοχείου ἕν σολδίον, ἐλάμβανε δ' ἐκ τῆς κυρί-
ας Ρουσσῶ ἕν μεδίαιμα καὶ ἀπῆρχετο. Ἀντὶ δεκαῆξ
σολδίων (τῶν τεσσάρων πέμπτων ἑνὸς φράγκου) εἶχε
γεῦμα καὶ μεδίαιμα.

Λοιπὸν, τέσσαρα σολδία διὰ τὸ πρόγευμα καὶ δε-
καῆξ διὰ τὸ γεῦμα, καθ' ἑκάστην, συνεποσοῦντο κατ'

ἔτος εἰς τριακόσια ἐξήκοντα πέντε φράγκα. Προσθέσατε τὰ τριάκοντα τοῦ ἐνοικίου καὶ τὰ τριάκοντα ἔξ τῆς θυρωροῦ, καὶ τινὰ μικρὰ ἄλλα ἔξοδα· διὰ τετρακοσίων πενήκοντα φράγκων ὁ Μάριος ἐτρέφετο, κατῶκει καὶ ὑπηρετεῖτο. Διὰ τὰ φορέματά του τὸν ἤρκουν ἑκατὸν φράγκα, διὰ τὰ δόνια πενήκοντα διὰ τὰ πλυστικά ἕτερα πενήκοντα· ὅλα ἑμοῦ δὲν ὑπερέβαινον τὰ ἑξακόσια πενήκοντα φράγκα. Ὅστε τῷ ἐπερίσειον καὶ πενήκοντα. Ἦτο πλούσιος. Χρείας τυχούσης, ἐδάνειζε καὶ περὶ τὰ δέκα φράγκα εἰς τινὰ τῶν φίλων του· συνέβη μάλιστα νὰ δανεισθῆ παρ' αὐτοῦ ὁ Κουρφεράκος ἕως ἑξήκοντα φράγκα.

Εἶχε πάντοτε δύο ἐνδυμασίας· τὴν μὲν παλαιάν, «διὰ τὰς καθημερινάς», τὴν δὲ νεωτάτην, διὰ τὰς ἐνδεχομένας περιστάσεις. Ἀμφότεραι ἦσαν μέλαιναί. Χιτῶνας εἶχε μόνον τρεῖς· τὸν μὲν ἐφόρει, τὸν δὲ ἐφύλαττεν εἰς τὴν ἱματιοθήκην του, τὸν τρίτον εἶχεν εἰς τὴν πλύστραν. Ὅταν ἐτρίβοντο, τοὺς εἶδεν πρὸς ἐπιδιόρθωσιν. Συνήθως ἦσαν σχισμένοι, καὶ διὰ τοῦτο ἐκούμβωνε τὸ ἐνδυμὰ του μέχρι τῆς σιαγόνας του.

Ἐδέησε νὰ παρέλθωσιν ἐνιαυτοὶ ὅπως ἴδῃ ἑαυτὸν εἰς τοιαύτην ἀνθηρὰν κατάστασιν· χρόνοι ἐπίπονοι, δύσκολοι χρόνοι, ὧν τοὺς μὲν εἶχε διανύσει ἀναρριχώμενος, τοὺς δὲ βαίνων ὀμαλῶς. Τὰ πάντα ἐμηχανεύθη, οὐδέποτε ἀπολέσας τὸ θάρρος καὶ οὐδέποτε χρεωθεῖς. Ἡψφραίνετο ἀναλογιζόμενος ὅτι οὐδέποτε ὑπῆρξεν ὀφειλέτης, οὔτε δι' ἑνα ὀβολόν. Ἐθεώρει τὸ

δάνειον ὡς ἀρχὴν δουλείας· ἔλεγε μάλιστα ὅτι ὁ δανειστής εἶνε χείρων δεσπότης, διότι ὁ μὲν δεσπότης εἶνε κύριος μόνον τοῦ σώματος, ὁ δὲ δανειστής καθίσταται κύριος καὶ τῆς φιλοτιμίας ἡμῶν, ἐπειδὴ δύναται νὰ τὴν κολαρίσῃ. Ἐπροτίμα τὸ νὰ μείνῃ νῆστις ἀπὸ τοῦ νὰ δανεισθῆ. Αἰσθανόμενος ὅτι τὰ ἔσχατα ἄκρα συνάπτονται, καὶ ὅτι, ἀνὸ ἄνθρωπος δὲν προσέξῃ ἢ ἐλάττωσις τῶν πόρων εἶνε ἱκανὴ νὰ ἐπιφέρῃ τὴν ταπεινώσιν τῆς ψυχῆς, τὴν χαμέρπειαν, ἠγγρύνει φιλοτίμως ἐπὶ τῆς θέσεώς του. Ὑπῆρχον διατυπώσεις ἢ διαβήματα, ἅτινα εἰς πᾶσαν ἄλλην περίπτωση θὰ ἐθεωροῦντο ὑπ' αὐτοῦ ὡς ἀπλοῦν σέβας πρὸς τὸν δεῖνα ἢ δεῖνα· νῦν ὁμως ἐθεώρει αὐτὰ ὡς ἐξευτελισμὸν, καὶ καθίστατο ἀγέρωχος. Δὲν ἐτόλμα νὰ προχωρήσῃ φοβούμενος μὴ ὑπισθοχώρῃ ἀκολούθως. Καὶ εἰς ὅλας τὰς δοκιμασίας ταύτας ἐνεψυχούτο ὑπὸ μυστικῆς τινος φωνῆς, ἐν αὐτῷ ὑπαρχούσης. Ἡ ψυχὴ συμβοηθεῖ τὸ σῶμα, μάλιστα δὲ καὶ τὸ ἀναπτεροῖ κατά τινὰς στιγμάς. Ἡ ψυχὴ εἶνε τὸ μόνον πτηνὸν ὑποβαστάζον τὸ κλωβίον του.

Εἰς τὴν καρδίαν τοῦ Μαρίου ἦτο ἐγκεχαραγμένον πλησίον τοῦ ὀνόματος τοῦ πατρὸς του καὶ ἄλλο ἐν ὄνομα, τὸ τοῦ Θεναρδιέρου. Καθὼς ὑπῆρχε φύσει ἐνθουσιώδης καὶ σπουδαῖος, ὁ Μάριος παρίστα ἐν τῇ φαντασίᾳ του ὡς περιβεβλημένον στέφανον ἐκ λαμπρῶν δόνων οὐρανίων τὸν ἄνθρωπον, εἰς ὃν ἐνόμιζεν ὅτι ὠφελεῖ τὴν τοῦ πατρὸς του ζωὴν, εἰς τὸν ἀνδρεῖον ἐκείνον λοχίαν, ὅστις εἶχε σώσει τὸν συνταγματάρχην

διατελῶν ὑπὸ τὴν χάλαζαν τῶν ἐχθρικών σφυδράλλων καὶ μαλυδοβόλων τῆς Βατερλούης. Οὐδέποτε διεχώριζε τὴν μνήμην τοῦ ἀνθρώπου τούτου ἀπὸ τῆς τοῦ πατρὸς, ἀλλ' ἔτρεφε καὶ πρὸς τὰς δύο τὸ αὐτὸ σέβας. Πολὺ δὲ μᾶλλον ἠῤῥησεν ἡ συμπάθεια καὶ ἡ εὐγνωμοσύνη τοῦ νέου πρὸς τὸν Θεναρδιέρον, ἀφ' οὗ, ὡς εἶχε πληροφορηθῆ ἔν Μομφερμειλίῳ, οὗτος περιῆλθεν εἰς πτώχευσιν.

Ἐκτοτε ὁ Μάριος κατέβαλε πᾶσαν προσπάθειαν πρὸς ἀνακάλυψιν τοῦ ξενοδόχου καὶ τῆς οἰκογενείας του εἰς τὴν σκοτεινὴν τῆς πενίας ἄβυσσον, ὅπου εἶχαν γίνει ἄφαντοι. ἠρεύνησεν εἰς τὸ χωρίον Χέλλας καὶ εἰς τὰ ἄλλα τὰ περὶ χωρία, τρία ἢ τέσσαρα· ἐπὶ τρία ἔτη ἐξώδευεν εἰς τὰς πρὸς τὸν σκοπὸν τούτον ἐκδρομὰς τὰ ὀλίγα χρήματα τῶν οἰκονομιῶν του, ἀλλ' οὐδεὶς ἠδύνατο νὰ τὸν φωτίσῃ περὶ Θεναρδιέρου· τὸν ἐνόμιζον ἀναχωρήσαντα εἰς ἀλλοδαπήν. Καὶ οἱ δανεισταὶ του ὁμοίως τὸν εἶχον ἀναζητήσῃ, μετριωτέραν μὲν τῆς τοῦ Μαρίου τρέφοντες οὗτοι πρὸς αὐτὸν συμπάθειαν, ἐπίσης δὲ ἐπιμόνως, ἀλλ' οὐδ' αὐτοὶ κατώρθωσαν νὰ θάλωσιν ἐπ' αὐτοῦ τὴν χεῖρά των. Ὁ Μάριος σχεδὸν ἐμέμψετο ἑαυτὸν ὅτι δὲν ἐτελεσφόρησαν αἱ ἐρευναὶ του. Τοῦτο ἦτο τὸ μόνον χρέος, ὃ κατέλειπε ὁ συνταγματάρχης καὶ ἤθελε νὰ τὸ πληρώσῃ ὁ Μάριος, ὡς ἐπιτακτόμενος εἰς τοῦτο ὑπὸ τῆς τιμῆς του.

— Πῶς εἶνε τρόπος, ἔλεγε πολλάκις καθ' ἑαυτὸν ὅταν ὁ πατὴρ μου κατέκειτο εἰς τὸ πεδίου τῆς μά-

χης, καλὰ ἠμπόρσεν ὁ Θεναρδιέρος καὶ τὸν εὔρε μέσα εἰς τὸν καπνὸν καὶ μέσα εἰς τὰ σφυδράλλια. Τὸν ἐπῆρεν εἰς τὸν ὤμὸν του καὶ τὸν ἀπήγαγεν, ἐνῶ ὁ ἄνθρωπος δὲν ἐχρεώσται τίποτε εἰς τὸν πατέρα του· ἐγὼ δὲ τῶρα, ὅστις χρεωστῶ εἰς τὸν Θεναρδιέρον τόσα, δὲν εἶμαι ἱκανὸς νὰ τὸν εὔρω ἐντὸς τοῦ σκότους ὅπου ἀγωνιᾷ, καὶ νὰ τὸν ἐπαναφέρω ὁμοίως ἀπὸ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωὴν; «ὦ! θὰ τὸν εὔρω! Καὶ ἀληθῶς, ὁ Μάριος θὰ εἶδε τὴν μίαν τῶν χειρῶν του, ὅπως εὔρη τὸν Θεναρδιέρον, καὶ θὰ εἶδε τὸ ἴδιόν του αἷμα, ὅπως ἐξαγάγῃ αὐτὸν ἐκ τῆς πενίας. Τὸ νὰ ἴδῃ τὸν Θεναρδιέρον, νὰ παράσχῃ ὅποιανδήποτε πρὸς τὸν Θεναρδιέρον ὑπηρεσίαν, νὰ τοῦ εἴπῃ: «Σὺ μὲν δὲν με γνωρίζεις, ἐγὼ ὅμως σὲ γνωρίζω! Ἴδου τῶρα εἶμαι ἐδῶ παρὼν. Δι' αὐτὸν εἰς τὴν διάθεσίν σου! Τί δύναμαι διὰ σέ;» — ἴδου τὸ γλυκύτατον καὶ λαμπρότατον τῶν ὀνείρων τοῦ Μαρίου.

Γ^α.

Ὁ Μάριος ἠῤῥημένος

Κατ' ἐκείνον τὸν καιρὸν, ὁ Μάριος ἦτον εἰκοσαετής. Τὸν πάππον του εἶχεν ἀφήσει πρὸ τριῶν ἐτῶν. Μεταξύ των οὐδὲν ἄλλο συνέβη ἐν τῷ μεταξύ τούτῳ· οὐδεὶς αὐτῶν ἐπειράθη νὰ σχετισθῇ μετὰ τοῦ ἐτέρου· καὶ οὔτε νὰ ἐπανιδῶσιν ἀλλήλους ἐζήτησαν. Ἄλλως τε διατὶ νὰ ἐπανιδῶσιν ἀλλήλους; διὰ νὰ ἐλθῶ-

σιν εἰς σύγκρουσιν ; Καὶ τίς τῶν δύο θὰ ὑπερίσχυει ; Ὁ Μάριος ἦτο σκευὸς χαλκοῦν, ὁ γέρον Γιλνορμάνδος ἦτο σιδηρᾶ χύτρα.

Ὁμολογητέον ὅτι ὁ Μάριος δὲν εἶχε κατανοήσει τὴν καρδίαν τοῦ πάππου του. Αὐτὸς ἐφαντάζετο ὅτι ὁ γέρον ἐκεῖνος οὐδέποτε τὸν ἠγάπα· ὅτι ὁ ἀγαθὸς ἐκεῖνος ἄνθρωπος, ὁ λακωνικὸς πρὸς αὐτὸν καὶ τραχὺς καὶ σκώπτης, ὁ πάντοτε βλασφημῶν καὶ κραυγᾶζων καὶ ἐγειρῶν τὴν ράβδον του, ἄλλην δὲν εἶχε πρὸς αὐτὸν στοργήν, ἢ τὴν ἐλαφρὰν ἐκείνην καὶ ὁμοῦ αὐστηρὰν τῶν γερόντων εἰς τὰς κωμωδίας. Ὁ Μάριος ἠπατάτο. Ἄπαρχοσι πατέρες μὴ ἀγαπῶντες τὰ τέκνα των, ἀλλὰ δὲν ὑπάρχει πάππος μὴ λατρεύων τὸν ἑγγονόν του. Κατὰ βάθος, ὡς εἶπομεν καὶ ἀλλαχοῦ, ὁ Γιλνορμάνδος ἐλάτρευε τὸν Μάριον. Τὸν ἐλάτρευε κατὰ τὸν ἰδικόν του ὅμως τρόπον, ἐν λαιδορῖαις καὶ ραπίσμασιν· ἀλλ' ἀφοῦ δὲν ἀνεφάνη ὁ παῖς, ὁ γέρον ἠσθάνθη ἐν τῇ καρδίᾳ σκοτεινόν τι κενόν καὶ ἐπρόσταζε μὲν νὰ μὴ τῷ ἀναφέρωσι πλεονεξίαν περὶ αὐτοῦ, κυρίως ὅμως ἐθλίβετο ὅτι τόσοσιν κατὰ τοῦτο τὸν ὑπήκουσαν. Κατὰ τοὺς πρώτους μῆνας, ἤλπισεν ὅτι ὁ βουοναπαρτιστὴς οὗτος καὶ ἰακωβίνος καὶ αἰμοχαρὴς δημοκρατικὸς θὰ ἐπανήρχετο, ἀλλὰ παρῆλθον αἱ ἑβδομάδες, οἱ μῆνες, παρῆλθον τὰ ἔτη καὶ τὸ αἰμοβόρον θηρίον δὲν ἐφαίνετο, ἀπηλπίζετο δὲ ὁ γέρον καὶ ὠδύρετο.

— Καὶ ὅμως δὲν ἤμποροῦσα νὰ μὴ τὸν διώξω ; ἔλεγε καθ' ἑαυτόν. Ἐπειτα δ' ἐσκέπτετο.— Ἐὰν καὶ

τῶρα μ' ἔλεγεν ὅτι μοῦ εἶπε, θὰ ἦμουν ἰκανὸς πάλιν νὰ τὸν ἀποβάλω ; Καὶ ἡ μὲν ὑπεροφία του ἀπεκρίνετο ἀμέσως, ναί, ἡ δὲ γηραιὰ κεφαλὴ του, ἀνανεύουσα ἐν σιωπῇ, ἀπεκρίνετο περιλύτως, ὄχι. Κατὰ τινὰς ὥρας καθίστατο τρώντι περιλύτως. Ἡσθάνετο τὴν στέρησιν τοῦ Μαρίου. Οἱ γέροντες ἔχουσι χρεῖαν φιλοστοργιῶν, καθὼς καὶ ἡλίου, διότι καὶ αὐταὶ εἶνε θάλπος πρὸς αὐτούς. Ὅσον ἰσχυρᾶς φύσεως καὶ ἂν ἦτον, ἡ ἀπουσία τοῦ Μαρίου μετέβαλέ τι ἐντὸς αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ κόσμος ἂν κατεστρέφετο, ὁ Γιλνορμάνδος δὲν ἤθελεν οὔτε κατὰ ἐν βῆμα νὰ προσέλθῃ εἰς τὸ «παληόπαιδον» ἐκεῖνο· ἀλλ' ὅμως ἔπασχε. Δὲν ἠρώτα περὶ αὐτοῦ ποτὲ, ἀλλὰ τὸν διανοεῖτο ἀδιαλείπτως. Ἀπεμακρύνετο δὲ ἀπὸ τῆς κοινωνίας ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον. Ἦτον ἀκόμη, ὡς ἄλλοτε, φαιδρὸς καὶ δριμύς, ἀλλ', ἡ φαιδρότης του εἶχε τινὰ τραχύτητα σπασμωδικήν, ὡς νὰ περιεῖχεν ὀργὴν καὶ ἄλγος, καὶ αἱ δριμύτητές του ἀπέληγον πάντοτε εἰς μελαγχολικὴν τινὰ πραότητα. Ἐνίοτε ἔλεγεν — ὦ! νὰ ξανάρχονταν, τί ἓνα καλὸν ράπισμα θὰ τοῦ ἔδιδα ! Νὰ ἰδῇ μιὰ φορὰ !

Περὶ δὲ τῆς θείας, τόσοσιν ὀλίγον ἐσκέπτετο αὐτὴ, ὥστε ποτὲ δὲν ἠγάπα πολὺ πρὸς αὐτὴν ὁ Μάριος καπέστη ἠδρηάμυδρος ὡς σκιά, καὶ μᾶλλον θὰ τὴν ἐμελλε διὰ τὴν γαλῆν καὶ διὰ τὸν ψιττακόν της, ἂν εἶχεν, ἢ δι' ἐκεῖνον.

Ἡ μυστικὴ καρδιαλγία τοῦ γερόντος Γιλνορμάνδου ἠξῆνε μᾶλλον, ἐπειδὴ τὴν περιέκλειεν ὅλην εἰς

αὐτὸν, προσέχων μὴ τις μαντεύσῃ αὐτήν. Ἡ λύπη τοῦ ὁμοιάζε πρὸς τὰς καμίνους ἐκείνας τῆς νέας ἐφευρέσεως, αἵτινες καίουσι τὸν ἰδιὸν τῶν καπνόν. Συνέβαινε ἐνίοτε νὰ τὸν ἀναφέρῃ φορτικὸς τις φίλος περὶ τοῦ Μαρίου· τὸν ἠρώτων παραδείγματος χάριν. —Καὶ τί κόμνει, ἢ καὶ τί γίνεται δὴ ὁ κύριος ἔγγονός σας ; — Ὁ γέρον ἀπεκρίνετο ἢ στενάζων, ἂν ἦτο λυπημένος κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν, ἢ ἀποξέων μόνον τι κονιορτοῦ, ὃ ἔβλεπεν ἐπὶ τῆς χειροῦός του, ἂν ἤθελε νὰ φανῇ εὐθυμος. — Ὁ κύριος βαρῶνος Πομμερσὺ ; Κάπου καψοδικηγόρει καὶ αὐτός.

Ἐνῷ ὁ πάππος μετενόει πικρῶς, ὁ Μάριος ἐθριάμβευε. Καθὼς συμβαίνει εἰς πᾶσαν καρδίαν ἀγαθὴν, ἢ ἔνδεια τοῦ εἶχεν ἀφαιρέσει τὴν πικρίαν. Ἀνεπόλει τὸν κ. Γιλνορμάνδον ἀνευ χολῆς ἐλαχίστης, ἠδέως μάλιστα, ἀλλ' εἶχεν ἀπόφασιν νὰ μὴ δεχθῆ πλέον τίποτε ἐκ τοῦ ἀνθρώπου, ὅστις ὑπῆρξε κακὸς πρὸς τὸν πατέρα του. Ἐθεωρεῖτο δὲ εὐτυχῆς ὅτι διὰ τὸν πατέρα του ἔπαθε καὶ ἔτι ἔπασχεν. Οὕτως ἡ σκληραγωγία τὸν εὐηρέσκει καὶ τοῦ ἤρσκειν. Ἐλεγε κατ' ἑαυτὸν μετὰ τινος ἀγαλλιάσεως ὅτι «αὐτὰ ὅλα δὲν ἦσαν τίποτε», ὅτι ἀνευ τούτων θὰ ἐτιμωρεῖτο βραδύτερον ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, καὶ πολὺ βαρύτερον διὰ τὴν ἀσεβῆ ἀδιαφορίαν του πρὸς τὸν πατέρα, καὶ τοιοῦτον πατέρα μάλιστα· ὅτι δὲν θὰ ἦτο δίκαιον, ἢ μὲν πατήρ του νὰ τὰ ὑποφέρῃ ὅλα, αὐτὸς δὲ τίποτε· ὅτι ἄλλως τε τί ἦσαν οἱ κόποι του καὶ ἡ στενοχωρία παραβαλλόμενα πρὸς τὸν ἡρωϊκὸν βίον τοῦ συνταγματάρχου !

ὅτι, τέλος πάντων, ὁ μόνος τρόπος τοῦ νὰ προσεγγίσῃ εἰς τὸν πατέρα του καὶ νὰ τῷ ὁμοιάσῃ, ἦτο νὰ φέρεται ἀνδρείως κατὰ τῆς ἐνδεΐας, καθὼς ἐκεῖνος προσηνήθη ἀνδρείως κατὰ τῶν πολεμίων· καὶ ὅτι τοῦτο βεβαίως θὰ ἐνόει ὁ συνταγματάρχης ὅταν ἔγραφε· «θὰ εἶνε ἄξιος», λέξεις ἃς ὁ Μάριος ἐξηκολούθει νὰ φέρῃ, ὅχι πλέον ἐπὶ τοῦ στήθους του, διότι τὸ ἔγγραφο ἐκεῖνο τοῦ συνταγματάρχου ἀπωλέσθη, ἀλλ' ἐντὸς τῆς καρδίας.

Καὶ ἔπειτα, τὴν ἡμέραν καθ' ἣν τὸν εἶχεν ἀποβάλει ὁ πάππος του, ἦτον ἀκόμη παιδίον, τὴν δὲ ἔγιγεν ἀνὴρ. Τὸ ἠσθάνετο. Ἡ πενία πάλιν, ἃς εἶπωμεν, τὸν ὠφέλησεν.

Ἐν τούτοις, καίτοι δικηγόρος, οὔτε ἐδικηγόρει, οὔτε ἐκαψοδικηγόρει, καθὼς ἐφρόνει ὁ γέρον Γιλνορμάνδος· ἀλλὰ γενόμενος ἐκδοτός εἰς τὸν ἰδανικὸν μᾶλλον κόσμον, ὡς ἴδιον τῆς ἡλικίας του, ἐθεώρει ὡς ὀχληρὸν τὸ νὰ ζητῆ δίκας καὶ νὰ φοιτᾷ εἰς δικαστήρια. Πρὸς τί ὄφελος ; Ἠρκεῖτο εἰς ὅ,τι ἐκέραδαινε ἐκ τοῦ βιβλιοπώλου. Ἐργαζόμενος ὀλίγον, εἶχεν ἀντιμισθίαν τινὰ βεβαίαν καὶ ἐπαρκοῦσαν εἰς τὰς παρῶσας χρεΐας του.

Τοῦ ἐπροσάθη κατάλυμα καλὸν ἐν τῇ οἰκίᾳ ἄλλου τινὸς βιβλιοπώλου, ὡς καὶ μισθὸς ὠρισμένος ἐκ χιλίων πεντακοσίων φράγκων κατ' ἔτος, ἵνα ἐργάζηται τακτικῶς. Καλὸν κατάλυμα, καὶ χίλια πέντακόσια φράγκα ! Ναὶ, ἀλλὰ καὶ νὰ μὴ εἶνε ἐλεύθερος ! νὰ ἔχη τὰς ὥρας του προσδιωρισμένας ! νὰ εἶνε ὑπομισθι-

ος συγγραφεύς ! Δὲν κατεδέχθη νὰ δουλώσῃ τοιοῦτο-
τρόπως τὸ πνεῦμά του. Ἀπεποιήθη ταύτην τὴν θέ-
σιν.

Ὁ Μάριος ἔζη μεμονωμένως· οὔτε εἰσῆλθεν εἰς τὸν
ὄμιλον, οὔτινος προήδρευεν ὁ Ἐνζολωρᾶς. Εἶχε πτο-
ηθῆ τὸ πνεῦμά του ἐξ ἐκείνης τῆς ὁμηγύσεως. Ἐμει-
νεν ὅμως μεθ' ὄλων ἐκείνων τῶν νέων ἀγαθὸς φίλος·
χρείας τυχοῦσης, ὅλοι οὗτοι ἦσαν πρόθυμοι νὰ συντρέ-
χωσιν ἀλλήλους διὰ παντὸς τρόπον· ἀλλὰ παρὰ τοῦ-
το, ἄλλο τίποτε. Ὁ Μάριος δύο εἶχε φίλους· ἓνα νέον,
τὸν Κουρφεϊράκον, καὶ ἓνα γέροντα, τὸν κ. Βοϊδᾶν.
Ἐκλινε δὲ μᾶλλον πρὸς τὸν γέροντα· πρῶτον, διότι
εἰς αὐτὸν ὤφειλε τὴν ἠθικὴν του μεταβολήν, καὶ εἰς
αὐτὸν ἐχρεώσεται ὅτι ἔγνω καὶ ἠγάπησε τὸν πατέρα
του. «Ἐπασχα ἀπὸ καταρράκτην, καὶ μ' ἔκαμεν αὐ-
τὸς ὁ ἄνθρωπος τὴν ἐγχείρησιν», ἔλεγε.

Ἄλλ' ὅμως σημειώσατε ὅτι ὁ κ. Βοϊδᾶς εἰς ἐκεί-
νην τὴν περίστασιν ὑπῆρξεν ἀπλῶς ὄργανον ἤσυχον
καὶ ἀπαθὲς τῆς θείας Προνοίας.

Αὐτὸς τῶντι εἶχε φωτίσει τὸν Μάριον, ἀλλὰ τυ-
χαίως καὶ ἐν ἀγνοίᾳ, καθὼς φωτίζει ὁ λύχνος, ὅπου
ἂν τὸν φέρωσιν. Ὁ κ. Βοϊδᾶς ἦτον ὁ λύχνος, καὶ
ὄχι ὁ φέρων αὐτόν.

Περὶ δὲ τῆς μεταβολῆς τῶν πολιτικῶν φρονημά-
των τοῦ Μαρίου, ὁ κ. Βοϊδᾶς ἦτον ὅλως ἀνίκανος νὰ
τὴν κατανοήσῃ, νὰ τὴν θελήσῃ καὶ νὰ τὴν διευθύνῃ.

Ἐπειδὴ θὰ ἀπαντήσωμεν καὶ περαιτέρω τὸν κ

Βοϊδᾶν, δὲν εἶνε ὅλως ἀνωφελῆ ὀλίγα τιὰ καὶ περὶ
αὐτοῦ.

Δ".

Ὁ κ. Βοϊδᾶς

Πρὸς τὸν κ. Βοϊδᾶν πάντα τὰ πολιτικὰ φρονήματα
ἦσαν ἀδιάφορα· πάντα ἀνευ διακρίσεως τὰ ἐνόει καὶ
τὰ παρεδέχετο ἵνα τὸν ἀφίνωσιν ἤσυχον. Ὁμοίως οἱ
Ἕλληνες ἀπεκάλουν τὰς Μανίας ἐπὶ τὸ εὐφημότε-
ρον Εὐμενίδας. Ὁ κ. Βοϊδᾶς εἶχεν ἀντὶ πολιτικοῦ
φρονήματος τὸν ἔρωτα, περιπαθέστατον ἔρωτα πρὸς
τὰ φυτὰ, μάλιστα δὲ πρὸς τὰ βιβλία.

Δὲν ἐχώρει εἰς τὸν νοῦν του πῶς ἠδύναντο οἱ ἄν-
θρωποι νὰ ἐχθαιρῶσιν ἀλλήλους «διὰ τοῦ ἀνέμου τὰ
ὑποδήματα»· παραδείγματος χάριν, διὰ τὸ σύνταγ-
μα, διὰ τὴν δημοκρατίαν, διὰ τὴν νόμιμον βασιλείαν,
διὰ τὴν μοναρχίαν κτλ., ἐνῶ εὐρίσκοντο εἰς τὸν κό-
σμον τοῦτον τόσα εἶδη λαχάνων, χόρτων καὶ θάμνων,
πραγμάτων ἅτινα ἠδύναντο νὰ παρατηρῶσι, καὶ σω-
ροὶ βιβλίων εἰς μέγα φύλλον ἢ καὶ εἰς δέκατον ἕκτον
τοῦ φύλλου, ἅτινα ἠδύναντο νὰ φυλλομετρῶσι. Δὲν
ἴστο δὲ καὶ ἀνωφελὲς ὁ ἄνθρωπος· τὸ νὰ ἔχη βιβλία
δὲν τὸν ἠμποδίζει τοῦ ν' ἀναγινώσκῃ, καὶ τὸ νὰ εἶνε
βοτανικὸς δὲν τὸν ἠμποδίζει τοῦ νὰ κηπουρῇ. Ὅταν
εἶχε γνωρίσει τὸν Πομμερσὺ, ὑφίστατο μεταξὺ αὐτοῦ
καὶ τοῦ συνταγματάρχου συμπάθεια, ἐκ τοῦ ὅτι τὸ

αὐτὸ δ' ἔκαμνεν ὁ συνταγματάρχης διὰ τὰ ἄνθη, ἔκαμνεν αὐτὸς διὰ τὰ ὀπωρικά.

Ὁ κ. Βοϊδάς εἶχε κατορθώσει νὰ προάξῃ ἀχλάδας μεγαλοπρεπεστάτας ἐκ σπόρων. Εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἐπορευέτο μᾶλλον ἐκ πραότητος ἢ ἐξ εὐλαθείας ἐπορευέτο ἐπειδὴ, ἀγαπῶν τὸ πρόσωπον τῶν ἀνθρώπων, τὴν δὲ τύρβην αὐτῶν ἀποστρεφόμενος, μόνον ἐντὸς τῆς ἐκκλησίας τοὺς εὔρισκε συνηγμένους καὶ ἐν ταύτῃ σιωπῶντας.

Αἰσθανόμενος ὅτι ἔπρεπεν εἰς τὸ Κράτος νὰ εἶνε καὶ αὐτὸς πράγμα τι, ἐξέλεξε τὸ στάδιον τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἐπιτρόπου. Δὲν κατώρθωσεν ἄλλως τε ν' ἀγαπήσῃ ποτὲ γυναῖκα, ὅσον τὸν βολβὸν καλοῦ τινος ἄνθους, ἀλλὰ καὶ οὔτε ἄνδρα, ὅσον ἐν λάχανον. Πρὸ πολλοῦ εἶχεν ὑπερβῆ τὰ ἐξήκοντα τῆς ἡλικίας ἔτη, ὅτε ἐρωτηθεὶς ὑπὸ τινος:—Ἐνυμφεύθητε ποτὲ;—Ἐλησημόνησα, ἀπεκρίθη.—Ἐνίστε ὅταν τοῦ συνέβαινε (καὶ εἰς παῖον δὲν συμβαίνει τοῦτο;) νὰ εἴπῃ:—Ὡ, νὰ ἦμην πλούσιος!—δὲν τὸ ἔλεγε βλέπων ὠραίαν τινὰ διὰ τῶν διοπτρῶν του, ὡς ὁ γέρον Γιλνορμάνδος ἀλλὰ βιβλίον τι παλαιόν. Ἐξῆ μόνος μετὰ γραίας τινὸς θεραπαίνης. Ἐπασχε δὲ ὀλίγον ἐκ χειραλγίας, καὶ ὅταν ἐκοιμάτο, οἱ γεροντικοὶ δάκτυλοί του, ἀγκυλούμενοι ὑπὸ τοῦ ρευματισμοῦ, ἐκαμπυλοῦντο ἐντὸς τῶν σινδόνων. Συντάξας ἐδημοσίευσεν πόνημά τι περὶ ἀνθῶν, μετὰ χαλκογραφιῶν χρωματισμένων, ἔργον ἀρκετὰ περιζήτητον ἀποκτήσας δὲ τὰς χαλκίνας πλάκας, ἐδίδεν αὐτάς εἰς μετατύπωσιν, καὶ ἐκ τού-

του ἐκέρδαινε περὶ τὰς δύο χιλιάδας φράγκων κατ' ἔτος.

Τοῦτο ἦτον ὅλη ἡ περιουσία του. Καίτοι πτωχὸς, ἠδυνήθη διὰ τῆς ἐπιμελείας καὶ τῆς ὑπομονῆς, διὰ τῶν στερήσεων καὶ τοῦ χρόνου, νὰ σχηματίσῃ πολῦτιμον συλλογὴν σπανίων παλαιῶν ἐκδόσεων παντὸς εἶδους. Οὐδέποτε ἐξήρχετο τῆς οἰκίας του μὴ φέρων ὑπὸ μάλῃς βιβλίον. συνεχῶς δ' ἐπέστρεφε φέρων δύο ἀνθ' ἑνός.

Ὁ μόνος στολισμὸς τῶν τεσσάρων χαμηλῶν δωματιῶν, ἐξ ὧν συνέκειτο ἡ οἰκία του, τῇ προσθήκῃ μικροῦ τινος κήπου, ἦσαν συλλογαὶ τινες βοτάνων ἀνηρημένων εἰς τὸν τοῖχον ἐν εἴδει τινάκων, ὡς καὶ χαλκογραφίαι σπάνιαι. Σπάθην ἂν ἔβλεπεν ἡ τουφέμιον, ἐπάγωνεν ὑπὸ φόβου. Δὲν ἐπλησίασεν εἰς πυροβόλον ἐπὶ ζωῆς του. Στόμαχον εἶχεν ἀρκετὰ καλόν, ἕνα ἀδελφὸν ἱερέα, κόμην κατάλευκον, ὀδόντας οὐδαμῶς, οὔτε ἐν τῷ στόματί του, οὔτε ἐν τῷ πνεύματι ἔτρεμε καθ' ὅλον τὸ σῶμα, εἶχε τὴν ἰδιαιτέραν προσφορὰν τῆς ἐπαρχίας του, γέλωτα νηπιακόν, ἦθος γηραλέου προβάτου καὶ ἐπτοεῖτο ἐκ τοῦ μηδενός. Φίλον οὐδένα καὶ οὐδ' ἐσύχναζεν εἰμὴ εἰς τὸ κατὰσθημα γέροντός τινος βιβλιοπώλου, ἂν καὶ μόνον συναναστρέφετο. Τὸ ὄνειρόν του ἦτο νὰ μεταφυτεύσῃ εἰς τὴν Γαλλίαν τὸ λουλάκι.

Καὶ ἡ θεράπαινά του δὲ εἶχεν ἰδιαιτερόν τι εἶδος ἀθρότης. Ἡ πτωχὴ γραῖα ἦτο κόρη εἰσέτι καὶ εἰς τὴν καρδίαν της ἐπήρκει ἡ ἀγάπη, ἣν ἔτρεφε πρὸς

μέγαν τινά σκύλον, Σάχ ὀνομαζόμενον. Εἶχε δὲ προσέτι καὶ ἓνα αἴλουρον καὶ μύστακας ὡς τοὺς τοῦ αἰλούρου της.

Ἡ μεγάλη της δόξα ἦσαν αἱ πάντοτε λευκότεραι καλύπτραι τῆς κεφαλῆς της. Τὴν Κυριακὴν διῆγε τὸν καιρὸν μετροῦσα τὰ ἀσπρόρουχά της εἰς τὸ κιβώτιον καὶ ἀπλώνουσα ἐπὶ τῆς κλίνης της φουστάνια ἄκοπα, ἅτινα ἠγόραζε μὲν, οὐδέποτε δ' ἔρααπτεν. Ἡ-ξευρε ν' ἀναγινώσκη. Ὁ κ. Βοϊδᾶς τὴν ἐπωνόμαζε κυρὰν Πλουτάρχου.

Ὁ κ. Βοϊδᾶς ἔλαβε συμπάθειαν πρὸς τὸν Μάριον, διότι ὁ Μάριος, νέος ὢν καὶ ἠπίου χαρακτήρος, τοῦ ἔθαλπε τὸ γῆρας μὴ πτωῶν τὴν δειλίαν του. Ἡ νεότης μετὰ τῆς ἠπιότητος ἀποτελεῖ πρὸς τοὺς γέροντας ὅ,τι ὁ ἥλιος ἀνευ ἀνέμου. Ὅταν ὁ Μάριος κεκορσμένος ὑπὸ τῆς στρατιωτικῆς δόξης τοῦ πατρός του καὶ τῆς πυριτίδος, ἣν σχεδὸν ὠσφραίνετο ἀναγινώσκων τὰ ἄλλα ἐκείνου, ἐπορεύετο νὰ ἴδῃ τὸν κ. Βοϊδᾶν, οὗτος τῷ διηγείτο πάλιν τὰ τοῦ ἥρωος, ἀλλ' ὑπὸ τὴν ἐποψὴν τῶν ὠραίων ἀνθῶν, ἅτινα ἐκαλλιέργει πρὸ τοῦ θανάτου του.

Περὶ τὸ 1830 εἶχεν ἀποθάνει ὁ ἀδελφός του ὁ ἱερεὺς· συγχρόνως δὲ σχεδὸν ὅλος ὁ ὀρίζων εἶχε σκοτισθῆ περίξ τοῦ κ. Βοϊδᾶ. Εἶς συμβολαιογράφος ἐχρεωκόπησε καὶ εὐρέθησαν παρ' αὐτῷ ἕως δέκα χιλιάδες φράγκων, ἅτινα ἦσαν πᾶν ὅ,τι εἶχε κληρονομήσει ὁ κ. Βοϊδᾶς ἐκ τοῦ ἀδελφοῦ του, τῇ προσθήκῃ τῆς ἰδίας του περιουσίας.

Συνέβη δὲ τότε καὶ ἡ ἐπανάστασις τοῦ Ἰουλίου, ἐπενεγκοῦσα κρίσιν τινὰ εἰς πᾶν ἐπιτήδευμα, ἐπομένως καὶ εἰς τὰ βιβλιοπωλεῖα. Δὲν ἤρχοντο πλέον νὰ ζητῶσιν ἀντίτυπα τοῦ περὶ ἀνθῶν πονήματός του. Παρῆλθον ἐβδομάδες, καὶ οὐδεὶς ἔκρουσε τὴν θύραν του. Ὅσάκις συνέβαινε νὰ κρουσθῆ ἡ θύρα, ἡ κυρὰ Πλουτάρχου ἔσβυεν ἀμέσως τὴν ἀναγεννωμένην ἐλπίδα του, λέγουσα—Εἶνε ὁ νεροκουβαλητής.

Ἐν συντόμῳ, μίαν ἡμραν ὁ κ. Βοϊδᾶς ἀφῆκε τὴν οἰκίαν ὅπου κατέλυεν ἕως τότε, παρητήθη δὲ καὶ τῆς θέσεώς του ὡς ἐκκλησιαστικὸς ἐπίτροπος, ἐπώλησε μέρος ὄχι τῶν βιβλίων, ἀλλὰ τῶν χαλκογραφιῶν του, καὶ μετώκησεν εἰς μικρὰν τινα οἰκίαν τῆς συνοικίας τοῦ Παρνασσού, ὅπου ὁμως διέμεινε μόνον τρεῖς μῆνας, καὶ τοῦτο διὰ δύο λόγους· πρῶτον, διότι ἐκεῖ ἐπλήρωνεν ἐνοίκιον τριακόσια φράγκα, ἐνῶ αἱ δυνάμεις του δὲν ἐπέτρεπον νὰ πληρῶνῃ πλειότερα τῶν διακοσίων· καὶ δεύτερον, διότι ἐκεῖ πλησίον ὑπῆρχε γυμνάσιον σκοποβολῆς, ὅπου ἤρχοντο καὶ ἐμάνθανον νὰ σκοπεύωσι διὰ πιστόλας· αἱ ἐκπυρσοκροτήσεις ἐκείναι τῷ ἦσαν ἀνυπόφοροι.

Μετώκησεν εἰς Ἀουστερλίτσην, χωρίον πλησίον τῶν Παρισίων κείμενον, ὅπου εἶχεν ἀντὶ πεντήκοντα σκούδων κατ' ἔτος τρία δωμάτια καὶ ἓνα κῆπον περιφρακτον μετὰ φρέατος. Ἐπώλησε κατὰ τὴν περιστασιν ταύτην ὅλα τὰ περιττὰ ἐπιπλά του καὶ τόσον περιχαρῆς ἔγινεν ὅταν εἰσῆλθεν εἰς τὸ νέον κατάλυμα τοῦτο, ὥστε ἐκάρφωσε μόνος τοὺς ἥλους, ἐφ' ὧν

ἐκρέμασε τὰς εἰκονογραφίας του καὶ τοὺς βοτανικοὺς πίνακας. Τὸ ἐπίλοιπον τῆς ἡμέρας ἐνησχολήθη σκάπτων τὸν κῆπον, τὴν δ' ἐσπέραν, ἰδὼν τὴν κυρὰν Πλουτάρχου περίσκεπτον καὶ μελαγχολικὴν, τὴν ἐκτύπησεν ἑλαφρὰ εἰς τὴν ὠμοπλάτην καὶ τῆς εἶπε μειδιῶν·

— Μὴ σε μέλη καὶ τὸ λουλάκι θὰ τὸ ἔχωμεν !

Δύο μόνον ξένοι ἤρχοντο εἰς ἐπίσκεψίν του, ὁ Μάριος καὶ ὁ φίλος του ὁ βιβλιοπώλης.

Ἄλλως τε, ὡς ἤδη ἀπεφάνθημεν, τὰ εἰς μίαν τινὰ σκέψιν ἀπρησχυλημένα πνεύματα καὶ ὅπερ συχνότερον, εἰς ἀμοτέρας, λίαν βραδέως ἐμβαθύνουσιν εἰς τὰ τοῦ βίου ἀντικείμενα. Ὁ ἴδιος αὐτῶν προορισμὸς ἀπέχει πολὺ.

Ἐκ τῶν συγκεντρώσεων ἐκείνων προκύπτει ποιά τις παθητικότης, ἣτις, ἐὰν θὰ εἶχε ποιάν τινα λογικὴν ὑπόστασιν, θὰ ὠμοίαζε πρὸς τὴν φιλοσοφίαν.

Παρακμάζομεν, κατερχόμεθα, καταρρέομεν, κρημιζόμεθα μάλιστα, χωρὶς πολὺ νὰ τὸ αἰσθανθῶμεν. Ἐπὶ τέλους συνήθως ἀφυπνιζόμεθα, ἀλλὰ βραδέως. Οὐχ ἦττον ὅμως φαίνεται ὅτι διατελοῦμεν οὐδέτεροι ἐν τῷ παιζομένῳ μεταξύ τῆς ἀτυχίας ἡμῶν παιγνιδίῳ. Ἐπειδὴ ἐσμὲν ἡμεῖς τὸ ἔπαθλον, ἀτενίζομεν πρὸς τοὺς παίκτης ἀδιαφόρως.

Οὕτω λοιπὸν, ἐν μέσῳ τῶν διαλειπουσῶν ἐκείνων καταπτώσεων αἱ ἐλπίδες του ἀπεσβέννυντο ἢ μία μὲ τὴν ἄλλην, ἀλλ' ὁ κ. Βοῖδάς διετέλει ἀτάραχος, ἰ-

σως μὲν φαινομενικῶς, ἀλλὰ κυρίως κατ' οὐσίαν ἦτο τοιοῦτος.

Αἱ πνευματικαὶ του ἔξεις ἦσαν κινήσεις ἐκκεμοῦς. Ἀπαξ ἐκανονίζετο ἡ κίνησις του ὑπὸ ἐλπίδος τινός, ἐλειτούργει ἐπ' ἀόριστον καὶ μετὰ τὴν ἐξάλειψιν τῆς ἐλπίδος ταύτης. τοῦτο δὲ ἦτο φυσικώτατον.

Ἐν ὠρολόγιον δὲν σταματᾷ ἀποτόμως, καθ' ἣν ἀκριβῶς στιγμὴν χάσῃ τις τὴν κλεῖδα.

Ὁ κ. Βοῖδάς εἶχε καὶ ἀθῶας τινὰς διαχύσεις, αἵτινες ἦσαν ὀλιγοδάπανοι καὶ ἀπρόοπτοι, τυχαίως παρουσιαζόμεναι. Ἡμέραν τινὰ ἡ κυρὰ Πλουτάρχου ἀνεγίνωσκε μυθιστόρημά τι εἰς γωνίαν τινὰ τοῦ δωματίου. Ἀνεγίνωσκε δὲ μεγαλοφώνως, νομίζουσα ὅτι ἐννοεῖ κάλλιον οὕτω. Ἀναγινώσκειν δὲ μεγαλοφώνως, σημαίνει ἐπιβεβαιῶναι εἰς ἑαυτὸν τὸ ἀναγινώσκον. Ὑπάρχουσιν ἄνθρωποι ἀναγινώσκοντες μεγαλοφώνως καὶ φαινόμενοι ὅτι ἐννοοῦν τὸ τί λέγουσιν.

Ἡ κυρὰ Πλουτάρχου ἀνεγίνωσκε μὲ τὸ ἔντονον ἐκεῖνο ἔφος τὸ ἀνὰ χεῖράς της μυθιστόρημά της. Ὁ κ. Βοῖδάς προσεῖχε χωρὶς ν' ἀκούη.

Ἐνῷ ἀνεγίνωσκεν ἡ κυρὰ Πλουτάρχου, ἔφθασεν εἰς τινα φράσιν ὅπου ἐπρόκειτο περὶ ἐνός ἀξιωματικοῦ τῶν δραγόνων καὶ μιᾶς ὠραίας, «... ἡ ὠραία ἐμόρφασεν, ὁ δὲ δραγόνος...»

Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο διεκόπη, διὰ νὰ καθαρῶς τὰς διόπτρας της.

— Ὁ δράκος καὶ ἡ κόρη, εἶπε μόλις ἀκούμενος

δ κ. Βοϊδάς. Ναι, ἀλήθεια ἦταν ἓνας δράκος ποῦ ἀπὸ τῆ σπηλιά του μέσα ἔβγαζε φλόγας ποῦ ἔκαιαν τὸν οὐρανόν. Εἶχε μάλιστα καὶ νύχια τίγρεως. Πῆγε λοιπὸν ἡ κόρη καὶ τὸν ἐπλάνεψε μέσα στῆ σπηλιά του με τῆς μαργιολιές τῆς καὶ ἀπὸ τότε ζοῦσε ὁ δράκος σὰν ἔλοι μας. Καλὸ βιβλίον εἶνε αὐτὸ ποῦ διαβάζεις, κυρὰ Πλουτάρχου. Δὲν εἶνε ἄλλο καλλίτερο παρὰ αὐτὸ.

Καὶ ὁ κ. Βοϊδάς παρεδόθη εἰς θεσπέσιον ρεμβασμὸν μετὰ τὸν ἀστείτυμὸν τούτον.

Ε".

Ἡ πτωχεία καλὴ γείτων τῆς πενίας

Ὁ Μάριος συνεπάθει τὸν ἀθῶνον τοῦτον γέροντα βραδέως ἢδη προβαίνοντα εἰς τὴν πενίαν, ἀπαθῶς καὶ ἀνευ θλίψεως. Ὁ Μάριος συνήντα τὸν Κουρφειράκον καὶ ἐζήτει τὸν Βοϊδᾶν.

Πολὺ σπανίως ἄλλως τε παρεγίνετο ὁ Μάριος εἰς ἐπίσκεψιν τοῦ κ. Βοϊδά, ἅπαξ ἢ δις τοῦ μηνός. Ἡ ἀπόλασις τοῦ Μαρίου ἦτο νὰ ἐπιχειρῇ περιπάτους μακροῦς, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ εἰς τὰς ἐρημικωτέρας τῶν δεινδροστοιχιῶν τοῦ Λευξεμβούργου. Ἐνίοτε διῆγεν ἡμίσειαν ἡμέραν παρατηρῶν τὰ λάχανα κήπου τινὸς ποτιστικῆς, τὰς ὄρνιθας, τὸν ἵππον, ὅστις ἔστρεφε τὸ μαγκανοπήγαδον. Οἱ διαβάται τὸν ἔβλεπον ἐκεῖ ἀποροῦντες, καὶ τινες τούτων διέκρινον ὑποπτὸν τι εἰς

τὴν συμπεριφορὰν του. Ἡπατῶντο ὁ Μάριος ἦτο νέος πτωχός, βυθιζόμενος συνήθως εἰς ὄνειρα ἄσχοπα.

Εἰς ἓνα τῶν περιπάτων τούτων ἀνεκάλυψε τὸ παλαιόσπιτον τοῦ Κάρρακα, καὶ ἐπειδὴ εἶδε τὸ μέρος ἐκεῖνον ἐρημικὸν καθὼς τὸ ἐπεθύμει, καὶ τὸ ἐνοίκιον εὐθηνόν, κατέλυσεν εἰς ἓν τῶν δωματίων τῆς οἰκίας ταύτης. Οἱ ἐκεῖ συγκατόιστοί του δὲν τὸν ἐγνώριζον, εἰμὴ ὑπὸ τὸ ὄνομα κύριος Μάριος, ἀπλῶς.

Τινὲς τῶν παλαιῶν στρατηγῶν, τῶν ποτὲ συστρατιωτῶν τοῦ πατρός του, γνωρίσαντες αὐτὸν, τὸν προσεχάλουν εἰς τὰς οἰκίας των.

Ὁ Μάριος τοὺς ἐπεσκέπτετο, διότι πλησίον των ἤκουε καὶ περὶ τοῦ πατρός του. Ἐνίοτε ἐδίδον οὗτοι μουσουργίαν τινὰ ἢ χορόν. Τότε ὁ Μάριος ἐφόρει τὸ καλὸν του ἔνδυμα· ἀλλὰ τότε μόνον ἤρχετο εἰς τὰς ταιαύτας συναναστροφάς, ὅταν ἡ γῆ ἦτο καλῶς παγωμένη, ἐπειδὴ δὲν εἶχε νὰ πληρῶνῃ ὄχημα, οὔτε ἠθέλε νὰ παρουσιάζηται λασπωμένα φορῶν ὑποδήματα, ἀλλὰ πάντοτε λουστρωμένα ὡς καθρέπτῆς.

Ἐλεγε δὲ συνεχῶς, ἀλλ' ἀνευ πικρίας.—Τοιοῦτοι εἶνε οἱ ἄνθρωποι. Εἰς μίαν συναναστροφὴν, εἰμπορεῖς νὰ ὑπάγῃς καταλασπωμένος, ἐκτὸς εἰς τὰ ὑποδήματα. Μήπως, ἵνα τύχῃς καλῆς ὑποδοχῆς, ἀπαιτοῦν νὰ ἔχῃς ἀμειπτον τὸν χαρακτήρα ; ὄχι· ἀλλὰ προσέγουν εἰς τὰ ὑποδήματα.

Ἄν κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν ἠδύνατο ὀφθαλμός τις νὰ ἐμβατεύσῃ εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ Μαρίου, θὰ ἐθαύμαζε τὴν ἀγνότητα αὐτῆς. Ἐὰν τῶνόντι ἐδίδετο

εἰς τοὺς γηίνους ἡμῶν ὀφθαλμοὺς νὰ ἐμβλέπωσιν εἰς τὴν τοῦ ἄλλου συνείδησιν, πολὺ ἀσφαλέςτερον ἢ ἐκρίνετο ὁ ἄνθρωπος ἐξ ὧν ὀνειροπολεῖ ἢ ἐξ ὧν σκέπτεται· διότι, ἐν τῇ σκέψει, ὑπάρχει θέλησις, ἐν δὲ τῇ ὀνειροπολήσει θέλησις δὲν ὑπάρχει. Ἐκ τῶν ρεμβασμῶν τοῦ ἀνθρώπου μᾶλλον διακρίνεται ὁ γνήσιος αὐτοῦ χαρακτήρ. Πᾶς ἄνθρωπος ὀνειροπολεῖ τὸ ἄγνωστον καὶ τὸ ἀνέφικτον κατὰ τὴν ἰδίαν του φύσιν.

Περὶ τὰ μέσα τοῦ αὐτοῦ ἐκείνου ἔτους 1831, ἡ γραῖα ἤτις ὑπῆρτεν τὸν Μάριον, διηγήθη εἰς αὐτὸν, ὅτι ἐμελλε ν' ἀποβληθῆ τῆς οἰκίας ὁ πάμπτωχος ἐκεῖνος γείτων του, ὁ Ἰονδρέτης μετὰ τῆς γυναικὸς καὶ τῶν τέκνων του. Ὁ Μάριος ὅστις ὄλας τὰς ἡμέρας διῆγεν ἔξω τῆς οἰκίας, μόλις ἐγίνωσκεν ὅτι ἔχει γείτονας.

—Καὶ διατὶ αὐτὴ ἡ πτωχὴ οἰκογένεια θ' ἀποβληθῆ; ἠρώτησε τὴν γραῖαν.

—Διότι δὲν πληρῶνουν τὸ ἐνοικί των, ἐνῶ χρεωστοῦν δύο μηνιάτικα.

—Καὶ πόσον κάμνουν τὰ δύο μηνιάτικά των;

—Εἴκοσι φράγκα, εἶπεν ἡ γραῖα.

Ὁ Μάριος εἶχε φυλαγμένα τριάκοντα φράγκα εἰς ἓν συρτάριον τῆς ἱματιοθήκης του.

—Λάβε αὐτά, λέγει εἰς τὴν γραῖαν· εἶνε εἴκοσι πέντε φράγκα. Πλήρωσε ὅτι χρεωστοῦν, καὶ δός τους τὰ ἄλλα πέντε, χωρὶς νὰ τοὺς εἰπῆς ὅτι ἐγὼ τὰ ἔδωκα.

Σ'.

Ἐντικαθιστάμενος.

Τὸ τάγμα ὅπου διετέλει ἐν ὑπηρεσίᾳ ὁ Θεόδουλος ὡς ὑπασπιστῆς συνέβη νὰ μετατεθῆ εἰς τὴν φρουρὰν τῶν Παρισίων, ἐξ οὗ καὶ συνέλαβεν ἡ θεία Γίλνορμάνδῃ δευτέραν τιὰ ἰδέαν. Ἡ πρώτη ἰδέα τῆς ἦτο νὰ καταστήσῃ τὸν Θεόδουλον κατὰσκοπον τοῦ Μαρίου ἢ δευτέρα νὰ καταστήσῃ τὸν Θεόδουλον διάδοχον τοῦ Μαρίου. Ὑπῆρχεν ἀνάγκη νεανικοῦ τινος προσώπου εἰς τὴν οἰκίαν· ἓν πρόσωπον νεαρὸν μεταξύ γεγηρακότων τέρπει ὡς ἐωθινὴ ἀκτίς ἡλίου μεταξύ ἐρειπίων. Ἐχρειάζετο εἰς τὴν γεροντοκόρην ἄλλος τις Μάριος.

Μίαν πρωΐαν λοιπὸν, ὅτε ἐκάθητο ὁ κ. Γίλνορμάνδος καὶ ἀνεγίνωσκεν ἐφημερίδα, εἰσέρχεται ἡ θυγάτηρ του καὶ τοῦ λέγει διὰ τοῦ γλυκυτέρου τόνου τῆς φωνῆς τῆς, ἐπειδὴ ἐπρόκειτο περὶ τοῦ εὐνοουμένου τῆς.—Πατέρα, ὁ Θεόδουλος εἶπεν ὅτι θὰ ἔλθῃ σήμερον τὸ πρωὶ, νὰ σᾶς προσφέρῃ τὸ σέβας του.

— Ποιὸς Θεόδουλος;

— Ὁ μικρὸς ἀνεψιὸς σας.

— Ἄ! εἶπεν ὁ πάππος, ὡς τότε μόλις ἐνθυμηθεῖς.

Καὶ ἐπανελάβε τὴν ἀνάγνωσιν τῆς ἐφημερίδος μετὰ τινος δυστροπίας τοῦθ' ὅπερ τῷ συνέβαινε σχεδὸν πάντοτε, ἐνῶ ἀνεγίνωσκεν. Ἡ ἐφημερίς, φύλλον ἄλλως βασιλόφρον, ἀνήγγελλεν ὅτι τὴν ἐπιούσαν ἐμελέτων

οὐ σπουδασταὶ τῆς νομικῆς σχολῆς καὶ οἱ τῆς ἰατρικῆς νὰ συναθροισθῶσιν εἰς τὴν πλατείαν τοῦ Πανθέου πρὸς μεσημβρίαν, πρὸς σύσκεψιν.

Ἐπρόκειτο δὲ τότε περὶ τοῦ πυροβολικοῦ τῆς ἐθνοφυλακῆς καὶ περὶ τινος ἐρίδος, ἐγερθείσης μεταξὺ τοῦ ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν ὑπουργοῦ καὶ τῆς ἐθνοφυλακῆς, ἕνεκα πυροβόλων τινῶν τοποθετηθέντων ἐντὸς τῆς αὐλῆς τοῦ ἀνακτόρου Λούβρου.

Οἱ σπουδασταὶ θὰ ἔκαμνον συλλαλητήριον περὶ τοῦ του. Δὲν ἐχρειάζετο πλείοτερον ὁ κ. Γιλνορμάνδος ν' ἀνάψῃ καὶ νὰ κορώσῃ. Ἐσυλλογίσθη τὸν Μάριον, ὅστις ὡς σπουδαστῆς ἐμελλεν ἴσως καὶ αὐτὸς νὰ συνέλθῃ μετὰ τῶν ἄλλων εἰς τὴν πλατείαν τοῦ Πανθέου.

Ἐνῷ κατείχετο ὑπὸ τοῦ ἀλγεινοῦ τούτου διαλογισμοῦ, εἰσέρχεται ὁ ὑπασπιστῆς Θεόδουλος, ἐνδεδυμένος ὅμως πολιτικὰ φορέματα, κατὰ συμβουλήν ἐπιτηδεύει τῆς θείας, ὑφ' ἧς καὶ εἰσῆχθη ὑποκλινεῖ τῷ τρόπῳ.

Ὁ λογχίτης εἶχε κάμει τούτον τὸν συμπερασμόν.— Ὁ γέρον θὰ ἔχη βέβαια καὶ ἱκανὰ διαθέσιμα χρήματα. Ἀξιίζει λοιπὸν τὸν κόπον νὰ μεταμορφῶνεται κανεὶς τοιοῦτοτρόπως ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρόν.

Ἡ δεσποσύνη Γιλνορμάνδου, ἀποταθείσα τότε πρὸς τὸν πατέρα της.— Ὁ Θεόδουλος ! λέγει πρὸς αὐτόν.

Κρυφίως δὲ πρὸς τὸν ὑπασπιστήν.— Εἰς ὅλα ναι νὰ τοῦ λέγῃς, πρόσεξε. Καὶ τοῦτο εἰπούσα ἀπῆλθεν.

Ὁ ὑπασπιστῆς προσεκύνησε μετὰ τινος ἀδεξιότη-

τος, ὡς ἀσυνήθιστος εἰς τοιαύτας εὐσεβάστους συναντήσεις, εἰπὼν—Καλημέρα σας, θεῖέ μου.

— Ἄ ! εἶσαι σύ ; καλά κἄθησαι, ἀπεκρίθη ὁ πάππος.

Καὶ τοῦτο εἰπὼν, ἐλωσδιόλου τὸν ἐλησημόνησεν.

Ὁ Θεόδουλος ἐκάθησε, καὶ ὁ κ. Γιλνορμάνδος ἠγέρθη. ἤρξατο δὲ τότε νὰ περιπατῇ καθ' ὄλον τὸ μήκος καὶ τὸ πλάτος τοῦ θαλάμου, τὰς χεῖρας ἔχων ἐντὸς τῶν θυλακίων τοῦ ἐστωκαρδίου του, λαλῶν γεγωνία τῇ φωνῇ καὶ βασανίζων διὰ τῶν δακτύλων του τὰ κροτάλια τῶν δύο ὠρολογίων, ἅτινα ἔφερε κατὰ τὸν συρμόν τοῦ καιροῦ του.

— Ἀκοῦς ! τὰ βρωμόπαιδα ! συναθροισιν εἰς τὴν πλατείαν τοῦ Πανθέου ! Κύριε ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστέ ! Μυξιάρικα ἀκόμη χθὲς ἦταν εἰς τὸ βυζὶ τῆς παραμάννας των ! Μόλις ἔσκασαν ἀπὸ τ' αὐγὸ ! Νὰ σφίξῃς τὴν ὑπὲρ τους, θὰ πεταχθῇ τὸ γάλα ἀπ' ἐδῶ ἴσα μ' ἐκεῖ ! Καὶ αὐροῖον, ἡ μούρη τους, κάμνουν συνέλευσιν. Ποῦ κατηντήσαμεν ! τί θὰ γίνῃ αὐτὸς ὁ κόσμος καθὼς καταντᾶ ; Φῶς φανερόν, ὅτι ὅλοι τους τρέχουν εἰς τὸ χάος. Τὸ πυροβολικὸν τῆς ἐθνοφυλακῆς ! Καὶ μὲ ποίους ἀνθρώπους θὰ εὔρεθῶν ἐκεῖ πέρα ; Στοιχηματίζω ὅσα θέλουν, ἐν ἑκατομμύριον ἐναντίον ἐνὸς πράσου, ὅτι ἄλλοι ἐκεῖ δὲν θὰ εἶνε, παρὰ κατεργάρηδες, ἀνθρωποὶ, ὅπου ποῖός ἐσκότωσε τὸν κύρη του, καὶ ποῖός τὴν μάννα του. Οἱ δημοκρατικοὶ καὶ οἱ λησταὶ εἶνε κομμένοι ἀπὸ ἓνα καὶ τὸ αὐτὸ ροῦχο ὅλοι τους.

— Ἀληθέστατον, εἶπεν ὁ Θεόδουλος.
 Ὁ κ. Γιλνορμάνδος ἔστρεψε τὴν κεφαλὴν του ἐξ ἡμισείας, εἶδε τὸν Θεόδουλον πρὸς στιγμῆν, καὶ ἐξηκολούθησε λέγων—Ὅταν συλλογισθῶ ὅτι καὶ αὐτὸς ὁ μηδαμινὸς ὑπῆγε νὰ μοῦ γίνῃ καρβονάρος ! Διατί, μωρὲ, σηκώνεσαι καὶ φεύγεις ἀπὸ τὸ σπίτι μου ; Νὰ πᾶς καὶ σὺ νὰ μοῦ γίνῃς δημοκρατικός ; Οὐ ! νὰ κουρευεσαι καὶ σὺ, καὶ νὰ Ψαλιδεύεσαι ! Καὶ πρῶτον ἀπ' ὅλα, ὦ λαὸς, μωρὲ, ὁ λαὸς δὲν τὴν θέλει τὴν δημοκρατία σου, δὲν τὴν θέλει ὁ λαὸς εἶνε γνωστικός· ὁ λαὸς ξεύρει πολὺ καλὰ, ὅτι πάντοτε ὑπῆρξαν βασιλεῖς εἰς τὴν γῆν, καὶ θὰ ὑπάρχουν πάντοτε. Ὁ λαὸς ξεύρει ὅτι ὁ λαὸς, τὸ κάτω τῆς γραφῆς, εἶνε λαὸς καὶ τὴν στέλλει εἰς τοὺς κόρακας τὴν δημοκρατίαν σου καταλαβαίνει ; Ἄ, παληάνθρωπε ! Εἶδες ἐκεῖ ἐπιθυμίαν φρικωδῆ ! Ἐρωτα πρὸς τὴν λαιμητόμον τραγουδάκια, πατινάδαις μὲ τὴν κιθάρα ὑπὸ τὸ παράθυρο τοῦ 1793. Εἶνε νὰ τοὺς πτύσῃ κανεὶς μέσα εἰς τὸ πρόσωπον ὅλους αὐτοὺς τοὺς νέους· τὰ ζῶα τὰ τετράποδα ! Ὅλους, ὅλους τους ! Δὲν εἶνε οὔτε ἓνας μὲ μυαλά. Ἀρκεῖ ν' ἀναπνεύσουν τὸν ἀέρα ὅπου φυσᾷ εἰς τὸν δρόμον, διὰ νὰ γυρίσουν τὰ κεφάλια τους. Ὁ δέκατος ἑνάτος αἰὼν εἶνε καθ' αὐτὸ δηλητήριο. Ὁ τυχὼν ξεμουαλισμένος ἐκεῖ, ἀφίνει τὸ γένειόν του ὡσάν τοῦ τράγου, νομίζει τὸν ἑαυτὸν του ὅτι εἶνε κατὰ τάχα καὶ αὐτὸς, καὶ ἀφίνει τοὺς γηραιούς τοὺς γονεῖς του νὰ βράζωνται. Δημοκρατικός, πρᾶγμα ρωμαντικόν, ἤγουν ! Καὶ τί θὰ εἰπῇ ρωμαντικόν ; Σὲ

παρακαλῶ νὰ μοῦ εἰπῆς αὐτὸ τί σημαίνει ; Σημαίνει ὄλαις ταῖς τρέλλαις, ὅπου εἰμπορεῖ κανεὶς νὰ φαντασθῇ. Πρὸ ἑνὸς ἔτους, ὅπου τρέξῃ, τρέξῃ, νὰ πάνε νὰ ἰδοῦν εἰς τὸ θέατρον, τί ; τὸν Ἐρνάνη. Ἐρνάνη ἀκοῦς, ἓναν ἄνθρωπον ἐκεῖ διὰ κρέμασμα· νὰ χειροκροτοῦν τὰ ἄθλά του. Κύτταξ' ἐκεῖ ἀντιθέσεις μιὰ φορὰ ! Καὶ ἔπειτα πιάνουν καὶ σοῦ στήνουν μέσα εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Λούβρου κανόνια. Ἴδου τὰ εὐμορφα καμώματα τοῦ σημερινοῦ καιροῦ !

— Θεῖέ μου, ἔχετε καθ' ὅλα δίκαιον, εἶπεν ὁ Θεόδουλος.

Ὁ κ. Γιλνορμάνδος ἐξηκολούθησε.—Κανόνια μέσα εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Μουσείου ! Νὰ τὰ κάμουν τί ; Τὸν Ἀπόλλωνα τοῦ Βελδεβέρε θέλετε, κύριοι, νὰ κανονοβολήσετε ; ἢ τὴν Ἀφροδίτην τῶν Μεδίκων ; Ὅσοι ἐξ αὐτῶν δὲν εἶνε ἀλιτήριοι, κάμουν ὅλα τῶν τὰ δυνατὰ νὰ φανοῦν μουρλοί ! Ὅ,τι εἰμποροῦν κάμουν, διὰ νὰ γίνουν ἄνοστοι, ἄσχημοι, τῆς ἀηδίας· ἀκόμη καὶ τὰ φορέματά των βλέπετε, καὶ σοῦ τὰ κάμουν τώρα νὰ κρατῆς τὰ συκώτια σου ἀπὸ τὰ γέλια. Ἐπειτα τοὺς βλέπετε καὶ τρέμουν ἔμπρὸς εἰς τὰς γυναῖκας· τριγύρω των, θαρρεῖς πῶς ζητουλεύουν μ' ἓνα ἦθος, ὅπου εἶνε νὰ θάνουν οἱ εὐμορφαὶς γυναῖκες τὰ χάχανα ! Εἶνε κακοφκισμένοι, τελειοποιῶνται κατὰ τοῦτο γινόμενον ἐνταῦτῳ καὶ ἡλάκες. Πιάνουν καὶ θάνουν κάποια ἐνδύματα, σάκκους· γιλέκια ἀπ' ἐκεῖνα ὅπου φοροῦν οἱ ὑπηρεταὶ τοῦ σταύλου, ὑποκάμισα ἀπὸ λινὸ χονδρόπανο, πανταλόνια ἀπὸ

χονδρότσουχαις, ὑποδήματα ἀπὸ χονδρόπετσα, καὶ τὸ κελαΐδηνά τους κατὰ τὴν φορεσίαν τους. Καὶ ὅλοι αὐτοὶ οἱ κουρουνόμυαλοι σοῦ ἔχουν, ἀκούς, πολιτικά φρονήματα. Ἐπρεπε ν' ἀπαγορευθοῦν αὐστηρῶς τὰ πολιτικά φρονήματα. Σοῦ κατασκευάζουν πολιτεύματα, ἀναπλάττουν τὴν κοινωνίαν, ὑποσκάπτουν τὴν μοναρχίαν, ὑποσκελίζουν ὅλους τοὺς νόμους· ὅσα πρέπει νὰ εἶνε εἰς τὸ ὑπερῶον, τὰ βάλλουν εἰς τὸ ὑπίγειον, τὰ ἄνω κάτω· τὸν θυρωρὸν μου εἰς τὴν θέσιν τοῦ βασιλέως· ἀνατρέπουν ὅλην τὴν Εὐρώπην, ἀνοικοδομοῦν τὸν κόσμον, καὶ ἡ μεγάλη των χαρὰ εἶνε νὰ βλέπουν μὲ πονηρίαν τὰς κινήμας τῶν πλυντριῶν, ὅταν ἀναβαίνουν εἰς τ' ἀμάξια των διὰ νὰ πάνε εἰς τὸ χωριό των ! Ἄ, Μάριε ! Ἄ, οὐτιδανέ ! τρέχε τώρα καὶ σὺ μέσα εἰς τοὺς δρόμους μὲ φωναίς ! πήγαινε εἰς τὰς πλατείας νὰ συζητήσης, νὰ συσκεφθῆς, νὰ λάβῃς τὰ δέοντα μέτρα ! Αὐτὰ τὰ λέγουν μέτρα ! Καλὲ Θεέ μου ! καλὲ ἡ στάσις τί κατήντησε ! νάνος· αὐτόχρομα νάνος. Εἶδαν τὰ μάτια μου τὸ χάος, πῶρα βλέπουν καὶ τὴν σύγχυσιν. Σπουδασταὶ νὰ βατπαρίζουν περὶ ἔθνοφυλακῆς ! Αὐτὸ οὔτε εἰς τοὺς ἀγρίους, οὔτε εἰς τοὺς Ὀτπεντότας δὲν ἤκούσθη. Οἱ ἀγριοί, μὲ τὰ ποικιλόχροά των πτερὰ εἰς τὴν κεφαλὴν, καὶ μὲ τὸ ρόπαλον εἰς τὴν χεῖρα, εἶνε ὀλιγωτέρον ζῶα παρ' αὐτοὺς τοὺς λογιωτάτους. Ἄ ! βέβαια, βέβαια ἐγγίζομεν εἰς τὸ τέλος τοῦ κόσμου. Ὁ ἄθλιος αὐτὸς ὁ κόσμος ἤλθεν ἀναμφιβόλως εἰς τὴν συντέλειάν του. Ἐχρειάζετο ἕνας τελευταῖος λυγ-

μός, καὶ ἰδοὺ τὸν βάλλει ἡ Γαλλία. Συζητεῖτε, κουρελάδες μου, συζητεῖτε ! Αὐτὰ τὰ πράγματα εἶνε φυσικὸν νὰ γίνωνται ἐνόσφ θὰ διαβάζωνται αἱ ἐφημερίδες ὑπὸ τὴν στοᾶν τοῦ Ὠδείου. Δὲν ἀπαιτεῖται νὰ ἐξοδεύσουν δι' αὐτὸ παρὰ μόνον ἕνα σολδί, καὶ τὸ λογικόν, τὴν καρδίαν, τὴν ψυχὴν καὶ τὸ πνεῦμά των. Βγαίνουν ἀπ' ἐκεῖ, καὶ τύφλαις νάχουν οἱ γονεῖς των· σηκώνονται καὶ τοὺς παραιτοῦν. Ὅλοι, ὅλοι αἱ ἐφημερίδες εἶνε πανώλης· ὅλοι, ἀκόμη καὶ ἡ «Λευκὴ Σημαία !» Ἄ, μηδαμινέ ! κακότροπε ! Πήγαινε, πήγαινε, καὶ εἰμπορεῖς νὰ καυχᾶσαι πῶς ἔφερες τὸν πάππον σου εἰς τὴν ἀπελπισίαν.

— Βεβαίότατα ! εἶπεν ὁ Θεόδουλος.

Καὶ ἐπειδὴ ὁ Γίλνορμάνδος ἐστάθη ὀλίγον ἵνα ἀνασάνῃ, δραξάμενος τῆς εὐκαιρίας ὁ λογχίτης προσέθεσεν ὡς ἀπὸ καθέδρας.—Μία μόνον ἐφημερίς ἔπρεπε νὰ ὑπάρχη. «Ἡ ἐπίσημος Ἐφημερίς τῆς Κυβερνήσεως», καὶ ἕν μόνον βιβλίον «Ἡ Στρατιωτικὴ Ἐπετηρίς».

Ὁ Γίλνορμάνδος ἐξηκολούθησεν.—Ὅλοι καθὼς ὁ Σιέγης των, παραδείγματος χάριν ! ἕνας ἄνθρωπος, ὅστις ἔδωκε τὴν ψῆφόν του ὅπως θανατωθῆ ὁ Λουδοβίκος ΙΣΤ', ἕνας βασιλοκτόνος ἐκεῖ, τὸν ὁποῖον ἔκαμαν ἔπειτα γερουσιαστήν ! Διότι, ἐπὶ τέλους, ἐκεῖ κατανοῦν ὅλοι αὐτοὶ οἱ φιλελεύθεροι. Σὺ, πολίτα, σὺ, ὅλο μὲ τὸ σὺ ἀρχίζουν, ὅτι τάχα ἀγαποῦν τὴν ἀπλότητα τοῦ σὺ, διὰ νὰ προβιβαθοῦν ἔπειτα, καὶ νὰ τοὺς λέγουν «κύριε κόμη, ἡ εὐγενία σας ! Ὁ φιλό-

σοφος Σιέγης ! Προκομμένοι μου κύριοι πολῖται, ἐγὼ
 σᾶς λέγω καὶ σᾶς κηρύττω, ὅτι ἡ πρόδός σας εἶνε
 μία τρέλλα· ὅτι ἡ φιλανθρωπία σας εἶνε ἓνα ὄνειρον·
 ὅτι ἡ ἐπανάστασίς σας εἶνε ἓνα κακούργημα· ὅτι ἡ
 δημοκρατία σας εἶνε ἓνας τραγέλαφος· ὅτι ἡ παρθέ-
 νος Γαλλία σας ἐξέρχεται ἀπὸ τὸ περνοβοσκεῖον, καὶ
 τὸ ὑποστηρίζω ἐναντίον ὅλων σας, εἴτε δημοσιογρά-
 φοι εἴσθε, εἴτε οἰκονομολόγοι, εἴτε νομομαθεῖς, εἴτε
 γινώσκετε τί ἐστὶν ἐλευθερία, ἰσότης καὶ ἀδελφότης,
 ἔσον γινώσκει αὐτὴν καὶ τὸ φάσγανον τῆς λαιμητό-
 μου ! Ἀκούσατε αὐτὸ ὅπου ἐγὼ σᾶς λέγω, καλό-
 τυχοι !

— Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία, ἀνέκραξεν ὁ ὑπασπι-
 στῆς· αὐτὸ εἶνε καὶ ἡλίου προφανέστερον.

Ὁ γέρον Γιλγομάνδος διέκοψε μὲ χειρονομίαν τι-
 νὰ, ἣν ἠθέλησε νὰ προσθέσῃ εἰς ἐπίτασιν τῶν λόγων
 του, ἐστράφη πρὸς τὸν Θεόδουλον, ἠτένισεν εἰς αὐτὸν
 ἀσκαρδαμυκτῆ, καὶ εἶπεν—Εἴσαι ἓνας ἀνόητος !

ΣΥΜΠΤΩΣΙΣ ΔΥΟ ΑΣΤΡΩΝ

Α΄.

Πῶς παράγονται τὰ ἐπώνυμα

Ὁ Μάριος κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν ἦτον ὠραῖος
 νέος, μετρίου ἀναστήματος, δασεῖαν ἔχων τὴν κόμην
 καὶ μέλαιναν, ὑψηλὸν τὸ μέτωπον καὶ νοῆμον, διε-
 σταλμένους τοὺς ρόθυνας καὶ ἐμπαθεῖς, εἰλικρινές
 τὸ ἦθος καὶ γαλήνιον, ἐνὶ λόγῳ, οὐκ οἶδα τί μεγαλό-
 φρον, περίσκεπτον καὶ ἀγνὸν ἐν τῷ συνόλω τοῦ προ-
 σώπου. Κατὰ κρόταφον ὅλαι αἱ γραμμαὶ τῆς μορφῆς
 του ἦσαν καμπύλαι, ἀπηλλαγμέναι τῶν γωνιῶν, ἐξ
 ὧν διακρίνεται τὸ λεόντειον εἶδος ἀπὸ τοῦ ἀεταίου
 Εὐρίσκετο εἰς τὴν ὄραν τῆς ζωῆς, καθ' ἣν τὸ πνεῦ-
 μα τῶν σκεπτομένων ἀνδρῶν σύγκειται ἐξ ἴσης δόσε-
 ως σπουδῆς καὶ ἀφελείας. Εἰς περιστάσεις σπουδαί-
 ας εἶχε πᾶν ὅ,τι ἔδει ὥστε νὰ φανῆ ὡς βλάξ· ἀλλ'
 ἐτι ἀπαξ ἂν ἐστρέφετο ἡ κλεῖς, ἠδύνατο νὰ διαπρέψῃ
 ὡς πνεῦμα ἔξοχον.

Ἡ συμπεριφορὰ του ἦτο συνεσταλμένη, Ψυχρὰ, εὐγενής, ἐφεκτική. Ἐπειδὴ εἶχε στόμα ὠραῖον, χεῖλη γλυκύτατα καὶ ὀδόντας μαργαριτωδεις, τὸ μειδιάμα του διώρθωνε τὴν σοβαρότητα τῆς ὄλης φυσιογνωμίας του.

Κατὰ τινὰς στιγμὰς, παράδοξον ἀντίθεσιν ἀπετέλει τὸ ἄθρον μέτωπόν του πρὸς τὸ ἠδυπαθές του μειδιάμα. Εἶχε τὸ ὄμμα μικρὸν καὶ τὸ βλέμμα μέγα.

Ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τῆς ἐσχάτης του πενίας παρετήρει ὅτι αἱ νεάνιδες ἐστρέφοντο καὶ τὸν παρετήρουν, ὅτε διέβαιναν ἔμπροσθέν των καὶ ἔτρεχε νὰ κρυφθῇ, ἄλγος αἰσθανόμενος εἰς τὴν ψυχὴν μέγα, διότι ἐνόμιζεν ὅτι τὰ παλαιὰ του φορέματα ἀπετέλουν εἰς αὐτὰς οἰκτρὰν ἐντύπωσιν καὶ ὅτι δι' αὐτὰ ἐγέλων τὸ δὲ βέβαιον εἶνε ὅτι τὸν παρετήρουν διὰ τὴν χάριν του, ἧτις χάρις τὰς ἐνέβαλλεν εἰς διαλογισμούς.

Ἡ σιωπηλὴ αὕτη παρανόσις μερᾶν αὐτοῦ καὶ τῶν εὐειδῶν κορασίδων τὸν εἶχε καταστήσει ἀγριωπὸν. Οὐδεμίαν δὲ ἐξ αὐτῶν εἶχεν ἐκλέξει, διὰ τὸν ἐξαίρετον λόγον ὅτι ὅλας τὰς ἀπέφευγεν. Οὕτως ἐζησαν ἀορίστως—κρυτῶς, καθὼς τῷ ἔλεγεν ὁ Κουρφεϊράκος.

Ὁ Κουρφεϊράκος τῷ ἔλεγε πρὸς τούτους.—Κύτταξε, μὴ φαίνεσαι ὡς ὄσιος. Ἄν θέλῃς, φίλε μου, ν' ἀκούσης τὴν συμβουλὴν μου, ἐγὼ σοῦ λέγω νὰ μὴ ἐγκύπτῃς εἰς τὰ βιβλία τόσον πολὺ, ἀλλὰ νὰ οἰπίτῃς καὶ καμμιὰ ματιὰ πρὸς ταῖς πεταλούδαις. Ἐχουν καὶ αὐταῖς ἡ διαβόλισσαις τὸ καλὸν των πιστευσέ.

Μάριε. Ἄν ἐξακολουθήσης τοιουτοτρόπως νὰ τὰς ἀποφεύγῃς, γίνωσκε ὅτι ἐπὶ τέλους τὸ πνεῦμά σου θὰ ἀποκτηνωθῇ.

Ἄλλοτε δὲ πάλιν, ἀπαντῶν αὐτὸν καθ' ὄδον ὁ Κουρφεϊράκος, τὸν προσηγόρευε—Καλημέρα, πανοσιώτατε.

Ὅσάκις ὁ Κουρφεϊράκος τῷ ἔλεγε τι τοιοῦτον, ὁ Μάριος ὀκτῶν ἡμέρας κατὰ συνέχειαν ἀπέφευγεν εἴπερ ποτὲ τὰς γυναῖκας, νέας τε καὶ γραιίας, πρὸ πάντων δὲ ἀπέφευγε τὸν Κουρφεϊράκον αὐτόν.

Ἄλλ' εἰς ὄλην ὅμως τὴν ἄπειρον κτίσιν τοῦ τῶν ὄλων δημιουργοῦ ὑπῆρχον καὶ δύο τινὲς γυναῖκες, ἃς οὐδόλως ἀπέφευγεν ὁ Μάριος, διότι, τῇ ἀληθείᾳ, καὶ θὰ ἔμενον ἐκστατικὸς, ἐάν τις τοῦ ἔλεγεν ὅτι καὶ αὐταὶ ἀνῆκον εἰς τὸ ὠραῖον φύλον. Ἡ μὲν ἐξ αὐτῶν ἦτον ἡ γενειῶσα γραιία, ἧτις ἐσάρωνε τὸν θάλαμόν του καὶ περὶ ἧς ὁ Κουρφεϊράκος ἔλεγεν, ὅτι «ὁ Μάριος δὲν ἔφερε τὸ γένειόν του, βλέπων τὴν ὑπηρετρίαν του φέρουσαν αὐτόν» ἢ δ' ἑτέρα ἦτο μικρὰ τις κόρη, ἣν συνεχῶς μὲν ἔβλεπεν, οὐδέποτε δ' ἐπρόσεξεν εἰς αὐτήν.

Ἀφ' ἐνὸς ἡδὴ ἔτους, ὁ Μάριος παρετήρει εἰς μίαν τῶν ἐρημικωτέρων δεινδροστοιχιῶν τοῦ κήπου τοῦ Λουξεμβούργου γηραλέον τινὰ ἄνδρα καθήμενον μετὰ νεωτάτης ἔτι κόρης τινὸς εἰς ἐν τῶν ἐδωλίων τῆς δεινδροστοιχίας, πρὸς τὸ βαθύτερον μέρος αὐτῆς. Ὅσακις ἡ τύχη, ἡ παρεμβαίνουσα εἰς τοὺς περιπάτους τῶν ἀνθρώπων, ὧν οἱ ὀφθαλμοὶ εἶνε ἐστραμμένοι πρὸς

τὰ ἔσω αὐτῶν, ἔφερε τὸν Μάριον εἰς ἐκείνην τὴν δενδροστοιχίαν (καὶ τοῦτο συνέβαινε σχεδὸν καθ' ἑκάστην), ἐπανέβλεπε τὸ ζεύγος ἐκεῖνο ἐκεῖ καθήμενον. Ὁ ἀνὴρ ἦτον ἕως ἐξηκοντούτης· ἐφαίνετο περίφροντις καὶ σοβαρός· τὴ ὄλον αὐτοῦ τὸν παρίστα ὡς ἓνα τῶν εὐρώστων μὲν ἔτι, ἀλλ' ἀποκαμόντων στρατιωτικῶν ἀνδρῶν ἐκείνων, οἵτινες παρητήθησαν τῆς ὑπηρεσίας. Ἄν ἐφόρει ταινίαν τινὰ δηλωτικὴν παρασήμου, ὁ Μάριος θὰ ἔλεγε περὶ αὐτοῦ ὅτι ἦτον ἀπόμαχος ἀξιωματικός. Ἐφαίνετο ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἡθους του, ἀλλ' ἀπρόσιτος, καὶ οὐδέποτε ἔστην τὸ βλέμμα του ἐπὶ τοῦ βλέμματος ἄλλου τινός. Ἐφόρει κυανῆν περισκελίδα, κυανοῦν ἐπενδύτην καὶ πῖλον τοὺς γύρους πλατῦν, ὄλα καινουργῆ· λαιμοδέτην μέλανα, καὶ χιτῶνα πάντοτε ὡς ἡ χιῶν λευκὸν, ἀλλ' ἐκ χονδροῦ λινοῦ. Γριζίς τις, διαβάσα μίαν τῶν ἡμερῶν πλησίον αὐτοῦ, εἶχεν εἰπεῖ—«Νὰ ἓνας χηρευμένος ἄνθρωπος καθαριώτατος». Ἡ κόμη του ἦτο κατάλευκος.

Ὅτε κατὰ πρῶτον ἡ κόρη ἦτις τὸν συνῶδευεν ἤλθε καὶ ἐκάθισε πλησίον του, εἰς τὸ ἐδώλιον ἐφαίνοντο ὡς καταστήσαντες ἰδιοκτησίαν των, ἦτον ἕως δεκατριῶν ἢ δεκατεσσάρων ἐτῶν, ἰσχνή, ὥστε θὰ τὴν ἔλεγεσ σχεδὸν δυσειδῆ, ἀδέξιος, ἀσήμαντος· μόνον ὑποσχομένη ἴσως νὰ ἔχη ὄμματα ὠραία· ἀλλὰ καὶ αὐτὰ ἠγείροντο πρὸς τοὺς ἀνθρώπους μετὰ δυσaráστου τινός παρησίας.

Ἡ στολή της ἦτο στολή γράϊας καὶ ἐνταῦτῳ μι-

κρᾶς κόρης· καθὼς δηλαδὴ φοροῦν αἱ μαθήτριάι τῶν μοναστηρίων· ἡ ἑσθῆς σκαιῶς κεκομμένη καὶ ἐκ χονδροῦ μερινοῦ μέλανος. Ἐφαίνοντο τὰ δύο ταῦτα ὄντα ὡς πατὴρ μετὰ θυγατρὸς.

Ὁ Μάριος παρετήρησε δύο ἢ τρεῖς ἡμέρας τὸν πρεσβύτην μὲν, ἀλλ' οὐκέτι γέροντα ἄνδρα τοῦτον, καὶ τὴν κόρην ἀλλ' οὐκέτι νεάνίδα ταύτην, ἔπειτα ὅμως δὲν ἔδωσε πλέον εἰς αὐτοὺς προσοχὴν. Καὶ οὐδ' ἐκεῖνοι ὅμως εἰς αὐτόν. Συνωμίλου μετὰξὺ των ἡρέμα καὶ ἀπαθῶς. Ἡ κόρη ἐλάλει ἀδιακόπως καὶ περὶ χαρῶς. Ὁ γέρον ὠμίλει ὀλίγον, ἐκ διαλειμμάτων, δὲ προσήλωνεν ἐπ' αὐτῆς ὀφθαλμοὺς πλήρεις ἀνεκλαλήτου φιλοστοργίας.

Ὁ Μάριος εἶχε λάβει αὐτομάτως τὴν ἕξιν τοῦ νὰ περιπατῆ εἰς τὴν δενδροστοιχίαν ἐκείνην, ὅπου πάντοτε τοὺς ἀπῆντα καὶ ἰδοῦ πῶς.

Αὐτὸς ἤρχετο ἀπὸ τῆς ἀντιθέτου ἄκρας τῆς αὐτῆς δενδροστοιχίας· περιπατῶν δὲ καθ' ὄλον τὸ μῆκος τῆς, διέβαιναν ἔμπροσθέν των, ἔπειτα δὲ πάλιν ἐπέστρεφε καὶ προεχώρει μέχρι τῆς ἄκρας, ἀφ' ἧς εἶχεν ὀρμηθῆ, καὶ ἀκλούθως ἐπανήρχετο.

Αἱ στροφαὶ καὶ ἀντιστροφαὶ αὗται ἐγίνοντο πεντάκις ἢ ἑξάκις, καὶ ὁ περίπατος δὲ αὐτος πεντάκις ἢ ἑξάκις τῆς ἐβδομάδος, ἀλλ' οὐδέποτε εἶχε γίνεαι ἀνταλλαγὴ ἐλαχίστου χαιρετισμοῦ μετὰξὺ αὐτοῦ καὶ τῶν δύο ἐκείνων ψυχῶν. Καίτοι δὲ, ἡ μᾶλλον ἐπειδὴ τὰ δύο ταῦτα ὄντα ἐφαίνοντο ἀποφεύγοντα πᾶν βλέμμα, ἐκίνησαν φυσικῶς τὴν περιέργειαν τῶν πέντε ἢ ἕξ

φοιτητῶν, οἵτινες ἤρχοντο ὡσαύτως ἐκεῖ πρὸς περίπατον, τῶν μὲν ἐπιμελῶν μετὰ τὴν παράδοσιν τῶν μαθημάτων, τῶν δὲ ἄλλων μετὰ τὸ σφαιριστήριο.

Ὁ Κουρφεϊράκος ἦτον ἐκ τῶν τελευταίων· καὶ αὐτὸς παρετήρησεν ἐπὶ τινα καιρὸν τὸν γέροντα μετὰ τῆς κόρης ἐκείνης, ἀλλ' εὐρὼν αὐτὴν ἄχαριν, τάχιστα εἶχε στρέφει τὰ νῶτα πρὸς αὐτήν, μάλιστα δὲ φεύγων ὡς οἱ Πάρθοι, ἀφῆκε κατ' αὐτῆς ἀντι βέλους ἐν ἐπώνυμον. Ἐπειδὴ ὅ,τι μόνον τοῦ εἶχε κάμει ἐντύπωσιν ἐξ αὐτῶν ἦτο τῆς μὲν κόρης ἢ ἐσθῆς, τοῦ δὲ γέροντος ἢ κόμης, ἀσπειροῦμενος τὴν μὲν ἐπωνόμασε δεσποινίδα Μελανίαν, τὸν δὲ, κύριον Λευκίαν· ὥστε, μὴ γνωρίζοντας αὐτοὺς οὐδενός, ἐν ἐλλείψει τοῦ ἀληθοῦς ὀνόματός των, ἔβαλε ρίζαν τὸ ἐπώνυμον· ἔκτοτε δ' ἔλεγον οἱ φοιτηταί.—"Α ! ἔ· κύριος Λευκίας κάθηται εἰς τὸ σκαμνί του ! Καὶ ὁ Μάριος δὲ, καθὼς οἱ ἄλλοι, εὗρεν εὐχερῆς τὸ ν' ἀποκαλῆ κύριον Λευκίαν τὸν ἄγνωστον τοῦτον ἄνθρωπον.

Θὰ πράξωμεν λοιπὸν καὶ ἡμεῖς ὡς οἱ φοιτηταί οὖται ἀποκαλοῦντες αὐτὸν κύριον Λευκίαν, πρὸς εὐκολίαν τοῦ παρόντος διηγήματος.

Καθ' ἕλον τὸ πρῶτον ἔτος ἔβλεπεν αὐτοὺς καθ' ἐκαστὴν ὁ Μάριος κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον. Τοῦ μὲν ἀνδρός ὁ χαρακτήρ τοῦ ἤρσεκεν, ἀλλὰ τὴν κόρην εὗρισκε πολὺ ἀνούσιον.

B'.

Καὶ ἐγένετο φῶς

Τὸ δεύτερον ἔτος, ἀκριβῶς κατὰ τὴν στιγμήν τοῦ διηγήματος ἔνθα εὐρίσκεται ὁ ἀναγνώστης, συνέβη νὰ διακοπῆ ἡ ἔξις αὐτῆ τοῦ Λουξεμβούργου, καὶ αὐτοῦ τοῦ Μαρίου ἀγνωστὸς πῶς. Εἰς τὸ διάστημα ἐξ μηνῶν δὲν ἐπάτησεν εἰς τὴν δενδροστοιχίαν τοῦ Τέλους μίαν τῶν ἡμερῶν κατηβύβη πάλιν εἰς αὐτήν. Ἦτο θέρος· πρωΐα· αἴθριος οὐρανός, καὶ ἰλαρὸς ὁ Μάριος, καθὼς ὅλοι γινόμεθα ὅταν ὁ καιρὸς εἶνε ὠραῖος. Ἐνόμιζεν ὁ Μάριος ὅτι εἶχεν ἐντὸς τῆς καρδίας ὅλα τὰ ἄσματα τῶν πτηνῶν, ἅτινα ἤκουέ κελαδοῦντα, καὶ ὅλα τὰ τοῦ σαπφειρώδους οὐρανοῦ, ὅσα ἔβλεπε διὰ μέσου τῶν φύλλων τῶν δένδρων.

Ἐπορεύθη κατ' εὐθείαν πρὸς τὴν «δενδροστοιχίαν», καὶ ἅμα καταφθάσας εἰς τὸν σκοπὸν, διέκρινεν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἐκείνου ἐδωλίου τὸ γνωστὸν ζεῦγος· ἀλλ' εἶδεν εἰς αὐτὸ καὶ τινα διαφορὰν, ὁπότεν ἐπλησίασεν ὁ ἀνὴρ ἦτον ἔ· αὐτὸς, ἡ κόρη τοῦ ἐφάνη ὡς νὰ μὴ ἦτον ἡ αὐτῆ. Νῦν ἔβλεπε μίαν νεάνίδα ὑψιτενῆ καὶ ὠραίαν, κεκτημένην ἔλους τοὺς ἐρασμίους ἐκείνους σχηματισμούς, οὓς ἡ γυνὴ ἀποκτᾷ, καθ' ἣν ὠραν μάλιστα μετέχει εἰσέτι καὶ τῶν ἀφελῶν χαρίτων τῆς παιδικῆς ἡλικίας· ὠραν ταχέως παρερχομένην, ὠραν ἀγνήν, ἣν μόναι δύνανται νὰ ἐκφράσωσιν αἱ δύο αὐται λέξεις· δεκαπέντε ἔτη. Ὅποια θαύμαστὴ κόρη

ἦτον ἐκείνη, καστανόχρους μετὰ φλεβῶν χρυσιζουσῶν, ἐν τῷ μεταξύ, ὁποῖον μέτωπον μαρμάρινον, ὁποῖαι ροδίζουσαι παρειαί, ὁποῖα ὄψις ὡς κηροῦ λευκοῦ, ὁποῖον γλυκὺ στόμα, ὁπόθεν ἀνέτελλεν ὡς φῶς τὸ μειδιάμα καὶ ὡς μουσικὴ ὁ λόγος, κεφαλή, οἷαν ὁ ζωγράφος Ραφαὴλ πάντως θ' ἀντέγραφε, θέλων ν' ἀπεικονίσῃ τὴν τῆς παρθένου Μαρίας, ὀρθουμένη ἐπὶ τραχήλου ἑποῖον βλέπομεν εἰς τὰ τῆς Ἀφροδίτης ἀγάλματα!

Ἡ ρίς δὲν ἦτον ὡραία, καὶ τοῦτο πρὸς ἔτι πλείονα χάριν τοῦ ἑρατεινοῦ προσώπου, ὃ περιγράφομεν, ἀλλ' ἦτον εὐειδής, οὔτε δηλαδὴ εὐθεία, οὔτε καμπύλη· οὔτε ἰταλική, οὔτε ἑλληνική· ἦτον ἢ ρίς ἢ παρισινή· ρίς εὐφυής, λεπτοφυής, ἀκανόνιστος ἀλλ' ἐπέραστος· ἢ ρίς ἐκείνη, ἣτις φέρει τοὺς ζωγράφους εἰς ἀπόγνωσιν καὶ γοητεύει τοὺς ποιητάς.

Διαβαίνων ὁ Μάριος πλησίον τῆς, τοὺς ὀφθαλμούς τῆς δὲν ἠδυνήθη νὰ ἴδῃ, διότι ἦσαν ἐπιμόνως ταπεινωμένοι. Εἶδε μόνον τὰς μικρὰς βλεφαρίδας των, τὰς καστανόχρους, βρουύσας σκιάς καὶ αἰδοῦς. Τοῦτο ὅμως δὲν ἠμπόδιζε τὴν ὡραίαν νεάνίδα τοῦ νὰ μειδιᾷ ἀκροωμένη τὸν πολὺν ἄνδρα, ὅστις ὠμίλει πρὸς αὐτήν, καὶ οὐδὲν ἐπαγωγότερον τοῦ ἐν ταπεινώσει τῶν ὀφθαλμῶν γλυκεροῦ ἐκείνου μεδιάματος.

Κατὰ τὴν πρώτην στιγμήν, ὁ Μάριος ὑπέθεσεν ὅτι ἦτον ἄλλη τις θυγάτηρ τοῦ αὐτοῦ ἀνθρώπου, ἀδελφὴ ἴσως τῆς πρώτης· ἀλλ', ὅταν ἡ ἀμετάβλητος ἔξις τοῦ περιπάτου τὸν ἐπανάφερε καὶ δεύτερον πλη

σίον τοῦ ἔδωλιου, καὶ παρετήρησε τὴν κόρην μετὰ προσοχῆς, εἶδεν ὅτι ἦτον ἡ αὐτή.

Ἐντὸς ἕξ μηνῶν, ἢ μικρὰ κατέστη νεάνις· τὸ πᾶν ἦτο τοῦτο. Καὶ οὐδὲν συνηθέστερον τοῦ φαινομένου τούτου. Ἐρχεται στιγμή, καθ' ἣν αἱ κόραι ἀναπτύσσονται διὰ μιᾶς· μεταμορφοῦνται αἰφνιδίως εἰς ρόδα. Χθὲς τὰς ἀφήκεις παιδιὰ, οὔτε προσεῖχες· σήμερον βλέπεις τὴν συναναστροφὴν των ἰκανὴν νὰ σοῦ ἀναρπάσῃ τὴν ἡσυχίαν.

Ἡ περὶ ἧς ἔβ' λόγος ὄχι μόνον ηὔξηθη, ἀλλὰ καὶ ἔλαβέ τινα χαρακτῆρα ιδεῶδη. Καθὼς εἰς δένδρα τι νὰ τρεῖς μόνον ἡμέραι τοῦ Ἀπριλίου ἀρκοῦν ὅπως ἀνθοφορήσωσιν, εἰς αὐτὴν ἤρκεσαν ἕξ μόνον μῆνες ὅπως περιβληθῇ πᾶν κάλλος. Ἦλθεν, ὡς βλέπετε, καὶ εἰς αὐτὴν ὁ Ἀπρίλιός τῆς.

Ἡ, ἂν θέλετε, καθὼς ἐνίοτε βλέπομεν ἀνθρώπους, εἴτινες, ἐνῶ εἶνε ἐνδεεῖς καὶ ἐξουθενωμένοι, αἰφνης φαίνονται ὡς ἀνανήψαντες, καὶ μεταβαίνουνσι πάραυτα ἀπὸ τῆς ἐνδεείας εἰς τὸν ὄλθον, καὶ δαπανῶσιν ἀφειδῶς, καὶ καθίστανται διὰ μιᾶς λαυτροί, ἀφειδεῖς, μεγαλοπρεπεῖς,—τὸ δ' αἴτιον εἶνε ὅτι ἐσύναζαν ἕνα μισθὸν ὅτι χθὲς ἔληξε μία προθεσμία,—οὕτω καὶ ἡ κόρη εἶχε λάβει μόλις τὴν ἑξαμηνίαν τῆς.

Καὶ ἔπειτα, δὲν ἦτο πλέον ἡ μαθήτρια, ἣτις ἐφόρει τὸ παιδικὸν καπελλίνον, καὶ τὴν ἐκ μερινοῦ ἐσθῆτα, καὶ τὰ ἀχάρिता πέδιλα, ἢ τὰς χεῖρας ἔχουσα ἐρωθῆς· ἀλλὰ μὲ τὸ κάλλος τῆς ἦλθε καὶ ἡ φιλοκαλία· σήμερον ἡ ἐνδυμασία τῆς εἶχε τινα κομψὴν ἀ-

πλόγητα· εἶχε πλοῦτον ἄνευ ἐπιδείξεως. Ἡ ἐσθῆς τῆς ἦτον ἐκ μαύρου δαμάσκου, τὸ περιώμιόν τῆς ἐκ τοῦ αὐτοῦ ὑφάσματος, τὸ καπελλίνον τῆς ἐκ κρεπίου λευκοῦ. Ὑπὸ τὰ λευκά τῆς χειρόκτια διεκρίνετο τὸ λεπτοφυές τῆς χειρός τῆς, ἧς οἱ δάκτυλοι ἐπαίζον τὴν ἐλεφαντίνην λαβὴν ἀλεξηλίου, ἐνῶ τὰ μεταξωτὰ ὑποδήματά τῆς διέγραφον τοῦ ποδός τῆς τὴν μικρότητα. Διαβαίνων πλησίον τῆς, ὠσφραίνεσο ὡς ἀναδιδόμενον ἐξ ὄλης τῆς στολῆς τῆς εὖοσμόν τι εἰσδύον μέχρι τῆς ψυχῆς.

Περὶ δὲ τοῦ ἀνδρός ὅστις ἦτο μετ' αὐτῆς, ὑπῆρχεν ὁ αὐτὸς ἐκεῖνος πάντοτε.

Ὅταν ὁ Μάριος ἦλθε τὸ δεύτερον πλησίον τῆς, ἡ νεᾶνις ἤγειρε τὰς βλεφαρίδας· οἱ ὀφθαλμοί τῆς εἶχον οὐράνιον χρῶμα βαθύ, ἀλλ' ἐντὸς τοῦ ἐσκιασμένου ἐκείνου σαυφείρου ὑπῆρχεν εἰσέτι ἀπλοῦν παιδὸς βλέμμα. Εἶδε τὸν Μάριον ἀδιαφόρως, καθὼς θὰ ἔβλεπε νήπιον τρέχον ἐμπρὸς τῆς, ἢ καθὼς θὰ ἔβλεπε τὸν μαρμάρινον ἀμφορέα, οὕτως ἡ σκιά ἐπιπτεν ἐπὶ τοῦ ἐδωλίου τῆς. Καὶ ὁ Μάριος δὲ ἑμοίως ἐξηκολούθησε τὸν περιπάτον του ἔχων εἰς ἄλλα τὸν νοῦν.

Διέβη τετράκις ἐτι ἢ πεντάκις πλησίον τοῦ ἐδωλίου, ὅπου ἐκάθητο ἡ κόρη, ἀλλ' ἄνευ τοῦ νὰ στρέψῃ τοῦλάχιστον τὰ ὄμματά του πρὸς αὐτήν.

Καὶ τὰς ἀκολούθους ἡμέρας ἐπανῆλθεν εἰς τὸν κῆπον τοῦ Λουξεμβούργου κατὰ τὸ σῦνηδες, καὶ κατὰ τὸ σῦνηδες εὔρεν ἐκεῖ «τὸν πατέρα καὶ τὴν θυγατέρα», ἀλλὰ πλέον οὔτε προσοχὴν τινα ἔδωκεν εἰς αὐ-

τούς. Καθὼς δὲν τὸν ἔμελλε ποσῶς περὶ τῆς κόρης, ὅταν αὐτὴ ἦτον ἀσχημος, οὕτω καὶ τὰρα μετὰ τὸν ὠραϊσμόν τῆς. Διήρχετο ὅμως πάντοτε ἐγγύτατα τοῦ ἐδωλίου, ὅπου ἐκάθητο, διότι οὕτως εἶχε συνηθίσει.

Γ^α.

Ἐαρος ἀποτέλεσμα

Μίαν τῶν ἡμερῶν, ὁ καιρὸς ἦτον αἴθριος, ὁ κῆπος τοῦ Λουξεμβούργου πλήρης ἡλίου καὶ σκιάς, ὁ οὐρανὸς καθαρὸς, ὡς νὰ τὸν εἶχον πλύνει ἐκεῖνο τὸ πρωῒ οἱ ἄγγελοι, μικρὰ τινα πτηνὰ ἔβαλλον τὰς ψιλὰς φωνὰς ἐν τῷ βάθει τῶν καστανεῶν· ὁ Μάριος εἶχεν ἀνοίξει τὴν ψυχὴν του ὄλην εἰς τὴν φύσιν καὶ εἰς οὐδεμίαν εἰδίετο σκέψιν, ἀλλ' ἔζη μόνον καὶ ἀνέπνεε. Διέβη πλησίον τοῦ ἐδωλίου ἐκείνου, ἡ κόρη ἤγειρε πρὸς αὐτὸν τοὺς ὀφθαλμούς τῆς, τὰ βλέμματά των συνητήθησαν.

Τί ὑπῆρχεν ἐν τῷ βλέμματι τῆς κόρης κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν; Τοῦτο δὲν ἠδύνατο νὰ ἐξηγήσῃ ὁ Μάριος. Ὑπῆρχεν οὐδὲν, καὶ ὑπῆρχε τὸ πᾶν. Ἀστραπή τις παράδοξος.

Ἄλλ' ἡ μὲν ἐταπεινώσε πάλιν τοὺς ὀφθαλμούς, ὁ δὲ ἐξηκολούθησε τὸν δρόμον του.

Τὸ βλέμμα ὅπερ ὁ Μάριος εἶδε, δὲν ἦτο βλέμμα ἀ-

φελές και άπλουν, αλλά χάος μυστηριώδες ύπανοι-
γόν και πάλιν διά μιᾶς κλεισθέν.

Υπάρχει ήμέρα τις, καθ' ήν πᾶσα νεᾶνις βάλλει
ὡσάν αὐτὸ ἐν βλέμμα και οὐαί εἰς τὸν ὅστις τύχη ἐ-
νώπιον αὐτῆς κατ' ἐκείνην τήν ήμέραν ! Τὸ πρῶτον
τοῦτο βλέμμα, βλέμμα ψυχῆς, ἥτις δὲν γινώσκει ἐαυ-
τὴν εἰσέτι, εἶνε ὡς τὸ λυκαυγές εἰς τὸν οὐρανόν· εἶνε
ἡ ἀνάληψις ἀγνώστου τινὸς πράγματος ἀκτινοβόλου.
Οὐδὲν δύναται νὰ ἐκφράσῃ τὴν κινδυνώδη γοητεῖαν
τῆς ἀπροσοκῆτου ταύτης αἴγλης, τῆς ὑποφωσκού-
σης εἰς τὰ σκότη ἐκείνα τὰ ἐρωτιῶντα και συγκει-
μένης ἐξ ὅλης τῆς παρούσης ἀθρότητας και ἐξ ὅλης
τῆς μελλούσης περιπαθείας. Εἶνε εἶδος φιλότητος
δισταζούσης, τυχαίως ἀποκαλυπτομένης και παραδο-
κούσης. Παγίς, ἥν ἡ ἀθρότης στήνει, παγιδεύει δὲ
δι' αὐτῆς καρδία ἄκουσα και ἐν ἀγνοίᾳ της. Ἡ παρ-
θένος ἤδη βλέπουσα ὡς γυνή.

Σπανίως συμβαίνει νὰ μὴ γεννηθῆ βαθεῖα ἐντύπω-
σις εἰς τὸν ἐφ' οὗ τὸ βλέμμα τοῦτο πίπτει. Πᾶν ὅ,τι
ἀγνόν και πᾶν ὅ,τι σεμνὸν συμπίπτουσιν ἐντὸς τῆς
οὐρανίας και ἐναισίου ταύτης ἀκτίνος, ἥτις ὑπὲρ
τὰ βλέμματα και τῶν ἐπιτηδειοτάτων περὶ τὰ τοιαῦ-
τα ἀκκ'ατριῶν, ἔχει τὴν μαγικὴν ἰσχὺν τοῦ ν' ἀνοίγῃ
ἀμέσως εἰς τὰ βάθη τῆς ψυχῆς τὸ σκοτεινόν, τὸ ἔμ-
πλεων ἀρωμάτων και δηλητηρίων ἄνθος ἐκείνο, ὅπερ
οἱ ἄνθρωποι ὀνομάζουσιν ἔρωτα.

Ὅταν ὁ Μάριος περὶ τὴν ἑσπέραν ἐπέστρεφεν εἰς
τὸ πενιχρόν του δωμάτιον, ἔρριψε βλέμμα ἐπὶ τῶν φο-

ρομάτων του, και τῶρα κατὰ πρῶτον παρατήρησεν ὅτι
ἐν ἤσαν ἀρκούντως κόσμια, ὡστε νὰ πορευθῆται μὲ
αὐτὰ εἰς τὸν περίπατον τοῦ Λουξεμβούργου· ὅτι πολὺ
ἀνοήτως ἔπραττε νὰ μὴ στοχασθῆ ἕως τῶρα, ὅτι ἤ-
τον εἰς αὐτὸν ἀπρεπῆς ἐκείνος ὁ τεθλασμένος πῖλος
του, τὰ χονδρά του ὑποδήματα, τὸ εἰς τὰ γόνατα ὑ-
πόλευκον ἐκ τῆς πολλῆς τριβῆς μαῦρον πανταλόνιον
του και τὸ εἰς τοὺς ἀγκῶνας τετριμμένον μαῦρόν του
ἔνδυμα.

Δ'.

Ἀρχὴ νόσου βαρείας

Τὴν ἐπιούσαν, κατὰ τὴν συνήθη ὥραν ὁ Μάριος ἐ-
ξήγαγεν ἐκ τοῦ συρταρίου του τὸ καλόν του ἔνδυμα,
τὸ καλόν του πανταλόνιον, τὸν καλόν του πῖλον και
τὰ καλά του ὑποδήματα· ἐφόρεσε τὴν πανοπλίαν ταύ-
την πλήρη, ἐφόρεσε μάλιστα και χειρόκτια, πολυτέ-
λειαν ὑπέμετρον, και ἐπορεύθη εἰς τὸ Λουξεμβούργον.

Καθ' ὁδόν, ἀπήντησε τὸν Κουρφειράκον, ἀλλά προ-
σεποίηθη ὅτι δὲν τὸν παρατήρησεν· ὡστε ἐπιστρέψας
εἰς τὴν κατοικίαν του ὁ Κουρφειράκος, εἶπεν εἰς τοὺς
φίλους του—Μαρεῖ παιδιὰ ! ἀπήντησα καθ' ὁδόν τὸ
καλόν καπέλλον και τὴν καλὴ φορεσιὰ τοῦ Μαρίου
και τὸν Μάριον μέσα εἰς αὐτὰ. Βέβαια θὰ πήγαινε
νὰ δώσῃ ἐξετάσεις κανενὸς μαθήματος, ἐφαίνετο ὡ-
σὴν ἡλίθιος.

Φθάσας ὁ Μάριος εἰς τὸ Λουξεμβούργον, πρῶτον ἔκαμε τὸν γύρον τῆς ἐκείσε μεγάλης δεξαμενῆς καὶ ἐστάθη νὰ παρατηρήσῃ τοὺς ἐντὸς αὐτῆς κύκλους, ἔμεινεν ὥραν πολλὴν θεώμενος ἐν τῶν ἀγαλμάτων τοῦ κήπου, ἀμαυρωθὲν ὅλην τὴν κεφαλὴν ὑπὸ εὐρωτιάσει-ως· ἔλειπε δὲ καὶ τὸ ἕτερον τῶν ἰσχυρίων του.

Πλησίον τῆς δεξαμενῆς ἴστατο γέρον τις πολίτης, προγαστῶρ ἄνθρωπος, κρατῶν ἀπὸ τῆς χειρὸς μικρὸν παιδίον, ἕως πενταετῆς, καὶ λέγων εἰς αὐτό—Ποτέ, παιδί μου, νὰ μὴν πίπτῃς εἰς τὸ ἄλλο ἄκρον, τὸ ἐναντίον. Ἐξ ἴσου πρέπει ν' ἀπέχη ὁ ἄνθρωπος καὶ ἀπὸ τὸν δεσποτισμὸν, καὶ ἀπὸ τὴν ἀναρχίαν. Ὁ Μάριος ἔδωκεν ἀκρόασιν εἰς τὸν γέροντα τοῦτον· ἔπειτα ἐτι ἅπαξ ἔκαμε τὸν γύρον τῆς δεξαμενῆς, καὶ τέλος κατηβύθη πρὸς τὴν «δενδροστοιχίαν του» βραδέως καὶ ὡς ἄκων. Ἐλεγες ὅτι καὶ ὠθεῖτο πρὸς τὰ ἐκεῖ, καὶ ἐνταυτῶ συνείχετο. Ἀλλὰ δὲν συνησθάνετο ταῦτα ποσῶς· ἐνόμιζεν ὅτι ἔπραττε καὶ σήμερον ὡς ἔπραττε καθ' ἑκάστην.

Μόλις πατήσας εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς δενδροστοιχίας παρετήρησεν εἰς τὴν ἄλλην ἄκραν αὐτῆς τὸν κύριον Λευκίαν καὶ τὴν κόρην «εἰς τὸ ἐδωλίον των» καθηγούτους. Ἐκόμβωσε τὸ φόρεμά του ἕως ἐπάνω, τὸ ἐτάνυσεν ὅπως μὴ κάμνη πτυχὰς περὶ τὴν μέστην, παρετήρησε φιλαρέσκως πως τὸ πανταλόνιον του, ὅτι ὑάλιζε καλῶς τὸ ροῦχον, καὶ προέβη κατὰ τοῦ ἐδωλίου. Βίς τοῦτο τὸ βάδισμα του ἐνυπῆρχεν ἐπίθεσις, καὶ ἀναμφιβόλως ὀρμὴ κατακτῆσεως. Λέγω λοιπὸν, προ-

ἔβη κατὰ τοῦ ἐδωλίου ὡς ἂν ἔλεγον, «ὁ Ἀννίβας ἐξεστράτευσε κατὰ τῆς Ρώμης».

Ὅλα ὅμως τὰ κινήματά του ταῦτα ἦσαν ἀπλῶς μηχανικά, καὶ οὔτε διεκόπησαν αἱ σκέψεις, ἐν αἷς συνήθως ἐβύθιζε τὸν νοῦν. Ἀνεπόλει καθ' αὐτὴν ἐκείνην τὴν στιγμὴν σύγγραμμά τι, ἔνθα ἀνελύοντο ὡς ἀριστουργήματα τῆς ἀνθρωπίνης περινοίας τρεῖς τῶν τραγωδιῶν τοῦ Ρακίνα, καὶ μόνον μία τῶν κωμωδιῶν τοῦ Μολιέρου, καὶ ἔλεγε καθ' ἑαυτὸν, ὅτι πολὺ ἀνόητος ἦτον ὁ κριτικὸς ἐκεῖνος. Ἠσθάνετο εἰς τὸ ὠτίον ὄξυν συριγμὸν.

Ἐνῶ ἐπλησίαζεν εἰς τὸ ἐδωλίον, διώρθωνε τὰς πτυχὰς τοῦ ἐνδύματός του, καὶ τὰ ὄμματά του προσηλοῦντο εἰς τὰ τῆς κόρης. Τοῦ ἐφαίνετο ὡς νὰ ἐπληροῦτο ἐξ αὐτῆς ἡ ἄκρα ἐκείνη τῆς δενδροστοιχίας ὑπὸ ἀσθενοῦς τινος φωτὸς κυανοῦ.

Καθ' ὅσον ἐπλησίαζε, τὸ βῆμά του ἐβραδύνετο. Ἐλθὼν μέχρις ἀποστάσεώς τινος ἀπὸ τοῦ ἐδωλίου, πρὶν ἢ φθάσῃ εἰς τὸ τέλος τῆς δενδροστοιχίας, ἐστάθη, καὶ οὐδ' αὐτὸς ἔγνω πῶς ἐγίνε καὶ ἐστράφη τὸ βῆμά του εἰς τὰ ὀπίσω. Ὡστε μόλις ἡ κόρη ἠδυνήθη μακρόθεν νὰ διακρίνῃ πόσον ἦτον εὐπρεπῆς με ἐκείνην τὴν ἐνδυμασίαν του. Ἄλλ' ὁ Μάριος καὶ ἀφοῦ ἐστράφη, ἐκράτησε τὸ σῶμά του εὐθυτενεστάτον, ὅπως ἀρέσῃ τοῦλάχιστον ὀπισθεν, εἰάν παρετήρει αὐτὸν ὀφθαλμὸς τις.

Ἀφικόμενος δὲ τοιουτοτρόπως εἰς τὴν ἀντίθετον ἄκραν τῆς δενδροστοιχίας, ἐπανῆλθε πάλιν εἰς τὰ βῆ-

ματά του, και νῦν ἐπλησίασε μέχρι τῆς ἀποστάσεως τριῶν δένδρων ἀπὸ τοῦ ἐδωλίου· ἀλλ' ἐκεῖ ἤσθάνθη, δὲν ἤξεύρω πως, ὡς ἀδύνατον τὸ νὰ προχωρήσῃ περαιτέρω καὶ ἐφάνη ἀμφιρέπων. Ἐνόμισεν ὅτι τὸ πρόσωπον τῆς κόρης προέκυψεν ἵνα τὸν ἴδῃ. Κατέβαλεν ὅμως τὴν ἀνδρικήν του προσπάθειαν, σχεδὸν βίαν κατέβαλε, καὶ ὑπερισχύσας τοῦ δισταγμοῦ ἐπροχώρησε

Καὶ οὕτω μετὰ τινὰς στιγμὰς, διέβαιναν ἔμπροσθεν τοῦ ἐδωλίου εὐθυτενῆς καὶ εὐθαρσῆς, κόκκινος ὅμως ἕως εἰς τὰ ὦτα, μὴ τολμῶν νὰ στρέψῃ τὸ βλέμμα οὔτε πρὸς τὰ δεξιὰ, οὔτε πρὸς τὰ ἀριστερά, καὶ ἔχων τὴν δεξιάν χεῖρα κεχωσμένην εἰς τὸ στήθος του, ὡς συνήθως πράττουσιν οἱ πολιτικαὶ ἄνδρες. Ναί, ἀλλὰ καθ' ἣν στιγμὴν διέβη ὑπὸ τὸ στόμα τῶν πυροβόλων τοῦ φρουρίου, ἤσθάνθη εἰς τὴν καρδίαν ἰσχυρὸν παλμόν.

Ἡ κόρη ἐφέρει ὡς χθὲς τὴν ἐκ δαμάσκου ἐσθῆτά της καὶ τὴν ἐκ κρεπίου θολίαν. Ὁ Μάριος ἤκουσεν ἀνεκλάλητόν τινα φωνήν, ἣτις θὰ ἦτον «ἡ φωνὴ της». Ἡ νεάνις ἐλάλει ἡσύχως. Ἦτο δὲ εὐεειδεστάτη. Ὁ Μάριος τὸ ἤσθάνθη, καίτοι δὲν ἐπειράθη νὰ ἴδῃ αὐτήν. Ἔλεγε καθ' ἑαυτόν. «Ἀφεύκτως αὐτὴ ἡ κόρη θὰ μ' ἐτίμα καὶ θὰ μὲ ὑπελήπτετο, ἂν ἤξευρεν ὅτι ἐγὼ εἶμαι ὁ ἀληθὴς συγγραφεὺς ἐμβριθοῦς τινος περικοπῆς τοῦ προλόγου, ὅστις ἐδημοσιεύθη εἰς τὴν τελευταίαν ἔκδοσιν τοῦ Γιλ Βλασίου, ἂν καὶ ἄλλος

τις φαίνεται ἀντ' ἐμοῦ ὑπογεγραμμένος εἰς τὸν πρόλογον».

Διέβη τὸ ἐδῶλιον, ἐπροχώρησε μέχρι τῆς ἀκρας τῆς δενδροστοιχίας, μικρὸν πλέον ἀπεχούσης, ἔπειτα ἐπέστρεψε καὶ πάλιν διέβη ἔμπροσθεν τῆς κόρης. Καὶ τὰρα ἦτο ὠχρότατος. Ἄλλως τε ὅ,τι καθ' ἐκείνην τὴν ὥραν ἤσθάνετο τὸν ἠνώχλει πολύ. Ἀπομακρυνόμενος ἀπὸ τοῦ ἐδωλίου καὶ τῆς νεάνιδος, καὶ ἔχων τὰ νοῦτα πρὸς αὐτὴν ἐστραμμένα, ἐφαντάζετο ὅτι αὐτὴ τὸν ἔβλεπε, καὶ ὡς ἐκ τούτου πολλαχοῦ προσέκοπτον τὰ βήματά του.

Δὲν ἐδοκίμασε πλέον νὰ πλησιάσῃ πρὸς τὸ ἐδῶλιον, ἀλλ' ἐστάθη εἰς τὸ μέσον τῆς δενδροστοιχίας, καὶ ἐκεῖ, πρᾶγμα ὅπερ οὐδέποτε εἶχε κάμει, ἐκάθισε, κατευθύνων πλαγίως τὰ βλέμματα, καὶ σκεπτόμενος εἰς τὰ μυχιαίτατα καὶ δυσδιάγνωστα ἄδύτα τοῦ νοῦς του, ὅτι δύσκολον ἦτο νὰ ἔμειναν ἀναίσθητοι ὀλωσδιόλου πρὸς τὸ στιλπνόν του πανταλόνιον καὶ τὰ καινευργέες του ἐνδύμα ψυχαί, τῶν ὁποίων αὐτὸς ἐθαύμαζε τὰ λευκὸν καπελλίνον καὶ τὴν μέλαιναν ἐσθῆτα.

Μετὰ δεκαπέντε λεπτά, ἠγγέθη, ὡς ἔχων τὴν πρόθεσιν νὰ προχωρήσῃ ἐκ νέου πρὸς τὸ ἀκτινοδόλον ἐκεῖνο ἐδῶλιον. Ἄλλ' ὅμως ἔμεινεν ὀρθὸς καὶ ἀκίνητος.

Πρῶτον ἤδη μετὰ παρέλευσιν δεκαπέντε μηνῶν ἐστοχάσθη, ὅτι ὁ κύριος ὅστις ἐκάθητο ἐκεῖ καθ' ἐκάστην μετὰ τῆς θυγατρὸς του, θὰ τὸν παρετήρησεν ἐπίσης καὶ αὐτὸς θεθαίως, καὶ θὰ ἐθεώρει ὡς παρά-

δοξον ταύτην του τήν ἐπιφοίτησιν. Ὡσαύτως δὲ καὶ πρῶτον ἤδη τοῦ ἑσπέρου ὡς ἀπρεπὲς τὸ ν' ἀποκαληθῆν ἄγνωστον τοῦτον ἄνδρα ἔστω καὶ μόνον κατὰ διάνοιαν «κύριον Λευκίαν».

Ἐμεινεν ἐκεῖ ἐπὶ τινα λεπτά τῆς ὥρας ἀκίνητος, τὴν κεφαλὴν ἔχων κεκυφίαν, καὶ ποιῶν ἐπὶ τῆς ἀμμου γραμμὰς διὰ τοῦ λεπτοῦ ραβδίου, ὃ ἐκράτει εἰς τὴν χεῖρά του· ἔπειτα δ' ἐστράφη διὰ μιᾶς πρὸς τὸ μέρος τὸ ἀντίθετον τοῦ κ. Λευκίου καὶ τῆς θυγατρὸς του, καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὴν οἰκίαν του.

Ἐκείνην τὴν ἡμέραν ἐλησημόνησε νὰ δειπνήσῃ. Μόλις τὸ ἡσθάνθη περὶ τὴν ὀγδόην ὥραν τῆς ἑσπέρας· καὶ ἐπειδὴ ἦτον ἀργὰ πλέον ἵνα πορευθῆ εἰς τὸ ξενοδοχεῖον.—Νὰ, κ' ἐγὼ εἶπεν καὶ ἔφαγεν ὀλίγον ψωμίον.

Δὲν ἐκοιτάσθη δὲ εἰς τὴν κλίνην του, εἰμὴ ἀφοῦ ἐτίναξε καλῶς τὸν κονιορτὸν τῶν φορεμάτων του διὰ τῆς ψήκτρας, καὶ τὰ ἐδίπλωσε μετὰ προσοχῆς καὶ ἐπιμελείας.*

Ε'.

Κεραυνοὶ κατὰ κεφαλῆς τῆς κυρᾶς Πανούριαις

Τὴν ἐπαύριον, ἡ κυρὰ Πανούρια (οὕτως ἀπεκάλεσε ὁ Κουρφεριάκος τὴν γραῖαν θυρωρὸν καὶ θεράπαινον τοῦ Παλαιοσπίτου Κάρακα, κυρὰν Πανώρηαν), ἡ κυρὰ Πανούρια παρετήρησε μετ' ἀπορίας, ὅτι ὁ κύριος

Μάριος ἐξήρχετο πάλιν μὲ τὰ φορέματά του τὰ καλά.

Ὁ Μάριος ἐπέστρεψεν εἰς τὸ Λουξεμβούργον, ἀλλὰ δὲν προέβη ἐπέκεινα τοῦ ἡμίσεος τῆς δενδροστοιχίας. Ἐκάθισεν εἰς τὸ ἐδῶλιον ὅπου καὶ γῆδες εἶχε καθίσει παρατηρῶν μακρόθεν καὶ καλῶς διακρίνων τὸ λευκὸν καπελλίνον, τὴν μέλαιναν ἐσθῆτα καὶ πρὸ πάντων τὸ κυανοῦν φῶς. Δὲν ἐσάλευσεν ἐκ τῆς θέσεως ἐκείνης, οὔτε ἐπανήλθεν εἰς τὴν οἰκίαν του, εἰμὴ ὅταν ἐμελλον πλέον νὰ κλεισθῶσι τοῦ Λουξεμβούργου αἱ θύραι. Δὲν εἶδεν ἀναχωροῦντα τὸν κ. Λευκίαν μετὰ τῆς θυγατρὸς του, καὶ ἐσυμπέρανεν ὅτι θὰ ἐξῆλθον ἐκ τῆς δυτικῆς θύρας τοῦ κήπου. Ὅταν μετὰ τινος ἐβδομάδας ἀνεπόλει ὁ Μάριος τὴν ἑσπέραν ταύτην, δὲν ἠδύνατο νὰ ἐνθυμηθῆ ἂν ἐδείπνησε κατ' αὐτὴν, ἢ δὲν ἐδείπνησε.

Τὴν ἄλλην ἡμέραν, ἦτον ἡ τρίτη· πάλιν εἰς τὴν κυρὰ Πανούριαν ἔπεσε κεραυνός. Ὁ Μάριος ἐξῆλθε μὲ τὰ καλά του φορέματα.

— Τρεῖς ἡμέραις ἐπανωτά ! Τί ἔχει νὰ πῆ αὐτὸ τὸ πρᾶγμα !

Ἐπειράθη νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ, ἀλλ' ὁ Μάριος ἦτον ὠκύπους καὶ τὴν ἐξέφυγε. Φαντασθῆτε ἱππόδαμον περὶόμενον νὰ κυνηγήσῃ δορκάδα. Τὸν ἔχασαν οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς μετὰ δύο λεπτά, καὶ ἐπέστρεψεν ἀσθμαίνουσα, πνιγομένη σχεδὸν ὑπὸ τοῦ ἀσθματός της, μανιώδης.

— Καλὴ ἀνθρωπιὰ καὶ αὐτὴ ! ἔλεγεν ὑπογογγύ-

ζουσα· νὰ πιάνη νὰ φορῆ καθημέρα τὰ φορέματά του τὰ καλὰ, καὶ νὰ κάμνη τὸν κόσμον νὰ τρέχη κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον κατόπιν του !

Ὁ Μάριος κατηυθύνθη εἰς τὸ Λουξεμβούργον.

Ἡ κόρη εὐρίσκετο ἐκεῖ μετὰ τοῦ κ. Λευκίου. Ὁ Μάριος ἐπλησίασεν ὅσον πλέον ἠδυνήθη, προσποιούμενος ὅτι ἀνεγίνωσκε βιβλίον τι, πάλιν ὅμως ἔμεινε πολὺ μακρὰν· ἔπειτα δὲ ἐπανήλθε καὶ ἐκάθισεν εἰς τὸ ἐδωλίον του, ὅπου διέμεινε τέσσαρας ὥρας παρατηρῶν εἰς τὴν δεινροστοιχίαν τὰ στρουβία, ἀλλόμενα ἐνωπίον του. Τοῦ ἐφαίνετο ὅτι καὶ αὐτὰ τὸν ἐνέπαιζον.

Παρήλθον τοιοιτοτρόπως δύο ἐβδομάδες. Ὁ Μάριος ἐπορεύετο εἰς τὸ Λουξεμβούργον, ὄχι πλέον χάριν περιπάτου, ἀλλ' ἵνα κάθηται πάντοτε εἰς αὐτὸ ἐκεῖνο τὸ μέρος, μὴ γνωρίζων οὐδ' αὐτὸς διατί. Ἐκεῖ ἐρχόμενος δὲν μετεκινεῖτο πλέον. Ἐφόρει τὸ καλὸν του ἔνδυμα· τοῦλάχιστον δὲν παρουσιάζετο.

Τῆς κόρης τὸ κάλλος ἦτον ἀληθῶς ἐξαισίον. Μόνον ἐλάττωμα εἶχεν, ὅτι μετὰ τοῦ βλέμματός της, μελαγχολικοῦ ὄντος, καὶ τοῦ μειδιάματός της τοῦ περιχαροῦς ὑπῆρχεν ἀντίθεσις, δίδουσα εἰς τὴν μορφὴν της ἔκτασιν τινα, ἐξ ἧς τὸ γλυκὺ πρόσωπον ἐκεῖνο ἐφαίνετο ἐνίοτε ἀλλόμοτον, ἀλλὰ καὶ οὕτως ἀξίεραστον.

ΣΤ'.

Δεσμώτης

Μίαν τῶν τελευταίων ἡμερῶν τῆς δευτέρας ἐβδομάδος, ὁ Μάριος ἐκάθητο κατὰ τὸ σῆθηδες εἰς τὸ ἐδωλίον του, κρατῶν εἰς χεῖρας ἐν ἀνοικτὸν βιβλίον, οὐτινος οὔτε ἐν φύλλον εἶχε στρέψει ἐν διαστήματι δύο ὥρων. Αἴφνης ἀνασκιρτᾷ. Μέγα τι συνέβαινε εἰς τὴν ἄκρην τῆς δεινροστοιχίας. Ὁ κ. Λευκίας καὶ ἡ θυγάτηρ του εἶχον ἐγερθῆ ἐκ τοῦ ἐδωλίου των· ἡ κόρη ἦτο στηριγμένη εἰς τὸν βραχίονα τοῦ πατρός της καὶ ἀμφότεροι ἤρχοντο βραδέως πρὸς τὸ μέσον τῆς δεινροστοιχίας, ὅπου ὁ Μάριος.

Ὁ Μάριος ἐκλείσε τὸ βιβλίον, πάλιν τὸ ἤνοιξεν, ἔπειτα προσεπάθησε ν' ἀναγνώσῃ. Ἐστρεψε. Τὸ ἀκτινοβόλον ἐκεῖνο πρᾶγμα ἤρχετο κατ' εὐθείαν πρὸς αὐτόν.

— Θεέ μου ! ἔλεγε κατὰ νοῦν ὁ Μάριος· δὲν θὰ προφθάσω νὰ λάβω ἦθος τοιοῦτον, ὥστε νὰ μὴ φανῆ ἐπιτετηρθευμένον !

Ἐν τοσοῦτω, ὁ λευκόθοιξ ἀνὴρ καὶ ἡ νεᾶνις μετ' αὐτοῦ ἐπλησίαζον. Τοῦ ἐφαίνετο ὅτι τοῦτο διήρκει αἰῶνα καὶ ἐνταῦτῳ τοῦ ἐφαίνετο ὅτι δὲν εἶχε καιρὸν, ἢ μόνον ἐν δευτερόλεπτον.

— Τί ἔρχονται ἀπ' ἐδῶ νὰ κάμουν ; ἔλεγε. Τιφόντι, θὰ περάσῃ τώρα ἀπ' ἐκεῖ ἐμπρός ; Πῶς ! οἱ πόδες της θὰ πατήσουν αὐτὴν τὴν ἄμμον, αὐτὴν ἐκεῖ τὴν

δενδροστοιχίαν, εἰς ἀπόστασιν δύο μόνον βημάτων ἀπ' ἐμοῦ ;

“Ὅλος τεθορυβημένος, ἐπεθύμει νὰ ἦτον ὡραῖος· ἐπεθύμει νὰ ἐφόρει τῆς λεγεῶνος τὸ παράσημον. Ἦκουε πλησιάζοντα τὰ ἐλαφρὰ καὶ ρυθμικὰ βήματά των. Τοῦ ἐφαίνετο ὅτι ὁ κ. Λευκίας ἔρριπτεν ἐπ' αὐτοῦ ὀργίλα βλέμματα.

— Μήπως θὰ μοῦ ἀπευθύνη τὸν λόγον αὐτὸς ὁ κύριος ; ἔλεγε κατὰ νοῦν.

Ἐκυψε τὴν κεφαλὴν· καὶ ὅταν τὴν ἀνήγειρεν, ἦσαν πλησιέστατά του. Ἡ νεῆαις διέβη, καὶ διαβαίνουσα ἠτένισεν εἰς αὐτόν. Προσῆλωσεν εἰς αὐτόν τὸ βλέμμα τῆς μετὰ πραότητός τινος περισκέπτου, ἐξ ἧς ἐρρίγησεν ὁ Μάριος ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν. Ἐφάνη ὡς νὰ τὸν ἤλεγξεν, ὅτι πρὸ τόσου ἤδη καιροῦ δὲν εἶχε προχωρήσει ἕως πλησίον τῆς, καὶ ὡς νὰ τοῦ ἔλεγεν—“Ἐρχομαι λοιπὸν ἐγώ.

Ὁ Μάριος ἔμεινεν ἐκθαυβὸς ἐνώπιον τῶν ὀμμάτων ἐκείνων, ἅτινα ἦσαν ἔμπλεα ἀκτίνων καὶ ἀθύσσων. Ἦσθάνθη ἐντὸς τοῦ ἐγκεφάλου ὡς ἀνθρακίαν. Αὐτὴ εἶχεν ἔλθει πρὸς αὐτόν ὅποια χαρὰ ! Καὶ ἔπειτα πῶς τὸν εἶγε παρατηρήσει ! Τοῦ ἐφάνη ὡραιότερα εἶπερ ποτέ. Ὠραία διὰ καλλονὴν γυναικείαν καὶ ὁμοῦ ἀγγελικὴν· καλλονὴν τελείαν, ἣν θὰ ἐξύμνει ὁ Πετραρχης, καὶ πρὸ τῆς ἑποίας θὰ ἐγονυπέτει ὁ Δάντης. Τοῦ ἐφάνη ὅτι εἰς πλήρη οὐρανὸν σαυφειρωμένον ἐπτερούριζεν· ἀλλὰ καὶ συγχρόνως ἔλυπεῖτο πολὺ, ὅτι ἔτυχον

σκονισμένα τὰ ὑποδήματά του. Ἐνόμιζεν ὅτι ἐξάπαντος θὰ εἶδεν ἠ κόρη καὶ τὰ ὑποδήματά του.

Τὴν ἠκολούθησε διὰ τῶν ὀμμάτων, ἕως οὐ πλέον δὲν ἐβλέπεν. Ἐπειτα ἤρξατο νὰ περιφέρηται εἰς τὸν κῆπον ὡς τρελλός. Πιθανὸν ὅτι ἐκ διαλειμμάτων ἐγέλα ἀναιτίως καὶ ὠμίλει γεγωνυῖα τῇ φωνῇ. Τόσον περίεργος ἐφαίνετο πρὸς τὰς τροφούς ἄς ἀπήντα εἰς τὸν περίπατον, φερούσας ἐκεῖ συνήθως τὰ παῖδια ἵνα παίξωσιν, ὥστε ἐκάστη τὸν ἐξελάμβανεν ὡς ἐρωτιῶντα πρὸς αὐτήν.

Ἐξῆλθε τοῦ Λουξεμβούργου, ἐλπίζων νὰ τὴν ἀπαντήσῃ ἴσως πάλιν καθ' ὁδόν. Ἀπήντησε τὸν Κουρφειράκον. Τοῦ εἶπεν.—“Ἐλα νὰ σὲ φιλεύσω ἕνα γεῦμα. Ἀπῆλθον δὲ ὁμοῦ εἰς τῆς κυρίας Ρουσσῶ, καὶ ἐξώδευσεν ἐξ φράγκα. Ὁ Μάριος ἔφαγεν ὡς λέων. Ἐπιλοδώρησε δὲ καὶ τὸν ὑπνρέτην ἐξ σολδία. Ἐπὶ τῶν ὀπωρικῶν, εἶπεν εἰς τὸν Κουρφειράκον.

— Ἀνέγνωσες τὰς ἐφημερίδας ; Τί λαμπρὸν λόγον ἔβγαλεν ὁ κ. Ὄδρῦ !

Ἦτο μανιακὸς ἐρωτῶληπτος.

Μετὰ τὸ γεῦμα, λέγει εἰς τὸν Κουρφειράκον— Πάμε εἰς τὸ θέατρον ; Ἐγὼ πληρώνω. Ἀπῆλθον εἰς τὸ θέατρον. Ὁ Μάριος δισσκέδασε μεγάλως. Συγχρόνως δὲ καὶ κατέστη διπλασίως μισογύνης. Ἐξερχόμενος τοῦ θεάτρου, δὲν ἠθέλησεν οὔτε νὰ ἴδῃ τὸν κνημιδοδέτην νέας τινὸς ραπτρίας, διασκελισσάσης τὸ ρυάκιον τῆς ὁδοῦ, ἐνῶ ὁ Κουρφειράκος εἶχεν εἰπεῖ—

Θὰ ἔδιδα δὲν εἰξεύρω τί δι' αὐτήν.—Ὁ Μάριος ἤσθάνθη σχεδὸν ἀπέχθειαν.

Ὁ Κουρφεράκιος τὸν προσεκάλεσε τὴν ἐπιούσαν εἰς πρόγευμα.

Ὁ Μάριος ἐπορεύθη, καὶ ἔφαγε πλέον ἢ ὅσον τὴν προτεραίαν. Ἦτο δὲ περίσκεπτος καὶ εὐθυμώτατος ἐν ταύτῳ. Δι' ἐλαχίστην ἀφορμὴν, ἔβαλε γέλωτας μεγάλους. Σπουδαστὴς τις παρουσιάσεν εἰς αὐτὸν ἓνα κύριον ἑλθόντα ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν· ὁ Μάριος ἐνηγκαλίσθη καὶ ἠσπάσθη τὸν κύριον τοῦτον τρυφερότατα. Εἶχε σχηματισθῆ περὶ τὴν τράπεζαν κύκλος σπουδαστῶν, καὶ ἐγένετο λόγος περὶ σφαλμάτων τινῶν καὶ ἠλλείψεων εἰς λεξικά βραβευθέντα ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου. Ὁ Μάριος διέκοψε τὴν συζήτησιν ἀνακράζας.—Καὶ ὅμως εἶνε εὐχάριστον πρᾶγμα νὰ ἔχη τις παράσημον τῆς λεγεῶνος!

— Πῶς τὸ λέγεις αὐτό; κύπτει καὶ λέγει ὁ Κουρφεράκιος ἰδιαιτέρως εἰς τὸν Ἰωάννην Προυβέριον δὲν σοῦ φαίνεται παράδοξον;

— Παράδοξον ὄχι, ἀπεκρίθη ὁ Προυβέριος, ἀλλὰ ἀπουδαῖον.

Καὶ ἦτο σπουδαῖον ἀληθῶς. Ὁ Μάριος εὐρίσκετο εἰς τὴν πρώτην ὥραν ἐκείνην, τὴν σφοδρὰν καὶ ἄμα γρηγευτικὴν, καθ' ἣν ἀρχονται τὰ μεγάλα πάθη.

Καὶ ταῦτα πάντα παρήγαγον ἐν βλέμμα. Ἄλλ' ἔταν γέμη πυρίτιδος ἢ ὑπόνομος, ὅταν ἡ πυρὰ εἶνε ἐτοιμῆ, οὐδὲν ἀπλούστερον. Ἐν βλέμμα, σπινθήρ.

Τετέλεσται λοιπόν. Ὁ Μάριος ἠγάπα γυναῖκα.

Ἡ μοῖρά του εἰσῆρχετο εἰς τὴν χώραν τοῦ ἀγνώστου.

Τὸ βλέμμα τῶν γυναικῶν ἐμοιάζει πρὸς τοὺς τροχούς μηχανῶν τινῶν, τροχοὺς οἵτινες σοῦ φαίνονται μὲν ὅτι κινουῦνται ἡσύχως, ἀλλ' ἀπόμεινοί σου εἶνε φοβεροί. Διαβαίνεις καθ' ἐκάστην πλησίον αὐτῶν ἐν εἰρήνῃ· διαβαίνεις ἀτιμωρητί· νομίζεις ὅτι δὲν ἔχεις νὰ φοβηθῆς τίποτε. Ἐρχεται στιγμή, ὅτε μάλιστα λησμονεῖς ὅτι τὸ πρᾶγμα ἐκεῖνο εὐρίσκεται πλησίον σου. Ὑπάγεις, ἔρχεσαι, ρεμβάζεις, ὀμιλεῖς, γελάς. Ἀφῆνης αισθάνεσαι ὅτι συνελήφθης! Τετέλεσται. Ὁ τροχὸς σὲ ἐκράτησε· τὸ βλέμμα σ' ἐσαγήρευσε. Σὲ συνέλαβεν ἀδιάφορον πόθεν καὶ πῶς· σὲ συνέλαβεν ἐξ ὁποιοῦδήποτε μέρους τῆς παρασυρομένης διανοίας σου· ἐκ μῆς ἀπροσεξίας σου. Καὶ πλέον ἀπυλόεσθης. Θὰ διέλθης ἐκείθεν ὅλος. Μυστηριώδεις δυνάμεις συμπλεκόμεναι σὲ περιπλέκουσι. Ματαιῶς ἀντιπαλαίεις ζητῶν ν' ἀποσπασθῆς. Πᾶσα ἀνθρωπίνη βοήθεια ἀποβαίνει ἀδύνατος.

Θὰ περιπέσης ἀπὸ πλοκῆς εἰς πλοκὴν, ἀπὸ ἀγωνίας εἰς ἀγωνίαν, ἀπὸ βασάνου εἰς θάνατον, καὶ σὺ, καὶ ἡ περιουσία, καὶ τὸ μέλλον σου, καὶ ἡ ψυχὴ σου αὐτὴ· καὶ πλέον ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἠθικῆς τοῦ ὄντος, εἰς οὗτινος τὰ δίκτυα ἐνέπεσε· ἂν εἶνε φοβερόν, θὰ ἐξέλθης ἐκ τῆς φοβερᾶς ἐκείνης μηχανῆς ἡμαυρομένος ὑπὸ τῆς αἰσχύνης· ἂν εἶνε εὐγενές, ἠλλοιωμένος ὑπὸ τοῦ πάθους.

Ζ'.

Τίχαι τοῦ στοιχείου Ο, περιπεσόντος εἰς εἰκασίας

Παρήλθεν ὄλος μῆν, καθ' ὃν ὁ Μάριος ἐπορεύετο καθ' ἐκάστην εἰς τὸ Λουζεμβούργον. Ὅταν ἤρχετο ἡ ὥρα ἐκείνη, οὐδὲν ἠδύνατο νὰ τὸν κρατήσῃ. «Ἔχει στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν», ἔλεγε περὶ αὐτοῦ ὁ Κουρφεράκος. Ὁ Μάριος ἔβασκεν ἐν τῷ παραδείσῳ τῆς τρυφῆς. Βέβαιον ὅτι ἡ κόρη τὸν ἐβλεπεν.

Ὁ Μάριος ἔλαβε θάρρος ἐπὶ τέλους καὶ ἐπλησίαζεν εἰς τὸ ἐδώλιον. Δὲν διέβαινον ὁμῶς ἔμπροσθεν αὐτοῦ ἔνεκα δειλίας καὶ ἄρα προσυλάξεως ἰδίας εἰς τοὺς ἐραστάς. Ἐστοχάσθη ὅτι δὲν συνέφερε νὰ ἐφελύσῃ «τὴν προσοχὴν τοῦ πατρός». Ἰστατο ὀπίσθεν τῶν δένδρων καὶ τῶν βάσεων τῶν ἀγαλμάτων τοῦ κήπου, ἄλλος βαθὺς Μακιαβέλης, ὥστε ἡ μὲν κόρη νὰ τὸν βλέπῃ ὅσον τὸ δυνατόν πλειότερον, ὁ δὲ γέρον κύριος ὅσον τὸ δυνατόν ὀλιγώτερον. Ἐνίστε ἰστατο ἐπὶ ἡμίσειαν ὥραν ἀκίνητος εἰς τὴν σκιὰν Λεωνίδου τινός ἢ Σπαρτάκου ὁποιοῦδήποτε, κρατῶν εἰς χεῖρας βιβλίον τι, ὑπεράνω τοῦ ὁποίου ὑπεχειρόμενοι οἱ ὀφθαλμοί του, κατηρθύνοντο πρὸς ἀναζήτησιν τῆς ὠραίας κόρης· καὶ αὐτὴ δὲ ἀπὸ μέρους τῆς ἔστρεφε πρὸς αὐτὸν κατὰ κρόταφον τὴν ἐρατεινὴν μορφήν μειδιῶσα. Συνμιλοῦσα δὲ φυσικώτατα καὶ ἡσυχώτατα μετὰ πολιῦ ἀνδρός, ἀπηύθυνε πρὸς τὸν Μάριον ὄλους τοὺς ρεμβασμοὺς τοῦ παρθενικοῦ καὶ ἐρωτοπαθοῦς ὀμματός

τῆς. Πανάρχαιον καὶ ἐξ ἀμνημονεύτων χρόνων γνωστὸν τέχνασμα, ὅπερ ἡ Εὐα ἐγίνωσκεν ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας τῆς ζωῆς! Ἐνῶ τὸ στόμα ἀπεκρίνετο εἰς τοῦτον, τὸ βλέμμα ἀπεκρίνετο εἰς ἐκεῖνον.

Πρέπει ὁμῶς νὰ πιστεύωμεν ὅτι ὁ κ. Λευκίας ἐπὶ τέλους διέκρινέ τι, ἐπειδὴ πολλάκις, ἅμα ἐρχομένου τοῦ Μαρίου, ἠγείρετο καὶ ἤθελε νὰ περιπατήσῃ. Παρήτησε δὲ καὶ τὴν συνήθη θέσιν καὶ ἔλαβεν ἄλλο ἐδώλιον, τοῦτο εἰς τὸ ἄλλο ἄκρον τῆς δενδροστοιχίας, ὡς νὰ ἴδῃ ἂν ὁ Μάριος θὰ τοὺς ἠκολούθει καὶ ἐκεῖ. Ὁ Μάριος δὲν ἐνόησε τὸ στρατήγημα καὶ ἔπραξε τὸ σφάλμα τοῦτο. Ἦρξατο λοιπὸν ὁ «πατήρ» νὰ μὴ εἶνε ἀκριβῆς καὶ νὰ μὴ φέρῃ πλέον «τὴν θυγατέρα του» εἰς τὸν περίπατον ὅλας τὰς ἡμέρας. Ἐνίστε ἤρχετο μόνος καὶ τότε ὁ Μάριος ἀνεχώρει. Ἄλλο καὶ τοῦτο σφάλμα.

Ὁ Μάριος δὲν ἔδιδε προσοχὴν εἰς ταῦτα τὰ συμπτώματα. Ἐκ τῆς φάσεως τῆς δειλίας μετέβη, κατὰ φυσικὴν καὶ ὀλεθρίαν πρόοδον, εἰς τὴν φάσιν τῆς τυφλότητος. Ὁ ἔρωσ του ἐκρατύνετο. Ὅλην τὴν νύκτα εἶχε διαλογισμούς. Ἐπειτα δὲ τοῦ ἦλθε καὶ ἀνέλπιστόν τι εὐτύχημα, ἔλαιον ἐπὶ τῆς φλογός του, διπλασιασμὸς σκοτίας εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του. Ἐσπέραν τινὰ, περὶ λύχνων ἀφάς, εἶχεν εὔρει ἐπὶ τοῦ ἐδώλιου, ἀφ' οὗ «ὁ κ. Λευκίας καὶ ἡ θυγάτηρ του» εἶχον ἐγεροθῆ, ἐν μανδήλιον, ἀπλοῦν μανδήλιον, ἄνευ κεντημάτων, λευκὸν ὁμῶς καὶ λεπτόν, τὸ ὠσφράνθη, καὶ τοῦ ἐρώτησεν ὅτι ἀνέπτυσεν ἀνεκκλήτητον εὐωδίαν. Τὸ

ἔλαβε μετὰ παραφόρου χαρᾶς. Τὸ μανδῆλιον τοῦτο ἔφερε σήματα Ο. Θ. Ὁ Μάριος οὐδὲν ἐγίνωσκε περὶ τῆς ὠραίας κόρης, οὐδὲ τὴν οἰκογένειαν, οὐδὲ τὸ ὄνομα, οὐδὲ τὴν κατοικίαν της· τὰ δύο ταῦτα γράμματα ἦσαν τὸ πρῶτον γράμμα ὃ ἐμάνθανε περὶ αὐτῆς· ἀξιολάτρευτα κεφαλαιώδη στοιχεῖα, ἐξ ὧν ἤρξατο ἀμέσως νὰ ἐξάγῃ συμπεράσματα. Τὸ Ο ἦτο θεβαίως τὸ ἀρχικὸν στοιχεῖον τοῦ ὀνόματος Ο Ὑ ρ α ν ῖ α ! εἶπε καθ' ἑαυτὸν· τί γλυκὺ ὄνομα ! Ἐφίλησε τὸ μανδῆλιον, ἀνέπνευσε τὰς ἀποπνοίας του, τὸ ἐπέθεσεν εἰς τὴν καρδίαν του, ἐπὶ τοῦ στήθους τοῦ γυμνοῦ· καὶ ταῦτα μὲν τὴν ἡμέραν· τὴν δὲ νύκτα ὑπὸ τὰ χεῖλη του θελήσας οὕτω ν' ἀποκοιμηθῆ.

— Αἰσθάνομαι ὄλην της τὴν ψυχὴν εἰς αὐτό ! ἔλεγε.

Καὶ σημειωτέον ὅτι τὸ μανδῆλιον τοῦτο ἦτο τοῦ γέροντος, ἀπὸ τοῦ ὁποίου εἶχε πέσει ἀνεπαισθήτως.

Τὰς ἀκολουθοῦσας ἡμέρας, μετὰ τὸ εὔρημα τοῦτο, δὲν παρουσιάσθη πλέον ὁ Μάριος εἰς τὸ Λουξεμβούργον, εἰμὴ φιλῶν καὶ σφίγγων τὸ μανδῆλιον ἐπὶ τῆς καρδίας του. Ἡ δὲ καλὴ κόρη δὲν ἐνόει τί τοῦτο ἐσήμαινε, καὶ διεδήλου εἰς αὐτὸν τὴν ἀπορίαν της διὰ νευμάτων, μόλις διακριομένων.

— Ὅποιά σεμνότης ! ἔλεγεν ὁ Μάριος.

Η'.

Καὶ οἱ ἀπόμαχοι αὐτοὶ εἶνε εὐδαίμονες

Ἐπειδὴ προσφέραμεν τὴν λέξιν σεμνότης, καὶ ἐπειδὴ τίποτε δὲν κρύπτουμεν· χροιστοῦμεν νὰ εἰπωμὸν ὅτι «ἡ Οὐρανία του» συνέβη καὶ νὰ δώσῃ εἰς αὐτὸν μεταξὺ τῶν ἐκστάσεων τοῦ ἀφορμῆν σπουδαίου αἰτιάματος. Ἰαῦτο δὲ μίαν τῶν ἡμερῶν, καθ' ἃς ἡ κόρη ἔπειθε τὸν κ. Λευκίαν νὰ ἐγείρεται ἐκ τοῦ ἐδωλίου καὶ νὰ περιπατῆ εἰς τὴν δενδροστοιχίαν. Ἐπνεε κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν ἄνεμος· σείων τῶν πλατάνων τὰς κορυφάς. Ὁ πατὴρ καὶ ἡ θυγάτηρ, κρατούμενοι ἀπὸ τῶν βραχιόνων, εἶχον διαβῆ ἔμπροσθεν τοῦ ἐδωλίου τοῦ Μαρίου. Οὗτος εἶχεν ἐγερθῆ ὀπίσω των καὶ τοὺς ἠκολούθει διὰ τοῦ βλέμματος, ὅτε μία πνοὴ ἀνέμου, ἀτακτοτέρα τῶν ἄλλων, ἴσως δὲ καὶ ἐπιτετραμμένη νὰ πράξῃ τὰ ἔργα τοῦ ἔαρος, εἰσορμήσασα αἰφνιδίως ἐντὸς τῆς δενδροστοιχίας, ἐκύκλωσε τὴν κόρην διὰ κυματισμῶν χαριέντων, ἀξίων τῶν Νυμφῶν τοῦ Οὐίργιλιου καὶ τῶν Πανῶν τοῦ Θεοκρίτου, καὶ ὕψωσεν ὀλίγον τὴν ἐσθῆτά της, ἐκείνην τὴν ἐσθῆτα τὴν ἱερωτέραν τῆς Ἴσιδος, σχεδὸν μέχρι τοῦ κνημιδοδέτου Ἐφάνη δὲ τότε ἡ κνήμη τῆς κόρης· κνήμη τελειοτάτου σχηματισμοῦ. Ὁ Μάριος τὴν εἶδε, καὶ ὁ Μάριος ἐθύμωσεν, ἔγινεν ἔξω φρενῶν· ἐνῶ, σημειώσατε, ἡ κόρη ἀμέσως εἶχε καταβιβάσει τὰ κράσπεδα τῆς ἐσθῆτος διὰ κινήματος φαιερῶντος τὴν θείαν της ἀ-

δημονίαν· ἀλλ' οὐχ ἦπτον ἢ Μάριος δυσηρεστήθη
 «Ἀληθῶς μὲν ἔτυχε μόνος εἰς τὴν δενδροστοιχίαν,
 ἀλλ' ἴσως ἐτύγγανε καὶ ἄλλος. Καὶ ἂν τρώντι εἶδε
 καὶ ἄλλος τις! Ἀκούεις πρᾶγμα! Ἦτο φρικτὸν αὐ-
 τὸ τὸ ὁποῖον ἡ Οὐρανία ἔκαμε!»

Φεῦ! ἡ ταλαίπωρος κόρη δὲν εἶχε κάμει τίποτε
 εἰς μόνος ἦτο ὁ πταίστης· ὁ ἀνεμος· ἀλλ' ὁ Μάριος
 ἐζήλευε καὶ αὐτὴν του τὴν σκιάν. Οὕτω τρώντι ἐξε-
 γείρεται εἰς τὴν ἀνθρωπίνην καρδίαν καὶ ἐπιβάλλε-
 ται, ἔστω καὶ ἄνευ δικαιώματος, ὀρμεία καὶ παρά-
 βολος τῶν αἰσθήσεων ζηλοτυπία. Ἀλλὰ καὶ ἄνευ
 τῆς ζηλοτυπίας ταύτης ἡ χαρίεσσα κνήμη πρὸς αὐ-
 τὸν οὐδὲν εἶχε τὸ ἰδύ· τῆς τυχούσης γυναικὸς ἡ λευ-
 κὴ περικνημὶς μᾶλλον θά τὸν ἔτερπε.

«Ὅταν ἡ «Οὐρανία του», φθάσασα εἰς τὴν ἄκραν
 τῆς δενδροστοιχίας, ἐπέστρεψε πάλιν μετὰ τοῦ κυρίου
 Λευκίου καὶ διέβη ἔμπροσθεν τοῦ ἑδωλίου, ὅπου ὁ Μά-
 ριος εἶχε καθίσει ἐκ νέου, ὁ Μάριος ἔροϊψε βλέμμα ἐ-
 τιπληκτικόν, θυμῶδες βλέμμα, τοῦθ' ὅπερ ἰδοῦσα ἡ
 κόρη ἔκαμε τὸ μικρὸν ἐκείνο ἀνανεωτικὸν σχῆμα, μεθ'
 οὐ ἀνεγείρονται συγχρόνως καὶ αἱ βλεφαρίδες· τὸ σχῆ-
 μα ἐκείνο τὸ σημαίνειν—Ω! τί ἔχει ἄρά γε;

Τοῦτο ὑπῆρξεν «ἡ πρώτη ἔρις των».

Μόλις διέτρεξαν ταῦτα καὶ διήλθε τὴν δενδροστοι-
 χίαν ἀπόμαχος τις κεκυφὸς, πρόσωπον πλήρες ρυτί-
 δων, μονόχειρ, ξύλινον ἔχων τὸν ἕνα πόδα καὶ ἀργυ-
 ρᾶν ἔχων τὴν σιαγόνα. Ἐφάνη δὲ εἰς τὸν Μάριον ὅτι
 τὸ ἄθλιον τοῦτο ὄν ἐμειδία κακεντρεχῶς διὰ κάποιον

θέαμα, μάλιστα δὲ ὅταν ὁ κυνικός οὗτος γέρων, ἐνῶ
 χαλαίων διέβαινε πλησίον αὐτοῦ, τῷ ἀπῆλυθεν ἀ-
 δελφικόν τι καὶ περιχαρέςτατον νεῦμα, ἡμικλείσας τὸ
 ὄμμα, ὡς ἂν ὑπῆρχε καὶ αὐτὸς εἰς τὸ νόημα τῶν δια-
 τρεζάντων. Τί ἄρα εἶχε τὸ ἐρείπιον τοῦτο τοῦ Ἄρεως
 καὶ ἱλαρύνθη οὕτω πως; Τί συνέβη μεταξύ τῆς ξυλί-
 νης ταύτης κνήμης καὶ τῆς ἄλλης; Ὁ Μάριος ἤλ-
 θεν εἰς παροξυσμὸν ζηλοτυπίας.—Θά εὐρίσκετο ἴσως
 παρέκει καὶ εἶδεν! ἔλεγε καθ' ἑαυτόν. Καὶ τοῦ ἤρ-
 χετο νὰ ἐξαλείψῃ ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς τὸν ἀπό-
 μαχον.

Ἀλλὰ διὰ τοῦ καιροῦ καὶ τὰ δξύτατα κέντρα ἀμ-
 βλύνονται.

Ἡ ὀργὴ αὕτη τοῦ Μαρίου κατὰ τῆς «Οὐρανίας»,
 ἔσον καὶ ἂν ὑπῆρχε δικαία καὶ θεμιτὴ, παρῆλθεν. Ἐπί-
 τέλους τὴν ἐσυγχώρησε, καίτοι μετὰ πολλοῦ κόπου·
 διότι τρεῖς ἡμέρας τῆς ἔκανε τὸ βαρῦ.

Ἐν τούτοις, μεταξύ τούτων ὄλων, ἴσως δὲ καὶ ἔ-
 νεκα τούτων ὄλων, τὸ πάθος τοῦ Μαρίου ἠῤῥανε καὶ
 ἐκρατύνετο.

Θ'.

Ἐκλειψίς

Βίδομεν πῶς ὁ Μάριος εἶχεν ἀνακαλύψει, ἡ ἐνόμι-
 σεν ὅτι ἀνεκάλυψε τὸ ὄνομά της.—ἐκαλεῖτο Οὐρα-
 νία.

Εἶνε παροιμία ὅτι, ὅταν κάμνη τις ἀρχὴν νὰ τρώ-
γη, ἔρχεται ἡ ὄρεξις. Τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ ὅταν
βάλλῃ τις ἀρχὴν ν' ἀγαπᾷ. Ἦτον ἤδη πολὺ ὅτι ἐγί-
νωσκε τὸ ὄνομά της· ἀλλὰ δὲν ἦτον ἀρκετόν. Ἐντὸς
τριῶν ἢ τεσσάρων ἐβδομάδων, ὁ Μάριος κατέλυσε
παυτὴν τὴν τρυφήν. Ἠθέλησε καὶ ἄλλην. Ἠθέλησε
νὰ μάθῃ καὶ ποῦ κατοικεῖ ἡ Οὐρανία του.

Εἶχε κάμει πρῶτον σφάλμα, ὅταν ὁ κ. Λευκίας ἤλ-
λαξε θέσιν εἰς τὸν κήπον, ἀκολουθήσας αὐτὸν ἐκεῖ.
Εἶχε κάμει δευτερον σφάλμα, ὅτι δὲν ἐξηκολούθει νὰ
μένῃ εἰς τὸ Λουξεμβούργον, ὅταν ἤρχετο ὁ κ. Λευ-
κίας μόνος. Ἐκαμε τῶρα καὶ τρίτον μέγιστον τοῦ-
το. Ἠκολούθησε τὴν Οὐρανίαν του.

Αὕτη κατοικεῖ εἰς οἰκίαν τινα τῆς ὁδοῦ Δύσεως,
εἰς τὸ ὀλιγανθρωπότερον μέρος αὐτῆς. Ἡ οἰκία ἦτο
τριώροφος, νεόδμητος, ἀλλ' ἀνευ ἐπιδείξεως. Ἐκτο-
τε, ὁ Μάριος προσέθεσεν εἰς τὴν τρυφήν τοῦ νὰ βλέ-
πῃ αὐτὴν εἰς τὸ Λουξεμβούργον, τὴν τρυφήν τοῦ νὰ
τὴν ἀκολουθήσῃ μέχρι τῆς οἰκίας.

Βαθυμῶδὸν ἠΰξανεν ἡ ὄρεξις του. Ὁ Μάριος ἐγίνω-
σκεν ἤδη ἂν ὄχι τὸ ἐπώνυμον, ἀλλὰ τὸ ὄνομα τοῦτο
δὲ πῶ ἦτο καὶ ποθεινότερον· ἔμαθε δὲ καὶ ποῦ κατοί-
κει· τῶρα λοιπὸν ἤθελε νὰ μάθῃ καὶ τίς ἦτο.

Ἐσπέραν τινα, ἀφοῦ τοὺς ἠκολούθησε μέχρι τῆς
οἰκίας των καὶ τοὺς εἶδεν εἰσελθόντας, εἰσῆλθε καὶ
αὐτὸς μετ' ὀλίγον καὶ ἠρώτησε θαρραλέως τὸν θυ-
ρωρόν· Ὁ κύριος, ὅστις ἦλθεν, εἶνε ὁ κατοικῶν εἰς
τὸ πρῶτον πάτωμα;

—Ὅχι, ἀπεκρίθη ὁ θυρωρός· εἶνε ὁ κύριος τοῦ τρί-
του πατώματος.

Ὁ Μάριος ἔμαθε καὶ τοῦτο. Ἡ ἔκβασις αὕτη τὸν
ἐνεθάρρυνε περιπλέον.—Τοῦ τρίτου πατώματος, πρὸς
τὸν δρόμον, ἢ πρὸς τὰ ὀπίσω τῆς οἰκίας; ἠρώτησε
τὸν θυρωρόν.

—Τὶ πρὸς τὰ ὀπίσω! ἀπήντησε αὐτός. Αὐτὸ τὸ σπι-
τι δὲν ἔχει ὀπίσω· εἶνε ἐπάνω εἰς τὸν δρόμον.

—Καὶ τί ἐπάγγελμα ἔχει αὐτός ὁ κύριος; ἐπη-
ρώτησεν ὁ Μάριος.

—Εἶνε κτηματίας· ἕνας ἄνθρωπος πολὺ ἀγαθός,
ἐπειδὴ ἀγαπᾷ τοὺς πτωχοὺς, ἂν καὶ αὐτὸς εἶνε πολὺ
πλούσιος.

—Καὶ πῶς ὀνομάζεται; ἠρώτησε πάλιν ὁ Μά-
ριος.

Ὁ θυρωρός ἤγειρε τὴν κεφαλὴν καὶ εἶπεν.—Ἀκου-
σε νὰ σοῦ πῶ, κύριε· κάπως πολὺ ἐξετάσεις. Κάμνεις
τὸν κατάσκοπον;

Ὁ Μάριος τότε ἔστρεψε τὰ νῶτα, θλιβεὶς μὲν ἀφ'
ἐνός, ἀλλὰ καὶ χαίρων ὅτι προώδευσε εἰς τὰς ἐρεύ-
νας του.—Τῶρα, ἔλεγεν, ἔμαθα ἀρκετά. Ἐμαθα
ὅτι ὀνομάζεται Οὐρανία, ὅτι ὁ πατήρ της εἶνε κτημα-
τίας, καὶ ὅτι κατοικεῖ εἰς τὴν ὁδὸν τῆς Δύσεως εἰς τὸ
τρίτον πάτωμα ἐκείνης τῆς οἰκίας.

Τὴν ἐπαύριον, ὁ κ. Λευκίας καὶ ἡ θυγάτηρ του μό-
λις ἐφάνησαν ὀλίγας τινὰς στιγμὰς εἰς τὸ Λουξεμ-
βούργον καὶ ἀνεχώρησαν ἐνῶ ἦτον ἐτι ἡμέρα, καὶ ὁ

Μάριος ἠκολούθησεν εἰς τὴν ἑδὸν τῆς Δύσεως, ὡς εἶχε λάβει τὴν συνήθειαν.

Φθάσας ὁ κ. Λευκίας εἰς τὴν θύραν τῆς οἰκίας του, ἀφῆκε τὴν θυγατέρα του νὰ εἰσέλθῃ πρώτη· αὐτὸς δ' ἔπειτα πρὶν πατήσῃ τὸ κατῶφλιον τῆς θύρας, ἐστάθη καὶ στραφεὶς πρὸς τὸν Μάριον προσήλωσεν ἐπ' αὐτοῦ τὸ ἄμμα.

Τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν δὲν ἦλθον εἰς τὸ Λουξεμβούργον Ματαίως ὁ Μάριος τοὺς περιέμενον ὅλην τὴν ἡμέραν. Τῆς ἑσπέρας ἐπελθούσης ἐπορεύθη εἰς τὴν ἑδὸν τῆς Δύσεως καὶ εἰς τὰ παράθυρα τοῦ τρίτου πατώματος εἶδε φῶς. Περιεπάτησεν ὑπὸ τὰ παράθυρα ἐκεῖνα ὥραν πολλήν, ἕως οὗ τὸ φῶς εἶχε σβεσθῆ.

Τὴν ἐπιούσαν πάλιν εἰς τὸ Λουξεμβούργον οὐδεὶς. Ὁ Μάριος περιέμεινε μέχρις ἑσπέρας· κατηυβύνθη ἀκολούθως πρὸς τὴν οἰκίαν των καὶ διέτριψεν ὑπὸ τὰ παράθυρα μέχρι τῆς δεκάτης ὥρας τῆς νυκτός. Οὐδ' ἠσθάνετο τὴν χρεῖαν δειπνου.

Ὁ πυρετὸς τρέφει τοὺς νοσοῦντας καὶ ὁ ἔρωσ τοὺς ἐρωτολήπτους.

Παρήλθον αὐτῶς ἄνω ἡμέραι. Ὁ κ. Λευκίας καὶ ἡ θυγάτηρ του δὲν ἐφαίνοντο πλέον εἰς τὸ Λουξεμβούργον.

Ὁ Μάριος εἰς μυρίους ἐδίδοτο συμπερασμοὺς θλιβερούς.

Τὴν ἡμέραν δὲν ἐτόλμα νὰ κατοπτεύῃ τὴν θύραν· ἤρκετο λοιπὸν νὰ θεάται διὰ νυκτός τὸ ἐρυθροειδές φῶς τῶν ὑέλων.

Ἐβλεπεν ἐνίοτε ἐπ' αὐτῶν διερχομένας σκιάς καὶ ἐπαλλεν ἡ καρδία του.

Ὅταν τὴν ὀγδόην ἡμέραν ἦλθον ὑπὸ τὰ παράθυρα, φῶς πλέον δὲν ὑπῆρχε. — Παράδοξον, εἶπε, νὰ μὴν ἀνάβουν ἀκόμη λύχνον, ἐνῶ ἐνύκτωσε ! Μὴν τύχη καὶ ἐβγήκαν ἔξω ; Περιέμεινε μέχρι τῆς δεκάτης ὥρας, μέχρι τοῦ μεσονυκτίου, μέχρι τῆς μιᾶς μετὰ τὸ μεσονύκτιον. Οὐδόλως ἐφάνη φῶς εἰς τὰ παράθυρα τοῦ τρίτου πατώματος, καὶ οὐδεὶς εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν. Ἀνεχώρησε περίλυπος.

Τὴν ἐπαύριον, — διότι ὁ Μάριος ἔζη ἀπὸ αὔριον εἰς αὔριον σήμερον δὲν ὑπῆρχε πλέον δι' αὐτόν. — τὴν ἐπαύριον οὐδένα πλέον εἶδεν εἰς τὸ Λουξεμβούργον. Καὶ τοῦτο μὲν τὸ περιέμενε· περὶ δὲ λύχνων ἀφὰς κατηυβύνθη εἰς τὴν οἰκίαν. Φῶς οὐδὲν εἰς τὰ παράθυρα· ἦσαν μάλιστα κλειστὰ καὶ τὰ φύλλα τῶν παραθύρων. Τὸ τρίτον πάτωμα διετέλει σκοτεινότητα.

Κρούει τὴν θύραν ὁ Μάριος, εἰσέρχεται καὶ ἐρωτᾷ τὸν θυρωρὸν·

— Ὁ κύριος τοῦ τρίτου πατώματος ;
— Δὲν κατοικεῖ ἐδῶ, ἀπεκρίθη ὁ θυρωρός.

Ὁ Μάριος ἔμεινεν ὡς ἐμβρόντητος.

— Ἀπὸ πότε ἀνεχώρησεν ; ἠδυνήθη μόνον ἀσθενῶς νὰ εἶπῃ.

— Ἀπὸ τὰ χθές.

— Καὶ τώρα ποῦ κατοικεῖ ;

— Δὲν γνωρίζω.

— Δὲν ἄφησε τὴν διεύθυνσιν τῆς νέας κατοικίας
του ;

— "Ὁχι. Καὶ ἐγείρας ὁ θυρωρὸς τὴν ρινά του καὶ
ἀναγνώρισας τὸν Μάριον—Μπᾶ ! εἶπε, πάλιν εἶσαι
σύ ; Πίσω μου σ' ἔχω, σατανᾶ. Καὶ δὲν μοῦ λές τὸ
λοιπὸν, ὅτι τῷόντι εἶσαι κατὰσκοπος, καθὼς τὸ ὑπέ-
θεσα ;

ΒΙΒΛΙΟΝ ΕΚΤΟΝ

Η ΠΑΤΡΟΜΜΙΝΕΤΑ

Α΄.

Ἡ ὑπόνομος καὶ οἱ ὑπονομοποιοί

Ἄπασαι αἱ ἀνθρώπιναὶ κοινωνίαι ἔχουσι καὶ τὰ ὑ-
ποχθόνια αὐτῶν. Τὸ κοινωνικὸν ἔδαφος εἶνε πανταχέ-
σε ὑπεσκαμμένον πού μὲν πρὸς καλόν, πού δὲ πρὸς
κακόν. Ὑπάρχουσιν ὑπόνομοι ἀνώτεροι καὶ ὑπόνομοι
βαθύτεροι.

Κατὰ τὸν παρελθόντα αἰῶνα, ἡ Ἐγκυκλοπαιδεία
ἦτον ὑπόνομος καὶ αὐτὴ, ἀλλὰ σχεδὸν φανερά. Ἡ
ἀγλὸς, ἡ σιτεινὴ αὐτὴ κωφόρος τοῦ ἀρχικοῦ χρι-
στιανισμοῦ, εὐκαιρίαν μόνον περιέμενεν, ἵνα ὑπὸ τοῦς
Καίσαρας διαρραγῆ καὶ πληρώσῃ φωτὸς τὸ ἀνθρώ-
πινον γένος. Διότι ἐντὸς τῆς ἱεράς ἀγλῆς ὑπολανθά-
νει φῶς. Τὰ ἡφαιστεια γέμουσι σκότους, πλὴν σκό-
τους, ἐπιδεχομένου ἀναρρίπισιν φλογῶν.

Πᾶσα λάβα πρῶτον ἀναφαίνεται, ἐρεβή. Αἱ κατακόμ-

βαι, ὅπου ἐτελέσθη ἡ πρώτη ἐν Ρώμῃ χριστιανικὴ λειτουργία, δὲν ἦσαν μόνον τῆς Ρώμης, ἀλλὰ καὶ τῆς ἐσπερίας Εὐρώπης ἔλης τὰ ὑποχθόνια.

ὑπὸ τὴν κοινωνικὴν δημιουργίαν ὑπάρχουσι παντοῖα χάσματα κοῖλα μέρη ὑπόνομοι. ὑπάρχει ἡ θρησκευτικὴ ὑπόνομος, ἡ αἰκονομικὴ ὑπόνομος, ἡ ἐπαναστατικὴ ὑπόνομος. Καὶ ὁ μὲν σκάπτει διὰ τῆς ἰδέας, ὁ δὲ διὰ τῶν ἀριθμῶν, ὁ δὲ διὰ τῆς ὀργῆς. Ἀπὸ τῆς μιᾶς ὑπονόμου εἰς τὴν ἄλλην καλοῦσιν ἀλλήλους οἱ ἐργαζόμενοι καὶ ἀνταποκρίνονται. Αἱ οὐτοπία χωροῦσιν ὑποχθονίως, ἐντὸς ὀχετῶν διακλαδιζομένων πανταχόσε. Ἐνίστε συναντῶνται καὶ συγγέονται. Ὁ Ρουσσῶ δανεῖζει τὴν βακτηρίαν του εἰς τὸν Διογένην, δανεῖζοντα τὸν λύχνον του εἰς τὸν Ρουσσῶ. Ἔστιν ὅτε δὲ καὶ ἀντικρούονται καὶ συμπαλαίουν. Ὁ Καλβῖνος ἀρπάζει τὸν Σοκῖνον (1) ἀπὸ τῆς κόμης. Οὐδὲν ὅμως κωλύει οὐδὲ διακόπτει τὴν σκόπιμον στάσιν ὄλων τῶν ἐνεργειῶν τούτων, μεταμορφουσῶν ἐγκαίρως τὰ ἄνω διὰ τῶν κάτω, καὶ τὰ ἐκτὸς διὰ τῶν ἐντὸς· ἀπειρος, ἀδηλος, μυρμηκιώδης κίνησις. Ἡ δὲ κοινωνία μόλις ἔχει ἰδέαν περὶ τῆς ὑποσκαφῆς ταύτης, ἥτις ἀφίνουσα ἀνέπαφον τὴν ἐπιφάνειαν αὐτῆς, τὸν φλοιὸν, τῆς ἀλλοιοῖ τὰ ἐντόσθια. Ὅσαι τάξεις ὑποχθονίων, τόσαι ἐργασίαι διάφοροι, τόσαι διάφοροι ἐξορύξεις. Τί δὲ προκύπτει ἐκ τούτων ὄλων τῶν βασιῶν ἀνασκαφῶν ; Τὸ μέλλον.

(1) Αἰρετικὸς πολυμαθέστατος, πρῶτον θεολόγος, γεννηθεὶς ἐν Σιέννῃ τῆς Ἰταλίας ἐν ἔτει 1525.

Ὅσον βαθύτερον προχωρεῖς, τόσον οἱ ἐργάται εἶνε μυστηριωδέστεροι. Μέχρι τινὸς βαθμοῦ, ὃν ὁ κοινωνικὸς φιλόσοφος διαγινώσκει, ἡ ἐργασία εἶνε καλὴ. Ἐπέκεινα τοῦ βαθμοῦ τούτου, ἡ ἐργασία εἶνε μικτὴ καὶ ἀμφίβολος, καθίσταται δὲ κατωτέρω τρομερά. Ἀπὸ τινος βάθους καὶ κάτω, τὸ πνεῦμα τοῦ πολιτισμοῦ δὲν δύναται νὰ εἰσῶσῃ εἰς τὰς ἀνασκαφάς· θὰ ὑπερέβαινε τὸ ὄριον, μέχρις οὗ εὐρίσκει ὁ ἄνθρωπος ἀναπνοήν· πιθανὸν ὅτι ἐκείθεν καὶ κάτω ἄρχεται ἡ χώρα τῶν τεράτων.

Εἶνε παράδοξος ἡ κατιοῦσα κλίμαξ· ἐκάστη τῶν βαθμίδων αὐτῆς φέρει εἰς κατώγειον, ὅπου ἡ φιλοσοφία δύναται νὰ βάλῃ τὸν πόδα, καὶ ὅπου ἀπαντᾷται τις τῶν ἐργασιῶν ἐκείνων, τῶν ὅτε μὲν θείων, ὅτε δὲ σατανικῶν. Κάτω τοῦ Χουσίου (1), ὁ Λούθηρος· κάτω τοῦ Λουθήρου, ὁ Καρτέσιος· κάτω τοῦ Καρτεσίου, ὁ Βολταῖρος· κάτω τοῦ Βολταίρου, ὁ Κονδοσέρτος· κάτω τοῦ Κονδοσέρτου, ὁ Ροβεσπιέρος· κάτω τοῦ Ροβεσπιέρου, ὁ Μαράτος· κάτω τοῦ Μαράτου ὁ Βα-

(1) Ὁ Ἰωάννης Χούσιος, περιβόητος αἰρεσιάρχης ἐν τῇ λατινικῇ Ἐκκλησίᾳ, γεννηθεὶς ἐν Βοημία καὶ καταδικασθεὶς εἰς τὸν διὰ πυρὸς θάνατον ἐν ἔτει 1414. Ἐδόξαζεν ὅτι ὁ Πάπας δὲν εἶνε κεφαλὴ τῆς Ἐκκλησίας, ὅτι ἡ ἐκκλησιαστικὴ ὑποταγὴ εἶνε ἀνθρωπίνῃ ἐπίνοια, ὅτι ἡ μετὰ τῆς πρέπει νὰ γίνετα δι' ἄρτου καὶ οἴνου. Οἱ Χουσίται, ὅπως ἐκδικηθῶσιν, ὀπλίσθησαν περὶ τὰς 40 χιλιάδας, ἐκυρίευσαν τὴν Πράγαν, ἐν ἔτει 1419, καὶ ἔτρεψαν τὸν Σιγιεμόνδον εἰς φυγὴν. Ὁ πόλεμος οὗτος διήρκεσε 14 ἔτη.

έρος (1) καὶ οὕτω καθεξῆς Ἐτι βαθύτερον, συγ-
καχυμένως ὁμως, ἐνθα τὸ ἀμυδρὸν γειτνιάζει μετὰ τοῦ
ἀσάπτου, διακρίνονται ἄλλοι ἄνθρωποι σκοτεινοί, μὴ
ἐλθόντες ἴσως ἔτι εἰς τὴν ὑπαρξίν. Οἱ τῆς χθῆς εἶνε
φάσματα· οἱ τῆς αὔριου, μορφαί. Ὁ ὀφθαλμὸς τοῦ
πνεύματος τοὺς διακρίνει ἀμυδρῶς. Ὁ ἐμβρυογόνος
ἐργασμὸς τοῦ μέλλοντος εἶνε μία τῶν ὀπτασιῶν τοῦ
φιλοσόφου.

Εἷς ὅλος κόσμος εἰς τὰ υποχθόνια, ἐν καταστάσει
ἐμβρύου· ὅποια ἀνήκουστος φαντασία!

Ἀναμφιβόλως, ἂν καὶ ἀόριστος τις ἄλυσις θεία
συνδέει ἀδήλως ἅπαντας τοὺς υπογείους τούτους σκα-
πανεῖς, ὧν ἕκαστος νομίζει πάντοτε σχεδὸν ὅτι εἶνε
μόνος, ἐνῶ δὲν εἶνε, τὰ ἔργα αὐτῶν εἶνε πάντῃ διά-
φορα, καὶ ὑπάρχει ἀντίθεσις μετὰ τοῦ φωτὸς τού-
των καὶ τῆς ἀναφλέξεως ἐκείνων. Οἱ μὲν εἶνε παρα-
δεισιακοί, οἱ δὲ τραγικοί. Καὶ μεθ' ὅλην ὁμως τὴν
ἀντίθεσιν, ὅλοι οὗτοι οἱ ἐργάται, ἀπὸ τοῦ ὑψίστου μέ-
χει τοῦ κατωτάτου, ἀπὸ τοῦ σοφωτάτου μέχρι τοῦ ἀ-
φρονεστάτου, ἔχουσι τινα ὁμοιότητα, καὶ ἰδοὺ ποίαν
τὴν αὐταπάρησιν. Ὁ Μαράτος λησμονεῖ ἑαυτὸν ὡς
ὁ Ἰησοῦς. Μένουσι κατὰ μέρος, ἐξαιρουσιν ἑαυτοὺς,
δὲν τοὺς μέλει περὶ ἑαυτῶν. Καθαρῶσιν εἰς πᾶν ἄλλο
ἢ εἰς ἑαυτοὺς. Ἐκαστος βλέπει, καὶ τὸ βλέμμα τοῦ-
το ζῆτει τὸ ἀπάλυτον. Ὁ πρῶτος ἔχει ἐν τοῖς ὀφθαλ-

(1) Ὁ Ροβεσπιέρρος, ὁ Μαράτος, ὁ Βαβέρρος, πρόσωπα
διακοθέντα ἐν ταῖς αἰματωδέσταταις τῶν περιστάσεων
τῆς γαλλικῆς δημοκρατίας.

μοῖς ὄλον τὸν οὐρανόν· ὁ ἔσχατος, ὅσον καὶ ἂν εἶνε
αἰνιγματώδης, ἔχει εἰσέτι ὑπὸ τὴν ὄφρυν τὴν ὠχρὰν
αἴγλην τοῦ ἀπείρου. Ὅτι δὲ καὶ ἂν πράξη ὁ φέρων
τὸ σημεῖον τοῦτο, κόρην ὀφθαλμοῦ ἀστροφανῆ, σεβά-
σθητι αὐτόν.

Ἡ ἐσκιασμένη κόρη ὀφθαλμοῦ εἶνε τὸ ἕτερον ση-
μεῖον. Ἐξ αὐτῆς ἀρχεται τὸ κακόν. Ἐνώπιον τοῦ
ἀνθρώπου ὅστις βλέμμα δὲν ἔχει, πρόσθε καὶ τρέμε.
Ἡ τάξις ἢ κοινωνικὴ ἔχει τοὺς ζοφεροὺς ὑπονομποι-
οὺς τῆς. Ἵπάρχει μέρος τι, ὅπου τὸ περαιτέρω ἐμ-
βαθύνειν εἶνε ταῦτὸ τῷ θάπτεσθαι καὶ ὅπου εἶνε ἐσθε-
σμένοι πᾶν φῶς.

Κατωτέρω τούτων ὄλων τῶν ὑπονόμων, ἄς εἴπο-
μεν, κατωτέρω τούτων ὄλων τῶν στοῶν, τούτου ὄλου
τοῦ ἀπεράντου υποχθονίου συστήματος τῆς προόδου
καὶ τῆς οὐτοπίας, τοῦ διακλαδιζομένου ὡς αἱ φλέβες
εἰς τὸ σῶμα, πολὺ πλέον βαθύτερον ἐν τῇ γῆ, κατω-
τέρω τοῦ Μαράτου, κατωτέρω τοῦ Βαβέρου, κατωτέ-
ρω πολὺ κατωτέρω καὶ ἄνευ τῆς ἐλαχίστης συγκοι-
νωνίας μετὰ τῶν ἀνωτέρω, εἶνε ἡ ἐσχάτη σκαφιά.
Τόπος φοβερός. Τοῦτον δότε νὰ ἐνομάσωμεν τρίτα ὑ-
ποχθόνια. Εἶνε τοῦ ἐρέβους ὁ βόθρος. Ὁ λάκκος τῶν
ἀομαμάτων.

Ὁ τόπος οὗτος ἔχει συγκοινωνίαν μετὰ τῆς ἀ-
βύσσου.

B'.

Τὰ κατώτατα

Ἐκεῖ ἡ αὐταπάρνησις παύει. Ἐκεῖ ὁ δαίμων σχεδιάζεται συγκεχυμένως πως· ἕκαστος ὑπάρχει δι' ἑαυτόν. Τὸ ὄμματον ἐγὼ θρυχᾶται, ἐρευνᾷ, ζητεῖ ψηλαφητὴ ἄραν, καὶ θιβρώσκει. Αἱ θηριώδεις σκιαὶ αἵτινες περιφέρονται εἰς τὸν λάκκον τοῦτον, σχεδὸν κτήνη, σχεδὸν μορμοὶ, οὐδὲως φροντίζουσι περὶ τῆς παγκοσμίου προόδου, ἀγνοοῦσαι καὶ τὴν ἰδέαν καὶ τὴν λέξιν· τὰς μέλει μόνον περὶ τοῦ ἰδίου αὐτῶν χορτασμοῦ. Σχεδὸν ταῖς λείπει ἢ συνειδησιεῖ εἰς τὰ ἐντὸς αὐτῶν ὑπάρχει ἐξάλειψις τις φρικώδης. Δύο δ' ἔχουσι· μητέρας, μητριᾶς ἀμφοτέρας, τὴν ἀμαθειαν καὶ τὴν πενίαν· χειραγωγὸν ἕνα, τὴν χρεῖαν· καὶ, ἀντιπάσης ἀπολαύσεως, τὴν ὄρεξιν. Εἶνε κτηνωδῶς ἀδηφάγοι, δηλαδὴ ὦμαί· ὄχι ὦμαί ὡς οἱ τύραννοι, ἀλλ' ὦμαί ὡς αἱ τίγρεις. Ἀπὸ τῆς κακουχίας αἱ μορμοὶ αὐταὶ μεταβαίνουσιν εἰς τὴν κακουργίαν. Τὸ ἔρπον ἐν τοῖς τρισὶν ὑποχθονίαις τῆς κοινωνίας εἶνε ὄχι ἢ τοῦ ἀπολύτου πνιγηρὰ ἀναζητήσεις, ἀλλ' ἢ διαμαρτύρησις τῆς ὕλης. Ἐκεῖ ὁ ἄνθρωπος καταπᾶ δράκων. Τὸ πεινᾶν καὶ διψᾶν εἶνε ἢ ἀφετηρία· τὸ πέρασ εἶνε ἢ ἀλλοίωσις εἰς Σατανᾶν.

Ἐν τῇ τρίτῃ βιβλίῳ εἶδομεν πρὸ μικροῦ μίαν τῶν κατατομῶν τῆς ἀνωτέρας ὑπονόμου, τῆς μεγάλης πολιτικῆς, ἐπαναστατικῆς καὶ φιλοσοφικῆς σκαφιάς.

Ἐκεῖ τὰ πάντα εὐγενῆ, ἀμειπτα, ἄξια, τίμια. Ἐκεῖ βεβαίως δύναται τις ν' ἀπατηθῆ, καὶ ἀπαταῖται, ἀλλ' ἢ πλάνη ἔχει τι ἄξιοσέβαστον, διότι συνεπάγει ἥρωϊσμόν. Ἡ αὐτόθι γινομένη ἐργασία ἔχει ἐν καλόν· λέγεται Πρόοδος.

Ἦλθεν ἡ ὥρα νὰ ἰδῶμεν καὶ βαθύτερον· νὰ εἰσδύσωμεν εἰς ἀποτρόπαια βάθη.

ὑπὸ τὴν κοινωνίαν ἡμῶν ὑπάρχει, καὶ θὰ ὑπάρχει μέχρῃς οὐ διαλυθῆ ἢ ἀμαθεια, τὸ μέγα ἄντρον τοῦ κακοῦ. Τὸ ὑπόγειον τοῦτο εἶνε τὸ κατώτατον ὄλων καὶ ὁ πολέμιος ὄλων. Ἐκεῖ τὸ μῖσος, χωρὶς τινος ἐξαίρεσεως· τὸ ὑπόγειον περὶ οὐ ὁ λόγος δὲν γνωαίξει φιλοσόφους· οὐδέποτε ἔγλυψε τὸ ἐγγχειρίδιον αὐτοῦ γραφικὸν κᾶλαμον. Οὐδέποτε οἱ μέλανες ἐκεῖνοι δάκτυλοι, οἱ σπασμώδεις ὑπὸ τὴν ἀσφυκτικὴν ὄροφην ἐκείνην ἐφυλολλόγησαν βιβλίον, οὐδ' ἤνοιξαν ἐφημερίδα. Τὸ ὑπόγειον τοῦτο σκοπὸν ἔχει τὴν τῶν πάντων καταστροφήν.

Τῶν πάντων· συμπεριλαμβανομένων τῶν ἀνωτέρων σκαφιῶν, ἃς ἀπεχθάνεται. Ἐν αὐτῷ ὑποσκάπτεται ὄχι μόνον ἢ παροῦσα τάξις τῆς κοινωνίας· ὑποσκάπτεται ἢ φιλοσοφία, ὑποσκάπτεται τὸ δίκαιον, ὑποσκάπτεται ἢ ἀνθρωπίνη διάνοια, ὑποσκάπτεται ὁ πολιτισμὸς, ὑποσκάπτεται ἢ ἐπανάστασις, ὑποσκάπτεται ἢ πρόοδος. Εἰς τοιαῦτα ἔργα καταγίνεται ἢ βδελυρὰ αὐτῆ μυρμηκία. Καλεῖται δὲ ἀπλῶς κλοπή, πορνεία καὶ φόνος. Εἶνε ἔρεβος καὶ θέλει τὸ χάος. Ὁ θόλος αὐτῆς εἶνε κατεσκευασμένος ἐξ ἀμαθείας.

Ἔλα τὰ ἄλλα, τὰ ἀνώτερα ὑπόγεια, ἓνα μόνον σκοπὸν ἔχουσι τὴν ἐξάλειψιν τούτου. Πρὸς αὐτὸ τείνουσιν ἢ φιλοσοφία καὶ ἢ πρόδος δι' ὧν ὁμοῦ τῶν ὀργάνων αὐτῶν διὰ τῆς βελτιώσεως τοῦ πραγματικοῦ, καὶ διὰ τῆς θεωρίας τοῦ ἀπολύτου. Καταστρέψατε τὴν τρώγλην Ἀμάθειαν, καὶ ἰδοὺ κατεστρέψατε τὸν ἀσπάλακα Ἐγκλημα.

Ἄς συγκαταλαιώσωμεν ἐν ὀλίγαις λέξεσι μέρος τῶν ὅσα ἐγράψαμεν ἀνωτέρω. Μόνος κίνδυνος τῆς κοινωνίας εἶνε ὁ Ζόφος.

Ἄνθρωπότης, ἔστι ταυτότης. Οἱ ἄνθρωποι ὅλοι εἶνε ἐκ τοῦ αὐτοῦ φυράματος. Οὐδεμία διαφορὰ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, οὐδεμία ἐν τῷ προορισμῷ. Ἡ αὐτὴ σκιά πρὸ, ἢ αὐτὴ σὰρξ ἐπὶ, ἢ αὐτὴ σποδὸς μετὰ. Ἄλλ' ἢ ἀμάθεια, συμμιγνυομένη μετὰ τοῦ ἀνθρωπίνου φυράματος, τὸ μελαίνει. Τὸ ἀνίατον μαύρισμα τοῦτο διαδίδεται εἰς τὰ ἐντὸς τοῦ ἀνθρώπου, καὶ οὕτω προάγεται ἢ Κακία.

Γ'.

Ζαμπετάκης, Γουλομάρας, Ψοφιάς, Παρνασσός

Ἀπὸ τοῦ 1830 μέχρι τοῦ 1835 ἄρχοντες τῶν τρίτων ὑποχθονίων ἦσαν εἰς Παρισίους οἱ τέσσαρες οὗτοι· στυγερά τετρακτύς· ὁ Ψοφιάς, ὁ Γουλομάρας, ὁ Ζαμπετάκης καὶ ὁ Παρνασσός.

Ὁ Γουλομάρας ἦτο ἡράκλειόν τι τέρας, ἔχων ὡς

ἄντρον αὐτοῦ μίαν ἀμάραν, χυνομένην ἐντὸς τοῦ Σηκουάνα ποταμοῦ. Εἶχεν ὕψος ποδῶν ἕξ, στέρνα μαρμάρια, μυῶνας χαλκίνοιας, ἀναπνοὴν ὡς ἀπὸ σπηλαιῶν, κορμὸν κολοσσοῦ, κρανίον πτηνοῦ. Ἐνόμιζες, βλέπων αὐτὸν, ὅτι ἔβλεπες τὸν Ἡρακλῆ φεροῦντα πανταλόνιον ἐκ καρaboπάνου καὶ θέσταν ἐκ βελουδοῦ βαμβακίνοιας. Οὕτω συγκεκριοτημένος ὁ Γουλομάρας, ἦτον ἰκανὸς νὰ τιθασσεύσῃ τέρατα· ἀλλ' εὐκολώτερον τοῦ ἐφάνη νὰ εἶνε τέρας αὐτός. Μέτωπον χαμηλόν, παρεῖαι πλατεῖαι, ἡλικία ὄχι ἀκόμη τεσσαρακοντοῦτις, πόδες χηνῶς, τρίχως τραχεῖα καὶ βραχεῖα, γένειον ὡς σάρωθρον, ἰδοὺ ὁ ἄνθρωπος. Οἱ μυῶνες τοῦ ἐξεζήτουν τὴν ἐργασίαν, ἀλλ' ἢ παχυλὴ τοῦ ἀναισθησία τὴν ἀπεστρέφετο. Ἦτο μεγάλη τις ἔκνηρὰ δύναμις. Ἀνθρωποκτόνος ἐκ ραθυμίας. Τῷ 1815 ὑπῆρξεν ἀχθοφόρος εἰς τὴν πόλιν Ἀδινιῶνα. Ἀφοῦ ὑπέστη τὴν δοκιμασίαν, ἐτρέπη εἰς τὴν ἀληθείαν.

Τὸ διαφανές τοῦ Ζαμπετάκη ἀπετέλει ἀντίθεσιν πρὸς τὰς παγείας σάρκας τοῦ Γουλομάρα. Ὁ Ζαμπετάκης ἦτον ἰσχνὸς καὶ λόγιος. Διαφανής, ἀλλὰ στεγανός, ἀδιόρατος. Διέβλεπες μὲν τὸ φῶς τῆς ἡμέρας διὰ τῶν ὀστέων του, ἀλλὰ τίποτε δὲν διέβλεπες διὰ τῆς κόρης τοῦ ὀφθαλμοῦ του. Ἐπηγγέλλετο τὸν χημικόν. Ἐχρημάτισε τερατοποιὸς καὶ γελωτοποιός· ἐχρημάτισε θεατρίνος. Ἐμίλει εὐγλώττως, ὑπεσημεῖον πᾶν μεθιάρμά του, καὶ ἐβάλλε παρενθέσεις καὶ μηνίσκους εἰς πᾶν σχῆμά του, ἐμιλῶν. Τὸ κατ' ἐπιφάνειαν ἐπάγγελμά του ἦτον, ὅτι ἐπῶλει εἰς τὰς

πριόδους προτομάς ἐκ γύψου καὶ εἰκόνας τοῦ «Ἀρχοντος τῆς πολιτείας». Προσέτι δὲ ἀπέσπα καὶ ὀδόντια.

Εἰς τὰς πανηγύρεις ἐπεδείκνυε τερατώδη τῆς φύσεως φαινόμενα ἐντὸς ζυλίνου τινὸς παραπήγματος, κηρύττων αὐτὰ διὰ σάλπιγγος καὶ ἔχων ἐπὶ τοῦ παραπήγματος τοῦ γραπτὴν ἀγγελίαν, τὴν ἐξῆς—Ζαμπετάκης, ὀδοντοχειρουργός, μέλος τῶν ἀκαδημιῶν, κάμνει διάφορα φυσικὰ πειράματα ἐπάνω εἰς μέταλλα καὶ εἰς μεταλλοειδῆ σώματα, ἀποσπᾷ ὀδόντια, ἀκόμη καὶ τὰς ρίζας τῶν ὀδοντιῶν, ὅσας δὲν ἤμπούρεσαν νὰ ἐκρίζωσούν οἱ συνάδελφοί του. Τιμὴ δι' ἐν ὀδόντι ἐν φράγκον καὶ ἡμισυ. Δράξασθε τῆς εὐκαιρίας. — (Τὸ «δράξατε τῆς εὐκαιρίας» τοῦτο ἐσήμαινε κράζατέ με νὰ σᾶς ἀποσπάσω ὅσα περισσότερα ἠμπορεῖτε). Εἶχε νυμφευθῆ, καὶ ἔλαβε δύο τέκνα ἡγνόει ἔμως τί ἀπέγειναν καὶ αὐτὰ καὶ ἡ μήτηρ των. Τὰ ἔχασε καθὼς χάνει τις τὸ μανδῆλί του. Ὑψηλὴ δ' ἐξαίρεσις εἰς τὸν σκοτεινὸν κόσμον εἰς ὃν ἀνῆκεν. Ὁ Ζαμπετάκης ἀνεγίνωσκεν ἐφημερίδας. Μίαν τῶν ἡμερῶν, καθ' ὃν καιρὸν εἶχεν ἐπὶ τὴν οἰκογένειάν του πλησίον του, δηλαδή εἰς τὸ τροχήλατον παράπηγμά του, ἀναγνούς ἐντὸς ἐφημερίδος ὅτι γυνὴ τις ἔτεκε τέκνον ἀρκετὰ βιώσιμον, ἔχον ἀντὶ προσώπου, ρύγχος μοσχαρίου, ἀμέσως ἀνέκραξεν—Ἰδοὺ μία τύχη! ποῦ τῶρα νὰ εἶχε καὶ ἡ ἰδική μου γυναῖκα τὸ πνεῦμα, νὰ μοῦ γεννήσῃ ὡσάν αὐτὸ ἕνα παιδί!

Ἐκτοτε παρήτησε πᾶν ἄλλο ἐπάγγελμα, ἵνα «ἐ-

πιχειρήσῃ τὰ Παρίσια», κατὰ τὴν ἰδίαν του ἔκφρασιν.

Ὁ δὲ Ψοφιάς τί ἦτον; Ὁ Ψοφιάς ἦτον ἡ νύξ. Αὐτὸς, ἵνα φανῆ περιέμενε νὰ γίνῃ μέλας ὁ οὐρανός. Καθ' ἑσπέραν ἐξήρχετο ἀπὸ μιᾶς τρύπας, ὅπου ἐπέστρεφε τὴν αὐγὴν, πρὸ τῆς ἡμέρας. Ποῦ δὲ ἔκειτο αὐτὴ ἡ τρύπα; Οὐδεὶς ἐγίνωσκε. Καὶ ἐν τῷ σκότει αὐτῷ τῆς νυκτός, ἐν τῷ ψηλαφῆτῷ σκότει, συνδιαλεγόμενος μετὰ τῶν συναιτίων του, εἶχε τὰ νῶτα πρὸς αὐτοὺς ἐστραμμένα. Ὀνομάζετο τῶντι Ψοφιάς; ὄχι. Αὐτὸς ἔλεγε, «Ὀνομάζομαι Νάρωτᾶς». Ἄν αἰφνιδίως ἐφέρετο λύχνος τῆς ἐνώπιόν του, αὐτὸς ἐφέρει εὐθὺς προσωπίδα. Ἦτο δὲ καὶ ἐγγαστρίμυθος διὸ καὶ ὁ Ζαμπετάκης ἔλεγε περὶ αὐτοῦ. «Ὁ Ψοφιάς εἶνε νυχτοπατινάδα μὲ δύο φωναίς». Ὁ Ψοφιάς ἦτον ἀμυδρὸς, τρόμος καὶ φόβος περιπλανώμενος. Οὐδεὶς ἦτο βέβαιος ἂν αὐτὸς εἶχε φωνὴν, διότι ἡ γαστήρ του ἐλάλει συνεχέστερον ἢ τὸ στόμα του οὐδεὶς ἦτο βέβαιος ἂν αὐτὸς εἶχε πρόσωπον ἀνθρώπου. διότι οὐδεὶς ποτε εἶδεν ἄλλο, εἰμὴ τὸ προσωπεῖόν του. Ἐγίνετο ἄφαντος ὡς καπνός· αἱ ἐμφανίσεις του ἦσαν ἐξοδοὶ ἐκ τῆς γῆς.

Ἄλλη ἀποτρόπαιος ὑπαρξίς ὁ Παρνασσός. Ὁ Παρνασσός ἦτο σχεδὸν παιδίον· ὄχι ἔτι εἰκοσαετῆς· εὐάρεστον πρόσωπον· χεῖλη ὡς δύο κεράσια· ὠραία μέλαινα κόμη· εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του ἡ χάρις τοῦ ἔαρος· ἀλλ' εἶχε πᾶσαν μοχθηρίαν, καὶ ἔρρεπε πρὸς ὅλα τὰ κακοεργήματα. Ἡ πέψις τοῦ κακοῦ τοῦ ἔφερεν ὄρεξιν πρὸς πᾶν ὅ,τι χεῖριστον. Ἦτο χαμῖνον κατὰ τὴν

εἰς τὴν ἐσχάτην φαυλότητα. Ἐράσμιος ὁμοῦς θηλυπρεπῆς, εὐχαρῆς, εὐθυτενῆς καὶ ἅμα μαλθακός, καὶ μέχρι θηριαδικῆς ὤμους. Εἶχε τὸν γύρον τοῦ πύλου τοῦ ἀνυψωμένου ἀριστερόθεν, ἵνα μένη τόπος εἰς τὸν ἐκείθεν λόφον τῆς κόμης του. Ὁ ἐπενδύτης του ἦτο κατασκευασμένος ἐπὶ τὸ κομψότερον, ἀλλ' εἶχε τὸν χνοῦν τετριμμένον. Ἐβλεπες τὸν Παρνασσόν, καὶ ἔβλεπες αὐτόχρομα ζωγραφίαν ἀπεικονίζουσαν τὸν ἐπικρατοῦντα συρμόν, ἀλλ' ἐν ταύτῳ καὶ ἀνέχειαν καὶ ἀνθρωποκτονίαν. Ὅλων δὲ τῶν κακουργημάτων τοῦ ἐφήβου νεανίου τούτου ἀφορμὴ ἦτο ἡ περὶ τὸ στολιζέσθαι πόθος.

Ἡ πρώτη γριζίς, ἣτις τοῦ εἶχεν εἰπεῖ. «Εἶσαι εὐμορφος», ἐνεστάλαξεν εἰς τὴν καρδίαν του τὸν μέλανα ρύπον καὶ τὸν Ἄβελ μετέβαλεν εἰς Κάϊν. Βλέπων ἑαυτὸν εὐεῖδῃ, ἠθέλησε νὰ εἶνε καὶ κομψός. Ἡ πρώτη κομψότης λοιπὸν εἶνε ἡ ὀκνηρία· ἡ δ' ὀκνηρία τοῦ πτωχοῦ εἶνε τὸ ἔγκλημα. Ὀλίγοι ἀλιτῆριοι ἦσαν ὡς ὁ Παρνασσός ἐπίφοβοι. Δεκαοκταετῆς εἶχεν ἤδη ὀπίσω του πλῆθος πτωμάτων. Οὐκ ὀλίγοι διαβάται ἔκειντο εἰς τὴν σκιάν τοῦ ἀθλίου τούτου, τὰς χεῖρας ἔχοντες τεταμένας καὶ τὴν ὄψιν ἐντὸς αἱματώδους τέλματος. Ὁραιότατα κομμοτισμένος, μυρωμένος, τὴν ὄψιν λεπτός καὶ εὐχαρῆς, τὰ ἰσχύια γυναικώδης, τὴν προτομὴν ὡς Πρωῖστος ἀξιοματικὸς, ἐγείρων περὶ αὐτὸν τὰ θαυμαστικὰ ἐπιφωνήματα τῶν γυναικῶν εἰς τοὺς περιπάτους, ἐπιτηδεύοντος εἰς τὸ δένειν τὸν λαμοδιῆτην ἐν χάριτι, καὶ εἰς μὲν τὸν θύλακα τοῦ ἐ-

πενδύτου του ἔχων κεκρυμμένον ρόπαλόν τι μικρὸν ἐκ μετάλλου, εἰς δὲ τὴν κομβιοδόχην ἐν ἄνθος πάντοτε τοιοῦτος ἦτον ὁ καταχθόνιος αὐτοῦ Νάρκισσος.

Δ'.

Τὰ συγκροτοῦντα τὴν συμμορίαν

Οἱ τέσσαρες οὗτοι ὁμοῦ ἀλιτῆριοι ἐσχημάτιζον εἰδος Πρωτείας, ἐλισσόμενοι ὡς ὄφεις καὶ οὕτω διαφεύγοντες τῆς ἀστυνομίας τῆς χεῖρας, ἐπειδὴ παρίσταντο ὑπὸ παντοίας μορφάς, «τώρα δένδρον, τώρα φλόξ, τώρα κτῆνος», δανειζόμενοι τὰ ὀνόματά των καὶ τὰ μυστήρια ἐναλλάξ, σκεπαζόμενοι ὑπὸ τὴν ἰδίαν των σκιάν, κρησφύγετα πρὸς ἑλλήλους καὶ ἄσυλα, ἀποτιθέμενοι τὰς προσωπικότητας αὐτῶν, ὡς ἀποτιθεταί τις τὴν πλαστὴν ρινά του εἰς τοὺς μεταμφιεστικούς χοροὺς, καὶ ἐνίοτε μὲν ἀπλοποιούμενοι, ὥστε οἱ τέσσαρες νὰ ἐκλαμβάνωνται ὡς εἰς μόνος, ἐνίοτε δὲ πολλαπλασιαζόμενοι, ὥστε νὰ ὑποτίθενται ὡς πάμπολλοι.

Οἱ τέσσαρες οὗτοι ἄνθρωποι δὲν ἦσαν τέσσαρες, ἀλλ' ἦσαν ὡς μία μόνη ὕδρα τέσσαρας ἔχουσα κεφαλὰς, ἦσαν ὁ τερατώδης τῆς Κακίας πολύπους, ἐμφυλιῶν ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς κοινωνίας.

Χάρις εἰς τοὺς διακλαδισμούς των καὶ εἰς τὰς ἀποκρούφους τῶν σχέσεών των πλεκτάνας, ὁ Ζαμπετάκης, ὁ Γουλομάρας, ὁ Ψοφιάς καὶ ὁ Παρνασσός εἶχον τὴν γενικὴν ἐργολαβίαν πάσης ἐνέδρας ἐν τῇ ἐπαρ-

χία τῆς πρωτεύουσας τῆς Γαλλίας. Πᾶς πονηρὸς ἄνθρωπος, βουλόμενος νὰ κατεργασθῆ μοχθηρὸν τι ἔργον, ἀπετείετο πρὸς τοὺς καταχθονίους τούτους τέκτονες. Ἔλεγε μόνον εἰς αὐτοὺς τί ἐπρόκειτο νὰ γίνῃ, τοὺς ἐφωδίαζε διὰ τῶν ἀναγκαίων πληροφοριῶν καὶ αὐτοὶ ἀνεδέχοντο τὰ ἐπίλοιπα. Ὑποβολέα μόνον ἤθελον, καὶ αὐτοὶ παρίσταντο ἐπὶ τῆς σκηνῆς διαδραματισταί. Διότι εἶχον καὶ ἄλλους, χρείας τυχεύσης, νὰ προσλάβωσι βοηθοὺς καὶ συναίτιους. Ἐὰν δράμα τι ἀπῆτει πρόσωπα πολλά, εἶχον εἰς τὴν διάθεσίν των ὅσα τοιαῦτα ἤθελον, πρὸς πᾶσαν καταχθόνιον τραγωδίαν.

Συνήθως συνήρχοντο περὶ λύχνων ἄρας, αὕτη ἦτον ἡ ὥρα, καθ' ἣν οἱ δαίμονες οὗτοι ἐξηγγείροντο τοῦ ὕπνου. Συνήρχοντο ἔξω τῆς πόλεως, εἰς μέρη ἔρημα διαβατῶν. Ἐκεῖ ἐτεχνολόγουν τὰ σχέδιά των. Εἶχον πρὸ αὐτῶν ὀλοκλήρους δώδεκα σκοτεινάς ὥρας καὶ ἐρρυθμίζον τὴν χρῆσιν αὐτῶν.

Πατρομμινέτα ἐπωνομάζετο ἡ ὑπὸ γῆν κυκλοφορία τῆς ἐταιρείας τῶν τεσσάρων τούτων βαράθρων. Πατρομμινέτα δὲ σημαίνει αὐγὴν εἰς τὴν παλαιὰν διάλεκτον τοῦ γαλλικοῦ ὄχλου, διάλεκτον ὀσημέραι ἐκλείπουσαν. Παράγεται δὲ ἡ λέξις ἐκ τῆς ὥρας ἴσως καθ' ἣν ἐπαύοντο τῶν ἔργων των, ἐπειδὴ τὸ λυκαυγὲς εἶνε ἡ ὥρα, καθ' ἣν ἐξηλείφοντο τὰ φαντάσματα καὶ ἀποχωρίζονται οἱ κακοποιοί. Καὶ λοιπὸν οἱ τέσσαρες οὗτοι ἦσαν ἐγνωσμένοι ὑπὸ ταύτην τὴν ἐπωνυμίαν. Ὄταν ὁ πρόεδρος τοῦ κακούργιοδικείου (τοῦτο δὲ εἶνε ἱστορικὸν) ἐπεσκέφθη εἰς τὴν εἰρκτὴν ἓνα τῶν τοι-

ούτων, Λακαινάραν ὀνομαζόμενον καὶ τὸν ἠρώτησε περὶ κακούργημάτος τινος, αὐτὸς ἠρνεῖτο.—Αὐτὸ ποῖος τὸ ἔκαμεν; ὁ Λακαινάρας ἔδωκε τὴν ἀκόλουθον ἀπάντησιν, τὴν αἰνιγματώδη μὲν πρὸς τὸν πρόεδρον, σαφῆ δὲ πρὸς τὴν ἀστυνομίαν.—Ἐγὼ δὲν εἰζεύρω ἡ Πατρομμινέτα ἴσως.

Πολλάκις σχηματίζει τις ἰδέαν περὶ δράματός τινος ἐκ τῶν ὀνομάτων τῶν προσώπων αὐτοῦ ὁμοίως καὶ περὶ κακοποιῶν τινος συμμορίας ἐκ τοῦ καταλόγου αὐτῆς. Οἱ κυριώτεροι τῶν ἐταίρων τῆς Πατρομμινέτας ἐπωνομάζοντο ὡς ἐπομένως· Παχαούδας, ἐπιλεγόμενος Λουλούδας, ἐπιλεγόμενος καὶ Πιγρεναλλῆς· Βύζουνας· Εὐστρης ὁ ὀδοποιὸς, ὃν εἶδομεν ἤδη καὶ ἀλλαχοῦ· ἡ Χήρα· Φίνος· Ὅμηρος Οὐγούς, οὗτος ἦτον αἰθίοψ Τριτηβράδης· Εἰαποστόλης· Φουντουλουρῆς, ἐπιλεγόμενος Μπουκέτο· Δοξασμένος, οὗτος ἦτον ἀπελεύθερος τοῦ κατέργου· Στακαρέτσας, ἐπιλεγόμενος Κύρ Γεφύριος Νοτιῆς· Τσίχλας· Καρμανιολάκης· Μαγκοπαραδιάς, ἐπιλεγόμενος Παρασουσούμος· Μανδηλοχάφτης· Μαπανταπόδιας· Διλλιούνης, ἐπιλεγόμενος Δυολαίνης κλπ.

Τὰ ὀνόματα ταῦτα ἔχουν μορφάς· δηλοῦν ὄχι μόνον πρόσωπα ἀνθρώπων, ἀλλὰ καὶ εἶδη. Ἐκαστον τῶν ὀνομάτων τούτων χαρακτηρίζει καὶ ἓν εἶδος σκαιῶν μυκήτων, φούντων ὑπὸ τὸν πολιτισμὸν. Εἰς τὸ διᾶστημα τῆς ἡμέρας, ὅλοι οὗτοι ἐκοιμῶντο, ποῦ μὲν ἐντὸς κλιβάνου τινὸς ἐνθα καίεται ὁ γύψος, ποῦ δὲ εἰς τὰ λατομεῖα τὰ περίξ τῆς πρωτεύουσας. ἄλλοτε

εἰς ἀμάρας τῆς πόλεως. Εἰσέδουον, αὐτόθι, καὶ ἐχώ-
νοντο ὡς τὰ κτήνη.

Καὶ οὗτοι ὅλοι τί ἀπέγιναν ; Ὑπάρχουσι αἰείποτε
καὶ ὑπῆρξαν αἰείποτε.

Ὁ Ὀράτιος ἀναφέρει περὶ αὐτῶν, καὶ ἐν ὄσῳ θὰ ὑ-
φίσταται ἡ κοινωνία, θὰ ὑφίστανται καὶ αὐτοί. Ὑπὸ
τὴν σκοτεινὴν ὄροφὴν τοῦ ὑπογείου των ἀναγεννῶνται
αἰωνίως ἐκ τοῦ κοινωνικοῦ κατασταλάγματος καὶ ἐ-
πανέρχονται φάσματα πάντοτε ὅμοια, ἐκτὸς μόνον ὅτι
φέρουσι ὀνόματα διάφορα καὶ δέρματα ἄλλα.

Τὰ πρόσωπα ἀφανίζονται, ἀλλὰ ἡ φυλὴ ὑφίσταται.
Καὶ ἔχουσι πάντοτε τὰς αὐτὰς ιδιότητας. Μαντεύ-
ουσι τὰ θαλάττια εἰς τοὺς κόλπους τῶν πολιτῶν, ὁ-
σφραίνονται τὰ ὄρολόγια ἐντὸς τῶν θυλακίων. Τὸ
χρυσίον καὶ τὸ ἀργύριον ἔχουσι πρὸς αὐτοὺς ἰδιαιτέραν
ὁσμὴν. Ἀληθῶς δὲ καὶ τινες τῶν πολιτῶν εἶνε ἀφε-
λεῖς τόσον, ὥστε δύναται τις νὰ εἴπῃ περὶ αὐτῶν, ὅτι
καὶ μόνον ἐκ τῆς ὄψεώς των φαίνονται εὐκλοποι. Τοι-
ούτους ἰχνηλατοῦσι οἱ μοχθηροὶ ἐκεῖνοι ἐν ὑπομονῇ.
Ἐνῶ οἱ τοιοῦτοι διαβαίνουν, σκιρτοῦσι ἐκεῖνοι ὡς ἡ ἀ-
ράχνη, ὅταν εἰς τοὺς ἰστούς τῆς ἐμπέσῃ τις μυῖα.

Οἱ ἄνθρωποι οὗτοι ἀπαντῶμενοι εἰς ἔρημόν τινα
δρόμον περὶ μέσας νύκτας εἶνε φρικτοί. Δὲν φαίνον-
ται ὡς ἄνθρωποι, ἀλλ' ὡς σχήματα πλασμένα ἐξ ὁ-
μίχλης ζωῆς· νομίζεις ὅτι συνήθως ἀποτελοῦν ἐν
σῶμα μετὰ τοῦ σκότους· ὅτι δὲν εἶνε κεχωρισμένα,
διακεκριμένα σώματα· ὅτι ψυχὴν δὲν ἔχουσι ἄλλην,
εἰμὴ τὴν σκιάν, καὶ ὅτι μόνον πρὸς στιγμὴν ἀπεσπά-

σθησαν ἀπὸ τῆς νυκτός, ἵνα ἐπὶ τινα λεπτὰ ζήσωσι
ζωὴν μουσαρὰν καὶ ἀποτρόπαιον.

Τίνος πράγματος εἶνε χρεῖα πρὸς ἐξάλειψιν τῶν
μορφῶν τούτων ; Φωτός· ἀφρόνου φωτός. Ἀνατείλαν-
τος τοῦ ἡλίου, οὐδεμία νυκτερὴς δύναται ν' ἀντιστῇ.
Ἐκ τῶν κάτω φωτίσατε τὴν κοινωνίαν, ἐκ τῶν
κάτω !

Ο ΚΑΚΟΣ ΠΤΩΧΟΣ

Α'.

● Μάριος περιζητῶν καπελλίνον ἀπαντᾷ κασκέττον

Παρήλθε τὸ θέρος, παρήλθε καὶ τὸ φθινόπωρον. Ἐπῆλθεν ὁ χειμῶν. Δὲν ἐπάτησε πλέον εἰς τὸ Λουξεμβούργον ἢ κ. Λευκίας, οὐδ' ἢ θυγάτηρ αὐτοῦ. Ὁ Μάριος ἓνα μόνον εἶχε πλέον διαλογισμὸν· νὰ ἐπανίδῃ τὸ γλυκὺ ἐκεῖνο καὶ ἐράσμιον πρόσωπον. Ἡρέυνα πάντοτε, ἡρέυνα πανταχόσε· οὐδὲν ἀνεκάλυπτεν ἴχνος. Ὁ Μάριος δὲν ἦτο πλέον ὁ ἐνθουσιώδης νέος ὃν εἶδομεν, ὁ νέος οὔτινος ἢ νοῦς ἔβριθε πολμηρῶν ἰδεῶν καὶ σχεδίων· ὁ Μάριος ὁμοιάζε πρὸς ἀπολωλότα κύνα· ἐνέπεσεν εἰς ἄκραν μελαγχολίαν καὶ κατήφειαν. Ἀπεστρέφετο τὴν ἐργασίαν, ὁ περίπατος τὸν ἐκοπίαζεν, ἡ μεναζία τοῦ ἦτον ἀνιαρά. Ἡ φύσις, ἡ πρῶην γέμουσα φωτὸς καὶ φωνῶν καὶ συμβουλῶν καὶ διδαγμάτων

καὶ ὀριζόντων, σήμερον ἐνώπιόν του ὑπῆρχε κενή. Τῷ ἐφαίνετο ὅτι τὰ πάντα ἐξέλιπον.

Ἐσκέπτετο μὲν πάντοτε, διότι δὲν ἠδύνατο ἄλλως, ἀλλ' οὐδεμίᾳ σκέψις τῷ εὐηρέστει. Εἰς πᾶν ὅ,τι ἔνοῦς τῷ προέτεινε, ἀπεκρίνετο—Τί ὄφελος!

Ἠλεγγεν ἑαυτὸν ἀδιακόπως. Διατί νὰ τὴν ἀκολουθήσω, ἀφοῦ καὶ μόνον βλέπων αὐτὴν ἤμην εὐδαιμονέστατος! Μ' ἐβλέπε δὲ καὶ ἐκείνη· δὲν ἤρκει τοῦτο; δὲν ἦτον αὐτὸ ἄπειρον; Τί πλέον ἤθελα; Μετὰ τοῦτο εἶνε ἄλλο τι; Οὐδὲν ἄλλο. Ἄκραν ἔκαμα ἀνοησίαν. Ἐγὼ ἔσφαλα κλπ. κλπ. Ὁ Κουρφειράκος εἰς ὃν οὐδὲν μὲν εἶχεν ἐκμυστηρευθῆ, ἐπειδὴ τοιαύτης ἦτο φύσεως, ἀλλ' ὅστις ἐμάντευεν ὀλίγον τὰ πάντα, ἐπειδὴ καὶ αὐτὸς ἦτο φύσεως τοιαύτης, πρῶτον ἤρξατο νὰ τὸν συγχαίρῃ ὡς ἐρωτευθέντα τέλος πάντων ἀλλ' ἔπειτα, ὅταν τὸν εἶδε περιπεσόντα εἰς τὴν μελαγχολίαν ἐκείνην, τοῦ εἶπε μίαν τῶν ἡμερῶν—Βλέπω ὅτι κατῶρθωσες παντάπασιν νὰ ἀποκτηθῆς· ἔλα ἀπόψε μαζί μου εἰς ἓνα χορὸν ἀπὸ τοῦς δημοσίους ἐκείνους ποὺ ἐρχονται πολλαὶ ἐπαίραι, ἴσως ἰατρευθῆς.

Μίαν τῶν ἡμερῶν, τὸν κατέπεισαν οἱ φίλοι του, ὁ Κουρφειράκος, ὁ Ἀετὸς καὶ ὁ Μέγαρος, νὰ συμπορευθῆ μετ' αὐτῶν εἰς χορὸν τινα ἐξοχικόν. Ἠλπίσεν ὅτι ἐκεῖ ἴσως θὰ εὔρισκε κ' ἐκείνην ἣν ἀνεζήτητε. Ὀνειρον! Παρήτησεν ἐκεῖ τοὺς φίλους του, καὶ ἐπέστρεψε μόνος, κατὰπικρος, κατὰκοπος.

Ἀπεμονώθη ἕκτοτε ἔτι μᾶλλον, βόσκων ἐν τῇ λύπῃ του, περιφερόμενος ἐντὸς τοῦ ὀωματίου του, ὡς λύ-

κος ἐντός τοῦ κλωβοῦ του, καὶ ἀναζητῶν πανταχοῦ τὴν ἀποῦσαν. Ὁ ἔρωσ ἀληθῶς τὸν ἀπεκτῆνωσε.

Ἄλλοτε ἀπήγγησεν εἰς ἓνα τῶν στενωῶν δρόμου τῆς συνοικίας τῶν Ἀπομάχων ἀνθρωπὸν τινα γηραιὸν, φοροῦντα κασκέτον μετὰ χαμηλοῦ σκιαδίου καὶ ἐνδυμασίαν ἐργάτου κοινοῦ. Ἡ λευκὴ κόμη τοῦ ἀνδρός τούτου ἐπροξένησεν εἰς τὸν Μάριον ἐντύπωσιν, καὶ ἐπέστησεν εἰς αὐτὸν τὴν προσοχὴν του. Ὁ ἀνθρωπος ἐβάδιζε βραδεὶ βήματι καὶ ὡς βυθισμένος εἰς λυπηρὰς σκέψεις. Πρᾶγμα παράδοξον ! ἐφάνη εἰς τὸν Μάριον ὅτι ἔ γέρων οὗτος εἶχε τινα ὁμοιότητα μετὰ τοῦ κ. Λευκίου. Τὸ πρόσωπόν του δὲν διέκρινεν, ἀλλὰ τὸ βάδισμά του ἦτο τὸ αὐτὸ, ἡ αὐτὴ κόμη, ἡ αὐτὴ συμπεριφορὰ, καίτοι μᾶλλον συγκύπτουσα· ἀλλὰ πῶς ὁ Λευκίας νὰ φορῇ ἐνδυμασίαν ἐργάτου ; τί ἐσήμαινεν αὕτη ἢ μεταμόρφωσις ; Ὁ Μάριος ἠπόρησε πολὺ· ἀφοῦ δὲ ἐπέστρεψεν εἰς τὸ δωμάτιόν του, μετενόησεν ὅτι δὲν τὸν ἠκλούθησε.

B'.

Εὔρημα

Ὁ Μάριος διέμενε πάντοτε εἰς τὸ παλαιόσπιτον Κάρακα, ἀλλ' οὐδέποτε εἶχε προσέξει τίνες ἄλλοι κατώκουν εἰς τὴν αὐτὴν ἐκείνην οἰκίαν. Ἄλλως τε, κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν, ἄλλοι πλέον εἰς αὐτὴν δὲν κατώκουν, πλὴν τῆς οἰκογενείας Ἰονδρέτου, ἧς τὸ

ἐνοίκιον εἶχε πληρῶσει ὁ Μάριος ἀπαξ, χωρὶς ὅμως ν' ἀνταλλάξῃ ποτὲ λόγον, οὔτε μετὰ τοῦ πατρὸς, οὔτε μετὰ τῆς μητρὸς, οὔτε μετὰ τῶν θυγατέρων. Ἐκ τῶν ἄλλων ἐγκατοίκων, οἱ μὲν εἶχον μετοικῆσαι, οἱ δὲ ἀποθάνει, οἱ δὲ ἀποβλήθῃ, ὡς μὴ ἔχοντες πῶς νὰ πληρῶσωσι τὸ ἐνοίκιον.

Μίαν τῶν ἡμερῶν τοῦ χειμῶνος ἐκείνου, καὶ ἀκριβῶς τὴν 2 Φεβρουαρίου, ἑσπέρας οὕσης, ὁ Μάριος ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ δωματίου του ἀπερχόμενος εἰς τὸ δεῖπνον. Ἀφῆκε τὴν κυρὰ Πανούργιαν παρῶντουσαν τὸ κατώφλιον τῆς θύρας του καὶ μεγαλογοῦσαν τὰ ἀξιωμανημονεύματα ταῦτα.—"Ὅλα τώρα ἀποθνήσκουν. Μόνον πρᾶγμα ὅπου ἔμεινεν εἶνε ὁ κόπος τοῦ ἀνθρώπου. Κάμνεις τοῦ κόσμου τὸν κόπον διὰ τίποτε.

Ὁ Μάριος κατηρθύνετο πρὸς τὸ ξενοδοχεῖον περὶ σκεπτος καὶ κεκυφώς, ὅτε ἠσθάνθη ὅτι παρηγκωνίσθη ὑπὸ τινος διαβάτου. Ἡδὴ ἦσαν ἀναμμένα τὰ φῶτα. Στρέφεται καὶ βλέπει δύο κόρας ρακενδύτους, τὴν μὲν ὑψηλὴν καὶ ἰσχνὴν, τὴν δὲ ὀλίγον μικροτέραν, αἵτινες διέβαινον σπεύδουσαι, ἀσθμαίνουσαι, πεφοβισμέναι, καὶ ὡς κυνηγούμεναι. Ἐρχόμεναι ἐκ τοῦ ἀντιθέτου μέρους τοῦ δρόμου, δὲν τὸν εἶχον διακρίνει διαβαίνοντα πλησίον των, καὶ οὕτω συνεχρούσθησαν μετ' αὐτοῦ. Ὁ Μάριος ὅμως διέκρινεν ἀμυδρῶς τὰς πελιδῶνας μορφὰς των, τὰς ἀκτενίστους κόμας των, τὰς ρακενδεις ἐσθῆτάς των, καὶ τοὺς ἀνευ περιανημιδῶν ποδας των. Ἐνῶ ἔτρεχον, ὠμίλου συγχρόνως μεταξὺ των. Ἡ μεγαλειτέρα ἔλεγε χαμηλῇ τῇ φωνῇ—Ἐπρόφρα-

σαν οί χ τ υ π ι ά δ ε ς, καὶ παρ' ὀλίγον μὲ ἐτσάκωναν.

Ἡ ἄλλη δὲ ἀπεκρίνατο—Τοὺς εἶδα. Δι' αὐτὸ καὶ ἐγὼ, πηλάλα, πηλάλα, πηλάλα, τὸ ἔστρηψα!

Ὁ Μάριος ἐνόησεν ἐκ τῆς ἀπαισίου ταύτης διαλέκτου, ὅτι χωροφύλακες ἢ κλητῆρες ἀστυνομικοὶ ἐξήτησαν νὰ συλλάβωσι τὰς δύο ταύτας κόρας, ἀλλ' αὐτὰι τοὺς διέφυγον. Ἐστάθη λοιπὸν ὀλίγον καὶ τὰς εἶδεν ἀπομακρυνόμενας· ἀλλ' ὅταν ἔπειτα ἐκινήθη ὅπως ἐπαναλάβῃ τὸν δρόμον του, παρετήρησε χαμαὶ παρὰ τοὺς πόδας του, ἓνα φάκελλον. Κύπτει, τὸν λαμβάνει, τὸν ἐξετάζει· περιείχεν ἔγγραφα.

— Ἐξάπαντος, εἶπε καθ' ἑαυτὸν, θὰ ἔπεσεν ἀπὸ τὰς δυστυχεῖς αὐτὰς κόρας, χωρὶς νὰ τὸ αἰσθανθῶν.

Ἐπιστρέφει λοιπὸν εἰς τὰ θήματά του, τὰς κράζει, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθη νὰ τὰς προφθάσῃ· τότε ἐπέθεσε τὸν φάκελλον εἰς τὸν κόλπον του, καὶ κατηρθύνθη πρὸς τὸ ξενοδοχεῖον ἵνα δειπνήσῃ.

Γ'.

Εἰς καὶ ἑ αὐτὸς, τετραπρόσωπος

Ἐνῶ ὁ Μάριος, ἐπιστρέψας εἰς τὸ δωμάτιόν του, ἐξεδύετο ἵνα κοιτασθῇ, ἡ χεὶρ του ἀπήντησεν ἐντὸς τοῦ κόλπου του τὸν φάκελλον, ὃν εἶχεν εὑρεῖ καθ' ὁδόν. Τὸν εἶχε λησμονήσει. Ἐσκέφθη ὅτι ἦτον ἀνάγκη νὰ τὸν ἀνοίξῃ, διότι ἴσως περιείχετο ἐντὸς αὐτοῦ

ἢ διεύθυνσις τῶν κορῶν αἵτινες τὸν ἔχασαν, ἢ ἄλλου τινὸς, εἰς ὃν ἀνήκον τὰ περιεχόμενα ἔγγραφα.

Ἄλλως τε, ὁ φάκελλος δὲν ἦτο ἐσφραγισμένος. Τὸν ἀνοίγει καὶ εὐρίσκει ἐντὸς αὐτοῦ τέσσαρας ἐπιστολάς, καὶ ταύτας ἀσφραγίστους· ἀλλ' ἐκάστη αὐτῶν εἶχεν ἄλλην ἐπιγραφὴν. Ὅλαι δὲ ἀπέπνεον βαρεῖαν ὄσμην καπνοῦ.

Ἡ πρώτη αὐτῶν ἐπιγεγραμμένη «Πρὸς τὴν Κυρίαν, Κυρίαν μαρκησίαν Δὲ Γρουχεραί, εἰς τὴν πλατεῖαν, ἀντικρὺ τοῦ Βουλευτηρίου ἀριθ. . .»

Εἶπε καθ' ἑαυτὸν ὁ Μάριος, ὅτι ἴσως ἂν ἀνεγίνωσκε τὴν ἐπιστολὴν ταύτην, ἀσφράγιστου ἄλλως οὐσαν, θὰ εὐρίσκειν ἐν αὐτῇ τὰς ὁποίας ἐξίτηι πληροφορίας. Αὕτη διελάμβανε τὰ ἐπόμενα·

«Κυρία Μαρκησία,

» Ἡ ἀρετὴ τῆς ἐπιεικειᾶς καὶ τῆς εὐσπλαχνείας εἶνε ἐκείνη, ἣτις συνδέει τὴν κοινωνίαν στενωτέρων. Ἐκτείνετε τὸ χριστιανικὸν αἰσθημὰ σας καὶ ρίψατε ἐν βλέμμα εὐκτερισμῶν πρὸς ἓνα δυστηχῆ Ἰσπανόν, τὸν ὑποφαινόμενον, ὅστις πιστὸς εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς ἱεράς νομιμότητος, δὲν ἐφείσθη δι' αὐτὰς οὔτε τοῦ αἵματός του, οὔτε τῆς παρουσίας του ὄλης, καὶ κατήντησε σήμερον εἰς τὴν ἐσχάτην ἔνδειαν. Δὲν αμφιβάλ्लει ποσῶς, ὅτι τὸ ἐντιμὸν ὑποκειμένον σας θὰ ἔλθῃ εἰς συνδρομὴν του τινά, εἰς τρόπον ὥστε νὰ ἠμπορήσῃ νὰ συντηρήσῃ μίαν ὑπαρξίν λίαν δυσανάσχε-

τον, Κυρία μου, εἰς ἕνα Ν στρατιωτικόν, ὁ ὁποῖος ἔλαβε καθὼς πρέπει ἀνατροφὴν, καὶ ἔχει τὸ σῶμα πληγεὲς ἀπὸ πληγῶν. Διὸ καὶ πέπειθον εἰς τὴν φιλανθρωπίαν σας, ὡς καὶ εἰς τὴν συμπάθειαν τῆς Κυρίας μαρκησίας πρὸς τὸ δυστυχῆς ἔθνος του, ὅτι δὲν θά κρούσῃ ἐπὶ ματαίῳ τὴν θύραν σας, καὶ ἀπὸ τοῦδε διατελεῖ ὑπόχρεος διὰ βίου καὶ ταπεινότητος δούλος τῆς ὑμετέρας ἐλκμπροτάτης εὐγενείας.

»Δὸν Ἀλβάρης, λοχαγὸς ἰσπανὸς τοῦ ἰππικοῦ, πρόσφῆξ εἰς τὴν Γαλλίαν διὰ τὰ βασιλικά του φρονήματα, ὁ ὁποῖος ἐπιστρέφει εἰς τὴν πατρίδα του, καὶ δὲν ἔχει τὰ μέσα νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸ ταξείδιόν του».

Ἐπειδὴ οὐδαμοῦ τῆς ἐπιστολῆς ταύτης ὑπῆρχε σημειωμένη ἢ διεύθυνσις τοῦ γράφοντος, ὁ Μάριος ἤνοιξε τὴν δευτέραν, φέρουσαν ἐπιγραφὴν, «πρὸς τὴν Κυρίαν, Κυρίαν κόμησσαν δὲ Μουβερνέ, ὁδὸς Κασσέτης, ἀρ.θ. 9». Ἐν τῇ ἐπιστολῇ ταύτῃ ὁ Μάριος ἀνέγνωσε τὰ ἐπόμενα.

«Εὐγενεστάτη Κυρία Κόμησσα.

«Μία δυστυχισμένη μητέρα ἑξῆ παιδιῶν, τῶν ἐπείων τὸ μικρότερον εἶνε ὀκτὼ μηνῶν, μετὰ τὴν ὕστε-

ρινῇ μου γέννη ἀρρώστησα, ἀφημένη ἀπὸ τὸν ἄνδρα μου πέντε τῶρα μῆνες, χωρὶς κανένα πόρον ζωῆς εἰς τὸν κόσμον, καὶ εἰς τὴν ἐσχάτην ἐνδοξίαν.

Ἐλπίζουσα εἰς μόνην τὴν εὐγενεῖαν σας πλέον, ἔχω τὴν τιμὴν, κυρία μου, νὰ ὑποσῆμῳθῶ μὲ βαθύτατον σέβας

«Μαριγὼ Βαλίζαινα».

Ὁ Μάριος ἤνοιξε τὴν τρίτην ἐπιστολὴν, ὡσαύτως ἰκετικὴν ἐλεημοσύνης. Αὕτη διελάμβανε τὰ ἑξῆς:

«Πρὸς τὸν κύριον Τουλούπην, μεγαλέμπορον διαφόρων σκουφικῶν εἰδῶν, ὁδὸς Ἁγίου Διονυσίου εἰς τὴν ἀγκωνὴν τῆς ὁδοῦ Σιδήρων

»Λαμβάνω τὸ θάρρος νὰ σᾶς στείλω τὴν παρούσαν, διὰ νὰ σᾶς παρακαλέσω τὰς πολυτίμους συμπαθείας σας, πρὸς ἕνα Ν ἄνθρωπον καταγιγόμενον εἰς τὰ γράμματα, ὅστις ἔστειλα ἕνα δρᾶμα εἰς τὸ θέατρον, διὰ νὰ δοθῇ εἰς παράστασιν ἐὰν ἐγκριθῇ. Ἡ ὑπόθεσις τοῦ δράματος εἶνε ἱστορικὴ, καὶ ἡ σκηνὴ παρίσταται εἰς τὴν Ὠβέρην κατὰ τοὺς καιροὺς τῆς αὐτοκρατορίας κατ' ἃ νομίζω, τὸ ὕφος τοῦ λόγου εἶνε φυσικόν, ἀβίαστον, λακωνικόν, καὶ ἴσως διὰ τοῦτο ἔχει ἀξίαν τινά. Ἐν τῷ μεταξὺ παρενῆρονται καὶ τέσσαρα Ἀσματία. Τὸ κῆρικόν, τὸ σπουδαῖον, τὸ ἀπρόσιτον, δι-
αποικίλλουσι τοὺς χαρακτῆρας· ἐπὶ πᾶσι δὲ εἶνε ἐπι-

κεχυμένη ρομαντική τις χροιά, μὴ ὅτι ὡς πῶς διαφωτίζουσα ὅλην τὴν ὕψην τοῦ δράματος, καὶ οὕτω διὰ πολλῶν περιπετειῶν διεγερτικῶν ἐκπλήξεως ἀγούσα εἰς τὴν λύσιν, μὲ τρόπον πολὺ εὐμόρφον, — καθὼς νομίζω τοῦλάχιστον

» Ἄλλὰ δὲν σὰς κρύπτω ὅτι, μ' ὅλα αὐτὰ τὰ προτέρηματα τοῦ δράματός μου, πολὺ φοβοῦμαι μήποτε δ' εὐφρόνης καὶ ὁ ἐγωϊσμός τῶν ἄλλων προνομιοῦχων δραματοποιῶν μας κατορθώσῃ ν' ἀποκλείσῃ ἀπὸ τοῦ θεάτρου τὸ ἔργον μου· διότι δὲν ἀγνοῶ πόσας ἀντιστάσεις ἀπαντᾷ πᾶς νέηλος εἰς αὐτὸ τὸ στάδιον.

» Κύριε Τουλούπη, ἡ δικαία φήμη σας ὡς πεφωτισμένον Ὁσπρωτῆ τῶν μουσῶν, μ' ἐνθαρρύνει νὰ σὰς στείλω τὴν κόρην μου, ἢ ἐποία θὰ σας παραστήσῃ τὴν ἐσχάτην ἐνδίαν μας στερούμενοι καὶ αὐτὸν τὸν ἐπιόγσιον ἄριστον, καὶ τρέμοντες χωρὶς δόλου ζύλα, μὲ ἓνα τοιοῦτον βαρὺν χειμῶνα. Παρακαλῶν τὴν εὐγενεῖάν σας νὰ δεχθῆτε εὐμενῶς τὴν ἀφιέρωσιν τοῦ δράματός μου, θέλω νὰ σας παραστήσω πόσον περὶ πολλοῦ ποιῶμαι τὴν τιμὴν τοῦ νὰ σκεπασθῶ ὑπὸ τὴν αἰγίδα σας, καὶ νὰ κατακοσμήσω τὸ πόνημά μου διὰ τοῦ ὀνόματός σας. Ἐὰν ἡ γαινεωδωρία σας εὐαρεστηθῇ νὰ σας ὑπαγορεύσῃ ὅποιανδήποτε προσφορὰν πρὸς τὸν ταπεινὸν συγγραφέα, θὰ ἐνασχοληθῶ ἀμέσως νὰ γράψω ἓνα ἔπαινον διὰ στίχους, εἰς ἔνδειξιν τῆς πρὸς ἡμᾶς εὐγνωμοσύνης μου. Τὸ δὲ ποίημα τοῦτο, τὸ ὁποῖον θὰ προσπαθῶ νὰ γίνῃ ὅσον τὸ δυνατόν ἐντελέστερον, θὰ σας σταλθῇ πρὶν νὰ

τυπωθῆ εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ δράματος, καὶ θὰ ἐκφωνηθῆ ἐπὶ τῆς σκηνῆς.

» Πρὸς τὸν Κύριον καὶ τὴν Κυρίαν Τουλούπη,
διεταλῶν μὲ βαθύτατον σέβας
Καλλιπίδης δραματοποιός.

» Ὑ. Γ. Ἔστω καὶ μόνον σαράντα σελδιά.

» Μὲ συγχωρεῖτε ὅτι σὰς στέλλω τὴν κόρην μου, ἀντὶ νὰ παρουσιασθῶ ὁ ἴδιος· ἀλλ' ἕνεκα φεῦ! οἰκτρῶν αἰτιῶν, ἀφροδῶν εἰς τὴν ἐνδυμασίαν μου, κρατοῦμαι ἐκὼν ἄκων περιουρισμένος εἰς τὴν οἰκίαν. . . »

Ὁ Μάριος ἤνοιξε τέλος τὴν τετάρτην ἐπιστολήν, ἧς ἡ ἐπιγραφή διελάμβανε· « Πρὸς τὸν φιλόσοφον Κύριον τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου »· ἐντὸς δὲ αὐτῆς περιείχοντο τὰ ἐπόμενα:

« Φιλόσοφε ἄνθρωπε !

» Ἐὰν μὲ ἀξιόσπετε τῆς τιμῆς νὰ ἀκολουθήσετε τὴν θυγατέρα μου, θὰ ἰδῆτε εἰς ποίαν ἀθλίαν κατάστασιν εὐρίσκουμαι, καὶ θὰ σας δείξω τὰ ἀποδεικτικά μὲ τὰ ὁποῖα εἶμαι ἐφοδιασμένος. Ὅταν αὐτὰ τὰ ἰδῆτε ἰδίως ὁμμασι, εἶμαι βέβαιος, ὅτι ἡ Ψυχὴ σας πολὺ θὰ συγκληνθῆ, διότι οἱ ἀληθεῖς φιλόσοφοι αἰσθάνονται πάντοτε συγκληνήσεις ζωηράς.

» Ἐν τῇ προσδοκίᾳ τῆς παρουσίας σας, ἢ τῆς γεν-

ναίας συνδρομῆς σας, σας παρακαλῶ νὰ δεχθῆτε τὸ βαθὺ μου σέβας, μὲ τὸ ἴποιον ἔχω τὴν τιμὴν νὰ εἶμαι,

»τῆς ὑμετέρας μεγαλοφυχίας
»ταπεινότητος καὶ εὐπειθέστατος δούλος
»Π. Λαμαρίνος, ἡθοποιός».

Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν τεσσάρων τούτων ἐπιστολῶν, ὁ Μάριος εὗρεθι εἰς τὴν αὐτὴν ἀπορίαν, εἰς ἣν καὶ πρὸ τῆς ἀναγνώσεως. Πρῶτον εἰς οὐδεμίαν αὐτῶν ἐφαίνετο ἡ διεύθυνσις τοῦ γράφοντος. Δεύτερον, ἐκάστη τῶν ἐπιστολῶν τούτων ἔφερεν ἄλλην ὑπογραφὴν· Δὸν Ἀλβάρης, Μαριγῶ Βαλιζαίνα, ὁ ποιητῆς Καλλιπίδης, καὶ ὁ ἡθοποιός Λαμαρίνος· ἀλλ' ἕως, ὁ γραφικὸς χαρακτήρ καὶ τῶν τεσσάρων ἦτον εἰς καὶ ὁ αὐτός. Ἐκ τούτου ὁ Μάριος συνεπέρανεν, ὅτι καὶ αἱ τέσσαρες προήρχοντο ἐξ ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ προσώπου. Ἄλλως τε δὲ καὶ ὁ χάριτης τῶν ἦτον ὁ αὐτός, χονδρὸς καὶ ὑποκίτρινος χάριτης, ὄζων καπνοῦ, καὶ τὰ ὀρθογραφικὰ σφάλματα τῆς αὐτῆς φύσεως, ἀπὸ τῶν τῆς Μαριγῶς, μέχρι τῶν τοῦ λογίου δραματοποιῦ Καλλιπίδου. Τέλος οὐδὲν ἐμαρτύρει ἂν ὁ φάκελλος οὗτος ἔπεσε τῶντονι ἐκ τῶν δύο κορῶν, ἃς εἶχε κατ' ὁδὸν ἀπαντήσει. Ὁ Μάριος λοιπὸν ἐδίπλωσεν ἐκ νέου τὰ ἐγγράφα ταῦτα ὡς εἶχον πρὶν, τὰ ἔρριψεν εἰς μίαν τῶν γωνιῶν τοῦ δωματίου του, καὶ ἔπεσε νὰ κοιμηθῆ.

Περὶ τὴν ἐβδόμην πρωϊνὴν ὥραν, ὅτε, ἐγερθεὶς, εἶ-

χε μὲλις προγευματίσει καὶ ἡτοιμάζετο νὰ καθίσῃ εἰς τὴν ἐργασίαν του, ἀκούει κρουομένην ἡσύχως τὴν θύραν. Οὐδὲν ἔχων ὁ Μάριος κτῆμα, ἄφινε πάντοτε εἰς τὴν θύραν τὸ κλειδίον, ἐκτὸς ὅταν εἶχε κατεπείγουσαν ἐργασίαν καὶ δὲν ἤθελε νὰ ἐνοχληθῆ ὑπὸ τινος, τοῦτο δὲ σπανίως. Ἐξήρχετο καὶ παρετήρει πάντοτε τὸ κλειδίον εἰς τὴν κλειδωνιάν.—Θὰ σὰς κλέψουν, τοῦ ἔλεγεν ἡ κυρὰ Πανούρια.—Τί θὰ εὐροῦν νὰ μοῦ κλέψουν; ἀπήντα ὁ Μάριος.—Τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι ἡμέραν τινὰ τοῦ ἔκλεψαν ἐν ζευγὸς παλαιῶν ὑποδημάτων. Τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἐθρίαμβευσεν ἡ κυρὰ Πανούρια.

Κρούεται ἡ θύρα του καὶ δεύτερον, ἀλλὰ πάλιν ἡσύχως ὡς πρὶν.

— Ὅρισατε! εἶπεν ὁ Μάριος.

Ἀνοίγεται ἡ θύρα.

— Τί θέλεις, κυρὰ Πανούρια; προσέθεσεν ὁ Μάριος, οὐδαμῶς ἀποσπάσας τοὺς ὀφθαλμούς του ἀπὸ τῶν βιβλίων καὶ χειρογράφων, ἅτινα εἶχεν ὑπ' ὄψιν ἐπὶ τῆς τραπέζης.

Φωνὴ τότε, ἣτις δὲν ἦτο ἡ τῆς κυρὰ Πανούριας, ἀποκρίνεται:

— Μὲ συγχωρεῖτε, κύριε. . .

Φωνὴ ὑπόκωφος, βραγχῶδης, πεπνιγμένη φωνή, ὡς ἀνδρὸς γέροντος, ἠφανισμένον ἔχοντος τὸν λάρυγγα ἐκ τῆς ρακῆς καὶ τῶν ἄλλων οἰνοπνευμάτων. Ὁ Μάριος ἐστράφη ἀμέσως πρὸς αὐτὴν καὶ εἶδε μίαν νεάνίδα.

Δ'.

Ρόδον ἐν πενία

Νεᾶνις τῶνόντι ἐφάνη ἰσταμένη παρὰ τὴν θύραν, ἣν καὶ ἐκράτει ἡμιανεργημένην, νεᾶνις οἰκτρά· ἰσχνή, λιπόσαρκος, ἡφανισμένη, οὐδὲν ἄλλο φόρεμα ἔχουσα ἐν τῷ ψύχει ἐκείνῳ, εἰμὴ ἓνα χιτῶνα καὶ ἐν μεσοφύριον· ἀντὶ ζώνης, ἓνα σπάγκον· ἀντὶ ταινίας κρατούσης τὴν κόμην ἀναδεδεμένην, πάλιν ἓνα σπάγκον ὠμους ὀξεῖς ἐξερχομένους ἐκ τοῦ χιτῶνος· ὄψιν ὠχράν, ὑποξάνθου τινὸς καὶ λυμφατικῆς ὠχρότητος· τὰ δύο ὀσῆα τοῦ τραχήλου χωματόχροα· ἐρυθρὰς τὰς χεῖρας· τὸ στόμα ἡμιανεργημένον καὶ ἐξηυτελισμένον· ὀδόντας ἑλλειπεῖς· ὄμμα θαμβηρὸν, θρασὺ δὲ καὶ βάνουσον· τύπος νεάνιδος ἀρρωστημένης καὶ βλέμμα γραίας διεφθαρμένης· ἡλικίαν δεκαπενταετίδος συμπεφυρμένην μετὰ ἡλικίας πεντηκοντούτιδος. Πλάσμα τέλος ἐξ ἐκείνων τῶν καχεκτικῶν καὶ ὀμοῦ ἀπαισίων, ἄτινα βλέπων, ἂν δὲν οἰκτείρης, αἰσθάνεσαι, φρίκην.

Ὁ Μάριος ἠγέρθη καὶ θεώρει τὸ πλάσμα τοῦτο ἐκπληκτος· τῷ ἐφαίνετο ὡς σκιά· ὡς ὄνειρον.

Τὸ μᾶλλον σπαραξικάρδιον ἦτον, ὅτι ἡ νεᾶνις αὕτη δὲν ἦλθεν εἰς τοῦτον τὸν κόσμον δυσειδής. Εἰς τὴν παιδικὴν ἡλικίαν τῆς θᾶ ἦτον εὐειδής μᾶλλον. Ἡ χάρις καὶ ἡ νεότης ἀντεπάλαιον εἰσέτι κατὰ τοῦ ἀπατροπαίου προῦρου γήρατος τῆς κραιπάλης καὶ τῆς πενίας. Ἐπὶ τῆς δεκαεξαετοῦς μορφῆς ταύτης ἐφαί-

νετο ἐκπνέον λείψανόν τι καλλονῆς, καθὼς συμβαίνει ἐν ὥρᾳ χειμῶνος εἰς τὸν ἥλιον, μόλις ἀνατέλλοντα καὶ ἤδη ἀποσθεννύμενον ὑπὸ νεφελῶν μελαινῶν.

Τὸ πρόσωπον δὲν ἦτο δόλου ἄγνωστον εἰς τὸν Μάριον. Τῷ ἐφαίνετο ὅτι καὶ ἄλλοτε τὸ εἶχεν ἰδῆ, ἀλλὰ τοῦ δὲν ἐνεθυμείτο.

— Τί ἀγαπᾷς ; τὴν ἠρώτησεν.

Ἡ νεᾶνις ἀπεκρίθη διὰ φωνῆς ἀνδρὸς μεθύσου·

— Ἐχω αὐτὴν τὴν γραφὴν διὰ σᾶς, κύριε Μάριε.

Ἐγίνωσκε τὸ ὄνομα τοῦ Μαρίου. Τίς ἦτον ἄρα γὰρ ἡ κόρη αὕτη ; πῶς ἔμαθε τὸ ὄνομά του ; Μὴ περιμείνασα νὰ τῇ εἶπῃ νὰ προχωρήσῃ, αὕτη εἰσῆλθε τολμηρῶς, παρατηροῦσα τὰ ἐν τῷ θαλάμῳ ἅπαντα, καὶ τὴν κλίνην τοῦ Μαρίου, ἣτις ἦτον ἔτι ἀστρωτος. Οἱ πόδες τῆς ἦσαν γυμνοί. Διὰ τῶν πλατειῶν τρυπῶν τοῦ μεσοφύριου τῆς ἐφαίνοντο αἱ μακραί τῆς κνήμαι καὶ τὰ ἰσχνὰ γόνατα. Ἐκ τοῦ ψύχους ἔτρεμε, καὶ οἱ ὀδόντες τῆς συνεκρούοντο.

Ἐπλησίασε λοιπὸν, κρατοῦσα τῶνόντι μίαν ἐπιστολήν, ἣν καὶ προσέφερεν εἰς τὸν Μάριον. Ἀνοίγων δὲ ὁ Μάριος τὴν ἐπιστολήν ταύτην εἶδεν ὅτι τὸ ἄζυμον (ἐν ἐξ ἐκείνων τῶν μεγάλων) ἦτον ἔτι ὑγρόν. Βεβαίως δὲν ἤρχετο μακρόθεν ἡ ἐπιστολή. Τὴν ἀνοίγει, καὶ ἰδοὺ τί ἀναγινώσκει·

« Ἡγαπητὲ νέε, κύριε γείτῶν μου !

» Ἐμαθα τὴν εὐεργεσίαν σας, νὰ πληρώσετε τὸ ἐ-

νοίκιόν μου πρὸ ἑξῆς μῆνας. Ἐχε τὴν εὐχὴν μου, κάλλιστε γέε. Ἡ κόρη μου ἡ μεγαλειτέρα θὰ σᾶς εἰπῆ, ὅτι εὐρισκάμεθα δέκα ἡμέρας σήμερον χωρὶς ἓνα κομμάτι ψωμί, τέσσαρα Διε ψυχαὶ καὶ ἡ γυναῖκά μου ἄρρωστη. Ἐάν δὲν μὲ πλανᾷ ἡ ἰδέα μου, πιστεύω ὅτι πρέπει νὰ ἐλπίζω ἀπὸ τὴν εὐγενῆ Ἄσας καρδίαν πάντα πικτόν, ὅταν ἀναγνώσετε τὴν παροῦσαν ἐπιστολήν μου, καὶ ὅτι εἶνε ἀδύνατον νὰ μὴ λάβω κάποιαν ἀνακούφισιν, ἔστω καὶ ἐλαφράν.

Ἐὰς τὰ καὶ μένω μὲ ὅλην τὴν διακεκριμένην ὑπόληψιν, ἥτις χρεωστεῖται εἰς τοὺς εὐεργέτας τῆς ἀνθρωπότητος.

»Ἰονδρέτης«.

»Υ. Γ. Ἡ κόρη μου θὰ προσμεῖνῃ τὰς προσταγὰς σου, προσφιλέστατέ μοι κύριε Μάριε».

Ἐν μέσῳ τοῦ σκοτεινοῦ συμβάντος τοῦ ἀπασχολούντος τὸν νοῦν τοῦ Μαρίου ἀπὸ τῆς ἐσπέρας τῆς χθές, ἡ ἐπιστολή αὐτῆ ὑπῆρξεν ὡς λύχνος ἐντὸς ὑπογείου. Τὰ πάντα διὰ μιᾶς ἐφωτίσθησαν. Ἡ ἐπιστολή αὐτῆ προήρχετο ὁπόθεν καὶ αἱ ἄλλαι τέσσαρες. Ὁ αὐτὸς γραφικὸς χαρακτήρ, τὸ αὐτὸ ὕφος, τὸ αὐτὸ ὀρθογραφικόν, ὁ αὐτὸς χάρτης, ἡ αὐτὴ ὀσμὴ καπνοῦ.

Ἦταν πέντε αὐταὶ ἐπιστολαί, πέντε ἱστορίαι, πέντε ὀνόματα, πέντε ὑπογραφαί, καὶ εἷς καὶ ὁ αὐτὸς ὁ ὑπογράφων.

Εἶπομεν ἤδη ὅτι, καὶ ὁ Μάριος κατῴκει πρὸ πολλοῦ

εἰς ἐκείνην τὴν οἰκίαν, σπανίως ἔτυχε νὰ ἴδῃ τοὺς γείτονάς του, διότι εἶχε τὸν νοῦν ἀλλαγῆς ἐστραυμένον, ὅπου δὲ ὁ νοῦς τοῦ ἀνθρώπου, ἐκεῖ καὶ τὸ βλέμμα του. Πολλάκις θεθαίως θὰ ἀπήντησε τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας τοῦ Ἰονδρέτου εἰς τὸν διάδρομον ἢ εἰς τὴν κλίμακα, ἀλλὰ τόσον ὀλίγην εἶχε ὄψει προσηχῆν, ὥστε, ὡς εἶδομεν, ἀπήντησε καθ' ὁδὸν σὰς δύο τοῦ Ἰονδρέτου θυγατέρας, καὶ παρηγγωνίσθη ὑπ' αὐτῶν, — διότι ἐξ ἅπαντος ἦσαν αὐταὶ ἐκεῖναι — καὶ οὐδόλως τὰς ἐγνώρισεν. Ἀμυδρῶς δὲ μόνον, ἀφοῦ τὴν μίαν ἐξ αὐτῶν εἶδεν εἰς τὸν θάλαμόν του, ἐμνήσθη ὅτι τὸ πρόσωπον τοῦτο δὲν ἦτον ἔλωις πρωτοφανές.

Τώρα ἐνόησεν εὐκρινῶς τὰ πάντα ὅτι, ὁ γείτων τοῦ Ἰονδρέτης μετήρχετο ὡς βιομηχανίαν τὸ ν' ἀποστείνεται πρὸς πάντα ἄνθρωπον, ὃν ἤκουεν ἐκ φήμης ἐλεήμονα· ὅτι ἐμάνθανε ποῦ αὐτὸς κατῴκει, καὶ τῷ ἔγραφεν ὑπὸ πλαστὰ ὀνόματα, μεταχειριζόμενος τὰς θυγατέρας του ὡς γραμματοκομιστὰς, καὶ οὐδόλως φροντίζων ἂν αἱ κόραι αὐταὶ διέτρεχον μυρίων εἰδῶν κινδύνους ὅπου τὰς ἔστελλε διότι τοιοῦτος ἦτον ὁ πατὴρ αὐτός· ἐξέθετεν ἀναλγήτως τὰς θυγατέρας του εἰς πᾶν κακόν. Παίζων τοὺς κύβους μετὰ τῆς τύχης, ἔβαλλε τὰς κόρας ταύτας ἀντὶ καταθέματος. Ἀναπολῶν δὲ τῶρα ὁ Μάριος τίνι τρόπῳ ἔτρεχον τὴν ἐσπέραν τῆς χθές περίφοβοι καὶ ὡς κνηγοῦμεναι, συνεπέρανεν ὅτι αἱ κόραι αὐταὶ θὰ κατήρχοντο καὶ εἰς ἄλλα ἔργα μοχθηρὰ, ἐξ ὧν ὅλων ὁμοῦ προέκυψαν ἐν τῷ μέσῳ τῆς κοινωνίας, ὡς αὕτη, ἔχει τὴν σήμερον, δύο

ὄντα ἄθλια, ἅτινα οὔτε παιδία ἠδύνατό τις νὰ ὀνομάσῃ, οὔτε νέας, οὔτε γυναῖκας, ἀλλ' εἶδος ἠθικῶν τραγελάφων, πλασμάτων τῆς πενίας μιᾶν καὶ ἅμα ἁθῶν. Ἄθλια πλάσματα οὔτε ὄνομα ἔχοντα, οὔτε ἡλικίαν, οὔτε φύλον, ἀνίκανα πρὸς καλὸν ἢ κακὸν, καὶ τὰ ὁποῖα ἐξερχόμενα τῆς παιδικῆς ἡλικίας, ἤδη ἐστερήθησαν παντὸς κτήματος τοῦ κόσμου τούτου· διότι οὔτε ἐλευθερίαν ἔχουν, οὔτε ἀρετὴν, οὔτε εὐθύνην τῶν ἰδίων πράξεων. Ψυχαί, χθὲς μὲν ἀνοιχθεῖσαι, σήμερον δὲ μαρανθεῖσαι, ὅμοιαι πρὸς τὰ ἄνθη ἐκεῖνα, ἅτινα πίπτουν εἰς τὴν ἑδὸν, καὶ πεσόντα προπηλακίζονται ὑπὸ παντὸς πληοῦ, περιμένοντα νὰ καταθλάσῃ αὐτὰ ὁ τροχὸς τῆς ἀμάξης.

Ἐν τούτοις, ἐνῶ ὁ Μάριος τὴν ἔβλεπεν ἐν ἀπορίᾳ καὶ ὁμοῦ λύπῃ, ἡ κόρη περιεφέρετο ἐντὸς τοῦ δωματίου του μετὰ παραδόξου αὐθαθείας. Ἄν κινουμένη ἐξέθετε τὴν γυμνότητά της, οὐδὲ προσεῖχεν. Ἐνίστε ὁ ἐξηλωμένος καὶ διεσχισμένος χιτῶν της ἐπιπτε σχεδὸν μέχρι τῆς ζώνης. Μετεκίνηε τὰς καθέδρας, μετετόπιζε τὰ ἐπὶ τῆς ἱματιοθήκης κείμενα κτένια καὶ ψήκτρας τοῦ Μαρίου, ἐψηλάφει τὰ φορέματά του, πᾶν ὅτι εὕρισκετο εἰς τὰς γωνίας, τὸ ἐλάμβανε, τὸ παρτήρει, τὸ ἐξήταζε.

— Ἄ ! ἀνέκραξεν ἔχετε καὶ καθρέφτη !

Καὶ συγχρόνως, ὡς ἂν ἦτο μόνη, ὑπετονθέρυζεν ἄσματα εὐτράπελα τῶν θεάτρων, ἄσματα ἅτινα ὁμοίως ἢ βραγχνώδης φωνὴ της ἔτρεπεν εἰς πενθιμώτα-

τα. Ἄλλ' ὑπὸ τὸ θράσος της ἐλάνθανέ τις ἀνησυχία καὶ συστολή.

Ἡ ἀναισχυντία προξενεῖ καὶ αὕτη αἰσχύνῃν. Τὴν ἔβλεπε ἐρχομένην ἄνω καὶ κάτω, καὶ ἐνόμιζες ὅτι ἔβλεπε ἀπαίσιόν τι πτηνὸν πτερυγίζον ἐντὸς τοῦ θαλάμου μετὰ θραυσμένης πτέρυγος. Ἡσθάνεσο δὲ συγχρόνως ὅτι, ἂν αὕτη ἡ κόρη εἶχεν ἄλλην ἀνατροφὴν καὶ ἄλλην μοῖραν, αἱ περιχαρεῖς καὶ ἐλεύθεραι κινήσεις της θὰ ἦσαν εὐάρεστοι μάλιστα καὶ ἐρατειναί. Μεταξὺ τῶν πτηνῶν ὅτι ἐπλάσθη περιστερά ποτέ δὲν μεταβάλλεται εἰς γλαῦκα μόνον μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων παρατηρεῖται τοῦτο τὸ φαινόμενον.

Ὁ Μάριος τὴν ἔβλεπε σκεπτόμενος καὶ οὐδόλως ἐμποδίζων αὐτὴν, ὅτε πλησιάσασα πρὸς τὸ τραπέζιον του— Ἄ ! εἶπε, βιβλία ! Ἀνέλαμψεν αἰφνιδίως τὸ ὑαλῶδες ὄμμα της· καὶ μετὰ τόνου δηλωτικῆς αὐταρεσκείας, ὅτι ἠδύνατο καὶ αὕτη κατὰ τι νὰ καυχηθῆ, αὐταρεσκείας εἰς ἣν οὐδὲν ἀνθρώπινον πλάσμα ἀναισθητεῖ, προσέθεσε— Ἐεύρω ἐγὼ γράμματα.

Καὶ ἀρπάσασα τὸ ἐπὶ τοῦ τραπέζιου βιβλίον ὡς εὐρίσκετο ἀνοικτὸν, ἀνέγνωσεν ἐλευθέρως· « . . . Ὁ στρατηγὸς Βωδοῦεν διετάχθη νὰ κυριεύσῃ διὰ τῶν ὑπὸ τὰς διαταγὰς του πέντε ταγματῶν τὸν πύργον τοῦ Οὐγομοντίου, κείμενον ἐν τῷ μέσῳ τῆς πεδιάδος τῆς Βατερλούης . . . »

Καὶ διακοπέισα·

— Ἄ ! ἡ Βατερλούη· ξεύρω· ἔγεινεν ἐκεῖ μία μάχη, ὅπου εὐρέθη καὶ ὁ πατέρας μου. Ὁ πατέρας ὑπη-

ρέτησεν εἰς τὰ στρατεύματα. Εἴμεθα βοναπαρτικοὶ ἡμεῖς ὅλοι μας, καὶ ἀπὸ τοὺς σφόδρα ! Εἰς τὴν Βατερλούην, ἐκτυπήθημεν μετὰ τοὺς Ἄγγλους !

Ἀποθέσασα δὲ τὸ βιβλίον, ἔλαβεν ἕνα κάλαμον, καὶ ἀνέκραξε·

— Ξεύρω νὰ γράφω.

Ἔβαψε δὲ τὸν κάλαμον εἰς τὴν μελάνην, καὶ στραφεῖσα πρὸς τὸν Μάριον·

— Θέλετε νὰ ἰδῆτε ; Τώρα θὰ σᾶς γράψω δύο λέξεις, διὰ νὰ ἰδῆτε.

Πρὶν δὲ λάβῃ ὁ Μάριος καιρὸν ν' ἀποκριθῆ, ἔγραψεν ἡ νεᾶνις ἐπὶ φύλλου χάρτου λευκοῦ, κειμένου εἰς τὸ μίσον τοῦ τραπεζίου· Οἱ χτυπιάδες ἔρχονται !

Ρίψασα δ' ἔπειτα τὸν κάλαμον·

— Καυμίαν δὲν θὰ εὑρετε ἀνορθογραφίαν. Κυττάξατε. Κ' ἐγὼ, καὶ ἡ ἀδελφή μου ἐλάβουμε ἀνατροφή. Δὲν ἤμεθα πάντα καθὼς εἴμεθα σήμερον. Δὲν ἐγεννηθήκαμε διὰ ..

Ταῦτα δὲ εἰπούσα διεκόπη, προσήλωσε τὸ ἀπεσβεσμένον ὄμμα τῆς ἐπὶ τοῦ Μαρίου, ἔβαλεν ἔπειτα γέλωτά τινα, καὶ ἐν ταύτῳ ἀνέκραξε μετὰ τόνου, ἐνῶ πᾶς σπαραγμὸς καρδίας κατεπνίγετο ὑπὸ παντὸς κυνισμοῦ.

— Μπα !

Καὶ ἤρξατο νὰ ὑποτονθορύξῃ εἰς φαιδρὸν ἤχον τοὺς ἐπομένους στίχους.

Πεινῶ, πατέρα,
Ψίχα ψωμί.

Ριγῶ, μητέρα,
Γυμνὸ κορμί

Τουρτοῦρα, Μουρμουῦρα,
Καμποῦρα, Μιμή !

Μόλις δὲ μέλψασα ταῦτα·

— Κύριε Μάριε, εἶπε, πᾶτε κάποτε εἰς τὸ θέατρο ; Ἐγὼ πάγω. Ἐχοῦ ἕνα μικρὸν ἀδελφὸν καὶ αὐτὸς ἔχει φίλους θεατρίνους καὶ κάποτε μᾶς δίνουν εἰσιτήρια. Δὲν ἀγαπῶ ὅμως νὰ πηγαίνω εἰς τὰ ἐπάνω τοῦ θεάτρου. Μαζεύεται ἐκεῖ τόσος κόσμος ! εἶνε τὸ μέρος στενόχωρο· ἔρχονται ἔπειτα καὶ κάποιοι ἄνθρωποι ὅπου βρωμοῦν.

Περιεργασθεῖσα δ' ἔπειτα τὸν Μάριον, ἔλαβε παράδοξόν τι ἦθος καὶ τοῦ εἶπε·

— Ξεύρετε, κύριε Μάριε, πῶς εἴσθε ἕνας πολὺ εὐμορφος νέος ;

Συγχρόνως δὲ ἤλθε τότε εἰς ἀμφοτέρους εἰς καὶ ὁ αὐτὸς στοχασμὸς, ἐξ οὗ αὕτη μὲν ἐμειδίασεν, ὁ δὲ Μάριος ἠρυθρίασεν.

Ἡ κόρη ἐπλησίασεν εἰς αὐτὸν καὶ ἐπιθέσασα τὴν χεῖρά της εἰς τὸν ὤμὸν του·—Σεῖς τελείως δὲν δίδετε προσοχὴν εἰς ἐμὲ, ἐγὼ ὅμως σᾶς γνωρίζω, κύριε Μάριε. Σᾶς ἀπαντῶ ἐδῶ, εἰς τὴν σιᾶλα, καὶ ἔπειτα σᾶς βλέπω ὅταν ἐμβαίνετε εἰς τὸ σπῆτι κάποιοι γέροντες Βαϊδά· ἐκεῖ κατὰ τὸ μέρος τοῦ γεφυριοῦ τῆς Ἀουστερ-

λίτσης συμβαίνει κάποτε νὰ περιφέρωμαι εἰς ἐκεῖνο τὸ μέρος. Αὐτὰ τὰ μαλλιά σας, καθὼς τὰ ἔχετε σγουρά, σᾶς στέκουν πολὺ εὐμορφα.

Ἡ φωνὴ τῆς προσεπάθει νὰ ἀπαλυνθῆ, καὶ τούναντιον καθίστατο τραχυτάτη· μέρος τῶν λέξεων ἐχάνετο εἰς τὸ διάστημα τὸ μεταξύ τοῦ λάρυγγος καὶ τῶν χειλέων, ὡς ἐπὶ κλειδοκυβάλου, οὔτινος λείπουσι τινες φωναί.

Ὁ Μάριος ἀπεχώρησεν ἡσύχως, εἰπὼν μετὰ τῆς συνήθους ψυχρότητός του—Παρατήρησε αὐτὸν ἐδῶ τὸν φάκελλον· περιέχει ἐπιστολάς, αἱ ὁποῖαι, ὡς νομίζω, ἀνήκουν εἰς σᾶς. Λάβε, σὲ παρακαλῶ.

Ἡ νεάνις ἐκρότησέ τὰς δύο χεῖρας καὶ ἀνέκραξεν·

— Ἐφάγαμεν τὸν κόσμον νὰ τὰ γυρεύωμεν !

Ἄρπάσασα δὲ τὸν φάκελλον, ἀπέριψε τὸ ἐξωφυλλὸν τοῦ λέγουσα·

— Κύτταξε, κύτταξε ! ἐγὼ καὶ ἡ ἀδελφὴ μου ἐψάξαμεν παντοῦ. Καὶ τὰ εἶχετε εὖρει ἢ εὐγενείᾳ σας ! Εἰς τὸν δρόμον θὰ τὰ ἠύρατε. Δὲν τὰ ἠύρατε εἰς τὸν δρόμον ; ἐκεῖ κοντὰ εἰς τὸ βουλευτάρτο ; Ἐκεῖ μᾶς εἶχαν πέσει, ἐπειδὴ ἐκεῖ ἐτρέχαμεν. Αὐτὴ ἡ προκομμένη ἢ ἀδελφὴ μου ἔκαμε τὴν ἀνοησίαν. Ὅταν ἐφθάσαμεν εἰς τὸ σπίτι, καὶ διὰ νὰ μὴ φᾶμε ξυλιαῖς, δι' ἓνα πρᾶγμα ἀνωφέλευτο, ὄλωσδιόλου ἀνωφέλευτο, ἤγγουν σᾶς λέγω ὄλωσδιόλου. . . εἶπαμεν πῶς ἐπήγαμεν τὰ γράμματα εἰς τοὺς ἀνθρώπους των, ἀλλ' ὅτι ὅλοι τους μᾶς εἶπαν Νίξ ! Νὰ τα λοιπὸν τὰ πτωχὰ καὶ τὰ τέσσαρα ! Καὶ ἀπὸ ποῦ ἐκαταλάβατε πῶς ἦ-

ταν δι' ἡμᾶς ! Ἄ, ναὶ ἀπὸ τὸ γράψιμον ! Σεῖς λοιπὸν εἴσθε ἐκεῖνος ὅπου ἐπέσαμεν ἐπάνω του εἰς τὸν δρόμο, ὅταν ἐχθὲς τὸ βράδυ ἐπερνούσαμεν ; ἦταν, ξεύρετε, σκοτεινὰ σχεδόν. Ἐγὼ εἶχα ἐρωτήσῃ τὴν ἀδελφὴ μου—Κύριος ἦταν αὐτός ; Ἡ ἀδελφὴ μου—Θαυρῶ, εἶπε, νὰ ἦταν ἓνας κύριος !

Καὶ ἐν τούτοις, ἡ κόρη ἐξεδίπλωσε τὴν ἐπιστολὴν τὴν ἀπευθυνομένην «Πρὸς τὸν φιλόανθρωπον κύριον τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου».

— Νὰ ! εἶπεν, αὐτὸ εἶνε διὰ τὸν γέρον ἐκεῖνον, ὅπου πάγει κάθε πρωὶ εἰς τὴν λειτουργίαν. Ἰσα ἴσα εἶνε καὶ ἡ ὥρα. Νὰ τοῦ τὴν πάγω τώρα εὐθύς ἴσως μᾶς δώσῃ τίποτε νὰ γευματίσωμεν.

Πάλιν δὲ ταῦτα εἰποῦσα ἤρξατο νὰ γελᾷ.—Ἐεύρετε, εἶπεν, ἂν κατορθώσωμεν σήμερα νὰ γευματίσωμεν, αὐτὸ τί θὰ εἴπῃ ; Αὐτὸ θὰ εἴπῃ πῶς θὰ καθίσωμε νὰ φᾶμε τὸ γεῦμά μας τὸ προχθεσινὸ, τὸ δεῖπνό μας τὸ προχθεσινὸ, τὸ γεῦμά μας τὸ χθεσινὸ, τὸ δεῖπνό μας τὸ χθεσινὸ, αὐτὰ ὅλα τὰ γεύματα καὶ τὰ δεῖπνα εἰς ἓνα γεῦμα, τὸ σημερινόν. Ὅλίγον τὸ ἔχετε ; αἶ, μωρὲ μάτια μου ! ἂν δὲν εἴσθε δὰ καὶ εὐχарιστημένοι μὲ τόσο, σκάσετε βρωμύσκυλα !

Τοῦτο ἀνέμνησεν εἰς τὸν Μάριον τὴν αἰτίαν, δι' ἣν ἡ κόρη αὕτη εἰσῆλθεν εἰς τὸν θάλαμόν του. Ἠρεύνησεν ἐντὸς τοῦ ἐσωκαρδίου του· ἀλλὰ δὲν εὗρε τίποτε.

Ἡ κόρη ἐν τούτοις ἐξηκολούθει λαλοῦσα, ὡς ἂν μὴ ἦτον ἐκεῖ ὁ Μάριος.—Ἐβγαίνω κάποτε ἔξω, τὸ βράδυ. Κάποτε καὶ οὔτε ἐπιστρέφω εἰς τὸ σπίτι. Πρὶν

ἔλθωμεν ἐδῶ κέρυσι, τὸν χειμῶνα τὸν ἐπεράσαμεν ὑποκάτω ἀπὸ μίᾳ καμάρα τοῦ γεφυριοῦ, στεγνή. Ἐστρυμωνόμεθα ὁ ἓνας ἐπάνω εἰς τὸν ἄλλον, διὰ νὰ μὴ παγώσωμεν. Ἡ μικρή μου ἀδελφή ἔκλαιε. Νὰ βλέπῃ κανεὶς ἐκεῖνο τὸ νερὸ νὰ περνᾷ ! ἐμαύριζεν ἡ καρδιά τοῦ ἀνθρώπου ! Ὅσάκις μοῦ ἤρχετο εἰς τὸν νοῦν νὰ πέσω νὰ πνιγῶ ἐκεῖ μέσα, ἔλεγα.—Ὅχι, θὰ εἶνε πολὺ κρύα. Πηγαίνω ἔξω, σὰν θέλω, ὀλομόναχη κάποτε κοιμοῦμαι μέσα εἰς τοὺς λάκκους. Τὴν νύκτα ξεύρετε, ὅταν περπατῶ εἰς τὰ βουλεβάρτα, τὰ δένδρα μου φαίνονται ὡσὰν νὰ εἶνε ξύλα ἀπ' ἐκεῖνα ὅπου κρεμοῦν τοὺς ἀνθρώπους· βλέπω ὅλα τὰ σπίτια εἰς τὴν σειρὰν κατὰμαυρα καὶ μεγάλα, ὑψηλά ὡσὰν κωδωνοστάσια· βλέπω τοὺς ἀσπρούς τοίχους καὶ θαρρῶ πῶς εἶνε ὁ ποταμὸς ! Μπα ! λέγω νερὸ νὰ εἶνε κ' ἐκεῖ ; Τὰ ἀστρα μοῦ φαίνονται ὡσὰν λυχνάρια, ἀπ' αὐτὰ ὅπου ἀνάπτουν εἰς ταῖς φωτοχυσίαις· θαρρεῖ κανεὶς πῶς καπνίζουν καὶ πῶς τὰ σβύνει ἡ ἀέρας· τὸ κεφάλι μου γάνεται, ὡσὰν νὰ φυσῶν ἄλογα μέτα εἰς τ' αὐτιά μου. Ἀκούω ὡσὰν μηχαναῖς νὰ γυρίζουν· δὲν εἶμπορῶ νὰ σᾶς παραστήσω ! Μοῦ φαίνεται σὰν νὰ μὴ πετροβλαδῶν· πρέχω νὰ σωθῶ· ὅλα τὰ πράγματα γυρίζουν ἀλόγυρά μου, ἓνας ἀνεμοστρόβιλος. Ὅταν κανένας δὲν φάγη, εἶνε, δὲν ξεύρετε... ἓνα πρᾶγμα παράξενο !

Καὶ σιωπήσατα, ἠτένισε πρὸς αὐτὸν ὡς ἐμβρόντητος.

Ὁ Μάριος κατώρθωσε τέλος νὰ εὔρη εἰς ἓν τῶν θύ-

λακίων τοῦ πέντε φράγκα καὶ δέκα ἔξ σολδία. Ταῦτα ἦσαν κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ὅλη ἡ περιουσία του.—Ὅσον διὰ νὰ φάγω ἐγὼ, εἶπε κατὰ νοῦν, τὰ δέκα ἔξ σολδία μὲ ἀρκοῦν σήμερον αὔριον· πάλιν ἔχει ὁ Θεός.

Καὶ κρατήσας τὰ δέκα ἔξ σολδία, ἔδωκε τὸ πεντάφραγκον εἰς τὴν κόρην.

Ἀρπάζει αὐτὴ ἀμέσως τὸ νόμισμα.—Ἄ ! εἶπε, νὰ, ὁ ἥλιος ! αὐτὸς εἶνε ὁ ἥλιος !

Ὡς δ' ἂν εἶχε τὴν ιδιότητα τοῦ ἀναλύειν καὶ τὸν ἐγκέφαλον αὐτῆς εἰς χεῖμαρρον διαλεκτικῶν λέξεων.—Πέντε φράγκα ! ἐξηκολούθησε λέγουσα· πέντε φράγκα ; λαμπερό ! ἓνα μονόρηχη μέσσα εἰς τὴν πύλα αὐτή ! ὦ τοῦτο ἦταν τρισύφηλο ! μὰ εἶσ' ἓνας καλόπαρτος ! ὅλη μου, ὅλη μου τὴν παλαμίτσα τὴν ἐσπλαθῶσατε μὲ αὐτό. Μπράβο ! δύο μέραις ρουφηγτό ! καὶ κριατοπάπουδο ! καὶ μαγειρευτό ! ὅλα τὰ καλά ! Θὰ τὸ ξεφαντώσωμε !

Ἀνατύρασα δ' ἐπὶ τῶν ὤμων τῆς τὸν πεσόντα χιτῶνα, ἐχαίρετισεν ὑποκλινέστατα τὸν Μάριον, προσέθεσε σχῆμά τι δηλωτικὸν οικειότητος διὰ τῆς χειρὸς καὶ κατηρθύνθη πρὸς τὴν θύραν λέγουσα.—Δούλη σας ταπεινή, κύριε. Πάγω νὰ εὔρω τὸ γέρο μου.

Διερχομένη ἔμπροσθεν τῆς ἱματιοθήκης, παρετήρησεν ἐπ' αὐτῆς τεμάχιον ψωμίου ἀπεξηραμένου, πληθύντος κοινόροτου· ἤρπασεν αὐτὸ λαιμάργως, καὶ

δαγκάσασι— "Α ! είπεν, εἶνε καλό. Εἶνε σκληρό.
σπᾶ τὰ δόντια !

Καὶ ἀνεχώρησε.

Ε΄.

Ἡ κατὰ θεϊαν πρόνοιαν ὀπή

Ὁ Μάριος ἔζη ἐν τῇ πτωχείᾳ ἀπὸ πέντε ἤδη ἐτῶν, ἀλλ' ἔτι δὲν εἶχε γνωρίσει τὴν ἀληθῆ πενίαν. Τώρα μόλις ἔλαβε γνῶσιν αὐτῆς, διελθούσης ἔμπροσθεν τῶν ὀφθαλμῶν του. Ἐβόντι· ὅστις εἶδε μόνον τοῦ ἀνδρὸς τὴν πενίαν, δὲν εἶδε τίποτε· τῆς γυναικὸς τὴν πενίαν πρέπει νὰ ἴδῃ, ὅπως κατανοήσῃ τί ἐστὶ καὶ ὅστις εἶδε μόνον τῆς γυναικὸς τὴν πενίαν, δὲν εἶδε τίποτε· τοῦ παιδὸς τὴν πενίαν πρέπει νὰ ἴδῃ, ὅπως κατανοήσῃ τί ἐστὶ πενία.

Ὅταν ὁ ἀνὴρ καταντήσῃ εἰς τὰ ἔσχατα τῆς ἀνεχειας, οὐαὶ εἰς τὰ ἀπροστάτευτα ἐκεῖνα ὄντα, ὅφ' ὧν περιστοιχίζεται ! Τὰ πάντα συγχρόνως ἐκλείπουσιν εἰς αὐτὸν καὶ ἔργον, καὶ μισθὸς, καὶ ἄρτος, καὶ πῦρ, καὶ θάρος, καὶ φιλοπονία. Ἐξῶθεν αὐτοῦ φαίνεται ὡς σβυνόμενον τὸ φῶς τῆς ἡμέρας· ἐντὸς αὐτοῦ σβύνεται τὸ ἠθικὸν φῶς· ἀπαντᾶ δ' ἐν τῷ ζῳφῷ τούτῳ ὁ ἀνὴρ τὴν ἀδυναμίαν τῆς γυναικὸς καὶ τοῦ παιδὸς, καὶ πλέον κάμπτει αὐτὰ ἐξ ἀνάγκης εἰς πᾶν ὄνειδος.

Καθίσταται δὲ τότε δυνατὸν πᾶν ἀνόσιον ἔργον. Ἡ φυλακῆ, ἐν ἣ ἔγκειται ἡ ἀπελπισία, ἔχει παντα-

χθέν θύρας εὐθραύστους, ὅλας ἀγούσας εἰς τὸ κακὸν καὶ τὸ ἀθέμιτον. Ἡ υγεία, ἡ νεότης, ἡ τιμὴ, ἡ ἱερά ἐκεῖνη καὶ ἀτίθαστος ἀβρότης τῆς ἐτι νεαρᾶς σαρκὸς, ἡ καρδία, ἡ παρθενία, ἡ τῆς ψυχῆς ἐκεῖνη ἐπιδερμὶς ἡ καλουμένη αἰδώς, χειρομαλάσσονται ἀπαισίως ὑπὸ τῆς ψηλαφῆσεως, ἣτις, περιζήτουσα πορισμὸν τινα, ἀπαντᾶ τὸ ὄνειδος, καὶ συμβιβάζεται μετ' αὐτοῦ. Πατέρες, μητέρες, τέκνα, ἀδελφοί, ἀδελφαί, ἄνδρες, γυναῖκες, κόραι, συμφύρονται, καθὼς συμβαίνει εἰς τὸν σχηματισμὸν τῶν μεταλλικῶν οὐσιῶν, συσσωματοῦνται σχεδὸν ἐντὸς τῆς ὀμιγλώδους ταύτης συμμιγίας γενῶν, συγγενειῶν, ἡλικιῶν, πάσης ἀτιμίας καὶ πάσης ἀθωότητος. Συναγελάζονται ὅλοι ἐμοῦ καὶ συγκάθηται χαμαὶ ὡς τὰ κτήνη, ὁ εἰς ἐπὶ τοῦ ἄλλου ἐντὸς τῆς κόγχης των, ὡς ἐντὸς ὠλεᾶς, βλέποντες ὁ εἰς τὸν ἄλλον οἰκτρῶς. "ὦ ! οἱ δύστηνοι ! πόσον ὠχροὶ εἶνε, καὶ πῶς ριγοῦν ! Νομίζεις ὅτι εὐρίσκονται εἰς πλανήτην πολὺ πλέον ἡμῶν ἀπέχοντα ἀπὸ τοῦ ἡλίου !

Ἡ κόρη ἦν εἶδεν ὁ Μάριος, ἀπεκάλυφεν εἰς αὐτὸν ἐν τῶν στυγερωτάτων τμημάτων τοῦ σκότους. Σχεδὸν τοῦ ἔτυψε τὸ συνειδὸς, ὅτι τόσον καιρὸν ἦτο γείτων τῶν ἀνθρωπίνων τούτων ὄντων, καὶ οἱ ρευθασμοὶ του, καὶ ὁ ἔρωσ του, τὸν ἠμπόδισαν τοῦ νὰ δῶσῃ εἰς αὐτὰ τὴν ἐλαχίστην προσοχὴν μέχρις ἐκεῖνης τῆς ἡμέρας. Ἐπλήρωσε τὸ ἐνοικίον των, ἀλλ' ἐκεῖνο ἦτον ἄρημα αὐτόματον, ὡς εἰπεῖν· ἕκαστος θὰ ἠσθάνετο αὐτὸ ἐκεῖνο τὸ ἄρημα· ὁ Μάριος ὁμοῦς ἐγχεῖσται καὶ

τι πλείοτερον νὰ πράξη ὑπὲρ αὐτῶν. Πῶς ἄλλως ἦτον δυνατόν ! εἰς τοῖχος τὸν ἐχώριζεν ἀπὸ τῶν ἐγκαταλειμμένων τούτων πλασμάτων, τὰ συναπῆγτα καθ' ἑκάστην εἰς τὸν διάδρομον ἦτον ὁ τελευταῖος τοῦ ἀνθρωπίνου γένους κρίκος, οὐτινος ταῦτα ἤπτοντο· τὰ ἤκουε ζῶντα, ἢ μᾶλλον κακοθανατοῦντα πλησίον του, καὶ νὰ μὴ προσέξῃ ποσῶς εἰς αὐτά !

Τὰ ἤκουεν εἰς πᾶσαν στιγμήν ὀπισθεν τοῦ τοίχου του βαδίζοντα, λαλοῦντα, ἐγειρόμενα, καθήμενα, καὶ νὰ μὴ στήσῃ ποτὲ τὸ οὖς του ν' ἀκροασθῇ ! Μεταξὺ τῶν λόγων των ὑπῆρχεν σπенаγμοί, καὶ οὐδὲ τοὺς ἤκουε !

Ἡ φαντασία του ἐπτερυγίζεν ἐντὸς χρυσῶν ὀνείρων ἔρωτος καὶ νεότητος, ὀνείρων μαπατότητος καὶ κουφότητος, ἐνῷ οἱ ἐν Χριστῷ ἀδελφοί του, τέκνα τοῦ λαοῦ καὶ οὗτοι καθὼς αὐτὸς, ἠγωνίων ὀλίγον παρέκει, καὶ ἠγωνίων ἀνωφελῶς ! Μάλιστα δ' ἐγένετο ἴσως αἰτία νὰ πάσχωσι· διότι, ἂν ἄλλος τις κατῶκει εἰς τὸν θάλαμόν του, ἴσως ἐκεῖνος θὰ ὑπῆρχεν ἐλεήμων, θὰ παρετήρει τὴν ἐνδειαν, καὶ πρὸ πολλοῦ θὰ ἔσπευδεν εἰς βοήθειάν των. Ἀναμφιβόλως τὰ πλάσματα ταῦτα ἐφαίνοντο διεφθαρμένα, ἐπονείδιστα, μυσσὰ μάλιστα, σπάνιοι ὅμως ἐκπίπτουν εἰς τὴν ἐνδειαν χωρὶς νὰ περιέλθωσι καὶ εἰς τὸ ὄνειδος· ἄλλως τε, ὑπάρχει καὶ τι σημεῖον, ἐνθα οἱ δυστυχεῖς καὶ οἱ ἄσπιροι συμμίγνυνται ἐν μιᾷ καὶ τῇ αὐτῇ λέξει, ὀλεθρία λέξει, λεγόμενοι ἄθλιοι. Τίς πταίει; Καὶ ἔπειτα ὅσα βαθυτέρα εἶνε ἡ πτώσις, δὲν ἔπρεπε νὰ εἶνε τόσῳ μείζων ἡ εὐσπλαγχνία ;

Ταῦτα σκεπτόμενος ὁ Μάριος, ἔβλεπε συγχρόνως τὸν τοῖχον, ὅστις τὸν διεχώριζεν ἀπὸ τῆς οικογενείας τοῦ Ἰονδρέτου, τοῖχον λεπτόν, ἐκ μόνων σανίδων καὶ κονιάματος, τοῦθ' ὅπερ νῦν μόλις ἐστοχάσθη ὁ μετέωρος του νοῦς.

Αἴφνης, ἀνίσταται εἰς τοὺς πόδας του. Πρὸς τὰ ἄνω τοῦ τοίχου πλησίον τῆς ὀροφῆς, παρετήρησε τριγωνικὴν τινα ὀπήν, σχηματιζομένην ἐκ τῆς κακῆς συναρμογῆς δύο σανίδων. Τὸ κονίαμα ὁ ἔφραττε ποτε τὴν ὀπήν ταύτην, εἶχε πέσει· ὥστε, ἐάν τις ἀνέβαινεν ἐπὶ τῆς ἱματιοθήκης, ἠδύνατο ἐκεῖθεν νὰ ἴδῃ τὰ ἐντὸς τοῦ κατοικητηρίου τοῦ Ἰονδρέτου καὶ τῆς οικογενείας του.

Ἐχει, καὶ εἶνε δίκαιον νὰ ἔχη καὶ ἡ φιλανθρωπία τὴν πολυπραγμοσύνην αὐτῆς. Συγχωρεῖται νὰ γινώμεθα κατάσκοποι καὶ ὠτακουσταὶ τῆς δυσφορίας, ὅταν προτιθέμεθα νὰ ἔλθωμεν εἰς βοήθειαν αὐτῆς. — Ἄς ἴδωμεν, εἶπεν ὁ Μάριος, τί εἶνε αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι, καὶ πῶς διάκεινται.

Καὶ ἀναβάς ἐπὶ τῆς ἱματιοθήκης ἐπλησίασε τὸν ὀφθαλμόν του εἰς τὴν ὀπήν, καὶ παρετήρησε.

Σ'.

Ὁ ἀγρίανθρωπος ἐν τῇ πρῶγλῃ αὐτοῦ

Καθὼς εἰς τὰ δάση, αὐτῶ καὶ εἰς τὰς πόλεις εὐρίσκονται ἄντρα, ὅπου κρύπτεται πᾶν ὅ,τι ὑπάρχει μοχθηρότατον καὶ κινδυνώδεστατον· διαφέρουν κατὰ τοῦτο, ὅτι εἰς μὲν τὰς πόλεις τὰ κρυπτόμενα τοιοῦτοτρόπως εἶνε ἀνήμερα, ἀκάθαρτα καὶ μισρὰ, δηλαδὴ εἰδεχθῆ· εἰς δὲ τὰ δάση, τὰ κρυπτόμενα εἶνε ἀνήμερα μὲν καὶ ἄγρια καὶ αὐτὰ, ἀλλὰ μεγάλα, δηλαδὴ ὠραία.

Φωλεὶ καὶ οὗτοι, φωλεὶ καὶ ἐκεῖνοι, ἀλλ' οἱ τῶν θηρίων εἶνε προτιμότερα αὐτῶν τῶν ἀνθρώπων.

Ὁ Μάριος ἦτο πτωχός, καὶ ὁ θάλαμος αὐτοῦ ἐνδεής· ἀλλὰ καθὼς ἦτον εὐγενὴς ἢ πτωχεῖα του, ἦτο καθάριον τὸ κατάλυμά του· ἐνῶ τὸ κατάλυμα ὃ εἶδε δι' ἐκεῖνης τῆς ὀπῆς, ὑπῆρχε ὄδελυρόν, ρυπαρόν, δυσῶδες, σκοτεινόν, γλίσχρον.

Ὅλα τὰ ἐπιπλα ἦσαν μία καθέδρα ἐκ ψάθης ἀχύρων, ἐν τραπέζιον χωλόν, ὀλίγα τινὰ ἄγγεῖα ἐκ κεράμου, καὶ εἰς δύο τῶν γωνιῶν δύο κλῖναι ἀπεριγραπτῶ ἀθλιότητος καὶ ρυπαρότητος.

Τὸ φῶς κατέβαινεν ἀφ' ἐνὸς ὑψηλοῦ παραθύρου τέσσαρας ἔχοντος ὑάλους πλήρεις ἀραχνῶν. Οἱ τοῖχοι εἶχον λεπρῶδη τινὰ ὕψιν, γέμουσαν ἐπιδορθώσεων καὶ οὐλῶν, ὡς πρόσωπον ἀνθρώπου κατηφαισμένου καὶ οὐλῶν, ὡς πρόσωπον ἀνθρώπου ἀπέσταζον δὲ ὑγρασίας, καὶ

διεκρίνοντο ἐπ' αὐτῶν δι' ἄνθρακος σχεδιασμένα ἀσελγῆ σχήματα.

Αἱ πλῖνθοι τοῦ ἐδάφους ἦσαν ἐξηγμέναι, καὶ ἐκ τούτου τὸ ἔδαφος ὑπῆρχεν ἀνώμαλον, ἀμαυρόν, ἀσάρωτον τῆδε κάκεισε ἐφαίνοντο ἐπ' αὐτοῦ παλαιὰ πέδιλα, καὶ ράκη ἀηδῆ ἐρριμμένα. Εἶχεν ὁμοῦς μίαν ἐστίαν ὁ θάλαμος οὗτος, καὶ διὰ τοῦτο ἀπῆται τεσσαράκοντα φράγκων ἐτήσιον ἐνοίκιον. Ἐντὸς τῆς ἐστίας ταύτης ἐφαίνετο ἐν πύραυλον, μία χύτρα πηλίνη, σανίδες τινὲς τεθραυσμέναι, ράκη τινὰ κρεμάμενα ἀπὸ καρφίων, ἐν κλωβίον, τέφρα, καὶ ὀλίγον πῦρ. Δύο δαυλοὶ ἐκάπνιζον πενθίμως ἐντὸς αὐτῆς.

Ὁ θάλαμος οὗτος ἦτον ὅμως εὐρύχωρος· ἀλλὰ τοῦτο τὸν καθίστα ἀπαισιώτερον, διότι εἶχε παντοίας γωνίας προεχούσας ἢ εἰσεχούσας, τρύπας σκοτεινάς, ἀγούσας ὑπὸ τὰ κεραμίδια τῆς οἰκίας, κόλπους καὶ ἀκρωτήρια. Ἄδυστα μέρη, ὅπου τίς οἶδε πόσαι ἀράχλαι εἶχον ἀπλωμένους τοὺς ἰστούς των καὶ πόσα ἔβοσκον ἔντομα.

Ἡ μία τῶν κλινῶν ἔκειτο πλησίον τῆς θύρας, ἢ ἄλλη πλησίον τοῦ παραθύρου. Ἀμφοτέρων ἢ μία τῶν ἄκρων ἤγγιζεν εἰς τὴν ἐστίαν καὶ ἦσαν ἀπέναντι τοῦ Μαρίου.

Ἐν τινι γωνίᾳ πλησίον τῆς ὀπῆς, ἀπὸ τῆς ὁποίας ὁ Μάριος ἔβλεπεν, ἐκρέματο ἀπὸ τοῦ τοίχου, ἐντὸς πλαισίου ἐκ μαύρου ξύλου, εἰκὼν χρωματιστῆ, κάτωθεν τῆς ὁποίας ἦσαν γεγραμμένα· μεγαλοσχήμως αἱ λέξεις· Τ ὁ ὄ ν ε ι ρ ο ν.

Ἐν τῇ εἰκόνι ταύτῃ παριστάνετο γυνὴ κοιμωμένη καὶ παιδίον ἀποκοιμισμένον ἐπὶ τῶν γονάτων τῆς γυναικὸς, εἰς δὲ ἀετὸς ἐντὸς νέφους φέρων εἰς τὸ ράμφος τοῦ στέφανον καὶ ἡ κοιμωμένη γυνὴ ἀπωθοῦσα τὸν στέφανον ἀπὸ τῆς κεφαλῆς τοῦ παιδίου χωρὶς νὰ ἀφυπνισθῇ.

Εἰς τὸ βάθος ὁ Ναπολέων ἐν Νεφέλαις δόξης στηριζόμενος ἐπὶ κυανῆς στήλης παχείας μετὰ κιονοκράνου κρανίου κοσμουμένου διὰ τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης· Μαρέγγον, Δούστερλιτς, Τέννα, Βάγραμ, Ἐυλώ.

ὑπὲρ τὴν εἰκόνα ταύτην μία ἐλαιογραφία ἐπὶ ξύλου, πλειότερον ἐπιμήκης παρά πλατεία, ἔκειτο κατὰ γῆς ἀκουμβισμένη εἰς τὸν τοίχον. Ἦτο καὶ αὕτη εἰκὼν τις ἀνεστροαμμένη μετὰ πλαισίου, ἀσπασθέντος ἀπὸ καθρέπτου τινὸς, κατακειμένη ἐκεῖ, περιμένουσα νὰ τὴν κρεμάσωσι.

Πλησίον τοῦ τραπέζιου, ἐφ' οὗ ἔβλεπον ὁ Μάριος μελανοδοχεῖον, κάλαμον καὶ χάρτην, ἐκάθητο ἀνὴρ τις ἕως ἐξήκοντούτης, μικρόσωμος, ἰσχνὸς, πελιδὸς τὴν ὄψιν, βλοσυρὸς τὸ ἔμμα, πονηρότατος τὸ ἦθος, ὠμὸς καὶ ἀνήσυχος· μυσαρὸς τις καὶ μοχθηρὸς ἀνὴρ, οὔτινος ἡ φύσιγνωμία ἀνεμίμησκε τὴν τοῦ γυπὸς καὶ ἐμοῦ τὴν τοῦ στρεψοδίκου εἰσαγγελέως. Εἶχε δ' οὗτος γενειάδα μακρὰν καὶ φαιάν· ἐφόρει χιτῶνα γυναικεῖον, ἐξ οὗ ἔμεινεν ἀσκεπὲς τὸ δατύμαλλον στήθος του καὶ οἱ βραχιόνες· περισκελίδα κατεσπιδωμένην· ὑποδήματα ἀφ' ὧν ἐξήρχοντο οἱ δάκτυλοι τῶν ποδῶν.

Εἶχεν εἰς τὸ στόμα μικρὰν τινα πίπαν καὶ ἐκάπνι-

ζεν. Ἄρτος πλέον δὲν εὐρίσκετο ἐν τῷ ἄδῃ τούτῳ, καπνὸς ὅμως εὐρίσκετο διὰ τὴν πίπαν τοῦ οἰκοδεσπότου. Ἐγραφε δὲ, τίς οἶδε τί ! Ἵσως ἐπιστολὴν τινα πάλιν, ὡς ἐκεῖναι τὰς ὁποίας εἶχεν ἀναγνώσει ὁ Μάριος.

Εἰς μίαν ἄκραν τοῦ τραπέζιου ἔκειτο παλαιὸν τι βιβλίον, οὔτινος ὁ τίτλος, ὡς τετυπωμένος διὰ μεγάλων στοιχείων, διεκρίνετο· ὁ Θεὸς, ἡ Βασιλεὺς, ἡ τιμὴ καὶ αἱ κυραὶ. Ἐν μυθιστόρημα τοῦ 1814.

Γράφων ὁ ἄνθρωπος οὗτος, ἔλεγεν ἐν ταύτῳ γεγωνία τῇ φωνῇ·— Ἀκοῦς ἐκεῖ, οὔτε μετὰ θάνατον ἐνὸς ἀνθρώπου νὰ μὴν ὑπάρχη ἰσότης ! Πῆγαινε εἰς τὸ νεκροτάφειον νὰ τὸ ἰδῆς ! Οἱ μεγάλοι, οἱ πλούσιοι, θάπτονται πρὸς τὸ ἐπάνω μέρος, ὑπὲρ τὴν δεινδροστοιχίαν, τοὺς κουβαλοῦν ἕως ἐκεῖ μετ' τὸ ὄχημα. Οἱ μικροί, οἱ πτωχοί, οἱ δυστυχεῖς, παραχῶνονται πρὸς τὰ κάτω, ἐκεῖ ὅπου ἡ λάσπη ἔρχεται ἕως εἰς τὸ γόνυ, μέσα εἰς κάποιους λάκκους ὄλους ὑγρούς. Ἐπίτηδες τοὺς βάλλουν ἐκεῖ διὰ νὰ σαπίσουν γρηγορώτερα.

Καὶ σιωπήσας, κατέφερον ἐπὶ τῆς τραπέζης ἕνα γρόνθον, ἔτριξε τοὺς δόντας καὶ ἀνέκραξεν·

— ὦ ! αὐτὸν τὸν κόσμον, νὰ τὸν φάγω θέλω, νὰ τὸν φάγω.

Πολύσαρκος δὲ τις γυνὴ, τεσσαρακοντεῦτις ἢ ἰσως καὶ ἑκατοντούτις, ἐκάθητο πλησίον τῆς ἐστίας ἐπὶ τῶν γυμνῶν τῆς πτερονῶν, μόνα φορέματα ἔχουσα καὶ αὕτῃ ἕνα χιτῶνα, ἐν μεσοφόριον γέμον ἐμβαλλωμάτων ἐκ παλαιᾶς ἐρέας, καὶ μίαν ποδιάν ἐκ χονδροπάνου, καλύπτουσαν τὸ ἦμισυ τοῦ μεσοφορίου τῆς.

Καίτοι ἐκάθητο ἐπὶ τῶν ποδῶν τῆς, ἡ γυνὴ αὕτη ἐφαίνετο ὑψηλοῦ ἀναστήματος· εἶδος γίγαντος πλησίον τοῦ ἀνδρός τῆς.

Ἔιχε τὴν κόμην δυσειδεστάτην, πυρρόξανθον, ἤδη λευκαιομένην, ἣν καὶ ἀνέβη ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν. Πλησίον τῆς ἔκειτο ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἕτερον βιβλίον, τοῦ αὐτοῦ μεγέθους τοῦ πρώτου, καὶ, πιθανόν, ἕτερος τόμος τοῦ αὐτοῦ ἐκείνου μυθιστορήματος.

Εἰς μίαν τῶν δύο κλινῶν ἐκάθητο κόρη τις μικρῶσμος καὶ ὠγρὰ, σχεδὸν γυμνή, καὶ ἦς οἱ πόδες ἐκρέμαντο. Ἐφαίνετο δὲ αὕτη ὡς οὐδ' ἀκούουσα, οὐδὲ βλέπουσα, οὐδὲ ζῶσα. Θὰ ἦτο βεβαίως ἡ νεωτέρα ἀδελφὴ τῆς ἄλλης, ἣτις ἐπεσκέφθη τὸν Μάριον· καὶ αὕτη ἐφαίνετο μὲν ἑνδεκαετίας ἢ δωδεκαετίας, ἀλλὰ καλῶς ἐξεταζομένη ἀνεγνωρίζετο ὡς δεκατριετίας. Ἦτον αὐτῇ, ἣτις τὴν νύκτα τῆς προτεραίας ἔλεγε καθ' ὁδόν· Πηλάλα ! πηλάλα ! πηλάλα !

Οὐδὲν ἦχος ἐργασίας διεκρίνετο εἰς τὸ κατοικητήριον τοῦτο· οὐδὲν ἐργόχειρον, οὐδεμία ἀνέμη ἢ ἄλλο ἐργαλεῖον. Εἰς μίαν τῶν γωνιῶν κατέκειντο παλαιὰ τινα σίδηρα ἀμφιβόλου ὄψεως. Ἐπεκράτει δὲ πανταχόσε ἡ σκυθρωπὴ ἐκείνη ἀκηρδία, ἣτις ἔπεται τῆς ἀπογνώσεως καὶ προηγείται τῆς ἀγωνίας τοῦ θανάτου· διότι τοιοῦτος τφόντι εἶνε τοῦ θανάτου ὁ πρόδρομος.

Ὁ ἀνὴρ εἶχε σιωπήσει, ἡ γυνὴ οὐδὲν ἔλεγεν, ἡ κόρη ἐφαίνετο ὡς οὔτε ἀναπνεύουσα. Ἦκούετο μόνον ὁ τριγμὸς τοῦ καλάμου ἐπὶ τοῦ χάρτου.

Ἐκεῖ ὁ γράφων, ἐνῶ ἐξηκολούθει κινῶν τὸν καλάμον, ὑπεγόγγυσεν ἐπαναλαβὼν τρεῖς τὴν λέξιν—Καθάρματα ! καθάρματα ! καθάρματα !

Τὸ ἐπιφώνημα τοῦτο ἀπέσπασεν ἀπὸ τῆς γυναικὸς τοῦ ἑνα στεναγμὸν—Κάθησαι, τώρα καὶ σὺ, καλότυχε, καὶ χολοσχᾶς. Τοῦ κάκου σπάνεις τὸ κεφάλι σου νὰ γράφῃς εἰς ὅλους αὐτούς.

Ἐκεῖνος ἐξηκολούθει γράφων.

Σ'

Στρατηγία καὶ τακτικὴ

Ὁ Μάριος ἠτοιμάζετο νὰ καταβῇ, ὅλος περίλυπος ἀπὸ τοῦ θεωρείου ἐκείνου, ὅτε ἀνοιχθείσης βιαίως τῆς θύρας τοῦ θαλάμου τῶν γειτόνων παρουσιάσθη εἰς τὸ κατώφλιον ἡ πρεσβυτέρα θυγάτηρ· εἰσῆλθεν, ὤθησε πάλιν τὴν θύραν ὀπίσθιν τῆς, ἐστάθη ὀλίγον, ἵνα ἀναπνεύσῃ, ἐπειδὴ ἦτον ἀσθμαίνουσα καὶ τέλος ἀνέκραξε μετὰ χαρᾶς καὶ ὡς ἐν θριάμβῳ—Ἐρχεται !

Ὁ πατὴρ ἔστρεψε τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ ἡ μήτηρ τὴν κεφαλὴν τῆς πρὸς αὐτήν· ἡ μικροτέρα ἀδελφὴ δὲν ἐσάλευσε.

— Ποιὸς, μωρὴ ; ἠρώτησεν ὁ πατὴρ.

— Ἐκεῖνος ὁ κύριος !

— Ὁ φιλόανθρωπος ;

— **Ναί.**

— Ἐκεῖνος τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου ;
 — Ναί.
 — Ἔρχεται ;
 — Ἐρχονταν ἐξοπίσω μου.
 — Εἶσαι βέβαιη ;
 — Βέβαιη. Ἔρχεται μὲ ὄχημα.
 — Μὲ ὄχημα ; ὦ ! εἶνε ὁ Ροσχίλδ !
 Ὁ πατὴρ ἠγέρθη ὄρθιος.
 — Πῶς λὲς πῶς εἶσαι βέβαιη ; Ἀφοῦ ἔρχεται μὲ ὄχημα, πῶς ἠμπόρεσες καὶ ἤλθες προτιήτερα ; Τοῦλάχιστον τοῦ ἔδωκες καλὰ νὰ καταλάβῃ ποῦ κατοικοῦμεν ; Τοῦ εἶπες εἰς τὸ βάθος τοῦ διαδρόμου δεξιά ; Εἰς τὴν ἐκκλησίαν τὸν ἡῦρες ; Ἐδιάβασε τὸ γράμμα μου ; Τί σοῦ εἶπε ;
 — Ἐμβῆκα μέσα εἰς τὴν ἐκκλησίαν καὶ τὸν ἡῦρα νὰ κάθεται εἰς τὴν συνηθισμένη θέσι του τὸν ἐχαιρέτησα ταπεινὰ καὶ τοῦ ἔδωκα τὸ γράμμα. Αὐτὸς εὐθὺς τὸ ἀνέγνωσε καὶ μοῦ εἶπε—Ποῦ κατοικεῖτε, παιδί μου ; Τοῦ ἀπεκρίθηκα—Ἄν ἀγαπάτε, ἐγὼ σᾶς ὀδηγῶ.—Ὅχι, μοῦ εἶπε, δὲν εἶνε χρεῖα· εἶπέ μου μόνον ποῦ κατοικεῖτε· ἡ κόρη μου ἔχει κάτι ν' ἀγοράσῃ πιάνω ἓνα ὄχημα καὶ ὅσο νὰ φθάσῃς σὺ ἐκεῖ, θὰ εἶμαι κ' ἐγὼ. Ὅταν τοῦ εἶπα ποῦ κατοικοῦμεν, ἐφάνη ὡς νὰ τοῦ ἤλθε κάποια ἀπορία, ὡς νὰ ἐδίστασε μῖα στιγμή· ἔπειτα ὁμῶς εἶπεν—Ἄς εἶνε, ἔρχομαι. Ἀφοῦ ἐτελείωσεν ἡ λειτουργία, ἐβγήκεν ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν μὲ τὴν κόρην του, καὶ τοὺς εἶδα ὁποῦ ἀνέβηκαν εἰς ἓνα ὄχημα.

— Τοῦ εἶπες, ἡ ὑστερινὴ θύρα εἰς τὸ βάθος τοῦ διαδρόμου ;

— Τοῦ εἶπα, τοῦ εἶπα ! Εἶπε πῶς θὰ ἔλθῃ. Ἡἔξυρα πῶς ἦταν εἰς τὸν δρόμο δι' ἐδῶ καὶ δι' αὐτὸ ἔτρεξα.

— Καὶ παρετήρησες τί ἀριθμὸν εἶχε τὸ ὄχημά του ; Ἦτον ἀγοραῖον ;

— Ἀγοραῖον· εἶχεν ἀριθμὸν 440.

— Καλὰ εἶσαι κόρη ἔξυπνη.

— Ἐξυπνη, ὁμῶς κύτταξε τὰ ὑποδήματά μου εἰς τί κατάστασιν εἶνε ! Ἄλλοτε δὲν τὰ φορῶ πρότον διὰ τὴν υγεία μου, καὶ δεύτερον διὰ καθαριότητα. Κάλλιον ἔχω νὰ περιπατῶ ζυπόλυτη, παρὰ νὰ τὰ ἀκούω αὐτὰ τὰ παληροπάπουτσα νὰ κάμνουν κζι, κζι, κζι, ἀπὸ ταῖς τρύπαις των, μέσα εἰς τὰ νερά καὶ εἰς ταῖς λάσπαις.

— Ἔχεις δίκαιον, ἀπεκρίθη ὁ πατὴρ ἠπίως, καίτοι τῆς θυγατρὸς λαλούσης πρὸς αὐτὸν ἐπιπληκτικῶς. Ἔχεις πολὺ δίκαιον, ἀλλὰ ζυπόλυτη δὲν σὲ ἀφίνουν νὰ ἐμβῆς μέσα εἰς τὴν ἐκκλησίαν. Εἶνε ἀπηγορευμένον, βλέπεις, εἰς τοὺς πτωχοὺς νὰ πηγαίνουν νὰ προσκυνῶν τὸν Θεὸν ἀνυπόδητοι ! προσέθεσε πικρῶς ὁ πατὴρ. Καὶ εἶσαι βέβαιη, βέβαιη πῶς ἔρχεται ;

— Σοῦ λέγω, ἔρχετ' ἐξοπίσω μου.

Ὁ ἀνὴρ ἀνηγέρθη. Φῶς τι διεχύθη ἐπὶ τοῦ προσώπου του.

— Γυναίκα ! ἔκραζε πρὸς τὴν σύζυγόν του, ἤκουσες ; ὁ φιλόανθρωπος ἔρχεται. Σβύσε τὴ φωτιά.

Ἡ γυνὴ δὲν ἐσάλειυσεν, ὡς ἀποβλακωθείσα ὑπὸ τοῦ ἀκουσματος. Χωρὶς νὰ χάσῃ καιρὸν ὁ ἀνὴρ, ἀρπάζει ἐν τῶν πλησίον ἐκείνων τῆς ἐστίας δοχείων, τετρασμένα ἔχον τὰ χεῖλη, καὶ χύνει ἐπὶ τῶν δαυλῶν τὸ ἐντὸς αὐτοῦ ὕδωρ. Ἀποταθεὶς δ' ἔπειτα πρὸς τὴν θυγατέρα του τὴν πρεσβυτέραν·

— Σὺ, τῆς λέγει, πιάσε γρήγορα καὶ χάλασε τὴν ψάθα τῆς καθέδρας !

Ἡ κόρη δὲν ἐνόησε τί τῆς εἶπεν ὁ πατήρ. Ἀρπάζει τότε αὐτὸς τὴν καθέδρα καὶ κρούσας σφοδρῶς ἐπὶ τῆς ψάθης τὴν πτέρναν τοῦ ποδός, τὴν καταβυθίζει. Ὁ πῶς του ἐπέρασε δι' αὐτῆς.

Ἀποτύρας τὸν πόδα ἐρωτᾷ τὴν θυγατέρα του·

— Κάνει ἔξω κρύο ;

— Πολὺ κρύο. Χιονίζει.

Στρέφεται ὁ πατήρ πρὸς τὴν νεωτέραν θυγατέρα του, καθήμενην ἐπὶ τῆς κλίνης, πλησίον τοῦ παραθύρου, καὶ διὰ βροντιῶδους φωνῆς·

— Μωρὴ ! τῆς λέγει· κατέβα ἀπὸ τὸ κρεβάτι γρήγορα, ὅπου μόνον διὰ νὰ κάθῃσαι νὰ χάσῃς μὴγαιεῖσαι εἰσαι καλὴ ! Σπάσε ἓνα ὕαλι τοῦ παραθύρου !

Ἡ κόρη κατέβη ἀπὸ τῆς κλίνης ὅλη ριγούσα.

— Σπάσε ἓνα ὕαλι, σοῦ λέγω ! δὲν ἤκουσες ;

Ἡ μικρὰ ἴστατο ὡς ἐν ἀμηχανίᾳ.

— Μωρὴ, δὲν ἀκοῦς τί σοῦ λέγω ; σπάσε ἓνα ὕαλι.

Ἡ κόρη ἀνυψώθη μετ' ἐντρόμου ὑπακοῆς εἰς τὴν ἀκμὴν τοῦ ἑνὸς τῶν ποδῶν της, καὶ ἔκρουσε διὰ γρόνθου μίαν τῶν ὕαλων τοῦ παραθύρου, ἥτις συντριβείσα ἔπεσε μετὰ πατάγου πολλοῦ.

— Ἐχει καλῶς, εἶπεν ὁ πατήρ.

Ἦτο δὲ σκυθρωπὸς καὶ βίαιος. Παρατήρει τῆδε κάκεισε τὰς γωνίας ὅλας τοῦ θαλάμου, ὡς στρατηγὸς ὅστις, προσεγγιζούσης τῆς στιγμῆς τοῦ πολέμου, λαμβάνει πᾶν μέτρον προπαρασκευαστικόν. Ἡ μήτηρ δὲ, ἥτις δὲν εἶχε προσφέρει μέχρι τοῦδε λέξιν, ἠγέρθη ὀλίγον καὶ ἠρώτησε θραδείᾳ φωνῇ, ὡς νοσοῦσα.

— Τί θέλεις νὰ κάμῃς, εὐλογημένε χριστιανέ !

— Πέσε εἰς τὸ κρεβάτι, ἀπεκρίθη ὁ ἀνὴρ.

Ὁ τόνος τῆς φωνῆς του δὲν ἐπεδέχετο ἀντιλογίαν. Ἡ μήτηρ ὑπήκουσε καὶ ἐκοιτάσθη, πεσοῦσα βαρέως ἐπὶ τῆς μιᾶς τῶν κλινῶν.

Ἐν τούτοις ἠκούοντο εἰς μίαν γωνίαν λυγμὴ ψυχῆς κλαιούσης·

— Τί τρέχει ; ἀνέκραζεν ὁ πατήρ.

Ἡ νεωτέρα τῶν θυγατέρων του ἀπὸ τῆς σκιᾶς ὅπου εἶχε καταφύγει, ἔδειξε τὴν χειρὰ της ὅτι ἦτο καθημαγμένη. Θραύουσα τὴν ὕαλον εἶχε πληγῶθῃ· ἔπειτα δὲ πορευθεῖσα παρὰ τὴν κλίνην τῆς μητρὸς της, ἴστατο κλαυθυμρίζουσα,

Ἦλθε καὶ τῆς μητρὸς ἡ σειρὰ νὰ σηκωθῇ ἡγανακτημένη.

— Νὰ, τὰ προκομμένα σου καμῶματα ! Ἐκόπηκε τὸ παιδί μὲ τὰ ὑάλια ὅπου τῆς εἶπες νὰ σπάσῃ.

— Τόσο τὸ καλλίτερο ! εἶπεν ὁ ἀνὴρ· καὶ αὐτὸ τὸ ἐπρόβλεψα.

— Πῶς ; τόσο τὸ καλλίτερον... ! ἤρώτησεν ἡ γυνή.

— Σαςσας ! τσιμουδιά· υπέλαβέν ὁ ἀνὴρ, καταργῶ τὴν ἐλευθεροτυπίαν.

Σχίσας δὲ τότε ἐκ τοῦ γυναικείου χιτῶνος ὃν ἐφέρει, ἀπέσπασεν ἐν ράκος καὶ ἐτύλιξε τὴν αἱματόρροτον χεῖρα τῆς μικρᾶς.

Τούτου γενομένου, ἐταπείνωσε τὸν ὀφθαλμὸν ἐπὶ τοῦ ἐσχισμένου χιτῶνος του, καὶ εἶδεν αὐτὸν μετὰ χαρᾶς.— Ἐγινε καὶ αὐτὸ καθὼς ἔπρεπεν, εἶπε. Ὅλα τῶρα αὐτὰ ἔχουν μίαν καλὴν πρόσοψιν.

Παγερὸν δὲ ἐν τούτοις πνεῦμα ἀνέμου ἐσύριζεν εἰς τὸ παράθυρον διὰ τῶν θραυσμάτων τῆς ὑάλου καὶ εἰσήρχετο εἰς τὸν θάλαμον ἠμοῦ δὲ καὶ ἡ καταπίπτουσα χιών.

Ὁ πατὴρ περιέφερε τὰ βλέμμα γύρω, ὡς ἵνα βεβαιωθῇ ὅτι δὲν ἐλησμονήσῃ τίποτε. Ἐλαβε παλαιὸν τι πτυάριον σιδηροῦν καὶ ἐπέχυσε τέφραν ἐπὶ τῶν βρεγμένων δαυλῶν, ἵνα σκεπᾶσθ αὐτοὺς ἐντελῶς. Ἐπειτα δὲ ἀνεγερθεὶς καὶ στηριξάς τὰ νῶτα ἐπὶ τῆς ἐστίας.

— Τῶρα, εἶπεν, εἰμποροῦμεν νὰ ὑποδεχθῶμεν τὸν φιλόανθρωπον.

Η'.

Ἄκτις ἐν τῇ τρώγλῃ

Ἡ πρεσβυτέρα θυγάτηρ ἐπλησίασε καὶ ἐπέθεσε τὴν χεῖρά της ἐπὶ τοῦ πατρός·

— Πιάσε νὰ ἰδῆς τί κρῦο ! εἶπε πρὸς αὐτόν.

— Μπᾶ ! ἀπεκρίθη ὁ πατὴρ, ἐγὼ ἔχω περισσότερο ἀπὸ σένα.

Ἡ μήτηρ ἔδωκεν ἔξοδον εἰς τὴν ἀγανάκτησίν της·

— Ναι, εἶπε, πάντοτε σὺ ἔχεις περισσότερο ἀπὸ τοὺς ἄλλους ! ἀκόμη καὶ ὅταν κανένας πονῇ.

— Κάτω ἡ φωνή ! ἀνέκραζεν ὁ σύζυγος.

Ἡ μήτηρ ἠτένισε πρὸς αὐτὸν μετ' ἀποστροφῆς, καὶ ἐσιώπησε.

Ἐπεκράτησε δ' ἐπὶ τινὰς στιγμὰς ἐντὸς τοῦ θαλάμου τελεία σιγή.

Ἡ πρεσβυτέρα θυγάτηρ ἔτριβε τὸν πηλὸν, ὅστις ἦτον ἐπιστρωρευμένος εἰς τὰ κράσπεδα τοῦ φορέματός της, ἡ δὲ νεωτέρα ἐξηκολούθει κλαίουσα· ἡ μήτηρ εἶχε λάβει μετὰξὺ τῶν χειρῶν τὴν κεφαλὴν της καὶ καταφιλοῦσα αὐτὴν τῇ ἔλεγε χαμηλῇ τῇ-φωνῇ·

— Δὲν εἶνε τίποτε, ἀγάπη μου, δὲν εἶνε τίποτε.

Μὴν κλαῖς καὶ κάμνεις τὸν πατέρα σου νὰ θυμῶνῃ.

— Ὅχι ! ἀνέκραζεν ὁ πατὴρ· τὸ ἐναντίον μάλιστα ! κλαῖε ! μουρμούρα, μωρὴ, καθὼς μουρμουράς· αὐτὸ συντείνει.

Ἐπανελθὼν δὲ πρὸς τὴν πρεσβυτέραν του θυγατέρα.

— Ἀλλὰ κάπως ἄργεῖ, εἶπε· ποῦ εἶνέ τος ; Μὴν τύχη καὶ δὲν ἔλθῃ ; Ἢ ἔχω σβύσει τὴ φωτιά μου, ἢ ἔχω χαλάσει τὴν καθέδρα μου, ἢ ἔχω σχίσει τὸ ὑποκάμισόν μου καὶ ἢ ἔχω σπάσει τὸ ὑαλί μου ἀνωφελῶς.

— Καὶ ἢ ἔχῃς πληγῶσει καὶ τὴ μικρὴ ! προσέθεσεν ἡ μήτηρ.

— Εὐεῦρεῖς, εἶπεν ὁ πατήρ, πῶς κάμνει ἓνα κρῦο τῆς ὀργῆς μέσα εἰς αὐτὸν τὸν διαβολοαχυρῶνα ; Ἄν τύχη καὶ νὰ μὴν ἔλθῃ ὁ ἀνθρωπος αὐτός ! Ἐκείνον τί τὸν κόστει ; Ἄς μὲ περιμένουν, λέγει ἐκεῖνος· ἄς μὲ περιμένουν ! αὐτοὶ διὰ τί ἄλλα εἶνε παρὰ διὰ τοῦτο ; ὦ ! πῶς τοὺς μισῶ, πῶς τοὺς ἐχθρεύομαι, αὐτοὺς τοὺς πλουσίους ! πῶς ἢ τοὺς ἔπνιγα ὅλους μὲ χάραν, μὲ ἐνθουσιασμόν, μὲ ἀγαλλίασιν ! αὐτοὺς τοὺς ἐλεήμονας τάχα, ὅπου σοῦ κάμνουν τοὺς καλομαθημένους, ὅπου πάνε εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ὅπου κρατοῦν τὸν Θεὸν ἀπὸ τὰ γένεια, καὶ θαρροῦν πῶς εἶνε ὑπεράνω μας, καὶ ἔρχονται ἐδῶ νὰ μᾶς ταπεινώσουν, νὰ μᾶς ἐνδύσουν, καθὼς αὐτοὶ λέγουν ! νὰ μᾶς ἐνδύσουν, ἀκούς ! νὰ μᾶς δώσουν τὰ ἀποφορία των, ὅπου δὲν ἀξίζουν πλέον δι' αὐτοὺς πέντε λεπτά, καὶ φωνί ! Κτυπάτε τα εἰς τὴν κεφαλὴν σας, καθάρματα ! Δὲν θέλω ἐγὼ ἀπ' αὐτά ! Ἐγὼ θέλω χρήματα ! Ἄ ! χρήματα ; ποτέ ! ὄχι χρήματα, λέγουν, ἐπειδὴ πᾶμε καὶ τὰ πίν-

νομεν καὶ γινόμεθα μέθυσοι καὶ ὀκητροί ! Αὐτοὶ δέ ; αὐτοὶ τί εἶνε ; καὶ τί ἦσαν εἰς τὸν καιρὸν τους καὶ αὐτοὶ ; Κλέφταις, ἀγιογδύταις ! Χωρὶς αὐτό, δὲν θὰ ἐπλουτούσαν βέβαια. ὦ ! αὐτὴν τὴν κοινωνίαν ἔπρεπε νὰ τὴν πρῶσθῃ κανεὶς ἀπὸ ταις τέσσαρες γωνίαις τοῦ σινάου καὶ ὅλην νὰ τὴν πετάξῃ εἰς τὸν ἀέρα ! Μὲ αὐτὸν τὸν τροπὸν ὅλα θὰ ἔσπαναν, πιθανόν· ἀλλὰ τοῦλάχιστον κανεὶς δὲν θὰ εἶχε πλέον τίποτε καὶ τοῦτο θὰ ἦτο κέρδος ! Ἀλλὰ τί γίνεται, μωρὲ παιδί, αὐτὸ τὸ φιλόθυμα τὸ ἀρεντικό σου καὶ ἄργεῖ τόσον ; ἢ ἔλθῃ τὸ ὕψος τὸ τετράποδον, ἢ μὴν τύχη καὶ μετενόησεν, ἢ μὴν τύχη κ' ἐλησμώνησεν τὸν ἀριθμὸν τοῦ σπιτιοῦ ! Στοιχηματίζω πῶς ὁ παληόγερος αὐτός. . .

Κατ' αὐτὴν ἐπειρήν τὴν στιγμὴν ἠκούσθη ἡ θύρα ἐλαφρῶς κρουομένη ἐξωθεν. Ἐτρεξεν ἀμέσως ὁ ἀνὴρ, καὶ ἀνοίξας αὐτήν.

— ὦ ! ἀνέκραξε προσκυνοῦν ὑποκλινοῦς καὶ ἐπαινετημένως προσμειδῶν ὡς ἐν λατρείᾳ, ὀρίστε μέσα, κύριέ μου ! καταδεχθῆτε νὰ ὀρίσετε μέσα, καθὼς καὶ ἡ χαρισιστάτη ἀρχοντοπούλα. Βίστε ὁ εὐεργέτης μου, εἴθε ὁ σωτὴρ μου !

Παρουσιάσθησαν δὲ εἰς τὸ κατώφλιον τῆς θύρας ἀνὴρ προσβεβηκὼς τὴν ἡλικίαν καὶ μία νεάνις.

Ὁ Μάρτιος ἴστατο πάντοτε εἰς τὴν θέσιν του, κατασκοπῶν. Ὅ,τι ἤσθάνθη κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην, γλῶσσα ἀνθρώπου ἀδυνατεῖ νὰ παραστήσῃ.

Ἦτον Ἐ κ ε ἰ ν η Ὅσοι ἠράσθησαν ἐπὶ ζωῆς των,

οὔτοι καὶ μόνοι κατανοοῦν ὅλας τὰς ἀκτινοβόλους ἐννοίας, αἵτινες περιέχονται ἐντὸς τῶν ἐξ ἑσσοειδῶν ταύτης τῆς λέξεως. Ἐ κ ε ἰ ν η.

Ἦτον ἐκείνη τῶντι. Ὁ Μάριος μόλις τὴν διέκρινε διὰ τοῦ φωτεινοῦ ἀτμοῦ, ὅστις ἐν ἀκαρεῖ διεχύθη ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν του. Ἦτο τὸ γλυκὺ ἐκεῖνο ὄν, τὸ ἀπὸν, τὸ ἄστρον ὃ ἐσελάγισεν ἐπ' αὐτοῦ ἐξ ὄλου μῆνας· τὸ ὄμμα ἐκεῖνο, τὸ μέτωπον ἐκεῖνο, τὸ στόμα ἐκεῖνο, τὸ ὄραϊον ἐκεῖνο πρόσωπον τὸ ἐκλείψαν, καὶ νύκτα παρουσιασθῆν μετὰ τὴν δύσιν του. Ναί, εἶχε δύσει καὶ τώρα ἀνέτελλεν.

Ἀνέτελλεν ἐντὸς ἐκείνης τῆς σκιάς, ἐντὸς ἐκείνου τοῦ ἐλαεινοῦ ἀντροῦ, τοῦ εἰδεχθοῦς ἐκείνου σπηλαίου, ἐντὸς ἐκείνης τῆς φρίκης!

Οἱ παλμοὶ τῆς καρδίας τοῦ Μαρίου διετάραττον τὴν ἔρασίν του. Τῶ ἤρχετο ν' ἀναλυθῆ εἰς δάκρυα. Τῶντι ἐπανέβλεπεν ἐκείνην, ἀφοῦ ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον τὴν ἀνεζήτησε! Τῶ ἐφαίνετο ὅτι εἶχε χάσει τὴν ψυχὴν του καὶ ὅτι τώρα τὴν ἐπανεῦρεν.

Ἡ «Οὐρανία» ἦτο πάντοτε ἡ αὐτὴ· μόνον ὀλίγον τι ὠχρὰν ἢ ἀθρὰ μορφή της περιεκυκλούτο ὑπὸ καπελλίνου ἐκ θελοῦδου ἰώδους χρώματος, πὸ δὲ λοιπὸν χρωμά της ἐκαλύπτετο ὑπὸ σισύρας ἐξ ἀτλαζίου μέλανος. Διεκρίνετο δὲ ὑπὸ τὴν μακρὰν της ἐσθῆτα τὸ μεταξωτὸν ὑποδημάτιον τοῦ μικροῦ της ποδός.

Ὁ συνοδεύων αὐτὴν ἦτο ὁ Λευκίας.

Προχωρήσασα εἰς τὸ ἐνδότερον τοῦ δωματίου, ἀπέθετεν ἐπὶ τοῦ τραπέζιου ἓνα δέμα ἀρκετὰ βαρὺ.

Ἡ πρεσβυτέρα τῶν θυγατέρων τοῦ Ἰονδρέτου εἶχεν ἀποχωρήσει ὀπισθεν τῆς θύρας, ὁπόθεν ἐθεώρει ἐλοσυρῶς τὸ ἐκ θελοῦδου καπελλίνον ἐκεῖνο, τὸν ἐξ ἀτλαζίου μανδύαν, καὶ τὸ ἐράσμιον ἐκεῖνο καὶ περιχάρεις πρόσωπον.

Θ'.

Κλαίει σχεδὸν ὁ Ἰονδρέτης

Τόσον σκοτεινὸς ἦτον ὁ θάλαμος, ὥστε οἱ ὀφθαλμοὶ τῶν ἐξωθεν ἐρχομένων ἐπάσχον ὅ,τι πάσχουσιν οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ καταβαίνοντος εἰς ὑπόγειον διὰ τοῦτο, οἱ μὲν ξένοι εἰσῆλθον μετὰ τινος δισταγμοῦ, ὡς μόλις διακρίνοντες τὰ περὶ αὐτοὺς ἀμυδρὰ σχήματα, οἱ δ' ἐγκάτοικοι, συνειθισμένῃ ἔχοντες τὴν ἔρασιν εἰς ἐκεῖνο τὸ σκότος, εὐκρινέστατα εἶδον τοὺς εἰσελθόντας.

Ὁ κ. Λευκίας ἐπλησίασε πρὸς τὸν Ἰονδρέτην, ὡς πατέρα, καὶ κάλοκαθῶς καὶ συμπαθῶς τοῦ εἶπε—
Μέσα, φίλε μου, εἰς αὐτὸ τὸ δέμα θὰ εὔρης ὀλίγα φορέματα καινούργια, περικνημίδας καὶ μάλλινα ἐφαπλώματα.

— Εἶσθε ὁ ἄγγελος, ὁ εὐεργέτης μας, ὅστις μᾶς ὑπερπληροῖ ἀγαθῶν, ἀπήντησεν ὁ Ἰονδρέτης, ἔδαφιαίως προσκυνήσας τὸν ξένον. Κύβας δ' ἔπειτα εἰς τὸ ὠτίον τῆς πρεσβυτέρας τῶν θυγατέρων του, ἐνῶ οἱ οὗο ξένοι ἐθεώρουν τὰ ἐντὸς τοῦ οἴκτου ἐκείνου δι-

ματίου, τὴν ἠρώτησεν ἐπιτροχάδην καὶ χαμηλῇ τῇ φωνῇ—Αἰ ; τί ἔλεγα προητέρα ; παληόρουχα μᾶς ἔφεραν. Χρήματα τίποτε ; Νὰ τους ὄλοι τους εἶνε εἰ ἴδιοι ! Εἰπέ μου, ἀληθινά, ἐνθύμησέ μου, πῶς ἤμουν ὑπογεγραμμένος εἰς τὴν γραφὴν ὅπου ἔστειλα εἰς αὐτὸν τὸν παληόγερο ;

— Λαμαρίνος, ἀπεκρίθη ἡ κόρη.

— ὦ, ναί ! ἠθοποιός.

Ἐγκαίρως ὁ Ἰονδρέτης ἠρώτησε τοῦτο, διότι κατ' αὐτὴν ἐκείνην τὴν στιγμήν ὁ κ. Λευκίας, στραφεὶς πρὸς αὐτὸν, τῷ εἶπεν, ὡσανεὶ ἀνεζήτηε τὸ ὄνομά του.—Παρατηρῶ ὅτι εὕρισκεσθε τῶντι εἰς πολὺ λυπηρὰν θέσιν, κύριε. . .

— Λαμαρίνε, ἔσπευσε ν' ἀπαντήσῃ ὁ Ἰονδρέτης.

— Κύριε Λαμαρίνε ναί, ἐνθυμούμαι.

— ἠθοποιός, αὐθέντη, ὅστις μάλιστα κατὰ καιρὸν εἶχα ἐπιδώσει ἀρκετὰ καλά.

Ἐνταῦθα ὁ Ἰονδρέτης ἐνόμισε τὴν στιγμήν κατάλληλον νὰ κατακτήσῃ τὸν φιλόφρονον. Καὶ ἤρχισε λοιπὸν νὰ ἐκφωνῇ κομπαστικῶς, καθ' ὃν τόνον μεταχειρίζονται οἱ θηριοτρόφοι εἰς τὰς πανηγύρεις, καὶ ἐμοῦ ἰκετικῶς, ὡς λαλοῦν οἱ ἐπαῖται εἰς τὰς μεγάλας ἐδοῦς.

— Τοῦ Ταλμᾶ ἐκείνου τοῦ ἐξακουστοῦ ἠθοποιοῦ μαθητῆς, αὐθέντη μάλιστα. Ἐγὼ ἐγεννήθην, σεβαστέ μοι κύριε, εἰς τὰ. . . Ἡ τύχη μὲ ἠνώνησεν. Ὅμως ἦλθε τώρα καὶ ἡ σειρά τῆς δυστυχίας. Κυττάξατε, αὐθέντη, κύτταξε εὐεργέτα μου, φωμί τίποτε φωτιά,

τίποτε. Ἐξύλιασαν τὰ πτωχὰ μου τὰ παιδιὰ ἀπὸ τὸ ψυχός ! Μία μόνη καθέδρα, καὶ αὐτὴ χωρὶς τὴν ψάθας ! Τὸ βάλι ἐκείνο τοῦ παραθύρου σπασμένο ! Μ' ἔνα καιρὸν ὡσάν αὐτόν ! Ἡ γυναῖκά μου κατάκοιτη ! ἀρρωστη !

— Ταλαίπωρη γυναῖκα ! εἶπεν ὁ κ. Λευκίας.

— Τὸ παιδί μου, μὲ αὐτὴν τὴν πληγὴν εἰς τὸ χέρι του !

Ἡ κόρη περὶ ἧς ὁ λόγος εἶχε παύσῃ τοῦ νὰ κλαίῃ, ὅταν εἶδεν εἰσελθόντας τοὺς ξένους· ἐπέσυρεν ὄλην τὴν προσοχὴν τῆς ἡ δεσποινίς, ἣν καὶ θεώρει ὡς ἐκστατικὴν.

— Κλαῖε, μωρή ! τώρα ἔπαυσε νὰ μοῦ ρουθουνίζῃς ! εἶπεν εἰς αὐτὴν κατ' ἰδίαν ὁ Ἰονδρέτης. Καὶ συγχρόνως ἔσφιξε δεινῶς τὴν πληγωμένην χεῖρά της. Ταῦτα δὲ πάντα μετ' ἐπιτηδειότητος ἀληθινοῦ ταχυδακτυλογοῦ.

Ἡ μικρὰ ἔβαλε τοὺς ὀλολυγμούς, οὓς ἀκούσασα ἡ ἐρασμία νεάνις, ἣν ὁ Μάριος ἀπεκάλει ἐντὸς τῆς καρδίας του «Ὀυρανίαν», ἔσπευσε πάραυτα πρὸς αὐτὴν καὶ εἶπε συμπαθέστατα·

— Ἡ καυμένη !

— Κυττάξατε, χαριστάτη μου δεσποινίς, ἐξηκολούθησε λέγων ὁ Ἰονδρέτης, κυττάξατε αὐτὸ τὸ αἵματωμένον τῆς χέρι ! Εἰργάζετο διὰ νὰ κερδίσῃ, τί ; ἔξη σολδιά τὴν ἡμέρα ! καὶ ἡ μηχανὴ ἐπρόφθασε καὶ τῆς τὸ ἐμαγγάνισε. Θὰ χρειασθῇ ἴσως νὰ τῆς τὸ κόφουν, διὰ νὰ προληφθῇ ἡ γάγγραινα !

— Ἀληθινά ; εἶπεν ὁ γηραιὸς κύριος πτοηθεὶς.

Ἡ μικρὰ δέ, ἐκλαβοῦσα τὸν λόγον τοῦτον ὡς σπουδαῖον, ἤρχισε πάλιν νὰ ὀλοφύρεται.

— Ναί, κατὰ δυστυχίαν, αὐθέντη ! ἀπεκρίθη ὁ πατήρ.

Ἀπό τινων ἤδη στιγμῶν, ὁ Ἰονδρέτης παρετήρει τὸν «φιλάνθρωπον» παραδόξως πως. Ἐνώ ἐλάλει πρὸς αὐτὸν, ἐφαίνετο ὡς ἐξετάζων ἐν ταυτῷ τὴν μορφήν του μετὰ προσοχῆς, καὶ ζητῶν νὰ συνάψῃ ἐν ἑαυτῷ ἀναμνήσεις. Δράξας δὲ τὴν στιγμήν καθ' ἣν οἱ ξένοι ἠρώτων συμπληθῶς τὴν μικρὰν περὶ τῆς πληγῆς τῆς χειρὸς τῆς, διέβη πλησίον τῆς γυναικὸς του, κοιτομένης κτηνωδῶς εἰς τὴν κλίνην, καὶ τῆς εἶπε τροχάδην καὶ χαμηλῇ τῇ φωνῇ.

— Μωρ' κῦτταζε καλά αὐτὸν τὸν ἄνθρωπο !

Ἐπειτα δὲ, σφραφείς πρὸς τὸν κ. Λευκίαν, καὶ ἐξακολουθήσας τὴν ἱερεριάδα του—Κυττάξατε, εἶπεν, αὐθέντη ! κυττάξατε δὲν ἔχω ἄλλο ὑποκάμισο παρ' αὐτὸ τῆς γυναικὸς μου ! καταξεσχισμένο καὶ τοῦτο ! καὶ ἀνάμεσα εἰς τὴν καρδιά τοῦ χειμῶνος ! Φόρεμα τίποτε καὶ εἶμαι ἀναγκασμένος νὰ κάθηναι μέσα εἰς τὸ σπίτι. Ἄν εἶχα ἓνα φόρεμα, θὰ ἐπήγαινα νὰ ἴδω τὴν δεσποσύνην Μάρς (1), ἣτις μὲ γνωρίζει καὶ πολλὸ μ' εὖνοεῖ. Δὲν κατοικεῖ πάντοτε εἰς τὴν οἶκον Πύργου ; Πρέπει νὰ ξεύρετε, αὐθέντη, ὅτι ἐγὼ μὲ αὐτὴν συνέπαιξα εἰς τὰ θέατρα τῶν ἐπαρχιῶν. Μάλιστα,

(1) Περιώνυμος γαλλεῖς ἠθοποιὸς τοῦ καιροῦ ἐκείνου.

αὐθέντη, συνεμερίσθηκα τὰς δάφνας τῆς, ἐγὼ ὅπου βλέπετε. Εἶμαι βέβαιος ὅτι νὰ μ' ἔβλεπεν... ἡ Ἐλμίρα θὰ ἔλεοῦσε τὸν Βελισάριον ! Ἀλλὰ ποῦ ἐνδύμα ; Καὶ οὔτε λεπτὸν ! Ἡ γυναῖκά μου ἄρρωστη· οὔτε ὀβολόν ! ἡ κόρη πληγωμένη εἰς τὸ χέρι ἐπικινδύνως· οὔτε ὀβολόν ! Ἡ σύζυγός μου πάσχει ἀπὸ ὕσπνοιαν, πρῶτον ἐκ τῆς ἡλικίας τῆς, καὶ ἔπειτα καὶ τὰ ὑστερικά. Ποῦ ἰατρός ! ποῦ φαρμακεῖον ! ὅλα αὐτὰ χρειάζονται πληρωμὴ, καὶ λεπτὸν ! Εἶμαι ἰκανὸς νὰ πέσω νὰ προσκυνήσω ἓνα λεπτὸν, αὐθέντη, αὐτὸ ὅπου τὸ λέν λεπτὸν ! Ἰδοὺ αἱ καλά τέχνηαι τοῦ κτήνησαν ! Καὶ σημειώσατε, γενναίε μου προστάτα καὶ χαριστάτη μου δεσποινίς, σημειώσατε ὅτι κατῆλθα εἰς αὐτὴν τὴν κατάστασιν, ἐπειδὴ δὲν ἠθέλησα ν' ἀκολουθήσουν αἱ κόραι μου τὸ στάδιον τοῦ Θεάτρου. Μὴ γένοιτο ! ἐγὼ, πρέπει νὰ ξεύρετε, ταῖς κόραις μου ταῖς δίδω θρησκευτικὴν ἀνατροφήν. Ἄ ! ὡς πρὸς αὐτὸ εἶμαι ἀυστηρότατος. Ἄς κάμουν πῶς ἐξοκέλλουν ὀλίγον ! τοὺς σπάζω τὰ κόκκαλα. Ἄ ! ἐγὼ δὲν παίζω, προκειμένου περὶ τῆς τιμῆς, περὶ χρησιμοθείας, περὶ ἀρετῆς ! Ἐρωτήσατέ τας νὰ σᾶς εἰποῦν ! Τὸν ἴσιον δρόμον πρέπει νὰ ἀκολουθήσουν. Ἐχουν τὸν πατέρα τους. Τί λόγος ! Αὐταῖς δὲν εἶνε ἀπὸ ταῖς ἐλεειναῖς ἐκείναις, ὅπου ἀρχίζουν ἀπὸ τὸ νὰ μὴ ἔχουν γονεῖς, καὶ τελειῶνουν εἰς τὸ νὰ ὑπανδρεύωνται τὸ δημόσιον. Ἀρχίζουν δεσποινίδες τίποτε, καὶ τελειῶνουν κυρίαί. Ὀλου τοῦ κόσμου. Τὸν κακὸ ψυχρὸ τους καιρὸ ! Θεὸς νὰ φυλάγῃ ἓνα τέτοιο πρᾶγμα εἰς τὸ γέ-

νος τοῦ Λαμαρίνου ! Ἐν τσοούτῳ, κύριέ μου, παρατηρήσατε ἀφ' ἑτέρου· αὔριον, ζεύρετε τί ἔχει νὰ συμβῆῃ ; αὔριον ἔχομεν 4 Φεβρουαρίου· ἡμέρα ὀλεθρία· ἡ τελευταία προθεσμία ὅπου μ' ἔδωκεν ὁ σπιτονοικοκύρης μου· ἂν ἀπόψε δὲν τὸν πληρώσω, αὔριον ἡ κόρη μου ἡ μεγάλη, ἐγὼ, ἡ γυναῖκά μου μὲ τῆ θέρη της, τὸ παιδί μου μὲ τὸ πληγωμένο του χέρι, ἀποβαλλόμεθα εἰς τὴν μέσσην τοῦ δρόμου, ἐπάνω εἰς ταῖς πέτραις, χωρὶς στέγασμα, μέσα εἰς τὴν βροχὴν, ἐπάνω εἰς τὸ χιόνι ! Αὐτὰ, αὐθέντη μου ! Καὶ χρεωστῶ τέσσαραὶς τριμηνίαις· ὀλόκληρο ἕνα ἔτος ! ἐξῆντα φράγκα δηλαδή.

Ὁ Ἰονδρέτης ἐψεύδετο. Πρῶτον διότι αἱ τέσσαρες τριμηνίαι ἔφερον τεσσαράκοντα φράγκα· καὶ δεύτερον, διότι πρὸ ἕξ μηνῶν ὁ Μάριος εἶχε πληρώσει τὰς δύο τῶν τριμηνιῶν.

Ὁ κ. Λευκίας ἐξήγαγεν ἐκ τοῦ κόλπου του πέντε φράγκα, καὶ ἔριψεν αὐτὰ ἐπὶ τοῦ τραπέζιου.

Καὶ ἤδη ὁ Ἰονδρέτης ἐψιθύρισε εἰς τὸ ὄπιόν τῆς πρεσβυτέρας θυγατρὸς του.

— Τὸ γαῖδουρι ! τί θέλει νὰ πρωτοκάμω μὲ τὰ πέντε φράγκα του ; Ὅστε διὰ τὴν καθέδρα μου καὶ διὰ τὸ ὑαλί μου δὲν πληρώνομαι μὲ αὐτὰ ! Κάθου τώρα κάμνε ἔξοδα.

Ἐν τούτοις ὁ κ. Λευκίας ἐξεδύθη τὸν ἐπενδύτην του, καὶ εἶχε ρίψει αὐτὸν εἰς τὴν ράχιν τῆς καθέδρας. Κύριε Λαμαρίνε, εἶπε, δυστυχῶς μόνον αὐτὰ τὰ πέντε φράγκα κρατῶ ἐπάνω μου· ἀλλὰ πάγω τώρα τὴν κό-

ρην μου εἰς τὸ σπίτι, καὶ τὸ βράδυ ἐπιστρέφω· δὲν εἶπατε ὅτι πρέπει νὰ πληρωθῆ ἀπόψε τὸ ἐνοικί σας ; . .

Τὸ πρόσωπον τοῦ Ἰονδρέτου ἐξέλαμψε παραδόξως πῶς.

— Μάλιστα, αὐθέντη, ἔσπευσε γ' ἀποκριθῆ. Εἰς τὰς ὀκτῶ ἡ ὥρα πρέπει νὰ εὔρεθῶ εἰς τοῦ σπιτονοικοκύρη μου.

— Ἐγὼ θὰ εἶμαι ἐδῶ εἰς τὰς ἕξ ἡ ὥρα καὶ θὰ σὰς φέρω τὰ ἐξῆντα φράγκα.

— Εἴσθε ὁ εὐεργέτης μου ! ἀνέκραξεν ὁ Ἰονδρέτης ἐπιτηδευόμενος ἄκραν συγκίνησιν ἐξ εὐγνωμοσύνης.

Ἀποταθείς δὲ χαμηλῆ τῆ φωνῆ πρὸς τὴν σύζυγόν του.

— Μωρὴ γυναῖκα ! εἶπε, μωρὴ κύτταξέ τον καλά !

Ὁ κ. Λευκίας ἔλαβεν ἐκ τῆς χειρὸς τὴν ὠραίαν του κόρην, καὶ πρὸς τὴν θύραν διευθυνόμενος.—Καλὸ βράδυ λοιπόν, φίλοι μου ! εἶπε πρὸς τὴν οἰκογένειαν τοῦ Ἰονδρέτου.

— Εἰς τὰς ἕξ ἡ ὥρα, αὐθέντη, πῶς ; ἠρώτησεν ὁ Ἰονδρέτης.

— Ναί, ναί, ἀκριβῶς εἰς τὰς ἕξ.

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν, ἡ πρεσβυτέρα τῶν θυγατέρων τοῦ Ἰονδρέτου παρετήρησεν, ὅτι ὁ ξένος ἀφῆκεν ἐπὶ τῆς καθέδρας τὸν ἐπενδύτην του.—Κύριε, λέγει πρὸς αὐτὸν, λησμονεῖτε τὸ φόρεμά σας.

Ὁ Ἰονδρέτης ἠκόντισε κατὰ τῆς θυγατρὸς του βλέμμα ἔμπλεον πυρὸς ὀργῆς.

Ὁ κ. Λευκίας ἐστράφη καὶ ἀπεκρίθη μειδιῶν·

— Ὅχι, παιδί μου, δὲν τὸ λησμονῶ, ἀλλὰ τὸ ἀφίνω.

— Ὡ γενναίέ μου προστάτα ! ἀνέκραξεν ὁ Ἰονδρέτης· σεβαστέ μου αὐθέντη, ἐγὼ πλέον δὲν ἠμπορῶ νὰ κρατήσω τὰ δάκρυα ! Δότε νὰ σᾶς συνοδεύσω ἕως εἰς τὸ ὄχημά σας.

— Ἄν ἐβγῆτε ἔξω, ἀπήντησεν ὁ κ. Λευκίας, φορέσατε αὐτὸν τὸν ἐπενδύτην. Κάμνει ἓνα ψυχὸς πολὺ διαπεραστικόν.

Ὁ Ἰονδρέτης δὲν περιέμενε τὸν κ. Λευκίαν νὰ ἐπαναλάβῃ τὴν παρακίνησιν ταύτην· ἔσπευσε νὰ φορέσῃ τὸν ἐπενδύτην, καὶ οὕτως ἐξῆλθον καὶ οἱ τρεῖς προπορευομένου τοῦ Ἰονδρέτου.

Γ΄.

Τί ἐξ ἐνός ἀγοραίου ὀχήματος

Οὐδὲν τῶν τῆς σκηνῆς ταύτης διέφυγε τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ τὰ ἄτα τοῦ Μάριου, καὶ ὅμως δὲν εἶδε τίποτε πραγματικῶς, διότι οἱ ὀφθαλμοὶ του εἶχον προσηλωθῆ ἐπὶ τῆς νεάνιδος καὶ ἡ καρδιά του συνέλαβεν, ὡς εἶπεῖν, καὶ περιεπτύχθη αὐτὴν ἅπασαν, εὐθὺς ἀπὸ τοῦ πρώτου βήματος ὃ εἶχε κάμει ἐντὸς τοῦ θαλάμου τοῦ Ἰονδρέτου.

Καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς παρουσίας της, ὁ Μάριος ἔζησε τὴν ζωὴν ἐκείνην τῆς ἐκστάσεως, τὴν

ζωὴν καθ' ἣν διακόπτεται ἡ ἀντίληψις τῶν ἀντικειμένων καὶ ἡ ψυχὴ ὅλη συγκεντροῦται εἰς ἓν καὶ μόνον σημεῖον. Ἐθεώρει, ὄχι τὴν κόρην ἐκείνην, ἀλλ' ἐκείνην τὴν αἴγλην, ἣτις ἐφόρει σιούραν ἐξ ἀτλαζίου καὶ καπελλίνου ἐκ βελούδου. Ἐάν ὁ ἀσπὴρ ὁ Σείριος εἰσέδουεν εἰς ἐκεῖνον τὸν θάλαμον, ὁ Μάριος δὲν θὰ ἐθαμβοῦτο πλειότερον ἐξ αὐτοῦ.

Ἐνῷ ἡ νεάνις ἤνοιγε τὸ δέμα καὶ ἐξεδίπλωνε τὰ φορέματα καὶ τὰ μάλλινα ἐφαπλώματα, καὶ ἤρῳτα τὴν νοσοῦσαν μητέρα ἐν ἀγαθότητι, καὶ τὴν τραυματισμένην μικρὰν μετὰ συμπαθείας, ὁ Μάριος κατόπτευεν ὅλας τὰς κινήσεις της, ἢ προσεπάθει ν' ἀκούσῃ πᾶσαν λέξιν της. Ἐγνώριζε τοὺς ὀφθαλμοὺς της, τὸ μέτωπον, τὴν καλλονὴν, τὸ ἀνάστημα, τὸ βάδισμά της· μόνον τὸν ἦχον τῆς φωνῆς της ἠγνοεῖ. Τῷ ἐφάνη ἅπαξ, εἰς τὸν κῆπον τοῦ Λουξεμβούργου, ὅτι ἤκουσε τινὰς λέξεις της, ἀλλὰ δὲν ἤτρον ἐντελῶς βέβαιος. Θὰ εἶδιε δέκα ἔτη ζωῆς ὅπως τὴν ἀκούσῃ, ὅπως δυνηθῆ νὰ στήσῃ ἐν τῇ ψυχῇ του ὀλίγην ἐκ ταύτης τῆς μουσικῆς. Ἄλλ' αἱ θρηνωδίαί καὶ αἱ κομπορημοσύναι τοῦ Ἰονδρέτου ἐσκέπαζον τοὺς λόγους τῆς νεάνιδος καὶ ἔφερον τὸν Μάριον εἰς ἐσχάτην ἀδυναμίαν. Τὰ βλέμματά του τὴν κατεβίβρωσκον. Τῷ ἐφαίνετο ὡς ἀπίστευτον, ὅτι ἀληθῶς τὸ οὐράνιον τοῦτο πλάσμα εὕρισκετο μετὰξὺ τῶν καθαυμάτων ἐκείνων, ἐντὸς τοῦ θρηνώδους ἐκείνου φουλεσῦ.

Ὅταν δὲ αὐτὴ ἐξῆλθε, τὸν παρώτρυνεν ὁ νοῦς νὰ τὴν ἀκολουθήσῃ, νὰ προσκολληθῆ εἰς τὰ ἴχνη της, νὰ

μὴ τὴν ἀφήσῃ, ἀν δὲν ἐμάνθανε τὴν κατοικίαν τῆς·
 νὰ μὴ τὴν χάσῃ ἐκ νέου, ἀφοῦ τὴν ἐπανεύρε τοιοῦτο-
 τρόπως, ὡς ἐκ θαύματος

Ἐπήδησεν ἀνωθεν τῆς ἱματιοθήκης του χαμαὶ, καὶ
 ἤρπασε τὸν πύλον του, ἵνα ἐξέλθῃ· ἀλλ' ἐνῶ ἐπέθετε
 τὴν χεῖρα εἰς τὸ κλειθρὸν τῆς θύρας του, τὸν ἐκράτη-
 σεν εἰς διαλογισμούς.

Ὁ διάδρομος ἦτο μακρὸς, ἡ κλίμαξ εὐθεία, ὁ Ἴον-
 δρέτης φλύαρος, ὁ κ. Λευκίας βεβαίως δὲν εἶχεν εἰσ-
 ἔλθει εἰσέτι εἰς τὸ ὄχημα· ἀν ἐστρέφετο πρὸς τὸν δι-
 ἀδρομον, ἢ πρὸς τὴν κλίμακα, ἢ καὶ πρὸς τὸ κατώ-
 φλιον τῆς θύρας, καὶ παρετήρει τὸν Μάριον ἐν ταύτῃ
 τῇ οἰκίᾳ, θὰ ἐπτοεῖτο ἀναμφιβόλως, θὰ εὑρισκε πάλιν
 τρόπον νὰ γίνῃ ἄφαντος, καὶ τότε ὁ Μάριος θὰ τοὺς
 ἔχανε πλέον διὰ παντός. Πῶς νὰ κάμῃ; Νὰ περι-
 μείνῃ ὀλίγον; Ἄλλ' αὐτοὶ εἶχον ὄχημα· δὲν θὰ τοὺς
 ἔφθανε πλέον. Εὐρέθη εἰς ἀμηχανίαν. Τέλος πάντων
 ἀπεφάσισε νὰ κινδυνεύσῃ· ἐξῆλθε τοῦ δωματίου του.

Εὐτυχῶς εἰς τὸν διάδρομον οὐδεὶς ἦτον, ἔτρεξε
 πρὸς τὴν κλίμακα. Οὐδεὶς καὶ εἰς τὴν κλίμακα. Κα-
 τέβη τὰς βαθμίδας ἐν τάχει, ἐξῆλθεν εἰς τὴν ὁδὸν,
 καὶ ἐπρόφρασε νὰ ἴδῃ ὅτι τὸ ὄχημα ἔλαβε πλαγίαν
 τινὰ ἐδὸν.

Ἐτρεξε πρὸς τὴν ὁδὸν ἐκείνην· πάλιν εἶδε τὸ ὄχη-
 μα μακρόθεν, ἀλλὰ τὸ ὄχημα ἔτρεχεν. Αὐτὸς πεζὸς,
 πῶς νὰ τὸ ἀκολουθήσῃ; Ἦτον ἀδύνατον. Καὶ ἔπει-
 ταῆτον ἐνδεχόμενον νὰ τὸν ἴδωσιν ἐκ τοῦ ὀχήματος
 τρέχοντα κατόπιν καὶ νὰ τὸν ἀναγνωρίσῃ ὁ πατήρ.

Κατὰ τύχην, διέβαινον ἐκεῖθεν ἐν ἄλλο ὄχημα ἀγο-
 ραῖον κενὸν τοῦτο. Ὁ Μάριος ἐνευσεν εἰς τὸν ἀμαξη-
 λάτην νὰ σταθῇ.

— Μὲ τὴν ὥραν θὰ σὲ πληρώσω, κράζει πρὸς αὐ-
 τὸν, καὶ ἐν ταῦτῳ πλησιάζει διὰ νὰ ἐπιβῇ.

Ὁ Μάριος ἦτο ἀνευ λαίμοδέτου, ἐφόρει τὸ παλαιὸν
 του ἐνδύμα οὐτινος ἔλειπον τὰ κομβία· ὁ χιτῶν του
 ἦτο σχισμένος εἰς μίαν τῶν πτυχῶν τοῦ στήθους.

Ἐστάθη ὁ ἀμαξηλάτης καὶ ἐμισόκλεισε τὸν ἕνα
 του ὀφθαλμὸν, τρίβων ἐλαφρῶς τὸν λιχανὸν δάκτυλον
 τῆς χειρὸς του μετὰ τοῦ ἀντίχειρός.

— Τί; τοῦ λέγει ὁ Μάριος.

— Ἰὰ λεπτὰ ἔμπρὸς, λέγει ὁ ἀμαξηλάτης.

Ὁ Μάριος ἐνεθυμήθη ὅτι μόνον δέκα ἔξ σολδία ἐ-
 κράτει ἐπάνω του.—Πόσα; ἐρωτᾷ.—Σαραντα σολ-
 δία.

— Σοῦ τὰ πληρώνω εἰς τὴν ἐπιστροφὴν.

Ὁ ἀμαξηλάτης ἀντὶ πάσης ἀποκρίσεως, ἤρχισε
 νὰ συρίζῃ καὶ μαστίσας τὸν ἵππον του ἀπῆλθεν.

Ὁ Μάριος εἶδεν ἀπηλπτισμένος τὸ ὄχημα ἀναχω-
 ροῦν. Διὰ τὴν ἔλλειψιν εἰκοσιτεσσάρων σολδίων ἔχ-
 νε τὴν χαρὰν του, τὴν εὐδαιμονίαν, τὸν ἔρωτα! ἐπα-
 νέπιπτεν εἰς τὴν νύκτα! μίαν στιγμὴν ἀνέβλεψε, καὶ
 πάλιν ἔμεινε τυφλός. Ἄς μὴ τὸ κρύψωμεν μετενόη-
 σε πικρῶς ὅτι κατ' ἐκείνην τὴν πρωίαν εἶχε δώσει τὰ
 πέντε φράγκα του εἰς τὴν ἀθλίαν ἐκείνην κόρην. Ἄν
 τώρα εἶχεν αὐτὰ τὰ πέντε φράγκα, θὰ ἐσώζετο, θὰ
 ἀνεγεννατο· θὰ ἐξήρχετο ἐκ τοῦ ἐρέβους, ἐκ τῆς ἐρη-

μώσεως, ἐκ τῆς ἀθυμίας, ἐκ τῆς χρεΐας του· θὰ συνέδεε πάλιν τὸν μέλανα μίτον τῆς εἰμαρμένης αὐτοῦ μετὰ τοῦ χρυσοῦ καὶ ὠραίου ἐκείνου νήματος τοῦ ἐπὶ μίαν στιγμήν ἐπιφανέντος πρὸ τῶν ὀμμάτων του, καὶ πάλιν κοπέντος ! Ἐπέστρεψεν ἀπελπισ εἰς τὴν οἰκίαν Κάρακα.

Ἡδύνατο νὰ παρηγορηθῆ ἐνθυμούμενος ὅτι ὁ κ. Λευκίας ὑπεσχέθη νὰ ἐπιστρέψῃ περὶ τὴν ἐσπέραν, καὶ ὅτι τότε ἠδύνατο νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ, ἂν ἐφέρετο ἐπιτηδεΐως· ἀλλ' ὡς ἐκ τῆς ἐκστάσεως του ἐκείνης, μόλις εἶχεν ἀκούσει τὴν ὑπόσχεσιν ταύτην.

Ἐνῶ ἐμελλε νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν θύραν, παρετήρησε πρὸς τὴν ἀντίθετον τοῦ δρόμου πλευρὰν τὸν Ἰονδρέτην, φοροῦντα τὸν ἐπενδύτην τοῦ «φιλανθρώπου» καὶ συνομιλοῦντα μετὰ τινος ἀνθρώπου ὑπόπτου εἶδους Ἰσταντο ἀκίνητοι ἀμφοτέρω ἐντὸς τῆς χ'όνος, ἥτις ἐξηκολούθει νὰ πίπτῃ πυκνῆ.

Ἐφάνη εἰς τὸν Μάριον ὅτι ὁ συνομιλῶν μετὰ τοῦ Ἰονδρέτου ὁμοιάζε πρὸς τινὰ Παχαούδαν, ἐπιλεγόμενον Λουλούδαν, προσεπιλεγόμενον Πιγρεναλλιάν, ὃν ὁ Κουρφεράκος εἶχε δεῖξαι εἰς αὐτὸν μίαν τῶν ἡμερῶν, ὡς ἄνθρωπον, ὅστις ἐθεωρεῖτο εἰς τὴν συνοικίαν ὡς λίαν ἐπικίνδυνος· ἄνθρωπον ἐξ ἐκείνων, οἵτινες συνήθως κοιμῶνται κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἡμέρας, καὶ περὶ ὧν ὑποτίθεται ὅτι ἐργάζονται διὰ νυκτός.

Ἡδὴ ἀπήντησεν ὁ ἀναγνώστης τὸ ὄνομα τοῦτο ἐν τῷ προηγουμένῳ βιβλίῳ. Ἀκολουθῶς κατέστη οὗτος περιθώριος διὰ τὰ κακουργήματά του· ἀλλ' ἤδη, ἀπὸ

τοῦ 1832, ἡ ἀστυνομία ἠγγύπνει ἐπ' αὐτοῦ, καίτοι δὲν τὸν εἶχεν ἰδῆ ἀκόμη ἐπιδοθέντα ὀριστικῶς εἰς τὸ ἔγκλημα.

ΙΑ'.

Ἡ πενία προσφέρουσα ὑπηρεσίαν ἐν τῇ λύπῃ

Ὁ Μάριος ἀνέβη τὴν κλίμακα τὸ βῆμα βραδύς, ἐνῶ δὲ ἐμελλε νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ δωμάτιόν του, παρετήρησεν ὀπισθὲν του ἐντὸς τοῦ διαδρόμου τὴν πρεσβυτέραν τῶν θυγατέρων τοῦ Ἰονδρέτου, ἀκολουθοῦσαν αὐτόν. Ἠσθάνθη ἀποστροφὴν πρὸς αὐτὴν ὁ Μάριος, διότι αὕτη εἶχε τὰ πέντε φράγκα του, καὶ νὰ τὰ ζήτησῃ παρ' αὐτῆς ἦτο πλέον ἀκαιρον· τὸ ὄχημα ἀπείχε πολὺ· ἦτο ἀδύνατον νὰ τὸ προφθάσῃ. Ἄλλως τε οὔτε θὰ εἶχε πλέον ἢ κόρη. Νὰ τὴν ἐρωτήσῃ τοῦ κατώκου οἱ πρὸ μικροῦ ἐπισκεφθέντες αὐτοὺς ξένοι, ὑπῆρχεν ἀνωφελές· θεθαίως ἢ κόρη ἠγνόει τὴν κατοικίαν των, ἐπειδὴ ἢ πρὸς αὐτοὺς ἐπιστολὴ ἔφερον ἐπιγραφὴν ἀπλῶς «πρὸς τὸν φιλάνθρωπον κύριον τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου».

Ὁ Μάριος εἰσῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιόν του καὶ ᾤθησεν ὀπίσω του τὴν θύραν. Ἄλλ' ἡ θύρα δὲν ἐκλείσθη· στρέφεται, καὶ βλέπει ὅτι μία χεὶρ τὴν ἐκράτησεν ἡμίκλειστον.

—Τι εἶνε; ἐρωτᾷ· ποῖος εἶνε ἐκεῖ;

Ἦτον ἡ θυγατέρα τοῦ Ἰονδρέτου.

—Σὺ πάλιν εἶσαι; ἀνέκραξεν ἀποτόμως σχεδὸν ὁ Μάριος· πάντοτε λοιπὸν σὺ; Τί με θέλεις;

Ἡ κόρη ἐφαίνετο περίφροντις καὶ οὔτε ἔβλεπε πρὸς αὐτόν. Δὲν εἶχε πλέον τὸ πρῶινόν θράσος. Ἐστάθη ἔξω εἰς τὴν σκιάν τοῦ διαδρόμου, ὅπου ὁ Μάριος τὴν διέκρινε διὰ τῆς ἡμικλειστοῦ θύρας.

—Δὲν ἀκούεις τί σὲ λέγω! εἶπεν ὁ Μάριος. Τί με θέλεις;

Ἦγειρε τότε ἡ κόρη τὸ σκυθρωπὸν ὄμμα τῆς καὶ ἀπεκρίθη.

—Κύριε Μάριε, σὰς βλέπω πολὺ κατηφῆ. Τί ἔχετε;

—Ἐγὼ! εἶπεν ὁ Μάριος.

—Ναί.

—Δὲν ἔχω τίποτε.

—Ἄχι, κάτι ἔχετε.

—Ἄφησέ με ἡσυχον, σὲ παρακαλῶ!

Καὶ ὁ Μάριος προσέβησε τὴν θύραν, ἀλλ' ἡ κόρη ἐξηκολούθησε νὰ τὴν κρατῆ.

—Ἄ, κύριε Μάριε! εἶπεν, ἔχετε ἄδικον. Ἄν καὶ δὲν εἴσθε πλούσιος, σήμερα τὸ πρῶτ' ἐφανήκατε τόσο καλός. Φανῆτε καὶ τῶρα ὁ ἴδιος. Μ' ἐδώσατε νὰ φάγω ὅπου ἐπεινοῦσα· εἰπέτέ μου τῶρα τί ἔχετε; Κάποια λύπη ἔχετε· αὐτὸ φαίνεται. Ἐγὼ δὲν ἐπιθυμῶ νὰ σὰς βλέπω λυπημένον. Ἄν ἐπερνοῦσε τίποτε ἀπὸ τὸ χέρι μου νὰ τὸ κάμω διὰ νὰ σὰς ἰδῶ χαρούμενον. Δὲν εἴμπορῶ εἰς τίποτε νὰ σὰς χρησιμεύσω. Εἰπέ μου νὰ τὸ κάμω ἀμέσως. Δὲν ζητῶ νὰ μοῦ εἰπῆτε τὰ

μυστικά σας, δὲν ἔχετε χρεῖα νὰ μοῦ τὰ φανερώσετε· ἀλλὰ τέλος πάντων ἴσως εἴμπορῶ κ' ἐγὼ εἰς κάτι νὰ σὰς γίνω ὠφέλιμη. Καθὼς βοηθῶ τὸν πατέρα μου, εἴμποροῦσα ἴσως νὰ βοηθήσω καὶ σὰς. Ὅταν τύχη νὰ φέροι γράμματα, νὰ πάγω εἰς τὰ σπίτια, νὰ ἐρωτήσω ἀπὸ θύρα εἰς θύρα, νὰ εἴρω ποῦ κατοικεῖ ὁ δείνα ἢ ὁ δείνα, ν' ἀκολουθήσω κάποιου τὰ ἴχνη, ἐγὼ εἰς αὐτὸ εἶμαι πολὺ ἐπιτήδεια. Θέλω νὰ σὰς εἰπῶ· εἴμπορεῖτε καὶ σεῖς νὰ μοῦ εἰπῆτε τί ἔχετε νὰ πάγω, ἂν εἴνε χρεῖα, νὰ εἴρω, νὰ ὀμιλήσω μ' ἐκεῖνον ὅπου θέλετε. Πολλαῖς φοραῖς συμβαίνει, ὅταν ὀμιλήσῃ ἓνα τρίτον πρόσωπο, νὰ γνωρισθοῦν τὰ πράγματα μὲ αὐτὸ τὸ μέσον, καὶ ὅλα νὰ διορθωθοῦν. Σὰς λέγω· δοκιμάσατε νὰ με μεταχειρισθῆτε.

Οἱ λόγοι οὗτοι ἐνέπνευσαν ἰδέαν εἰς τὸν Μάριον. Ὅταν ὁ ἄνθρωπος βλέπῃ ὅτι κρημνίζεται, οὐδὲ τὸν ἐλάχιστον κλάδον παραλείπει ὅπως κρατηθῆ ἔξ' αὐτοῦ.

Ἐρχεται λοιπὸν ὁ Μάριος πλησίον τῆς κόρης, καὶ τῆς λέγει·

—Ἄκουσε...

Αὐτὴ τὸν διακόπτει περιχαρῶς.

—Εὐχαριστῶ, τοῦ λέγει. Μὲ τὸ Σὺ θέλω νὰ μοῦ ὀμιλήτε, καὶ ὄχι μὲ τὸ Σεῖς. Αὐτὸ μ' εὐχαριστεῖ περισσότερο.

—Ἄκουσε· ἐκεῖνον τὸν γέροντα μὲ τὴν κόρην του σὺ τοὺς ἔφερες;

—Ναί.

—Γνωρίζεις τὴν κατοικίαν των;

— Ὅχι· τὴν κατοικίαν των δὲν τὴν γνωρίζω.

— Εἶσαι ἰκανὴ νὰ μοῦ τὴν εὔρης ;

Ἐνῶ ἀπὸ σκυθρωποῦ τὸ ὄμμα τῆς θυγατρὸς τοῦ Ἰονδρέτου εἶχε καταστῆ ἰλαρὸν, τῶρα ἀπὸ ἰλαροῦ κατέστη σκυθρωπὸν.

— Αὐτὸ ἠθέλατε ; ἠρώτησε τὸν Μάριον.

— Ναί.

— Καὶ τοὺς γνωρίζετε αὐτούς ;

— Ὅχι.

— Δηλαδὴ δὲν τὴν γνωρίζετε, ἀλλὰ θέλετε νὰ τὴν γνωρίσετε. Τὸ «τοὺς» μεταβληθὲν εἰς «τὴν», ἐφάνη μεστὸν πικρᾶς ἐννοίας.

— Τέλος πάντων, εἰμπορεῖς ; εἶπεν ὁ Μάριος.

— Θὰ ἔχετε τὴν διεύθυνσιν τῆς ὠραιᾶς δεσποινίδος.

Καὶ πάλιν εἰς τὰς λέξεις τῆς ὠραιᾶς δεσποινίδος» διεκρίθη τι ὀχληρὸν πρὸς τὸν Μάριον.—Τέλος, εἶπεν οὗτος, ἔχω χρεῖαν νὰ μάθω ποῦ εἶνε ἡ κατοικία τοῦ πατρὸς καὶ τῆς κόρης. Ποῦ εἶνε ἡ κατοικία των ; μὲ τοῦτο τί δηλαδὴ ;

Ἡ θυγάτηρ τοῦ Ἰονδρέτου ἠτένισε πρὸς αὐτὸν ἀσκαρδαμυκτί.

— Τί μοῦ δίδετε ; τοῦ εἶπεν.

— Ὅ,τι θέλεις σοῦ δίδω !

— Ὅ,τι θέλω, κύριε Μάριε ;

— Θὰ ἔχετε τὴν πληροφορίαν, ὅπου ἐπιθυμεῖτε.

Ἐκυψε δὲ τὴν κεφαλὴν καὶ σύρασα βιαίως τὴν θύραν, τὴν ἔκλεισε καὶ ἔμεινεν ἔξω.

Ὁ Μάριος εὐρέθη πάλιν μόνος. Ἐπεσεν εἰς μίαν καθέδραν πλησίον τῆς κλίνης του, ἐστήριξε τοὺς ἀγκῶνας ἐπὶ τῆς κλίνης, ἐστήριξε τὴν κεφαλὴν εἰς τὰς χεῖρας, καὶ ἐβυβίσθη εἰς ζάλην συλλογισμῶν. Πᾶν ὅ,τι συνέβη ἀπὸ τῆς πρωίας ἐκείνης, ἡ ἐμφάνισις τοῦ ἀγγέλου, ἡ ἔκλειψις αὐτοῦ, οἱ λόγοι οὓς ἤκουσεν ἐκ τῆς κόρης ταύτης, φῶς τι ἐλπίδος ἐπιπολάζον ἐντὸς τῆς ἀχανοῦς ἀπογνώσεώς του, ταῦτα ἐπλήρουν συγκεχυμένως ὅλον τὸ πνεῦμά του.

Αἰφνης, φωνὴ τίς τὸν ἀποσπᾷ βιαίως τῶν διαλογισμῶν του· ἡ φωνὴ τοῦ Ἰονδρέτου, μεγάλη καὶ δριμυμία φωνή, προφέρουσα ταῦτα!—Σοῦ λέγω πῶς εἶμαι βέβαιος· τὸν ἀνεγνώρισα ! Εἶνε ἐκεῖνος !

Ὁ Μάριος ἔμεινεν ἐκπληκτος. Περὶ τίνας ἔλεγεν ὁ Ἰονδρέτης, ποῖον ἀνεγνώρισε ; τὸν κ. Λευκίαν ; τὸν πατέρα τῆς «Οὐρανίας» του ; πῶς τὸν ἐγνώριζεν ὁ Ἰονδρέτης ;

Ἐπέπρωτο λοιπὸν νὰ λάβῃ ὁ Μάριος διὰ τοῦ ἀποτόμου καὶ ἀπροσδοκῆτου τούτου τρόπου ὅλας τὰς πληροφορίας, ἃν ἄνευ ὁ βίος του θὰ ἦτον ἔτι καὶ δι' αὐτὸν σκοτεινός ; Ἐμελλε τέλος νὰ μάθῃ ποῖαν ἠγάπα ; τίς ἦτον αὐτὴ ἡ κόρη ; τίς ἦτον ὁ πατήρ της ; Ἠγγίζε λοιπὸν νὰ διαλυθῇ ἡ σκιά, ἣτις τοὺς ἀπέκρυπτε ; νὰ πέσῃ ὁ πέπλος, ὅστις τοὺς ἐκάλυπτεν ; Ὡ Θεέ !

Δι' ἐνός καὶ μόνου ὄμματος εὐρέθη ἐπὶ τῆς ἱματιοθήκης του καὶ ἔστησε τὸν ὀφθαλμὸν του εἰς τὴν ὀπὴν

τοῦ τοίχου, ὅστις τὸν διεχώριζεν ἀπὸ τῆς κατοικίας τοῦ Ἰονδρέτου.

Ἐπανείδε τὰ ἐντὸς αὐτῆς.

IB'.

Εἰς τί ἐχρησίμεισε τὸ πεντάφραγκον τοῦ κ. Λευκίου

Εἶδε τὰ πάντα καθὼς εἶχον καὶ πρὶν, ἐκτὸς μόνον ὅτι ἡ σύζυγος καὶ αἱ θυγατέρες ἐξήγαγον ἤδη ἐκ τοῦ ἰθάματος καὶ ἐφόρεσαν περικηνημίδας καὶ φλάνελας. Πρὸς τούτοις ἦσαν ἐρριμμένα ἐπὶ τῶν δύο κλινῶν δύο μάλλινα ἐφαπλώματα.

Ὁ Ἰονδρέτης ἐφαίνετο μόνις εἰσελθὼν, διότι ἤσθμαινεν εἰσέτι ἐκ τοῦ δρόμου. Αἱ δύο θυγατέρες του ἐκάθητο χαμαὶ πλησίον τῆς ἐστίας, καὶ ἡ πρεσβυτέρα ἔδενε τὴν χεῖρα τῆς νεωτέρας. Ἡ γυνὴ τοῦ Ἰονδρέτου ἐκάθητο καὶ αὐτὴ εἰς τὴν κλινὴν τῆς πλησίον τῆς ἐστίας, καὶ ἦτον ὡς ἐκθαμβος. Ὁ Ἰονδρέτης περιεπάτει μεγάλοις βήμασιν. Οἱ ὀφθαλμοὶ του εἶχον ἐκφρασίαν τινα ἀσυνήθη.

Ἡ γυνὴ εἶπε τέλος πρὸς αὐτόν·

— Σὰν ἀπίστευτον μοῦ φαίνεται. Εἶσαι βέβαιος ;

— Βέβαιος λέγει ; βεβαιότατος ! Ἐπέρασαν ἔκτοτε ὀκτῶ χρόνοι ὅμως τὸν ἐνθυμήθηκα ! Ἄκους ἂν εἶνε αὐτὸς ὁ ἴδιος ! τὸν ἐγνώρισα ἀμέσως ! Πῶς τρωόντι δὲν τὸν ἐγνώρισες σὺ παντελῶς ;

— Ὀλωσδιάλου.

— Καὶ ἐνῶ μάλιστα σοῦ εἶχα εἰπῆ νὰ προσέξῃς ! Ἐὶδὸν τὸ ἴδιο τὸ ἀνάστημα, τὸ ἴδιο τὸ πρόσωπο· μόλις ὀλίγον τι γηραλέος· μερικαὶ ποτὲ δὲν γερνοῦν· δὲν εἰδέω πῶς κάμουν· ἢ φωνὴ του ὅμως ἢ ἴδια. Μόνον πῶς εἶνε ἐνδεδυμένος καλλίτερα. Ἄ ! παλημουστιχοδιάβολε, θὰ σοῦ δεῖξω ἐγὼ ! καλὰ σ' ἔβαλα εἰς τὸ χέρι μου· ἔννοια σου !

Ἀποταθεῖς δὲ πρὸς τὰς θυγατέρας του·

— Σεῖς νὰ πηγαίνετ' ἔξω· νὰ φύγετε ἀπ' ἐδῶ ! Ἄκους ! ἀκους ! Παράδοξο, ἐσὺ νὰ μὴ τὸν ἀναγνωρίσης !

Αἱ κόραι ἀνηγέρθησαν ὑπακούσασαι, ἢ δὲ μήτηρ· —Μὲ τὸ πονεμένο τῆς τὸ χέρι ; ἠρώτησε τὸν σύζυγον.

— Δὲν πειράζει· εἰ ἄερας θὰ τὴν ὠφελήσῃ, εἶπεν ὁ Ἰονδρέτης. Πηγαίνετε, πηγαίνετε.

Προφανῶς ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἦτον ἐξ ἐκείνων, πρὸς οὓς πᾶσα ἀντίστασις εἶνε ἐπικίνδυνος. Αἱ δύο κόραι ἐξῆλθον. Ἄλλ' ἐνῶ ἡ πρεσβυτέρα διέβαινε τὸ κατώφλιον, ὁ πατήρ, λαβὼν αὐτὴν ἀπὸ τῆς χειρός.— Ἄκουσε, τῆς εἶπεν ἀλλοκότως πῶς· κῦτταξε νὰ εἴσθε πάλιν ἐδῶ καὶ αἱ δύο εἰς τὰς πέντε ἢ ὦρα, ἀκριβῶς, ἐπειδὴ θὰ σᾶς χρειασθῶ.

Ὁ Μάριος ἐδιπλασίασε τότε τὴν προσοχὴν.

Ὅταν ὁ Ἰονδρέτης ἔμεινε μόνος μετὰ τῆς γυναικός του, ἤρξατο πάλιν περιπατῶν εἰς τὸν θάλαμον· μετὰ δύο δὲ ἢ τρεῖς γύρους ἐν σιωπῇ, ἐστάθη καὶ ἔχλωσεν εἰς τὴν ζώνην τοῦ πανταλονίου του τὰ κάτω τοῦ γυναικείου χιτῶνος, ὃν ἐφόρει· ἔπειτα δὲ, στρα-

φείς αἰφνιδίως πρὸς τὴν σύζυγον, ἐσταύρωσε τὰς χεῖράς του καὶ εἶπε·

— Καὶ θέλεις νὰ σοῦ εἰπῶ ἀκόμη ἐν ἄλλο; ἡ κόρη ὅπου εἶχε μαζί του . .

— Τί ἠρώτησεν ἡ γυνή.

“Ὀλη ἡ ὑπαρξίς τοῦ Μαρίου συνεκεντρώθη εἰς τὰς ἀκράς του· ἀλλ’ ὅμως ὁ Ἴονδρέτης ἐκυψε καὶ ἐλάλησεν εἰς τὴν γυναῖκά του κρυφίως. Ἀνεγερθεὶς δ’ ἔπειτα προσέθεσε γεγωνυῖα τῇ φωνῇ·

— Τὸ κεφάλι μου βάζω στοίχημα πῶς εἶνε αὐτή!

— Αὐτή; εἶπεν ἡ σύζυγος.

— Αὐτή! ἐπανελάβεν ὁ σύζυγος.

Εἶνε ἀνέκφραστος ὁ τόνος, καθ’ ὃν ἡ γυνή αὕτη ἐπρόφερε τὴν λέξιν «αὐτή;» Ὁ τόνος οὗτος ἐδῆλου καὶ θαυμασμὸν, καὶ ἑμοῦ μῖσος καὶ ὀργὴν λυσσώδη. Αἱ ὀλίγαι λέξεις, ὅς ἐψιθύρισεν ὁ ἀνὴρ εἰς τὸ ὠτίον της, μετέβαλον τὴν νοθεράν ταύτην καὶ νυσταλέαν γυναῖκα εἰς ἀπεχθὴ καὶ θηριώδη.

— Ἀδύνατον! ἀνέκραξεν αὐτὸ τὸ πρᾶγμα εἶνε τῶν ἀδυνάτων ἀδύνατον! ἐνῷ αἱ ἰδικαί μου αἱ κόραι κατήνησαν ξυπόλυτοι καὶ γυμναί. Αὐτὴ μὲ ἀπλαζένια γοῦνα, μὲ βελουδένιο καπελλίνο, μὲ ὑποδηματᾶκια, μὲ ὄλα της τὰ σωστά. . . ἕως διακοσίων φράγκων πράγματα, καὶ περισσότερο, ὡσὰν μία μεγάλη κυρά! Μέγα λάθος ἔχεις, φίλε μου! Καὶ πρῶτον μὲν ἐκεῖνη ἦτον ἀσχημὴ, ἕνα συχαμένο ἐν. αὐτὴ εἶνε ἀρκετὰ εὐμορφὴ! Σοῦ λέγω, εἶνε πρᾶγμα ἀδύνατον νὰ εἶνε ἐκεῖνη ἡ ἴδια.

— Ἐκεῖνη εἶνε σοῦ λέγω. Θὰ τὸ ἰδῆς.

Ἡ γυνὴ τοῦ Ἴονδρέτου ἔστρεψε τὴ πρόσωπον πρὸς τὴν ὀροφὴν ἐν ἀπορίᾳ· ἐφάνη δὲ κατ’ ἐκείνην τὴν στιγμὴν εἰς τὸν Μάριον φοβερωτέρα καὶ αὐτοῦ τοῦ συζύγου της. Ἐνόμισεν ὁ Μάριος ὅτι ἔβλεπεν ὄψιν χοίρου μετὰ βλέμματος τίγρεως.

— Εἶνε πρᾶγμα αὐτὸ ν’ ἀκουσθῆ! Αὐτὸ τὸ ἀπεχθέστατο ἔγεινε τὸ ὠραῖο ἀρχοντοκόριτσο, αὐτὸ ποῦ ἔβλεπε ταῖς κόραις μου μὲ τρόπο, σὰν νὰ ταῖς ἐλυπεῖτο, νὰ εἶνε ἐκεῖνο τὸ φειδιάρικο! Ὡ νὰ τὴν εἶχα, καὶ νὰ ἤμουν βέβαιη πῶς ἦταν ἐκεῖνη, θὰ τὴν ἐκομμάτιαζα!

Ἐπήδησε δ’ ἔπειτα ἀπὸ τῆς κλίνης καὶ ἐστάθη ὀρθία, ἀπολελυμένη καὶ ἀκτένιστον ἔχουσα τὴν κόμην, τοὺς ρόθωνας πεφυστημένους, τὸ στόμα ἡμιανεφωγμένον, τὰς χεῖρας πρὸς τὰ ὀπίσω, σπασμοδούσας ἐκ τῆς συσφίξεως τῶν πυγμῶν. Ἐπειτα ἔπεσεν ἐκ νέου εἰς τὴν κλίνην.

Ὁ σύζυγος ἐξηκολούθει νὰ περιπατῆ, οὐδόλως προσέχων εἰς τὴν θῆλειαν αὐτοῦ. Πλησιάζει μετὰ τινὰς στιγμὰς πρὸς αὐτὴν, καὶ ἴσταται σταυρωμένας ἔχων τὰς χεῖρας, ὡς πρότερον.

— Καὶ θέλεις νὰ σοῦ εἰπῶ ἀκόμη ἐν ἄλλο;

— Τί; ἠρώτησεν ἡ σύζυγος.

— Ἐκαμα τὴν τύχη μου! ἀπεκρίθη ὁ Ἴονδρέτης διὰ φωνῆς χαμηλοτέρας καὶ ἐπιτροχάλου.

Ἡ σύζυγος τὸν παρετήρησε μετὰ βλέμματος οἰονεῖ λέγοντος. — Ἐτρελλάθημεν αὐτὸς ὁ ἀνθρώπος;

Ὁ Ἰονδρέτης ἐξηκολούθησε λέγων.—Τώρα θὰ ἰδῆς ἐσύ ! ἀρκετὸν καιρὸν πλέον εἶμαι ὄρφανὸ παιδί τῆς ἐνορίας τῆς ἀγίας Πέθανε-τῆς-πεινας, ἀν-ἔχης φωμι, πέθανε-τοῦ-κρούου-ἀν-ἔχης φωτιά ! Φθάνει ἔως ἐδῶ ἡ πτώχεια ! Ἦλθε κ' ἐμένα ἡ σειρὰ μου νὰ φάγω, νὰ πιῶ, νὰ ξαπλωθῶ, νὰ μὴ μέληθαι νὰ κάμω τίποτε ! Πρὶν ἀποθάναι, θέλω κ' ἐγὼ νὰ γίνω ὀλίγον μιλλιουνάριος !

—Καὶ περπατήσας πάλιν ὀλίγον, προσέθεσε.—Καθὼς οἱ ἄλλοι.

—Τί τάχα ἐννοεῖς ; ἠρώτησεν ἡ γυνή.

Ὁ Ἰονδρέτης ἐκίνησε τὴν κεφαλὴν, ὡς οἱ ἀγύρται τῶν τριόδων κατὰ τὰς ἐμφάσεις των.—Τί ἐννοῶ ; Ἄκουσε !

—Σιγά ! εἶπεν ἡ σύζυγος· μὴ φωνάζεις δυνατὰ, ἀν θὰ εἰπῆς πράγματα ὅπου δὲν πρέπει κανεὶς ν' ἀκούσῃ.

—Ποῖος ν' ἀκούσῃ ; δὲν εἶν' ἐδῶ κανεὶς. Ὁ γείτονας ; Τὸν εἶδα πρὸ ὀλίγου καὶ ἀνεχώρησεν. Ἄλλὰ καὶ νὰ ἦτον, μήπως αὐτὴ ἡ κουρούνα ἀκούει ποτέ ; Ἄλλὰ καθὼς σοῦ λέγω, τὸν εἶδα κ' ἔφυγε.

Καὶ ὅμως ὁ Ἰονδρέτης ἐχαμήλωσε τὴν φωνὴν ὡς ὑπὸ προφυλακτικῆς συναισθήσεως· ἀλλὰ δὲν τὴν ἐχαμήλωσε καὶ τόσον, ὥστε νὰ μὴν τὴν ἀκούσῃ ὁ Μάριος. Εὐτυχῶς δὲ, ὁ κρότος τῶν ἀμαξῶν, αἵτινες διήρχοντο τὸν δρόμον, ἐπνίγετο ὑπὸ τῆς καταπεσούσης χιόνος.

Ὁ Μάριος ἤκουσε τὰ ἐξῆς.—Μωρὴ γυναῖκα, καλὰ

ἀκουσε αὐτὰ ὅπου θὰ σοῦ εἰπῶ. Λογάριασε καὶ πῶς τὸν ἔχω τὸν Κροῖσό σου βαλμένο μέσα εἰς τὸ σακί. Αὐτὸς θὰ ἔλθῃ ἀπόψε εἰς τὰς ἐξ ἡ ὥρα. Ἐχω ἀνθρώπους εἰδοποιημένους. Ὅλα τὰ ἔχω ἐτοιμασμένα ἐπιτηδεῖα. Αὐτὸς ὅταν ἔλθῃ, θὰ φέρῃ τὰ ἐξῆντα φράγκα του, ὁ μηδαμινός ! ὁ παληάνθρωπος ! Εἶδες πῶς τοῦ παρέστησα ὅτι ἔληξεν ἡ διορία, καὶ πρέπει νὰ πληρῶσω τὸ νοῖκι ; Αὐτὸς λοιπὸν θὰ ἔλθῃ εἰς τὰς ἐξ ἡ ὥρα, ὁ γείτονας θὰ εἶνε πηγαυμένος νὰ δειπνήσῃ. Ἡ κυρὰ Πανώρηα πλύνει πινάκια ἔξω εἰς τὰ μαγειρεία. Δὲν εἶνε κανεὶς εἰς τὸ σπίτι. Ὁ γείτονας δὲν ἐπιστρέφει ποτὲ προτῆτερ' ἀπὸ ταῖς ἔνδεκα ἡ ὥρα. Αἱ μικραὶ θὰ εἶν' ἔξω νὰ παραμονεύουν. Σὺ, θὰ δώσης ἓνα χέρι, ἀν χρειασθῇ. Τί θὰ κάμῃ ; θ' ἀναγκασθῇ νὰ πληρῶσῃ ὅ,τι τοῦ ζητήσωμεν.

—Καὶ ἀν ἀντισταθῇ ; ἠρώτησεν ἡ γυνή.

—Θὰ τὸν στρουμῶζωμεν, εἶπεν ὁ Ἰονδρέτης, βαλὼν ἀπαίσιον γέλωτα.

Πρῶτον ἤδη ὁ Μάριος εἶδε τὸν ἄνθρωπον τοῦτον γελῶντα. Φρικτὸς ἦτον ὁ ψυχρὸς καὶ ἥσυχος γέλως του.

Ἦνοιξεν ὁ Ἰονδρέτης σηκόν τινα κείμενον πλησίον τῆς ἐστίας, ἐπῆρεν ἐξ αὐτοῦ ἓν κασκέτον παλαιὸν καὶ φορέσας αὐτὸ εἰς τὴν κεφαλὴν του, ἀφοῦ τὸ ἐτίναξε.—Τώρα, εἶπε, πάγω ἔξω. Ἐχω ἀκόμη νὰ ἰδῶ καὶ κάποιους ἄλλους, ἀπ' ἐκείνους τοὺς ἐπιτηδεῖους. Θὰ ἰδῆς τί καλὰ θὰ πᾶνε τὰ πράγματα ! Θὰ προσπαθήσω νὰ ἐπιστρέψω ὅσον μπορῶ γρηγορώτερον· χρειάζε-

ται νὰ προετοιμαστοῦν τὰ πάντα καλά. Σὺ κάθου νὰ φυλάγῃς τὸ σπίτι.

Καὶ θέσας τὰς δύο του χεῖρας εἰς τοὺς θύλακας τῆς περισκελίδος του, ἔμεινε περίσκεπτος πρὸς ὀλίγον, ἔπειτα δὲ ἀνέκραξε.—Καλὰ, μωρὲ παιδί, καὶ δὲν μὲ ἀνεγνώρισε κ' ἐκεῖνος ! Ἄν μὲ ἀνεγνώριζε, δὲν θὰ ἐπέστρεφε. Θὰ τὸν ἐχάναμεν μέσα ἀπὸ τὰ χέρια μας ! Τὰ γένεια μου μ' ἔκαμαν, ὡς φαίνεται, διαφορετικόν· αὐτὰ τὰ ρομαντικά μου τὰ γένεια ! Εἶδες τὰ γένεια μου τὰ ρομαντικά τί κατορθώνουν !

Καὶ πάλιν ἐγέλασεν. Ἐπειτα δ' ἐπορεύθη εἰς τὸ παράθυρον. Ἡ χιὼν ἐξημελούθει πίπτουσα ἔσθ' οὐρανὸς ἦτο φαίος.

— Τί διαβολόκαιρος ! εἶπε.

Καὶ σταυρώσας τὸν ἐπενδύτην ἐπὶ τοῦ στήθους του.

— Μοῦ εἶνε πλατὺ πολὺ αὐτὸ τὸ ροῦχο. Ἀδιάφορο ! καλὰ τὸν ἐφώτισεν ὁ διάβολός του καὶ μοῦ τὸ ἄφησε. Χωρὶς αὐτὸ, δὲν θὰ ἤμπορούσα τώρα νὰ πάγω ἔξω, καὶ τὸ πράγμα δὲν θὰ κτωρθάνετο. Ἴδὲ καμμιά φορά ἀπὸ τί ἐξαρτῶνται μερικά πράγματα !

Καταβιβάσας δὲ τὸ κασκέτον μέγχι τῶν ὀφθαλμῶν του, ἐξῆλθεν. Ἀλλὰ μόλις ἔκαμεν ἔξω ὀλίγα βήματα, καὶ ἡ θύρα ἠνοιχθῆ πάλιν, καὶ παρυσιάσθη ἐκ νέου ἡ θηριώδης καὶ ἄμα παμπόνηρος αὐτοῦ μορφή.

— Ἐλησιμόνησα νὰ σοῦ εἰπῶ, εἶπε. Νὰ βάλῃς κάρβουνα εἰς τὸ πύραυλο, νὰ τὸ ἔχῃς ἑτοιμο.

Καὶ ἔρριψεν εἰς τὴν ποδιάν τῆς γυναικὸς του τὸ

πεντάφραγκον, ὃ εἶχε λάβει παρὰ τοῦ «φιλανθρώπου».

— Πόσα κάρβουνα ν' ἀγοράσω ; ἤρώτησεν ἡ γυνή.

— Δύο μόδια πάρε.

— Λοιπὸν τριάντα σολδιά. Μὲ τὰ ὑπόλοιπα θὰ πάρω φαγί.

— Ὅχι φυλάξου καλὰ μὴν τὰ δώσης διὰ φαγί, ἐπειδὴ θὰ μοῦ χρειασθοῦν τὰ ὑπόλοιπα. Ἔχω κάτι κ' ἐγὼ ν' ἀγοράσω.

— Τί ;

— Κάτι πράγμα ἀκόμη θὰ μοῦ χρειασθῆ.

— Καὶ πόσα θὰ ἐξοδεύσης δι' αὐτό ;

— Εἰπέ μου, ποῦ εἶν' ἐδῶ σιμὰ κανένα ἐργαστήρι, ὅπου νὰ πωλοῦν σιδερικά ;

— Ἐκεῖ κατὰ τὴν ὁδὸν Μουτεφάρδη.

— Ἄ, ναί· ἐκεῖ εἰς τὴν ἀγκωνὴ τῆς δρόμου· ξέμεω.

— Δὲν μοῦ εἶπες πόσα θὰ σοῦ χρειασθοῦν δι' αὐτὸ ὅπου θ' ἀγοράσης ;

— Πενήντα, ἕως ἐξήντα σολδιά.

— Καὶ πόσα λοιπὸν θὰ περισσεύσουν διὰ τὸ φαγί ; ἀλλοίμονο !

— Ἄς λείψῃ σήμερα τὸ φαγί. Εἶνε ἄλλα νὰ γίνουν ἀναγκαιότερα.

— Ψυχὴ μου ! Κάμε δὰ, νὰ σέ ἰδῶ.

Ὁ Ἰονδρέτης μετὰ τὸν τρυφερὸν τούτον λόγον τῆς γυναικὸς του, ἐκλείσει τὴν θύραν, ὃ δὲ Μάριος ἤκουσε τότε τὰ βήματα τοῦ ἀνδρὸς εἰς τὸν διάδρομον, ἀπομακρυνόμενα ταχέως πρὸς τὴν κλίμακα.

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν, ἐσήμανεν ὥρα μία με-

τὰ μεσημβριαν τὸ ὠρολόγιον τῆς πλησιεστέρας ἐκ-
κλησίας.

Π'.

Μόνος μετὰ μόνου, ἐν τόπῳ παραβύστω

Ὁ Μάριος ἦτο φύσει εὐσπλαγγνος, ἀλλ' οὐχ ᾔτη-
τον καὶ αὐστηρὸς κριτής. Ἐλυπεῖτο νὰ πατήσῃ μίαν
ἀράχνην, ἀλλὰ τὸν σκορπίον τὸν κατεσύντριβεν. Ἐν
τῇ προκειμένῃ περιστάσει, τὸ βλέμμα του εἰσέδυσεν
εἰς φωλεὰν ἐχιδνῶν, εἰς ἄντρον ἀνθρωπομόρφων τε-
ράτων.

— Πρέπει, εἶπε, νὰ καταπατηθῶσιν οὔτοι οἱ ἄ-
θλιοι.

Οὐδὲν τῶν αἰνιγμάτων ὧν ἤλπισε νὰ μάθῃ τὴν λύ-
σιν, δὲν εἶχε σαφηνισθῆ· τὸναντίον, κατέστησαν ἐ-
νώπιόν του σκοτεινότερα· οὐδὲν ἄλλο πλειότερον ἀνε-
κάλυψε περὶ τῆς ὠραίας κόρης τοῦ Λουξεμβούργου
καὶ περὶ τοῦ ἀνδρός, ὃν ἀπεκάλει κ. Λευκίαν, εἰμὴ ὅτι
ὁ Ἰονδρέτης τοὺς ἐγνώριζεν.

Ἐκ τῶν σκοτεινῶν λόγων, οἵτινες ἐλέχθησαν, τοῦ-
το μόνον διέκρινε σαφῶς, ὅτι ἠτοιμάζετο ἐνέδρα τις
καταχθόνιος· ὅτι ἀμφότεροι διέτρεχον μέγαν κίνδυνον·
ἴσως μὲν καὶ ἡ κόρη, ἀλλ' ὁ πατὴρ τῆς βεβαίως. Ἐ-
πρεπε λοιπὸν νὰ σωθῶσιν· ἔπρεπε νὰ ματαιωθῶσιν αἱ
μοχθηραὶ πλεκτάναι τοῦ Ἰονδρέτου, νὰ συντριβῇ ὁ
ἰστός τούτων ὄλων τῶν ἀραχνῶν.

Εἶχε παρατηρήσει τὴν σύζυγον τοῦ Ἰονδρέτου, ὅ-
ταν ἔμεινε μόνη ὅτι ἡ γυνὴ αὕτη ἐξήγαγεν ἀπὸ τινος
ἡγωνίας ἐν σιδηροῦν πύραυλον, καὶ ἤρεύνα νὰ εὔρη τι
μεταξὺ σωροῦ τινος σιδήρων· ἔπειτα δὲ κατέβη ὁ Μά-
ριος ἀπὸ τῆς ἱματιοθήκης του ἀθορύβως, καὶ χαίρων
ἐντὸς τῆς φρίκης του, ὅτι ἔμελλεν ἴσως ν' ἀναδειχθῇ
τῆς ἐρωμένης του σωτήρ.

Ἀλλὰ ποῦ πρῶτον νὰ κατευθυνθῇ ; Νὰ εἰδοποιήσῃ
τοὺς ἀπειλουμένους ὑπὸ τοῦ κινδύνου ; Ἠγγύει τὴν
κατοικίαν των. Πρὸς στιγμὴν ἐνεφανίσθησαν εἰς τοὺς
ὀφθαλμούς του καὶ ἔπειτα ἐχάθησαν βυθισθέντες εἰς
τὸν λαβύρινθον τῆς ἀπεράντου τῶν Παρισίων πόλεως.
Νὰ περιμεῖνῃ τὸν κ. Λευκίαν εἰς τὴν θύραν, κατὰ τὴν
ἕκτην ἐσπερινὴν ὥραν, ὅταν αὐτὸς ἔμελλε νὰ ἐπιστρέ-
ψῃ καὶ νὰ τὸν εἰδοποιήσῃ περὶ τῆς ἐνέδρας ; Ἄλλ' ὁ
Ἰονδρέτης καὶ οἱ περὶ αὐτὸν θὰ τὸν ἔβλεπον παραμο-
νεύοντα· τὸ μέρος ἦτον ἐρημικόν, αὐτοὶ ἦσαν ἰσχυρό-
τεροί του, θὰ εὔρισκον τρόπον νὰ τὸν ἀρπάσωσι, νὰ
τὸν ἀπομακρύνωσι καὶ τότε πάλιν δὲν θὰ ἐσώζετο ὁ
ἀνὴρ, ὃν ὁ Μάριος ἠθέλε νὰ σώσῃ. Ἦτο μία ὥρα
μετὰ μεσημβριαν· ἡ ἐπίθεσις ἔμελλε νὰ γίνῃ κατὰ τὴν
ἕκτην ὥραν. Ὁ Μάριος εἶχε πέντε ὥρῶν καιρόν.

Εἰς μόνος τρόπος τοῦ ἔμενον. Ἐφόρεσε τὸ μέτρον
φόρεμά του, ἔδεσε τὸν λαιμοδέτην του, ἔλαβε τὸν πῖ-
λόν του καὶ ἐξῆλθεν ἀκροποδητή, ἵνα μὴ ἀκούσῃ ἡ σύ-
ζυγος τοῦ Ἰονδρέτου, ὅτι ἐξήρχετο κατ' ἐκείνην τὴν
ὥραν ἐκ τοῦ θαλάμου του. Ἄλλως τε ἡ μέγαιρα αὕτη
κατεγίνετο εἰσέτι ἀνακατῶνουσα τὰ σιδήρά της.

Ὁ Μάριος, ἔξελθὼν τῆς οἰκίας, κατηρθύνθη πρὸς τὴν πόλιν. Διαβαίνων πλησίον τοίχου τινὸς χαμηλοῦ, οὗ ὄπισθεν ἔκειτο τόπος ἀνοιχτός, γῆ χέρσος, καὶ προχωρῶν διὰ βραδέων βημάτων ἐπὶ τῆς χιόνος, ἤκουσε συνομιλίαν ἀνθρώπων πλησίον του. Στρέφεται νὰ ἴδῃ τίνες ἦσαν, ἀλλὰ δὲν βλέπει οὐδένα· ἦτον ἔρημη ἡ ὁδός. Κύπτει ἄνωθεν τοῦ χαμηλοῦ τοίχου καὶ παρατηρεῖ ὅτι δύο τινὲς ἐκάθηντο ἐπὶ τῆς χιόνος καὶ συνδιελέγοντο ταπεινῇ τῇ φωνῇ· δύο ἄνθρωποι ἀγνωστοὶ εἰς αὐτὸν, ὧν ὁ μὲν εἶχε γενειάδα καὶ ἐφόρει βλουζαν, ὁ δὲ ἦτο δασύμαλλος καὶ ρακενδύτης. Ὁ μὲν ἐφόρει εἰς τὴν κεφαλὴν κάλυμμα, ὁ δὲ ἦτον ἀσκεπής, καὶ εἰς τὴν κόμην του εἶχε χιόνα.

Αὐτοὶ δὲν εἶδον τὸν Μάριον, διότι εἶχον τὰ νῶτα ἐστραμμένα πρὸς τὸν τοίχον, ὥστε ὁ Μάριος ἤδυνήθη νὰ σπαθῇ ἐκεῖ πρὸς στιγμὴν καὶ ν' ἀκούσῃ τί ἔλεγον.

Ὁ ἀσκεπὴς προσώθει τὸν ἄλλον διὰ τοῦ ἀγκῶνος καὶ τοῦ ἔλεγε·

— Μωρὲ, μὲ τὴν Πατρομμινέτα φοβᾶσαι; Ἄμα ἔχεις τὴν Πατρομμινέτα μαζί σου, ἔγνοια σου.

— Λές; εἶπεν ὁ πωγωνοφόρος.

Ὁ δ' ἄλλος ἐπανέλαβεν.

— Εἶνε νὰ πάρῃ ὁ καθένας εἰς τὸ ἀνάλογό του ἓνα μερίδιο πεντακόσια πέταλα, καὶ τὸ χειρότερο ποῦ εἴμπορεῖ νὰ πάθῃ, εἶνε πέντε χρόνοι, ἕξ χρόνοι, δέκα χρόνοι τὸ πολὺ!

Ὁ δ' ἄλλος ἀπεκρίνετο μετὰ δισταγμοῦ, καὶ τρέ-

μων ὄλος ὑπὸ τὸ κόκκινόν του κάλυμμα.—Εἶδες τί λές; Ὅλιγο τῶχεις αὐτό;

— Μὰ σοῦ λέγω ἔγνοια σου, ἀφοῦ εἶσαι μὲ τὴν Πατρομμινέτα. Εἶνε ποῦ καὶ ἔ γέρο Τέτοιος ἐπῆρε τὰ μέτρα του.

Ἐπειτα ἤρξαντο ὀμιλοῦντες περὶ τινος μελοδράματος, ὃ εἶδον εἰς τὸ θέατρον τὴν προτεραίαν.

Ὁ Μάριος ἐξηκολούθησε τὸν δρόμον του τῷ ἐφάνῃ, ὅτι οἱ σκοτεινοὶ λόγοι τῶν ἀνθρώπων τούτων εἶχόν τι κοινὸν μετὰ τῶν φαύλων σχεδίων τοῦ Ἰονδρέτου· ὅτι ἐπρόκειτο ἴσως περὶ τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως.

Ἐρωτήσας ὁ Μάριος ποῦ εὐρίσκετο ὁ πλησιέστερος ἀστυνομικὸς σταθμὸς, καὶ μαθὼν, κατηρθύνθη πρὸς αὐτόν.

Καθ' ὁδόν, εἰσῆλθεν εἰς ἓν ἀρτοποιεῖον, καὶ ἀγοράσας ἓν ψωμίον δύο σολδίων, τὸ ἔφαγεν, εἰκάζων ὅτι ἐπειτα δὲν θὰ εἶχε καιρὸν νὰ δειπνήσῃ. Τρώγων δὲ, ἠύλγει τὴν θείαν Πρόνοιαν, ἀναλογιζόμενος ὅτι, ἂν δὲν εἶδιδε κατ' ἐκείνην τὴν πρῶϊαν τὰ πέντε φράγκα του εἰς τὴν θυγατέρα τοῦ Ἰονδρέτου, θὰ παρηκολούθει τὸ ὄχημα τοῦ κ. Λευκίου, καὶ ἐπομένως θὰ ἤγνοιε τὰ πάντα· ὅτι οὐδὲν τότε θὰ ἠμποδίζε τὴν ἐνέδραν τοῦ Ἰονδρέτου καὶ ὁ κ. Λευκίας ἀναποφεύκτως θὰ ἐχάνετο, ἴσως δὲ καὶ ἡ θυγάτηρ του μετ' αὐτοῦ.

ΙΔ'.

Ἐνθα κλητῆς τῆς ἀστυνομίας καταφέρει
δύο γρόνθους ἐπὶ δικηγόρου

Φθάσας εἰς τὸν ἀστυνομικὸν σταθμὸν, ἀνέβη εἰς τὸ
πρῶτον πάτωμα καὶ ἐζήτησε τὸν ὑπαστυνόμον.

— Ὁ κύριος ὑπαστυνόμος λείπει, εἶπεν εἰς τὸν Μά-
ριον νέος τις γραμματεὺς· ἀλλ' ἀντ' αὐτοῦ εἶνε εἰς
τῶν ἀρχικλητῆρων. Θέλετε νὰ ἐμιλήσῃτε εἰς αὐτόν ;
Εἶνε κατεπεῖγόν τι ;

— Πολὺ κατεπεῖγον, ἀπήντησεν ὁ Μάριος.

Ὁ γραμματεὺς ἀδήγησε τὸν Μάριον εἰς τὸ γρα-
φεῖον τοῦ ἀρχικλητῆρος. Ὁ Μάριος εἶδεν ἐκεῖ, ὄπι-
σθεν κιγκλίδος, ἓνα ὑψηλὸν ἄνθρωπον, ὄρθιον καὶ στη-
ριζόμενον ἐπὶ σιδηρᾶς τινος θερμάστρας· πρόσωπόν τι
πετραγῶνον, χεῖλη λεπτὰ, γένειον ξυρισμένον εἰς τὴν
σιαγόνα, φαιὸν καὶ ἄγριον, βλέμμα ἱκανὸν νὰ στρέψῃ
τὰ μέσα τῶν θυλάκων τοῦ φορέματός σου ἔξω. Ἄλη-
θῶς ἠδύνατό τις νὰ εἶπῃ περὶ τοῦ βλέμματος τούτου,
ὅχι ὅτι εἰσέδουεν εἰς τὴν ψυχὴν, ἀλλ' ὅτι ἐψηλάφα
αὐτήν.

Δὲν ἦτον ὀλιγώτερον τοῦ Ἰονδρέτου φοβερός καὶ
ἀπαίσιος τὴν ὄψιν ὁ ἄνθρωπος οὗτος· ἐνίοτε καὶ μο-
λοσσός, ἀπαντῶμενος, ἐμποιεῖ φόβον ὅχι ὀλιγώτερον
τοῦ λύκου.—Τί θέλετε ; ἠρώτησεν οὗτος τὸν Μάριον,
μὴ προσθέσας «κύριε».

— Τὸν κύριον ὑπαστυνόμον.

— Δὲν εἶνε ἐδῶ αὐτὴν τὴν ὥραν. Εἶμαι εἰς τὸν
τόπον αὐτοῦ.

— Πρόκειται περὶ ὑποθέσεως πολὺ μυστικῆς.

— Λέγετε λοιπόν.

— Καὶ πολὺ κατεπειγούσης.

— Λοιπὸν λέγετε γρήγορα.

Ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἐνέπνεε καὶ φόβον μὲν, ἀλλ' ἄ-
μα καὶ ἐμπιστοσύνην.

Ὁ Μάριος τῷ διηγήθη τὰ πράγματα. Ὅτι κύριός
τις, ὃν δὲν ἐγνώριζεν, εἰμὴ ἐξ ὄψεως, ἐμελλε κατ' ἐ-
κείνην τὴν ἐσπέραν νὰ σαγηνευθῇ εἰς ἐνέδραν· ὅτι
κατοικῶν εἰς ἓν δαμάτιον πλησίον τοῦ τόπου ἔνθα
ἐμελλε νὰ διαπραχθῇ τὸ κακόν, αὐτὸς ὁ Μάριος Πομ-
μερσὺ, ἤκουσεν ἐκ τοῦ τείχους ὅσα ἐτεκταίνοντο, ὅτι ὁ
καταχθόνιος ὅστις ἐπενόησε τὴν σκευωρίαν ἦτο κά-
ποιος Ἰονδρέτης· ὅτι ἐμελλεν οὗτος νὰ προσλάβῃ καὶ
ἄλλους συμβοηθοὺς, ἐν οἷς καὶ τινὰ Παχαούδαν, ἐπι-
λεγόμενον Λουλούδαν, προσεπιλεγόμενον Πιγρενα-
λιᾶν· ὅτι αἱ θυγατέρες τοῦ Ἰονδρέτου ἐμελλον νὰ
προφυλάττουν· ὅτι τρόπος νὰ προειδοποιηθῇ ὁ ἄνθρω-
πος, ὅστις διέτρεχε τὸν κίνδυνον, δὲν ἦτον, ἐπειδὴ ἠ-
γνοεῖτο καὶ τὸ ὄνομά του αὐτό· καὶ ὅτι, τέλος, πάντα
ταῦτα ἐμελλον νὰ ἐκτελεσθῶσι κατὰ τὴν ἕκτην ἐσπε-
ρινὴν ὥραν, εἰς τὸ ἐρημικώτερον μέρος τῆς ὁδοῦ Βου-
λεβάρτου τοῦ Νοσοκομείου, εἰς τὴν οἰκίαν τὴν ὑπ' ἀ-
ριθμὸν 50 καὶ 52.

Ἄμα ἀκούσας τοὺς ἀριθμοὺς τούτους ὁ ἀστυνομι-
κὸς ὑπάλληλος, ἤγγειρε τὴν κεφαλὴν καὶ εἶπε ψυ-

χρῶς.—Εἰς τὸ δωμάτιον τὸ εἰς τὸ βάθος τοῦ διαδρόμου ;

— Ἀκριβέστατα, ἀπήντησεν ὁ Μάριος· πῶς ! σὰς εἶνε γνωστὴ ἡ οἰκία ἐκεῖνη ;

Ὁ ἀρχικλητὴρ ἔμεινε πρὸς στιγμήν σιωπηλὸς, ἔπειτα δὲ ἀπεκρίθη θερμαίνων τὴν πτέρναν τοῦ ὑποδήματός του εἰς τὸ στόμιον τῆς θερμάστρας· — Ὡς φαίνεται.

Ἐξηκολούθησε δὲ λέγων, μᾶλλον ὅμως πρὸς τὸν λαιμοδέτην τοῦ ἢ πρὸς τὸν Μάριον.—Κάπως θὰ ἔχη αὐτοῦ μέσα τὸ χέρι τῆς καὶ ἡ Πατρομμινέτα.

Ἡ λέξις αὕτη ἐπροξένησεν εἰς τὸν Μάριον ἐντύπων· — Πατρομμινέτα ; εἶπε. Τφόντι, ἤκουσα προφερομένην αὐτὴν τὴν λέξιν.

Καὶ τότε διηγήθη πρὸς τὸν ἀρχικλητῆρα τὸν διάλογον τῶν δύο ἀνθρώπων, οἵτινες ἐκάθητο ὀπισθεν τοῦ χαμηλοῦ τοίχου, ἐπὶ τῆς χιόνος τοῦ ἀσκεποῦς ἐκείνου, καὶ τοῦ πωγωνοφόρου.

Ὁ ἀρχικλητὴρ εἶπεν ὑπογογγύσας.—Ὁ ἀνεμαλλιάρης θὰ ἦτον ὁ Βύζουνας, καὶ ὁ γενᾶτος θὰ ἦταν ὁ Δυολαίνης, ὁ λεγόμενος Διλλιοῦνης.

Πάλιν δ' ἔπειτα ἐταπεινώσει τὰ βλέφαρα καὶ ἐφάνη μελετῶν.

— Ὅσφ διὰ τὸν γέρο Τέτοιον, συμπεραίνω ποιὸς θὰ εἶνε. Νὰ πάρ' ἡ ὀργή ! ἔκαυσα τὸ ἐπανωφορί μου. Πιάνουν καὶ θάνουν τόση πολλὴ φωτιά εἰς αὐτάς τὰς καττραμένας θερμάστρας ! Ὁ ἀριθμὸς 50 καὶ 52. Εἰς τὸ παληρόσπιτο τοῦ Κάρακα.

Ἀτενίσας δ' ἔπειτα εἰς τὸν Μάριον.—Ἄλλον δὲν εἶδετε παρ' αὐτὸν τὸν γενᾶτον, καὶ τὸν ἄλλον τὸν ἀνεμαλλιάρη ;

— Καὶ τὸν Παχαούδα.

— Δὲν εἶδετε νὰ τριγυρίζῃ ἐκεῖ πουθενὰ ἓνα εἶδος καμαρωμένου νεανίου, ἓνα ὑποκείμενο τῆς ὀργῆς καὶ τῆς κολάσεως ;

— Ὅχι.

— Ὅτε κανένα παχύσαρκον, ἓνα ὄλον ὕλην, ὅπου ὁμοιάζει μὲ τὸν ἐλέφαντα τοῦ Βοτανικοῦ Κήπου ;

— Ὅχι.

— Ὅτε ἓνα κάποιον ἄλλον, ἓνα παμπόνηρον, ὅπου ὁμοιάζει σὰν ἄλεποῦ ;

— Ὅχι.

— Ὅσον δι' αὐτὸν τὸν τέταρτον, ἐκεῖνον κανεὶς δὲν τὸν βλέπει, καὶ οὔτε οἱ συλλειτουργοὶ του.

— Τί εἶνε αὐτοὶ ὅλοι ; ἠρώτησεν ὁ Μάριος.

Ὁ ἀρχικλητὴρ δὲν ἀπεκρίθη, ἀλλ' εἶπε μόνον.

— Ἄλλως τε, δὲν εἶνε καὶ ἡ ὥρα των.

Σιωπήσας δὲ ὀλίγον, — 50 καὶ 52 προσέθεσε. Ἐνωρίζω τὸ καταγῶγί των. Μέσα ἐκεῖ νὰ κρυφθοῦμεν, χωρὶς νὰ μᾶς παρατηρήσουν οἱ ἐργολάβοι, εἶνε ἀδύνατον θὰ ἐγίνοντο ἄφαντοι. Ὅχι· κάπως ἀλλέως, πρέπει νὰ γίνουν τὰ πράγματα.

Ἀποταθεὶς δὲ πρὸς τὸν Μάριον μετὰ τὸν μονόλογον τούτον, τὸν ἠρώτησε βλέψας πρὸς αὐτὸν ἀσκαρδαμυκτί·

— Εἰπέτε μου, φοβεῖσθε ;

— Τί νά φοβηθῶ ; ἤρῳτησεν ὁ Μάριος.

— Αὐτοὺς τοὺς κακοποιούς ;

— Ὅσον σεῖς τοὺς φοβεῖσθε, τόσον κ' ἐγώ ! ἀπήντησεν ὁ Μάριος ἀποτόμως· διότι παρατήρησεν ὅτι ὁ ἄνθρωπος, μεθ' οὗ συνωμίλει, δὲν τὸν εἶχεν ἀποκαλέσει κ Ὑ ρ ι ο ν.

Ὁ ἀρχικλητῆρ ἠτένισε πρὸς τὸν Μάριον μετὰ πλειονοῦ προσηλώσεως καὶ εἶπεν ὡς ἀπὸ καθέδρας·—Ὁμιλεῖτε ὡς ἄνθρωπος γενναῖος, καὶ ὡς ἄνθρωπος τρωόντι τίμιος. Ἡ γενναιότης δὲν φοβεῖται τὴν κακουργίαν, ὡς καὶ ἡ τιμιότης δὲν φοβεῖται τὴν ἐξουσίαν.

Ὁ Μάριος τὸν διέκοψεν.

— Πολύ καλά, ἀλλὰ πῶς ἔχετε σκοπὸν νὰ κάμετε ;

Ὁ ἀρχικλητῆρ περιωρίσθη εἰς μόνην τὴν ἐπομένην ἀπάντησιν·—Οἱ ἐνοικιάτορες ἐκείνου τοῦ σπιτιοῦ ἔχουν κλειδί, διὰ νὰ ἀνοίξουν τὴν ἔξω θύραν, ὅταν ἔρχονται τὴν νύκτα ἀπ' ἔξω. Βεβαίως θὰ ἔχετε καὶ σεῖς ἓνα τοιοῦτο κλειδί.

— Ἐχω, εἶπεν ὁ Μάριος.

— Τὸ κρατεῖτε ἐπάνω σας ;

— Τὸ κρατῶ.

— Δότε μού το, εἶπεν ὁ ἀρχικλητῆρ.

Ὁ Μάριος ἔλαβε τὸ κλειδίον ἐκ τοῦ κόλπου του καὶ τὸ ἐνεχείρισεν εἰς τὸν ἀρχικλητῆρα, προσθέσας·

— Ἄν θέλετε τὴν γνώμην μου, νὰ ἔλθετε με στρατιωτικὴν δύναμιν.

Ὁ ἀρχικλητῆρ ἔρριψεν ἐπὶ τοῦ Μαρίου βλέμμα τι,

τὸ ὅποιον θὰ ἔρριπτεν ὁ Βολταῖρος πρὸς ἀκαδημαϊκὸν προτείνοντα αὐτῷ ἑμοιοκαταληξίαν τινά· ἔχωσε τὰς χεῖρας του, ὑπερμεγέθεις χεῖρας, καὶ τὰς δύο συγχρόνως εἰς τοὺς δύο θύλακας, ἢ μᾶλλον σάκκους τοῦ ἐπενδύτου του, ἐξήγαγε δύο μικρὰ πιστόλια, ἐξ ἐκείνων ἅτινα ὀνομάζονται γρόνθοι, τὰ προέτεινεν εἰς τὸν Μάριον, καὶ τοῦ εἶπε μετὰ φωνῆς ἐπιτροχάλου·—Ἰδοῦ, αὐτά. Πάρετέ τα καὶ ἐπιστρέψατε εἰς τὸ δωμάτιόν σας. Κρυφθῆτε ἐκεῖ μέσα εἰς τρόπον, ὥστε νὰ νομίζουν ὅτι λείπετε ἔξω. Εἶνε γεμάτα προσέξατε τὸ καθένα με δύο βόλια. Στέκεσθε καὶ παρατηρεῖτε ἀπὸ τὴν τρύπα ὅπου εἶπατε πῶς ἔχει ὁ τοῖχος. Ὅταν ἔλθουν οἱ ἄλλοι, τοὺς ἀφίνετε νὰ προχωρήσουν ὀλίγον εἰς τὸ δρᾶμά των· μόνον δὲ ὅταν ἰδῆτε ὅτι τὸ πρᾶγμα ἤλθεν εἰς τὴν ἀκμὴν καιῶσι εἶνε καιρὸς νὰ ἐμποδισθῆ, σύρατε μία πιστολιά. Τὴν πιστολιά τὴν σύρατε εἰς τὸν ἀέρα, εἰς τὴν ὀροφὴν, ἀδιάφορον. Προσέχετε μόνον νὰ μὴ βιασθῆτε. Περιμένετε νὰ κάμουν ἀρχὴν τῆς ἐκτελέσεως· εἴσθε δικηγόρος· καταλαμβάνετε τὴν ἰδέαν μου.

Ὁ Μάριος ἔλαβε τὰ πιστόλια καὶ τὰ ἔθεσεν εἰς τὸν πλάγιον θύλακα τοῦ ἐπενδύτου του.

— Ὅχι. ἐκεῖ κάμουν ὄγκον, εἶπεν ὁ ἀρχικλητῆρ, καὶ ἐνδέχεται νὰ ὑποπτευθῆ τις. Καλλίτερα μέσα εἰς τοῦ πανταλονίου σας τὰ θυλάκια βάλετέ τα.

Ὁ Μάριος ἔθεσε τὰ πιστόλια ὅπου τῷ εἶπεν ὁ ἄνθρωπος τῆς ἀστυνομίας·—Τώρα, ἐξηκολούθησεν οὐτως λέγων, δὲν ἔχομεν νὰ χάσωμεν οὔτε μίαν στιγμὴν.

Τί ὥρα εἶνε ; Δύο ὥραι καὶ μισή. Εἰς τὰς ἑπτὰ εἶνε νὰ ἔλθουν.

— Εἰς τὰς ἕξ, εἶπεν ὁ Μάριος.

— Ἐχω καιρὸν, ἐξηκολούθησεν ὁ ἀρχικλητῆρ, ἀλλὰ μόλις τὸν ἀπαιτούμενον καιρὸν. Μὴ λησμονήσετε τίποτε ἀφ' ὅσα σὰς εἶπα. Μπάμ ! μιὰ πιστολιά.

— Μείνατε ἤσυχος, ἀπεκρίθη ὁ Μάριος.

Ἐνῶ δὲ ὁ Μάριος ἐπέθετε τὴν χεῖρα εἰς τὸ κλειθρον, ἵνα ἀνοίξῃ καὶ ἐξέλθῃ, ὁ ἀρχικλητῆρ ἔκραξε πρὸς αὐτόν. — Ἀληθινὰ, ἂν τύχη ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ νὰ με χρειασθῆτε, ἔλθετε ἢ στείλατε κανένα νὰ με εἰδοποιήσῃ. Ἐρωτᾶτε, ποῦ εἶνε ὁ ἀρχικλητῆρ Ἰαβέσης ;

ΙΕ'.

Ὁ Ἰονδρέτης ἀγοράζει τὸ δέον

Μετὰ τινὰς στιγμὰς, περὶ ὥραν τρίτην, ὁ Κουρφεϊράκος διέβαινε τυχαίως ἐκ τῆς ὁδοῦ Μουφετάρδης μετὰ τοῦ Ἀετοῦ. Ἡ χιὼν ἐπιτετεν ἀδιάκοπος.

— Πῶ ! πῶ ! πεταλοῦδες ! ἔλεγεν ὁ Ἀετός, δεικνύων πρὸς τὸν Κουρφεϊράκον τὰς πυκνάς καὶ μεγάλας νιφάδας, αἵτινες ἐπλήρουν τὸν αἰθέρα.

Καὶ συγχρόνως διέκρινε τὸν Μάριον προχωροῦντα καὶ κατευθυνόμενον πρὸς τὴν Πύλην τῆς πόλεως. — Μπά ! ἀνέκραξε δεῖξας αὐτὸν εἰς τὸν Κουρφεϊράκον ὁ Μάριος !

— Τὸν εἶδα, ἀπεκρίθη ὁ Κουρφεϊράκος. Ἄλλ' ἄφες μὴ τοῦ ὀμιλήσωμεν.

— Διατί ;

— Εἶνε ἐνησχολημένος.

— Εἰς τί ;

— Δὲν βλέπεις τί ἦθος ὅπου ἔχει ; Φαίνεται ὡς νὰ ἔκολουθῇ τὸ κατόπιν κάποιον.

— Τφόντι, εἶπεν ὁ Ἀετός. Ἄλλὰ ποιὸν ἐρά γε νὰ ἔκολουθῇ ;

— Τίς οἶδεν ! Αὐτὸς τώρα εἶνε ἐρωτευμένος.

— Ἄλλ' οὔτε σουρουλοῦ ἐγὼ βλέπω καμμίαν, οὔτε μουρουλοῦ. Γυνὴ εἰς τὸν δρόμον δὲν φαίνεται.

Ὁ Κουρφεϊράκος παρετήρησε καὶ εἶπεν — Ἄνδρα ἀκολουθεῖ, ἄνδρα !

Τφόντι, περὶ τὰ εἴκοσι βήματα πρὸ τοῦ Μαρίου διεκρίνετο προπορευόμενος ἀνὴρ τις φορῶν κασκέτον εἰς τὴν κεφαλὴν, φαῖος δὲ τὸ γένειον. Τὸ περίεργον ἦτον, ὅτι ὁ ἐπενδύτης τοῦ ἀνδρὸς τούτου ἐφαίνετο καινουργῆς, ἐνῶ ἡ περισκελίς του ὑπῆρχεν ἐλσεινή, καταξυσχισμένη καὶ προπηλαχισμένη.

Ὁ Ἀετός ἔβαλε γέλωτα. — Τί ἄνθρωπος εἶνε αὐτός ;

— Αὐτός ; ἀπήντησεν ὁ Κουρφεϊράκος· αὐτὸς εἶνε παιητής. Οἱ παιηταὶ μόνον εἶνε ἱκανοὶ νὰ σοῦ φορέσουν πανταλόνι καθαρίστου τῶν ἀποπάτων καὶ ὀμοῦ ἐπενδύτην γερουσιαστοῦ.

— Εἰς τὴν ζωὴν σου, εἶπεν ὁ Ἀετός, ἔλα νὰ τοὺς

ἀκολουθήσωμεν, νὰ ἰδοῦμε πού πηγαίνει αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος.

— Ἀετέ, Ἀετέ ! ἀνέκραξεν ὁ Κουρφεράκος, ἐγὼ αὐτὸ τὸ θεωρῶ ἄτοπον· ν' ἀκολουθήσωμεν ἄνδρα, ὅστις ἀκολουθεῖ ἄλλον ἄνδρα

Οἱ δύο νέοι ἐπέστρεψαν εἰς τὰ βήματά των, παραιτήσαντες τὸν Μάριον, ὅστις, ἀληθῶς, ἰδὼν τὸν Ἰονδρέτην, διαβαίνοντα διὰ τῆς ὁδοῦ Μουφερτάδης, ἰχνηλάτει αὐτόν.

Ἐννοεῖται δὲ ὅτι ὁ Ἰονδρέτης ἐπροχώρει, οὐδόλως ὑποπτευόμενος ὅτι ὑπῆρχε βλέμμα τι δεδεμένον ὀπίσω του.

Ἀπὸ τῆς ὁδοῦ ἐκείνης ἐτράπη πρὸς ἄλλην τινὰ στενὴν καὶ ὁ Μάριος τὸν εἶδε τότε εἰσελθόντα εἰς ἐλεεινὸν τι παλαιόσπιτον, ὅπου διέτριψε περὶ τὰ δεκαπέντε λεπτά, ἔπειτα δ' ἐπανῆλθεν εἰς τὴν ὁδὸν Μουφερτάδην. Ἐστάθη εἰς ἓν ἐργαστήριον, ὅπου ἐπωλοῦντο σιδηρᾶ ἐργαλεῖα, ἐκεῖ ἠγόρασεν ἓνα μακρὸν ἐγκοπέα, ξυλίνην ἔχοντα λαβὴν, καὶ κρύψας αὐτὸν ὑπὸ τὸν ἐπενδύτην του, προέβη πρὸς τὴν οἰκίαν Κάρακα, διὰ πλαγίας τινὸς ὁδοῦ.

Εἰς τὴν γωνίαν τῆς ὁδοῦ ταύτης ἐστάθη ὁ Μάριος κεκρυμμένος καὶ ἐπράξε φρονίμως· διότι ἅμα φθάσας ὁ Ἰονδρέτης εἰς τὸν ὑψηλὸν τοῖχον, οὗ ὀπισθεν ἦσαν καθήμενοι εἰς δύο ἐκεῖνοι ἄνθρωποι, ὁ ἀσκεπὴς τὴν κωαλὴν καὶ ὁ πωγωνοφόρος, ἐστράφη ὀπίσω του καὶ βεβαιωθεὶς ὅτι οὐδεὶς τὸν ἠκολούθει, διεσκέλισε τὸν τοῖχον καὶ ἔγινεν ἄφαντος.

Τὸ γήπεδον, ὑπὸ τοῦ χαμηλοῦ τοίχου τούτου περιφραττόμενον, εἶχε συγκοινωνίαν μετὰ τῆς ὀπισθίας αὐλῆς ἀνθρώπου τινὸς δυσφήμου, πρῶτην ἐνοικιαστοῦ ὀχημάτων, χρεωκοπήσαντος μὲν, ἀλλὰ διασωζόντος ἐτι ὀλίγα τινὰ ἀχρεῖα ἀμάξια, ἅτινα πάλιν ἐνοικίαζεν.

Ὁ Μάριος ἐσκέφθη ὅτι καιρὸς ἦτο νὰ ἐπωφεληθῆ τὴν ἀπουσίαν τοῦ Ἰονδρέτου καὶ νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν κατοικίαν του· ἄλλως τε καὶ ἡ ὥρα προσχώρει· ἤδη ἐνύκτωνε.

Φθάνει εἰς τὴν οἰκίαν Κάρακα, ἀναβαίνει τὴν κλίμακα ἀκροβατῶν καὶ διὰ λαθραίων βημάτων εἰσδύει εἰς τὸν διάδρομον μέχρι τοῦ δωματίου του.

Ἐνθυμεῖται ὁ ἀναγνώστης ὅτι ὁ διάδρομος εἶχεν ἀμφοτέρωθεν δωματία, ἅτινα ὅμως κατ' ἐκεῖνον τὸν μῆνα ἐτύγγανον ὅλα ἀνενοικίαστα καὶ κενά. Συνήθως ἡ κυρὰ Πακώρηα ἄφινε τὰς θύρας αὐτῶν ὀρθανοίκοιτους.

Ἐφάνη εἰς τὸν Μάριον διαβαίνοντα ἔξωθεν μιᾶς τῶν θυρῶν τούτων, ὅτι εἶδεν ἐντὸς τοῦ ἀκατοικήτου δωματίου τέσσαρας κεφαλὰς ἀνθρώπων, ἀκινήτους κεφαλὰς, ἃς ἐφάντιζεν ἄμυδρῶς τὸ λείψανον τοῦ φωτὸς τῆς ἑσπέρας, εἰσδύον δι' ἐνὸς φεγγίτου.

Δὲν ἠθέλησε νὰ προσέξῃ πλείοτερον, φοβηθεὶς μὴ τὸν ἴδωσιν· οὕτω δὲ εἰσῆλθεν εἰς τὸν θάλαμον του ἀθουρίτως καὶ ὑπ' οὐδενὸς παρατηρηθεὶς.

Ἦλθεν ἐν καιρῷ τῷ δέοντι, ἐπειδὴ ἤκουσε μετ' ὀλίγον τὴν κυρὰ Πανώρηαν ἐξερχομένην τῆς οἰκίας.

ἵνα ὑπάγῃ νὰ πλύνῃ εἰς τὰ ξενοδοχεῖα πινάκια, κατὰ τὸ σύνθηδες, καὶ τὴν ἔξω θύραν τῆς οἰκίας κλειομένην.

Ἄν ὁ Μάριος ἤρχετο ὀλίγον τι βραδύτερον, θὰ ἔμενον ἔξω τῆς οἰκίας, ἐπειδὴ εἶχε ὀώσει τὸ κλειδίον του εἰς τὸν ἀστυνομικὸν ὑπάλληλον.

ΙΣΤ΄.

Ἐνθα ἄσμα σύνθηδες τῷ 1832

Ὁ Μάριος ἐκάθισεν ἐπὶ τῆς κλίνης του. Θὰ ἦτον ὥρα πέμπτη καὶ ἡμίσεια μετὰ μεσημβρίαν. Μόνον ἡμίσεια ὥρα ἔλειπεν εἰσέτι ἕως νὰ συμβῇ τὸ συμβησόμενον. Ἦκουε τὰς ἀρτηρίας του κτυπούσας, καθὼς ἀκούονται εἰ κτύποι τοῦ ὥρολογίου εἰς τὸ σκότος. Ἡ θέσις τοῦ ἐφαίνετο ὡς ὄνειρον· ἐφαντάζετο τὴν διπλὴν πορείαν, ἣτις ἐγίνετο κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν ἐν τῷ τῆς σιᾶς· τὸ κακούργημα προχωροῦν ἀφ' ἑνὸς, τὴν δικαιοσύνην ἐπερχομένην ἀφ' ἑτέρου. Δὲν ἠσθάνετο φόβον τινά, ἀλλ' ἀνησυχεῖ ὅπως ὅποτε ἐν τῇ προσδοκίᾳ τῶν συμβησομένων. Ἐψαυε δὲ ἀδιακόπως τὰ πιστόλιά του εἰς τοὺς θλάχας τῆς περισκελίδος.

Ἡ χιών εἶχε διακοπῆ, ἢ δὲ σελήνην ἀνέτελλε μικρὸν κατὰ μικρὸν ἀπὸ τῆς ὀμίχλης, καὶ καθ' ὅσον ὑψαύτο, ἀπὸ πυρῶς καθίστατο λευκότερα. Εἰς τὸν θάλαμον τοῦ Ἰονδρέτου ὑπῆρχεν ἀναμμένον ἥδη φῶς, ἀλλὰ φῶς τι κόκκινον, αἱματωδες, ὀμοιάζον πρὸς

φῶς, ὄχι λύχνου, ἀλλὰ πυρός. Κίνησιν ὅμοιαν οὐδεμίαν ἤκουεν, οὔτε ὀμιλίαν, ἀλλ' ἐπεκράτει σιγὴ βαθυτάτη, παγερά καὶ, ἀνευ τοῦ φωτός ἐκείνου, θὰ ἐνόμιζέ τις ὅτι τὸ γειτονικὸν δῶμα ἦτο μᾶλλον τάφος ἢ θάλαμος.

Ὁ Μάριος ἀφῆρσεν ἤρέμα τὰ ὑποδήματά του καὶ τὰ ἔθεσεν ὑπὸ τὴν κλίνην του.

Μετὰ τινα λεπτά, ἀκούει τὴν κάτω θύραν ἀνοιγομένην· βῆμα δὲ ἀνδρός, βῆμα βαρὺ καὶ ταχὺ, ἀνέβη τὴν κλίμακα καὶ διῆλθεν ὄλον τὸν διάδρομον. Ἦνοιχθη δ' ἔπειτα τὸ κλειθρον τῆς θύρας τοῦ Ἰονδρέτου μετὰ κρότου. Ἦτον ὁ Ἰονδρέτης αὐτός.

Πάραυτα ἠγέρεθησαν παντοῖαι φωναί. Ὅλη ἡ οἰκογένεια εὐρίσκετο εἰς τὸ κατοικητήριόν της, ἀλλ' εἰσὶγα ἐν τῇ ἀπουσίᾳ τοῦ οἰκοδεσπότου, καθὼς οἱ λυκιδεῖς ἐν τῇ ἀπουσίᾳ τοῦ λύκου.

— Εἶμαι ἐγὼ, εἶπεν ὁ Ἰονδρέτης.

— Καλησπέρα, παπάκα ! ἀνέκραξαν αἱ θυγατέρες.

— Αἶ, τί νέα ; ἠρώτησεν ἡ μήτηρ.

— Ὅλα καλά, ἀπήντησεν ὁ Ἰονδρέτης· μόνον κοιτεύω νὰ χάσω τὰ πόδια μου ἀπὸ τὸ κρῦο. Ἄ, καλά ἔκαμες καὶ σὺ κ' ἐנדύθηκες. Εἶπε χρεῖα νὰ τοῦ ἐμπνεύσωμεν ἐμπιστοσύνην κατ' ἀρχάς. Μὴ λησμονήσης τί σοῦ εἶπα. Καθὼς σοῦ εἶπα νὰ φερθῆς.

— Δί' αὐτὸ, μείνε ἥσυχος.

— Σοῦ τὸ λέγω, ἐπειδὴ . . . εἶπεν ὁ Ἰονδρέτης. Ἄλλὰ δὲν ἐτελείωσε τὴν φράσιν. Ὁ Μάριος τὸν ἤκουεν ἀποθέσαντα βαρὺ τι πρᾶγμα ἐπὶ τῆς τραπέζης· τὸν ἐγκοπέα ἴσως, ὃν ἠγόρασε.

— Τί ἤθελα νὰ σοῦ εἰπῶ ; ὑπέλαβεν ὁ Ἰονδρέτης· ἔφαγεν ἀκόμη ἐδῶ κανεῖς ;

— Ναί· τρεῖς πατάταις ἔψησα μεγάλας, ἀφοῦ καὶ ἦταν ἡ φωτιά ἀναμμένη, καὶ ταῖς ἐφάγαμεν μὲ τὸ ἄλας.

— Αὔριον, αὔριον νὰ ἰδῆτε ! αὔριον θὰ σᾶς πάρω νὰ πᾶμε ὅλοι μαζί νὰ γευματίσωμεν. Μία πάπια θὰ παραγγείλω, μὲ ὅλα τῆς τὰ παραρτήματα. Ἄφες νὰ ἰδῆς.

Χαμηλώσας δὲ τὴν φωνήν. — Ἡ ποντικαραγίδα, προσέθεσεν, εἶνε στημένη, ἔτοιμη. Καὶ οἱ Πάτοι εἶνε ἐκεῖ μέσα, μὲ τ' αὐτιά τεντωμένα.

Χαμηλώσας δ' ἔτι μᾶλλον τὴν φωνήν

— Βάλε το αὐτὸ, εἶπεν, εἰς τὴν φωτιά, νὰ πυρῶσῃ καλά.

Ὁ Μάριος ἤκουσε θόρυβον ἀνθρώπων σκαλευομένων διὰ πυράγρας ἢ ἄλλου τινὸς ἐργαλείου σιδηροῦ, ὃ δὲ Ἰονδρέτης ἐξηκολούθησε λέγων·

— Ἐβάλες εἰς τοὺς στροφεῖς τῆς θύρας ἄλειμμα, διὰ νὰ μὴν τρίξουν ;

— Ναί, ἀπεκρίθη ἡ σύζυγος.

— Τί ὥρα εἶνε τῶρα ;

— Κοντεύουν ἕξη ὥραις· ἤκουσα τὸ ὠρολόγι τῆς ἐκκλησιᾶς καὶ ἐσήμανε πέντε καὶ μισή.

— Ὅπου καὶ ἂν εἶνε θὰ φανῆ, εἶπεν ὁ Ἰονδρέτης· εἶνε χρεῖα νὰ πᾶνε αὐταῖς νὰ βαλθοῦν νὰ παραφυλάγουν. Ἐλάτε σεῖς ἐδῶ, ἀκούσατε.

Ὁ Ἰονδρέτης ταῖς ἐλάλησε κρυφίως· ἤκούσθη μό-

νον ὁ ψιθυρισμὸς τῆς φωνῆς του. ἔπειτα δὲ εἶπεν— Ἡ κυρὰ Πανώρηνα ἔφυγε ;

— Ναί, ἀπεκρίθη ἡ μήτηρ.

— Εἶσαι βέβαιη πὼς μέσα εἰς τοῦ γείτονος δὲν εἶνε κανεῖς ;

— Ἐλειπε σήμερα ὅλην τὴν ἡμέρα, καὶ αὐτὴ ἡ ὥρα εἶνε, καθὼς ξεύρεις, ἡ ὥρα ὅπου πηγαίνει καὶ δειπνᾷ.

— Εἶσαι βέβαιη ;

— Ναί.

— Ὅπωςδὴποτε, εἶπεν ὁ Ἰονδρέτης, δὲν θὰ κάμωμεν ἄσχημα νὰ πάγῃ κανένας μας νὰ ἰδῆ εἰς τὴν κάμαρά του, μὴν τύχη καὶ εἶνε μέσα. Κόρη, πάρε τὸ λύχνον καὶ πήγαινε, μία στιγμὴ, νὰ ἰδῆς.

Ὁ Μάριος ἔπεσεν ἐπὶ τῶν χειρῶν καὶ τῶν γονάτων του, καὶ ἔσπων ἡσύχως, ἐχῶθη ὑπὸ τὴν κλίνην του. Μόλις ἐκρύβη οὕτω, καὶ εἶδε φῶς διὰ τῶν ραγᾶδων τῆς θύρας του.

— Παπᾶ ! ἀνέκραξε μία φωνὴ, δὲν εἶνε μέσα.

Ὁ Μάριος ἀνεγνώρισε τὴν φωνὴν τῆς πρεσβυτέρας τῶν θυγατέρων.

— Ἐμβήκες μέσα νὰ ἰδῆς ; ἠρώτησεν ὁ πατήρ.

— Ὅχι· ἀλλ' ἔχει ἀφημένο τὸ κλειδί του ἀπ' ἔξω, εἰς τὴν κλειδωνιά, καθὼς τὸ ἀφίνει ὅταν πηγαίνει ἔξω.

— Ἄς εἶνε, ἔμβα καλοῦ, κακοῦ, νὰ ἰδῆς.

Ἡ θύρα ἠνοιχθη, καὶ ὁ Μάριος εἶδεν εἰσελθοῦσαν τῶντι τὴν πρεσβυτέραν θυγατέρα τοῦ Ἰονδρέτου,

κρατούσαν τὸν λύχνον εἰς τὴν χειρά της. Ἦτο δὲ καθὼς καὶ κατ' ἐκείνην τὴν πρωίαν ἀπαισιωτέρα μάλιστα εἰς ἐκεῖνο τὸ φῶς.

Ἡ καρδιά τοῦ Μαρῖου ἐπαλλεν, ἀλλ' ἡ κόρη τοῦ Ἰονδρέτου κατηβύνη πρὸς τὸν καθρέπτην, ὅστις ἐκρέματο εἰς τὸν τοῖχον πλησίον τῆς κλίνης του, καὶ ὑψωθείσα ἐπὶ τῆς ἀκμῆς τῶν ποδῶν, παρετήρησεν ἐν τὸς τοῦ κατόπτρου τὴν μορφήν της. Εἰς τὸν γειτονικὸν θάλαμον ἤκούοντο ἐν ταῦτοις ἀνακατωνόμενα σιδηρᾶ πράγματα.

Ἡ θυγάτηρ τοῦ Ἰονδρέτου ἐλούστρωσε τὴν κόμην της διὰ τῆς παλάμης καὶ μειδιῶσα ἐν ταῦτῳ πρὸς τὸ κάτοπτρον, ὑπετονθόρυσε διὰ τῆς ραγισμένης καὶ πενθίμου φωνῆς της τὰ ἔξῃς:

Μίαν μόνον ἐβδομάδα

Μ' ἀγαποῦσες μὲ λωλάδα.

Τί ἀγάπ' ἦτον ἐκείνη, καὶ τί πόθος φλογερός !

Τώρα, κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον

Δὲν ἀξίζει κανὸν τὸν κόπον.

Ἐπρεπε νὰ μὴν τελειῶνῃ τῆς ἀγάπης ὁ καιρὸς

Ἄχ! ποτὲ νὰ μὴν τελειῶνῃ τῆς ἀγάπης ὁ καιρὸς!

Ἡ κόρη.

Ἄλλ' ὁ Μάρῖος ἐν ταῦτοις ἔστρεψε τῷ ἐφαινετο ὅτι ἦτον ἀδύνατον νὰ μὴ ἀκούσῃ ἡ θυγάτηρ τοῦ Ἰονδρέτου τὴν ἀναπνοὴν του.

Κατηβύνηθη ἔπειτα ἡ κόρη πρὸς τὸ παράθυρον, καὶ ἰδούσα ἔξω:

— Οὐρ ! εἶπε τί ἄσχημα εἶνε τὰ Παρίσια, μὲ αὐτὸ τὸ ἄσπρο τους τὸ ὑποκάμισο !

Πάλιν δ' ἐπαγελοῦσα εἰς τὸ κάτοπτρον, ἀπέτεινε νέους πρὸς αὐτὸ μορφασμούς, βλέπουσα ἑαυτὴν κατὰ μέτωπον ἢ κατὰ κρόταφον.

— Αἱ ! κράζει πρὸς αὐτὴν ὁ πατὴρ της ἐκ τοῦ δωματός των, τί κάθησαι αὐτοῦ μέσα καὶ κάμνεις ;

— Κυτπάζω κάτω ἀπὸ τὸ κρεβάτι καὶ ἀπὸ ταῖς καθέλκαις, ἀπεκρίθη ἡ κόρη, ἐξακολουθοῦσα νὰ διορθῶνῃ τὴν κόμην της. Δὲν εἶνε κανεὶς.

— Αἱ, λοιπὸν τί στέκεις καὶ περνᾷ ἡ ὥρα ; Ἐλα γλήγορα, καὶ δὲν ἔχομεν καιρὸν νὰ χάνωμεν.

— Νά με ! νά με ! ἀπήντησεν ἡ κόρη. Δὲν ἔχει κανεὶς μιᾶς στιγμῆς καιρὸν μέσα εἰς τὸ ρημάδι τους.

Καὶ πάλιν ὑπετονθόρυσε.

Τὴν δόξαν ἐπροτίμησες, καὶ δι' αὐτὴν μ' ἀφίνεις

Ἄλλ' ἂν καὶ φεύγῃς ἡ πτωχῆ,

Ἡ λυπημένη μου ψυχῆ

Παντοῦ θὰ σὲ ἀκολουθῇ, κ' ἂν δὲν τὴν διακρίνης.

Ῥίψασα δὲ καὶ τελευταῖον βλέμμα εἰς τὸ κάτοπτρον, ἐξῆλθε καὶ ἔκλεισε πάλιν τὴν θύραν ὀπίσω της. Μετὰ μίαν στιγμὴν, ἤκουσεν Μάρῖος τοὺς γυμνοὺς πόδας τῶν δύο κορῶν βαδίζοντας εἰς τὸν διάδρομον, καὶ τὴν φωνὴν τοῦ Ἰονδρέτου, κράζοντος πρὸς αὐ-

τάς.—Καλὰ νὰ προσέχετε ! ἡ μία ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος τοῦ δρόμου νὰ βλέπη, καὶ ἡ ἄλλη ἀπὸ τὸ ἄλλο. Καὶ τὸ μάτι σας νὰ τὸ ἔχετε πάντα εἰς τὴν θύραν τοῦ σπιτιοῦ· καὶ τὸ παραμικρὸ ἂν ἰδῆτε, εὐθὺς ἐδῶ νὰ τρέξετε μὲ τὰ τέσσαρα ! Τὸ κλειδὶ τὸ ἔχετε, γιὰ ν' ἀνοίξετε.

Ἡ πρεσβυτέρα τῶν θυγατέρων εἶπε τότε μεμφιμοίρως.—Θὰ στεκώμεθα τὰρα νὰ παραμονεύωμεν ζυπόλυτες μέσα εἰς τὸ χιόνι !

— Αὐριον θὰ ἔχετε μεταξωτὰ ὑποδηματάκια, χρῶμα καστανί ! εἶπεν ὁ πατήρ.

Αἱ κόραι κατέβησαν τὴν κλίμακα, καὶ ὁ κτύπος τῆς κάτω θύρας, κλεισθείσης μετὰ τινος στιγμᾶς, ἀνήγγειλεν ὅτι ἐξῆλθον εἰς τὸν δρόμον. Ἄλλος πλέον δὲν ἔμεινεν εἰς τὴν οἰκίαν, εἰμὴ ὁ Μάριος καὶ ὁ Ἰονδρέτης μετὰ τῆς γυναικὸς του· ἴσως δὲ καὶ τὰ μυστηριώδη ἐκεῖνα ὄντα, ἅτινα ὁ Μάριος εἶχε διακρίνει ἀμυδρῶς ἄπισθεν τῆς θύρας τοῦ ἀκατοικήτου.

ΙΖ'.

Καὶ εἰς τί ἐχρησίμευσε τὸ πεντάφραγκον τοῦ Μαρίου

Ἄλλοτε ὁ Μάριος ἔκρινεν ὡς ἀρμόδιαν τὴν ὥραν νὰ ἐπαυλάβῃ τὴν θέσιν του ἐπὶ τῆς ἱματιοθήκης. Εὐκαμπτος λοιπὸν, ὡς εἶνε οἱ τῆς ἡλικίας του νέοι, εὐρέθη εἰς τὴν σκοπιάν του ἐν ἀκαρεῖ.

Παρατηρεῖ. Ὁ θάλαμος τοῦ Ἰονδρέτου εἶχε τὴν

ἄψιν ἀπαισίαν· δὲν ἐφώτιζεν αὐτὸν μόνον τὸ ἀναμμένον ἀλειμματοκῆριον, ἀλλὰ κυρίως ἡ ἀνάλαμψις τῶν πολλῶν ἀνθράκων, οἵτινες ἔκαλον ἐντὸς τοῦ πυραύνου, τεθειμένου ἐν τῇ ἐστία·

Ἐντὸς τῆς φλογὸς διεκρίνετο πυρούμενον τὸ σιδηροῦν ἐργαλεῖον, ὃ εἶχεν ἀγοράσει ὁ Ἰονδρέτης πρὸ τινων ὥρων· εἰς γωνίαν δὲ τινα, πλησίον πῆς θύρας, ἔκειντο δύο μαῦροι σωροὶ, ὃ μὲν ἐκ σχοινίων, ὃ δὲ ἐκ σιδηρῶν. Πρὸς τὸν ἀγνοοῦντα τί παρεσκευάζετο, ταῦτα πάντα ἠδύναντο νὰ φανῶσι καὶ ἀποτρόπαια μὲν, ἀλλὰ καὶ ἀπλούστατα. Ὡς ἦτο πεφωτισμένον τὸ ἄντρον τοῦτο, ὁμοίαζε μᾶλλον πρὸς σιδηρουργεῖον ἢ πρὸς στόμα ἄδου· ἀλλ' ὁ Ἰονδρέτης, ἐν τῇ λάμπει ἐκείνῃ, ἐφαίνετο μᾶλλον ὡς διάβολος ἢ ὡς σιδηρουργός. Τόσῃ δὲ θερμότης παρήγετο ἀπὸ τοῦ πυραύνου, ὥστε τὸ ἐπὶ τοῦ τραπεζίου ἰστάμενον ἀλειμματοκῆριον ἐτήκετο ἐκ τοῦ μέρους ἐκείνου. Ἐπὶ τῆς ἐστίας ἔκειτο ἐν κλεπτοφάναρὸν ἐξ ὀρειχάλκου.

Ὁ Ἰονδρέτης εἶχεν ἀνάψει τὴν πίπαν του καὶ ἐκάπνιζε, καθήμενος εἰς τὴν τρυπημένην καθέδραν. Ἡ σύζυγος τῷ ὠμίλει κρυφίως, περιβεβλημένη τὰ φορέματα, ἐν οἷς ἰδὼν αὐτὴν ὁ σύζυγος τῆς εἶχεν εἰπαῖ προηγουμένως· « Ἄ ! καλὰ ἔκαμες καὶ ἐνδύθηκες. Ἐἶνε χρεῖα νὰ τοῦ ἐμπνεύσωμεν ἐμπιστοσύνην ! » Ἐφορεῖ λοιπὸν μέλαν καπελλῖνον ἔχον μεγάλα πτερά, καὶ μέγα τι περιώμιον, κατερχόμενον μέχρι τῶν ποδῶν τῆς, ἀνδρικά δὲ πέδιλα. Ὁ Ἰονδρέτης ἐφόρει εἰσέτι τὸν ἐπενδύτην τοῦ κυρίου Λευκίου.

— Ἀληθινά ! λέγει οὗτος αἰφνης πρὸς τὴν γυναῖκα του. Αὐτὸς βέβαια θὰ ἔλθῃ μὲ ἀμάξι ἀγοραῖον, ἐξ αἰτίας τοῦ καιροῦ. Ἄναψε τὸ φανάρι, πάρε το, καὶ κατέβα νὰ στέκῃς ὀπίσω τῆς κάτω θύρας· ὅταν ἀκούσῃς τὸ ἀμάξι νὰ σταθῇ, ἀνοίγεις ἀμέσως, καὶ τοῦ φέγγεις ν' ἀναβῇ τὴν κλίμακα καὶ νὰ περάσῃ τὸ διάδρομο. Ἀφοῦ ἔμβῃ ἐδῶ μέσα κατεβαίνεις πάλιν εὐθύς, πληρώνεις τὸν ἀμαξῶν καὶ τὸν στέλλεις νὰ πάγῃ εἰς τὴ δουλειά του.

— Καὶ χρήματα διὰ νὰ τὸν πληρώσω; εἶπεν ἡ γυνή.

Ὁ Ἰονδρέτης ἔφαυσεν εἰς τοὺς θύλακας τῆς περικελίδος του καὶ ἔδωκεν εἰς αὐτὴν ἓν πεντάφρακον.

— Αὐτὸ τί εἶνε; ἀνέκραζεν ἡ Ἐρινύς.

Ὁ Ἰονδρέτης ἀπεκρίθη ἀξιοκρεπῶς·

— Εἶνε ὁ μονάρχης ὅπου ἔδωκε σήμερα τὸ πρῶτ' ὁ γείτονας. Ξεύρεις ὅμως τί; θὰ χρειασθῶν ἐδῶ καὶ δύο καθέδραις.

— Διατί;

— Διὰ νὰ καθήσωμεν.

Ὁ Μάριος ἐρροίγησεν ὑπὸ φρίκης, ἀκούσας τὴν γυναῖκα τοῦ Ἰονδρέτου ἀποκρινομένην ἠσύχως·

— Αὐτὸ εὐκολὰ διορθῶνεται! πάγω μιά στιγμή νὰ σοῦ φέρω ταῖς καθέδραις τοῦ γείτονα.

Ἀνοίξασα δὲ ἀμέσως τὴν θύραν, ἐξῆλθεν εἰς τὸν διάδρομον.

Ὁ Μάριος δὲν προσέφθανε νὰ καταβῇ ἀπὸ τῆς ἰματιοθήκης, ἵνα τρέβῃ καὶ κρυβῇ ὑπὸ τὴν κλίνην του.

— Πάρε τὰ κερί, κράζει ὁ Ἰονδρέτης.

— Δὲν χρειάζεται πῶς θὰ ἠμπορέσω νὰ τὸ κρατῶ μὲ ταῖς δύο καθέδραις εἰς τὰ χέρια ! Εἶνε φεγγάρι.

Ὁ Μάριος ἤκουσε τὴν βαρεῖαν χεῖρα τῆς γυναικὸς τοῦ Ἰονδρέτου ζητοῦσαν ψηλαφητὶ ἐν τῷ σκότει τὸ κλειδίον του. Ἡ θύρα του ἠνοιχθή. Ἐμεινεν εἰς τὴν θέσιν του ἀκίνητος ὡς στῦλος.

Ἡ γυνὴ τοῦ Ἰονδρέτου εἰσῆλθεν· ἀλλ' εὐτυχῶς, ἐνῷ τὸ φῶς τῆς σελήνης εἰσδύον διὰ τοῦ παραθύρου, προσέβαλλε τοὺς ὀφθαλμούς της, ὁ τοίχος εἰς ὃν ὁ Μάριος ἐστριζέτο, ἔμεινεν εἰς τὴν σκηνήν. Ὅθεν ἡ γυνὴ τοῦ Ἰονδρέτου, καίτοι ἤγειρε τοὺς ὀφθαλμούς της, δὲν διέκρινε τὸν Μάριον, ἀλλὰ λαβοῦσα τὰς δύο καθέδρας, τὰς μόνας ἃς εἶχεν ὁ Μάριος, ἀπῆλθεν ἡ δὲ θύρα ἐκλείσθη μετὰ κρότου ὀπισθεν αὐτῆς.

— Νὰ, λάβε ταῖς δύο καθέδραις, εἶπεν ἡ Ἐρινύς εἰσελθούσα εἰς τὸ ἄντρον της.

— Λάβε καὶ σὺ τὸ φανάρι, εἶπεν ὁ σύζυγος καὶ κατέβα γρήγορα.

Καὶ αὐτὴ μὲν ὑπήκουσεν, ἔμεινε δὲ μόνος ὁ Ἰονδρέτης. Ἔθεσε τὰς δύο καθέδρας ἀμφοτέρωθεν τοῦ τραπέζιου, ἔστρεψε τὸν ἐγκοπέα ἐντὸς τῶν ἀνθράκων τοῦ πυροῦνου, ἔπειτα μετέβη εἰς τὴν γωνίαν ὅπου ἔκειτο ὁ σωρὸς τῶν σχοινίων, καὶ ἔκυψεν ὡς θέλων νὰ περιεργασθῇ τι εἰς αὐτά. Τότε μόλις ὁ Μάριος διέκρινεν, ὅτι ὁ σωρὸς ἐκεῖνος ἐσχηματίζετο ὑπὸ σχοινίης κλίμακος κάλλιστα κατεσκευασμένης μετὰ βαθ-

μίδων ξυλίνων, καὶ δύο σιδηρῶν ἀρπαγίων εἰς τὴν μίαν ἄκραν, ἵνα δι' αὐτῶν κρεμᾶται.

Ἡ κλιμαξ αὕτη, καὶ τινὰ βαρύτατα ἐργαλεῖα, ἀληθῆ ρόπαλα σιδηρᾶ, κείμενα φύρδην μίγδην εἰς τὸν ἔπισθεν τῆς θύρας ἄλλον σπῶν, τὸν ἐκ διαφόρων σιδηρῶν, δὲν ἦσαν κατ' ἐκείνην τὴν προίαν εἰς τὸν θέλαμον τοῦ Ἰονδρέτου, ἀλλ', ὡς φαίνεται, ἐκομίσθησαν μετὰ μεσημβρίαν, ἐπὶ τῆς ἀπουσίας τοῦ Μαρίου.

Ὁ Μάριος ὑπέθεσεν ὅτι ἦσαν ἐργαλεῖα σιδηρουργοῦ.

Ἡ ἔστια καὶ τὸ τραπέζιον μετὰ τῶν δύο καθεδρῶν ἔκειντο ἀκριβῶς ἀπέναντί του. Τοῦ πυραύνου ἡ φλόξ εἶχε καταπέσει, καὶ μόνον τὸ φῶς τοῦ ἀλειμματοκηρίου ἐφώτιζε τὸ ἄντρον, ἔνθα ἐπεκράτει δὲν ἤξεύρω τίς ἀποτροπαιεὶς κίνδυνος. Ἡσθάνετό τις ὅτι φοβερόν τι προσεδόκατο μετὰ τῶν τεσσάρων ἐκείνων τοίχων.

Ὁ Ἰονδρέτης ἀφῆκε τὴν πίπαν του νὰ σθεσθῆ· σπουδαῖον σύμπτωμα μεγάλης φροντίδος. Εἶχεν ἐπανελθεῖ καὶ καθίσει πλησίον τοῦ τραπέζιου. Ἐφαίνετο τυρβάζων καὶ ὀμιλῶν καθ' ἑαυτὸν, διότι συνέσπα μὲν συνεχῶς τὰς ὀφρῦς, ἤνοιγε δ' ἐνίοτε καὶ πάλιν ἔκλειε τὴν δεξιάν του χεῖρα, ὡς ἀποκρινόμενος εἰς τὰς τελευταίας συμβουλὰς τοῦ ζοφεροῦ ἑσωτερικοῦ μονολόγου του.

Ἐν ταύτῃ τῇ θέσει, ἔσπουε βιαίως πρὸς ἑαυτὸν τὸ στυάκιον τοῦ τραπέζιου, ἔλαβεν ἔξ αὐτοῦ μίαν μάχαιραν μακρὰν, μαγείρου μάχαιραν, ἐδοκίμασεν ἐπὶ

τοῦ ἐνυχός του, ἂν ἦτο κοπτερὴ ἀρκούντως, καὶ πάλιν βαλὼν αὐτὴν εἰς τὸ στυάκιον τὸ ἔκλεισε.

Καὶ ὁ Μάριος τότε ἔλαβεν ἓν ἐκ τῶν πιστολίων ἀπὸ τοῦ δεξιοῦ κόλπου τῆς περισκελίδος του, καὶ ἀνεβίβασε τὸν λύκον τοῦ ὄπλου.

Ἀναβίβασθεις ὁ λύκος, ἔκαμῆ τινὰ κρότον ζῆρὸν ὡς σπινθῆρος, ὃν ἀκούσας ὁ Ἰονδρέτης, ὑπηγέρθη ἐπὶ τῆς καθέδρας του.

— Ποιὸς εἶνε ; ἀνέκραξε.

Ὁ Μάριος ἐκράτησε καὶ αὐτὴν τὴν ἀναπνοήν του.

Ὁ Ἰονδρέτης ἔδωκεν ἀκρόασιν πρὸς στιγμὴν, ἔπειτα δ' εἶπε γελᾶσας—Τί ἀνόητος εἶμαι ! Κανένα σανίδι τοῦ τοίχου θὰ ἔτριξε.

III'.

Αἱ δύο καθέδραι τοῦ Μαρίου καταντικρῶ

Ἀίφνης ἠκούσθη μακρόθεν σημαιομένη μελαγχολικῶς ὦρα ἔκτῃ. Ὁ Ἰονδρέτης ἐμέτρησε τοὺς κτύπους ἓνα πρὸς ἓνα, κινῶν ἐκάστοτε τὴν κεφαλὴν. Πῆς τὸν ἔκτον κτύπον, ἔσθεσε τὸ φῶς τοῦ ἀλειμματοκηρίου διὰ τῶν δακτύλων του. Ἐπειτα ἤρξατο νὰ περιπατῆ ἐν τῷ θαλάμῳ του, ἔδωκεν ἀκρόασιν πρὸς τὸν διάδρομον, πάλιν περιεπάτησε, καὶ πάλιν ἐστάθη καὶ ἠκρόασθη.—Μὴν τύχη καὶ δὲν ἔλθῃ ; εἶπε.

Καὶ ἐπανελθὼν εἰς τὴν καθέδραν του ἐκάθισε.

Μέλις εἶχε καθίσει καὶ ἰδοὺ ἀνοίγεται ἡ θύρα του.

Τὴν ἤνοιξεν ἡ σύζυγός του, ἥτις καὶ ἐστάθη ἔπειτα ἔξω εἰς τὸν διάδρομον. Καὶ τότε, μετὰ μορφασμοῦ τινος μυσταροῦ, δηλωτικῆς φιλοφροσύνης δῆθεν, μορφασμοῦ φατισθέντος κάτωθεν ὑπὸ μιᾶς ἀκτίνος φωτός, ἀποδιδρασκούσης ἀπὸ τινος τῶν ἐπῶν τοῦ κλεπτοφαναροῦ τῆς—Κόπιασε μέσα, κύριε, εἶπεν ἡ Ἐρινύς.

— Ὅριστε, εὐεργέτα μας, ὄριστε μέσα, προσέθεσεν ὁ Ἰονδρέτης σπεύσας ν' ἀνεγερθῆ.

Παρουσιάσθη δὲ ὁ κ. Λευκίας. Παρουσιάσθη γαληναῖος, καὶ ὡς ἐκ τούτου σεβάσμιος ἀληθῶς. Αποβέσας δὲ ἐπὶ τοῦ τραπέζιου τέσσαρα χρυσᾶ εἰκοσάφραγκα—Κύριε Λαμαρίνε, εἶπε, σὰς ἔφερα αὐτὰ διὰ τὸ ἐνοικί σας καὶ διὰ τὰς μᾶλλον κατεπειγούσας χρεῖας σας, καὶ ἀκολούθως πάλιν βλέπομεν.

— Ὁ Θεὸς νὰ σὰς τὸ ἀνταποδώσῃ, γενναῖέ μας εὐεργέτα ! εἶπεν ὁ Ἰονδρέτης, πλησιάσας δ' εὐθὺς πρὸς τὴν γυναῖκά του—Ἀπόπεμψε, τῆς εἶπε, τὸ ἀμάξι του !

Ἡ γυνὴ ἀπῆλθε κατὰ τὴν προσταγὴν, ἀφήσασα τὸν σύζυγόν τῆς παντοίας προσφέροντα ὑποκλίσεις, καὶ δίδοντα καθέδραν εἰς τὸν κ. Λευκίαν. Ἐπιστρέψασα δὲ μετὰ μίαν στιγμὴν, τῷ εἶπεν εἰς τὸ ὠτίον—Ἐγίνε.

Ὡς ἐκ τοῦ πυκνοῦ στρώματος τῆς χιόνος ἐπὶ τῆς λιθοστρώτου ἑδοῦ, οὐδ' ἔταν ἤλθε τὸ ὄχημα ἠκούσθη, οὐδ' ὅταν ἀπῆλθεν. Ἐπεκράτει δὲ ἄκρα σιγὴ καὶ ἐρημία.

Ὁ κ. Λευκίας ἐν τούτοις εἶχε καθίσει, καὶ ὁ Ἰον-

δρέτης ὁμοίως εἰς τὴν ἀπέναντι καθέδραν ὁ κ. Λευκίας ἤσυχος. ὁ Ἰονδρέτης ὑπομειδιῶν καὶ φοικτός· ἡ σύζυγος τοῦ Ἰονδρέτου, ἡ μεταξὺ μητέρων λύκαινα, ἴστατο εἰς μίαν γωνίαν· εἰς τὸν προσεχῆ δὲ θάλαμον, ὁ Μάριος, ἀόρατος, ὄρθιος ἐπὶ τῆς ἱματισθήκης του, προσεῖχε καὶ εἰς τὴν ἐλαχίστην λέξιν, καὶ εἰς τὸ ἐλάχιστον κίνημα, κρατῶν ἕτοιμον τὸ πιστόλιον, καὶ σφίγγων αὐτὸ ἐν τῇ χειρὶ του.—Τὸν ἔχω εἰς τὴν ἐξουσίαν μου αὐτὸν τὸν ἄθλιον ἅμα θελήσω, ἔλεγε κατὰ νοῦν, αἰσθανόμενος ὅτι ἡ ἀστυνομία ἐνῆδρευε πάντοτε περίξ, καὶ ὅτι μόνον τὸ σημεῖόν του περιέμενεν ὅπως ἀπλώσῃ ἐπὶ τοῦ ἀλιτηρίου τὴν χειρὰ τῆς.

Ἦλπιζεν ἄλλως τε ὁ Μάριος καὶ νὰ μάθῃ τι ἐκ τῶν ὅσα τὸν ἐνδιέφερον ἐκ τῆς θεβιασμένης ταύτης συναντήσεως τοῦ Ἰονδρέτου μετὰ τοῦ κ. Λευκίου.

ΙΘ'.

Ἀνησυχία σκοτειναί

Ὁ κ. Λευκίας ἅμα καθίσας, ἔστρεψε τοὺς ὀφθαλμούς πρὸς τὰς δύο κλίνας, ἃς ἰδὼν κενάς.—Πῶς εἶνε ἡ μικρὴ σας μετὰ τὸ χεῖρ τῆς τὸ πληγωμένο ; ἤρωτισε.

— Κακὰ, ἀπεκρίθη ὁ Ἰονδρέτης μειδιῶν περιαλγῶς καὶ εὐγνωμόνως· πολὺ κακὰ, ἀγαθὲ μου αὐθέντη. Ἡ ἀδελφὴ τῆς ἡ μεγαλῆτερη τὴν ἐπῆγεν εἰς τὸ

νοσοκομείον, διὰ τὴν δέσπον τὴν πληγὴν τῆς. Τώρα ὅπου καὶ ἂν εἶνε θά ἔλθουν.

— Ἡ κυρία Λαμαρίνου μὴ φαίνεται ὡσάν καλλιτέρα ; ἠρώτησεν ὁ κ. Λευκίας, ρίψας τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπὶ τῆς ἀλλοκότου στολῆς τῆς γυναικὸς τοῦ Ἰονδρέτου ἧτις, ὀρθία μεταξύ αὐτοῦ καὶ τῆς θύρας, καὶ ὠσανεὶ κρατοῦσα ἤδη τὴν ἔξοδον, τὸν ἔβλεπεν ἐτοιμοπόλεμος.

— Στέκει μὲ τὴν ψυχὴν εἰς τὸ στόμα, εἶπεν ὁ Ἰονδρέτης. Ἀλλὰ τί νὰ σὰς εἰπῶ, σεβαστέ μοι κύριε ! αὐτὴ ἡ γυναῖκα εἶνε τόσο καρτερικὴ ! Δὲν εἶνε γυναῖκα αὐτὴ εἶνε, μὲ συγχωρεῖτε βῶδι !

Συγκινηθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐπαίνου τούτου, ἡ γυνὴ τοῦ Ἰονδρέτου εἶπε μετ' αὐταρεσκείας κολακευομένου ἀνθρωπομόρφου τέρατος. — ὦ ! ἂν ἀκούτε τὸν κύριον Ἰονδρέτη, εἶνε τόσο καλὸς πρὸς ἐμὲ πάντοτε !

— Πῶς εἶπετε ; Ἰονδρέτη εἶπετε ; ἠρώτησεν ὁ κ. Λευκίας. Λαμαρίνος, δὲν μὴ εἶχετε εἰπεῖ, νομίζω, ὅτι ὀνομάζεσθε ;

— Λαμαρίνος ναῖσκει λεγόμενος καὶ Ἰονδρέτης ! ἔσπευσε ν' ἀπαντήσῃ ὁ σύζυγος. — Ξεῦρετε μεταξύ των οἱ τεχνῖται ἔχουν καὶ ἐπάγγελμα.

Ρίψας δὲ πρὸς τὴν γυναῖκά του λαθραῖον βλέμμα ὀργῆς, ἐξηκολούθησεν ἐπὶ τὸ ἐμφαντικώτερον. — Ἄ, αὐθέντη μου, αὐτὸ δὲ εἶνε τὸ μόνον καλὸν ὅπου μᾶς ἔχει μείνει ἡ ἀγάπη μεταξύ ἐμοῦ καὶ τῆς γυναικὸς μου, καὶ ἡ ἀμοιβαία μεταξύ μας ὑπόληψις. Ἄλλο παρ' αὐτὸ δὲν μᾶς ἀπολείπεται ἀπὸ τοὺς καιροὺς τῆς

εὐτυχίας μας· αὐτὸ καὶ μία εἰκὼν· μία εἰκὼν δι' ἐμὲ πολῦτιμος, τὴν ἐποίαν ὅμως θὰ ἐπαλοῦσα ἂν εὔρισκα τὴν τιμὴν τῆς, ἐπειδὴ εἶνε χρεῖα νὰ ζήσωμεν ! ὅπως δὴποτε, πρέπει νὰ ζήσωμεν !

Ἐνῶ ὠμίλει ὁ Ἰονδρέτης, ὁ Μάριος ὕψωσε τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ παρετήρησεν πρὸς τὸ βάθος τοῦ θαλάμου ἀνθρωπὸν τινα, ὃν πρὶν δὲν εἶχεν ἰδῆ. Τόσον ἡσυχως εἶχεν εἰσέλθει ὁ ἀνθρώπος οὗτος, ὥστε οὐδ' ἠκούσθη νὰ τρέξωσι τῆς θύρας οἱ στροφεῖς. Ἐφόρει δὲ οὗτος ἐν ἔσωκάρδιον ἰόχρουν, παμπάλαιον, τετριμμένον, κατεσπιλωμένον, χαῖνον παντοῦ ὅπου ἐσχημάτιζε πτυχὰς, καὶ πλατεῖαν περισκελίδα ἐκ βελούδου θαμβακίνου χιτῶνα, ὃχι τὸν τράχηλον εἶχε γυμνόν· τοὺς βραχίονας εἶχε γυμνοὺς καὶ σχεδιογραφημένους, τὸ πρόσωπον μελανωμένον. Εἶχε καθίσει ἐν σιωπῇ ἐπὶ τῆς πλησιεστέρας κλίνης, ἔχων ἐσταυρωμένας τὰς χεῖρας, καὶ ἐπειδὴ ἴσπατο ἔμπροσθεν αὐτοῦ ἡ γυνὴ τοῦ Ἰονδρέτου, μόλις διεκρίνετο ἐντὸς τῆς σκιάς.

Ἀλλὰ συγχρόνως μετὰ τοῦ Μαρίου, ὡς ἐκ τῆς μαγνητικῆς ἐκείνης προαισθήσεως, ἧτις εἰδοποιεῖ τὴν ὄρασιν, εἶχε στραφῆ καὶ ὁ κ. Λευκίας καὶ εἶδε τὸν ἀνθρωπὸν τούτον μετὰ τινος ἀπορίας· τοῦθ' ὅπερ δὲν διέφυγε τοῦ Ἰονδρέτου τὴν προσοχὴν.

— Ἄ ! ἀνέκραξεν ὁ Ἰονδρέτης, τὸν ἐπενδύτην σας παρατηρεῖτε ; δὲν μὴ στέκει τόσο κακά.

— Τί ἀνθρώπος εἶνε ἐκεῖνος ἐκεῖ ; ἠρώτησεν ὁ κ. Λευκίας.

— Ποῖος ; ἅ ! εἶπεν ὁ Ἰονδρέτης, εἶνε ἕνας γείτονας μας. Τίποτε· μὴ δίδετε καμμίαν προσοχὴν.

Ὁ γείτων εἶχε παράδοξον ὄψιν, ἀλλ' ὅμως εἰς τὴν συνοικίαν ἐκείνην τῶν Παρισίων ὑπάρχουσι πολλὰ ἐργαστήσια χημικῶν προϊόντων, ὥστε δὲν εἶνε διόλου σπάνιον τὸ νὰ βλέπῃ τις ἐκεῖσε ἐργάτας, ὧν τὸ πρόσωπον φαίνεται μελανωμένον ἐκ τῶν καμίνων.

— Μὲ συγχωρεῖτε ὅτι σᾶς διέκοψα, ὑπέλαβεν ὁ κ. Λευκίας, οὐδὲν κακὸν εἰσέτι ὑποπτευθεὶς. Μ' ἐλέγατε λοιπὸν, κ. Λαμαρίνε. . .

— Σᾶς ἔλεγα, σεβαστέ μου αὐθέντη, εἶπεν ὁ Ἰονδρέτης, στηριχθεὶς εἰς τὸ τραπέζιον ἐπὶ τῶν ἀγκῶνων του καὶ παρατηρῶν τρυφερῶς τὸν κ. Λευκίαν διὰ βλεμμάτων βόα συσφιγκτήρος· σᾶς ἔλεγα ὅτι ἔχω νὰ πωλήσω μίαν εἰκόνα.

Ἠκούσθη ἐν τούτοις εἰς τὴν θύραν ἐλαφρὸς τις θόρυβος. Καὶ ἰδοὺ εἰσῆλθε δεύτερος ἄνθρωπος, καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ τῆς κλίνης καὶ αὐτὸς, ὀπισθεν τῆς γυναικὸς τοῦ Ἰονδρέτου. Καὶ οὗτος, καθὼς ὁ πρῶτος, εἶχε γυμνοὺς τοὺς βραχίονας καὶ μελανωμένην τὴν μορφήν.

Καίτοι ὁ ἄνθρωπος οὗτος εἰσέδυσεν ἐντὸς τοῦ θαλάμου ὡς ἄηρ, δὲν διέφυγεν ὅμως τὴν ὄρασιν τοῦ κ. Λευκίου.

— Μὴ δίδετε, αὐθέντη, καμμίαν προσοχὴν, εἶπεν ὁ Ἰονδρέτης. Εἶνε ἄνθρωποι τοῦ σπιτιοῦ. Σᾶς ἔλεγα λοιπὸν, ὅτι μοῦ ἔμεινε μία εἰκὼν πολὺτιμος. . . Ἴδου, κύριέ μου, κυττάξατε. . .

Καὶ ἐγερθεὶς, ἐπορεύθη εἰς μίαν γωνίαν καὶ ἔλαβε σανίδα τινά, ἣν στρέψας, ἐστήριξεν εἰς τὸν τοῖχον. Ἐπὶ τῆς σανίδος ταύτης ὑπῆρχε ζωγραφία τις, σκιαῶς ὅμως καὶ θάναυτος, ὡς ἀπὸ χειρὸς ὄχι ζωγράφου, ἀλλὰ θεαίως, καὶ τούτου ἀνεπιτηδείου. Ὁ Μάριος δὲν ἠδύνατο νὰ ἴδῃ τί παρίστα ἡ εἰκὼν αὕτη, ἐπειδὴ ἴστατο ἐν τῷ μεταξύ ἡ τοῦ Ἰονδρέτου σύζυγος.

— Τί εἶνε αὐτό ; ἠρώτησεν ὁ κ. Λευκίας.

— Ἔργον ἑνὸς ζωγράφου ἐξακουστοῦ, αὐθέντη· μία εἰκὼν ἀνεκτίμητος. Τὴν ἔχω πολὺτιμον ὡσάν τὰ μάτια μου, ὡσάν τὰ παιδιὰ μου ! Μοῦ ἀνακαλεῖ ἀναμνήσεις, σεβαστέ μοι κύριε ! Πλὴν, καθὼς σᾶς εἶπα, ἐξ ἀνάγκης τὴν δίδω πλέον. . . σᾶς ἔδωσα τὸν λόγον μου !

Τὸ βλέμμα τοῦ κ. Λευκίου, εἴτε τυχαίως, εἴτε ἐπειδὴ ἦδη ὁ ἄνθρωπος ἀνησύχει, περιεργαζόμενον τὴν εἰκόνα προέβη πρὸς τὸ βάθος τοῦ δωματος ὅπου οἱ ὑποπτοὶ ἐκεῖνοι ἄνθρωποι, ἀντὶ δύο, ἦσαν τότε τέσσαρες· οἱ μὲν τρεῖς καθήμενοι ἐπὶ τῆς κλίνης, ὁ δὲ τέταρτος ἰστάμενος πλησίον τῆς θύρας· ἀκίνητοι καὶ οἱ τέσσαρες, γυμνοὶ τοὺς βραχίονας καὶ ἡμαυρωμένοι. Εἰς τῶν ἐπὶ τῆς κλίνης καθημένων ἐστηρίζετο εἰς τὸν τοῖχον, κλειστοὺς ἔχων τοὺς ὀφθαλμοὺς, ὡς κοιμώμενος. Οὗτος ἦτο γέρον· ἡ λευκὴ του κόμη μετὰ τοῦ ἡμαυρωμένου προσώπου παρίστων τι ἀπαίσιον. Οἱ δύο ἕτεροι ἐφαίνοντο νέοι· ὁ μὲν πωγωνίας, ὁ δὲ δασύμαλλος. Τινὲς αὐτῶν ἦσαν ἀνυπόδητοι,

Ὁ Ἴονδρέτης παρετήρησεν ὅτι τὸ ὄμμα τοῦ κ. Λευκίου προσηλοῦτο ἐπ' αὐτῶν.

— Εἶνε φίλοι, εἶπε. Τοὺς ἔχομεν γείτονας. Ἡ ὄψις των εἶνε, καθὼς τὴν βλέπετε, μαυρισμένη, ἐπειδὴ δουλεύουν εἰς τὰ κάβουνα. Μὴν ἔχετε καμμίαν ἀνησυχίαν, ἀλλ' ἰδέτε ν' ἀγοράσετε, ἂν εἶνε τρόπος, αὐτὴν τὴν εἰκόνα μου. Σᾶς τὴν δίδω εὐθηνά. Πόσον τὴν ἐκτιμάτε, αὐθέντη, ἢ εὐγενία σας ;

— Τί νὰ σᾶς εἰπῶ ! ἀπήντησεν ὁ κ. Λευκίας βλέπων τὸν Ἴονδρέτην μεταξὺ τῶν δύο ὀφθαλμῶν, ὡς ἄνθρωπος λαμβάνων μέτρα προφυλάξεως· αὐτὸ τὸ πρᾶγμα εἶνε μία σανίδα ἐξ ἐκείνων, τὰς ὁποίας καρφώνουν ἀνω τῆς θύρας τῶν κατηλείων· ξεύρω κ' ἐγώ ; θ' ἀξίζη ἴσως ἕως τρία φράγκα.

— Κρατεῖτε, αὐθέντη, ἐπάνω σας τὸ χαρτοφυλάκιόν σας ; ἠρώτησεν ὁ Ἴονδρέτης ἐν ἠπιότητι· εὐχαριστοῦμαι ἂν μοῦ δώσετε . . ἔστω καὶ χίλια πεντακόσια φράγκα.

Ὁ κ. Λευκίας ἠγέρθη ὀρθιος, ἐστήριξε τὰ νῶτά του εἰς τὸν τοίχον, καὶ περιέφερε τὸ βλέμμα του εἰς τὸ δωμάτιον. Ἀριστερέθεν του εἶχε τὸν Ἴονδρέτην, πρὸς τὸ παράθυρον δεξιόθεν τὴν γυναῖκα τοῦ Ἴονδρέτου καὶ τέσσαρας ἄνδρας, οἵτινες ἔμενον ἀκίνητοι, καὶ οὐδ' ἐφαίνοντο ὡς προσέχοντες εἰς αὐτόν.

Ὁ Ἴονδρέτης ἤρξατο νὰ τοῦ ἀμιλῆ εἰς τόνον θρηνώδη, τόσον, ὥστε μᾶλλον ἠδύνατο ὁ κ. Λευκίας νὰ τὸν ἐκλάβῃ ὡς ἄνθρωπον, ὅστις κατήντα φρενοδολῆς ἐκ τῆς ἀπελπισίας του.

— Ἄν δὲν μοῦ ἀγοράσετε, αὐθέντη, αὐτὴν τὴν εἰκόνα, ἔλεγεν ὁ Ἴονδρέτης, ἐγὼ πρέπει νὰ πάρω τῶν ὀμματιῶν μου, νὰ πάγω νὰ πέσω εἰς τὸν ποταμὸν, νὰ πνιγῶ. Προχθὲς ἐπῆγα μάλιστα. Ἐπῆγα πρὸς τὸ μέρος τοῦ γεφυριοῦ τῆς Ἀουστερλίτσης. Ἦμουν ἕτοιμος ! . . .

Αἰφνης τὸ πρόσωπον τοῦ Ἴονδρέτου, ταῦτα λέγοντος θρηνωδῶς ἠλλαιώθη· ὁ ἐσθεσμένος ὀφθαλμὸς του ἤστραψεν· ἐ μικρόσωμος οὗτος ἄνθρωπος ἀνεστηλώθη, καὶ κατέστη τὴν ὄψιν τρομερός· ἐπροχώρησεν ἐν βῆμα πρὸς τὸν κ. Λευκίαν, καὶ διὰ φωνῆς τώρα βροντώδους·

— Δὲν πρόκειται, ἐκραύγατε, περὶ αὐτῶν ὅλων τῶν πραγμάτων ! Μὲ γνωρίζεις ; Καλὰ κύτταξέ με, κελά !

Κ'.

Ἐνέδρα

Ἦνοιχθη δὲ συγχρόνως ἡ θύρα τοῦ θαλάμου βιταίως· καὶ ἐφάνησαν ἐξωθεν αὐτῆς τρεῖς ἄλλοι ἄνθρωποι βλοῦζας φοροῦντες οὗτοι κυανᾶς, καὶ προσωπεῖα χάρτινα καὶ μέλανα.

Ὁ μὲν ἐξ αὐτῶν ἦτον ἰσχνός, καὶ ἐκράτει μικρὰν τινα ράβδον σιδηροκέφαλον· ὁ δὲ εἶδος κλοσσοῦ, ἕνα πέλεκυν, εἰς οὐτινος τὴν λαβὴν ἐστηρίζετο, πέλεκυν ἱκανὸν νὰ θανατώσῃ βούν· ὁ τρίτος ἀνὴρ εὐρύνωτος,

οὐδ' ἰσχνός ὡς ὁ πρῶτος, οὐδὲ σωματώδης ὡς ὁ δεύτερος, ἐκράτει μέγα τι κλειδίον, κλαπὲν ἴσως ἀπὸ τῆς θύρας εἰρκτῆς τινος.

Τούτους περιέμενον, ὡς φαίνεται, ὁ Ἴονδρέτης μέχρι ἐκείνης τῆς στιγμῆς. Ἀποταθείς λοιπὸν πρὸς τὸν πρῶτον, τὸν ἰσχνόν, ὅστις ἐκράτει τὴν ράβδον.

— Ἔτοιμα τὰ πάντα ; τὸν ἠρώτησεν ἐπιτροχάδην.

— Ναί.

— Ὁ Παρνασσός ποῦ εἶνε ;

— Στάθηκε ὁ εὐμορφονίος, νὰ μιλᾷ μὲ τὴν κόρη σου.

— Μὲ ποιὰν ἀπὸ ταῖς δύο ;

— Μὲ τῇ μεγάλῃ.

— Εἶνε κάτω κανὲν ἀμάξι ;

— Ναί.

— Τὸ ἄλλο εἶνε ἕτοιμο ;

— Ἔτοιμο.

— Τί εἶδους ἄλογα ;

— Ἄλογα θαυμαστά.

— Ναί.

— Ποῦ περιμένει ; ἐκεῖ ὅπου εἶπα ;

— Καλὰ, εἶπεν ὁ Ἴονδρέτης.

Ὁ κ. Λευκίας ἦτον ὠχρότατος. Παρετῆρει πάντα τὰ ἐν τῷ ἀντρώπῳ ἐκείνῳ, ὡς νοῶν ἤδη ποῦ περιέπεσε καὶ ἀπορῶν ἄλλ' ὅμως ἡ μορφή του ἀπέειχε τοῦ νὰ ἐμφαίνῃ δειλίαν· παρενέβαλε τὸ τραπέζιον ὡς φραγμὸν ἀμυντήριον μεταξύ αὐτοῦ καὶ ἐκείνων, καὶ ὁ ἀν-

θρώπος οὗτος, ὅστις πρὸ μιᾶς στιγμῆς εἶχε τὸ ἦθος ἀγαθοῦ γέροντος, παρέστη διὰ μιᾶς ἀθλητικώτατος. Ἐπέθεσε τὸν ρωμαλέον του γρόνθον εἰς τὴν ράχιν τῆς καθέδρας τοῦ μετὰ φοβεράς τινος παρορησίας, ἀξίας θαυμασμοῦ.

Οὕτω προσενεγκόμενος ἀπέναντι τοῦ κινδύνου, ἐφαίνετο ὡς ἀνήκων εἰς τὴν φύσιν τῶν γενναίων ἀνδρῶν, οἵτινες διὰ τὸν αὐτὸν λόγον, δι' ὃν εἶνε ἀγαθοί, εἶνε καὶ ἀτρόμητοι.

Οὐδέποτε ὁ πατὴρ γυναικὸς ἐρωμένης εἶνε πρὸς ἡμᾶς ἀλλότριος. Ὁ Μάριος εὐηρεστήθη ἐκ ταύτης τῆς διαγωγῆς τοῦ ἀγνωρίστου.

Τρεῖς τῶν ἀνδρῶν, οἵτινες ἐκάθηντο μέχρι τοῦδε ἐπὶ τῆς κλίνης, πλησιάσαντες τότε πρὸς τὸν σωρὸν τῶν σιδήρων, ἅτινα ἔκειντο χαμαί, ἔλαβον οἱ μὲν μεγάλην τινὰ ψαλίδα, ἐξ ἐκείνων δι' ὧν κόπτονται τὰ μέταλλα, ὁ δὲ μίαν ἡλόαγρον, ὁ δὲ μίαν σφύραν, καὶ ἐστάθησαν εἰς τὴν θύραν καὶ αὐτοί. Μόνος ὁ γέρον ἐμεινεν ἐπὶ τῆς κλίνης, εἶχε δὲ τῶρα ἀνοίξει τοὺς ὀφθαλμούς. Ἡ γυνὴ τοῦ Ἴονδρέτου εἶχε καθίσει πλησίον τοῦ.

Ὁ Μάριος εἶδεν ὅτι ἤγγιζεν ἡ στιγμή ἵνα πυροβολήσῃ ἔθεν ὕψωσε τὴν δεξιάν του πρὸς τὴν ὄροφν, ἕτοιμος.

— Λοιπὸν, εἶπεν ὁ Ἴονδρέτης, ἐπανελθὼν πρὸς τὸν κ. Λευκίαν, ἀφοῦ ἐτελείωσε τὸν διάλογόν του μετὰ τοῦ ραβδόχου ἐκείνου, ἀκόμη δὲν μ' ἐγνώρισες ;

— «Οχι, ἀπήντησεν ὁ κ. Λευκίας ἀτενίσας πρὸς αὐτόν.

Ἐκυψε τότε ὁ Ἰονδρέτης ἀνωθεν τοῦ κρηίου, ὃ ἤναπτεν ἐπὶ τῆς τραπέζης, καὶ ὡς θηρίον ἐτοιμαζόμενον νὰ δαγκάσῃ.—Δὲν μὲ λέν Λαμαρίνο, ἀνέκραξε. δὲν μὲ λέν Ἰονδρέτη· Θεναρδιέρο μὲ λέν ! Ἐγὼ εἶμαι ὅπου εἶχα τὸ ξενοδοχεῖον εἰς τὸ Μομφερμεϊλι, τὸ χωριό ! Ἐκατάλαβες τώρα ; Ὁ Θεναρδιέρος εἶμαι. Μ' ἐνθυμήθηκες ;

— Οὔτε ἀπήντησεν ὁ κ. Λευκίας, ἐρυθρίασας ἐλαφρῶς.

Ὁ Μάριος δὲν ἤκουσε τὴν ἀρνητικὴν ταύτην λέξιν· ἀλλ' ἀφ' ἧς στιγμῆς ἤκουσε τὸν Ἰονδρέτην εἰπόντα, «Θεναρδιέρο μὲ λέν», ἤρξατο νὰ τρέμη σύσσωμος καὶ ἐστηρίχθη εἰς τὸν τοίχον, ὡς αἰσθανθεὶς διαπερασθεῖσαν ὑπὸ μαχαίρας τὴν καρδίαν του. Κατεδίβασε λοιπὸν βραδέως τὴν χεῖρά του, ἥτις ἦτο ἐτοιμὴ νὰ ἐκπυροκροτήσῃ, καὶ ὅταν ὁ Ἰονδρέτης ἐπανέλαβε «τὸ ἐκατάλαβες τώρα ; ὁ Θεναρδιέρος εἶμαι !» τὸσον παρελύθησαν οἱ δάκτυλοι τοῦ Μαρίου, ὥστε παρ' ὀλίγον ἐπιπτε τὸ πιστόλιον ἐξ αὐτῶν.

Φανερώσας ὁ Ἰονδρέτης τίς ἦτον, οὐδόλως μὲν συνεκίνησε τὸν κ. Λευκίαν, ἀλλὰ τὸν Μάριον τὸν ἐκεοκύνωσε. Τὸ ὄνομα Θεναρδιέρος, ὅπερ ὁ κ. Λευκίας ἐφαίνετο ἀγνοῶν, ἐγίνωσκεν ὁ Μάριος.

Ἐνθυμούμεθα τί ἦτο πρὸς αὐτόν τὸ ὄνομα τοῦτο Ὁ Μάριος τὸ ἔφερεν ἐπὶ τῆς καρδίας του, ὡς γεγραμμένον ἐντὸς τῆς διαθήκης τοῦ πατρὸς του ! τὸ

ἔφερεν ἐν τῷ βάθει τῆς διανοίας του, ἐν τῷ βάθει τῆς μνήμης του, ἐν τῇ ἱερᾷ συστάσει ἐκείνῃ· «Θεναρδιέρος τίς μοῦ ἔσωσε τὴν ζωὴν. Ἐάν ποτε ὁ υἱός μου ἀπαντήσῃ τὸν ἄνθρωπον τοῦτον, ἄς τὸν εὐεργετήσῃ ὅσον δύναται».

Οὗτος λοιπὸν ἦτον ὁ Θεναρδιέρος, ὁ ξενοδόχος τοῦ Μομφερμεϊλίου, ὃν ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον ματαίως ἀνεζήτησε ! Τὸν εὗρισκε δ' ἐπὶ τέλος, ἀλλὰ πῶς ! ἐμάθανε συγχρόνως ὅτι οὗτος ὁ σωτήρ τοῦ πατρὸς του ἦτο ληστής, ἦτον ἄνθρωπος ἀλιτήριος ! Ὁ ἄνθρωπος οὗτος, πρὸς ὃν ὁ Μάριος διακαῶς ἐπεπόθει ν' ἀφοσιωθῇ, ἦτον ἀνθρωπόμορφόν τι τέρας. Ὁ λυτρωτὴς οὗτος τοῦ συνταγματάρχου Ποιμερσὺ παρεσκεύαζε κακούργημα, οὗτινος δὲν ἔβλεπε μὲν εἰσέτι ὁ Μάριος εὐκοινῶς τὸ εἶδος, ἀλλ' ἀναμφιβόλως ἦτο παρεμφερὲς πρὸς δολοφονίαν ! Καὶ κατὰ τίνας, ὦ Θεέ ! Ὡ τῆς ὀλεθρίας συμπτώσεως ! ὦ τῆς πικρᾶς εἰρωνείας τῆς τύχης ! ὁ πατήρ τὸν διέταπτεν ἐν τοῦ βάθους τοῦ φερέτρου νὰ πράξῃ ὅ,τι ἠδύνατο ὑπὲρ τοῦ Θεναρδιέρου· τέσσαρα ἤδη ἔτη ἄλλο δὲν εἶχε κατὰ νοῦν ὁ Μάριος, εἰμὴ πῶς νὰ ἐκπληρώσῃ ταύτην τὴν ὀφειλὴν τοῦ πατρὸς του· καὶ καθ' ἣν στιγμὴν ἐκινεῖτο νὰ εἰδοποιήσῃ τὴν ἐξουσίαν ὅπως αὕτη συλλάβῃ ἕνα κακούργον ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ἐγκλήματός του, ἢ εἰμαρμένη ἐφώνει πρὸς αὐτόν. «Ἐἴτε ὁ Θεναρδιέρος !» Ἦλθε τέλος ἡ ὥρα νὰ πληρῶσῃ τὴν ζωὴν τοῦ πατρὸς του εἰς αὐτόν τὸν ἄνθρωπον, ζωὴν σωθεῖσαν ἐντὸς χαλάζης σμυδραλλίων ἐπὶ τοῦ ἠρωικοῦ πεδίου τῆς Βατερλουῆς, καὶ ὠφείλε νὰ

πληρώσει αὐτὴν στέλλων εἰς τὴν λαιμητόμον τὸν σωτήρα της ! Αὐτὸς ἔλεγε πάντοτε ὅτι, εἰάν ποτε ἀνέυρισκεν αὐτὸν τὸν Θεναρδιέρον, θὰ ἐπιπτεν εἰς τοὺς πόδας του λοιπὸν ἰδοὺ τὸν ἀνέυρεν ! ἀλλ' ὤφειλε τώρα νὰ τὸν παραδώσῃ εἰς τὸν δῆμιον !

Ὁ πατὴρ τοῦ ἔλεγε· «Νὰ βοηθήσῃς τὸν Θεναρδιέρον !» Αὐτὸς δὲ, υἱὸς, ἀπεκρίνετο εἰς τὴν σεπτὴν καὶ ἱερὰν ταύτην φωνὴν ἐξαφανίζων τὸν Θεναρδιέρον ! Πῶς νὰ δώσῃ εἰς τὸν πατέρα του ἐντὸς τοῦ τάφου τοιοῦτο θέαμα ! τὸν ἄνθρωπον ὅστις τὸν ἔσωσεν ἀπὸ τοῦ θανάτου ἐκθέσας τὴν ἰδίαν του ζωὴν εἰς κίνδυνον, ἀποκεφαλισμένον ἕνεκα τοῦ υἱοῦ του, ἕνεκα αὐτοῦ τοῦ Μαρίου, εἰς ὃν ἐσύστησε τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ! Καὶ ὁποῖα γλεύς, νὰ φέρῃ τόσον καιρὸν ἐντὸς τοῦ κόλπου του, τὰς ἐσχάτας θελήσεις τοῦ πατρὸς του γεγραμμένας διὰ τῆς χειρὸς του αὐτῆς, καὶ ἔπειτα νὰ πράξῃ φρικωδῶς τὸ ἐναντίον ! Ἀφ' ἑτέρου νὰ τύχῃ αὐτόπτης μάρτυς τῆς φονικῆς ταύτης ἐνέδρας καὶ νὰ μὴ τὴν ἐμποδίσῃ ; Πῶς ἠδύνατο νὰ ἐγκαταλείψῃ μὲν τὸ θῆμα, νὰ φεισθῇ δὲ τοῦ φονέως ; δίδεται νὰ ὑπάρχῃ τις δεσμευμένος ὑπὸ εὐγνωμοσύνης ἀπέναντι τοιοῦτου ἀθλίου ;

Ὁ Μάριος εὐρέθη εἰς ἄκραν ἀμηχανίαν. Τὸ πᾶν ἐξήρητο ἐξ αὐτοῦ. Ἐκράτει εἰς τὰς χεῖράς του πάντα τοῦ δεινοῦ ἐκείνου δράματος τὰ πρόσωπα ἐν ἀγνοίᾳ των. Ἄν ἐπιροβόλει, ἐσώζετο ὁ κ. Λευκίας, καὶ ἠφανίζετο ὁ Θεναρδιέρος ; εἰάν δὲν ἐπιροβόλει, ὁ κ. Λευκίας ἐθυσιάζετο, καὶ, τίς οἶδεν ; ἴσως ὁ Θε-

ναρδιέρος διέφευγε. Πῶς νὰ πράξῃ ; τί νὰ προκρίνῃ ; Τοῦ ἐφαίνετο ὡς ἂν ἤκουεν ἀφ' ἑνὸς μὲν τὴν «Ὑρανίαν του» καθικετεύουσαν αὐτὸν ὑπὲρ τοῦ πατρὸς της ἀφ' ἑτέρου δὲ τὸν συνταγματάρχην Ποιμερσὺ, συστήνοντα εἰς αὐτὸν τὸν Θεναρδιέρον. Τοῦ ἤρχετο νὰ τρελλαθῇ. Τὰ γόνατά του ἐκάμπτοντο· οὔτε καιρὸς τοῦ ἔμενε νὰ σκεφθῇ ὠριμώτερον. Τὸ πρᾶγμα ἦτο κατεπεῖγον. Εὐρίσκειτο ὡς ἐντὸς ἀνεμοστροβίλου, ὅστις τὸν ἀφήρπαζεν. Ἦλθεν εἰς ἀκμὴν τοῦ νὰ λιποθυμήσῃ.

Ὁ Θεναρδιέρος ἐν τούτοις (Θεναρδιέρον θὰ λέγωμεν αὐτὸν εἰς τὸ ἐξῆς) περιεφέρετο ἐντὸς τοῦ θαλάμου του ὡς παράφρος ἐκ τοῦ θριάμβου. Ἐλαβε βιαίως τὸ κηρίον ἀπὸ τοῦ τραπέζιου, καὶ τὸ ἐπέθεσεν ἐπὶ τῆς ἐστίας μετὰ τόσης ὑρμῆς, ὥστε τὸ ἀναλευμένον μέρος αὐτοῦ ἐτινάχθη εἰς ψεκάδας ἐπὶ τοῦ τοίχου, καὶ παρ' ὀλίγον ἐσβύνετο ἡ θρυαλλίς· ἔπειτα δ' ἐστράφη πρὸς τὸν κ. Λευκίαν φρικώδης τὴν ὄψιν, καὶ ἐξήμισε πρὸς αὐτὸν τὰς λέξεις·

— Ἐσβυσες ! ἐχάθηκες ! ἐχαντακώθηκες !

Περιφερόμενος δὲ θηριωδῶς— Ἄ ! ἐξηκολούθησε λέγων· τέλος σὲ ἤρρα, φιλόφρονέ μου κύριε ! αὐθέντη κύρ μιλλιουναῖε μὲ τὸν λιγδαμένο τὸν λαιμό ! αὐθέντη κύρ γενναῖε, χαριστὴ κουκλῶν διὰ τὰ παιδιά ! Ἄ ! ἡ αὐθεντία σου ἐμένα δὲν μὲ γνωρίζει ! Ὅχι, δὲν εἶσαι σὺ ὅπου ἦλθες εἰς Μομφερμεῖλι, εἰς τὸ ξενοδοχεῖόν μου, πρὸ ὀκτώ ἐτῶν, τὴν νύκτα τῶν Χριστουγέννων εἰς τὰ 1823 ! Δὲν εἶσαι σὺ ὁ

που πήρες τὸ παιδί τῆς Φαντίνας ἀπὸ τὸ σπίτι μου ! πὴν Κορυδαλλίδα ! Δὲν εἶσαι σὺ ὅπου φοροῦσες μία ρεδιγγότα κιτρινωπή ! καὶ ὅπου κρατοῦσες εἰς τὰ χέρια ἓνα δέμα μὲ ρούχα, καθὼς σήμερα τὸ πρωί, ὅταν ἦλθες εἰς τὸ σπίτι μου ! Εἶδες, εἶδες, μωρὴ γυναῖκα ; μανιάν ἔχει, ὡς φαίνεται, αὐτὸς ὁ ἐλεήμων ἄνθρωπος νὰ κουβαλῆ εἰς τὰ σπίτια δέματα γεμάτα ἀπὸ μάλλιναις περικνημίδες. Μὴν τύχη καὶ πουλεῖς περικνημίδας καὶ σκούφους εἰς τὸ ἐργαστήρι σου, ἄγιε ἄνθρωπε, καὶ θέλεις νὰ τὸ ἀδειάσης δίδων εἰς τοὺς πτωχοὺς ; Ἄ ! δὲν μὲ γνωρίζεις ; Νὰ σοῦ δείξω ἐγὼ, γέρο παιδοκλέφτη, νὰ μὲ φοβερίζης ἄλλοτε, ἂν μὲ ἰδῆς μέτα εἰς τὸ δάσος νὰ ἔρχωμαι ἐξωπίσω σου !

Σιωπήσας δὲ πρὸς στιγμὴν ἔπειτα προσέθεσε. — Κ' ἔχει τὸν τρόπο καὶ σοῦ παρουσιάζεται μὲ ἦθος ἡμερο, καλοκάγαθο ! Μὲ αὐτὸ καὶ μὲ ἠπάτησεν. Αὐτὸς εἶνε ἡ αἰτία ὅλης μου τῆς δυστυχίας. Ἦλθες καὶ μοῦ πήρες διὰ μόνον χίλια πεντακόσια φράγκα μία κόρη, πλουσίου πατρὸς παιδί, βέβαια μία κόρη ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἔβγαλα πολλὰ χρήματα, καὶ ἀκόμη θὰ ἔβγαζα καὶ ἄλλα, ὥστε νὰ ἔχω νὰ ζῶ εἰς ὄλην μου τὴν ζωὴν ! Τὴν Κορυδαλλίδα αἶ ; τὴν Κορυδαλλίδα ! Ἦσουν δυνατώτερος· ἐκρατοῦσες ἓνα ραβδί εἰς τὸ χέρι· ἔτυχε νὰ λησμονήσω τὸ τουφέκι μου· μ' ἐφεβέρυσες· τὴν ἐπῆρες καὶ ἔφυγες. Τώρα ἦλθε καὶ ἡ ἰδική μου σειρά. Εἶμαι τώρα καὶ ἐγὼ δυνατώτερος

ἀπὸ σένα. Καλὰ σ' ἔπιασα μέσα εἰς τὰ βρόγια μου ! Τώρα κ' ἐγὼ θὰ σοῦ φάγω τὴν καρδιά.

Ὁ κ. Λευκίας τὸν ἄφινε λέγοντα, οὐδόλως αὐτὸν διακόπτων· ἀλλ' ἐνταῦθα ὁ Θεναρδιέρος διεκόπη ἀφ' ἑαυτοῦ ὅπως ἀναπνεύση, καὶ τότε, λαβὼν καιρὸν ὁ κ. Λευκίας·

— Τίποτε δὲν καταλαμβάνω, εἶπεν, ἀπ' ὅλα αὐτὰ ὅπου μοῦ λές. Ἐχεις λάθος. Ἐγὼ εἶμαι ἓνας πτωχὸς ἄνθρωπος· πολὺ μακρὰν ἀπέχω τοῦ νὰ εἶμαι μιλλιωνάριος, καθὼς νομίζεις. Δὲν σε γνωρίζω· δὲν σε εἶδα ποτὲ ἄλλοτε. Μ' ἐκλαμβάνεις ἄλλον ἂντ' ἄλλου.

— Ἀκόμη ! ἀνεκραύγασεν ὁ Θεναρδιέρος· ἀκόμη θέλεις νὰ μὲ ἀπατήσης μὲ αὐτά ! Δὲν γνωρίζεις ποῖός εἶμαι, αἶ ;

— Μὲ συγχωρεῖς, ἀπεκρίθη ὁ Λευκίας, βλέπω ὅτι εἶσαι ἓνας ἀλιτῆριος.

Εἰς ποῖον δὲν συνέβη νὰ παρατηρήσῃ, ὅσ' καὶ τὰ ψυστὰνότερα ἰσῶν ἀνθρωπίνων πλάσμάτων ἔχουσιν εὐθικτον μέρος τι τῆς φιλοτιμίας ; Ἰὰ θηρία γαρ γαλιζονται ὑπὸ φιλοτιμίας καὶ αὐτά. Ἡ γυνὴ τοῦ Θεναρδιέρου, ἀκούσασα τὴν λέξιν ἀλιτῆριος, κατέβη ἀπὸ τῆς κλίνης τῆς εὐπλεως ὀργῆς, ὁ δὲ Θεναρδιέρος ἤρπασε τὴν καθέδραν του, ὡς ἔτοιμος νὰ συντρίψῃ αὐτὴν εἰς τὰς χεῖράς του. — Κάθου σὺ, μὴ σαλεύσης ! ἀνέκραξε πρὸς τὴν θήλειάν του· στραφεῖς δὲ πρὸς τὸν κ. Λευκίαν. — Ἀλιτῆριος ! ναί, γνωρίζω, κύριοι πλούσιοι, ὅτι συνηθίζετε νὰ μᾶς δίδετε

αὐτὸ τὸ ἐπίθετον ! Ἐγὼ δὲν ἀρνοῦμαι ὅτι ἐχρεωκόπησα· ἐγὼ αὐτὸ δὲν τὸ κρύπτω· ψωμί δὲν ἔχω, λεπτό δὲν ἔχω, εἶμαι ἓνας ἀλιτήριος ! Ἐχω τρεῖς ἡμέρας ὅπου δὲν ἔφαγα, εἶμαι ἓνας ἀλιτήριος ! Ἄ ! σεῖς ὅμως, ὅπου ἔχετε νὰ ζεσταίνετε τὰ πόδια σας μέσα εἰς ὑποδήματα ὅπου δὲν περνᾷ τὸ κρῦο καὶ ἡ ὑγρασία, σεῖς ὅπου ἔχετε ἐπανωφόρια παραγεμισμένα με βαμβάκι, ὡσὰν ἀρχιεπίσκοποι, καὶ ὅπου κατοικεῖτε εἰς τὰ πρῶτα πατώματα τῶν σπιτιῶν, καὶ τρώπε τοῦ πουλιοῦ τὸ γάλα, κ' ἐξαπλώνεσθε εἰς τοὺς σοφάδες τοὺς μαλακοὺς, ὅταν θέλετε νὰ μάθετε ἂν κάμνη ἔξω πολὺ κρῦο, κυττάζετε τί λέγει τὸ θερμόμετρον ! Ἡμεῖς δὲ ! ἡμεῖς εἴμεθα τὰ θερμόμετρα ! Ἡμεῖς δὲν ἔχομεν χρεῖαν νὰ ἰδοῦμεν τοὺς βαθμοὺς τοῦ ψύχους εἰς μία μηχανή· ἀλλ' αἰσθανόμεθα νὰ παγῶνῃ τὸ αἷμα μέσα εἰς τὰς φλέβας μας, καὶ τότε λέγομεν· « Ἄχ, δὲν ὑπάρχει Θεός ! » Κ' ἔπειτα ἔρχεσθε εἰς ταῖς σπηλιάς μας νὰ μᾶς εἰπῆτε ἀλιτηρίους ! σεῖς ἡμᾶς ! Καὶ δὲν σᾶς τρώγωμεν ζωντανούς, ταλαίπωροι ! καὶ δὲν σᾶς σχίζομεν με τὰ νύχια μας !

Στραφεῖς δὲ πρὸς τοὺς ἰσταμένους παρὰ τὴν θύραν—Ἀκοῦτε, εἶπε, μωρὲ παιδιὰ, με ποιὸν τρόπον ἡ αὐθεντία του μᾶς μεταχειρίζεται ! ὡς νὰ ἡμεθα τάχατες τὰ φρόκαλα τοῦ δρόμου !

Καὶ πάλιν στραφεῖς πρὸς τὸν Λευκίαν ὡς μαινώμενος—Ἀκόμη καὶ τοῦτο πρέπει νὰ μάθῃς, αὐθέντη κύρ φιλάνθρωπε, εἶπεν εἰς αὐτόν ! Γνώρισε πῶς κ' ἐ-

γὼ δὲν εἶμαι κανένας ἀσήμαντος, καθὼς με στοχάζεται. Ὑπηρετήσα κ' ἐγὼ τὴν πατρίδα ὡς στρατιώτης, καὶ ἂν δὲν ἔλαβα παράσημον, εὐρέθηκα εἰς τὴν μάχην τοῦ Βατερλώ, ἐγὼ ὅπου βλέπετε ! Καὶ ἔσωσα μέσα εἰς τὸν ἀναβρασμὸν τῆς μάχης ἓνα στρατηγόν, κάποιον κόμητα Πομμερσύ ! Αὐτὴ ἡ εἰκόνα ὅπου βλέπετε, ζωγραφημένη διὰ χειρὸς τοῦ περιωνύμου ζωγράφου Δαυὶδ, εἰς τὰς Βρυξέλλας, ζεῦρεις πρῶτον μὲν ποιὸν παριστάνει ἐκείνη ἐκεῖ ἡ εἰκόνα; Παριστάνει ἐμέ. Ὁ Δαυὶδ ἠθέλησε ν' ἀπαθανάτισῃ αὐτὸ μου τὸ ἄθλον. Φέρω ἐπάνω εἰς τὸν ὤμῳ μου τὸν στρατηγόν Πομμερσύ, καὶ τὸν παίρω μεσ' ἀπὸ σμυδράλλια, ὅπου ἔπεφταν ὡσὰν βροχή ! Νά το, τὸ ἱστορικὸν τοῦ πράγματος ! Μάλιστα καὶ οὔτε εἶδα καμμίαν ἀνταμοιβὴν ἀπ' αὐτόν. Ἐτυχε καὶ αὐτὸς ὡσὰν ὅλους τοὺς ἄλλους. Καὶ ὅμως τὸν ἔσωσα με μέγαν κίνδυνον τῆς ἰδίας μου τῆς ζωῆς, καὶ ἔχω ἓνα σωρὸν ἀποδεικτικὰ μέσα εἰς τὸν κόλπο μου ! Εἰς τὴν Βατερλώ ἐπολέμησα κ' ἐγὼ· ὄχι, τί μ' ἐνόμισες ! Χρήματα λοιπὸν κύτταξε νὰ στραγγίσης, τᾶρα ὅπου τὰ ἔμαθες ὅλ' αὐτὰ μού χρειάζονται πολλὰ χρήματα, ἀλλέως ἐγάρθῃς ἀπὸ τὸ πρόσωπο τῆς γῆς.

Δὲν ἔμεινε πλέον ἀμφιβολία τις εἰς τὸν Μάριον, ὅτι οὗτος ἦτον ὁ Θεναρδιέρος ὁ ἐν τῇ διαθήκῃ τοῦ πατρός του. Ὁ νέος ἐκυριεύθη ὑπὸ φρίκης ἀκούσας τὸν πατέρα του ἐλεγχόμενον ἐπὶ ἀχαριστία, ἦν μάλιστα, αὐτὸς, υἱὸς, εὐρίσκετο ἠναγκασμένος ὑπὸ τῆς ὀλεθρίας μοίρας νὰ ἐπισφραγίσῃ. Ἡ ἀμηχανία του ἐδί-

πλασιάσθη. Ναί μὲν, εἰς τοὺς λόγους τοῦ Θεναρδιέρου ἐνεφαίνετο ἡ ἐσχάτη μοχθηρία τοῦ ἀνθρώπου τούτου, ἀλλὰ καὶ ἀλγεινὴ τις ἐν ταύτῃ ἀλήθεια. Ἡ εἰκὼν περὶ ἧς ὁ λόγος, τὸ ἔργον τοῦ ζωγράφου Δαυὶδ, ὁ προέπεινεν ὁ Θεναρδιέρος εἰς τὸν κ. Λευκίαν ν' ἀγοράσῃ, ἦτο μὲν, ὡς ἐμάντευσεν ἤδη ὁ ἀναγνώστης, ἡ σκαιὰ ἐκείνη κακογραφία, ἣτις ἐκρέματο ἐπὶ τῆς θύρας τοῦ ἐν Μομφερμειλίῳ ξενοδοχείου τοῦ Θεναρδιέρου, γενομένη διὰ τῆς ἰδίας αὐτοῦ χειρὸς, μόνον λείψανον διασωθὲν ἐκ τοῦ ναυαγίου τοῦ ξενοδόχου, ἀλλ' ὁ Μάριος δὲν ἠδύνατο νὰ τὴν περιεργασθῇ καλῶς ἀπὸ τῆς θέσεώς του· μόλις ἐκείθεν διέκρινε παρισταμένην ἐπὶ πίνακος ὡς τινα μάχην, καὶ ἀνθρωπὸν τινα φέροντα ἀληθῶς ἐπὶ τῶν ὤμων του ἕτερον ἄνθρωπον τὸν δεκανεῖα σπάζοντα τὸν συνταγματάρχην. Ἡ καρδία τοῦ Μαρίου ἔπαλλε σφοδρῶς ἕως εἰς τὰς μὴνιγγὰς του· εἰς τὰς ἀκοὰς του ἐβόμβει τὸ πυροβόλον τῆς Βατερλούης· ἔβλεπε καίτοι ἀμυδρῶς τὸν πατέρα αὐτοῦ ἐντὸς τοῦ πίνακος ἐκείνου αἱματόβρεκτον· καὶ τῷ ἐφαίνετο ὅτι ὁ πατήρ του ἠτένιζεν εἰς αὐτὸν ἀσκαρδαμυκτί. Ὅπωςδὴποτε, ὁ πίναξ ἐκείνος ἀπεικόνιζε τὸν πατέρα του.

Ἐστάθη ὁ Θεναρδιέρος ὅπως ἀνασάνῃ ἐλίγον, ἔπειτα δὲ, προσηλώσας τὸ φλογερὸν ὄμμα του ἐπὶ τοῦ Λευκίου—Λέγε, τοῦ εἶπε, τί ἔχεις νὰ εἰπῆς, πρὶν σὲ κάμω ἐδωδὰ θρύψαλλα!

Ὁ κ. Λευκίας ἐσιώπα. Ἐν τῷ μέσῳ δὲ τῆς σιγῆς ταύτης, φωνή τις βραγχώδης, ἐκ τοῦ διαδρόμου προ-

ελθοῦσα, εἶπεν.—Ἄν χρειάζεται τιποτε ζύλα νὰ σχίσθου, εἶμαι ἐγὼ ἐδῶ, ἑτοίμος!

Εἶπε δὲ τοῦτο σκωπτικῶς ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος, ὁ φέρων πέλεκυν. Καὶ συγχρόνως ἐνεφανίσθη εἰς τὴν θύραν φοβερά τις μορφή, τοῦ χώματος τὴν ὄψιν ἔχουσα, στυγερῶς γελῶσα, οὕτως ὥστε ἐντὸς τοῦ στόματος ἐφαίνοντο ὄχι ὀδόντες, ἀλλ' ἀρπάγια.

—Διατί, μωρ' ἐβγαλες τὴν προσωπίδα σου; ἔκραξε πρὸς αὐτὸν ὁ Θεναρδιέρος ἀγρίως.

— Διὰ νὰ γελάσω, ἀπεκρίθη ὁ ἀποτρόπαιος πελευκφόρος.

Ἀπὸ τινων ἤδη στιγμῶν, ὁ κ. Λευκίας προσεῖχεν εἰς ὄλας τὰς κινήσεις τοῦ Θεναρδιέρου, ὡς καραδοκῶν ἀρμολίαν στιγμὴν πρὸς τολμηρὰν τινα ἀπόπειραν. Ἐνῷ λοιπὸν ὁ Θεναρδιέρος ἦτον ἐστραμμένος πρὸς τὸν ἄνθρωπον, ὅστις ἐκράτει τὸν πέλεκυν, δράξας ὁ κ. Λευκίας τὴν εὐκαιρίαν, ἀπάθησεν αἰφνιδίως τὴν μὲν καθέδραν διὰ τοῦ ποδός του, τὸ δὲ τραπέζιον διὰ τῆς χειρὸς, καὶ πρὶν ἢ ὁ Θεναρδιέρος προφθάσῃ νὰ στραφῇ, εὐρέθη δι' ἐνὸς πηδήματος εἰς τὸ παράθυρον· τοῦτο δὲ ἀνοίξας ἀνέβη καὶ τὸ διεσκέλισε μετὰ θαυμαστῆς εὐκαμψίας καὶ τάχους. Ἐκρέματο δὲ ἤδη ἔξω τὸ ἥμισυ τοῦ σώματός του, ὅτε ἔξ χειρὸς στιβαραὶ τὸν συνέλαβον καὶ μετὰ δυνάμει ἀκαταμαχίτου τὸν ἀπέσυρον ἐντὸς πάλιν τοῦ θαλάμου.

Εἶχον ἐφορμήσει ἐπ' αὐτοῦ οἱ τρεῖς ἐκεῖνοι «ἀνθρακεῖς» συγχρόνως δὲ καὶ ἡ γυνὴ τοῦ Θεναρδιέρου τὸν εἶχεν ἀρπάσει ἀπὸ τῆς κόμης.

Ἀκούσαντες τὴν παραχὴν ἔτρεξαν πρὸς τούτοις εἰς τὸν θάλαμον καὶ οἱ ἄλλοι ἀλιτῆριοι, οἵτινες ἴσταντο ἔξω τῆς θύρας· καὶ ὁ γέρον· ὁ μέχρι τοῦδε κοιτόμενος ἐπὶ τῆς κλίνης οἰνοβαρῆς, κατέβη τότε καὶ προσῆλθε καὶ αὐτὸς παραφόροις βήμασι κρατῶν εἰς τὴν μίαν τῶν χειρῶν σφυρίον λιθοστρωτοῦ.

Εἰς τῶν «ἀνθρακῶν», ὃν, καίτοι μελανωμένην ἔχοντα τὴν ὄψιν, ἀνεγνώρισεν ὁ Μάριος, μόλις πλησιάσαντα εἰς τὸ φῶς τοῦ ἀλειμματοκηρίου, ἦτον ὁ Παχασύδας, ὁ ἐπιλεγόμενος Λουλούδας καὶ προσεπιλεγόμενος Πιγρεναλλιᾶς· οὗτος ἤγειρεν ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς τοῦ κ. Λευκίου εἶδος ἰδιοχειρίου, σίδηροῦν ρόπαλον, ἔχον σφαίρας μολυβδίνας εἰς τὰ δύο ἄκρα.

Ὁ Μάριος δὲν ἠδυνήθη πλέον ν' ἀνθέξῃ ταῦτα βλέπων.— Συγγνώρσέ με, πατέρα μου, εἶπε κατὰ κοῦν! Καὶ ἡ δάκτυλός του ἐψηλάφησε τὴν σκανδάλην τοῦ πιστολίου, ὅτε, εἰς τὴν ἀκμὴν τοῦ νὰ πυροβολῆσῃ, ἤκουσε τὸν Θεναρδιέρον κράζοντα·

— Μὴν τὸν κτυπήσετε!

Ἀντὶ νὰ παροξύνῃ τὸν Θεναρδιέρον ἢ τοῦ θύματός του ἀπεγνωσμένη ἀπόπειρα φυγῆς, τὸναντίον μάλιστα τὸν κατεπράυνε. Δύο ἄνθρωποι συνυπῆρχον ἐντὸς τοῦ φαυλοβίου τούτου ἀνδρός· ὁ θηριώδης καὶ ὁ παυῶρος.

Ἐνόσω ἔβλεπεν ὁ Θεναρδιέρος ἐνώπιόν του τὸ θύμα τεταπεινωμένον καὶ ἀνευ ἀντιστάσεως, ἐθριαμβεύειν ἐν τῇ θηριωδίᾳ του· ἀλλ' ὅταν εἶδεν αὐτὸ νὰ

ἀντιπαλαίσῃ, ἐνόησεν ὅτι μᾶλλον συνέφερον ἢ πονηρία.

— Μὴν τὸν κτυπήσετε! ἐπανάλαβε. Καὶ πρῶτον, κατῶρθωσεν οὕτω (καίτοι μὴ ἔχων οὐδ' ἐλαχίστην γνῶσιν) νὰ ἐμποδίσῃ τὸν πυροβολισμόν τοῦ Μαρίου· διότι ὁ Μάριος, ἰδὼν ὅτι ἡ κίνδυνος ἔτι δὲν ὑπῆρχε κατεπέγνων, ἀνέβαλε τὴν ἐκπυρσοκρότησιν, ἐλπίσας μάλιστα ὅτι ἴσως ἐκ τῆς νέας φάσεως προέκυπτεν ἀπροσδόκητόν τι περιστάτικόν καὶ ἀπήλλαττεν αὐτὸν ἀπὸ τοῦ διλήμματος, ἢ ν' ἀφήσῃ τὸν πατέρα τῆς Οὐρανίας νὰ καταστραφῇ, ἢ νὰ καταστρέψῃ τὸν σωτήρα τοῦ πατρός του.

Ἐπῆλθε δὲ τότε ἡράκλειός τις ἀγῶν. Ὁ κ. Λευκίας δι' ἐνὸς καὶ μόνου γρόνθου, ἐκύλισε τὸν γέροντα εἰς τὸ μέσον τοῦ δωματίου, ἔπειτα δὲ, μίαν δῶσας δεξιόθεν πυγμὴν καὶ ἄλλην ἀριστερόθεν, ἔρριψε χαμαὶ δύο ἄλλους ἐκ τῶν ἐπιτεθέντων κατ' αὐτοῦ· ἑτέρους δὲ δύο ἐκράτει ὑπὸ ἑκάτερον τῶν γονάτων του, σχεδὸν ψυχορραγοῦντας ὑπὸ τὴν πίεσιν ἐκείνην ὡς ὑπὸ βράχον γρανίτου· οἱ ἄλλοι τέσσαρες ὅμως εἶχον συλλάβει τὸν ἀνδρείον γέροντα ἀπὸ τῶν δύο βραχιόνων καὶ τοῦ αὐχένος, καὶ τὸν ἐκράτουν ἐσκυμμένον ἐπὶ τῶν δύο «ἀνθρακῶν», οὓς ἐπέεζεν ὑπὸ τὰ γόνατά του. Ὡστε τούτους μὲν κρατῶν, παρ' ἐκείνων δὲ κρατούμενος, συνθλῶν μὲν τοὺς ὑπ' ἑαυτὸν, ἀλλὰ καὶ πνιγόμενος ὑπὸ τῶν ἐπ' αὐτοῦ, καὶ ματαίως διασειῶν τὰς δυνάμεις, αἵτινες συγκατεβάλλοντο ἐπάνω του, ὁ κ. Λευκίας ἐκρύπτετο ὑπὸ τὸν τοικῶδη

σωρὸν τῶν ἀλιτηρίων ἐκείνων, ὡς κάπρος ὑπὸ πλη-
θος κυνῶν ὑλακτούντων ἐπ' αὐτοῦ καὶ δακνόντων.

Ἡ γυνὴ τοῦ Θεναρδιέρου ἐξηκολούθει νὰ τὸν κρα-
τῆ ἀπὸ τῆς κόμης.

— Σὺ, τῆ εἶπεν ὁ σύζυγος, μὴν ἀνακατώνεσαι.
Θὰ ξεσχίσης τὸ σάλι σου.

Ἡ Θεναρδιέρου ὑπήκουσεν ὡς ὑπακούει ἡ λύκαινα
εἰς τὸν λύκον, ἤτοι μεθ' ἐνὸς ὠρυγμοῦ.

— Τώρα ψάξατέ τον, προσέθεσεν ὁ Θεναρδιέρος
ἀποταθεὶς πρὸς τοὺς ἄλλους.

Ὁ κ. Λευκίας ἐφαίνετο παραίτηθεις πάσης ἀντι-
στάσεως. Τὸν ἐψηλάφησαν δὲ πανταχόσε, ἀλλ' οὐ-
δὲν εὔρον ἐπάνω του ἄλλο, εἰμὴ σκύτινόν τι βαλλάν-
τιον περιέχον ἐξ φράγκα, καὶ τὸ ρινόμακτρον του.

Ὁ Θεναρδιέρος ἐνεκόλπωσε τὸ ρινόμακτρον.

— Χαρτοφυλάκιον ! πῶς γίνεται νὰ μὴν ἔχη χαρ-
τοφυλάκιον ; ἤρῳτησε τοὺς περὶ αὐτόν.

— Καὶ μὴδὲ ρολόι ! ἐπέειπεν εἰς τῶν «ἀνθρακέων».

— Νὰ σοῦ εἰπῶ ! ἐπιθύρισε διὰ φωνῆς ἐγγαστρι-
μύθου ὁ προσωπιδοφόρος ἐκεῖνος, ὅστις ἐκράτει μεγά-
λην κλεῖδα· εἶνε γερὸ κόκκαλο ἢ γέρονς αὐτός· δὲν
θέλω ἐγὼ ψεύματα.

Ὁ Θεναρδιέρος κτηθυβύνη τότε πρὸς τὴν γωνίαν
τῆς θύρας, καὶ λαβῶν σωρὸν σχοινίων, τὰ ἔρριψε πρὸς
τοὺς συντρόφους του.

— Νὰ, πάρετε καὶ δέστε τον εἰς τὸ πόδι τοῦ κρεβ-
βατιοῦ, εἶπε.

Παρατηρήσας δὲ ὅτι ὁ γέρον, ὅστις εἶχε πέσει χα-

μαὶ ἐκ τῆς πυγμῆς τοῦ κ. Λευκίου, ἔμεινεν εἰσέτι ἀ-
κίνητος.

— Μωρέ ! εἶπε μωρ' ὁ Εὐστρῆς ἐτίναξε τὰ πέ-
ταλα ;

— Ἄ ! ἀπεκρίθη ὁ Πιγρεναλλιᾶς, εἶνε στουπὶ με-
θυσμένος.

— Ἄμμ' δὲν τὸν στρώνετε λοιπὸν εἰς μία γωνιά,
νὰ χάνεται ! εἶπεν ὁ Θεναρδιέρος.

Δύο τῶν «ἀνθρακέων» ἀπώθησαν τὸν μέθυσον διὰ
τοῦ ποδὸς πλησίον τοῦ σωροῦ τῶν σιδήρων.

— Ζαμπετάκη, διατί ἔπιασες κ' ἔφερες τούτους ;
εἶπεν ὁ Θεναρδιέρος χαμηλῆ τῆ σωνῆ πρὸς τὸν ἄν-
θρωπον, ὅστις ἐκράτει τὴν σιδήραν ράβδον· εἶνε ἀνω-
φέλευτοι.

— Τί νὰ γίνῃ ; ἀπήντησεν ὁ ἐρωτώμενος, ἠθέλη-
σαν νὰ ἐλθοῦν. Οἱ καιροὶ εἶνε δύστυχοι. Δὲν ἔχει
δουλειαίς.

Ἐν τούτοις οἱ ἄλλοι λησταὶ ἔδενον στερεῶς εἰς
τὴν πλησιεστέραν τῆς ἐστίας κλίνην τὸν κ. Λευκί-
αν, οὐδόλως ἀνθιστάμενον. Τὸν ἔδεσαν ὄρθιον.

— Τώρα, αὐθεντικὸ, σ' ἔχω καλά, εἶπε πρὸς αὐ-
τόν, ὁ Θεναρδιέρος.

Καὶ πρὸς τοὺς δέσαντας νεύσας· — Τραβηχθῆτε
παρέκει, εἶπε, καὶ ἀφήσατέ με ὀλίγο νὰ μιλήσω μὲ
τ' αὐθεντικόν.

Ἄπαντες ἀπεχώρησαν πρὸς τὴν θύραν.

— Εὐλογημένη, λέγει ὁ Θεναρδιέρος πρὸς τὸν δε-
σμώτην, τί ἠθέλησες νὰ πηδήσης ἀπὸ τὸ παράθυρο,

νά σπάσης καὶ κανένα πόδι σου ! Δός μου τώρα τὴν ἄδεια νὰ μιλήσωμεν ἐδῶ, καθὼς ποῦ εἴμεθα ἤσυχα, ἤσυχα. Ἐνα πράγμα ἀπόρησα· πῶς δὲν ἔβαλες ἀκόμη τὴν ἐλαχίστη φωνή. Ἄλλος εἰς τὴν θέσι σου, κάπως βέβαια θὰ ζητοῦσε νὰ φωνάξῃ. Ἐννοεῖται ! αὐτὸ ἦτο φυσικό. Εὐρίσκεισαι μεταξύ ἀνθρώπων ὑπόπτων ὅπωςδῆποτε· καταλαμβάνεις πῶς ὅτι ὅλοι αὐτοὶ δὲν σ' ἐτριγύρισαν διὰ καλό. Ναί σιωπαίνεις, ὀλωσιδίου ! Αὐτὸ μοῦ φαίνεται σὰν παραζένο. Εἶνε ἀλήθεια πῶς καὶ νὰ ἐφώναζες, τίποτε δὲν θὰ ὠφελείσο, ἐπεὶδὴ ἐδῶ μέσα εἶνε ὡσάν ἓνα μνημα· βροντὴ νὰ γίνη ἔξω δὲν ἀκούεται· ἀλλὰ πάλιν ὁ ἄνθρωπος, ὅσο καὶ ἂν εἶνε, φωνάζει ὅταν εὐρεθῇ εἰς κίνδυνον. Αὐτὴ σου ἡ σιωπὴ φανερῶνει μεγάλη φρόνησι. Ξεύρεις τί συμπεραίνω ; Θὰ εἶπες μὲ τὸ νοῦ σου· ὅταν φωνάξῃ ἓνας ἄνθρωπος, ποῖος εἴμπορεῖ νὰ ἔλθῃ ; ἡ ἀστυνομία. Καὶ μετὰ τὴν ἀστυνομία ; ἡ ἐξουσία. Συμφέρει αὐτὸ νὰ γίνη ἢ δὲν συμφέρει ; Δὲν πρέπει νὰ συμφέρῃ, ἀφοῦ δὲν ἐφώναζες. Καὶ διατὶ νὰ μὴ συμφέρῃ ; Διότι, (αὐτὸ ἐγὼ τὸ ὑποπτεύθηκα, πρέπει νὰ ξεύρης, πρὸ πολλοῦ)· κάποια αἰτία ἔχεις νὰ κρύψῃς κάποιο πράγμα. Ὁμοίως καὶ ἡμεῖς ἔχομεν τὴν ἴδια αἰτία. Λοιπὸν συνεννοούμεθα.

Καὶ ταῦτα λέγων ὁ Θεναρδιέρος παρετήρει τὸν κ. Λευκίαν διὰ βλέμματος διαπεραστικωτάτου, ὡς θέλων νὰ εἰσδύσῃ εἰς τὰ ἄδυτα τῆς συνειδήσεως τοῦ ἀνθρώπου.

Ἐκ τε τοῦ βλέμματος τούτου καὶ ἐκ τῆς ὑπόυλου

τροπῆς ἦν ἔδωσεν εἰς τὴν ὁμιλίαν του, ἐφαίνετο ὁ ἀλιτήριος ὅτι «τφόντι ἐσπούδασέ ποτε διὰ νὰ γίνη ἱερεύς».

Ἡ παρατήρησις τοῦ Θεναρδιέρου ἐπροξένησε καὶ εἰς τὸν Μάριον ἐντύπωσιν, ὡς ὀρθή. Ἡ σιωπὴ τοῦ δεσμώτου, ἡπροφύλαξις του, καταντῶσα μέχρι λίθις τῆς συντηρήσεως τῆς ἰδίας ζωῆς, ἡ ἀντίστασις του κατὰ τῆς πρώτης ἐκείνης ὀρυῆς τῆς φύσεως, ἣτις ἀναγκάζει τὸν ἄνθρωπον νὰ βάλλῃ τοῦλάχιστον μίαν φωνήν, καίτοι πολλάκις ματαίαν, ἐφάνη καὶ εἰς τὸν Μάριον ἀξία ἀπορίας, καὶ τὸν ἠνώχλησεν ἐν τῇ συμπαθείᾳ του ὑπὲρ τοῦ ἀνθρώπου, ὃν ὁ Κουρφειράκος εἶχεν ἐπονομάσει κ. Λευκίαν. Βεβαίως, οὗτος ὑπέκρυπτε τι μυστήριον· ἀλλ' ὅμως, ἐστὶσδῆποτε καὶ ἂν ὑπῆρχε κατὰ βάθος, καθὼς εὐρίσκετο δεσμευμένος καὶ περικυκλωμένος ὑπὸ δημίων, ἐθαυμάζετο συγχρόνως ὑπὸ τοῦ Μαρίου διὰ τὴν ἀταραξίαν καὶ τὴν μελαγχολικὴν ἐκείνην γαλήνην τοῦ προσώπου του. Ἐβλεπέ τις εἰς αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον ψυχὴν ἀπρόσιτον εἰς τὸν φόβον ψυχὴν ἀπτόητον ἐνώπιον τοῦ ἐσχάτου κινδύνου.

Κατηρβύνθη δὲ τότε ὁ Θεναρδιέρος πρὸς τὴν ἐστίαν, καὶ συστρέφας ἐντὸς τῶν πεπυρωμένων ἀνθράκων τὸ λευκὸν ἤδη ἐκ τῆς πολλῆς πυρακτώσεως σιδηροῦν ἐργαλεῖον, ἐπανῆλθε πλησίον τοῦ κ. Λευκίου.

— Τὰ πράγματα, εἶπεν, ἤμποροῦσαν νὰ διορθωθῶν φιλικῶ τῷ τρόπῳ προητέρα ἕκαμα ἄσχημα, ὅπου μ' ἐπῆρε ὁ θυμὸς, καὶ εἶπα τοὺς λόγους ὅπου εἶ-

πα' δὲν εἶχα τὴν νοῦν μου εἰς τὴν κεφαλὴν μου. Τάχα, ἐπειδὴ εἶσαι μιλλιουνάριος, εἶχα εἰπεῖν ὅτι ἀπαιτοῦσα χρήματα, ἀπειρα χρήματα ! Ἄ ! παραλογίαι. Εἰμπορεῖ ὁ καθένας νὰ εἶνε ὅσῳ θέλει πλούσιος· εἶνε πλούσιος, ὅμως ἔχει καὶ τὰ βάρη του· ἀνάλογα βάρη. Ποῖος δὲν ἔχει τὰ βάρη του ; Τίποτε ἀπ' αὐτά. Ἐγὼ, δὲν εἶνε ὁ σκοπός μου νὰ σοῦ πάρω καὶ τὸ ὑποκάμισό σου· μὴ γένοιτο ! δὲν εἶμαι τοιοῦτος ἄνθρωπος. Συγχώρει με, ἀδελφέ, καὶ ὁ Θεὸς συγχωρέσει σε. Ἡ θέσις μου αὐτὴν τὴν στιγμήν εἶνε ἀνώτερη τῆς ἰδικῆς σου· δὲν θέλω νὰ τὴν κατακρασθῶ. Ἐγὼ, θὰ σοῦ εἰπῶ· θέλω μάλιστα νὰ κάμω καὶ ἀπὸ μέρους μου μίαν θυσίαν. Διακόσιαις χιλιάδες φράγκα μόνον μὴ δίδεις, καὶ μένω εὐχαριστημένος. Ἐπελείωσε.

Ὁ κ. Λευκίας δὲν προσέφερε λέξιν. Ὁ Θεναρδιέρος ἐξηκολούθησε λέγων·— Παρατηρεῖς ὅτι ἔβαλα νερὸ εἰς τὸ κρασί μου. Τί εἶνε διακόσιαις χιλιάδες φράγκα διὰ τὴν αὐθεντιά σου ; καὶ τίποτε. Εἶσαι ἓνας φιλόνητος, δίδεις μίαν τόσῃν βοήθειαν εἰς ἓνα πτωχὸν οἰκογενειάρχην, καθὼς ἐγὼ εἶμαι. Θὰ μοῦ εἰπῆς, ὅτι δὲν κρατεῖς ἐπάνω σου διακόσιαις χιλιάδες φράγκα. Ἄ ! δι' αὐτὸ μὴ χολοσκάνης. Δύο λέξεις φθάνει νὰ λάβῃς τὴν καλωσύνην νὰ γράψῃς ἐπάνω εἰς ἓνα χαρτί. Καὶ νὰ σοῦ τὰς ὑπαγορεύσω μάλιστα ἐγὼ τὰς λέξεις.

Ἐνταῦθα ὁ Θεναρδιέρος διεκόπη· ἔπειτα δὲ προσέθεσε μετ' ἄλλοκότου τινὸς φωνῆς, ρίψας καὶ ἓν μείδιμά του πρὸς τὸ πύραυλον.

— Σὲ προειδοποιῶ ὅμως, ὅτι ἂν εἰπῆς πῶς δὲν εἰ-
ξείρεις γράψιμον δὲν θὰ τὸ παραδεχθῶ.

Ἐάν τις ἱερεξεταστής μέγας ἐτίγγανεν ἐκεῖ πα-
ρῶν, θὰ ἐφθόνηι τοῦ Θεναρδιέρου τὸ στυγερὸν μείδι-
μα.

Προσώθησε δὲ τότε ὁ ἀλιτῆριος τὸ τραπέζιον πλη-
σίον τοῦ κ. Λευκίου καὶ λαβὼν τὸ μελανοδοχεῖον, κά-
λαμον καὶ φύλλον χαρτοῦ ἐκ τοῦ συρταρίου, ὃ καὶ ἀ-
πῆκεν ἀνεωγμένον (ἐντὸς δὲ αὐτοῦ ἔστιλθε μακρῆς
τινος μαχαίρας ὁ σιδήρεος) καὶ θέσας τὸ χαρτίον ἐ-
νώπιον τοῦ κ. Λευκίου—Γράψε, τῷ εἶπε.

— Πῶς θέλεις νὰ γράψω, ἐνῶ εἶμαι δεμένος ; ἐ-
πρωτότησεν ὁ δεσμώτης, λαλήσας ἐπὶ τέλους.

— Ἐχεις δίκαιον· με συγχωρεῖς ! εἶπεν ὁ Θεναρ-
διέρος· ἔχεις μέγα δίκαιον.

Καὶ στραφεὶς πρὸς τὸν Πιγρεναλλιῶν· — Λύσε,
μωρέ, τὸ δεξιὸν χεῖρ τοῦ αὐθεντικοῦ, γλήγγρα.

Ὁ ἄλλος ἀλιτῆριος ἐξετέλεσεν ἀμέσως τὸ πρόσ-
ταγμα. Λυθείσης δὲ τῆς χειρὸς τοῦ δεσμώτου, ὁ Θε-
ναρδιέρος ἔβαψε τὸν κάλαμον καὶ τὸν ἐπρότεινεν εἰς
αὐτόν—Σημείωσε καλὰ, αὐθεντικό, ὅτι εἶσαι εἰς τὴν
ἐξουσίαν μας· ὅτι καμμία δύναμις ἀνθρωπίνη δὲν εἴ-
μπορεῖ νὰ σὲ λυτρώσῃ ἀπ' ἐδῶ μέσα καὶ ὅτι πολὺ θὰ
μᾶς ἐκακοφαίνετο ἂν ἤναγκαζόμεθα νὰ κάνωμεν κα-
νὲν κίνημα, ὅπου θὰ ἦτον, ἀληθινά, πολὺ δυσάρεστον.
Ἐγὼ, οὔτε τὸ ὄνομά σου ξεύρω, οὔτε ποῦ κατοικεῖς·
ἀλλὰ σὲ προειδοποιῶ ὅτι θὰ μείνης ἐδῶ καθὼς εἶσαι
δεμένος ἕως νὰ ἐπιστρέψῃ ὁ ἄνθρωπος, με τὸν ὁποῖον

θὰ στείλωμεν τὴν ἐπιστολὴν ὅπου θὰ γράψης. Τώρα, λάβε τὴν καλωσύνην νὰ γράψης.

— Τί νὰ γράψω ; ἠρώτησεν ὁ δεσμώτης.

— Ἐγὼ θὰ σοῦ ὑπαγορεύσω.

Ὁ κ. Λευκίας ἔλαβε τὸν κάλαμον. Ὁ Θεναρδιέρος ἤρξατο ὑπαγορεύων.—Γράψε. «Κόρη μου».

Ὁ δεσμώτης ἐρρίγησεν ὑπὸ φρίκης καὶ ἤγειρε τὰ ἔμματα του πρὸς τὸν Θεναρδιέρον.

— Βάλε καλλίτερα, «προσφιλῆς μου κόρη», εἶπεν ὁ Θεναρδιέρος.

Ὁ κ. Λευκίας ὑπήκουσεν. Ὁ Θεναρδιέρός ἐξηκολούθησε. «Νὰ ἔλθῃς ἐδῶ ἀμέσως, ἐπειδὴ εἶνε ἀνάγκη. Σὲ περιμένω. Ἀκολούθησε τὴν γυναῖκα, ἣτις θὰ σοῦ φέρῃ τὸ παρὸν μου γράμμα καὶ αὐτὴ θὰ σὲ ὀδηγήσῃ πλησίον μου. Ἐλα χωρὶς διόλου νὰ φοβηθῆς».

Ὁ κ. Λευκίας ἐγράψεν ὅλα ὅσα τοῦ ὑπηγορεύθησαν. Ὁ Θεναρδιέρος ἔμωσεν.—Ὅχι, εἶπε· σβύσε τὸ «ἔλα χωρὶς διόλου νὰ φοβηθῆς», ἐπειδὴ ἤμπορεῖ ἡ μικρὴ νὰ ὑποθέσῃ, ὅτι δὲν εἶνε φυσικὸν τὸ πρᾶγμα καὶ ὅτι θὰ ἔχη τι νὰ φοβηθῇ.

Ὁ κ. Λευκίας ἔσβησε τὰς πέντε λέξεις.

— Τώρα, ἐξηκολούθησεν ὁ Θεναρδιέρος, ὑπέγραψε. Πῶς ἠνομάζεσαι ;

Ὁ δεσμώτης ἀπέθεσε τὸν κάλαμον καὶ ἠρώτησε.—Διὰ ποῖον εἶνε αὐτὸ τὸ γράμμα ;

— Διὰ τὴν μικρὴν. Ξεύρεις πολὺ καλὰ, ἀπεκρίθη ὁ Θεναρδιέρος.

Ἀπέφυγεν ὁ Θεναρδιέρος νὰ εἶπῃ τὸ ὄνομα τῆς νέας, περὶ ἧς ὁ λόγος. Ἐλεγεν «ἡ Κορυδαλλίδα», ἔλεγεν ἡ «μικρὴ», ἀλλὰ δὲν προσέφερε τὸ κύριόν τῆς ὄνομα. Προφύλαξις ἀνθρώπου ἐπιτηδείου τηροῦντος τὸ ἴδιόν του μυστικὸν ἐνώπιον τῶν συνενόχων του. Ἄν ἔλεγε τὸ ὄνομα, θὰ παρέδιδεν εἰς τὰς χεῖράς των ὅλην «τὴν δουλειάν» καὶ θὰ τοὺς ἐδίδασκε πλείονα τῶν ὅσα ἔδει.

— Ὑπόγραψε, προσέθεσεν εἰς τὸν δεσμώτην. Τὸ ὄνομά σου ;

— Ὀνούφριος Θρούμπης, ἀπεκρίθη ὁ δέσμιος.

— Ὁ Θεναρδιέρος ἔχωσεν ἀμέσως τὴν χεῖρα εἰς τὸν θύλακα τοῦ ἐπενδύτου του καὶ ἐξήγαγε τὸ μανδύλιον, ὃ εἶχε λάβει πρὸ μικροῦ ἀπὸ τοῦ κ. Λευκίου. Ἐρευνήσας δὲ αὐτὸ, ἵνα εὕρῃ τὰ ἀρχικὰ στοιχεῖα τοῦ ὀνόματος, τὸ ἐπλησίασεν εἰς τὸ φῶς.

— Ο. Θ. Πάγει καλὰ, εἶπεν. Ὀνούφριος Θρούμπης. Ὑπόγραψε λοιπὸν Ο. Θ. τόσον φθάνει.

Ὁ δεσμώτης ὑπέγραψε.

— Τώρα ἐπειδὴ σοῦ χρειάζονται καὶ τὰ δύο χεῖρα διὰ νὰ διπλωθῇ τὸ γράμμα, δός μου νὰ τὸ διπλώσω.

Τούτου γενομένου, ὁ Θεναρδιέρος εἶπε.—Κάμε καὶ τὸ ἐπανώγραμμα. Πρὸς τὴν Δεσποινίδα Θρούμπη. Ποῦ κατοικεῖτε ; . . . Ξεύρω ὅτι δὲν κατοικεῖς πολὺ μακρὰν ἀπ' ἐδῶ. Πλησίον τῆς ἐκκλησίας ὅπου πηγαίνεις καὶ ἀκούεις τὴν λειτουργίαν σου. Εἶσαι τῆς ἐνορίας αὐτῆς τῆς ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου Ἰακώβου.

Ὁ δεσμώτης ἔμεινε πρὸς στιγμὴν περίσκεπτος, ἔ-
ΑΘΛΙΟΙ Γ'

πειτα δ' ἔλαβε τὸν κάλαμον, καὶ ἔγραψε.—Πρὸς τὴν δεσποινίδα Θρούμπη, εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ κυρίου Ὀνουφρίου Θρούμπη, ὁδὸς ἀγίου Δομινίκου ἀριθμὸς 17.

Ὁ Θεναρδιέρος ἤρπασε τὴν ἐπιστολὴν σπασμωδικῶς ὑπὸ τῆς προαισθήσεως τῆς ἐπιτυχίας του, καὶ—*Γυναῖκα ! ἀνεφώνησε γυναῖκα !*

Ἡ σύζυγός του προσήλθε παρεμπῆς.

— Λάβε τὸ γράμμα. Εὐρεις τὸ τί θὰ κάμῃς· κάτω θὰ εὗρῃς ἓνα ὄχημα ὅπου περιμένει. Πήγαινε ἀμέσως καὶ ἐπίστρεψε. Νὰ σὲ ἰδῶ !

Καὶ ἀποταθεὶς πρὸς τὸν πελεκυφόρον ἄνδρα—Πήγαινε καὶ σὺ μαζί της. Ἀναβαίνει εἰς τὰ ὀπίσω τοῦ ἀμαξιοῦ. Εὐρεις τοῦ ἄφηρες τὸ ἄλλο τὸ ὄχημα.

— Ναί, εἶπεν ὁ πελεκυφόρος. Καὶ παραιτήσας τὸν πέλεκυν εἰς μίαν τῶν γωνιῶν, ἠκολούθησε τὴν Θεναρδιέρου.

Ἐνῶ ἀπῆρχοντο, ὁ Θεναρδιέρος προσέβαλε τὴν κεφαλὴν διὰ τῆς ἡμικλείστου θύρας, καὶ ἔκραξε πρὸς αὐτοὺς εἰς τὸν διάδρομον.

— Κύτπαζε πρὸ πάντων μὴ χάσης τὸ γράμμα ὅπου κρατεῖς ! Συλλογίσου πῶς κρατεῖς διακόσαις χιλιάδες φράγκα ἐπάνω σου.

Καὶ ἡ θραγχώδης φωνὴ τῆς Θεναρδιέρου ἀπεκρίθη—Μεῖνε ἡσυχος. Τὸ ἔβαλα μέσα εἰς τὰ στήθια μου.

Μετὰ ἐν λεπτὸν μόλις, ἠκούσθη ὁ κροταλισμὸς μάλιστα εἰς τὴν ὁδόν· ὁ δεύτερος κροταλισμὸς ἠκούσθη περαιτέρω· ὁ τρίτος ἔτι ἀπωτέρω.—*Καλά ! καλά !*

εἶπεν ὁ Θεναρδιέρος· τὸ ὄχημα κόφτει δρόμο. Μετὰ τρία τέταρτα τῆς ὥρας θὰ φθάσῃ ἐδῶ ἡ ἀρχόντισσα.

Ἐπλησίασε δὲ τότε μίαν τῶν καθεδρῶν πρὸς τὴν ἐστίαν, καὶ ἐκάθισε σταυρώσας τὰς χεῖρας, καὶ προτείνας τὰ ὑποδήματά του εἰς τὸ πύραυνον.—*Ἐκρίωσαν τὰ πόδια μου, εἶπε.*

Εἰς τὸ ἄντρον ἔμενον τὴν ὥραν μετὰ τοῦ Θεναρδιέρου καὶ τοῦ δεσμώτου πέντε μόνον ἀλιθῆριοι, φαινόμενοι ἐκ τῶν προσωπέων των ἐκείνων ἢ ἐκ τῶν μελανωμένων ὄψεων ὡς τόσοι ἀνθρακεῖς, αἰθίοπες ἢ διάβολοι. Ἦσαν δὲ οὗτοι συσσωρευμένοι εἰς μίαν τῶν γωνιῶν ὡς κτήνη, καὶ ἐσιώπων. Ἐλεγες ὡς ἐκ τῆς ἀκροδίας καὶ κατηφείας των, ὅτι ἐπραττον τὸ ἐγκλημα ὡς ἀνάγκη· ἡσύχως, ἀσργίτως, ἀλλὰ καὶ ἀνηλεῶς.

Ὁ Θεναρδιέρος ἐθέρμαινε τοὺς πόδας του. Ὁ δεσμώτης ἐπανέλαβε τὴν προτέραν του ἀφασίαν. Στυγνὴ λοιπὸν σιγὴ δεδέχθη τὸν θηριώδη θόρυβον, ὅστις πρὸ μικροῦ εἶχε πληρώσει τὸ δῶμα ἐκεῖνο τῆς κολάσεως.

Τὸ φῶς τοῦ ἀλειμματικηρίου ἡμαυροῦτο ὑπὸ μεγάλης τιγῆς καύτρας, ἣτις ἐσχηματίσθη ὡς μύκης ἐντὸς αὐτοῦ, καὶ διὰ τοῦτο μάλις ἐφάντιζε τὸν φωλεὸν τοῦτον. Ἄλλο δὲν ἠκούετο, εἰμὴ ἡ ἀναπνοὴ τοῦ οἰνοβαροῦς γέροντος, ὅστις ἐκάθευδε παρέκει.

Ὁ δὲ Μάριος ; Τὸ αἰνίγμα κατέστη πρὸς αὐτὸν σποτεινότερον ἢ πρῖν. Τίς ἦτον ἄρα γε αὐτὴ «ἡ μικρὰ», ἣν ὁ Θεναρδιέρος ὠνόμασε καὶ Κορυδαλλίδα ;

Ἦτον ἡ «Οὐρανία του ;» Ὁ δεσμώτης οὐδόλως εἶχε φανῆ ὡς ἀπορήσας, ὅταν ἤκουσε προφερόμενον τὸ ὄνομα «Κορυθαλλίδα». Ἀφ' ἑτέρου, τὰ δύο στοιχεῖα Ο. Θ. ἐξηγήθησαν ἐστήμαινον Ὀνούφριος Θερούμπης, καὶ ἡ Οὐρανία δὲν ὠνομάζετο πλέον Οὐρανία. Τοῦτο μόνον ὁ Μάριος ἠδυνήθη νὰ σαφηνίσῃ.—Ὅπως δὴ-
 ποτε, ἔλεγεν, ἂν ἡ Κορυθαλλίδα εἶνε ἐκείνη, θὰ τὸ ἰδῶ ἐντὸς ὀλίγου, διότι ἡ γυνὴ τοῦ Θεναρδιέρου θὰ τὴν φέρῃ ἐδῶ. Ἄν ἰδῶ ὅτι εἶνε τῶνόντι ἐκείνη, ὦ ! τότε οὔτε διὰ τὴν ζωὴν μου θὰ φροντίσω πλέον· οὔτε δι' ἄλλον κανένα. Θὰ χύσω μέχρι τελευταίας ρανίδος τὸ αἷμά μου αὐτὸ, ἀλλὰ θὰ τὴν σῶσω !

Ὅτω δὲ παρῆλθεν ἕως ἡμίσεια ὥρα. Ὁ Θεναρδιέρος ἐφαίνετο ὡς βυθισμένος εἰς καταχθόνιον τινα μελέτην. Ὁ δεσμώτης διετέλει ἀκίνητος. Ἄλλ' ἐν τούτοις, ἐφαίνετο εἰς τὸν Μάριον ὅτι ἤκουεν ἐκ διαλειμμάτων τὸν θροῦν ἐλαφρᾶς τινος τριβῆς, προερχόμενον ἐκ τοῦ μέρους ὅπου εὐρίσκετο ὁ δεσμώτης.

Αἰφνιδίως στρέφεται ὁ Θεναρδιέρος πρὸς τὸν δεσμώτην, καὶ τοῦ λέγει.—Ἄκουσε, κύρ Θερούμπη· αὐτὸ ὅπου ἔχεις νὰ μάθῃς μετ' ὀλίγον, εἴμπορῶ νὰ σοῦ τὸ εἰπῶ καὶ τώρα.

Ὁ Μάριος ἔδωκεν ὅλην του τὴν ἀκρόασιν.

Ὁ Θεναρδιέρος ἐξηκολούθησε λέγων.—Τώρα, ὅπου καὶ ἂν εἶνε, ἡ γυναῖκά μου θὰ φανῇ. Ἐγὼ πιστεύω πῶς ὅτι ἡ Κορυθαλλίδα εἶνε παιδί σου, καὶ φυσικά, θὰ τὴν ἔχῃς νὰ κατοικῇ πλησίον σου. Ἡ γυναῖκά μου θὰ πάγῃ τώρα νὰ τὴν εὔρῃ μετὰ τὸ γράμμα

σου. Θ' ἀναβοῦν καὶ αἱ δύο τους εἰς τὸ ὄχημα, καὶ ἀπὸ τὸ ὀπίσω μέρος θὰ καθίσῃ ὁ σύντροφός μου. Ἐξῶ ἀπὸ τὴν πολιτεία, εἶνε εἰς κάποιο μέρος καὶ περιμένει ἐν ἄλλο ἀμάξι μετὰ δύο καλὰ ἄλογα. Τὴν κόρη σου θὰ τὴν πᾶνε ἐκεῖ. Αὐτὴ θὰ καταβῇ ἀπὸ τὸ ὄχημα. Ὁ σύντροφός μου θ' ἀναβῇ μαζί της εἰς τὸ ἄλλο ἀμάξι καὶ θὰ ἔλθῃ ἐδῶ ἡ γυναῖκά μου νὰ μᾶς εἰπῇ. Τὸ πρᾶγμα ἔγινε. Ὅσον μὲν διὰ τὴν κόρη σου, κακὸ τίποτε δὲν θὰ πάθῃ· μόνον θὰ τὴν πᾶῃ τ' ἄλλο ἀμάξι εἰς ἓνα μέρος, ὅπου θὰ εἶνε ἤσυχη, καὶ ἅμα δώσης ταῖς διακόσιαις χιλιάδες, ποσὸν διὰ σὲ ἀσήμαντο, θὰ σοῦ ἐπιστραφῇ. Ἄν ὅμως μετὰ προδότης καὶ μετὰ συλλαβῆς ἡ ἐξουσία, γίνωσκε ὅτι ὁ σύντροφός μου θὰ σφίξῃ τὸ λαρύγγι τῆς Κορυθαλλίδας, καὶ πάει λέγοντας.

Ὁ δεσμώτης δὲν εἶπε λέξιν. Ὁ Θεναρδιέρος προσέθεσε μετὰ τινα σιγὴν.—Τὸ πρᾶγμα εἶνε, καθὼς βλέπεις, ἀπλούστατον. Ἄν δὲν θελήσῃς νὰ γίνῃ τίποτε κακὸ, δὲν θὰ γίνῃ τίποτε κακὸ. Ἀπλῶς σοῦ εἶπα τάχατες διὰ νὰ ξεύρῃς. Σὲ προειδοποίησα.

Πάλιν διεκόπη, ἀλλ' οὐδὲ τώρα εἶπε λέξιν ὁ δεσμώτης. Ὁ Θεναρδιέρος ἐπανελάβε τὸν λόγον.—Τώρα, ἅμα ἐπιστρέψῃ ἡ γυναῖκά μου, καὶ μᾶς εἰπῇ.—Ἡ Κορυθαλλίδα εἶνε εἰς τὸν δρόμον της, ἡμεῖς εὐθὺς θὰ σὲ ἀπολύσωμεν, καὶ πῆγαινε νὰ κοιμηθῇς εἰς τὸ σπίτι σου. Βλέπεις ἐμεῖς δὲν ἔχομεν διόλου κακοὺς σκοποὺς. Τίποτε.

Ἐν τῇ διανοίᾳ τοῦ Μαρίου διηλθον μυρία φοβεραὶ εἰκόνες. Καὶ λοιπὸν, δὲν ἔμελλον νὰ φέρωσιν ἐδῶ τὴν

κόρη, ἣν ἀπῆλθον ν' ἀπαγάγωσιν, ἀλλ' ἐν τῶν θηριῶν ἐκείνων ἐμελλε νὰ τὴν φέρῃ εἰς τὸ σκότος ; ποῦ ; ... Ἄν δὲ αὐτὴ ἦτον ἐκείνη ! Καὶ προφανῶς ἦτον ἐκείνη.

Οἱ παλμοὶ τῆς καρδίας τοῦ Μαρίου ἐκρατήθησαν ὑπὸ τῆς ἀγωνίας. Πῶς νὰ κάμῃ ; νὰ πυροβολήσῃ ἢ νὰ παραδώσῃ ὅλους τοὺς ἀθλίους τούτους εἰς τὰς χεῖρας τῆς ἐξουσίας ; Ἄλλ' ὁ ἄλλος ἐκείνος φρικτὸς ἄνθρωπος, ὁ πελεκυφόρος ἔλειπεν, ἔχων τὴν κόρη μεθ' ἑαυτοῦ· ἐκεῖνος δὲν θὰ συνελαμβάνετο· ἐνεθυμείτα δὲ ὁ Μάριος ποῖον λόγον εἶπεν ὁ Θεναρδιέρος πρὸ μικροῦ λόγον, οὐτινος διέβλεπε τὴν αἰμοχαρῆ σημασίαν. « Ἄν με προδώσῃς καὶ με συλλάβῃ ἡ ἐξουσία, ὁ σύντροφός μου θὰ σφίξῃ τῆς Κορυδαλλίδος τὸ λαρύγγι ».

Ὅστε, τῶρα, συνείχετο ὄχι μόνον ὑπὸ τῆς διαθήκης τοῦ πατρὸς του, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τοῦ ἔρωτός του αὐτοῦ· ὑπὸ τοῦ κινδύνου ἐκείνης, ἣν τοσοῦτον ἠγάπα.

Ἐν τῇ μέσῳ τοῦ θορύβου τῶν διαλογισμῶν του, ὁ Μάριος ἤκουσεν ἀνοιγομένην τὴν θύραν καὶ πάλιν κλειομένην. Ὁ δεσμώτης ἐκινήθη ὀλίγον εἰς τὰ δεσμά του.

— Νὰ τὴν ἢ ἀρχόντισσά μου, εἶπεν ὁ Θεναρδιέρος.

Μόλις εἶπε τοῦτο, καὶ ἰδοὺ εἰσώρμησε τῶντι ἡ σύζυγός του εἰς τὸ δωμάτιον ἐρυθρὰ, ἀσθμαίνουσα, φλογερὰ τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ ἐκραύγασε κρούσασα τὰς βαρείας χεῖράς της ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν σκελῶν της

συγχρόνως·—Μᾶς ἐγέλασε ! Δὲν ἦταν ἐκεῖνο τὸ σπίτι !

Παρουσιάσθη δ' ἐν ταύτῳ ὀπισθὲν τῆς ὁ ἀλιτήριος, ὃν εἶχε προσλάβει, καὶ οὗτος εἰσελθὼν ἐπανέλαβε τὸν πέλεκυν.

— Μᾶς ἐγέλασεν ; ἐπανέλαβεν ὁ Θεναρδιέρος.

— Κανείς ! ἐπρόσθεσεν ἡ γυνὴ του. Ὅδὸς Ἁγίου Δομινίκου, ἀριθμὸς δεκαεπτὰ, δὲν γνωρίζουν κανένα κύριον Ὀνούφριον Θρούμπη ! Δὲν ξέουρον ποῖος εἶνε !

Σιωπήσασα δὲ πρὸς στιγμὴν, ἐπειδὴ ἐπνίγετο ὑπὸ τοῦ ἀσθματος, ἔπειτα ἐξηκολούθησεν—Ἄ, κύρ Θεναρδιέρε ! καλὰ σοῦ τὴν ἐφοίασε ! Νὰ τὴν ἢ καλωσύνη σου ! Τὰ βλέπεις τῶρα ; Ἐγὼ, ἂν ἤμουν τῶρα εἰς τὴν θέσιν σου, θὰ σοῦ τὸν κατεξέσχίζα ! Καὶ ἂν ἀντιστέκουνταν, θὰ σοῦ τὸν ἔψηνα ζωντανόν. Νὰ ἰδῆς, λέγει ἢ δὲν λέγει ποῦ ἔχει τὴν κόρη του ! Ἐγὼ ἂν ἤμουν ! Καλὰ λέγουν πῶς οἱ ἄνδρες εἶνε πλέον ζῶα ἀπὸ τὰς γυναῖκας ! Κανείς ! σπίτι ἀριθμὸς δεκαεπτὰ ! Μία μεγάλη θύρα· ἐμβαίνεις εὐθὺς εἰς μίαν αὐλή ! Κύριος Θρούμπης ; τίποτε ! Ὅδὸς Ἁγίου Δομινίκου· καὶ τὸ ἄλογο ὄλο τρεχάλα καὶ δῶσε καὶ εἰς τὸν ἀμαξηλάτη διὰ νὰ πιῇ καὶ αὐτὰ ὅλα ! Ὄμιλησα μὲ τὸ θυρωρὸ καὶ μὲ τὴν γυναῖκά του, μιὰ εὐμορφὴ γυναῖκα, γερὴ γυναῖκα· δὲν ξέουρον τέτοιο ἄνθρωπο ! Ὁ Μάριος ἀνέπνευσεν Ἡ Οὐρανία ἢ Κορυδαλλίδα, ἡ κόρη ἣν ἠγνόει πλέον πῶς νὰ ὀνομάσῃ, εὗρίσκετε ἐκτὸς κινδύνου.

Ἐνῷ ἡ γυνὴ τοῦ Θεναρδιέρου ἐξεφῶνιεν, ὡς εἶδο-

μεν, αὐτὸς ἐκάθητο ἐπὶ τοῦ τραπέζιου. Ἐμενεν εἰς τὴν θέσιν του τηρῶν τελείαν σιγήν, κινῶν τὸν δεξιὸν πόδα κρεμάμενον, καὶ παρεπῆρει τὸ πυραυνον βλοσυρῶς. Τέλος δὲ, ἀποταθείς πρὸς τὸν δεσμῶτην, εἶπε διὰ βραδείας τινὸς φωνῆς, διαδηλώσας τὸ ἀνηλεές τῆς διαθέσεώς του.—Μᾶς ἐγέλασες. Ἀλλὰ τί τάχα ἤλπισες μὲ αὐτό;

— Μόνον νὰ λάβω καιρὸν ἵ ἀνέκραξε βροντωδῶς ἔ δεσμῶτης.

Συγχρόνως δὲ καὶ διέρρηξε τὰ δεσμά του διὰ μιᾶς. Εὐρέθησαν τετμημένα. Μόνον ἐκ τοῦ ἑνὸς τῶν ποδῶν εὐρίσκετο εἰσέτι προσδεδεμένος εἰς τὴν κλίνην.

Πρὶν ἔτι συνέλθωσιν ἐκ τῆς ἐκπλήξεώς των οἱ ἑπτὰ ἄνδρες καὶ ὀρμήσωσιν ἐπ' αὐτοῦ, κύπτει οὗτος εἰς τὴν ἐστίαν, ἀρπάζει ἀπὸ τοῦ πυραύνου τὸν σιδηροῦν ἐγκοπέα, ὅλον ἐρυθρὸν ὑπὸ τῆς πυρακτώσεως καὶ ὑφώσας αὐτὸν ἄνω τῆς κεφαλῆς του, ἵστατο νὰ κεραινοβολήσῃ τὸν πρῶτον, ὅστις θὰ ἐτόλμα νὰ ἔλθῃ πλησίον του. Ὅλοι τότε ἀπεχώρησαν πρὸς τὸ βάθος τοῦ δωματος καὶ ἔμειναν βλέποντές τον ἐκπληκτοὶ καὶ περιδεεῖς.

Ἐκ τῆς δικαστικῆς ἐρεύνης, ἣτις εἶχε γίνεαι ἀκολούθως ὑπὸ τῆς ἐξουσίας εἰς τὴν οἰκίαν Κόρακα, ἐξάγεται ὅτι εὐρέθη χαμαὶ, ἐντὸς τοῦ δωματος ὅπου κατῶκει ὁ Θεναοδιέρος, ἐν χαλκοῦν νόμισμα ἐκ τῶν μεγάλων ἐκείνων, τῆς ἀξίας πέντε σολδίων· τούτο δὲ τὸ νόμισμα ἦτον ἐκ τῶν θαυμαστῶν ἐκείνων ἀοιστουργημάτων, ἅτινα ἐπινοεῖ καὶ κατεργάζεται ἡ ὑ-

πομονὴ τῶν καταδεδικασμένων εἰς τὰς εἰρκτάς. Ἐν νόμισμα τοιοῦτο χαλκοῦν πρῶτον τὸ προνίζουον διὰ παλαιοῦ τινος μαχαιρίου, ὥστε νὰ διαχωρισθῇ εἰς δύο ὅμοια πέταλα. Ἐπειτα σκάπτουον τὰ πέταλα ταῦτα, προσέχοντες μὴ πειράξωσι ποσῶς τοὺς τύπους τοῦ νομίσματος. Ἀκολουθῶς χαράττουον τοὺς γύρους τῶν δύο πετάλων κοχλιοειδῶς, ὥστε νὰ συναρμόζωνται πάλιν διὰ τοῦ κοχλίου τὰ δύο πέταλα, καὶ τὸ νόμισμα φαίνεται ὡς ἀκέραιον. Ὅστε οὗτοι πως τὸ νόμισμα καθίσταται μικρὰ πυξίς. Ἐντὸς δὲ τῆς πυξίδος ταύτης κρύπτουον ἐν ἐλατήριον ὠρολογίου, καὶ διὰ τοῦ ἐλατηρίου τούτου καὶ τῆς ὑπομονῆς ἅμα καὶ ἐπιτηδειότητος, τέμνονται καὶ βαρυτάτων ἀλύσεων κρίκοι καὶ κιγκλίδες σιδηραί. Ὁ δεσμοφύλαξ νομίζει ὅτι ὁ ἄθλιος δεσμῶτης ἐκεῖνος μόνον πέντε σολδία κέκτηται ὄχι, ἀλλὰ κέκτηται τὴν ἐλευθερίαν του.

Ἐν τοιοῦτον λοιπὸν σολδίον ἀνεκαλύφθη ὑπὸ τῆς ἀπτυνομίας καὶ εἰς τοῦ Θεναοδιέρου τὸ δῶμα, ὑπὸ τὴν κλίνην τὴν πλησίον τοῦ παραθύρου· πρὸς δὲ εὐρέθη χαμαὶ καὶ λεπτότατόν τι προϊόνιον ἐκ χάλυθος κυανοῦ, δυνάμενον νὰ κρυβῇ ἐντὸς τοῦ σολδίου. Φαίνεται λοιπὸν ὅτι, καθ' ἣν στιγμὴν οἱ κακοῦργοι ἐκεῖνοι ἐψηλάφωον τὰ θυλάκια τοῦ δεσμῶτου, αὐτὸς ἐκράτει τὸ χαλκοῦν τοῦτο νόμισμα, καὶ κατόρθωσε νὰ τὸ κούψῃ εἰς τὰς χεῖρας του· ἔπειτα δὲ, ὅταν ἔλυσαν τὴν δεξιάν του, ἤνοιξε δι' αὐτῆς τὸ νόμισμα, καὶ ἔκοψε διὰ τοῦ προιονιδίου τὰ σχοινία, δι' ὧν ἦτα δεδεμένος. Ἐξηγεῖται δὲ τώρα καὶ ἔ λεπτός θροῦς ἐκεῖνος, καὶ

ἢ ἀνεπαίσθητος κίνησις, ἣν ὁ Μάριος εἶχε διακρίνει πρὸ μικροῦ.

Μὴ θέλων ὁ δεσμώτης νὰ κύψῃ, φοβούμενος μὴ ἐπροδίδετο, δὲν εἶχε δυνήθῃ νὰ κόψῃ καὶ τοῦ ἀριστεροῦ ποδὸς του τὰ δεσμά.

Οἱ κακοῦργοι ἐν τούτοις συνῆλθον ἐκ τῆς ἐκπλήξεως.

— Ἄφες τον μείνει ἡσυχος, εἶπεν ὁ Πιγρεναλλιᾶς πρὸς τὸν Θεναρδιέρον δὲν εἰμπορεῖ νὰ φύγῃ. Εἶνε ἀκόμη τὸ ἓνα του πόδι δεμένο καὶ ὅσο δι' αὐτὸ ἀποκρίνομαι, ἐπειδὴ ἐγὼ τοῦ τὸ ἔδεσα.

— Εἰσθε ὅλοι σας οὐτιδανοί ! ἀνεβόησε τέλος ὁ δεσμώτης ἀλλὰ. ἡ ζωὴ μου δὲν ἀξίζει τὸν κόπον νὰ τὴν ὑπερασπισθῶ οὔτε τόσον. Ἄν ὅμως στοχάζεσθε πῶς θὰ μὲ ἀναγκάσετε νὰ ὀμιλήσω, πῶς θὰ μὲ ἀναγκάσετε νὰ γράψω τίποτε ὅπου δὲν θέλω, πῶς θὰ μὲ ἀναγκάσετε νὰ εἰπῶ ὅτι δὲν θέλω νὰ εἰπῶ. . .

Ἀνήγειρε τὴν χειρίδα τοῦ ἀριστεροῦ του βραχίονος καὶ προσέθεσε.—Κυτπάξατε.

Συγχρόνως δὲ ἤπλωσε τὸν βραχίονά του, καὶ ἐπέθεσεν ἐπὶ τῆς γυμνῆς του σαρκὸς τὸν πεπυρωμένον ἐγκοπέα, ὃν ἐκράτει διὰ τῆς δεξιᾶς ἀπὸ τῆς ξυλίνης αὐτοῦ λαβῆς.

Καὶ τότε ἤκούσθη ὁ ψίθυρος τῆς σαρκὸς καιομένης καὶ ὁσμή τις, ὁποῖαν ὁσφραίνεται τις εἰς τὰς εἰρκτὰς ὅπου γίνονται στρεβλώσεις, διεχύθη εἰς τὸν θάλαμον. Ὁ Μάριος ἔφριξεν ὄλος, καὶ αὐτοὶ δὲ οἱ κακοῦργοι κατελήφθησαν ὑπὸ τρόμου, ἐνῶ τὸ πρόσωπον τοῦ πα-

ραδόξου γέροντος μόλις εἶχε συνοφρωθῆ. Ἐνῶ ὁ ἐρυθρὸς σίδηρος ἐβυθίζετο ἐντὸς τῆς καπνίζούσης πληγῆς, ἀπαθῆς αὐτὸς καὶ σεπτὸς τὴν ὄψιν, ἐκράτει προσηλωμένον ἐπὶ τοῦ Θεναρδιέρου ἀνευ μίσους πρὸ ὠραῖον ὄμμα του. Τὸ ἄλγος κατεπονείτο ὑπὸ τῆς θεοειδοῦς γαλήνης τοῦ ἀνδρός.

— Ἄθλιοι ! εἶπε, μὴ πλέον μὲ φοβεῖσθε παρ' ὅσον ἐγὼ σᾶς.

Καὶ ἀποσπάσας τὸν ἐγκοπέα ἀπὸ τῆς πληγῆς, τὸν ἔρριψεν ἔξω τοῦ παραθύρου.—Τώρα δὲ, εἶπε, κάμετέ με πλέον ὅτι θέλετε.

Ἐμεινεν ἄοπλος.—Πιάστε τον ! εἶπεν ὁ Θεναρδιέρος.

Δύο τῶν ἀλιτηρίων ἐπέθεσαν τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ὤμων του, ὁ δὲ ἐγγαστρίμυθος, ὃ φέρων τὴν προσωπίδα καὶ τὴν μεγάλην ἐκείνην κλειδα, ἐστάθη ἀπέναντί του καὶ ἤγειρε τὴν χεῖρα ἑτοιμος νὰ τοῦ συντρίψῃ δι' αὐτῆς τὸ κρανίον, ἂν ἔβλεπεν ἀντίστασιν.

Συγχρόνως δὲ ὁ Μάριος ἤκουσε κάτωθεν του, κάτωθεν τοῦ τοίχου, ὅστις τὸν ἀπέκρυπτεν, ἀλλὰ τόσον πλησίον, ὥστε δὲν ἠδύνατο καὶ νὰ βλέπῃ τοὺς ὀμιλοῦντας, τὸν ἐπόμενον διάλογον γινόμενον χαμηλῆ φωνῇ.

— Ἐνα μόνον πλέον μένει νὰ γίνῃ.

— Νὰ τὸν χαντακώσωμε τώρα, λές ;

— Ναί.

Οἱ συνομιλοῦντες ἦσαν οἱ σύζυγοι.

Προέβη λοιπὸν ὁ Θεναρδιέρος μὲ βραδὺ βῆμα πρὸς

τὴν τράπεζον, ἤνοιξε τὸ συρτάριον, καὶ ἔλαβε τὴν μάχαιραν ἐξ αὐτοῦ.

Ὁ Μάριος ἔτι ἐδίσταζεν ἂν ἔπρεπε νὰ πυροβολήσῃ. Δύο φωναὶ ἐλάλουν πάντοτε ἐν τῇ συνειδήσει του· νὰ σεβασθῇ τὴν διαθήκην τοῦ πατρός του, ἢ νὰ βοηθήσῃ τὸν πάσχοντα. Ἦλθεν εἰς τὰ ἔσχατα τῆς ἀγωνίας. Πῶς νὰ συμβιδάσῃ τὰ δύο χρέη! Ὁ κίνδυνος ἐν τούτοις ὑπῆρχε κατεπαίγιον. Ὁ Θεναρδιέρος ἴστατο καὶ αὐτὸς σκεπτόμενος, ἐνῶ ἐκράτει τὴν μάχαιραν. Ὁ Μάριος περιέφερε τοὺς ὀφθαλμούς του ὡς ἀπεγνωσμένος, μὴ εἰδῶς τί νὰ πράξῃ ἐν τῇ ἀμηχανία του.

Ἐκεῖ, παρατηρεῖ ἐπὶ τοῦ τραπέζιου του, φωτιζομένου ὑπὸ μιᾶς σελήνιας ἀκτίνος, τὸ χαρτίον ἐξ' οὗ ἡ προσκυτέρα τῶν θυγατέρων τοῦ Θεναρδιέρου εἶχε γράψῃ τὴν πρῶτὴν τῆς αὐτῆς ἐκείνης ἡμέρας διὰ μεγάλων γραμμάτων τὰς λέξεις:

— Οἱ χτυπιάδες ἔρχονται.

Ἀμέσως διηλθε τὸν νοῦν τοῦ Μαρίου μία ἰδέα ὡς ἀστραπή· ἰδοὺ ὁ μόνος τρόπος, καθ' ὃν ἠδύνατο καὶ τοῦ φονέως νὰ φεισθῇ, καὶ τὸ θῦμα νὰ σώσῃ. Ἴδοὺ ἡ λύσις τοῦ δεινοῦ προβλήματος.

Γονυπετεῖ ἐπὶ τῆς ἱματιοθήκης του, ἐκτείνει τὴν χεῖρα, λαμβάνει τὸ χαρτίον ἐκεῖνο, ἀποσπᾷ ἡσύχως ἐκ τοῦ τοίχου ἐν τεμάχιον κονιάματος, τυλίσσει αὐτὸ ἐντὸς τοῦ χαρτίου καὶ ρίπτει τὴν μᾶζαν ταύτην διὰ τῆς ὀπῆς εἰς τὸν θάλαμον τοῦ Θεναρδιέρου.

Ἡ ὥρα ἦτον ἀρμολία, διότι ὁ Θεναρδιέρος ἤδη ἦ

γαίρει τὴν μάχαιραν κατὰ τοῦ δεσμώτου.

— Τί εἶνε αὐτὸ ὅπου ἔπεσεν; ἐρωτᾷ ἡ Θεναρδιέρου τοὺς περὶ αὐτήν.

— Τί εἶνε; ἠρώτησεν ὁ σύζυγος.

Ἡ γυνὴ ἤρπασε τὸ χαρτίον ὡς εἶχε καὶ τὸ ἔδωσεν εἰς τὸν ἄνδρα τῆς.

— Ἀπὸ ποῦ ἔπεσε; ἠρώτησεν ὁ Θεναρδιέρος.

— Ἀπὸ ποῦ ἄλλοῦ θὰ πέσῃ, παρὰ ἀπὸ τοῦ παράθυρον; εἶπεν ἡ γυνή.

— Ἐγὼ τὸ εἶδα, ὅπου ἐπέρασεν ἀπὸ τοῦ παράθυρον, προσέθεσεν ὁ Πιγρεναλλιᾶς.

Ὁ Θεναρδιέρος ἠνοιξεν εὐθὺς τὸ χαρτίον καὶ πλησίασας πρὸς τὸ φῶς.—Εἶνε, εἶπε, τὸ γράψιμο τῆς Πονίνας. Διάβολε!

Ἡ Θεναρδιέρου ἐπλησίασε καὶ εἶδε καὶ αὐτή.

— Γρήγορα τὴν σκάλαν! Κρέμασέ την ἀπὸ τὸ παράθυρον, ἀνέκραξεν ὁ Θεναρδιέρος, καὶ φευγὸν ὄλοι μας.

— Χωρὶς νὰ τοῦ κόψωμέν τὸ λαρύγγι προτήτερα; ἠρώτησεν ἡ Θεναρδιέρου.

— Δὲν μένει πλέον καιρὸς.

— Ἀπὸ τὸ παράθυρο θὰ καταβοῦμε; ἠρώτησεν ὁ Πιγρεναλλιᾶς.

— Βέβαια· ἡ Πονίνα ἔρριψε τὸ χαρτὶ ἀπὸ τὸ παράθυρον· αὐτὸ δηλοῖ ὅτι ἀπ' ἐκεῖνο τὸ μέρος τὸ σπῆτι δὲν εἶνε ζωσμένο.

Ὁ ἐγγαστρίμυθος προσωπίδοφόρος ἀπέθεσεν ἀμέσως κατὰ γῆς τὴν κλειδά του καὶ ὑψώσας τὰς δύο

χειρας πρὸς τὰ ἄνω, τὰς ἠνοίξε καὶ τὰς ἔκλεισε τρίς, σημεῖον ὅπερ ἰδόντες ὅλοι ἐκεῖνοι οἱ ἀλιτήριοι, παρήτησαν τὸν δεσμώτην καὶ ἔσπευσαν νὰ κρεμάσωσιν ἀπὸ τοῦ παραθύρου τὴν σχοινίην κλίμακα.

Ὁ δεσμώτης ἐν τούτοις ἐφαίνετο ὡς μὴ προσέχων εἰς τὰ περὶ αὐτόν, ἀλλὰ προσευχόμενος.

— Αἰ ! ποῦ εἶσαι σὺ ! ἐκραξε πρὸς τὴν γυναῖκά του ὁ Θεναρδιέρος, ἅμα στερεωθείσης τῆς κλίμακος.

Καὶ συγχρόνως ἔτρεξε πρὸς τὸ παράθυρον ἄλλὰ ἐνῶ τὸ διεσκέλιζε, τὸν συνέλαβεν ὁ Πιγρεναλλιᾶς ἀπὸ τοῦ τραχήλου.

— Μὲ συμπαθᾶς, τοῦ εἶπε· καλὸς εἶσαι ! "Ἰστερ' ἀπὸ μᾶς.

— "Ἰστερ' ἀπὸ μᾶς ! ἀνεβόησαν καὶ οἱ ἄλλοι ἀλιτήριοι.

— Μωρὲ, εἰσθε ὅλοι σας παιδιά ! ἀνέκραξεν ὁ Θεναρδιέρος. Νὰ χάνεται ἕ καιρὸς, ἐνῶ ἡ ἀστυνομία εἶνε ἐξοπίσω μας.

— Αἰ, λοιπὸν, εἶπεν εἰς τῶν ἀλιτηρίων, πιάνουμε τὸν κόμβον, ἢ ρίχνουμε λαχνούς, καὶ οὕτινος τύχη, νὰ καταβῇ προτῆτερα.

— Μωρ' ἐλωλαθήκατε ! εἶπεν ὁ Θεναρδιέρος. Ἀκούς ἐκεῖ, λαχνούς νὰ ρίξουμε ! Θεὸς τῶρα νὰ καθίσουμε καὶ νὰ γράψωμε τὰ ὀνόματα μέσα εἰς ἓνα σκούφο !

— Θέλετε τὸν ἰδικόν μου ; ἀνέκραξε μία φωνὴ ἀπὸ τῆς θύρας· ἐστράφησαν ἅπαντες πρὸς αὐτήν.

Ἦτον ὁ Ἰαβέρης. ἔφερε δὲ ἀνά χειρας τὸν πῖλόν

του καὶ ἔτεινεν αὐτόν πρὸς τοὺς παρεστῶτας μειδιῶν.

ΚΑ'.

"Ὅτι ἡ ἐξουσία πρῶτον ἔπρεπε νὰ συλλαμβάνη τοὺς ἀδικουμένους.

Ὁ Ἰαβέρης εἶχε κρυβῆ μετὰ τῶν ἀνθρώπων του περὶ λύχνων ἀφὰς εἰς τὰ πέριξ τοῦ παλαιοσπίτου Κάρακα. Καὶ πρῶτον ἠνοίξε τοὺς θύλακας του ἵνα παραχώσῃ ἐντὸς αὐτῶν τὰς δύο κόρας, αἵτινες παρεμόνευον ἐξωθεν τῆς οἰκίας ἐκεῖνης· ἀλλὰ μόνον τὴν Ἀζέλμαν συνέλαβεν εἰς τοὺς θρόχους του, διότι ἡ Ἐπονίην δὲν εἶχε μείνει εἰς τὴν θέσιν τῆς, καὶ λοιπὸν δὲν συνελήθη, μὴ εὐρεθείσα ἐκεῖσε. Περιέμενον ἔπειτα ὁ Ἰαβέρης ν' ἀκούσῃ τὸν πυροβολισμόν τοῦ συνθήματος. Αἰ ἐλεύσεις καὶ ἀπελεύσεις τοῦ ὀχήματος τὸν εἶχον βάλει εἰς ἀνησυχίαν πολλήν. Τέλος ἔχασε τὴν ὑπομονήν, καὶ βέβαιος ὅτι ἐκεῖ ὑπῆρχεν ἡ φωλιά, βέβαιος ὅτι ἐμεῖδία πρὸς αὐτόν ἡ τύχη, ἀφοῦ μάλιστα ἀνεγνώρισε καὶ πολλοὺς τῶν εἰσελθόντων ἀλιτηρίων, ἀπεφάσισε νὰ ἀναβῇ μὴ περιμείνας πλέον τὴν ἐκπυρσοκρέτησιν.

Ὁ ἀναγνώστης ἐνθουμείται, ὅτι ὁ Ἰαβέρης εἶχε λάβει παρὰ τοῦ Μαρίου τὴν κλεῖδα, δι' ἧς ἠνοίγετο ἡ θύρα τῆς οἰκίας Κάρακα. Ἀνέβη ἐγκαίρως. Ἀμα ἰδόντες αὐτόν οἱ κακοῦργοι ἐκεῖνοι, ἔτρεξαν καὶ ἀνέ-

λαβόν τὰ ὄπλα, ἅτινα εἶχον παραιτήσει εἰς ὄλας τὰς γωνίας, καθ' ἣν στιγμὴν ἀνεχώρουν. Ὀπλίσθησαν λοιπὸν ὄλοι καὶ ὁ Θεναρδιέρος διὰ τῆς μαχαίρας σου, καὶ ἡ Θεναρδιέρου διὰ μεγάλης τινὸς πέτρας, ἣτις ἔκειτο ἐπὶ τοῦ παραθύρου χρησιμεύουσα ὡς ἐδῶλλον εἰς τὰς θυγατέρας τῆς, καὶ ἔλαβον θέσιν ἀμύντικὴν.

Ὁ Ἰαβέρης ἐφόρεσε πάλιν τὸν πῖλόν του, καὶ ἔκαμε δύο βήματα ἐντὸς τοῦ θαλάμου, σταυρωμένας ἔχων τὰς χεῖρας, κρατῶν τὴν ράβδον του ὑπὸ τὸν βραχίονα καὶ τὸ ξιφὸς του ἔτι ἐντὸς τῆς θήκης.

—Στῆθε! εἶπε. Μὴ σαλεύσῃ κανεὶς. Δὲν ἔχετε τώρα νὰ περάσετε ἀπὸ τὸ παράθυρον, νὰ περάσετε ἀπὸ τὴν θύραν. Εἶνε ὑγιεινότερον. Εἴσθε ἑπτὰ, καὶ εἴμεθα δεκαπέντε. Μὴν πιασθοῦμε ἀπὸ τὰ μαλλιά σὰν τὰ παιδιὰ. Εὐτακτα.

Ὁ Πιγρεναλιᾶς ἔλαβεν ἓν πιστόλιον, ὃπερ ἔφερεν ὑπὸ τὴν βλουζάντου, καὶ τὸ ἐνεχείρισεν εἰς τὸν Θεναρδιέρον, εἰπὼν εἰς τὸ ὠτίον του.—Αὐτὸς εἶν' ὁ Ἰαβέρης. Ἐγὼ δὲν τολμῶ νὰ σύρω κατ' αὐτοῦ τοῦ διαβολοανθρώπου. Σοῦ βαστά ἐσένα ;

—Πῶς ὄχι! ἀπεκρίθη ὁ Θεναρδιέρος.

—Σύρε τὸ λοιπὸν.

Ὁ Θεναρδιέρος ἔλαβε τὸ πιστόλιον καὶ κατηύθυνεν αὐτὸ κατὰ τοῦ Ἰαβέρη, ἀπέχοντος τρία μόλις βήματα. Ἄλλ' οὗτος, ἀπενίσσας πρὸς αὐτόν, ἤρξασθη μόνον νὰ εἴπῃ.

—Μὴ σύρης, μὴ! Τοῦ κακοῦ. Δὲν θὰ πάρῃ φωτιὰ τὸ πιστόλι σου.

Ὁ Θεναρδιέρος ἐπίεσε τὴν σκανδάλην. Ὁ λύκος τοῦ ὄπλου ἔπεσεν, ἀλλὰ δὲν ἐγένεεν ἐκπυρσοκρότησις.

—Δὲν σοῦ τὸ εἶπα! ἀνέκραξεν ὁ Ἰαβέρης.

Ὁ Πιγρεναλιᾶς ἔρριψε τὸ σιδηρῶν ρόπαλόν του πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ Ἰαβέρη.

—Εἴσαι ὁ προποδιάβολος, εἶπεν, ἀφοῦ καὶ τὰ δαιμόνια σοῦ ὑποτάσσονται. Ὅριστε· παραδίδομαι.

—Αἱ!.. οἱ ἄλλοι, τί κάμνετε ; ἠρώτησεν ὁ Ἰαβέρης.

—Ἄμ' καὶ μεῖς, ἄμ' τί!.. ἀπεκρίθησαν οἱ ἄλλοι ἀλιτήριοι.

Ὁ Ἰαβέρης προσέθεσεν ἀταράχως.

—Καλὰ κάμνετε! ἐγὼ σᾶς εἶπα. Εὐταξία! Φρόνιμα!

—Ἐνὰ μόνον σοῦ ζητῶ, εἶπεν ὁ Πιγρεναλλιᾶς· νὰ μὴ μοῦ ἀποκόψουν τὸν καπνὸ μέσα εἰς τὴν φυλακὴν.

—Γενηρήτω τὸ θέλημά σου, ἀπήγγησεν ὁ Ἰαβέρης.

Καὶ στραφεὶς πρὸς τὰ ὀπίσω του.—Ἐμβήτε τώρα μέσα! ἀνέκραξε.

Στίφος χωροφυλάκων ἐνόπλιον ἔσπευσεν εἰς τὴν πρόσκλησιν τοῦ Ἰαβέρη. Ὅλων τῶν ἀλιτηρίων αἱ χεῖρες ἐδέθησαν. Τὸ δωμάτιον ἐνεπλήσθη ἀνδρῶν· ἐφαίνοντο ὡς σκιά εἰς τὸ ἀμυδρὸν φῶς τοῦ ἐνὸς καὶ μόνου ἀλειμματοκηρίου.

Ἐνῶ ἐδεσμεύοντο αἱ χεῖρες τῶν κακούργων, βαρεῖά τις ἠκούσθη φωνή, μόλις διακριομένη ὡς γυ-

να κεία!—“Ας δοκιμάσῃ, ἔκραζεν, ἄς δοκιμάσῃ νὰ ἔλθῃ κανεὶς σιμά μου!

Ἦτον ἡ φωνὴ τῆς Θεναρδιέρου, ἣτις ἰσταμένη πλησίον τοῦ παραθύρου εἰς μίαν γωνίαν, εἶχε τὴν μεγάλην ἐκείνην πέτραν ὑψωμένην ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς δι’ ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν.

Εἶχε δὲ πέσει ἐκ τῶν ὤμων τῆς τὸ περιώμιόν τῆς πρὸς τὰ ὀπίσω καὶ ὁ Θεναρδιέρος ἐσκεπάζετο ἐπ’ αὐτοῦ, ἔχων ὡς ἀσπίδα τὸ γιγάντειον σῶμα τῆς συζύγου του.

—Θὰ σπάσω κεφαλαῖς! ἔκραύγαζεν ἡ Μέγαιρα ἐπισείουσα τὸν μέγαν λίθον τῆς.

“Ολοι ἀπεχώρησαν πρὸς τὸν διάδρομον· ἰκανὸν δὲ κενὸν ἐσχηματίσθη ἐν μέσῳ τοῦωματίου. Ἡ Θεναρδιέρου ἔρριψε τὸ βλέμμα τῆς πρὸς τοὺς ἀλιτηρίους, οἵτινες ἐδεσμεύοντο ἀνευ τῆς ἐλαχίστης ἀντιστάσεως καὶ διὰ φωνῆς βραγχῶδους.

—“Ανανδραὶ! εἶπε πρὸς αὐτοὺς.

Ἐμειδίσαεν ὁ Ἰαβέρης, καὶ ἐπροχώρησε πρὸς τὸ κενὸν διάστημα.

—Μὴν πλησιάζεις! σ’ ἔκαμα ἀμέσως θρῦψαλλα! ἀνέκραζεν ἡ μέγαιρα πρὸς αὐτόν.

—Μωρέ, τὸ πρωτοπαλλήκαρο! εἶπεν ὁ Ἰαβέρης. Αἶ, κυρὰ μάννα! Καὶ σὺ ἔχεις μουστάκι σὰν ἄνδρας, μὰ κ’ ἐγὼ νύχια σὰν γυναῖκα.

Καὶ ἐπροχώρησεν ἀρόθως πρὸς αὐτήν. Καὶ ἔβαλε μὲν αὐτῇ τὸν λίθον τῆς, ἀλλ’ ὁ Ἰαβέρης εἶχε προσφάσει νὰ κύψῃ, ὥστε ἔμεινεν ἀβλαβῆς, διελθόντος τοῦ

λίθου ἄνωθεν τῆς κεφαλῆς του, καὶ πεσόντος μετὰ βαρυτάτου δούπου ἐντὸς τοῦ κενοῦ διαστήματος.

Ὁ Ἰαβέρης συνέλαβε τότε καὶ τὸ ζεύγος τῶν Θεναρδιέρων, ἡ μία τῶν πλατειῶν χειρῶν του ἐπετέθη ἐπὶ τοῦ ὤμου τῆς γυναικός, ἡ ἄλλη ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ ἀνδρός.

— Δέσατέ τους τὰ χέρια! εἶπε.

Εἰσώρησαν δὲ τότε οἱ ἄνθρωποι τῆς ἐξουσίας σωρηδόν, καὶ ἐντὸς ὀλίγων στιγμῶν ἐξετέλεσαν τὸ πρόσταγμα τοῦ Ἰαβέρη.

Ἡ Θεναρδιέρου, ἀφοῦ ἔρριψεν ἐν βλέμμα εἰς τὰς δεσμευμένας χεῖράς τῆς, ἔπειτα εἰς τὰς τοῦ ἀνδρός τῆς, ἔπεσε χαμαὶ βάλλουσα κλαθμούς.—Τὰ κορίτσια μου! τί θὰ γίνουν τὰ κορίτσια μου! ἔκραζεν ὀλοῦζουσα.

— Τίποτε, ἀπήντησεν ὁ Ἰαβέρης. Ἡ κορούλαις σου εἶνε εἰς τὴν δροσίαν.

Ἐν τούτοις, οἱ χωροφύλακες παρετήρησαν τὸν μέθυσον γέροντα, ὅστις ἐκοιμάτο ὀπίσθεν τῆς θύρας, καὶ τὸν ἔσειον ὅπως ἐξυπνήσῃ. Ἐξύπνησε τέλος, καὶ τρίβων τοὺς ὀφθαλμούς.—Αἶ, Ἰονδρέτη! εἶπεν ὑποτραυλίζων, ἐτελείωσε ὄλ’ ἡ δουλειά;

— Ὅλη ἡ δουλειά, ὄλη! ἀπεκρίθη πρὸς αὐτόν ὁ Ἰαβέρης.

Οἱ ἔξ ἀλιτήριοι ἴσταντο ὄρθιοι τὰς χεῖρας ἔχοντες δεδεμένας· τούτων οἱ τρεῖς εἶχον τὴν ὄψιν μελανωμένην, οἱ δ’ ἕτεροι τρεῖς ἐφόρουσαν εἰσέτι τὰ προσωπεῖα.

— Σείς μὴ θγάλετε ταῖς προσωπίδαῖς σας, εἶπεν ὁ Ἰαβέρης πρὸς τοὺτους.

Διαβάς δ' ἔμπροσθεν αὐτῶν, κατὰ σειράν τεταγμένων, ὡς ἄλλος Μέγας Φρειδερίκος ἐπιθεωρῶν τὸν στρατόν του, εἶπε πρὸς τοὺς τρεῖς «άνθρακεις».

— Γιά σου, Πιγρεναλλιᾶ. Γιά σου, Βύζουνα. Γιά σου, Διλλιούνη.

Στραφεῖς δ' ἔπειτα πρὸς τοὺς τρεῖς προσωπιδοφόρους, πρὸς μὲν τὸν πελεκυφόρον εἶπε—Γιά σου, Γουλομάρα. Πρὸς δὲ τὸν ἄλλον—Γιά σου, Ζαμπετάκη. Πρὸς τὸν ἐγγαστρίμυθον δὲ τέλος—Τί μαντάτα μωρὲ Ψοφιά !

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν, παρετήρησε τὸν ἄνθρωπον, ὅστις εἶχε περιπέσει εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἀλιτηρίων τούτων· οὗτος, ἀφ' οὗτο εἰσῆλθον οἱ ἀστυνομικοὶ κλητῆρες, δὲν εἶχε προφέρει οὔτε λέξιν, ἀλλ' ἵστατο κύπτων τὴν κεφαλὴν—Λύσατε τὸν κύριον ! εἶπεν ὁ Ἰαβέρης καὶ προσέξατε νὰ μὴν ἐβγῆ ἔξω κανεῖς.

Τοῦτο δ' εἰπὼν, ἐκάθισεν ἡγεμονικῶς πλησίον τοῦ τραπεζίου, ὅπου ὁ λύχνος καὶ τὸ μελανοδοχεῖον, ἐξήγαγεν ἐκ τοῦ κόλπου του φύλλον χάρτου φέρον χαρτόσημον καὶ ἤρξατο τῆς προανακρίσεως.

Ἄφοῦ ἔγραψε τοὺς πρώτους στίχους, ἤτοι τὰ τυπικὰ ἐκεῖνα, ἅτινα εἶνε πάντοτε τὰ αὐτὰ, ἤγειρε τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ εἶπεν—Ἄς ἔλθῃ πλησίον ὁ κύριος, ὅπου εἶχαν ἐδῶ δεμένον.

Οἱ χωροφύλακες παρετήρησαν περὶ αὐτούς.

— Αἱ, εἶπεν ὁ Ἰαβέρης, ποῦ εἶνέ τος ;

Ὁ δεσμώτης τῶν ἀλιτηρίων, ὁ κ. Λευκίας, ὁ κ. Ὀνούφριος Θρούμπης, ὁ πατήρ τῆς Οὐρανίας ἢ Κορυδαλλίδας, εἶχε γίνεῖ ἀφαντος, ἐπειδὴ ἡ μὲν θύρα ἐφυλάττετο, ὅχι ὅμως καὶ τὸ παράθυρον· ἅμα δὲ εἶχε λυθῆ καὶ ἐνῶ ὁ Ἰαβέρης κατεγίνετο νὰ γράψῃ τὰ τυπικὰ τῆς ἀνακρίσεως, ἐπωφεληθεὶς αὐτὸς τὴν παραχῆν, τὸν θόρυβον, τὴν συσώρευσιν τοῦ πλήθους ἐν τῷ δωματίῳ ἐκείνῳ, τὸ σκότος, καὶ δράξας τὴν στιγμήν ὅτε οὐδεὶς προσεῖχεν εἰς αὐτὸν, ἐδραπέτευσεν ἀπὸ τοῦ παραθύρου.

Ἐτρεξεν εἰς τῶν χωροφυλάκων πρὸς τὸ παράθυρον καὶ εἶδεν, ἀλλ' ἔξω οὐδεὶς ἐφαίνετο. Μόνον ἡ σχοινίνη κλιμαξ ἔτρεμεν εἰσέτι ἐκ τῆς καθόδου τοῦ δραπέτευσαντος.

— Διάβολε, διάβολε ! εἶπεν ὁ Ἰαβέρης ἐντὸς τῶν ἐδόντων του· αὐτὸς πρέπει νὰ ἦτον ὁ καλλίτερος !

KB'.

Μικρὸς ἀνιδὸς

Τὴν ἐπιούσαν τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν συνέβησαν εἰς τὴν οἰκίαν Κάρακα ταῦτα πάντα, παιδίον τι ἤροχετο πρὸς αὐτὴν ἐκ μέρους ὅπου κεῖται ἡ γέφυρα τῆς Ἀουστερλίτσης. Ἦτον ἤδη νύξ. Τὸ παιδίον τοῦτο ὠχρὸν, κάτισχνον, εἰς ῥάκη ἐνδεδυμένον, φοροῦν περισκελίδα ἀπὸ πανὶ ἐν ὥρᾳ χειμῶνος (Φεβρουάριον μῆ-

να), ἀνέβαινε τὸν δρόμον ἄδον μεγαλοφῶνως.

Εἷς τινα δὲ γωνίαν, πλησίον τῆς ὁδοῦ ὅπου τοῦ Καρακα ἢ οἰκία, γραῖα τις ἦτον ἐσκυμμένη καὶ ἐσκάλευε σωρὸν ἀκαθαρσιῶν· ἴσως εὔρισκέ τι ἐντὸς αὐτῶν, ὑπὸ τὸν φανὸν τῆς ὁδοῦ. Τὸ παιδίον ἔπεσεν ἵπτανω τῆς, ἐνῶ διέβαινεν· ὀπισθοχωρῆσαν δὲ ἀμέσως—Μπᾶ ! ἀνέκραξε· τί εἶνε τοῦτο ; Νόμισα πῶς ἦταν κανέννας σκύλος ! τόσος ἕνας σκύλαρος !

Ἡ γραῖα πάσαντα ἀνωρθώθη μένεα πνέουσα.

— Παληρόσκυλλο ! τῷ λέγει γογγύζουσα, Ἄς μὴν ἤμουν σκυμμένη, καὶ ἤξευρα αὐτό μου τὸ πόδι πῶς θὰ σοῦ πῶχωνα !

Ἦδη τὸ παιδίον ἀπεῖχε πολύ.—Εἰ ! ξί ! ξί ! ἀπῆντα πρὸς τὴν γραῖαν. Σ' ἐπῆρα γιὰ σκύλο, δὲν εἶχα ὅμως καὶ ἄδικο.

Αυσπῶσα ἡ γραῖα ὑπὸ τῆς ὀργῆς ἀνήγειρεν ἐντελῶς τὴν κεφαλὴν τῆς, καὶ τότε διεχύθη τοῦ φανοῦ ἢ αἴγλη ἐπὶ τοῦ κατηροτραμμένου ὑπὸ βαθυτάτων ρυτίδων προσώπου τῆς, ὅπερ ἰδὼν τὸ παιδίον,—Τί νὰ σ' ὀρίσω, κυρά, ἔκραξε πρὸς αὐτὴν· δὲν μοῦ κάμνεις ! Ἐχεις ἕνα εἶδος εὐμορφίας, ὅπου καθόλου, καθόλου δὲν μοῦ ἔρχεται.

Κα ἐπαναλαβὸν τὸν δρόμον, ἐπανέλαβε τὸ ἄσμά του·

Ὁ Βασιλιάς ὁ Κόπανος
ἐβγῆκε ἔς τὸ κυνήγι
νὰ κυνηγήσῃ κόρακας...

Μετὰ τοὺς τρεῖς τούτους στίχους, ἔφθασε πρὸ τῆς θύρας τῆς οἰκίας Καρακα, ἦν εἰρὸν κεκλεισμένην ἤρξατο νὰ λακτίξῃ αὐτὴν ἠρωϊκῶς, ὡς προτιθέμενον νὰ τὴν καταθαύσῃ. Ἐτρεξε δ' ἐν τούτοις πρὸς τὸ αὐτὸ μέρος καὶ ἡ εἰρημένη γραῖα, ἥτις ἀκούουσα τὸ μέγα καλὸν τῶν λακτισμάτων, ἔβαλλε μακρόθεν φωνὰς μετὰ χειρονομιῶν. — Τί εἶνε, καλὲ, τί εἶνε ! λέγουσα. Ὁ Χριστὸς καὶ ἡ Παναγία ! Τὴν θύρα πάνε νὰ τὴν σπάσουν ! Τὸ στίτι θέλουν νὰ τὸ βουλιάξουν ! Καλὲ, τί εἶνε αὐτὸ τὸ κακό !

Αἰφνης ἴσταται ἀκίνητος. Ἀνεγνώρισε τὸ παιδίον.

— Ἄ ! ἐκεῖνος πάλιν ὁ Σατανᾶς !

Μπᾶ ! εἶπε τὸ παιδίον· μωρ' ἦταν ἡ γρηὰ τοῦ σπιτιοῦ. Καλησπέρα, κυρά Πανουργιοῦτσα. Ἦλθα, κυρά Πανουργιοῦτσα, νὰ ἰδῶ τὰ προγονικά μου.

— Τὰ προγονικά σου ! διαβολόσπερμα, τώρα κι' ἄλλη μιὰ φορὰ ! Δὲν εἶνε ἔς τὸ σπῆτι μέσα κανεῖς.

— Καλὰ ! καὶ ποῦ εἶνε ὁ κύρης μου τὸ λοιπόν ; ἠρώτησε τότε τὸ παιδίον.

— Τὸν κύρη σου... τὸν πῆγαν εἰς τὴν φυλακὴν τὴν Φόρακην.

Μπᾶ ! καὶ ἡ μάννα μου ;

Ἡ μάννα σου, εἰς ἄλλη φυλακὴ· εἰς τὸν Ἅγιο Λάζαρο.

— Αἰ, καὶ ἡ ἀδελφαῖς μου ;

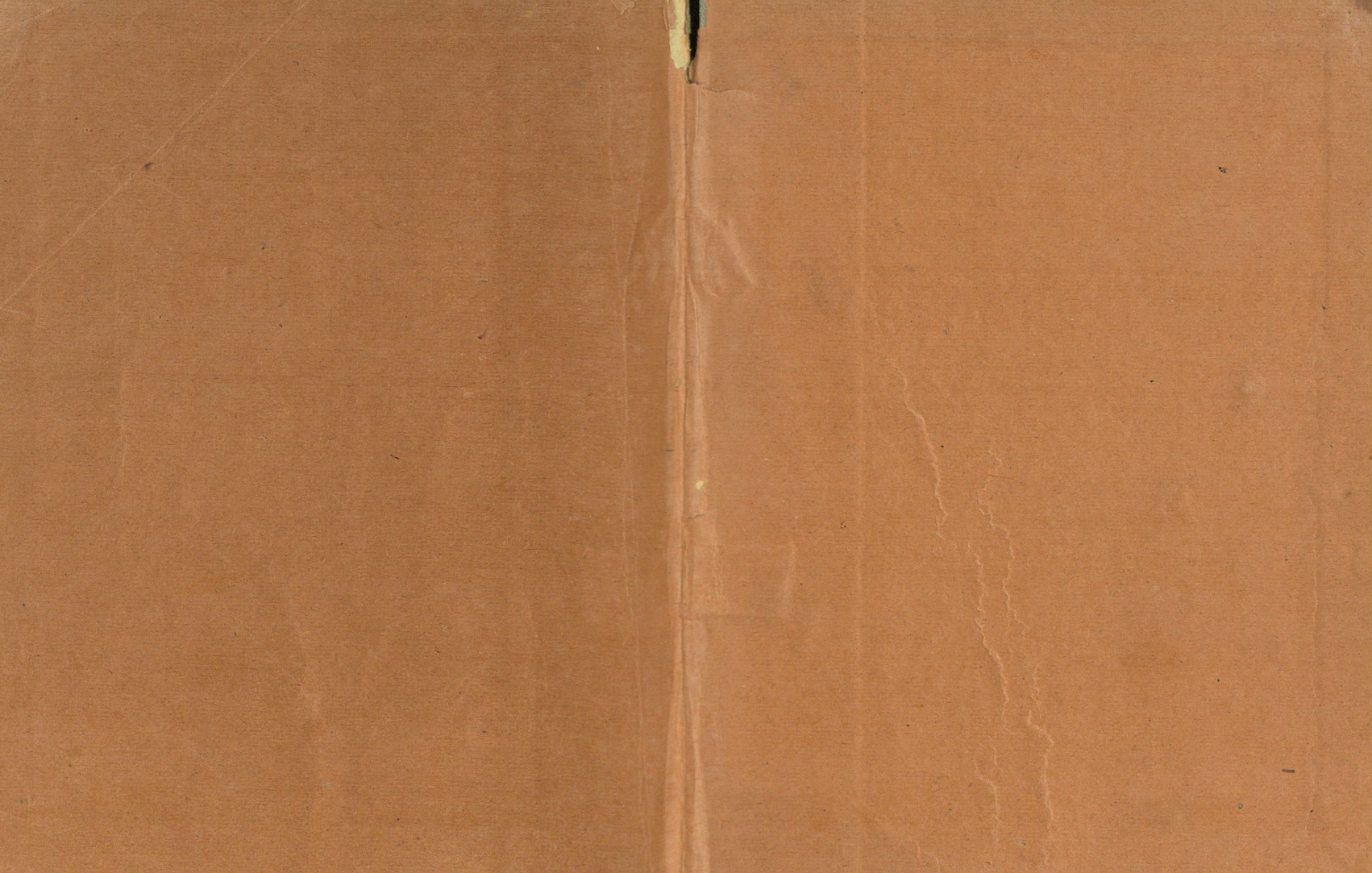
— Ἡ ἀδελφαῖς σου εἰς ἄλλην πάλιν ἐκεῖναις φυλακὴ· εἰς ταῖς Μαργδαληνούλαις.

Τὸ παιδίον ἔξεσε πρὸς στιγμὴν τὰ ὀπισθεν τοῦ αἰτίου του, παρέτήρησε τὴν κυρὰ Πανώρηαν ἀσκαρδαμυκτί, καὶ εἶπε μόνον.—Μπᾶ! καλὸ κι' αὐτό!

Ἐπειτα ἐστράφη διὰ μιᾶς ἐπὶ τῶν πτερονῶν του, καὶ μετ' ὀλίγας στιγμᾶς ἡ γραῖα, ἣτις εἶχε μείνει εἰς τὸ κατώφλιον τῆς θύρας, τὸ ἤκουσεν ἄδον διὰ τῆς καθαρᾶς καὶ νεαρᾶς φωνῆς του, ἐνῶ ἀπεμακρύνετο πρὸς τὰ δένδρα τῆς ἰσδοῦ, τὰ μαῦρα καὶ ψιθυρίζοντα ὑπὸ τὸν χειμερινὸν ἄνεμον.

Ὁ βασιλιᾶς ὁ Κόπανος
 ἐβγῆκε ἔς τὸ κυνήγι,
 νὰ κυνηγήσῃ κέρακας,
 ἀπάν' σὲ πόδια ξύλινα,
 ἀπάν' σὲ δεκανίκια
 * κι' ὅποιος περὶ ἀπὸ κάτω του,
 τοῦ δίνει δύο καπίκια.

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΤΡΙΤΟΥ ΤΟΜΟΥ

M. I. Σ.